Holy Bible

Aionian **Edition**®

Українська Біблія, Івана Огієнка

Ukrainian Bible, Ivan Ogienko

New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Українська Біблія, Івана Огієнка
Ukrainian Bible, Ivan Ogienko
New Testament

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: Crosswire.org
Source version: 6/26/2023
Source copyright: Public Domain
Ivan Ogienko, 1930
ISBN: 978-1-67814-586-6

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Зміст

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія 1
Від Марка 30
Від Луки 48
Від Івана 79
Дії 102
До римлян 132
1 до коринтян 144
2 до коринтян 155
До галатів 163
До ефесян 167
До филип'ян 171
До колоссян 174
1 до солунян 177
2 до солунян 180
1 Тимофію 182
2 Тимофію 185
До Тита 188
До Филимона 190
До євреїв 191
Якова 200
1 Петра 203
2 Петра 206
1 Івана 208
2 Івана 211
3 Івана 212
Юда 213
Об'явлення 214

Додаток
Керівництво для Читачів
Глосарій
Карти
Доля
Ілюстрації, Doré

НОВИЙ ЗАВІТ

Ісус же промовив: „Отче, відпусти їм, — бо не знають, що чинять вони!“
А як Його одіж ділили, то кидали же́реба.
Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родово́ду Ісуса Христа, Сина Давидового, Сина Авраамового: **2** Авраа́м породив Ісака, а Ісак породив Якова, а Яків породив Юду й братів його. **3** Юда ж породив Фаре́са та За́ру від Тама́ри. Фаре́с же породив Есро́ма, а Есро́м породив Арама. **4** А Ара́м породив Амінадава, Амінада́в же породив Наассона, а Наассо́н породив Салмона. **5** Салмо́н же породив Вооза від Раха́ви, а Вооз породив Йовіда від Рути, Йовід же породив Єссея. **6** А Єссе́й породив царя Давида, Давид же породив Соломона від Ури́євої. **7** Соломо́н же породив Ровоама, а Ровоа́м породив Авію, а Ави́я породив Асафа. **8** Аса́ф же породив Йосафата, а Йосафа́т породив Йорама, Йора́м же породив Озію. **9** Озі́я ж породив Йоатама, а Йоата́м породив Ахаза, Аха́з же породив Єзекію. **10** А Єзеки́я породив Манасію, Манасі́я ж породив Амоса, а Амо́с породив Йосію. **11** Йосі́я ж породив Йояки́ма, Йояки́м породи́в Єхонію й братів його за вавилонського пересе́лення. **12** А по вавилонськім пересе́ленні Єхо́нія породив Салатіїля, а Салатіїль породив Зорова́веля. **13** Зорова́вель же породив Авіюда, а Авію́д породив Еліякима, а Еліяки́м породив Азора. **14** Азо́р же породив Садока, а Садо́к породив Ахіма, а Ахі́м породив Еліюда. **15** Елію́д же породив Елеазара, а Елеаза́р породив Маттана, а Матта́н породив Якова. **16** А Яків породив Йо́сипа, мужа Мари́ї, що з неї родився Ісу́с, зва́ний Христо́с. **17** А всіх поколінь від Авраама аж до Давида — чотирна́дцять поколінь, і від Давида аж до вавилонського пересе́лення — чотирна́дцять поколінь, і від вавилонського пересе́лення до Христа — поколінь чотирна́дцять. **18** Наро́дження ж Ісуса Христа сталося так. Коли Його матір Марію заручено з Йо́сипом, то перш, ніж зійшлися вони, ви́явилося, що вона має в утро́бі від Духа Святого. **19** А Йо́сип, муж її, бувши праведний, і не бажавши осла́вити її, хотів тайкома́ відпустити її. **20** Коли ж він те поду́мав, ось з'явився йому а́нгол Господній у сні, промовляючи: „Йо́сипе, сину Давидів, не бійся прийняти Марію, дружи́ну свою, бо зача́те в ній — то від Духа Святого. **21** І вона вродить Сина, ти ж даси Йому йме́ння Ісус, бо спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів. **22** А все оце сталось, щоб збуло́ся ска́зане пророком від Господа, який провіщає: **23** „Ось діва в утробі зачне́, і Сина породить, і назвуть Йому Йме́ння Еммануїл“, що в перекладі є: З нами Бог“. **24** Як прокинувся ж Йо́сип зо сну, то зробив, як звелів йому ангол Господній, — і прийняв він дружи́ну свою. **25** І не знав він її, аж Сина свого первородженого вона породила, а він дав Йому йме́ння Ісу́с.

2 Коли ж народився Ісус у Вифлеємі Юдейськім, за днів царя І́рода, то ось мудреці прибули́ до Єрусалиму зо сходу, **2** і питали: „Де́ наро́джений Цар Юдейський? Бо на сході ми бачили зо́рю Його́, і прибули́ поклонитись Йому“. **3** І, як зачув це цар І́род, занепоко́ївся, і з ним увесь Єрусалим. **4** І, зібравши всіх первосвящеників і книжників лю́дських, він випитував у них, де́ має Христос народитись? **5** Вони ж відказали йому́: „У Вифлеємі Юдейськім, бо в пророка написано так: **6** „І ти, Вифлее́ме, земле Юдина, не менший нічим між осадами Юдиними, бо з тебе з'я́виться Вождь, що буде Ві́н па́сти наро́д Мій ізраїльський“. **7** Тоді Ірод покликав таємно отих мудреців, і докладно випи́тував їх про час, коли з'явилась зоря́. **8** І він відіслав їх до Вифлеєму, говорячи: „Ідіть, і пильно розвідайтеся про Дитя́тко; а як зна́йдете, сповістіть мене, щоб і я міг піти й поклонитись Йому́“. **9** Вони ж царя вислухали й відійшли. І ось зоря́, що на сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла й стала зве́рху, де Дитя́тко було́. **10** А бачивши зо́рю, вони надзвичайно зраділи. **11** І, ввійшовши до дому, знайшли там Дитятко з Марією, Його матір'ю. І вони впали ниць ма, і вклонились Йому́. І, відчини́вши скарбниці свої, піднесли Йому свої да́ри: золото, ладан та смирну. **12** А вві

сні остережені, щоб не верта́тись до Ірода, відійшли вони іншим шляхо́м до своєї землі. **13** Як вони ж відійшли, ось ангол Господній з'явивсь у сні Йо́сипові та й сказав: „Уставай, візьми Дитя́тко та матір Його, і втікай до Єгипту, і там зоставайся, аж поки скажу́ тобі, бо Дитя́тка шукатиме Ірод, щоб Його́ погубити“. **14** І він устав, узяв Дитятко та матір Його вночі, та й пішов до Єгипту. **15** І він там зоставався аж до смерти Іродової, щоб збуло́ся сказане від Господа пророком, який провіщає: „Із Єгипту покликав Я Сина Свого́“. **16** Спостеріг тоді Ірод, що ті мудреці насміялися з нього, та й розгнівався дуже, і послав повбивати в Вифлеємі й по всій тій околиці всіх дітей від двох років і менше, за ча́сом, що його в мудреців він був ви́питав. **17** Тоді спра́вдилось те, що сказав Єремі́я пророк, промовляючи: **18** „Чути голос у Рамі, плач і рида́ння та голосі́ння велике: Рахиль плаче за ді́тьми своїми, і не дається розважити себе, бо нема їх “. **19** Коли ж Ірод умер, ось ангол Господній з'явився в Єгипті вві сні Йо́сипові, та й промовив: **20** „Уставай, візьми Дитя́тко та матір Його́, та йди в землю Ізраїлеву, бо вимерли ті, хто шука́в душу Дитини“. **21** І він устав, узяв Дитя́тко та матір Його́, і прийшов у землю Ізраїлеву. **22** Та прочувши, що царю́є в Юдеї Архела́й, — замість Ірода, батька свого, — побоявся піти туди він. А вві сні остере́жений, відійшов до країв галілейських. **23** А прибувши, оселився у місті, на ім'я́ Назаре́т, щоб збулося пророками сказане, що Він Назаряни́н буде зва́ний.

3 Тими ж днями прихо́дить Іван Христитель, і проповідує в пустині юдейській, **2** та й каже: „Покайтесь, бо набли́зилось Царство Небесне!“ **3** Бо він той, що про нього сказав Ісая пророк, промовляючи: „Голос того, хто кличе: В пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому́!“ **4** Сам же Іван мав одежу собі з верблю́жого во́лосу, і пояс ремінний на сте́гнах своїх; а пожива для нього була́ сарана́ та мед польови́й. **5** Тоді до нього вихо́див Єрусалим, і вся Юдея, і вся йордáнська око́лиця, **6** і в річці Йордáні христились від нього, і визнавали гріхи свої. **7** Як побачив же він багатьох фарисе́їв та саддуке́їв що приходять на хрищення, то промовив до них: „Роде зміїний, — хто вас надоуми́в утікати від гніву майбутнього? **8** Отож, — учиніть гідний плід покая́ння! **9** І не ду́майте говорити в собі: „Ми маємо отця Авраама“. Кажу́ бо я вам, що Бог може піднести дітей Авраамові з цього камі́ння! **10** Бо вже до корі́ння дерев і сокира прикла́дена: кожне ж дерево, що доброго пло́ду не родить, буде зрубане та й в огонь буде вкинене. **11** Я хрищу́ вас водою на покая́ння, але Той, Хто йде по мені, поту́жніший від мене: я недосто́йний понести взуття́ Йому! Він христитиме вас Святим Духом й огнем. **12** У руці Своїй має Він ві́ячку, і перечистить Свій тік: пшеницю Свою Він збере до засі́ків, а полову попа́лить ув огні невгаси́мім“. **13** Тоді прибуває Ісус із Галілеї над Йордáн до Івана, щоб христитись від нього́. **14** Але перешкоджа́в він Йому й говорив: „Я повинен христитись від Тебе, і чи Тобі йти до мене?“ **15** А Ісус відповів і сказав йому: „Допусти це тепер, бо так годи́ться нам ви́повнити усю праведність“. Тоді допустив він Його. **16** І охристившись, Ісус зараз вийшов із води. І ось небо розкрилось, і побачив Іван Духа Божого, що спускався, як голуб, і схо́див на Нього. **17** І ось голос почувся із неба: „Це Син Мій Улю́блений, що Його Я вподо́бав!“

4 Потому Ісус був пове́дений Духом у пустиню, щоб диявол Його спокуша́в. **2** І по́стив Він сорок день і сорок ноче́й, а вкінці зголоднів. **3** І ось приступив до Нього споку́сник, і сказав: „Коли Ти Син Божий, скажи, щоб камі́ння це стало хліба́ми!“ **4** А Він відповів і промовив: „Написано: Не хлібом самим буде жити люди́на, але кожним словом, що походить із уст Божих“. **5** Тоді забирає диявол Його в святе місто, і ставить Його на нарі́жника храму, **6** та й каже Йому: „Коли Ти Син Божий, то

кинься додолу, бо ж написано: „Він накаже про Тебе Своїм Анголáм, і вони на руках понесýть Тебе, щоб об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ногú“. 7 Ісус відказав йому: „Ще написано: Не спокушуй Господа Бога свого!“ 8 Знов диявол бере Його на височéзную гóру, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу, 9 та й каже до Нього: „Це все Тобі дам, якщо впадéш і мені Ти поклóнишся!“ 10 Тоді каже до нього Ісус: „Відійди, сатано! Бо ж написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Однóму Йому!“ 11 Тоді позоставив диявол Його. І ось анголú приступили, і служили Йомý. 12 Як довідавсь Ісус, що Івана ув'я́знено, перейшов у Галілею. 13 І, покинувши Він Назарéта, прийшов й оселився в Капернаýмі примóрським, на границі країн Завулóнової й Нефталúмової, 14 щоб спрáвдилось те, що сказав Ісáя пророк, промовляючи: 15 „Завулóнова зéмле, і Нефталúмова зéмле, за Йордáном при мóрській дорозі, Галілéє поганська! 16 Нарóд, що в темнóті сидів, світло велике побачив, а тим, хто сидів у країні смертельної тіні, засяяло світло“. 17 Із того чáсу Ісус розпочав проповідувати й промовляти: „Покайтеся, бо наблúзилось Царство Небесне!“ 18 Як прохóдив же Він поблизý Галілейського моря, то побачив двох братів: Сúмона, що зветься Петром, та Андрія, його брата, що нéвода в море закидáли, — бо рибалки булú. 19 І Він каже до них: „Ідіть за Мною, — Я зроблю́ вас ловця́ми людей!“ 20 І вони зараз покинули сі́ті, та й пішли вслід за Ним. 21 І, далі пішовши звідти, Він побачив двох інших братів, — Зеведéєвого сина Якова та Івана, його брата, із Зеведéєм, їхнім бáтьком, що лáгодили свого нéвода в чóвні, — і покликав Він їх. 22 Вони зараз залиши́ли чóвна та батька свогó, — та й пішли вслід за Ним. 23 І ходив Він по всій Галілеї, по їхніх синагóгах навчаючи, та Євáнгелію Царства проповідуючи, і вздорóвлюючи всяку недýгу, і всяку неміч між людьми. 24 А чутка про Нього пішла по всій Сúрії. І водили до Нього недужих усіх, хто терпів на різні хвороби та муки, і біснуватих, і сновид, і розслáблених, — і Він їх уздоровля́в. 25 І багато людей ішло за Ним і з Галілеї, і з Десятимістя, і з Єрусалиму, і з Юдеї, і з Зайордáння.

5 І, побачивши нáтовп, Він вийшов на гóру. А як сів, підійшли Його ýчні до Нього. 2 І, відкривши устá Свої, Він навчати їх став, промовляючи: 3 „Блаже́нні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне. 4 Блаженні засмýчені, бо вони будуть утішені. 5 Блаженні лáгідні, бо землю вспадкýють вони. 6 Блаженні голодні та спрáгнені праведности, бо вони нагодóвані будуть. 7 Блаженні милости́ві, бо помилувані вони будуть. 8 Блаженні чисті́ серцем, бо вони будуть бачити Бога. 9 Блаженні миротво́рці, бо вони синами Божими стануть. 10 Блаженні ви́гнані за праведність, бо їхнє Цáрство Небесне. 11 Блаженні ви, як ганьби́ти та гнати вас бýдуть, і будуть облýдно на вас наговóрювати всяке слово лихе ради Мене. 12 Радійте та весели́ться, — нагорода бо ваша велика на небесáх! Бо так гнали й пророків, що були перед вами. 13 Ви — сіль землі. Коли сіль ізвітрі́є, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінáщо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми. 14 Ви світло для світу. Не може сховатися місто, що стоїть на верхови́ні гори. 15 І не запалюють світла, щоб поставити його під посýдину, але на свити́льник, — і світить воно всім у домі. 16 Отак ваше світло нехай світить перед людьмú, щоб вони бачили ваші добрі діла, та прославляли Отця вашого, що на небі. 17 Не подумайте, ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, — Я не руйнувати прийшов, але ви́конати. 18 Попрáвді ж кажý вам: доки небо й земля не мине́ться, — ані йота єдина, ані жоден значок із Закóну не мине́ться, аж поки не збудеться все. 19 Хто ж порушить одну з найменших цих заповідей, та й людей так навчи́ть, той буде найменшим у Царстві Небеснім; а хто виконає та й навчи́ть, той стане великим у Царстві Небеснім. 20 Кажý

бо Я вам: коли праведність ваша не буде рясніша, як книжників та фарисеїв, то не ввійдете в Царство Небесне! 21 Ви чули, що було́ стародавнім наказане: „Не вбивай, а хто вб'є, підпадає він су́дові“. 22 А Я вам кажу́, що кожен, хто гнівається на брата свого, підпадає вже судові. А хто скаже на брата свого: „рака́“, підпадає верховному су́дові, а хто скаже „дурний“, підпадає геєнні огне́нній. (Geenna g1067) 23 Тому́, коли принесеш ти до же́ртівника свого да́ра, та тут ізгадаєш, що брат твій щось має на тебе, — 24 залиши́ отут да́ра свого перед же́ртівником, і піди, примирись перше з братом своїм, — і тоді поверта́йся, і принось свого да́ра. 25 Зо своїм супроти́вником швидко мирися, доки з ним на дорозі ще ти, щоб тебе супроти́вник суддї не віддав, а суддя́ щоб прислужникові тебе не передав, і щоб тебе до в'язни́ці не вкинули. 26 Поправді кажу́ тобі: Не вийдеш ізвідти, поки не віддаси́ ти й останнього ше́ляга! 27 Ви чули, що сказано: „Не чини пере́любу“. 28 А Я вам кажу́, що кожен, хто на жінку поди́виться із пожадли́вістю, той уже вчинив із нею пере́люб у серці своїм. 29 Коли праве око твоє спокуша́є тебе, — його ви́бери, і кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було вки́нене. (Geenna g1067) 30 І як прави́ця твоя спокуша́є тебе, — відітни́ її й кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було вки́нене. (Geenna g1067) 31 Також сказано: „Хто дружи́ну свою відпускає, нехай дасть їй листа розводо́вого“. 32 А Я вам кажу́, що кожен, хто пускає дружи́ну свою, крім провини розпу́сти, той доводить її до пере́любу. І хто з відпущеною побере́ться, той чинить пере́люб. 33 Ще ви чули, що було́ стародавнім наказане: „Не клянись неправдиво“, але „вико́нуй клятви свої перед Господом“. 34 А Я вам кажу́ не кля́сти́ся зовсі́м: ані небом, бо воно престол Божий; 35 ні землею, бо підні́жок для ніг Його це; ані Єрусалимом, бо він місто Царя Великого; 36 не клянись головою своєю́, — бо навіть однієї волоси́нки ти не можеш учинити білою чи чорною. 37 Ваше ж слово хай бу́де: „так-так“, „ні-ні“. А що більше над це, то те від лукавого. 38 Ви чули, що сказано: „Око за око, і зуб за зуба“. 39 А Я вам кажу́ не проти́витись злому. І коли вдарить тебе хто у праву щоку́ твою, — підстав йому й другу. 40 А хто хоче тебе позива́ти й забрати сорочку твою, — віддай і плаща йому. 41 А хто силувати тебе бу́де відбу́ти подорожнє на милю одну, — іди з ним навіть дві. 42 Хто просить у тебе — то дай, а хто хоче пози́чити в тебе — не відве́ртайсь від нього. 43 Ви чули, що сказано: „Люби свого ближнього, і нена́видь свого ворога“. 44 А Я вам кажу́: Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, твориті добро тим, хто нена́видить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, 45 щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі, що наказує схо́дитн сонцю Своєму над злими й над добрими, і дощ посилає на праведних і на неправедних. 46 Коли бо ви любите тих, хто вас любить, то яку нагороду ви маєте? Хіба не те саме й ми́тники роблять? 47 І коли ви вітаєте тільки братів своїх, то що́ ж особливого робите? Чи й пога́ни не чинять отак? 48 Отож, будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!

6 Стережіться виставляти свою ми́лостиню перед людьми́, щоб бачили вас; а як ні, то не матимете нагороди від Отця вашого, що на небі. 2 Отож, коли чиниш ти ми́лостиню, не сурми́ перед себе, як то роблять оті лицеміри по синагогах та вулицях, щоб хвалили їх люди. Поправді кажу́ вам: вони мають уже нагороду свою! 3 А як ти чиниш ми́лостиню, — хай не знатиме ліва рука твоя, що́ робить прави́ця твоя, 4 щоб таємна була твоя милостиня, а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. 5 А як мо́литеся, то не будьте, як ті лицеміри, що люблять ставати й молитися по синагогах та на перехре́стях, щоб їх бачили люди. Поправді кажу́ вам: вони мають уже нагороду свою! 6 А ти, коли мо́лишся, „увійди до своєї комі́рчини,

зачини свої двері, і помолися“Отцеві своєму, що в таїнî; а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. **7** А як молитеся, не прока́зуйте за́йвого, як ті погани, — бо ду́мають, ніби вони бу́дуть ви́слухані за своє велемо́вство. **8** Отож, не вподобля́йтеся їм, бо знає Отець ваш, чого потребу́єте, ще раніше за ваше прохáння! **9** Ви ж моліться отак: „Отче наш, що на небі! Нехай святиться Ім'я́ Твоє, **10** нехай при́йде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. **11** Хліба нашого щоденного дай нам сьогодні. **12** І прости нам довги́ наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим. **13** І не введи нас у випробо́вування, але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки. Амîнь “. **14** Бо як лю́дям ви про́стите про́гріхи їхні, то про́стить і вам ваш Небесний Отець. **15** А коли ви не бу́дете лю́дям прощати, то й Отець ваш не простить вам про́гріхів ваших. **16** А як по́стите, то не будьте сумнî, як оті лицеміри: вони бо зміняють обличчя свої, щоб бачили люди, що по́стять вони. Поправді кажу́ вам: вони мають уже нагороду свою! **17** А ти, коли по́стиш, намасти́ свою голову, і лице своє вмий, **18** щоб ти по́сту свого не виявив лю́дям, а Отцеві своєму, що в таїнî; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. **19** Не складайте ска́рбів собі на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злодîї підко́пуються й викрадають. **20** Складайте ж собі ска́рби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і де злодії до них не підко́пуються та не кра́дуть. **21** Бо де скарб твій, — там бу́де й серце твоє! **22** Око — то світи́льник для тіла. Тож як око твоє буде здорове, то й усе тіло твоє буде світле. **23** А коли б твоє око лихе було, то й усе тіло твоє буде темне. Отож, коли світло, що в тобі, є те́мрява, — то яка ж то велика та те́мрява! **24** Ніхто двом панам служити не може, — бо або одно́го знена́видить, а дру́гого буде любити, або буде трима́тись одно́го, а другого зне́хтує. Не можете Богові служити й мамо́ні. **25** Через те вам кажу́: Не журіться про життя́ своє́ — що́ будете їсти та що́ будете пити, ні про тіло своє, — у що́ зодягне́теся. Чи ж не більше від їжі життя́, а від одягу тіло? **26** Погляньте на птахîв небесних, що не сіють, не жнуть, не збирають у клуні, та проте ваш Небесний Отець їх годує. Чи ж ви не багато вартніші за них? **27** Хто ж із вас, коли жу́риться, зможе дода́ти до зро́сту свого бодай ліктя одно́го? **28** І про одяг чого ви клопочетесь? Погляньте на польовî лілéї, як зроста́ють вони, — не працюють, ані не прядý́ть. **29** А Я вам кажу́, що й сам Соломо́н у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з них. **30** І коли польову́ ту траву, що сьогодні ось є, а взавтра до пе́чі вкидається, Бог отак зодягає, — скільки ж краще зодягне Він вас, маловірні! **31** Отож, не журіться, кажучи: Що́ ми будемо їсти, чи: Що́ будемо пити, або: У що́ ми зодя́гнемось? **32** Бож усього того́ погани шука́ють; але знає Отець ваш Небесний, що всього того вам потрібно. **33** Шукайте ж найперш Царства Божого й праведности Його́, — а все це́ вам додасться. **34** Отож, не журіться про за́втрашній день, — бо завтра за себе само́ поклопо́четься. Кожний день має до́сить своєї турбо́ти!

7 Не судіть, щоб і вас не судили; **2** бо яким судо́м судити бу́дете, таким же осу́дять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відмîряють вам. **3** І чого́ в оці брата свого́ ти за́скалку бачиш, коло́ди ж у вла́сному оці не чуєш? **4** Або як ти скажеш до брата свого́: „Давай вийму я за́скалку з ока твого́“, коли он колода у вла́сному оці? **5** Лицеміре, — вийми перше коло́ду із вла́сного ока, а по́тім побачиш, я́к вийняти за́скалку з ока брата твого. **6** Не давайте святого псам, і не розсипайте пе́рел своїх перед свиньми́, щоб вони не потопта́ли їх ногами своїми, і, обернувшись, щоб не розшмату́вали й вас... **7** Просіть — і бу́де вам да́но, шукайте — і зна́йдете, стукайте — і відчинять вам; **8** бо кожен, хто просить — оде́ржує, хто шукає — знахо́дить, а хто стукає — відчинять йому́. **9** Чи ж то серед вас є люди́на, що подасть своєму синові каменя, коли хліба проситиме

він? 10 Або коли риби проситиме, то подасть йому га́дину? 11 Тож як ви, бувши злі, потра́пите добрі дари́ своїм дітям давати, — скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра́ тим, хто проситиме в Нього! 12 Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви. Бо в цьому Зако́н і Пророки. 13 Увіходьте тісни́ми воротьми, бо просто́рі воро́та й широка дорога, що веде до погибелі, — і нею багато-хто ходять. 14 Бо тісні́ ті ворота, і вузька́ та дорога, що веде до життя́, — і мало таких, що знахо́дять її! 15 Стережі́ться фальшиви́х пророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а всере́дині — хижі вовки́. 16 По їхніх плода́х ви пізнаєте їх. Бо хіба ж виноград на терни́ні збирають, або фіґи — із будякі́в? 17 Так ото родить добрі плоди́ кожне дерево добре, а дерево зле плоди родить лихі. 18 Не може роди́ть добре дерево пло́ду лихого, ані дерево зле плодів добрих родити. 19 Усяке ж дерево, що доброго пло́ду не родить, — зру́бується та в огонь укидається. 20 Ото ж бо, — по їхніх плода́х ви пізна́єте їх! 21 Не кожен, хто каже до Ме́не: „Господи, Господи!“увійде в Царство Небесне, але той, хто виконує волю Мого Отця, що на небі. 22 Багато-хто скажуть Мені того дня: „Господи, Господи, хіба ми не Ім'я́м Твоїм пророкува́ли, хіба не Ім'я́м Твоїм де́монів ми виганяли, або не Ім'я́м Твоїм чуда великі творили?“ 23 І їм оголошу́ Я тоді: „Я нико́ли не знав вас. Відійдіть від Мене, хто чинить беззаконня!“ 24 Отож, кожен, хто слухає цих Моїх слів і виконує їх, подібний до чоловіка розумного, що свій дім збудував на камені. 25 І ли́нула злива, і розлили́ся річки́, і буря зняла́ся, і на дім отой кинулась, — та не впав, бо на камені був він заснóваний. 26 А кожен, хто слухає цих Моїх слів, та їх не виконує, — подібний до чоловіка того необа́чного, що свій дім збудував на піску́. 27 І ли́нула злива, і розлили́ся річки́, і буря зняла́ся й на дім отой кинулась, — і він упав. І велика була та руїна його!“ 28 І ото, як Ісус закінчи́в ці слова, то наро́д дивувався з науки Його. 29 Бо навчав Він їх, як можновла́дний, а не як ті книжники їхні.

8 А коли Він зійшов із гори, услід за Ним ішов на́товп великий. 2 І ось підійшов прокаже́ний, уклонився Йому та й сказав: „Коли, Господи, хочеш, — Ти можеш очистити мене!“ 3 А Ісус простяг руку, і доторкнувся до нього, говорячи: „Хо́чу, — будь чистий!“І тієї хвилини очистився той від своєї прокази. 4 І гово́рить до нього Ісус: „Гляди, — не розповіда́й нико́му. Але йди, покажися священикові, та дар принеси́, якого Мойсей заповів, їм на свідо́цтво “. 5 А коли Він до Капернау́му ввійшов, то до Нього набли́зився сотник, та й благати зачав Його, 6 кажучи: „Господи, мій слуга лежить удома розсла́блений, і тяжко страждає“. 7 Він говорить йому: „Я прийду́ й уздоро́влю його“. 8 А сотник Йому відповів: „Недостойний я, Господи, щоб зайшов Ти під стрі́ху мою. Та промов тільки слово, — і ви́дужає мій слуга! 9 Бо й я — люди́на підвла́дна, і воякі́в під собою я маю; і одному кажу: піди — то йде він, а тому: прийди́ — і приходить, або рабо́ві своєму: зроби те — і він зро́бить“. 10 Почувши таке, Ісус здивувався, і промовив до тих, хто йшов услід за Ним: „Поправді кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшо́в був такої великої віри! 11 Кажу́ ж вам, що багато-хто при́йдуть від сходу та за́ходу, і засядуть у Царстві Небеснім із Авраамом, Ісаком та Яковом. 12 Сини ж Царства — повки́дані бу́дуть до те́мряви зо́внішньої — буде там плач і скре́гіт зубів“! 13 І сказав Ісус сотникові: „Іди, і як повірив ти, нехай так тобі й станеться!“І тієї ж години одужав слуга його. 14 Як прийшов же Ісус до Петрового дому, то побачив тещу його, що лежала в гарячці. 15 І Він доторкнувся руки її, — і гарячка покинула ту... І встала вона, та й Йому прислуго́вувала! 16 А коли настав вечір, привели́ багатьох біснуватих до Нього, — і Він словом Своїм вигнав ду́хів, а недужих усіх уздорови́в, 17 щоб спра́вдилося, що сказав був Ісая пророк, промовляючи: „Він узяв наші немочі,

і недýги поніс“. **18** А як угледів Ісус навкóло
Себе багато нарóду, наказав перепли́нути
на тóй бік. **19** І приступив один книжник
та й до Нього сказав: „Учителю, я підý за
Тобою, хоч би куди ти пішов!“ **20** Промовляє
до нього Ісус: „Мають нóри лисиці, а гнîзда
небесні пташки́, — Син же Лю́дський не має
де й голови́ прихили́ти“. **21** А îнший із ýчнів
промовив до Нью́го: „Дозволь мені, Господи,
перше піти та ба́тька свого похова́ти“. **22**
А Ісус йому каже: „Іди за Мною, і зостав
мертвим ховати мерців своїх!“ **23** І коли
Він до чóвна вступив, за Ним увійшли Його
ýчні. **24** І ось буря велика зірва́лась на морі,
аж чóвен зачав залива́тися хви́лями. А Він
спав. **25** І кинулись учні, і збудили Його
та й благали: Рятуй, Господи, — ги́немо!“
26 А Він відповів їм: „Чого полохливі ви,
маловірні?“Тоді встав, заказав бурі й морю, —
і тиша велика настала. **27** А народ дивувався
й казав: „Хто ж це такий, що вîтри та море
слухня́ні Йому́?“ **28** І, як прибув Він на тóй
бік, до землі Гадари́нської, перестріли Його
два біснуваті, що вийшли з могильних пече́р,
дуже люті, так що ніхто не міг перехóдити
тією дорогою. **29** І ось, вони стали кричати,
говорячи: „Щó Тобі, Сину Божий, до нас?
Прийшов Ти сюди передчасно нас мучити?“
30 А опóдаль від них пасся гурт великий
свине́й. **31** І просилися де́мони, кажучи:
„Коли виженеш нас, то пошли нас у той
гурт свине́й“. **32** А Він відповів їм: „Ідіть“.
І вийшли вони, і пішли в гурт свиней. І
ось кинувся з кручі до моря ввесь гурт, — і
потопи́вся в воді. **33** Пастухи ж повтікали;
а коли прибули́ вони в місто, то про все
розповіли́, і про біснуватих. **34** І ось, усе
місто вийшло назýстріч Ісусові. Як Його ж
угледіли, то стали благати, щоб пішов Собі з
їхнього кра́ю!

9 І, сівши до чóвна, Він перепли́нув,
і до міста Свого прибув. **2** І ото,
прине́сли до Нього розсла́бленого, що на
ложі лежав. І, як побачив Ісус їхню віру,
сказав розсла́бленому: „Будь бадьóрий, сину!
Прощаються тобі гріхи твої!“ **3** І ось, дехто
із книжників стали казати про себе: „Він
богозневажає“. **4** Ісус же думки́ їхні знав і
сказав: „Чого ду́маєте ви лукаве в серцях
своїх?“ **5** Щó легше, — сказати: „Прощаються
тобі гріхи“, чи сказати: „Уставай та й ходи“?
6 Але щоб ви знали, що прощати гріхи на
землі має вла́ду Син Лю́дський, — тож каже
Він розсла́бленому: „Уставай, візьми ложе
своє, та й іди у свій дім!“ **7** Той устав і
пішов у свій дім. **8** А на́товп, побачивши це,
налякався, — і славив Бога, що лю́дям Він дав
таку вла́ду! **9** А коли Ісус звідти прохóдив,
побачив чоловіка, на йме́ння Матвія, що
сидів на митниці, та й каже йому: „Іди за
Мною!“Той устав, і пішов услід за Ним. **10**
І сталось, як Ісус сидîв при столî у домі,
ось зійшлося багато митників і грішників, і
вони посідали з Ним та з Його ýчнями. **11**
Як побачили ж те фарисеї, то сказали до
учнів Його: „Чому́ то Вчитель ваш їсть із
ми́тниками та із грішниками?“ **12** А Він це
почув та й сказав: „Лікаря не потребу́ють
здорові, а слабі! **13** Ідіть же, і навчіться, щó
то є: „Милости хóчу, а не жертви“. Бо Я не
прийшов кликати праведних, але грішників
до пока́яння“. **14** Тоді приступили до Нього
Іванові ýчні та й кажуть: „Чому́ пóстимо ми
й фарисеї, а учні Твої не пóстять?“ **15** Ісус же
промовив до них: „Хіба можуть гості весільні
сумувати, поки з ними ще є молодий? Але
при́йдуть ті дні, коли заберуть молодого
від них, — тоді й пóстити бу́дуть вони. **16**
До одежі ж старої ніхто не вставляє латки
з сукна сирово́го, — бо збіжи́ться воно, і
дірка стане ще гірша. **17** І не вливають вина
молодого в старі бурдюки́, а то бурдюки́
розірву́ться, і вино розілле́ться, і бурдюки́
пропадуть; а вливають вино молоде до нових
бурдюкîв, — і одне й друге збере́жене бу́де“.
18 Коли Він говорив це до них, підійшов
ось один із старши́х, уклонився Йому та й
говорить: „Дочка моя хвилі цієї померла. Та
прийди, поклади Свою руку на неї, — і вона
оживе“. **19** І підвівся Ісус, і пішов услід за
ним, також ýчні Його́. **20** І ото одна жінка,
що дванадцять літ хворою на кровоте́чу

була́, приступила зза́ду, і доторкнулась до кра́ю одежі Його. 21 Бо вона говорила про себе: „Коли хоч доторкнуся одежі Його, то одужаю“. 22 Ісус, обернувшись, побачив її та й сказав: „Будь бадьо́рою, до́чко, — твоя віра спасла тебе!“І одужала жінка з тієї години. 23 А Ісус, як прибув до госпо́ди старшо́го, і вздрів дударів та юрбу́ голосі́льників, 24 то сказав: „Відійдіть, бо не вмерло дівча́, але спить“. І насміхалися з Нього. 25 А коли наро́д випроваджено, Він увійшов, узяв за руку її, — і дівчина вста́ла! 26 І вістка про це розійшлася по всій тій країні. 27 Коли ж Ісус звідти вертався, ішли за Ним два сліпці, що кричали й казали: „Змилуйсь над нами, Сину Давидів!“ 28 І коли Він додому прийшов, приступили до Нього сліпці. А Ісус до них каже: „Чи ж вірите ви, що Я мо́жу вчинити оце?“Говорять до Нього вони: „Так, Господи“. 29 Тоді Він доторкнувся до їхніх оче́й і сказав: „Нехай станеться вам згідно з вашою вірою!“ 30 І очі відкрилися їм. А Ісус наказав їм суво́ро, гово́рячи: „Глядіть, — щоб ніхто не дові́дався про це!“ 31 А вони відійшли, та й розголосили про Нього по всій тій країні. 32 Коли ж ті вихо́дили, то ось привели́ до Нього чоловіка німого, що був біснуватий. 33 І як де́мон був вигнаний, німий заговорив. І дивувався наро́д і казав: „Нико́ли таке не траплялося серед Ізраїля!“ 34 Фарисеї ж казали: „Виганяє Він де́монів силою князя де́монів“. 35 І обхо́див Ісус всі міста́ та оселі, навчаючи в їхніх синагогах, та Єва́нгелію Царства проповідуючи, і вздоро́влюючи всяку неду́гу та не́міч усяку. 36 А як бачив людей, змилосе́рджувався Він над ними, бо були вони змучені та розпоро́шені, „як ті вівці, що не мають пастуха“. 37 Тоді Він казав Своїм учням: „Жни́во справді велике, та робі́тників мало; 38 тож благайте Госпо́даря жни́ва, щоб на жни́во Своє Він робі́тників вислав“.

10 І закли́кав Він дванадцятьо́х Своїх у́чнів, і вла́ду їм дав над нечистими ду́хами, щоб їх виганяли вони, і щоб уздоровля́ли всіляку неду́гу та неміч всіляку. 2 А ймення апо́столів дванадцятьо́х отакі: перший Си́мон, що Петро́м прозивається, і Андрій, брат його; Яків, син Зеведе́їв, та Іван, брат його; 3 Пилип і Вартоломе́й, Хома́ й ми́тник Матвій; Яків, син Алфе́їв, і Таде́й; 4 Си́мон Кананіт, та Юда Іскаріо́тський, що й видав Його. 5 Цих Дванадцятьо́х Ісус вислав, і їм наказав, промовляючи: „На путь до поган не ходіть, і до самаря́нського міста не входьте, 6 але йдіть радніш до овечок загинулих дому Ізра́їлевого. 7 А ходячи, проповідуйте та говоріть, що набли́зилось Царство Небесне. 8 Уздоровляйте недужих, воскрешайте померлих, очищайте прокаже́них, виганяйте де́монів. Ви да́рмо дістали, дармо й давайте. 9 Не беріть ані золота, ані срібла, ані мідяків до своїх поясів, 10 ані торби в дорогу, ані двох одеж, ні санда́ль, ані палиці. Бо вартий робі́тник своєї поживи. 11 А як за́йдете в місто якесь чи в село, то розві́дайте, хто́ там достойний, — і там перебудьте, аж поки не ви́йдете. 12 А входячи в дім, вітайте його, промовляючи: „Мир дому цьому́!“ 13 І коли буде достойний той дім, — нехай зі́йде на нього ваш мир; а як недостойний він буде, то мир ваш нехай до вас ве́рнеться. 14 А як хто вас не прийме, і ваших слів не послу́хає, то, вихо́дячи з дому чи з міста того́, обтрусіть порох із ніг своїх. 15 Поправді кажу́ вам: легше буде країні содомській й гоморській дня судного, аніж місту тому́! 16 Оце посилаю Я вас, як овець між вовки́. Будьте ж мудрі, як змії́, і невинні, як голу́бки. 17 Стережіться ж людей, бо вони на суди́ видаватимуть вас, та по синагогах своїх бичува́ти вас бу́дуть. 18 І до правителів та до царів поведуть вас за Мене, на сві́дчення їм і пога́нам. 19 А коли видава́тимуть вас, не журі́ться, я́к або що́ говорити: тієї години буде вам да́не, що́ маєте ви говорити, 20 бо не ви промовля́тимете, але Дух Отця вашого в вас промовля́тиме. 21 І видасть на смерть брата брат, а батько — дитину. І „діти повстануть супроти батьків“, і їх повбивають. 22 І за Ім'я́ Моє будуть усі вас нена́видіти. А хто ви́терпить аж до кінця, той буде

спасе́ний. 23 А коли будуть вас переслідувати
в однім місті, утікайте до іншого. Поправді
кажу́ вам, — не вста́гнете ви обійти́ міст
Ізраїлевих, як прийде Син Лю́дський. 24
Учень не більший за вчителя, а раб — понад
пана свого́. 25 Дово́лі для учня, коли буде він,
як учитель його, а раб — як госпо́дар його.
Коли Вельзеву́лом назвали господаря дому,
— скільки ж більше назвуть так домашніх
його! 26 Але́ не лякайтеся їх. Немає нічого
захованого, що воно не відкриється, ані
потаємного, що не ви́явиться. 27 Що́ кажу Я
вам по́темки, — говоріть те при світлі, що ж
на вухо ви чуєте — проповідуйте те на даха́х.
28 І не лякайтеся тих, хто тіло вбиває, а душі́
вбити не може; але бійтеся більше того, хто
може й душу, і тіло вам занапасти́ти в геєнні.
(Geenna g1067) 29 Чи не два горобці продаються
за гріш? А на землю із них ні один не впаде́
без волі Отця вашого. 30 А вам і волосся все на
голові пораховано. 31 Отож, не лякайтесь, —
бо вартніші ви за багатьох горобців. 32 Отже,
кожного, хто Мене ви́знає перед людьми́,
того перед Небесним Отцем Моїм визнаю й
Я. 33 Хто ж Мене відцурається перед людьми́,
того й Я відцураюся перед Небесним Отцем
Моїм. 34 Не ду́майте, що Я прийшов, щоб мир
на землю прине́сти, — Я не мир прине́сти
прийшов, а меча. 35 Я ж прийшов „порізни́ти
чоловіка з батьком його, дочку́ з її матір'ю,
і невістку з свекру́хою її“. 36 І: „вороги́
чоловікові — домашні його!“ 37 Хто більш,
як Мене, любить батька чи матір, той Мене
недостойний. І хто більш, як Мене, любить
сина чи дочку, той Мене недостойний. 38
І хто не ві́зьме свого хреста, і не пі́де за
Мною слідом, той Мене недостойний. 39
Хто душу свою́ зберігає, той погубить її,
хто ж за Ме́не погубить душу свою́, — той
зна́йде її. 40 Хто вас приймає — приймає
Мене, хто ж приймає Мене, — приймає Того,
Хто послав Мене. 41 Хто приймає пророка,
як пророка, той дістане нагоро́ду проро́чу,
хто ж приймає праведника, як праведника,
той дістане нагоро́ду пра́ведничу. 42 І хто
напо́їть, як у́чня, кого з мали́х цих бодай
ку́хлем водиці холодної, поправді кажу́ вам,
— той не згубить нагоро́ди своєї“.

11 І сталось, коли Ісус перестав навчати
дванадцятьо́х Своїх учнів, Він звідти
пішов, щоб учити, і по їхніх містах
проповідувати. 2 Прочувши ж Іван у в'язни́ці
про дії Христові, послав через учнів своїх,
3 щоб Його запитати: „Чи Ти Той, Хто має
прийти, чи чекати нам Іншого?“ 4 Ісус же
промовив у відповідь їм: „Ідіть, і перекажіть
Іванові, що́ ви чуєте й бачите: 5 „Сліпі
прозріва́ють“, і криві ходять, стають чистими
прокаже́ні, і чують глухі, і померлі встають,
а „вбогим звіщається Добра Нови́на“. 6
І блаженний, хто через Мене споку́си не
ма́тиме!“ 7 Як вони ж відійшли, Ісус про Івана
почав говорити наро́дові: „На що́ ви ходили
в пустиню дивитися? Чи на очерет, що вітер
гойда́є його́? 8 Та на що́ ви дивитись ходили?
Може на чоловіка, у м'які шати оде́гненого?
Аджеж ті, хто носить м'яке́, — по палатах
царських. 9 По що́ ж ви ходили? Може бачити
пророка? Так, кажу вам, — навіть більш,
як пророка. 10 Бо це ж той, що про нього
написано: „Ось перед обличчя Твоє посилаю
Свого посланця́, який перед Тобою дорогу
Твою приготує!“ 11 Поправді кажу вам: Між
наро́дженими від жінок не було більшого
над Івана Христителя! Та найменший у
Царстві Небеснім — той більший від нього! 12
Від днів же Івана Христителя й досі Царство
Небесне здобува́ється силою, і ті, хто вживає
зусилля, хапа́ють його. 13 Усі бо Пророки
й Зако́н до Івана провіщували. 14 Коли ж
хочете знати, — то Ілля він, що має прийти.
15 Хто́ має ву́ха, — нехай слухає! 16 До кого
ж цей рід прирівняю? — До хлоп'ят він
подібний, що на ринку сидять та вигукують
іншим, 17 і кажуть: „Ми вам грали, а ви не
танцювали, ми співали вам жа́лібно, та не
плакали ви“. 18 Бо прийшов був Іван, що
не їв і не пив, вони ж кажуть: „Він де́мона
має“. 19 Прийшов же Син Лю́дський, що їсть
і п'є, вони ж кажуть: „Чоловік ось, ласу́н і
п'яни́ця, Він при́ятель ми́тників і грішників“.
І виправдалася мудрість своїми діла́ми“. 20

Ісус тоді став докоряти містам, де́ відбуло́ся найбільш Його чуд, що вони не покаялись: 21 „Горе тобі, Хоразі́не, горе тобі, Вефсаї́до! Бо коли б то в Ти́рі й Сидо́ні були відбули́ся ті чу́да, що сталися в вас, то давно б вони ка́ялися в волосяни́ці та в по́пелі. 22 Але кажу́ вам: Легше буде дня судного Тиру й Сидону, ніж вам! 23 А ти, Капернау́ме, що „до неба піднісся, — аж до аду ти зі́йдеш“. Бо коли б у Содомі були відбули́ся ті чу́да, що в тобі вони стались, то лишився б він був по сього́днішній день. (Hadēs g86) 24 Але кажу́ вам, що содо́мській землі буде легше дня судного, аніж тобі!“ 25 Того ча́су, навчаючи, промовив Ісус: „Прославляю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце від премудрих і розумних, та його немовля́там відкрив. 26 Так, Отче, — бо Тобі так було до вподо́би! 27 Передав Мені все Мій Отець. І Сина не знає ніхто, крім Отця, і Отця не знає ніхто, окрім Сина, та кому Син захоче відкрити. 28 Прийдіть до Мене, усі стру́джені та обтя́жені, — і Я вас заспоко́ю! 29 Візьміть на себе ярмо́ Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем поко́рливий, — і „зна́йдете спо́кій ду́шам своїм“. 30 Бож ярмо Моє любе, а тяга́р Мій легки́й!“

12 Того ча́су Ісус перехо́див лана́ми в суботу. А у́чні Його зголодніли були, і стали зривати колосся та їсти. 2 Побачили ж це фарисеї, та й кажуть Йому: „Он учні Твої роблять те, чого не годиться робити в суботу“. 3 А Він відповів їм: „Чи ж ви не читали, що́ зробив був Давид, коли сам зголоднів і ті, хто був із ним? 4 Як він увійшов до Божого дому, і спожив хліби́ показні́, яких їсти не можна було ні йому, ані тим, хто був із ним, а тільки самим священикам? 5 Або ви не читали в Зако́ні що в суботу священики пору́шують суботу у храмі, — і невинні вони? 6 А Я вам кажу́, що тут Більший, як храм! 7 Коли б знали ви, що́ то є: „Милости хо́чу, а не жертви“, то ви не судили б невинних. 8 Бо Син Лю́дський Госпо́дь і суботі“! 9 І, вийшовши звідти, прибув Він до їхньої синагоги. 10 І ото, був там чоловік, що мав суху руку. І, щоб обвини́ти Ісуса, запитали Його: „Чи вздоровляти годи́ться в суботу?“ 11 А Він їм сказав: „Чи зна́йде́ться між вами люди́на, яка, одну мавши вівцю́, не пі́де по неї, і не врятує її, як вона впаде в яму в суботу? 12 А скільки ж люди́на вартніша за тую овечку! Тому́ можна чинити добро й у суботу“! 13 І каже тоді чоловікові: „Простягни свою руку!“Той простяг, — і стала здорова вона, як і друга. 14 Фарисеї ж пішли, і зібрали нараду на Нього, — я́к би Його погубити? 15 А Ісус, розізнавши, пішов Собі звідти. 16 А Він наказав їм сувóро Його не виявляти, 17 щоб спра́вдилось те, що́ сказав був Ісая пророк, промовляючи: 18 „Ото Мій Слуга, що Я вибрав Його, Мій Улю́блений, що Його полюбила душа Моя! Вкладу́ Свого Духа в Нього, — і Він суд проголо́сить поганам. 19 Він не буде змагатися, ані кричати, і на вулицях чути не буде ніхто Його голосу. 20 Він очерети́ни надло́мленої не доло́мить, і ґнота́ догасаючого не пога́сить, поки не допровадить при́суду до перемоги. 21 І погани наді́ятись будуть на Йме́ння Його“! 22 Тоді привели́ до Нього німого сліпця́, що був біснуватий, — і Він уздоро́вив його, так що німий став говорити та бачити. 23 І дивувались усі люди й казали: „Чи ж не Син це Давидів?“ 24 Фарисеї ж, почувши, сказали: „Він де́монів не виганяє інакше, тільки як Вельзеву́лом, князем де́монів“. 25 А Він знав думки їхні, і промовив до них: „Кожне царство, поділене супроти себе, запусті́є. І кожне місто чи дім, поділені супроти себе, не втри́маються. 26 І коли сатана́ сатану́ виганяє, то ділиться супроти себе; як же втри́мається царство його? 27 І коли Вельзевулом виганя́ю Я де́монів, то ким виганя́ють сини ваші? Тому́ вони стануть вам су́ддями. 28 А коли ж Духом Божим вигóню Я де́монів, то настало для вас Царство Боже. 29 Або я́к то хто може вде́ртися в дім дужого, та пограбувати добро́ його, якщо перше не зв'яже дужого? І аж тоді він госпо́ду його пограбує. 30 Хто не зо Мною,

той супроти Мене; і хто не збирає зо Мною, той розкида́є. **31** Тому́ то кажу́ вам: усякий гріх, навіть богозневага, про́ститься лю́дям, але богозневага на Духа не про́ститься! **32** І як скаже хто слово на Лю́дського Сина, то йому́ проститься те; а коли скаже проти Духа Святого, — не про́ститься того йому ані в цім віці, ані в майбу́тнім! **(aiōn g165)** **33** Або ви́ростіть дерево добре, то й плід його добрий, або ви́ростіть дерево зле, то й плід його злий. Пізнається бо дерево з пло́ду! **34** Ро́де зміїний! Як ви можете мовити добре, бувши злі? Бо чим серце напо́внене, те говорять уста́. **35** Добра люди́на з доброго ска́рбу добре виносить, а лукава люди́на зо скарбу лихого виносить лихе́. **36** Кажу́ ж вам, що за кожне слово пусте, яке скажуть люди, дадуть вони відповідь судного дня! **37** Бо зо слів своїх будеш випра́вданий, і зо слів своїх будеш засу́джений". **38** Тоді дехто із книжників та фарисеїв озвались до Нього й сказали: „Учителю, — хочемо побачити озна́ку від Те́бе". **39** А Ісус відповів їм: „Рід лукавий і перелю́бний шукає ознаки, — та ознаки йому не дадуть, окрім ознаки пророка Йо́ни. **40** Як Йо́на перебув у сере́дині китовій три дні і три ночі, так переб'у́де три дні та три ночі й Син Лю́дський у серці землі. **41** Ніневі́тяни стануть на суд із цим родом, — і осудять його, вони бо покаялися через Йо́нину проповідь. А тут ото Більший, ніж Йо́на! **42** Цариця з пі́вдня на суд стане з родом оцим, — і засу́дить його, бо вона з кінця світу прийшла Соломонову мудрість послу́хати. А тут ото Більший, аніж Соломон! **43** А коли дух нечистий виходить із люди́ни, то блукає місцями безвідними, відпочинку шукаючи, та не знахо́дить. **44** Тоді він говорить: „Вернуся до дому свого́, звідки вийшов". А як ве́рнеться він, то хату знахо́дить порожню, заметену й при́брану. **45** Тоді він іде, та й приводить сімох духів інших, лютіших за себе, — і входять вони та й живуть тут. І буде останнє люди́ні тій гірше за перше... Так буде й лукавому родові цьому́!" **46** Коли Він іще промовляв до наро́ду, аж ось мати й брати Його о́сторонь стали, бажаючи з Ним говорити. **47** І сказав хтось Йому́: „Ото мати Твоя й Твої бра́ття стоять онде о́сторонь, і говорити з Тобою бажають". **48** А Він відповів тому́, хто Йому говорив, і сказав: „Хто́ мати Моя? І хто́ браття Мої?" **49** І, показавши рукою Своєю на у́чнів Своїх, Він промовив: „Ото Моя мати та браття Мої! **50** Бо хто волю Мого Отця, що на небі, чини́тиме, той Мені брат, і сестра, і мати!"

13 Того ж дня Ісус вийшов із дому, та й сів біля моря. **2** І бе́зліч наро́ду зібралась до Нього, так що Він увійшов був до чо́вна та й сів, а ввесь на́товп стояв понад берегом. **3** І багато навчав Він їх при́тчами, кажучи: **4** І як сіяв він зе́рна, упали одні край дороги, — і пташки́ налетіли, та їх повидзьо́бували. **5** Другі ж упали на ґрунт кам'яни́стий, де не мали багато землі, — і негайно посхо́дили, бо земля неглибо́ка була́; **6** а як сонце зійшло, — то зів'яли, і коріння не мавши, — посохли. **7** А інші попа́дали в те́рен, — і вигнався терен, і їх поглуши́в. **8** Інші ж упали на добрую землю — і зродили: одне в сто раз, друге в шістдеся́т, а те втри́дцятеро. **9** Хто має ву́ха, щоб слухати, нехай слухає!" **10** І учні Його приступили й сказали до Нього: „Чому́ при́тчами Ти промовляєш до них?" **11** А Він відповів і промовив: „Тому́, що вам да́но пізнати таємни́ці Царства Небесного, — їм же не да́но. **12** Бо хто має, то дасться йому́ та дода́сться, хто ж не має, — забереться від нього й те, що́ він має. **13** Я тому́ говорю́ до них при́тчами, що вони, ди́влячися, не бачать, і слухаючи, не чують, і не розуміють. **14** І над ними збувається пророцтво Ісаї, яке промовляє: „Почуєте слухом, — і не зрозумієте, дивитися бу́дете оком, — і не побачите. **15** Затовсті́ло бо серце людей цих, тяжко чують ву́хами вони, і зажму́рили очі свої, щоб коли не побачити очима й не почути ву́хами, і не зрозуміти їм серцем, і не наверну́тись, щоб Я їх уздоро́вив!" **16** Очі ж ваші блаженні, що бачать, і ву́ха ваші, що чують. **17** Бо поправді кажу́ вам, що багато

пророків і праведних бажали побачити, що́ бачите ви, — та не бачили, і почути, що́ чуєте ви, — і не чули. **18** Послухайте ж притчу про сіяча́. **19** До кожного, хто слухає слово про Царство, але не розуміє, приходить лукавий, і кра́де посіяне в серці його; це те, що посіяне понад дорогою. **20** А посіяне на кам'яни́стому ґрунті, — це той, хто слухає слово, і з радістю зараз приймає його; **21** але кореня в ньому нема, тому він непостійний; коли ж у́тиск або переслідування настають за слово, то він зараз споку́шується. **22** А між те́рен посіяне, — це той, хто слухає слово, але кло́поти віку цього́ та омана багатства заглу́шують слово, — і воно зостається без пло́ду. **(aiōn g165)** **23** А посіяне в добрій землі, — це той, хто слухає слово й його розуміє, і плід він прино́сить, і дає один у сто раз, другий у шістдеся́т, а той утри́дцятеро". **24** Іншу притчу подав Він їм, кажучи: „Царство Небесне подібне до чоловіка, що посіяв був добре насіння на полі своїм. **25** А коли люди спали, прийшов ворог його, і куколю між пшеницю насіяв, та й пішов. **26** А як виросло збіжжя та кинуло колос, тоді показався і кукі́ль. **27** І прийшли господаре́ві раби, та й кажуть йому: „Пане, чи ж не добре насіння ти сіяв на полі своїм? Звідки ж узявся кукіль?" **28** А він їм відказав: „Чоловік супроти́вник нако́їв оце". А раби відказали йому́: „Отож, — чи не хочеш, щоб пішли ми і його повипо́лювали?" **29** Але він відказав: „Ні, — щоб, випо́люючи той кукіль, ви не вирвали ра́зом із ним і пшеницю. **30** Залиші́ть, — хай ра́зом обоє ростуть аж до жнив; а в жнива́ накажу́ я женця́м: Зберіть перше кукі́ль і його пов'яжіть у снопки́, щоб їх попали́ти; пшеницю ж спровадьте до клуні моєї". **31** Іншу притчу подав Він їм, кажучи: „Царство Небесне подібне до зе́рна гірчи́чного, що взяв чоловік і посіяв на полі своїм. **32** Воно найдрібніше з усього́ насіння, але́, коли ви́росте, більше воно за зілля, і стає деревом, так що птаство небесне злітається, і ку́блиться в ві́ттях його". **33** Іншу притчу Він їм розповів: „Царство Небесне подібне до ро́зчини, що її бере жінка, і кладе на три мірі муки, аж поки все вки́сне". **34** Це все в при́тчах Ісус говорив до людей, і без при́тчі нічо́го Він їм не казав, **35** щоб спра́вдилось те, що сказав був пророк, промовляючи: „Відкрию у при́тчах уста́ Свої, розповім таємни́ці від по́чину світу!" **36** Тоді відпустив Він наро́д і додому прийшов. І підійшли Його учні до Нього й сказали: „Поясни́ нам при́тчу про кукі́ль польови́й". **37** А Він відповів і промовив до них: „Хто добре насіння посіяв був, — це Син Лю́дський, **38** а поле — це світ, добре ж насіння — це сини Царства, а кукі́ль — сини лукавого; **39** а ворог, що всіяв його — це диявол, жнива́ — кінець віку, а женці — анголи́. **(aiōn g165)** **40** І як збирають кукі́ль, і як па́лять в огні, так буде й напри́кінці віку цього́. **(aiōn g165)** **41** Пошле Лю́дський Син Своїх анголів, і вони позбирають із Царства Його всі спокуси, і тих, хто чинить беззако́ння, **42** і їх повкида́ють до пе́чі огне́нної, — буде там плач і скре́гіт зубів! **43** Тоді праведники, немов сонце, засяють у Царстві свого Отця. Хто має ву́ха, нехай слухає! **44** Царство Небесне подібне ще до захо́ваного в полі ска́рбу, що люди́на, знайшовши, ховає його, і з радости з того йде, та й усе, що має, продає та купує те поле. **45** Подібне ще Царство Небесне до того купця, що пошу́кує пе́рел до́брих, **46** а як зна́йде одну дорогоцінну перли́ну, то йде, і все продає, що має, і купує її. **47** Подібне ще Царство Небесне до не́вода, у море заки́неного, що зібрав він усячину. **48** Коли він напо́вниться, тягнуть на берег його, і, сівши, вибирають до по́суду добре, непо́тріб же геть викидають. **49** Так буде й напри́кінці віку: анголи́ повиходять, і вилучать злих з-поміж праведних, **(aiōn g165)** **50** і їх повкидають до пе́чі огне́нної, — буде там плач і скре́гіт зубів! **51** Чи ви зрозуміли це все?"— „Так!"відказали Йому. **52** І Він їм сказав: „Тому́ кожен книжник, що навче́ний про Царство Небесне, подібний до того госпо́даря, що з скарбниці своєї виносить нове́ та старе". **53** І сталось, як скінчи́в Ісус притчі оці, Він зві́дти пішов. **54** І прийшов Він до Своєї ба́тьківщини, і

навчав їх у їхній синаго́зі, так що стали вони
дивуватися й питати: „Звідки в Нього ця
мудрість та си́ли чудоді́йні? **55** Чи ж Він не
син те́слі? Чи ж мати Його не Марією зветься,
а брати Його — Яків, і Йо́сип, і Симон та Юда?
56 І чи ж се́стри Його не всі з нами? Звідки ж
Йому́ все оте?“ **57** І вони спокуша́лися Ним. А
Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани, —
хіба тільки в вітчи́зні своїй та в домі своїм!“
58 І Він не вчинив тут чуд багатьо́х через
їхню невіру.

14 Того ча́су прочув Ірод чотиривла́сник
чутки́ про Ісуса, **2** і сказав своїм слу́гам:
„Це Іван Христитель, — він із мертвих
воскрес, і тому́ чуда тво́ряться ним“. **3**
Бо Ірод схопи́в був Івана, і зв'язав його, і
посадив у в'язни́цю через Іродія́ду, дружи́ну
брата свого Пилипа. **4** Бо до нього Іван
говорив: „Не годи́ться тобі її мати! “ **5** І
хотів Ірод смерть заподі́яти йому, та боявся
наро́ду, бо того за пророка вважали. **6** А
як був день наро́дження Ірода, танцювала
посеред гостей дочка Іродія́дина, та й Іродові
догоди́ла. **7** Тому́ під прися́гою він обіцявся
їй дати, чого тільки попросить вона. **8** А
вона, за намовою матері своєї: „Дай мені
— проказала — отут на полу́миску голову
Івана Христителя!“ **9** І цар засмутився, але́
через клятву та тих, хто сидів при столі з
ним, звелів дати. **10** І послав стяти Івана
в в'язни́ці. **11** І прине́сли на полу́мискові
його голову, та й дали́ дівчині, а та віднесла
її своїй матері. **12** А учні його прибули́,
взяли тіло, і поховали його, та прийшли й
сповістили Ісуса. **13** Як Ісус те почув, Він
відплив звідти чо́вном у місце пустинне й
самотнє. І, прочувши, наро́д із міст пішов
пі́шки за Ним. **14** І, як вийшов Ісус, Він
побачив багато наро́ду, — і змилосе́рдився
над ними, і їхніх слаби́х уздоро́вив. **15** А
коли настав вечір, підійшли Його учні до
Нього й сказали: „ Тут місце пустинне, і
година вже пі́зня; відпусти наро́д, — хай по
селах розі́йдуться, і куплять пожи́ви собі“.
16 А Ісус їм сказав: „Непотрібно відхо́дити їм,
— нагодуйте їх ви!“ **17** Вони ж кажуть Йому:
„Не маємо чим тут, — тільки п'я́теро хліба й
дві рибі“. **18** А Він відказав: „Принесіть Мені
їх сюди“. **19** І, звелівши на́товпові посідати
на траві, Він узяв п'ятеро хліба й дві рибі,
спогля́нув на небо, поблагословив й поламав
ті хліби́, і дав учням, а учні наро́дові. **20** І
всі їли й наси́тились, а з кусків позосталих
назбирали двана́дцятеро повних кошів. **21**
Їдців же було мужа тисяч із п'ять, крім
жіно́к і дітей. **22** І зараз звелів Ісус учням
до чо́вна сідати, і перепли́сти на той бік
раніше Його, аж поки наро́д Він відпу́стить.
23 Відпусти́вши ж народ, Він на го́ру пішов
помолитися насамоті́; і як вечір настав, був
там Сам. **24** А чо́вен вже був на сере́дині
моря, і кидали хвилі його, бо вітер зірвався
супроти́вний. **25** А о четвертій сторо́жі нічній
Ісус підійшов до них, іду́чи по морю. **26**
Як побачили ж учні, що йде Він по морю,
то настра́шилися та й казали: „Мара́!“І від
стра́ху вони закричали... **27** А Ісус до них
зараз озвався й сказав: „Заспокойтесь, —
це Я, не лякайтесь!“ **28** Петро ж відповів і
сказав: „Коли, Господи, Ти́ це, то звели, щоб
прийшов я до Тебе по воді“. **29** А Він відказав
йому: „Іди“. І, вилізши з чо́вна, Петро став
іти по воді, і пішов до Ісуса. **30** Але, бачачи
велику бурю, злякався, і зачав потопа́ти, і
скричав: „Рятуй мене, Господи!“ **31** І зараз
Ісус простяг руку й схопи́в його, і каже до
нього: „Маловірний, чого́ усумни́вся?“ **32** Як
до чо́вна ж вони ввійшли, буря вщу́хнула. **33** А
приявні в чо́вні вклонились Йому та сказали:
„Ти справді Син Божий!“ **34** Перепливши
ж вони, прибули́ в землю Генісаре́тську.
35 А люди тієї місцевости, пізнавши Його,
сповістили по всій тій око́лиці, і до Нього
прине́сли всіх хворих. **36** І благали Його, щоб
бодай доторкнутися кра́ю одежі Його. А хто
доторкався, — уздоро́влений був.

15 Тоді до Ісуса прийшли фарисеї та
книжники з Єрусалиму н сказали: **2**
„Чого Твої учні ламають переда́ння старших?
Бо не миють вони своїх рук, коли хліб
споживають“. **3** А Він відповів і промовив до
них: „А чого й ви порушуєте Божу заповідь

ради переда́ння вашого? 4 Бо Бог заповів: „Шануй ба́тька та матір“, та: „Хто злорі́чить на ба́тька чи матір, — хай смертю помре“. 5 А ви кажете: Коли скаже хто ба́тьку чи матері: „Те, чим би ви скористатись від мене хотіли, то дар Богові “, 6 то може вже й не шанувати той ба́тька свого або матір свою. Так ви ради переда́ння вашого зні́вечили Боже Слово. 7 Лицеміри! Про вас добре Ісая пророкував, говорячи: 8 „Оці люди уста́ми шанують Мене, серце ж їхнє дале́ко від Мене! 9 Та однак надаре́мне шанують Мене, бо навчають наук — лю́дських за́повідей“. 10 І Він покликав наро́д, і промовив до нього: „Послухайте та зрозумійте! 11 Не те, що вхо́дить до уст, люди́ну скверни́ть, але те, що виходить із уст, те люди́ну скверни́ть“. 12 Тоді учні Його приступили й сказали Йому: „Чи Ти знаєш, що фарисеї, почуши це слово, спокуси́лися?“ 13 А Він відповів і сказав: „Усяка росли́на, яку насадив не Отець Мій Небесний, буде вирвана з коренем. 14 Залишіть ви їх: це сліпі повода́тарі для сліпих. А коли сліпий водить сліпого, — обо́є до ями впаду́ть“. 15 А Петро відповів і до Нього сказав: „Поясни нам цю при́тчу“. 16 А Він відказав: „Чи ж і ви розумі́ння не маєте? 17 Чи ж ви не розумієте, що все те, що́ входить до уст, вступає в живіт, та й назовні виходить? 18 Що ж виходить із уст, те походить із серця, — і воно опога́нює люди́ну. 19 Бо з серця виходять лихі думки́, душогубства, пере́люби, розпуста, крадіж, неправдиві засвідчення, богозневага́ми. 20 Оце те, що люди́ну опога́нює. А їсти руками невмитими, — не опога́нює це люди́ни!“ 21 І, вийшовши звідти, Ісус відійшов у землі ти́рські й сидо́нські. 22 І ось жінка одна ханане́янка, із тих околиць прийшовши, заголосила до Нього й сказала: „Змилуйся надо мною, Господи, Сину Давидів, — де́мон тяжко дочку́ мою мучить!“ 23 А Він їй не казав ані слова. Тоді учні Його, підійшовши, благали Його та казали: „Відпусти її, бо кричить услід за нами!“ 24 А Він відповів і сказав: „Я по́сланий тільки до овечок загинулих дому Ізраїлевого“. 25 А вона, підійшовши, уклонилась Йому та й сказала: „Господи, допоможи мені!“ 26 А Він відповів і сказав: „Не годи́ться взяти хліб у дітей, і кинути щеня́там“. 27 Вона ж відказала: „Так, Господи! Але ж і щеня́та їдять ті кришки́, що спадають зо сто́лу їхніх панів“. 28 Тоді відповів і сказав їй Ісус: „О жінко, твоя віра велика, — нехай буде тобі, я́к ти хочеш“! І тієї години дочка́ її ви́дужала. 29 І, відійшовши звідти, Ісус прибув до Галіле́йського моря, і, зійшовши на го́ру, сів там. 30 І приступило до Нього багато наро́ду, що мали з собою кривих, калік, сліпих, німих і інших багато, і клали їх до Ісусових ніг. І Він уздоро́влював їх. 31 А наро́д не вихо́див із дива, бо бачив, що говорять німі, каліки стаю́ть здорові, криві ходять, і бачать сліпі, — і сла́вив він Бога Ізраїлевого! 32 А Ісус Своїх у́чнів покликав і сказав: „Жаль Мені цих людей, що вже три́ дні зо Мною знахо́дяться, але їсти не мають чого́; відпустити їх без їжі не хо́чу, щоб вони не ослабли в дорозі“. 33 А учні Йому відказали: „Де́ нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки наро́ду?“ 34 А Ісус запитав їх: „Скільки маєте хліба?“Вони ж відказали: „Семеро, та трохи рибок“. 35 І Він ізвелів на землі посідати наро́дові. 36 І, взявши сім хлібів і риби, віддавши Богу подяку, поламав і дав у́чням Своїм, а учні наро́дові. 37 І всі їли й наси́тилися, а з позосталих кусків назбирали сім ко́шиків по́вних... 38 Їдців же було чотири тисячі мужа, окрім жінок та дітей. 39 І, відпустивши наро́д, усів Він до чо́вна, і прибув до землі Магдали́нської.

16 І підійшли фарисеї та саддукеї, і, випробо́вуючи, просили Його показати ознаку їм із неба. 2 А Він відповів і промовив до них: „Ви зве́чора кажете: „Буде пого́да, — червоні́є бо небо“. 3 А ра́нком: „Сьогодні него́да, — червоніє бо небо похмуре“. Розпізна́ти небесне обличчя ви вмієте, ознак ча́су ж не можете! 4 Рід лукавий і перелю́бний шукає озна́ки, та ознаки йому не дадуть, окрім озна́ки пророка Йони“. І, їх полишивши, Він відійшов. 5 А

учні Його, перейшовши на то́й бік, забули взяти хліба. 6 Ісус же промовив до них: „Стережіться ува́жливо фарисе́йської та саддуке́йської ро́зчини“! 7 Вони ж міркува́ли собі й говорили: „Ми ж хлібі́в не взяли́“. 8 А Ісус, знавши те, запита́в: „Чого між собою міркуєте ви, маловірні, що хлібі́в не взяли́? 9 Чи ж ви ще́ не розумієте й не пам'ятаєте про п'ять хлібів на п'ять тисяч, — і скільки коші́в ви зібрали? 10 Ані про сім хлібів на чотири тисячі, — і скільки кошиків ви назбирали? 11 Як ви не розумієте, що Я не про хліб вам сказав? Стережіться но ро́зчини фарисейської та саддукейської!“ 12 Тоді зрозуміли вони, що Він не казав стерегтися їм ро́зчини хлібної, але фарисе́йської та саддуке́йської науки. 13 Прийшовши ж Ісус до землі Кесарі́ї Пили́пової, питав Своїх учнів і казав: „За ко́го наро́д уважає Мене́, Сина Лю́дського?“ 14 Вони ж відповіли́: „Одні за Івана Христителя, одні за Іллю́, інші ж за Єремі́ю або за одного з пророків“. 15 Він каже до них: „А ви за ко́го Мене маєте?“ 16 А Си́мон Петро відповів і сказав: „Ти — Христос, Син Бога Живого!“ 17 А Ісус відповів і до нього́ промовив: „Блаженний ти, Си́моне, сину Йо́нин, бо не тіло і кров тобі оце ви́явили, але Мій Небесний Отець. 18 І кажу Я тобі, що Петро ти, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, — і сили а́дові не переможуть її. (Hadēs g86) 19 І ключі тобі дам від Царства Небесного, і що́ на землі ти зв'яжеш, те зв'язане буде на небі, а що́ на землі ти розв'яжеш, те розв'язане буде на небі“! 20 Тоді наказав Своїм учням, щоб нико́му не казали, що Він — Христо́с. 21 Із того ча́су Ісус став виказувати Своїм у́чням, що Він мусить іти до Єрусалиму, і постраждати багато від старших, і первосвящеників, і книжників, і вбитому бути, — і воскреснути третього дня. 22 І, на́бік відвівши Його, Петро став Йому́ докоря́ти й казати: „Змилуйся, Господи, — такого Тобі хай не бу́де!“ 23 А Він обернувся й промовив Петрові: „Відступися від Мене, сатано́, — ти спокуса Мені, бо ду́маєш не про Боже, а про лю́дське!“ 24 Промовив тоді Ісус у́чням Своїм: „Коли хоче хто йти вслід за Мною, — хай зречеться самого себе, і хай ві́зьме свого хреста, та й іде вслід за Мною. 25 Бо хто хоче спасти́ свою душу, той погубить її, хто ж за Мене свою душу погубить, той зна́йде її. 26 Яка ж ко́ристь люди́ні, що здобуде ввесь світ, але душу свою занапа́стить? Або що́ дасть люди́на взамін за душу свою? 27 Бо при́йде Син Лю́дський у славі Свого Отця з анголи́ Своїми, і тоді „віддасть кожному згідно з діла́ми його“. 28 Поправді кажу́ вам, що деякі з тут-о прия́вних не скушту́ють смерти, аж поки не побачать Сина Лю́дського, що йде в Царстві Своїм“.

17 А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, брата його, та й веде їх осі́бно на го́ру високу. 2 І Він перед ними переобрази́вся: обличчя Його, як те сонце, зася́яло, а одежа Його стала біла, як світло. 3 І ось з'явились до них Мойсей та Ілля́, і розмовляли із Ним. 4 І озвався Петро та й сказав до Ісуса: „Господи, до́бре бути нам тут! Коли хочеш, поста́влю оту́т три шатра: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі“. 5 Як він ще говорив, ось хмара ясна заслони́ла їх, і ось голос із хмари почувсь, що казав: „Це Син Мій Улю́блений, що Його Я вподо́бав. Його слухайтеся!“ 6 А почувши, попа́дали учні доли́лиць, і полякалися сильно. 7 А Ісус підійшов, доторкнувся до них і промовив: „Уставайте й не бійтесь!“ 8 Звівши ж очі свої, нико́го вони не побачили, окрім Само́го Ісуса. 9 А коли з гори схо́дили, заповів їм Ісус і сказав: „Не кажіть нико́му про це виді́ння, аж поки Син Лю́дський із мертвих воскре́сне“. 10 І запитали Його учні, говорячи: „Що́ це книжники кажуть, ніби треба Іллі́ перш прийти?“ 11 А Він відповів і сказав: „Ілля́, правда, при́йде, і все приготу́є. 12 Але́ кажу вам, що Ілля́ вже прийшов був, — та його не пізнали, але з ним зробили, що тільки хотіли. Так і Син Лю́дський має страждати від них“. 13 Учні тоді зрозуміли, що Він їм говорив про Івана Христителя. 14 І як вони до наро́ду прийшли, то до Нього один

чоловік приступив, і навкóлішки впав перед Ним, **15** і сказав: „Господи, змилуйсь над сином моїм, що біснується у новомíсяччі, і мучиться тяжко, бо почасту падає він ув огонь, і почасту в воду. **16** Я його був привів до учнів Твоїх, — та вони не могли вздорови́ти його“. **17** А Ісус відповів і сказав: „О роде невірний і розбе́щений, доки бу́ду Я з вами? Доки вас Я терпітиму? Приведіть до Мене сюди його!“ **18** Пото́му Ісус погрози́в йому, і де́мон вийшов із нього. І видужав хлопець тієї години! **19** Тоді підійшли учні насамотí до Ісуса й сказали: „Чому ми́ не могли його вигнати?“ **20** А Він їм відповів: „Через ваше невірство. Бо поправді кажу́ вам: коли будете ви мати віру, хоч як зе́рно гірчи́чне, і горі оцій скажете: „Перейди́ звідси туди“, то й пере́йде вона, і нічо́го не матимете неможливого! **21** Цей же рід не вихо́дить інакше, як тільки молитвою й по́стом“. **22** Коли пробува́ли вони в Галіле́ї, то сказав їм Ісус: „Людський Син буде ви́даний лю́дям до рук, **23** і вони Його вб'ють, але третього дня Він воскре́сне“. І тяжко вони зажурились. **24** Як прийшли ж вони в Капернау́м, до Петра підійшли збирачí дидра́хм на храм, та й сказали: „Чи не запла́тить ваш Учитель дидра́хми?“ **25** Він відказує: „Так“. І як він увійшов до дому, то Ісус попере́див його та сказав: „Як ти ду́маєш, Си́моне: царі зе́мні з кого беру́ть мито або пода́тки: від синів своїх, чи чужих?“ **26** А як той відказав: „Від чужих“, то промовив до нього Ісус: „Тож вільні сини! **27** Та щоб їх не спокуси́ти, піди над море, та ву́дку закинь, і яку першу рибу ізло́виш, візьми, і рота відкрий їй, — і зна́йдеш стати́ра; візьми ти його, — і віддай їм за Мене й за себе“.

18 Підійшли до Ісуса тоді Його учні, питаючи: „Хто найбільший у Царстві Небеснім?“ **2** Він же дитину покликав, і поставив її серед них, **3** та й сказав: „Поправді кажу́ вам: коли не наве́рнетесь, і не станете, як ті діти, — не ввíйдете в Царство Небесне! **4** Отже, хто впоко́риться, як дитина оця, той найбільший у Царстві Небеснім. **5** І хто прийме таку дитину одну в Моє Ймення, той приймає Мене. **6** Хто ж спокуси́ть одне з цих мали́х, що вірують в Мене, то краще б тако́му було, коли б жо́рно млино́ве на шию йому почепи́ти, — і його потопи́ти в морськíй глибинí. **7** Від спокýс горе світові, — бо мусять спокуси прийти; надто горе люди́ні, що від неї прихо́дить спокýса! **8** Коли тільки рука твоя, чи нога твоя спокуша́є тебе, — відітни її й кинь від себе: краще тобі увійти в життя одноруким або одноногим, ніж з обома руками чи з обома ногами бути вкиненому в огонь вічний. **(aiōnios g166)** **9** І коли твоє око тебе́ спокушає — його ви́бери й кинь від себе: краще тобі одноким ввійти в життя, ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни огне́нної. **(Geenna g1067)** **10** Стережіться, щоб ви не погордували ані одним із мали́х цих; кажу́ бо Я вам, що їхні Анголи́ повсякчасно бачать у небі обличчя Мого Отця, що на небі. **11** Син бо Лю́дський прийшов, щоб спасти́ загинуле. **12** Як вам здається: коли має який чоловік сто овець, а одна з них заблу́дить, то чи він не покине дев'ятдесятьо́х і дев'ятьо́х у гора́х, і не пíде шукати заблу́длої? **13** І коли пощасти́ть відшукати її, поправді кажу́ вам, що радіє за неї він більше, аніж за дев'ятдесятьо́х і дев'ятьо́х незаблудлих. **14** Так волі нема Отця вашого, що на небі, щоб загинув один із цих мали́х. **15** А коли прогріши́ться твій брат проти тебе, іди й йому ви́кажи поміж тобою та ним самим; як тебе він послухає, — ти придбав свого брата. **16** А коли не послухає він, то візьми з собою ще одно́го чи двох, щоб „справа всіляка ствердúлась уста́ми двох чи трьох свідків.“ **17** А коли не послухає їх, — скажи Церкві; коли ж не послухає й Церкви, — хай бу́де тобі, як пога́нин і ми́тник! **18** Поправді кажу вам: Що́ тільки зв'яжете на землі, зв'я́зане буде на небі, і що тільки розв'я́жете на землі, розв'язане буде на небі. **19** Ще поправді кажу́ вам, що коли б двоє з вас на землі погоди́лись про всяку річ, то коли вони будуть просити за неї, — станеться їм від Мого Отця, що на небі! **20** Бо де двоє

чи троє в Ім'я́ Моє зі́брані, — там Я серед них“. **21** Петро приступив тоді та запитався Його: „Господи, — скільки разів брат мій може згріши́ти проти мене, а я маю прощати йому? Чи до семи раз?“ **22** Ісус промовляє до нього: „Не кажу тобі — до семи раз, але аж до семидесяти раз по семи! **23** Тим то Царство Небесне подібне одно́му царе́ві, що захотів обраху́нок зробити з своїми рабами. **24** Коли ж він почав обрахо́вувати, то йому привели́ одно́го, що винен був десять тисяч тала́нтів. **25** А що він не мав із чо́го віддати, наказав пан продати його, і його дружи́ну та діти, і все, що́ він мав, — і заплатити. **26** Тоді раб той упав до ніг, і вклонявся йому та благав: „Потерпи мені, — я віддам тобі все!“ **27** І змилосе́рдився пан над рабом тим, — і звільнив його, і простив йому борг. **28** А як вийшов той раб, то спіткав він одно́го з своїх співтова́ришів, що був винен йому сто динаріїв. І, схопи́вши його, він душив та казав: „Віддай, що ти винен!“ **29** А товариш його впав у ноги йому, і благав його, кажучи: „Потерпи мені, — і я віддам тобі!“ **30** Та той не схотів, а пішов і всадив до в'язни́ці його, — аж поки він боргу не ве́рне. **31** Як побачили ж товариші його те, що сталося, то засмутилися дуже, і прийшли й розповіли своє́му панові все, що було́. **32** Тоді пан його кличе його, та й говорить до нього: „Рабе лукавий, — я простив був тобі ввесь той борг, бо просив ти мене. **33** Чи й тобі не нале́жало зми́луватись над своїм співтова́ришем, як і я над тобою був зми́лувався?“ **34** І прогнівався пан його, — і ката́м його видав, аж поки йому не віддасть всього боргу. **35** Так само й Отець Мій Небесний учинить із вами, коли кожен із вас не про́стить своєму братові з серця свого їхніх про́гріхів “.

19 І сталось, як Ісус закінчи́в ці слова́, то Він ви́рушив із Галілеї, і прибув до країни Юдейської, на то́й бік Йорда́ну. **2** А за Ним ішла бе́зліч наро́ду, — і Він уздоро́вив їх тут. **3** І підійшли фарисеї до Нього, і, випробо́вуючи, запитали Його: „Чи дозволено дружи́ну свою відпускати з причини всякої?“ **4** А Він відповів і сказав: „Чи ви не читали, що Той, Хто створив споконві́ку людей, „створив їх чоловіком і жінкою?“ **5** І сказав: „Покине тому́ чоловік батька й матір, і пристане до дружи́ни своєї, — і стануть обо́є вони одним тілом“, **6** тому́ то немає вже двох, але́ одне тіло. Тож, що Бог спарува́в, — людина нехай не розлу́чує!“ **7** Вони кажуть Йому: „А чому́ ж Мойсей заповів дати листа розводо́вого, та й відпускати?“ **8** Він говорить до них: „То за ваше жорстокосе́рдя дозволив Мойсей відпускати дружи́н ваших, споча́тку ж так не було́. **9** А Я вам кажу́: Хто дружи́ну відпустить свою не з причини пере́любу, і одру́житься з іншою, той чинить пере́любу. І хто одру́житься з розве́деною, той чинить пере́любу“. **10** Учні говорять Йому: „Коли справа така чоловіка із дружи́ною, то не добре одру́жуватись“. **11** А Він їм відказав: „Це слово вміщають не всі, але ті, кому да́но. **12** Бо бувають скопці, що з утро́би ще матерньої народилися так; є й скопці, що їх люди оскопи́ли, і є скопці, що самі оскопи́ли себе ради Царства Небесного. Хто може вмістити, — нехай вмістить“. **13** Тоді привели Йому ді́ток, щоб поклав на них руки, і за них помолився, учні ж їм докоряли. **14** Ісус же сказав: „Пустіть ді́ток, і не бороніть їм прихо́дити до Мене, — бо Царство Небесне належить таким“. **15** І Він руки на них покла́в, та й пішов звідті́ля́. **16** І підійшов ось один, і до Нього сказав: „Учителю Добрий, що маю зробити я доброго, щоб мати життя вічне?“ **(aiōnios g166)** **17** Він же йому відказав: „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Само́го. Коли ж хочеш ввійти до життя, то виконай заповіді“. **18** Той питає Його: „Які саме!“А Ісус відказав: „Не вбивай, не чини пере́любу, не кради́, не свідкуй неправдиво. **19** Шануй батька та матір“, і: „Люби свого ближнього, як само́го себе“. **20** Говорить до Нього юна́к: „Це я виконав все. Чого́ ще бракує мені?“ **21** Ісус каже йому: „Коли хочеш бути досконалим, — піди, продай до́бра свої та й убогим роздай, — і

матимеш скарб ти на небі. Пото́му приходь та й іди вслід за Мною“. 22 Почувши ж юна́к таке слово, відійшов, зажурившись, — бо великі маєтки він мав. 23 Ісус же сказав Своїм учням: Поправді кажу вам, що багатому трудно ввійти в Царство Небесне. 24 Іще вам кажу́: Верблю́дові легше пройти через го́лчине ву́шко, ніж багатому в Боже Царство ввійти́!“ 25 Як учні ж Його це зачули, здивувалися дуже й сказали: „Хто́ ж тоді може спасти́ся?“ 26 А Ісус позирнув і сказав їм: „Неможливе це лю́дям, та можливе все Богові“. 27 Тоді відізвався Петро та до Нього сказав: „От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом; що́ ж нам буде за це?“ 28 А Ісус відказав їм: „Поправді кажу́ вам, що коли, при віднóвленні світу, Син Лю́дський засяде на престолі слави Своєї, тоді сядете й ви, що за Мною пішли, на дванадцять престолів, щоб судити дванадцять племе́н Ізраїлевих. 29 І кожен, хто за Йме́ння Моє кине дім, чи братів, чи сесте́р, або ба́тька, чи матір, чи діти, чи зе́млі, — той багатокротно одержить і успадку́є вічне життя. (aiōnios g166) 30 І багато-хто з перших останніми стануть, а останні — першими.

20 Бо Царство Небесне подібне одно́му госпо́дареві, що вдо́світа вийшов згодити робітників у свій виноградник. 2 Згодившися ж він із робі́тниками по дина́рію за день, послав їх до свого винограднику. 3 А вийшовши коло години десь третьої, побачив він інших, що стояли без праці на ринку, 4 та й каже до них: „Ідіть і ви до мого винограднику, і що́ буде належати, дам вам“. 5 Вони ж відійшли. І вийшов він знов о годині десь шостій й дев'ятій, і те саме зробив. 6 А вийшовши коло години одина́дцятої, знайшов інших, що стояли без праці, та й каже до них: „Чого тут стоїте́ цілий день безробітні?“ 7 Вони кажуть до нього: „Бо ніхто не найняв нас“. Відказує їм: „Ідіть і ви в виноградник“. 8 Коли ж вечір настав, то говорить тоді до свого управителя пан винограднику: „Поклич робі́тників, і дай їм заплату, почавши з останніх до перших“. 9 І прийшли ті, що з години одинадцятої, і взяли по дина́рію. 10 Коли ж прийшли перші, то ду́мали, що вони візьмуть більше. Та й вони по динару взяли́. 11 А взявши, вони почали́ наріка́ти на господаря, 12 кажучи: „Ці останні годину одну працювали, а ти прирівняв їх до нас, що витерпіли тягар дня та спеко́ту“. 13 А він відповів і сказав до одно́го із них: „Не кривджу я, друже, тебе, — хіба не за динарія згодився зо мною? 14 Візьми ти своє та й іди. Але я хочу дати й цьому́ ось останньому, як і тобі. 15 Чи ж не вільно мені зо своїм, що я хо́чу, зробити? Хіба око твоє за́здре від того, що я добрий?“ 16 Отак будуть останні першими, а перші — останніми!“ 17 Побажавши ж піти до Єрусалиму, Ісус взяв осібно Дванадцятьо́х, і на дорозі їм сповістив: 18 „Оце в Єрусалим ми йдемо́, — і первосвященикам і книжникам ви́даний буде Син Лю́дський, — і засудять на смерть Його. 19 І поганам Його вони видадуть — на нару́гу та на катува́ння, і на розп'яття́, — але третього дня Він воскресне!“ 20 Тоді приступила до Нього мати синів Зеведеєвих, і вклонилась, і просила від Нього чогось. 21 А Він їй сказав: „Чого хочеш?“Вона каже Йому́: „Скажи, щоб оби́два сини мої ці сіли в Царстві Твоїм — право́руч один, і лево́руч від Тебе один“. 22 А Ісус відповів і сказав: „Не знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я її питиму (або христи́тися хрищенням, що я ним хрищу́ся)?“„Вони кажуть Йому: „Можемо“. 23 Він говорить до них: „Ви питимете Мою чашу (і бу́дете христитися хрищенням, що Я ним хрищуся). А сидіти право́руч Мене та лево́руч — не Моє це давати, а кому від Мого Отця те вгото́вано“. 24 Як почули це де́сятеро, стали гніватися на обох тих братів. 25 А Ісус їх покликав і промовив: „Ви знаєте, що князі наро́дів панують над ними, а вельможі їх тиснуть. 26 Не так буде між вами, але́ хто великим із вас хоче бути, — хай буде слугою він вам. 27 А хто з вас бути першим бажає, — нехай буде він вам за раба. 28 Так само й Син Лю́дський прийшов не на те, щоб

служили Йому, а щоб послужити, і душу
Свою дати на викуп за багатьох! **29** Як вони
ж з Єрихо́ну вихо́дили, за Ним ішов на́товп
великий. **30** І ось двоє сліпих, що сиділи
при дорозі, почувши, що переходить Ісус,
стали кричати, благаючи: „Змилуйсь над
нами, Господи, Сину Давидів!“ **31** Наро́д же
сварився на них, щоб мовчали, вони ж іще
більше кричали, благаючи: „Змилуйсь над
нами, Господи, Сину Давидів!“ **32** Ісус же
спинився, — покликав їх та й сказав: „Що́
хочете, щоб Я вам зробив?“ **33** Вони Йому
кажуть: „Господи, — нехай нам розкриються
очі!“ **34** І змилосе́рдився Ісус, доторкнувся
до їхніх оче́й, — і зараз прозріли їм очі, і
вони подалися за Ним.

21 А коли вони набли́зились до Єрусалиму,
і прийшли до Вітфагі́ї, до гори до
Оли́вної, тоді Ісус вислав двох учнів, **2** до
них, кажучи: „Ідіть у село, яке перед вами,
і зна́йдете зараз ослицю прив'язану та з
нею осля́; відв'яжіть, і Мені приведіть їх.
3 А як хто вам що́ скаже, відкажіть, що
їх потребує Госпо́дь, — і він зараз пошле
їх“. **4** А це сталось, щоб спра́вдилось те,
що сказав був пророк, промовляючи: **5**
„Скажіте Сіонській доньці́: Ось до тебе йде
Цар твій! Він поко́рливий, і всів на осла,
— на осля, під'яре́мної сина“. **6** А учні
пішли та й зробили, як звелів їм Ісус. **7**
Вони привели́ до Ісуса ослицю й осля́, і
одежу поклали на них, — і Він сів на них.
8 І багато народу стелили одежу свою по
дорозі, інші ж різали віття з дерев і стели́ли
дорогою. **9** А наро́д, що йшов перед Ним і
поза́ду, викрикував, кажучи: „Оса́нна Сину
Давидовому! Благословенний, хто йде у
Господнє Ім'я́! Осанна на висоті!“ **10** А коли
увійшов Він до Єрусалиму, то здвигнулося
ціле місто, питаючи: „Хто́ це такий?“ **11** А
наро́д говорив: „Це Пророк, — Ісус із Назаре́ту
Галілейського!“ **12** Потому Ісус увійшов
у храм Божий, і вигнав усіх продавців і
покупців у храмі, і поперевертáв грошомінам
столи, та осло́ни — продавцям голубів. **13**
І сказав їм: „Написано: „Дім Мій — буде
домом молитви, “а ви робите з нього „печеру
розбійників“. **14** І приступили у храмі до
Нього сліпі та криві, — і Він їх уздоро́вив. **15**
А первосвященики й книжники, бачивши
чуда, що Він учинив, і дітей, що в храмі
викрикували: „Осанна Сину Давидовому“,
обурилися, **16** та й сказали Йому: „Чи ти
чуєш, що кажуть вони?“А Ісус відказав їм:
„Так. Чи ж ви не читали нікол́и: „Із уст
немовлят, і тих, що ссуть, учинив Ти хвалу“?
17 І покинувши їх, Він вийшов за місто в
Віфа́нію, — і там ніч перебув. **18** А вранці,
до міста вертаючись, Він зголоднів. **19** І
побачив Він при дорозі одне фі́ґове дерево,
і до нього прийшов, та нічого, крім листя
само́го, на нім не знайшов. І до нього Він
каже: „Нехай пло́ду із тебе не буде нико́ли
повіки!“І фіґове дерево зараз усохло. **(aiōn g165)** **20** А учні, побачивши це, дивувалися
та говорили: „Як швидко всохло це фіґове
дерево!“ **21** Ісус же промовив у відповідь їм:
„Поправді кажу́ вам: Коли б мали ви віру,
і не мали су́мніву, то вчинили б не тільки
як із фіговим деревом, а якби й цій горі ви
сказали: „Порушся та кинься до моря“, — то
й станеться те! **22** І все, чого ви в молитві
попросите з вірою, — то одержите“. **23** А коли
Він прийшов у храм і навчав, поприхо́дили
первосвященики й старші наро́ду до Нього й
сказали: „Якою Ти вла́дою чиниш оце? І хто
Тобі вла́ду цю дав?“ **24** Ісус же промовив у
відповідь їм: „Запитаю й Я вас одне слово.
Як про нього дасте Мені відповідь, то й
Я вам скажу́, якою вла́дою Я це чиню́. **25**
Іванове хрищення звідки було: із неба, чи від
людей?“Вони ж міркували собі й говорили:
„Коли скажемо: „Із неба“, відкаже Він нам:
„Чого ж ви йому не повірили?“ **26** А як
скажемо: „Від людей“, — боїмося наро́ду, бо
Івана вважають усі за пророка“. **27** І сказали
Ісусові в відповідь: „Ми не знаємо“. Відказав
їм і Він: „То й Я вам не скажу́, якою владою Я
це чиню́. **28** А як вам здається? Один чоловік
мав двох синів. Прийшовши до першого, він
сказав: „Піди но, дитино, сьогодні, працюй у
винограднику!“ **29** А той відповів і сказав:

„Готовий, панотче“, — і не пішов. 30 І, прийшовши до другого, так само сказав. А той відповів і сказав: „Я не хочу“. А потім покаявся, і пішов. 31 Котрий же з двох учинив волю батькову?“Вони кажуть: „Останній“. Ісус промовляє до них: „Поправді кажу вам, що ми́тники та блудоді́йки випере́джують вас у Боже Царство. 32 Бо прийшов був до вас дорогою праведности Іван, та йому не повірили ви, а ми́тники та блудоді́йки йняли йому віри. А ви бачили, та проте не покаялися й опісля́, щоб повірити йому. 33 Послухайте іншої притчі. Був госпо́дар один. Насадив виноградника він, обгородив його муром, ви́довбав у ньому чави́ло, башту поставив, — і віддав його винаря́м, та й пішов. 34 Коли ж надійшов час плодів, він до винарів послав рабів своїх, щоб прийняти плоди́ свої. 35 Винарі ж рабів його похапали, — і одно́го побили, а другого замордували, а того вкаменува́ли. 36 Знов послав він інших рабів, більш як перше, — та й їм учинили те саме. 37 Нарешті послав до них сина свого́ і сказав: „Посоро́мляться сина мого“. 38 Але́ винарі́, як побачили сина, міркувати собі стали: „Це спадкое́мець; ходім, замордуймо його, — і заберемо його спа́дщину!“ 39 І, схопи́вши його, вони вивели за виноградник його, та й убили. 40 Отож, як прибу́де той пан виноградника, що́ зробить він тим винаря́м?“ 41 Вони кажуть Йому: „Злочинців погубить жорсто́ко, виноградника ж віддасть іншим винаря́м, що будуть плоди́ віддавати йому своєча́сно“. 42 Ісус промовляє до них: „Чи ви не читали нико́ли в Писа́нні: Камінь, що його будівничі відкинули, — той наріжним став каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!“ 43 Тому́ кажу вам, що від вас Царство Боже відійметься, і дасться наро́дові, що плоди́ його буде прино́сити. 44 І хто впаде́ на цей камінь — розі́б'ється, а на кого він сам упаде — то розча́вить його́“. 45 А як первосвященики та фарисеї почули ці притчі Його, то вони зрозуміли, що про них Він гово́рить. 46 І намага́лись схопи́ти Його, але́ побоялись людей, бо вважали Його за Пророка.

22 А Ісус, відповідаючи, знов почав говорити їм при́тчами, кажучи: 2 „Царство Небесне подібне одно́му царе́ві, що весі́лля справляв був для сина свого́. 3 І послав він своїх рабів покликати тих, хто був на весі́лля запрошений, — та ті не хотіли прийти. 4 Зно́ву послав він інших рабів, наказуючи: „Скажіть запрошеним: Ось я приготува́в обід свій, закололи бики й відгодо́ване, — і все готове. Ідіть на весі́лля!“ 5 Та вони злегковажили та порозхо́дились, — той на поле своє, а той на свій торг. 6 А останні, похапавши рабів його́, знущалися, та й повбивали їх. 7 І розгнівався цар, і послав своє ві́йсько, — і вигубив тих убійників, а їхнє місто спалив. 8 Тоді каже рабам своїм: „Весі́лля готове, але́ недостойні були́ ті покликані. 9 Тож підіть на роздорі́жжя, і кого тільки спіткаєте, — кличте їх на весі́лля“. 10 І вийшовши раби ті на роздоріжжя, зібрали всіх, кого тільки спіткали, — злих і добрих. І весільна кімна́та гістьми́ перепо́внилась. 11 Як прийшов же той цар на гостей подивитись, побачив там чоловіка, в одежу весі́льну не вбра́ного, 12 та й каже йому: „Як ти, друже, ввійшов сюди, не мавши одежі весільної?“Той же мовчав. 13 Тоді́ цар сказав своїм слу́гам: „Зв'яжіть йому ноги та руки, та й киньте до зо́внішньої те́мряви, — буде плач там і скрегіт зубів“. 14 Бо багато покли́каних, — та ви́браних мало“. 15 Тоді фарисеї пішли й умовлялись, я́к зловити на слові Його. 16 І посилають до Нього своїх учнів із іродія́нами, і кажуть: „Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і наставляєш на Божу дорогу правдиво, і не зважаєш ні на кого, бо на лю́дське обличчя не дивишся Ти. 17 Скажи ж нам, як здається Тобі: чи годиться давати податок для ке́саря, чи ні?“ 18 А Ісус, знавши їхнє лукавство, сказав: „Чого ви, лицеміри, Мене випробо́вуєте? 19 Покажіть Мені гріш податко́вий“. І прине́сли динарія Йому. 20 А Він каже до них: „Чий це образ і напис?“ 21 Ті

відказують: „Ке́сарів“. Тоді каже Він їм: „Тож віддайте кесареве — кесареві, а Богові — Боже“. **22** А почувши таке, вони диву далися. І, лишивши Його, відійшли. **23** Того дня приступили до Нього саддуке́ї, що твердять, ніби нема воскресіння, і запитали Його, **24** та й сказали: „Учителю, Мойсей наказав: „Коли хто помре, не мавши дітей, то нехай його брат візьме вдову́ його, — і віднóвить насіння для брата свого“. **25** Було ж у нас сім братів. І перший, одружи́вшись, умер, і, не мавши насіння, зоставив дружи́ну свою братові своєму. **26** Так само і другий, і третій, — аж до сьомого. **27** А по всіх вмерла й жінка. **28** Отож, у воскре́сенні котрóму з сімох вона дружи́ною буде? Бо всі мали її“. **29** Ісус же промовив у відповідь їм: „Помиляєтесь ви, не знавши Писа́ння, ні Божої сили. **30** Бо в воскресінні ні женяться, ані заміж виходять, але як Анголи́ ті на небі. **31** А про воскресіння померлих хіба не читали проре́ченого вам від Бога, що каже: **32** „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів; Бог не є Богом мертвих, а живих“. **33** А наро́д, чувши це, дивувався науці Його. **34** Фарисеї ж, почувши, що Він у́ста замкнув саддуке́ям, зібралися ра́зом. **35** І спитався один із них, учитель Зако́ну, Його випробо́вуючи й кажучи: **36** „Учителю, котра́ заповідь найбільша в Зако́ні?“ **37** Він же промовив йому́: „Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою“. **38** Це найбільша й найперша заповідь. **39** А друга одна́кова з нею: „Люби свого ближнього, як само́го себе́“. **40** На двох оцих заповідях увесь Зако́н і Пророки стоять“. **41** Коли ж фарисеї зібрались, Ісус їх запитав, **42** і сказав: „Що́ ви думаєте про Христа? Чий Він син?“Вони Йому кажуть: „Давидів“. **43** Він до них промовляє: „Як же то силою Духа Давид Його Господом зве, коли каже: **44** „Промовив Господь Господе́ві моєму: сядь право́руч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм“. **45** Тож, коли Давид зве Його Господом, — як же Він йому син?“ **46** І ніхто не спромігся відповісти Йому ані сло́ва... І ніхто з того дня не наважувався більш питати Його.

23 Тоді промовив Ісус до народу й до учнів Своїх, **2** і сказав: „На сидінні Мойсеєвім усілися книжники та фарисеї. **3** Тож усе, що́ вони скажуть вам, — робіть і виконуйте; та за вчинками їхніми не робіть, бо говорять вони — та не роблять того́! **4** Вони ж в'яжуть тяжкі тягарі, і кладуть їх на лю́дські раме́на, самі ж навіть пальцем своїм не хотять їх пору́шити. **5** Усі ж учинки свої вони роблять, щоб їх бачили люди, і богомíлля свої розширяють, і здовжують ки́тиці. **6** І люблять вони передніші місця на бенке́тах, і передніші лавки́ в синагогах, **7** і привіти на ринках, і щоб звали їх люди: Учителю! **8** А ви вчителями не звіться, — бо один вам Учитель, а ви всі брати́. **9** І не називайте нікого отцем на землі, — бо один вам Отець, що на небі. **10** І не звіться наста́вниками, — бо один вам Наста́вник, — Христос. **11** Хто між вами найбільший, хай слугою вам буде! **12** Хто бо підно́ситься, — буде понижений, хто ж понижується, той піднесе́ться. **13** Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що перед людьми́ зачиняєте Царство Небесне, — бо й самі ви не вхо́дите, ані тих, хто хоче ввійти, увійти не пускаєте! **14** (Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що вдови́не хати поїдаєте, і напо́каз молитесь довго, — через те осуд тяжчий ви при́ймете!) **15** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що обходите море та землю, щоб придбати нововірця одно́го; а коли те стається, то робите його сином гее́нни, вдвоє гіршим від вас! **(Geenna g1067)** **16** Горе вам, проводирí ви сліпі, що говорите: „Коли хто поклянеться храмом, то нічого; а хто поклянеться золотом храму, то той винуватий“. **17** Нерозумні й сліпі, — що бо більше: чи золото, чи той храм, що освячує золото? **18** І: „Коли хто поклянеться же́ртівником, — то нічого, а хто поклянеться жертвою, що на нім, то він винуватий“. **19** Нерозумні й сліпі, — що́ бо більше: чи жертва, чи той же́ртівник, що освячує жертву?

20 Отож, хто клянеться же́ртівником, — клянеться ним та всім, що на ньому. **21** І хто храмом клянеться, — клянеться ним та Тим, Хто живе в нім. **22** І хто небом клянеться, — клянеться Божим престолом і Тим, Хто на ньому сидить. **23** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що даєте десятину із м'я́ти, і ґа́нусу й кми́ну, але найважливіше в Зако́ні поки́нули: суд, милосе́рдя та віру; це треба робити, і того не ки́дати. **24** Проводирі́ ви сліпі, що відціджуєте комаря́, а верблю́да ковтаєте! **25** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що чистите зовнішність ку́хля та миски, а всере́дині повні вони здирства й кривди! **26** Фарисею сліпий, — очисти перше сере́дину кухля, щоб чистий він був і назо́вні! **27** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що подібні до гробі́в побі́лених, які гарними зверху здаються, а всере́дині повні трупних кісто́к та всякої нечи́стости! **28** Так і ви, — назовні здаєтеся лю́дям за праведних, а всере́дині повні лицемі́рства та беззаконня! **29** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що пророкам надгро́бники ставите, і праведникам прикраша́єте пам'ятники, **30** та говорите: „Якби ми жили́ за днів наших батьків, то ми не були б спільника́ми їхніми в крові пророків". **31** Тим самим на себе свідкуєте, що сини ви убивців пророків. **32** Доповніть і ви міру провини ваших батьків! **33** О змії, о ро́де гадю́чий, — я́к ви втечете від за́суду до ге́енни? **(Geenna g1067)** **34** І ось тому́ посилаю до вас Я пророків, і мудрих, і книжників; частину їх ви повбиваєте та розіпне́те, а частину їх ви бичува́тимете в синагогах своїх, і будете гнати з міста до міста. **35** Щоб спала на вас уся праведна кров, що пролита була на землі, від крови Авеля праведного, аж до крови Заха́рія, Варахі́їного сина, що ви замордували його між храмом і же́ртівником! **36** Поправді кажу вам: Оце все спаде на рід цей! **37** Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків та каменуєш посланих до те́бе! Скільки разів Я хотів зібрати діти твої, як квочка збирає під крила курчаток своїх, — та ви не захотіли! **38** Ось ваш дім залиша́ється порожній для вас! **39** Говорю́ бо Я вам: Відтепер ви Мене не побачите, аж поки не скажете: „Благословенний, Хто йде у Господнє ім'я́!"

24 І вийшов Ісус і від храму пішов. І підійшли Його учні, щоб Йому показати будинки храмо́ві. **2** Він же промовив у відповідь їм: „Чи бачите ви все оце? Поправді кажу́ вам: Не зали́шиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується!" **3** Коли ж Він сидів на Оли́вній горі, підійшли Його учні до Нього само́тньо й спитали: „Скажи нам, — коли станеться це? І яка буде ознака прихо́ду Твого й кінця віку?" **(aiōn g165)** **4** Ісус же промовив у відповідь їм: „Стережіться, щоб вас хто не звів! **5** Бо багато хто при́йде в Ім'я́ Моє, кажучи: „Я Христос". І зведуть багатьох. **6** Ви ж про війни почуєте, і про воєнні чутки́, — глядіть, не лякайтесь, бо „статись належить тому". Але це не кінець ще. **7** Бо „повстане наро́д на народ, і царство на царство", і голод, мор та землетруси настануть місця́ми. **8** А все це — поча́ток терпінь породільних. **9** На муки тоді видаватимуть вас, і вбиватимуть вас, і вас будуть нена́видіти всі народи за Ймення Моє. **10** І багато-хто в той час спокусяться, і видавати один о́дного будуть, і один о́дного будуть нена́видіти. **11** Постане багато фальшивих пророків, — і зведу́ть багатьо́х. **12** І через розрі́ст беззаконства любов багатьох охоло́не. **13** А хто витерпить аж до кінця, — той буде спасе́ний! **14** І проповідана буде ця Євангелія Царства по ці́лому світові, на свідо́цтво наро́дам усім. І тоді при́йде кінець! **15** Тож, коли ви побачите ту „гидоту спусто́шення", що про неї звіщав був пророк Даниїл, на місці святому, — хто читає, нехай розуміє, — **16** тоді ті, хто в Юдеї, нехай в го́ри втікають. **17** Хто на покрівлі, нехай той не сходить узяти речі з дому свого́. **18** І хто на полі, — хай назад не вертається взяти одежу свою. **19** Горе ж вагі́тним і тим, хто годує грудьми́, за днів тих! **20** Моліться ж, щоб ваша втеча не сталась зимою, ані в суботу. **21** Бо скорбо́та велика настане тоді,

„якої не було́ з первопо́чину світу аж досі“й не бу́де. 22 І коли б не вкороти́лись ті дні, не спаслася б ніяка люди́на; але через ви́браних дні ті вкоро́тяться. 23 Тоді, як хто скаже до вас: „Ото, Христос тут" чи „Отам“, — не йміть віри. 24 Бо постануть христи́ неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели́ б, коли б можна, і ви́браних. 25 Оце Я наперед вам сказав. 26 А коли скажуть вам: „Ось Він у пустині“— не виходьте, „Ось Він у криївках“— не вірте! 27 Бо як бли́скавка та вибігає зо схо́ду, і з'являється аж до за́ходу, так буде і при́хід Сина Лю́дського. 28 Бо де труп, — там зберуться орли́. 29 І зараз, по скорботі тих днів, „сонце затьми́ться, і місяць не дасть свого світла“, і зорі попа́дають з неба, і сили небесні пору́шаться. 30 І того ча́су на небі з'я́виться знак Сина Лю́дського, і тоді „заголосять всі зе́мні племе́на“, і побачать вони „Сина Лю́дського, що йтиме на хмарах небесних" із великою поту́гою й славою. 31 І пошле анголі́в Своїх Він із голосним сурмови́м гуком, і зберуть Його ви́браних — „від вітрі́в чотирьох, від кінців неба аж до кі́нців його“. 32 Від дерева ж фіґового навчіться при́кладу: коли віття його вже розпу́кується, і ки́неться листя, то ви знаєте, що близько вже літо. 33 Так і ви: коли все це побачите, знайте, що бли́зько, — під дверима! 34 Поправді кажу́ вам: не пере́йде цей рід, аж усе оце станеться. 35 Небо й земля проми́неться, але не минуться слова́ Мої! 36 А про день той й годину не знає ніхто: ані анголи́ небесні, ані Син, — лише́ Сам Отець. 37 Як було за днів Но́євих, так буде і при́хід Сина Лю́дського. 38 Бо так само, як за днів до пото́пу всі їли й пили, женилися й заміж вихо́дили, аж до дня, „коли Ной увійшов до ковче́гу“, 39 і не знали, аж поки пото́п прийшов та й усіх забрав, — так буде і при́хід Сина Лю́дського. 40 Будуть двоє на полі тоді, — один ві́зьметься, а другий поли́шиться. 41 Дві будуть молоти на жо́рнах, — одна ві́зьметься, а друга полишиться. 42 Тож пильнуйте, бо не знаєте, котрого дня при́йде Господь ваш. 43 Знайте ж це, що коли б знав госпо́дар, о котрі́й сторожі при́йде зло́дій, то він пильнував би, і підкопа́ти свого дому не дав би. 44 Тому бу́дьте готові й ви, — бо при́йде Син Лю́дський тієї години, коли ви не ду́маєте! 45 Хто ж вірний і мудрий раб, якого пан поставив над своїми челя́дниками давати своєчасно поживу для них? 46 Блаженний той раб, що пан його при́йде та зна́йде, що робить він так! 47 Поправді кажу́ вам, що над ці́лим маєтком своїм він поставить його. 48 А як той злий раб скаже у серці своїм: „Заба́риться пан мій прийти“, 49 і зачне бити товаришів своїх, а їсти та пити з п'яни́цями, 50 то пан того раба при́йде дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає. 51 І він пополови́ні розі́тне його́, і визначить долю йому з лицемірами, — буде плач там і скре́гіт зубів!

25 Тоді Царство Небесне буде подібне до десяти дів, що побрали каганці́ свої, та й пішли зустріча́ти молодого. 2 П'ять же з них нерозумні були, а п'ять мудрі. 3 Нерозумні ж, узявши каганці́, не взяли́ із собою оливи. 4 А мудрі набрали оливи в посудинки ра́зом із своїми каганця́ми. 5 А коли забари́всь молодий, то всі задрімали й поснули. 6 А опі́вночі крик залуна́в: „Ось молодий, — виходьте назу́стріч!“ 7 Схопи́лись тоді всі ті діви, і каганці́ свої наготува́ли. 8 Нерозумні ж сказали до мудрих: „Дайте нам із своєї оливи, бо наші каганці́ ось гаснуть“. 9 Мудрі ж відповіли та сказали: „Щоб, бува, нам і вам не забракло, — краще вдайтеся до продавців, і купіть собі“. 10 І як вони купувати пішли, то прибув молодий; і готові ввійшли на весі́лля з ним, — і за́мкнені двері були́. 11 А по́тім прийшла й решта дів і казала: „Пане, пане, — відчини нам!“ 12 Він же в відповідь їм проказав: „Поправді кажу вам, — не знаю я вас!“ 13 Тож пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли при́йде Син Лю́дський! 14 Так само ж один чоловік, як відходив, покликав своїх рабів і передав їм добро своє. 15 І одно́му він дав п'ять

талантів, а другому два, а тому один, — кожному за спромо́жністю його. І відійшов. **16** А той, що взяв п'ять талантів, негайно пішов і орудував ними, — і набув він п'ять і́нших талантів. **17** Так само ж і той, що взяв два — і він ще два і́нших набув. **18** А той, що одно́го взя́в, пішов та й закопав його в землю, — і сховав срі́бло пана свого. **19** По довгому ж часі вернувся пан тих рабів, та й від них зажадав обрахунку. **20** І прийшов той, що взяв п'ять талантів, — приніс іще п'ять талантів і сказав: „Пане мій, п'ять талантів мені передав ти, — ось я здобу́в інші п'ять талантів“. **21** Сказав же йому його пан: „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в мало́му був вірний, над великим поставлю тебе, — увійди до радощів пана свого!“ **22** Підійшов же й той, що взяв два таланти, і сказав: „Два таланти мені передав ти, — ось іще два тала́нти здобу́в я“. **23** Сказав йому пан його: „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в мало́му був вірний, над великим поставлю тебе, — увійди до радощів пана свого!“ **24** Підійшов же і той, що одного таланта взяв, і сказав: „Я знав тебе, па́не, що тверда́ ти люди́на, — ти жнеш, де не сіяв, і збираєш, де не розси́пав. **25** І я побоявся, — пішов і таланта твого сховав у землю. Ото маєш своє“. **26** І відповів його пан і сказав йому: „Рабе лукавий і лінивий! Ти знав, що я жну, де не сіяв, і збираю, де не розси́пав? **27** Тож тобі було треба віддати гроші мої грошомінам, і, вернувшись, я взяв би з приби́тком своє. **28** Візьміть же від нього таланта, і віддайте тому́, що десять талантів він має. **29** Бо кожному, хто має, дасться йому та й додасться, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має. **30** А раба непотрібного вкиньте до зо́внішньої темряви, — буде плач там і скрегіт зубів! **31** Коли ж при́йде Син Лю́дський у славі Своїй, і всі анголи́ з Ним, тоді Він засяде на престолі слави Своєї. **32** І перед Ним усі наро́ди зберуться, і Він відді́лить одного від о́дного їх, як відділя́є вівчар овець від козлів. **33** І поставить Він вівці право́руч Себе, а козлята — лево́руч. **34** Тоді скаже Цар тим, хто право́руч Його: „Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закла́дин світу. **35** Бо Я голодував був — і ви нагодували Мене, пра́гнув — і ви напоїли Мене, мандрівником Я був — і Мене прийняли́ ви. **36** Був наги́й — і Мене зодягли ви, слабував — і Мене ви відвідали, у в'язни́ці Я був — і прийшли ви до Мене“. **37** Тоді відповідя́ть Йому праведні й скажуть: „Господи, коли то Тебе ми голодного бачили — і нагодували, або спрагненого — і напоїли? **38** Коли то Тебе мандрівником ми бачили — і прийняли́, чи наги́м — і зодягли? **39** Коли то Тебе ми недужого бачили, чи в в'язниці — і до Тебе прийшли?“ **40** Цар відповість і промовить до них: „Поправді кажу́ вам: що́ тільки вчинили ви одно́му з найменших братів Моїх цих, — те Мені ви вчинили“. **41** Тоді скаже й тим, хто лево́руч: „Ідіть ви від Мене, прокля́ті, у вічний огонь, що дияволові та його посланця́м пригото́ваний. **(aiōnios g166)** **42** Бо Я голодував був — і не нагодували Мене, пра́гнув — і ви не напоїли Мене, **43** мандрівником Я був — і не прийняли́ ви Мене, був наги́й — і не зодягли ви Мене, слабий і в в'язниці — і Мене не відвідали ви“. **44** Тоді відповідять і вони, промовляючи: „Господи, коли то Тебе ми голодного бачили, або спра́гненого, або мандрівником, чи нагото́го, чи недужого, чи в в'язниці — і не послужили Тобі?“ **45** Тоді Він відповість їм і скаже: „Поправді кажу вам: чого тільки одному з найменших цих ви не вчинили, — Мені не вчинили!“ **46** І ці пі́дуть на вічную муку, а праведники — на вічне життя“. **(aiōnios g166)**

26 І сталось, коли закінчи́в Ісус усі ці слова, Він сказав Своїм учням: **2** „Ви знаєте, що через два дні буде Па́сха, — і Лю́дський Син буде виданий на розп'я́ття“. **3** Тоді первосвященики, і книжники, і старші народу зібралися в домі первосвященика, званого Кайя́фою, **4** і радилися, щоб пі́дступом взяти Ісуса й забити. **5** І вони говорили: „Та не в свято, щоб була колотнеча в наро́ді не сталась“. **6** Коли ж Ісус був

у Віфа́нії, у домі Си́мона прокаже́ного, 7 підійшла одна жінка до Нього, маючи аляба́строву пляшечку дорогоцінного ми́ра, — і вилила на Його голову, як сидів при столі Він. 8 Як побачили ж учні це, то обурилися та й сказали: „На́що таке марнотра́тство? 9 Бо дорого можна було б це продати, і віддати убогим“. 10 Зрозумівши Ісус, промовив до них: „Чого при́крість ви робите жінці? Вона ж добрий учинок зробила Мені. 11 Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, а Мене не постійно ви маєте. 12 Бо, виливши миро оце на тіло Моє, вона те вчинила на по́хорон Мій. 13 Поправді кажу́ вам: де тільки оця Єва́нгелія проповідувана буде в цілому світі, — на пам'ятку їй буде сказане й те, що зробила вона!“ 14 Тоді один із Дванадцятьох, званий Юдою Іскаріотським, подався до первосвящеників, 15 і сказав: „Що́ хочете дати мені, — і я вам Його видам?“І вони йому виплатили тридцять срібняків. 16 І він відтоді шукав слу́шного ча́су, щоб видати Його. 17 А першого дня Опрі́сноків учні підійшли до Ісуса й сказали Йому: „Де́ хочеш, щоб ми приготува́ли пасху спожити Тобі? 18 А Він відказав: „Ідіть до такого то в місто, і перекажіть йому: каже Вчитель: час Мій близьки́й, — справлю Пасху з Своїми учнями в тебе“. 19 І учні зробили, як звелів їм Ісус, і зачали́ пасху готува́ти. 20 А коли настав вечір, Він із дванадцятьма учнями сів за стіл. 21 І, як вони споживали, Він сказав: „Поправді кажу вам, що один із вас видасть Мене“. 22 А вони засмутилися тяжко, і кожен із них став питати Його: „Чи не я то, о Господи?“ 23 А Він відповів і промовив: „Хто руку свою вмочить у миску зо Мною, той видасть Мене. 24 Людський Син справді йде, як про Нього написано; але горе тому чоловікові, що видасть Лю́дського Сина! Було́ б краще йому, коли б той чоловік не родився!“ 25 Юда ж, зрадник Його, відповів і сказав: „Чи не я то, Учителю?“Відказав Він йому: „Ти сказав“. 26 Як вони ж споживали, Ісус узяв хліб, і́ поблагословив, поламав, і давав Своїм учням, і сказав: „Прийміть, споживайте, це — тіло Моє“. 27 А взявши чашу, і подяку вчинивши, Він подав їм і сказав: „Пийте з неї всі, 28 бо це — кров Моя Нового́ Заповіту, що за багатьох проливається на відпу́щення гріхів! 29 Кажу́ ж вам, що віднині не питиму Я від оцього плоду виноградного аж до дня, коли з вами його нови́м питиму в Царстві Мого Отця“. 30 А коли відспівали вони, то на го́ру Оливну пішли. 31 Промовляє тоді їм Ісус: „Усі ви через Мене споку́ситеся ночі цієї. Бо написано: „Уражу́ Па́стиря, — і розпоро́шаться вівці отари“. 32 По воскре́сенні ж Своїм Я вас ви́переджу в Галілеї“. 33 А Петро відповів і сказав Йому: „Якби й усі спокуси́лись про Тебе, — я не спокушу́ся нико́ли“. 34 Промовив до нього Ісус: „Поправді кажу́ тобі, що ночі цієї, перше ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від Мене“. 35 Говорить до Нього Петро: „Коли б мені навіть умерти з Тобою, — я не відречуся від Тебе!“Так сказали й усі учні. 36 Тоді з ними приходить Ісус до місцевости, званої Гефсима́нія, і промовляє до учнів: „Посидьте ви тут, аж поки піду́ й помолюся отам“. 37 І, взявши Петра й двох синів Зеведе́євих, зачав сумувати й тужити. 38 Тоді промовляє до них: „Обго́рнена сумом смертельним душа Моя! Залиші́ться тут, і попильнуйте зо Мною“. 39 І, трохи далі пройшовши, упав Він доліліць, та молився й благав: „Отче Мій, коли можна, нехай обмине ця чаша Мене. Та проте, — не як Я хо́чу, а як Ти“. 40 І, вернувшись до учнів, знайшов їх, що спали, і промовив Петрові: „Отак, — не змогли ви й однієї години попильнувати зо Мною? 41 Пильнуйте й моліться, щоб не впасти на спробу, — бадьо́рий бо дух, але немічне тіло“. 42 Відійшовши ще вдруге, Він молився й благав: „Отче Мій, як ця чаша не може минути Мене, щоб не пити її, — нехай станеться воля Твоя!“ 43 І, прийшовши, знову знайшов їх, що спали, бо зважні́ли їм очі були. 44 І, залиши́вши їх, знов пішов, і помолився втре́тє, те саме слово промовивши. 45 Потому приходить до учнів і їм промовляє: „Ви ще далі спите й

спочива́єте? Ось година набли́зилась, — і до рук грішникам виданий буде Син Лю́дський. **46** Уставайте, ходім, — ось наблизи́вся Мій зра́дник!“ **47** І коли Він іще говорив, аж ось прийшов Юда, один із Дванадцятьо́х, а з ним люду багато від первосвящеників і старших наро́ду з мечами та ки́ями. **48** А зрадник Його дав був знака їм, кажучи: „Кого поцілую, то Він, — беріть Його“. **49** І зараз Він підійшов до Ісуса й сказав: Ради̂й, Учителю!“І поцілував Його. **50** Ісус же йому відказав: „Чого, друже, прийшов ти?“Тоді приступили та руки наклали на Ісуса, — і схопи́ли Його. **51** А ось один із тих, що з Ісусом були́, витягнув руку, і меча свого ви́хопив та й рубону́в раба первосвященика, — і відтяв йому вухо. **52** Тоді промовляє до нього Ісус: „Сховай свого меча в його місце, бо всі, хто ві̂зьме меча, — від меча і загинуть. **53** Чи ти ду́маєш, що не мо́жу тепер упросити Свого Отця, — і Він дасть Мені зараз більше дванадцяти леґіо́нів анголі̂в? **54** Але як має збутись Писа́ння, що так статися мусить?“ **55** Тієї години промовив Ісус до наро́ду: „Немов на розбійника вийшли з мечами та ки́ями, щоб узяти Мене! Я щоденно у храмі сидів і навчав, — і Мене не взяли́ ви. **56** Це ж сталось усе, щоб збулися писа́ння пророків“. Усі учні тоді залишили Його й повтікали. **57** А вони схопи́ли Ісуса, і повели́ до первосвященика Кайяфи, де зібралися книжники й старші. **58** Петро ж зда́лека йшов услід за Ним аж до дво́ру первосвященика, і, ввійшовши всере́дину, сів із слу́жбою, щоб бачити кінець. **59** А первосвященики та ввесь синедріо́н шукали на Ісуса неправдивого свідчення, щоб смерть заподіяти Йому, **60** і не знахо́дили, хоч кривосвідків багато підхо́дило. Аж ось накінець з'явилися двоє, **61** і сказали: „Він говорив: Я можу зруйнувати храм Божий, — і за три дні збудувати його“. **62** Тоді первосвященик устав і до Нього сказав: „Ти нічого не відповідаєш на те, що свідчать су́проти Тебе?“ **63** Ісус же мовчав. І первосвященик сказав Йому: „Заприсягаю Тебе Живим Богом, щоб нам Ти сказав, — чи Христос Ти, Син Божий?“ **64** Промовляє до нього Ісус: „Ти сказав... А навіть повім вам: відтепе́р ви побачите Лю́дського Сина, що сидітиме право́руч сили Божої, і на хмарах небесних прихо́дитиме!“ **65** Тоді первосвященик розде́р одежу свою та й сказав: „Він богозneва́жив! На́що нам іще свідки потрібні? Ось ви чули тепер Його богозneва́гу! **66** Як вам здається?“Вони ж відповіли та сказали: „Повинен умерти!“ **67** Тоді стали плювати на обличчя Йому, та бити по що́ках Його, інші ж ки́ями били, **68** і казали: „Пророкуй нам, Христе́, хто́ то вдарив Тебе?“ **69** А Петро перед домом сидів на подвір'ї. І приступила до Нього служни́ця одна та й сказала: „І ти був з Ісусом Галіле́янином!“ **70** А він перед всіма́ відрікся, сказавши: „Не відаю я, що ти кажеш“. **71** А коли до воріт він підхо́див, побачила інша його та й сказала приявним там людям: „Оцей був з Ісусом Назаряни́ном!“ **72** І він зно́ву відрікся та став присягатись: „Не знаю Цього Чоловіка!“ **73** Підійшли ж трохи згодом присутні й сказали Петрові: „І ти справді з отих, та й мова твоя виявляє тебе“. **74** Тоді він став клясти́сь та божитись: „Не знаю Цього́ Чоловіка!“І заспівав півень хвилі тієї. **75** І згадав Петро сказане слово Ісусове: „Перше ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від Мене“. І, вийшовши звідти, він гірко заплакав.

27 А коли настав ра́нок, усі первосвященики й старші наро́ду зібрали нараду супроти Ісуса, щоб Йому заподіяти смерть. **2** І, зв'язавши Його, повели́, та й По́нтію Пилату намісникові віддали́. **3** Тоді Юда, що ви́дав Його, як побачив, що Його засудили, розкаявся, і вернув тридцять срібняки̂в первосвященикам і старшим, **4** та й сказав: „Я згрішив, невинну кров ви́давши“. Вони ж відказали: „А нам що до того? Дивись собі сам“. **5** І, кинувши в храм срібняки́, відійшов, а потому пішов, — та й повісився. **6** А первосвященики, як взяли срібняки́, то сказали: „Цього не годи́ться покласти до сховку церковного, — це ж бо

заплата за кров“. 7 А порадившись, купили
на них поле ганча́рське, щоб мандрівників
ховати, 8 чому й зветься те поле „полем
крови“аж до сьогодні. 9 Тоді справдилось те,
що сказав був пророк Єремі́я, промовляючи:
„І взяли вони тридцять срібняки́в, заплату
Оціненого, що Його оцінили сини Ізраїлеві,
10 і дали́ їх за поле ганча́рське, як Господь
наказав був мені“. 11 Ісус же став перед
намісником. І намі́сник Його запитав і
сказав: „Чи Ти Цар Юдейський?“Ісус же
йому відказав: „Ти кажеш“. 12 Коли ж
первосвященики й старші Його винуватили,
Він нічо́го на те не відказував. 13 Тоді каже
до Нього Пила́т: „Чи не чуєш, — як багато
на Тебе свідку́ють?“ 14 А Він ні на одне
слово йому не відказував, так що намісник
був ду́же здивований. 15 Мав же намісник
звича́й відпускати на свято наро́дові в'я́зня
одно́го, котро́го хотіли вони. 16 Був тоді
в'я́зень відо́мий, що звався Вара́вва. 17 І, як
зібрались вони, то сказав їм Пилат: „Котрого
бажаєте, щоб я вам відпустив: Варавву,
чи Ісуса, що зветься Христос?“ 18 Бо він
знав, що Його через за́здрощі видали. 19
Коли ж він сидів на судде́вім сиді́нні, його
дружи́на прислала сказати йому: „Нічо́го
не май з отим Праведником, бо сьогодні
вві сні я багато терпіла з-за Нього“. 20 А
первосвященики й старші попідмовля́ли
наро́д, щоб просити за Варавву, а Ісусові
смерть заподі́яти. 21 Намісник тоді відповів
і сказав їм: „Котро́го ж із двох ви бажаєте,
щоб я вам відпустив?“Вони ж відказали:
„Варавву“. 22 Пилат каже до них: „А
що́ ж маю зробити з Ісусом, що зветься
Христос?“Усі закричали: „Нехай ро́зп'ятий
бу́де!“ 23 А намісник спитав: „Яке ж зло
Він зробив?“Вони ж зачали́ ще сильніше
кричати й казати: „Нехай ро́зп'ятий буде!“
24 І, як побачив Пила́т, що нічо́го не вдіє, а
неспо́кій ще більший стається, набрав він
води, та й перед народом умив свої руки
й сказав: „Я невинний у крові Його! Самі
ви побачите“. 25 А ввесь наро́д відповів
і сказав: „На нас Його кров і на наших
дітей!“ 26 Тоді відпустив їм Варавву, а Ісуса,
збичувавши, він видав, щоб ро́зп'ятий був.
27 Тоді то намісникові воякй́, до прето́рія
взявши Ісуса, зібрали на Нього ввесь відді́л.
28 І, роздягнувши Його, багряни́цю наділи
на Нього. 29 І, сплівши з терни́ни вінка,
покла́ли Йому на голову, а тросте́ину в
правй́цю Його. І, навко́лішки падаючи перед
Ним, сміялися з Нього й казали: „Радíй,
Ца́рю Юдейський!“ 30 І, плювавши на Нього,
хапали тростину, та й по голові Його били.
31 А коли назнущалися з Нього, знялй́ з
Нього плаща́, і зодягнули в одежу Його. І
повелй́ Його на розп'яття́. 32 А виходячи,
стріли одного кірине́янина, — Си́мон на
йме́ння, — його змусили не́сти для Нього
хреста. 33 І, прибувши на місце, що зветься
Голго́фа, цебто сказати „Черепо́вище“, 34
далй́ Йому пити вина, із гірко́тою змішаного,
— та, покуштувавши, Він пити не схотів. 35
А розп'я́вши Його, вони поділили одежу
Його, кинувши же́реба. 36 І, посідавши,
стерегли́ Його там. 37 І напис провини Його
помістили над Його головою: „Це Ісус, Цар
Юдейський“. 38 Тоді ро́зп'ято з Ним двох
розбійників: одного право́руч, а одного
лево́руч. 39 А хто побіч прохо́див, Його
лихосло́вили та головами своїми хитали,
40 і казали: „Ти, що храма руйнуєш та за
три дні будуєш, — спаси Само́го Себе! Коли
Ти Божий Син, то зійди з хреста!“ 41 Так
само ж і первосвященики з книжниками
та старши́ми, насміхаючися, говорили: 42
„Він інших спасав, — а Само́го Себе не може
спасти́! Коли Цар Він Ізраїлів, нехай зі́йде
тепер із хреста, — і ми повіримо Йому! 43
Покладав Він надію на Бога, — нехай Той
Його тепер визволить, якщо Він угодний
Йому́. Бо Він говорив: „Я — Син Божий“. 44
Також насміхалися з Нього й розбійники, що
з Ним були ро́зп'яті. 45 А від години шостої
аж до години дев'ятої — те́мрява сталась
по ці́лій землі! 46 А коло години дев'ятої
скрикнув Ісус гучни́м голосом, кажучи: „Елі́,
Елі́, лама́ савахта́ні?“цебто: „Боже Мій, Боже
Мій, на́що Мене Ти покинув?“ 47 Дехто ж

із тих, що стояли там, це почули й казали, що Він кличе Іллю́. **48** А один із них зараз побіг і взяв гу́бку та, оцтом її напо́внивши, настромив на трости́ну й давав Йому пити. **49** Інші казали: „Чекай но, поба́чмо, — чи при́йде Ілля визволяти Його“. **50** А Ісус знову голосом гучним скрикнув, — і духа віддав. **51** І ось завíса у храмі роздерлась надво́є — від ве́рху аж додолу, і земля потрясла́ся, і зачали́ розпада́тися скелі, **52** і повідкривались гроби́, і повставало багато тіл спочилих святих, **53** а з гробів повиходивши, по Його воскресінні, до міста святого ввійшли, і багатьо́м з'явились. **54** А сотник та ті, що Ісуса з ним стерегли́, як землетруса побачили, і те, що там сталося, налякалися ду́же й казали: „Він був справді Син Божий!“ **55** Було там багато й жінок, що дивилися зда́лека, і що за Ісусом прийшли з Галілеї, і Йому прислуго́вували. **56** Між ними була́ Марія Магдалина, і Марія, мати Якова й Йо́сипа, і мати синів Зеведе́євих. **57** А коли настав вечір, то прийшов муж багатий із Аримате́ї, на ім'я́ Йо́сип, що й сам був навчався в Ісуса. **58** Він прийшов до Пилата й просив тіла Ісусового. Пилат ізвелів тоді видати. **59** І взяв Йосип Ісусове тіло, обгорнув його в чисте полотно́, **60** і поклав його в гробі ново́му своїм, що був висік у скелі. До дверей гробови́х привалив він великого каменя, та й відійшов. **61** Була́ ж там Марія Магдалина та інша Марія, що сиділи насу́проти гро́бу. **62** А наступного дня, що за п'ятницею, до Пилата зібралися первосвященики та фарисеї, **63** і сказали: „Пригадали ми, пане, собі, що обма́нець отой, як живий іще був, то сказав: „По трьох днях Я воскре́сну“. **64** Звели ж гріб стерегти аж до третього дня, щоб учні Його не прийшли, та й не вкрали Його, і не сказали наро́дові: Він із мертвих воскрес! І буде остання обмана гірша за першу“. **65** Відказав їм Пилат: „Сторо́жу ви маєте, — ідіть, забезпечте, як знаєте“. **66** І вони відійшли, і, запеча́тавши каменя, біля гро́бу сторожу поставили.

28 Як минула ж субота, на світанку дня першого в тижні, прийшла Марія Магдалина та інша Марія побачити гріб. **2** І великий ось ставсь землетру́с, бо зійшов із неба Ангол Господній, і, приступивши, відвалив від гробу ка́меня, та й сів на ньому. **3** Його ж постать була́, як та бли́скавка, а шати його були білі, як сніг. **4** І від стра́ху перед ним затряслася сторо́жа, та й стала, як мертва. **5** А ангол озвався й промовив жінка́м: „Не лякайтеся, бо я знаю, що Ісуса розп'я́того це ви шукаєте. **6** Нема Його тут, — бо воскрес, як сказав. Підійдіть, — подивіться на місце, де знахо́дився Він. **7** Ідіть же хутко, і скажіть Його у́чням, що воскрес Він із мертвих, і ото випере́джує вас в Галілеї, — там Його ви побачите. Ось, вам я звістив!“ **8** І пішли вони хутко від гро́бу, зо стра́хом і великою радістю, і побігли, щоб учнів Його сповістити. **9** Аж ось перестрів їх Ісус і сказав: „Ра́ді́йте!“Вони ж підійшли, обняли Його ноги і вклонились Йому до землі. **10** Промовляє тоді їм Ісус: „Не лякайтесь! Ідіть, повідо́мте братів Моїх, — нехай вони йдуть у Галілею, — там побачать Мене!“ **11** Коли ж вони йшли, ось дехто зо сторожі до міста прийшли та й первосвященикам розповіли́ все, що́ сталось. **12** І, зібравшись зо старшими, вони врадили раду, і дали́ сторожі чимало срібняків, **13** і сказали: „Розповідайте: Його учні вночі прибули́, — і вкрали Його, як ми спали. **14** Як почує ж намісник про це, то його ми перекона́ємо, і від клопоту ви́зволимо вас“. **15** І, взявши вони срібняки́, зробили, як на́вчено їх. І прonéслося слово оце між юдеями, і трима́ється аж до сьогодні. **16** Одина́дцять же учнів пішли в Галілею на го́ру, куди звелів їм Ісус. **17** І як вони Його вгледіли, поклонились Йому до землі, а дехто вагався. **18** А Ісус підійшов і промовив до них та й сказав: „Да́на Мені всяка вла́да на небі й на землі. **19** Тож ідіть, і навчі́ть всі наро́ди, христячи їх в ім'я́ Отця, і Сина, і Святого Духа, **20** навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І ото, Я перебува́тиму з

вами повсякде́нно аж до кінця віку“! Амі̂нь.
(aiōn g165)

Від Марка

1 Почáток Єва́нгелії Ісуса Христа, Сина Божого. **2** Як у пророка Ісаї написано:
„Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого
посланця́, який перед Тобою дорогу Твою
приготу́є. **3** Голос того, хто кличе: У пустині
готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки́
Йому!“— **4** виступив був так Іван, що в
пустині христив та проповідував хрищення
на покая́ння — для про́щення гріхів. **5** І до
нього прихо́дила вся країна Юдейська та всі
єрусали́мляни, і в річці Йорда́ні від нього
христились вони, і визнава́ли гріхи свої. **6** А
Іван зодягався в одежу з верблю́жого во́лосу,
і мав пояс ремі̂нний на сте́гнах своїх, а їв
сарану́ та мед польови́й. **7** І він проповідував,
кажучи: „Услід за мною йде Поту́жніший
від мене, що Йому я негідний, нагнувшись,
розв'язати ремінця́ від узуття Його. **8** Я
христив вас водою, а Той вас христи́тиме
Духом Святим“. **9** І сталося тими днями, —
прийшов Ісус з Назаре́ту Галілейського, і від
Івана христився в Йорда́ні. **10** І зараз, коли
Він виходив із води, то побачив Іван небо
розкрите, і Духа, як голуба, що схо́див на
Нього. **11** І голос із неба почувся: „Ти Син
Мій Улю́блений, що Я вподо́бав Його!“ **12** І
зараз повів Його Дух у пустиню. **13** І Він був
сорок днів у пустині, випробо́вуваний від
сатани́, і перебував зо звіри́ною. І служили
Йому анголи́. **14** А коли Іван ви́даний був,
то прийшов Ісус до Галілеї, і проповідував
Божу Єва́нгелію, **15** і говорив: „Збулися часи,
— і Боже Царство набли́зилось. Покайтеся, і
віруйте в Єва́нгелію!“ **16** А коли Він проходив
біля Галіле́йського моря, то побачив Си́мона
та Андрія, брата Си́монового, що не́вода
в море закида́ли, — бо риба́лки були́. **17**
І сказав їм Ісус: „Ідіть услід за Мною, — і
зроблю́, що станете ви ловця́ми людей“. **18**
І зараз вони свого не́вода кинули, — та й
пішли вслід за Ним. **19** А коли недалеко
прийшов, то побачив Він Якова Зеведе́євого
та брата його Івана, що й вони в чо́вні
не́вода ла́годили. **20** І зараз покликав Він
їх. І вони залишили батька свого Зеведе́я
в чо́вні з робі̂тниками, — і пішли вслід за
Ним. **21** І приходять вони в Капернау́м. І
негайно в суботу ввійшов Він у синагогу,
і навчати зачав. **22** І дивувались науці
Його, бо навчав Він їх, як можновла́дний,
а не як ті книжники. **23** І зараз у їхній
синагозі знайшовся один чоловік, що мав
духа нечистого, і він закричав, **24** і сказав:
„Що́ Тобі до нас, Ісусе Назаряни́не? Ти
прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хто́ Ти,
— Божий Святий“. **25** Ісус же йому заказав:
„Замовчи, і вийди з нього!“ **26** І затряс
дух нечистий того, і, скрикнувши голосом
гучни́м, вийшов із нього. **27** І жахну́лися
всі, — аж питали вони один о́дного, кажучи:
„Що це таке? Нова наука із потугою! Навіть
ду́хам нечистим наказує Він, — і вони Його
слухають“. **28** І чутка про Нього пішла хвилі
тієї по всій Галіле́йській країні. **29** І вийшли
вони із синагоги небо́вом, і прийшли з
Яковом та Іваном до дому Си́монового й
Андрієвого. **30** А те́ща Си́монова лежала в
гаря́чці; і зараз сказали про неї Йому. **31**
І Він підійшов і підвів її, узявши за руку,
— і гаря́чка покинула ту, — і вона зачала́
прислуго́вувати їм. **32** А як вечір настав,
коли сонце зайшло, то стали прино́сити
до Нього недужих усіх та біснува́тих. **33**
І все місто зібралося перед двери́ма. **34** І
Він уздоро́вив багатьох, на різні хвороби
недужих, і багатьох де́монів повиганяв. А
демонам не дозволяв Він казати, що знають
Його. **35** А над ранком, як дуже ще темно було́,
уставши, Він вийшов і пішов у місце само̂тне,
і там молився. **36** А Си́мон та ті, що були
з ним, поспішили за Ним. **37** І, знайшовши
Його, вони кажуть Йому: „Усі шукають Тебе“.
38 А Він промовляє до них: „Ходім в інше
місце, до сіл та око́лишніх міст, щоб і там
проповідувати, бо на те Я прийшов“. **39**
І пішов, і проповідував в їхніх синаго́гах
по всій Галілеї. І демонів Він виганяв. **40**
І приходить до Нього прокаже́ний, благає
Його, і на коліна впадає та й каже Йому:
„Коли хочеш, — Ти можеш очи́стити мене!“

41 І змилосе́рдився Він, — простяг руку Свою,
і доторкнувся до нього, та й каже йому:
„Хо́чу, — будь чистий!“ 42 І проказа зійшла з
нього хвилі тієї, — і чистим він став. 43 А
Він, погрози́вши йому, зараз вислав його, 44
і йому́ наказав: „Гляди, — не оповіда́й ніч о́го
нік о́му. Але йди, покажися священикові,
і принеси за своє очи́щення, що Мойсей
заповів, їм на свід о́цтво“. 45 А він, вийшовши,
став багато оповіда́ти й говори́ти про поді́ю,
так що Він не міг явно ввійти вже до міста,
але перебува́в віддалік по сам ї́тних місцях. І
сх о́дилися звідусюди до Нього.

2 Коли ж Він по кількох днях прийшов
знов до Капернау́му, то чутка пішла, що
Він удома. 2 І зібралось багато, аж вони
не вміщалися навіть при две́рях. А Він їм
виголошував слово. 3 І прийшли ось до
Нього, несучи розсла́бленого, якого не́сли
четверо. 4 А що через наро́д до Нь о́го
набли́зитися не могли, то стелю розкри́ли,
де Він був, і пробравши, звісили ложе, що
на ньому лежав розсла́блений. 5 А Ісус,
віру їхню побачивши, каже розсла́бленому:
„Відпускаються, сину, гріхи тобі!“ 6 Там же
сиділи дехто з книжників, і в серцях своїх
ду́мали: 7 „Чого Він говорить отак? Зневажає
Він Бога. Хто може прощати гріхи, окрім
Бога Само́го?“ 8 І зараз Ісус відчув Духом
Своїм, що вони так міркують собі, і сказав
їм: „Що́ таке ви в серцях своїх ду́маєте? 9
Що́ легше: сказати розсла́бленому: „Гріхи
відпускаються тобі“, чи сказати: „Уставай,
візьми ложе своє та й ходи“? 10 Але щоб ви
знали, що Син Лю́дський має вла́ду прощати
гріхи на землі“, — каже розсла́бленому:
11 „Тобі Я наказую: Уставай, візьми ложе
своє, та й іди у свій дім!“ 12 І той устав, і
негайно взяв ложе, — і вийшов перед усіма́,
так що всі дивувались і сла́вили Бога, й
казали: „Нік о́ли такого не бачили ми!“ 13 І
вийшов над море Він знов. А ввесь на́товп до
Нього прих о́див, — і Він їх навчав. 14 А коли
Він прох о́див, то побачив Левї́ Алфї́євого,
що сидів на ми́тниці, і каже йому: „Іди за
Мною!“Той устав, і пішов услід за Ним. 15
Коли ж Він сидів при столі́ в його домі,
то багато ми́тників і грішників сиділи з
Ісусом та з у́чнями Його; бо було їх багато,
і вони ходили за Ним. 16 Як побачили
ж книжники та фарисеї, що Він їсть із
грішниками та з ми́тниками, то сказали до
учнів Його: „Чому́ то Він їсть із ми́тниками
та з грішниками?“ 17 А Ісус, як почув,
промовляє до них: „Лі́каря не потребують
здорові, а слабі. Я не прийшов кликати
праведних, але грішників (на пока́яння).“
18 А учні Іванові та фарисейські по́стили.
І приходять вони, та й говорять до Нього:
„Чому́ учні Іванові та фарисейські по́стять, а
учні Твої не по́стять?“ 19 Ісус же промовив
до них: „Хіба по́стити можуть гості весільні,
поки з ними ще є молоди́й? Доки мають вони
молод о́го з собою, то по́стити не можуть. 20
Але при́йдуть ті дні, коли заберуть молод о́го
від них, — то й по́стити бу́дуть вони за
тих днів. 21 І не пришива́є ніхто до старої
одежі ла́тки з сукна сирово́го, а як ні, то
край ла́тки нов ї́ одірветься там від старо́го,
— і дірка стане ще гірша. 22 І ніхто не
вливає вина молодого в старі бурдюки́,
а то попрориває вино бурдюки, — і вино
й бурдюки пропаду́ть, а вливають вино
молоде до нови́х бурдюкі́в“. 23 І сталось, як
Він прех о́див лана́ми в суботу, Його учні
дорогою йшли, та й стали кол о́сся зривати.
24 Фарисеї ж казали Йому: Подивись, чому́
роблять у суботу вони, чого не годи́ться?“ 25
А Він їм відказав: „Чи ж ви не читали нік о́ли,
що зробив був Давид, як потребу він мав
та сам зголоднів був і ті, що були з ним?
26 Як він увійшов був до Божого дому — за
первосвященика Авіята́ра, — і спожив хліби
показні́, яких їсти не можна було́, — тільки
священикам, — і дав він і тим, хто був із
ним?“ 27 І сказав Він до них: „Субота постала
для чоловіка, а не чоловік для суботи, 28 а
тому то Син Лю́дський Господь і суботі“.

3 І Він зно́ву до синагоги ввійшов. І був
там один чоловік, який мав суху руку.
2 І, щоб обвинуватити Його, наглядали за
Ним, чи Він у суботу того не вздоро́вить. 3

І говорить Він до чоловіка з сухою рукою: „Стань посере́дині!“ **4** А до них промовляє: „У суботу годи́ться робити добре, чи робити лихе, життя зберегти, чи погуби́ти?“Вони ж мовчали. **5** І спогля́нув Він із гнівом на них, засму́чений закам'яні́лістю їхніх серде́ць, і сказав чоловікові: „Простягни свою руку!“І той простяг, — і рука йому стала здорова! **6** Фарисеї ж негайно пішли та з іродія́нами раду зробили на Нього, — як Його погубити. **7** А Ісус із Своїми у́чнями вийшов над море. І на́товп великий ішов вслід за Ним із Галілеї й з Юдеї, **8** і з Єрусалиму, і з Ідуме́ї, і з-за Йорда́ння, і з Ти́ру й Сидо́ну. На́товп великий, прочувши, як багато чинив Він, зібрався до Нього. **9** І сказав Він до у́чнів Своїх нагото́вити чо́вна Йому, через натовп, щоб до Нього не ти́снулись. **10** Бо Він багатьох уздоро́вив, так що хто тільки не́мочі мав, то ти́слись до Нього, щоб Його доторкну́тись. **11** І ду́хи нечисті, як тільки вбачали Його, то падали ницьма перед Ним, і кричали й казали: „Ти Син Божий!“ **12** А Він їм суво́ро наказував, щоб вони Його не виявля́ли. **13** І Він вийшов на го́ру, і покликав, кого Сам хотів; вони ж приступили до Нього. **14** І визначив Дванадцятьо́х, щоб із Ним перебува́ли, і щоб послати на проповідь їх, **15** і щоб мали вони вла́ду вздоровля́ти неду́ги й виго́нити де́монів. **16** І визначив Він оцих Дванадцятьо́х: Си́мона, і дав йому ймення Петро, **17** і Якова Зеведе́євого, і Івана, брата Якова, і дав їм імена Воанерге́с, цебто „сини гро́мові“, **18** і Андрія, і Пилипа, і Вартоломі́я, і Матві́я, і Хому́, і Якова Алфі́євого, і Тадея́, і Си́мона Канані́та **19** та Юду Іскаріо́тського, що й видав Його. **20** І приходять до дому вони. І знову зібралось наро́ду, що вони не могли навіть хліба з'їсти. **21** І коли Його ближчі почули, то вийшли, щоб узяти Його, бо говорено, ніби Він несамови́тий. **22** А книжники, що поприхо́дили з Єрусалиму, казали: Має Він Вельзеву́ла, і виганяє де́монів силою князя де́монів. **23** І, закликавши їх, Він у при́тчах до них промовляв: „Як може сатана́ сатану́ виганяти? **24** І коли царство поділиться супроти себе, — не може вісто́яти те царство. **25** І коли дім поділиться супроти себе, — не може вісто́яти той дім. **26** І коли б сатана сам на се́бе повстав і поділився, то не зможе вісто́яти він, але згине. **27** Ніхто бо не може вде́ртись у дім дужого, та й пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже дужого, і аж тоді пограбує госпо́ду його. **28** Поправді кажу́ вам, що про́ститься лю́дським синам усі про́гріхи та богозневаги, хоч би як вони богозневажали. **29** Але, хто богозневажить Духа Святого, — повіки йому не відпуститься, але́ гріху вічному він підпадає“. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** Бож казали вони: „Він духа нечистого має“. **31** І поприхо́дили мати Його та брати Його, і, о́сторонь ставши, послали до Нього і Його викликали. **32** А наро́д кругом Нього сидів. І сказали Йому: „Ото мати Твоя, і брати Твої, і се́стри Твої он про Тебе питаються о́сторонь“. **33** А Він їм відповів і сказав: „Хто́ Моя мати й брати?“ **34** І поглянув на тих, що круг Нього сиділи, і промовив: „Ось мати Моя та бра́ття Мої! **35** Бо хто Божу волю чинитиме, то́й Мені брат, і сестра, і мати“.

4 І знову почав Він навчати над морем. І зібралось до Нього багато наро́ду, так що Сам Він до чо́вна на морі ввійшов і сидів, а наро́д увесь був на землі покрай моря. **2** І багато навчав Він їх при́тчами, і в науці Своїй їм казав: **3** „Слухайте, — вийшов сіяч ось, щоб сі́яти. **4** І як сі́яв, упало зе́рно одне край дороги, — і налетіли пташки́, і його́ повидзьо́бували. **5** Друге ж упало на ґрунт кам'яни́стий, де не мало багато землі, — і негайно зійшло, бо земля неглибока була́; **6** а як сонце зійшло — то зів'я́ло, і, коріння не мавши, усохло. **7** А інше впало між те́рен, і ви́гнався терен, і його поглуши́в, — і пло́ду воно не дало́. **8** Інше ж упало на добрую землю, — і дало плід, що посхо́див і ріс; і видало втри́дцятеро, у шістдеся́т і в сто раз “. **9** І сказав: „Хто має ву́ха, щоб слухати, — нехай слухає!“ **10** І, як остався Він насамоті, Його запитали найближчі з Дванадцятьма́ про цю при́тчу. **11** І Він їм

відповів: „Вам да́но пізнати таємни́ці Божого Царства, а тим, що за вами, усе відбувається в прито́чах, 12 щоб „оком дивились вони — і не бачили, ву́хом слухали — і не зрозуміли, щоб коли вони не наверну́лися, і відпу́щені бу́дуть гріхи їм!“ 13 І Він їх запитав: „Ви не розумієте притчі цієї? І як вам зрозуміти всі притчі! 14 Сіяч сіє слово. 15 А котрі́ край дороги, де сіється слово, — це ті, що як тільки почують, то зараз приходить до них сатана, і забирає слово, посіяне в них. 16 Так само й посіяні на кам'яни́стому ґрунті, — вони, як почують те слово, то з радістю зараз приймають його, 17 та коріння не мають у собі й непостійні; а зго́дом, як у́тиск або пересліду́вання наступає за слово, вони спокушаються зараз. 18 А між терен посіяне, — це ті, що слухають слово, 19 але кло́поти цьогосві́тні й омана багатства та різні бажа́ння ввіходять, та й заглушують слово, — і пло́ду воно не дає. (aiōn g165) 20 А посіяне в добрую землю — це ті, що слухають слово й приймають, — і родять утри́дцятеро, у шістдеся́т і в сто раз “. 21 І сказав Він до них: „Чи світло прино́сять на те, щоб поставити його під посу́дину, чи може під ліжко? А не щоб поставити на світи́льнику? 22 Бо немає нічого захованого, що не ви́явиться, і немає таємного, що не вийде на́яв. 23 Хто має ву́ха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 24 І сказав Він до них: „Уважайте, що чуєте: Якою мірою будете міряти, такою відмі́ряють вам, і додаду́ть вам. 25 Бо хто має, то дасться йому, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має“. 26 І сказав Він: „Так і Боже Царство, як той чоловік, що кидає в землю наслі́ння, 27 і чи спить, чи встає він удень та вночі, а насіння пускає па́ростки та росте, хоч не знає він, я́к. 28 Бо родить земля сама з себе: перше вру́на, потім ко́лос, а тоді повне збіжжя на колосі. 29 А коли плід доспіє, зараз він „посилає серпа́, бо настали жнива́“. 30 І сказав Він: „До чого прирівняємо Царство Боже? Або в якій притчі предста́вим його́? 31 Воно — як те зе́рно гірчи́чне, яке, коли сіється в землю, найдрібніше за всі зе́мні насіння. 32 Як посіяне ж буде, виросте́, і стає над усі зілля́ більше, і ві́ття пускає велике таке́, що ку́блитись може в тіні його птаство небесне“. 33 І такими притчами багатьома́ Він їм слово звіщав, поскільки вони могли слухати. 34 І без притчі нічого Він їм не казав, а учням Своїм самотою вияснював усе. 35 І сказав Він до них того дня, коли вечір настав: „Перепли́ньмо на той бік“. 36 І, лишивши наро́д, узяли із собою Його, як у чо́вні Він був; і інші човни́ були з Ним. 37 І зняла́ся ось буря велика, а хвилі вливалися в чо́вен, аж чо́вен водою вже був перепо́внився! 38 А Він спав на корми́ на подушці... І вони розбудили Його та й сказали Йому: „Учителю, чи Тобі байду́же́, що ми гинемо?“ 39 Тоді Він устав, і вітрові заборонив, і до моря сказав: „Мовчи, перестань!“І стих вітер, — і тиша велика настала. 40 І сказав Він до них: „Чого́ ви такі полохливі? Чому віри не маєте?“ 41 А вони налякалися стра́хом великим, і говорили один до одно́го: „Хто ж це такий, що вітер і море слухня́ні Йому?“

5 І на другий бік моря вони прибули́, до землі Гадари́нської. 2 І як вийшов Він із чо́вна, то зараз Його перестрів чоловік із могильних пече́р, що мав духа нечистого. 3 Він ме́шкання мав у гроба́х, і ніхто й ланцюга́ми зв'язати не міг його, 4 бо часто кайда́нами та ланцюга́ми в'язали його, але він розривав ланцюги́ та кайда́ни торо́щив, — і ніхто не міг угамува́ти його. 5 І він повсякча́с перебува́в день і ніч у гроба́х та в гора́х, — і кричав, і бився об камі́ння. 6 А коли він Ісуса побачив здале́ка, то прибіг, і вклонився Йому, 7 і закричав гучни́м голосом, кажучи: „Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всеви́шнього? Богом Тебе заклинаю, — не муч Ти мене!“ 8 Бо сказав Він йому: „Вийди, ду́ше нечистий, із люди́ни!“ 9 І запитав Він його: „Як тобі на ім'я́?“А той відповів: „Леґіо́н мені йме́ння — багато бо нас“. 10 І він Його ду́же просив, щоб їх не висилав із тієї землі. 11 Пасся ж там на горі гурт великий свине́й. 12 І просилися де́мони, кажучи: „Пошли нас у свине́й, щоб у них ми

ввійшли“. 13 І дозволив Він їм. І повихо́дили
духи нечисті, і в свиней увійшли́. І гурт
кинувся з кручі до моря, — а було зо дві
тисячі їх — і вони потопилися в морі. 14 А
їхні пастухи повтікали та в місті й по селах
звістили. І повихо́дили люди побачити, що́
сталось. 15 І прийшли до Ісуса й побачили,
що той біснуватий, що мав леґіо́на, убра́ний
сидів, і при умі, — і полякались вони. 16
Самови́дці ж їм розповіли́, що́ сталося з тим
біснуватим, також про свиней. 17 І вони
стали благати Його, щоб пішов Собі з їхнього
кра́ю. 18 А як Він сів до чо́вна, то біснуватий
став просити Його, щоб залиши́тися з Ним.
19 Ісус же йому не дозволив, а промовив
до нього: „Іди до дому свого, до своїх, і їм
розпові́ж, які речі великі Госпо́дь учинив
тобі, і як змилувався над тобою!“ 20 І пішов
він та в Десятимісті зачав пропові́дувати,
які речі великі Ісус учинив йому. І всі
дивувались! 21 І коли переплив Ісус чо́вном
на то́й бік ізнов, то до Нього зібралось багато
наро́ду. І був Він над морем. 22 І приходить
один із старши́х синагоги, на ймення Яї́р,
і, як побачив Його, припадає до ніг Йому,
23 і ду́же благає Його та говорить: „Моя
дочка́ кінча́ється. Прийди ж, поклади Свої
руки на неї, щоб видужала та жила́!“ 24 І
пішов Він із ним. За Ним на́товп великий
ішов, і тиснувсь до Нього. 25 А жінка одна,
що дванадцять ро́ків хворою на кровоте́чу
була́, 26 що чимало нате́рпілася від багатьох
лікарів, і витратила все добро своє, та ніякої
помочі з того не мала, а прийшла ще до
гіршого, 27 як зачула вона про Ісуса, підійшла
через на́товп ізза́ду, і доторкну́лась до одежі
Його. 28 Бо вона говорила про себе: „Коли
хоч доторкнусь до одежі Його, то оду́жаю“.
29 І висохло хвилі тієї джерело́ кровотечі її, і
тілом відчула вона, що видужала від недуги!
30 І в ту мить Ісус вичув у Собі, що вийшла
з Нього сила. І Він до наро́ду звернувся й
спитав: „Хто́ доторкнувсь до Моєї одежі?“
31 І відказали Йому Його учні: „Ти бачиш,
що тисне на Тебе наро́д, а питаєшся: Хто́
доторкнувся до Мене?“ 32 А Він навкруги́
поглядав, щоб побачити ту, що зробила
оце. 33 І жінка злякалась та затрусилась,
бо знала, що сталося їй. І вона підійшла, і
впала ницьма перед Ним, — і всю правду
Йому розповіла. 34 А Він їй сказав: „Твоя
віра, о до́чко, спасла тебе; іди з ми́ром, і
здоровою будь від своєї неду́ги!“ 35 Як Він
ще говорив, приходять ось від старшини́
синагоги та й кажуть: „Дочка́ твоя вмерла;
чого ще турбуєш Учителя?“ 36 А Ісус, як
почув слово сказане, промовляє до старшини́
синагоги: „Не лякайсь, — тільки віруй! 37 І
Він не дозволив іти за Собою нико́му, тільки
Петрові та Якову, та Іванові, братові Якова.
38 І приходять у дім старшини́ синаго́ги, і Він
бачить метушню́ та людей, що плакали та
голоси́ли. 39 А ввійшовши, сказав Він до них:
„Чого ви мету́шитеся та плачете? Не вмерло
дівча́, але спить!“ 40 І вони насміхалися з
Нього. А Він усіх ви́провадив, узяв батька
дівчати та матір, та тих, хто був із Ним, і
ввійшов, де лежало дівча. 41 І взяв Він за
руку дівча та й промовив до нього: „Таліта́,
ку́мі“що значить: „Дівча́тко, кажу́ тобі —
встань!“ 42 І в ту мить підвелося й ходило
дівча́; а ро́ків мало з дванадцять. І всі зараз
жахнулися з дива великого! 43 А Він наказав
їм суво́ро, щоб ніхто не довідавсь про це. І
дати їй їсти звелів.

6 І, вийшовши звідти, Він прийшов до Своєї
ба́тьківщини, а за Ним ішли учні Його. 2
Як настала ж субота, Він навчати почав у
синаго́зі. І багато-хто, чувши, дивуватися
стали й питали: „Звідки в Нього оце? І
що за мудрість, що да́на Йому? І що за
чуда, що стаються руками Його? 3 Хіба ж
Він не те́сля, син Маріїн, брат же Якову, і
Йо́сипу, і Юді та Си́монові? А се́стри Його
хіба тут не між нами?“І вони спокуша́лися
Ним. 4 А Ісус їм сказав: „Пророка нема без
пошани, — хіба тільки в вітчи́зні своїй, та
в родині своїй, та в домі своїм“. 5 І Він тут
учинити не міг чуда жодного, тільки деяких
хворих, руки поклавши на них, уздорови́в.
6 І Він дивувався їх невірству. І ходив Він
по се́лах навкру́г та навчав. 7 І, закликавши

Дванадцятьо́х, зачав їх по двох посилати, і вла́ду їм дав над нечистими ду́хами. **8** І звелів їм нічого в дорогу не брати, крім па́лиці тільки самої: ні то́рби, ні хліба, ані мідяки́в у свій че́рес, **9** а ходити в санда́лях, „і двох убрань не носити“. **10** І промовив до них: „Коли ви де ввійдете в дім, залиша́йтеся там, аж поки не вийдете звідти. **11** А як місто яке вас не при́йме, і не послухають вас, то, виходячи звідти, обтрусіть порох, що в вас під ногами, на свідчення супроти них. Поправді кажу́ вам, — легше бу́де Содо́му й Гомо́ррі дня судного, аніж місту тому́!“ **12** І вийшли вони, і проповідували, щоб ка́ялися. **13** І багато виго́нили де́монів, і оливою хворих багато нама́щували — і вздоровляли. **14** І прочув про Ісуса цар Ірод, — бо ім'я́ Його стало зага́льно відо́ме, — і сказав, що то Іван Христитель із мертвих воскрес, і тому тво́ряться чу́да від нього. **15** Інші впевня́ли, що Ілля Він, а знов інші казали, що пророк, або як один із пророків. **16** А Ірод, прочувши, сказав: „Іван, якому я голову стяв був, — оце він воскрес!“ **17** Той бо Ірод, пославши, схопи́в був Івана, і в в'язниці закув його, через Іродія́ду, дружи́ну брата свого Пилипа, бо він одружи́вся був із нею. **18** Бо Іван казав Іродові: „Не годи́ться тобі мати за дружину жінку брата свого!“ **19** А Іродія́да лю́тилась на нього, і хотіла йому смерть заподіяти, та не могла. **20** Бо Ірод боявся Івана, знавши, що він муж праведний і святий, і беріг його. І, його слухаючи, він дуже бенте́жився, але слухав його залюбки́. **21** Та настав день догі́дний, коли дня наро́дження Ірод справляв був бенке́та вельмо́жам своїм, і тисячникам, і галілейській старши́ні, **22** і коли прийшла дочка́ тієї Іродіяди, і танцювала, і сподо́балася Іродові та присутнім із ним при столі, — тоді цар промовив до дівчини: „Проси в мене, чого хочеш, — і дам я тобі!“ **23** І поклявся він їй: „Чого тільки від ме́не попросиш, то дам я тобі, — хоча б і півцарства мого́!“ **24** Вона ж вийшла, і спиталася матері своєї: „Чого маю просити?“А та відказала: „Голови Івана Христителя“. **25** І зараз квапли́во вернулась вона до царя, і просила, говорячи: „Я хочу, щоб дав ти негайно мені на полу́миску голову Івана Христителя!“ **26** І засмутився цар, але через клятву й з-за тих, що з ним були́ при столі́, не схотів їй відмовити. **27** І цар зараз послав воя́ка́, і звелів прине́сти Іванову голову. **28** І пішов він, і стяв у в'язниці Івана, і приніс його го́лову на полу́мискові, і дівчаті віддав, а дівча віддало́ її своїй матері. **29** А коли його учні зачули, то прийшли, і взяли його тіло, і до гро́бу поклали його. **30** І посхо́дилися до Ісуса апо́столи, і розповіли́ Йому все, — як багато зробили вони, і як багато навчили. **31** І сказав Він до них: „Ідіть осібно самі до безлю́дного місця, та трохи спочиньте“. Бо багато народу прихо́дило та відбувало, аж навіть не мали коли й поживитись. **32** І відпливли́ вони чо́вном окремо до місця безлю́дного. **33** І побачили їх, коли пли́нули, і багато-хто їх розпізнали. І пі́шки побігли туди з усіх міст, та й їх ви́передили. **34** І, як вийшов Ісус, Він побачив багато наро́ду, — і зми́лувався над ними, бо були, „немов вівці, що не мають пастуха“. І зачав їх багато навчати. **35** І, як минуло вже ча́су доволі, підійшли Його учні до Нього та й кажуть: „ Це місце безлю́дне, а година вже пізня. **36** Відпусти їх, — нехай пі́дуть в оса́ди та се́ла близькі́, і куплять собі чого їсти“. **37** А Він відповів і сказав їм: „Дайте їсти їм ви́“. Вони ж відказали Йому: „Чи ми маємо піти та хліба купити на двісті дина́рііїв, і дати їм їсти?“ **38** А Він їх запитав: „Скільки маєте хліба? Ідіть, побачте!“І розізнавши, сказали: „П'ять хлібів та дві рибі“. **39** І звелів їм усіх на зеленій траві посадити один біля о́дного. **40** І розсілись рядами вони, по сто та по п'ятдеся́т. **41** І Він узяв п'ять хлібів та дві риби, споглянув на небо, поблагословив, і поламав ті хліби́, і дав учням, щоб клали перед ними, і дві риби на всіх поділив. **42** І всі їли й наїлися! **43** А з кусків позосталих та з риб назбирали дванадцять повних кошів. **44** А тих, хто хліб споживав, було тисяч із п'ять чоловіка! **45** І

зараз звелів Своїм у́чням до чо́вна сідати, і на то́й бік попли́нути до Віфсаїди, раніше Його, поки Сам Він відпустить наро́д. **46** І Він їх відпустив, та й пішов помолитись на го́ру. **47** А як вечір настав, чо́вен був серед моря, а Він Сам один на землі. **48** Коли ж Він побачив, як вони веслува́нням мордуються, — бо вітер їм був супроти́вний, — о четвертій сторо́жі вночі підійшов Він до них, по морю йдучи́, і хотів їх минути. **49** А вони, як побачили, що йде Він по морю, поду́мали, що то мара́, та й стали кричати, **50** бо Його всі побачили та налякались. А Він зараз до них обізвався й сказав їм: „Будьте смілі, — це Я, не лякайтесь!“ **51** І ввійшов Він у чо́вен до них, і вітер затих. А вони здивувалися ду́же в собі, **52** бо не зрозуміли чуда про хліби́, бо серце їхнє було затверділе. **53** Перепливши ж вони, прибули́ в землю Генісаре́тську й прича́лили. **54** І, як вони повихо́дили з чо́вна, люди зараз пізнали Його, **55** і порозбігались по всій тій околиці, і стали на ложах недужих прино́сити, де тільки прочули були, що Він є. **56** І куди тільки Він прибував — до сіл, чи до міст, чи до осе́ль, — клали недужих на майда́нах, і благали Його, щоб могли доторкну́тись хоч краю одежі Його. І хто тільки до Нього дото́ркувався, той був уздоро́влений!

7 І зібрались до Нього фарисеї та деякі з книжників, які прибули́ із Єрусалиму, **2** і побачили, що деякі з учнів Його їли хліб руками „нечистими“, цебто невмитими. **3** Бо фарисеї й усі юдеї, зберігаючи переда́ння старших, не їдять, як старанно не вимиють рук; **4** а вернувшися з ринку, вони не їдять, поки не вмиються. Багато є й іншого, що вони прийняли́, щоб доде́ржувати: миття чаш, і глеків, і мідяно́го по́суду. **5** І запитали Його фарисеї та книжники: „Чому учні Твої не живуть за переда́нням старших, але хліб споживають руками нечистими?“ **6** А Він їм відказав: „Добре пророкував про вас, лицемірів, Ісая, як написано: „Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхнє далеко від Мене. **7** Та однак надаре́мне шанують Мене, бо навчають наук — лю́дських за́повідей“. **8** Занеха́явши заповідь Божу, передань людськи́х ви трима́єтесь: обмиваєте глеки та чаші, і багато такого подібного й іншого робите ви“. **9** І сказав Він до них: „Спритно відкидаєте ви заповідь Божу, аби зберегти своє переда́ння. **10** Бо Мойсей наказав: „Шануй батька свого та матір свою“, та: „Хто злорічить на батька чи матір, нехай смертю помре“. **11** А ви кажете: „Коли скаже хто батьку чи матері: Корва́н, чи дар Богові те, чим би ти скориста́тись від мене хотів, **12** то вже вільно йому не робити нічого для батька чи матері, **13** порушуючи Боже Слово вашим переда́нням, що його ви самі встановили. І багато такого ви іншого робите“. **14** І Він зно́ву покликав наро́д і промовив до нього: „Послухайте Мене всі, і зрозумійте! **15** Немає нічого назо́вні люди́ни, що, увіходячи в неї, могло б опога́нити її; що ж із неї виходить, — те люди́ну опога́нює. **16** Коли має хто ву́ха, щоб слухати, — нехай слу́хає!“ **17** А коли від наро́ду ввійшов Він до дому, тоді учні Його запиталися в Нього про при́тчу. **18** І Він їм відказав: „Чи ж і ви розумі̂ння не маєте? Хіба ж не розумієте ви, що все те, що входить іззо́вні в люди́ну, — не може опога́нити її? **19** Бо не входить до серця йому, але до живота́, і виходить назо́вні, очищуючи всяку їжу“. **20** А далі сказав Він: „Що з люди́ни виходить, — те́ люди́ну опога́нює. **21** Бо зсере́дини, із лю́дського серця виходять лихі думки́, розпуста, краді̂ж, душогу́бства, **22** пере́люби, зди́рства, лукавства, пі̂дступ, безстидства, завидю́щеє око, богозневага, го́рдощі, бе́зум. **23** Усе зле це виходить зсере́дини, — і люди́ну опога́нює!“ **24** І встав Він, і звідти пішов у землю ти́рську й сидонську. І, ввійшовши до дому, Він хотів, щоб ніхто не довідавсь, та не міг утаїтись. **25** Негайно бо жінка одна, якої дочка мала духа нечистого, прочула про Нього, і прийшла, та й припала до ніг Йому. **26** А ця жінка грекиня була́, родом сирофінікі̂янка. Вона стала благати Його, щоб із дочки́ її де́мона

вигнав. 27 А Він їй сказав: „Дай, щоб перше наїлися діти, — не годиться бо хліб забирати в дітей, і кинути щеня́там!“ 28 А вона Йому в відповідь каже: „Так, Господи! Але навіть щеня́та їдять під столом від дитячих кришо́к“. 29 І Він їй сказав: „За слово оце йди собі, — де́мон вийшов із твоєї дочки́!“ 30 А коли вона в дім свій верну́лась, то знайшла, що дочка́ на постелі лежала, а демон вийшов із неї. 31 І вийшов Він знов із країв ти́рських і сидо́нських, і̂ подався шляхом на Сидо́н над море Галілейське, через око́лиці Десятимі̂стя. 32 І приводять до Нього глухого немову, і благають Його, щоб руку на нього поклав. 33 І взяв Він його від наро́ду само́го, і вклав пальці Свої йому в ву́ха, і, сплюнувши, доторкнувся його язика́. 34 І, на небо спогля́нувши, Він зідхнув і промовив до нього: „Еффата́“; цебто: „Відкрийся!“ 35 І відкрилися ву́ха йому, і путо його язика розв'яза́лось негайно, — і він став говорити вира́зно! 36 А Він їм звелів, щоб нікому цього не розповіда́ли. Та що більше наказував їм, то ще більш розголо́шували. 37 І ду́же всі дивувалися та говорили: „Він добре все робить: глухим дає чути, а німим — говорити!“

8 Тими днями, коли було зно́ву багато наро́ду, а їсти не мали чого́, покликав Він у́чнів Своїх та й промовив до них: 2 „Жаль мені тих людей, що вже три дні зо Мною знахо́дяться, та їсти не мають чого́. 3 А коли відпущу́ їх голодних до їхніх домівок, то осла́бнуть у дорозі, бо деякі з них поприхо́дили зда́лека“. 4 І відказали Йому Його у́чні: „Звідки зможе хто нагодувати їх хлібом отут у пустині? 5 А Він їх запитав: „Скільки маєте хліба?“Вони ж повідо́мили: „Се́меро“. 6 Тоді Він народу звелів на землі посідати. І, взявши се́меро хліба, віддавши подяку, Він поламав і дав учням Своїм, щоб роздати. А вони роздавали наро́дові, 7 І мали вони трохи ри́бок; і Він їх поблагословив, і роздати звелів також їх. 8 І всі їли й наїлися, а з позосталих кусків сім коші̂в назбирали. 9 А їдців було тисяч з чотири! 10 І всів Він негайно до чо́вна з Своїми у́чнями, та й прибув до землі далману́тської. 11 І вийшли фарисеї, і почали́ сперечатися з Ним, і, Його випробо́вуючи, хотіли від Нього озна́ки із неба. 12 А Він тяжко зідхнув у Своїм дусі й промовив: „Якої ознаки цей рід вимагає? Поправді кажу́ вам, що родові цьому ознака не буде дана!“ 13 І покинув Він їх, усів знову до чо́вна, і на то́й бік відбу́в. 14 І забули вони взяти хліба, і крім одно́го буханця́, у чо́вні не мали з собою нічого. 15 А Він їм наказував та говорив: „Стережіться уважливо фарисейської розчи́ни й розчини Іродової!“ 16 Вони ж міркували й казали один до одного, що хліба не мають вони. 17 А Ісус, знавши те, промовляє до них: „Чого́ ви міркуєте, що хліба не маєте? Чи ви ще не знаєте й не розумієте? Чи ще маєте серце своє затверді̂лим? 18 „Мавши очі — не бачите, і мавши ву́ха — не чуєте?“І не пам'ятаєте, 19 коли п'ять хлібів Я ламав на п'ять тисяч, — скільки повних коші̂в із кусків ви зібрали?“Вони кажуть до Нього: „Дванадцять“. 20 „А як сім на чотири тисячі, — скільки кошиків повних з кусків ви зібрали?“І відказують: „Сім“. 21 І сказав Він до них: „Ви ще не розумієте?“ 22 І приходять вони в Віфса́їду. І приводять до Нього сліпого, і благають Його, щоб доторкну́вся до нього. 23 І взяв Він сліпого за руку, та й вивів його за село. І посли́нивши очі йому, поклав руки на нього, і питався його, чи що бачить. 24 І, зиркнувши, сказав той: „Я бачу людей, які ходять, немов би дере́ва“. 25 Потім знов Він поклав Свої руки на очі йому, — і прозрі̂в той, і одужав, і вира́зно став бачити все! 26 І послав Він додому його й наказав: „До села й не заходь, і нікому в селі не розповіда́й!“ 27 Потому пішов Ісус й у́чні Його до сіл Кесарі̂ї Пилипової, а в дорозі питав Своїх у́чнів, говорячи їм: „За кого Мене люди вважають?“ 28 Вони ж відповіли́ Йому, кажучи: „За Івана Христителя, другі — за Іллю́, а інші — за одно́го з пророків“. 29 І Він запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“Петро Йому в відповідь каже: „Ти — Христос!“ 30 І Він заборонив їм,

щоб нікóму про Нього вони не казали! **31** І почав їх навчати, що Синові Лю́дському треба багато страждати, і Його відцураються старші, і первосвященики, і книжники, і Він буде вбитий, — але третього дня Він воскресне. **32** І те слово казав Він відкрито. А Петро узяв на́бік Його, і Йому́ став перечити. **33** А Він обернувся й поглянув на у́чнів Своїх, та й Петру докори́в і сказав: „Відступись, сатано, від Мене, бо ду́маєш ти не про Боже, а про лю́дське!“ **34** І Він покликав народ із Своїми у́чнями, та й промовив до них: „Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай ві́зьме свого хреста та й за Мною йде! **35** Бо хто хоче душу свою́ зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене та Єва́нгелії, той її збереже. **36** Яка ж ко́ристь люди́ні, що здобу́де ввесь світ, але душу свою занапа́стить? **37** Або що́ назамі́н дасть люди́на за душу свою? **38** Бо хто буде Мене та Моєї науки сором̀ится в роді цім перелю́бнім та грішнім, того посором̀иться також Син Лю́дський, як при́йде у славі Свого Отця з ангола́ми святими“.

9 І сказав Він до них: „Поправді кажу́ вам, що деякі з тут-о прия́вних не скушту́ють смерти, аж поки не ба́читимуть Царства Божого, що прийшло́ воно в силі“. **2** А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, та й веде їх осібно на го́ру високу самих. І Він переобрази́вся перед ними. **3** І стала одежа Його осяйна́, дуже біла, як сніг, якої біли́льник не зміг би так ви́білити на землі! **4** І з'явивсь їм Ілля́ та Мойсей, і розмовляли з Ісусом. **5** І озвався Петро та й сказав до Ісуса: „Учителю, до́бре бути нам тут! Поставмо ж собі три шатра: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі“. **6** Бо не знав, що́ казати, бо були́ перелякані. **7** Та хмара ось їх заслони́ла, і голос почувся із хмари: „Це Син Мій Улю́блений, — Його слухайтеся!“ **8** І зараз, звівши очі свої, вони вже нікóго з собою не бачили, крім Самого Ісуса. **9** А коли з гори схо́дили, Він їм наказав, щоб нікóму того не казали, що́ бачили, аж поки Син Лю́дський із мертвих воскресне. **10** І вони заховали те слово в собі, сперечаючися, що́ то є: „воскреснути з мертвих“. **11** І вони запитали Його та сказали: „Що́ це книжники кажуть, ніби треба Іллі перш прийти?“ **12** А Він відказав їм: „Тож Ілля́, коли при́йде попе́реду, усе приготу́є. Та я́к же про Лю́дського Сина написано, що мусить багато Він ви́терпіти, і буде зневá́жений? **13** Але вам кажу́, що й Ілля́ був прийшов, — та зробили йому, що́ тільки хотіли, як про нього написано“. **14** А коли повернýлись до учнів, коло них вони вгле́діли бе́зліч наро́ду та книжників, що сперечалися з ними. **15** І негайно ввесь на́товп, як побачив Його, сполохну́вся із дива, і назу́стріч побіг, і став вітати Його. **16** І запитався Він їх: „Про що спереча́єтесь з ними?“ **17** І Йому відповів один із на́товпу: „Учителю, привів я до Тебе ось сина свого́, що духа німого він має. **18** А як він де схо́пить його, то о́б землю кидає ним, — і він пі́ну пускає й зубами скрегоче та сохне. Я казав Твоїм у́чням, щоб прогнали його, — та вони не змогли“. **19** А Він їм у відповідь каже: „О, роде невірний, — доки буду Я з вами? Доки вас Я терпітиму? Приведіть до Мене його!“ **20** І до Нього того привели́. І як тільки побачив Його, то дух зараз затряс ним. А той, повалившись на землю, став качатися та заливатися пі́ною. **21** І Він запитав його ба́тька: „Як давно́ йому сталося це?“Той сказав: „Із дити́нства. **22** І по́часту кидав він ним і в огонь, і до води, щоб його погубити. Але коли можеш що Ти, то змилуйсь над нами, і нам поможи!“ **23** Ісус же йому відказав: „Щодо того твого „коли можеш“, — то тому́, хто вірує, все можливе!“ **24** Зараз ба́тько хлоп'я́ти з слізьми́ закричав і сказав: „Вірую, Господи, — поможи недовірству мое́му!“ **25** А Ісус, як побачив, що на́товп збігається, то нечистому духові заказав, і сказав йому: „Ду́ше німий і глухий, тобі Я наказую: вийди з нього, і більше у нього не входь!“ **26** І, закричавши та мі́цно затрясши, той вийшов. І він став, немов мертвий, — аж багато-хто стали казати, що помер

він. 27 А Ісус узяв за руку його та й підвів
його, — і той устав. 28 Коли́ ж Він до дому
прийшов, то учні питали Його самото́ю:
„Чому ми́ не могли його вигнати?“ 29 А
Він їм сказав: „Цей рід не вихо́дить інакше,
як тільки від молитви та по́сту“. 30 І вони
вийшли звідти, і прохо́дили по Галілеї. А
Він не хотів, щоб довідався хто. 31 Бо Він
Своїх учнів навчав і казав їм: „Людський Син
буде ви́даний лю́дям до рук, і вони Його
вб'ють, але вбитий, — воскресне Він третього
дня!“ 32 Вони ж не зрозуміли цього сло́ва,
та боялись Його запитати. 33 І прибули́
вони в Капернау́м. А як був Він у домі, то їх
запитав: „Про що́ міркува́ли в дорозі?“ 34
І мовчали вони, — сперечалися бо проміж
себе в дорозі, хто́ найбільший. 35 А як сів, то
покликав Він Дванадцять о́х, і промовив до
них: „Коли хто бути першим бажає, — нехай
буде найменшим із усіх і слуга всім!“ 36 І
взяв Він дитину, і поставив її серед них. І,
обнявши її, Він промовив до них: 37 „Коли
хто в Ім'я́ Моє при́йме одне з дітей таких,
той приймає Мене. Хто ж приймає Мене,
— не Мене він приймає, а Того, Хто послав
Мене!“ 38 Обізвався до нього Іван: „Учителю,
ми бачили одно́го чоловіка, який з нами не
ходить, що виганя́є Ім'я́м Твоїм де́монів; і ми
заборонили йому, бо він із нами не ходить“.
39 А Ісус відказав: „Не забороняйте йому, бо
немає такого, що Ім'я́м Моїм чудо зробив
би, і зміг би неба́ром лихосло́вити Мене́.
40 Хто бо не супроти нас, — той за нас! 41 І
коли хто напо́їть вас ку́хлем води в Ім'я́ Моє
ради того, що ви Христові, поправді кажу́
вам: той не згубить своєї нагоро́ди! 42 Хто ж
споку́сить одно́го з мали́х цих, що вірять, то
краще б такому було, коли б жо́рно млино́ве
на шию йому почепити, та й кинути в море!
43 І коли рука твоя спокуша́є тебе, — відітни
її: краще тобі ввійти до життя однору́ким,
ніж з обома руками ввійти до геєнни, до
огню невгаси́мого, (Geenna g1067) 44 де „їхній
червяк не вмирає, і не гасне огонь“. 45 І
коли нога твоя спокуша́є тебе, — відітни її:
краще тобі ввійти до життя однonóгим, ніж
з обома ногами бути вкиненому до геєнни,
[до огню невгаси́мого], (Geenna g1067) 46 де
„їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь“.
47 І коли твоє око тебе́ спокуша́є, — вибери
його: краще тобі одноо́ким ввійти в Царство
Боже, ніж з обома очима бути вкиненому
до геєнни огне́нної, (Geenna g1067) 48 де „їхній
червяк не вмирає, і не гасне огонь“! 49 Бо
посо́литься кожен огнем, і кожна жертва
посо́литься сіллю. 50 Сіль — добра річ. Коли
ж сіль несолоною стане, — чим поправити її?
Майте сіль у собі, майте й мир між собою!“

10 І, вийшовши звідти, Він приходить у
землю Юдейську, на той бік Йорда́ну.
І знову зібралися ю́рби до Нього, і знов
Він навчав їх, звича́єм Своїм. 2 І підійшли
фарисеї й спитали, Його випробо́вуючи:
„Чи дозволено чолові́кові дружи́ну свою
відпустити?“ 3 А Він відповів і сказав
їм: „Що Мойсей заповів вам?“ 4 Вони ж
відказали: „Мойсей заповів написати листа
розводо́вого, та й відпустити“. 5 Ісус же
промовив до них: „То за ваше жорстокосе́рдя
він вам написав оцю заповідь. 6 Бог же
з поча́тку творіння „створив чоловіком і
жінкою їх. 7 Покине тому́ чоловік свого
ба́тька та матір, 8 і стануть обо́є вони одним
тілом“, — тим то немає вже двох, але́ одне
тіло. 9 Тож, що Бог спарува́в, — люди́на
нехай не розлу́чує!“ 10 А вдома про це учні
знов запитали Його. 11 І Він їм відказав: „Хто
дружи́ну відпустить свою, та й одру́житься з
іншою, той чинить пере́люб із нею. 12 І коли
дружи́на покине свого чоловіка, і вийде
заміж за іншого, то чинить пере́люб вона“.
13 Тоді поприно́сили ді́ток до Нього, щоб Він
доторкнувся до них, учні ж їм докоря́ли. 14
А коли спостеріг це Ісус, то обу́рився, та й
промовив до них: „Пустіть ді́ток до Ме́не
прихо́дити, і не бороніть їм, — бо таких
Царство Боже! 15 Попра́вді кажу вам: Хто
Божого Царства не при́йме, немов те дитя,
той у нього не ввійде“. 16 І Він їх пригорну́в,
і поблагословив, на них руки поклавши.
17 І коли вирушав Він у путь, то швидко
набли́зивсь один, упав перед Ним на коліна,

і спитався Його: „Учителю Добрий, — що робити мені, щоб вічне життя вспадкува́ти?“ (aiōnios g166) 18 Ісус же йому відказав: „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Самого. 19 Знаєш заповіді: „Не вбивай, не чини пере́любу, не кради́, не свідкуй неправдиво“, не кривди́, „шануй свого ба́тька та матір“. 20 А він відказав Йому: „Учителю, — це все виконав я ще зма́лку“. 21 Ісус же поглянув на нього з любов'ю, і промовив йому: „Одно́го бракує тобі: іди, розпро́дай, що маєш, та вбогим роздай, — і матимеш скарб ти на небі! Потому приходь та й іди вслід за Мною, узявши хреста“. 22 А він засмутився тим словом, і пішов, зажурившись, — бо великі маєтки він мав! 23 І поглянув довко́ла Ісус, та й сказав Своїм учням: „Як тяжко отим, хто має бага́тство, увійти в Царство Боже!“ 24 І учні жахнулись від слів Його. А Ісус знов у відповідь каже до них: „ Мої діти, як тяжко отим, хто надію́ кладе на багатство, увійти в Царство Боже! 25 Верблю́дові легше пройти через го́лчине ву́шко, ніж багатому в Боже Царство ввійти!“ 26 А вони здивувалися дуже, і казали один до одно́го: „Хто ж тоді може спастися?“ 27 Ісус же поглянув на них і промовив: „Неможливе це лю́дям, а не Богові. Бо „для Бога можливе все!“ 28 А Петро став казати Йому: „От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідо́м“. 29 Ісус відказав: „Поправді кажу вам: Немає такого, щоб дім полишив, чи братів, чи сестéр, або матір, чи ба́тька, або діти, чи поля́ ради Мене та ради Єва́нгелії, 30 і не одержав би в сто раз більше тепер, цього ча́су, серед переслідувань, — домів, і братів, і сестéр, і матерів, і дітей, і піль, а в віці насту́пному — вічне життя. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 І багато-хто з перших стануть останніми, а останні — першими“. 32 Були ж у дорозі вони, простуючи в Єрусали́м. А Ісус ішов попе́реду них, — аж дуже вони дивувались, а ті, що йшли вслід за Ним, боялись. І, взявши знов Дванадцятьо́х, почав їм розповідати, що́ з Ним статися має: 33 „Оце в Єрусали́м ми йдемо́, і первосвященикам і книжникам ви́даний буде Син Лю́дський, і засудять на смерть Його, і поганам Його видадуть, 34 і насміхатися бу́дуть із Нього, і бу́дуть плювати на Нього, і будуть Його бичува́ти, і вб'ють, — але третього дня Він воскресне!“ 35 І підхо́дять до Нього Яків та Іван, сини Зеведе́єві, та й кажуть Йому: „Учителю, — ми хочемо, щоб Ти зробив нам, про що бу́демо просити Тебе“. 36 А Він їх поспитав: „Чого ж хочете, щоб Я вам зробив?“ 37 Вони ж відказали Йому: „Дай нам, щоб у славі Твоїй ми сиділи правору́ч від Тебе один, і лівору́ч один“! 38 А Ісус відказав їм: „Не знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я її п'ю, і христитися хрищенням, що Я ним хрищуся?“ 39 Вони відказали Йому: „Можемо“. А Ісус їм сказав: „Чашу, що Я її п'ю, ви питимете, і хрищенням, що Я ним хрищусь, ви охриститеся. 40 А сидіти правору́ч Мене та лівору́ч — не Моє це давати, а кому угото́вано“. 41 Як почули ж це Де́сятеро, то обурились на Якова та на Івана. 42 А Ісус їх покликав, і промовив до них: „Ви знаєте, що ті, що вважають себе за князів у народів, панують над ними, а їхні вельможі їх тиснуть. 43 Не так буде між вами, але хто з вас великим бути хоче, — нехай буде він вам за слугу. 44 А хто з вас бути першим бажає, — нехай буде всім за раба. 45 Бо Син Лю́дський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох“. 46 І приходять вони в Єрихо́н. А коли з Єрихо́ну вихо́див Він ра́зом із Своїми у́чнями й з бе́зліччю люду, сидів і просив при дорозі сліпий Вартиме́й, син Тиме́їв. 47 І, прочувши, що то Ісус Назаряни́н, почав кликати та говорити: „Сину Давидів, Ісусе, — змилуйся надо мною!“ 48 І сварились на нього багато-хто, щоб мовча́в, а він іще більше кричав: „Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ 49 І спинився Ісус та й сказав: „Покличте його!“І кличуть сліпого та й кажуть йому: „Будь бадьо́рий, устань, — Він кличе тебе“. 50 А той скинув плаща свого, і скочив із місця, — і прибіг до Ісуса. 51 А Ісус відповів і

сказав йому: „Що́ ти хочеш, щоб зробив Я тобі?“Сліпий же Йому відказав: „Учителю, — нехай я прозрю́!“ 52 Ісус же до нього промовив: „Іди, — твоя віра спасла тебе!“І той зараз прозрі́в, і пішов за Ісусом дорогою.

11 І коли вони набли́зились до Єрусалиму, до Вітфагі́ї й Віфа́нії, на Оливній горі, тоді Він посилає двох учнів Своїх, 2 і каже до них: „Ідіть у село, яке перед вами, і, входячи в нього, ви зна́йдете зараз прив'язане осля́, що на нього ніхто ще з людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. 3 Коли ж скаже хто вам: „Що́ це ви робите?“відкажіть: „Господь потребу́є його, — і відіслє його сюди зараз“. 4 І вони відійшли, і знайшли те осля, що прив'я́зане коло воріт ізнадво́ру було при дорозі, — і відв'язали його. 5 А деякі з тих, що стояли там, сказали до них: „Що́ ви робите? По́що осля ви відв'я́зуєте?“ 6 Вони ж їм відказали, як звелів їм Ісус, — і відпущено їх. 7 І вони привели́ до Ісуса осля́, і поклали на нього плащі свої, а Він сів на нього. 8 Багато ж наро́ду стелили одежу свою по дорозі, а інші стелили дорогою зе́лень, натя́ту в полях. 9 А ті, що йшли перед Ним і поза́ду, викрикували: „Оса́нна! Благослове́нний, хто йде у Господнє Ім'я́! 10 Благословенне Царство, що надходить, Отця нашого Давида! Оса́нна на висоті!“ 11 Потому ввійшов Він до Єрусалиму, і в храм. А оглянувши все, як година вже пізня була, Він пішов у Віфа́нію з Дванадцятьма́. 12 А назавтра, коли вони вийшли з Віфа́нії, Він зголодні́в. 13 І, побачивши зда́лека фіґове дерево, вкрите листями, Він підійшов, чи не зна́йде на ньому чого́. І, прийшовши до нього, не знайшов нічого, крім листя само́го, — не пора бо на фіґи була́. 14 І озвався Ісус і промовив до нього: „Щоб більше ніхто твого пло́ду не з'їв аж повіки!“А учні Його все те чули. (aiōn g165) 15 І прийшли вони в Єрусалим. А як Він у храм увійшов, то став виганяти продавців і покупців у храмі, і поперевертáв столи грошомі́нам та осло́ни — продавцям голубів. 16 І Він не дозволяв, щоб хто річ яку носив через храм. 17 І Він їх навчав і казав їм: „Хіба не написано: „Дім Мій — бу́де домом молитви в наро́дів усіх“, ви ж із нього зробили „печеру розбійників!“ 18 І почули це первосвященики й книжники, і шукали, як Його погубити, бо боялись Його, — увесь бо наро́д дивувався науці Його. 19 А як пізно ставало, вони поза місто вихо́дили. 20 А прохо́дячи вранці, побачили фіґове дерево, усохле від кореня. 21 І, згадавши, Петро гово́рить Йому: „Учителю, глянь — фіґове дерево, що прокляв Ти, усохло!“ 22 А Ісус їм у відповідь каже: „Майте віру Божу! 23 Поправді кажу вам: Як хто скаже горі цій: „Порушся та й кинься до моря“, і не матиме сумніву в серці своїм, але матиме віру, що станеться так, як гово́рить, — то буде йому! 24 Через це говорю вам: Усе, чого ви в молитві попро́сите, вірте, що одержите, і спо́вниться вам. 25 І коли стоїте́ на молитві, то прощайте, як маєте що проти кого, щоб і Отець ваш Небесний пробачив вам про́гріхи ваші. 26 Коли ж не прощаєте ви, то й Отець ваш Небесний не простить вам про́гріхів ваших“. 27 І зно́ву прийшли вони в Єрусалим. Коли ж Він у храмі ходив, поприхо́дили первосвященики й книжники, і старши́ни до Нього, 28 і сказали Йому: „Якою Ти вла́дою все оце чиниш? І хто Тобі вла́ду цю дав, щоб Ти це робив? 29 А Ісус відказав їм: „Запитаю й Я вас одне слово, і відповідайте Мені, то й Я відкажу́ вам, якою Я вла́дою це все чиню́. 30 Іванове хрищення з неба було, чи від людей? Відповідайте Мені!“ 31 Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: „Із неба“, відкаже: „Чого ж ви йому не повірили?“ 32 А як скажемо: „Від людей“, — то боялись наро́ду, бо всі вважали, що Іван був поправді пророк. 33 І сказали Ісусові в відповідь: „Не знаємо“. А Ісус їм відказує: „То й Я не скажу́ вам, якою Я вла́дою це все чиню́“.

12 І почав Він у прито́чах до них промовляти: „Насадив був один чоловік виноградника, муром обгородив, ви́довбав у ньому чави́ло, башту поставив, — і віддав його винаря́м, та й пішов. 2 А певного ча́су послав він раба до своїх винарі́в, щоб

прийняти частину плоду з виноградинка в тих винарі̂в. 3 Та вони схопи́ли його та й побили, і відіслали ні з чим. 4 І зно́ву послав він до них раба іншого, — та й того вони зранили в голову та зневá̀жили. 5 Тоді послав він іншого, — і того вони вбили. І багатьо́х іще інших, — набили одни́х, а одни́х повбивали. 6 І він мав ще одно́го, — сина улю́бленого. Наоста́нок послав і того́ він до них і сказав: „Посоромляться сина мого́!“ 7 А ті винарі міркували собі: „Це спадкоємець; ходім, замордýймо його, — і нашою спáдщина бу́де!“ 8 І вони схопи́ли його та й убили, і викинули його за виноградник. 9 Отож, що́ пан виноградинка зробить? — Він прибуде та й вигубить тих винарів, і віддасть виноградинка іншим. 10 Чи ви не читали в Писа́нні: „Камінь, що його будівни́чі відкинули, — той нарі̂жним став ка́менем! 11 Від Господа сталося це, — і дивне воно в оча́х наших“. 12 І шукали Його, щоб схопи́ти, але побоялись наро́ду. Бо вони зрозуміли, що про них Він цю при́тчу сказав. І, лишивши Його, відійшли. 13 І вони вислали деяких із фарисеїв та іродія́нів до Нього, щоб зловити на слові Його. 14 Ті ж прийшли та й говорять Йому: „Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і не зважаєш зовсі̂м ні на ко́го, бо на лю́дське обличчя не дивишся, а наставляєш на Божу дорогу правдиво. Чи годи́ться давати податок для кесаря, чи ні? Давати нам, чи не давати?“ 15 А Ісус, знавши їх лицемірство, сказав їм: „Чого ви Мене випробо́вуєте? Принесіть Мені гріш податковий, щоб бачити“. 16 І прине́сли вони. А Він каже до них: „Чий це образ і напис?“Ті ж Йому відказали: „Кесарів“. 17 Ісус тоді каже в відповідь їм: „Віддайте кесареве — кесареві, а Богові — Боже!“І дивувалися з Нього вони. 18 І прийшли до Нього ті саддукеї, що твердять, ніби нема воскресіння, і запитали Його та сказали: 19 „Учителю, Мойсей написав нам: „Як помре кому брат, і полишить дружи́ну, а дитини не лишить, то нехай його брат візьме дружи́ну його́, та й відновить насіння для брата свого́“. 20 Було сім братів. І перший взяв дружи́ну й умер, не лишивши дітей. 21 Другий теж її взяв та й помер, — і він не лиши́в дітей. Так само і третій. 22 І всі семеро не полишили дітей. А по всіх вмерла й жінка. 23 А в воскресінні, як воскреснуть вони, то котро́му із них вона дружи́ною буде? Бо семеро мали за дружи́ну її“. 24 Ісус їм відказав: „Чи ви не тому помиляєтесь, що не знаєте ані Писа́ння, ані Божої сили? 25 Бо як із мертвих воскреснуть, то не бу́дуть женитись, ані заміж вихо́дити, але будуть, немов англолі́ ті на небі. 26 Що ж до мертвих, що воскреснуть, чи ж ви не читали в Мойсеєвій книзі, як — при кущі̂ — сказав йому Бог, промовляючи: „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів“, 27 Бо Він є Бог не мертвих, а живих! Тим то ви помиляєтесь ду́же“. 28 А один із тих книжників, що чув, як вони сперечались, та бачив, як добре Він відповідав їм, приступив та й спитався Його: „Котра́ заповідь перша з усіх?“ 29 Ісус відповів: Перша: „Слухай, Ізраїлю: наш Господь Бог — Бог єдиний“. 30 І: „Люби Господа, Бога свого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всім своїм розумом, і з ці̂лої сили своєї!“(Це за́повідь перша!) 31 А друга (одна́кова з нею): „Люби свого ближнього, як само́го себе!“Нема іншої більшої заповіді над оці!“ 32 І сказав Йому книжник: „Добре, Учителю! Ти поправді сказав, що „Один Він, і нема іншого, окрім Нього“, 33 і що „Любити Його всім серцем, і всім розумом, (і всією душе́ю), і з ці̂лої сили“, і що „Любити свого ближнього, як само́го себе“, — це важливіше за всі цілопа́лення й жертви!“ 34 Ісус же, побачивши, що розумно той відповідь дав, промовив до нього: „Ти недалеко від Божого Царства!“І ніхто не насмілювався вже питати Його. 35 Пото́му Ісус відповів і промовив, у храмі навчаючи: „Як то книжники кажуть, що ніби Христос — син Давидів? 36 Адже той Давид Святим Духом сказав: „Промовив Господь Господе́ві моєму: сядь прабо́руч Мене, доки не покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 37 Сам Давид Його Господом зве, — як же Він

йому син?“ 38 Він же казав у науці Своїй:
„Стережіться тих книжників, що люблять у
довгих одежах прохо́джуватись, і привіти
на ринках, 39 і перші лавки́ в синагогах, і
перші місця на прийняття́х, 40 що вдови́ні
хати поїдають, і моляться довго напо́каз,
— вони тяжче осу́дження при́ймуть!“ 41 І
сів Він навпроти скарбни́ці, і дивився, як
наро́д мідяки́ до скарбниці вкидає. І багато
заможних укида́ли багато. 42 І підійшла
одна вбога вдови́ця, і поклала дві ле́пти,
цебто гріш. 43 І покликав Він учнів Своїх та
й промовив до них: „Поправді кажу вам, що
ця вбога вдовиця поклала найбільше за всіх,
хто клав у скарбницю. 44 Бо всі клали від
ли́шка свого, а вона покла́ла з убо́зтва свого
все, що мала, — свій прожиток увесь“.

13 І коли Він виходив із храму, говорить
Йому один із учнів Його: „Подивися,
Учителю — яке́ то каміння та що́ за будівлі!“
2 Ісус же до нього сказав: „Чи ти бачиш великі
будинки оці? — Не зали́шиться тут навіть
камінь на камені, який не зруйнується!“ 3
Коли ж Він сидів на Оливній горі, проти
храму, питали Його насамоті Петро, і Яків, і
Іван, і Андрій: 4 „Скажи нам, коли станеться
це? І яка буде озна́ка, коли все те ви́конатись
має?“ 5 Ісус же почав промовляти до них:
„Стережіться, щоб вас хто не звів. 6 Бо
багато-хто при́йдуть в Ім'я́ Моє, кажучи:
„Це Я“. І зведу́ть багатьо́х. 7 І як про
ві́йни почуєте ви, і про воєнні чутки́, —
не лякайтесь, бо статись належить тому́
“. Та це ще не кінець. 8 „Бо повстане
наро́д на наро́д, і царство на царство“,
будуть землетруси місця́ми, буде голод. Це
поча́ток терпінь породільних. 9 Пильнуйте
ж самі, бо вас на суди видаватимуть, і
бичуватимуть вас у синагогах, і поведуть
до правителів та до царів ради Мене, на
сві́дчення їм. 10 Але перше Єва́нгелія мусить
бути наро́дам усім проповідувана. 11 Коли ж
видадуть вас і поведуть, — не турбуйтеся
заздалегі́дь, що́ вам говорити, — а що́ дане
вам буде тієї години, то те говоріть: бо не ви
промовлятимете, але Дух Святий. 12 І видасть
на смерть брата брат, а ба́тько — дитину. І
„діти повстануть навпроти батьків“, — і їм
смерть заподіють. 13 І за Ім'я́ Моє будуть усі
вас нена́видіти. А хто витерпить аж до кінця,
той буде спасе́ний! 14 Коли ж ви побачите ту
„гидоту спусто́шення“, — що про неї звіщав
пророк Даниїл, — що вона залягла́, де не
слід, — хто читає, нехай розуміє, — тоді ті,
хто в Юдеї, нехай в го́ри втікають. 15 І хто
на покрівлі, нехай той не сходить, і нехай
не входить узяти щось із дому свого́. 16
І хто на полі, — хай назад не вертається
взяти одежу свою. 17 Горе ж вагітним і тим,
хто годує грудьми́, у ті дні! 18 Моліться ж,
щоб не трапилося це зимою! 19 Будуть бо
ті дні такою „скорбо́тою, що її не було з
первопо́чину світу“, що його Бог створив,
„аж досі“, і не буде. 20 І коли б Госпо́дь не
вкоротив тих днів, — не спаслася б ніяка
люди́на; але ради ви́браних, кого вибрав,
укороти́в Він ті дні. 21 Тоді ж, як хто скаже
до вас: „Ото, Христос тут“, „Ото там“, —
не ймі́ть віри. 22 Бо повстануть христи́
неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть
чинити озна́ки та чу́да, щоб спокуси́ти, як
можна, і ви́браних. 23 Але ви стережіться! Я
сказав вам усе напере́д. 24 Але за тих днів,
по скорбо́ті отій, „сонце затьми́ться, і місяць
не дасть свого світла. 25 і зо́рі спада́тимуть з
неба, і сили небесні пору́шаться. 26 І побачать
тоді „Сина Лю́дського, що йтиме на хмарах“із
великою поту́гою й славою. 27 І тоді Він
пошле Анголів і зберуть Його ви́браних „від
вітрі́в чотирьо́х, від кра́ю землі до крайнеба“.
28 Від дерева ж фіґового навчіться при́кладу:
коли віття його вже розпу́кується, і кинеться
листя, то знаєте, що близько літо. 29 Так
і ви: коли тільки побачите, що діється це,
то знайте, що близько, — під дверима. 30
Поправді кажу́ вам: не пере́йде цей рід,
аж усе оце станеться! 31 Небо й земля
промину́ться, але не мину́ться слова́ Мої! 32
Про день же той чи про годину не знає ніхто:
ні анголи́ на небі, ні Син, — тільки Отець. 33
Уважайте, чува́йте й моліться: бо не знаєте,
коли час той настане! 34 Як той чоловік, що

від'їхав, і залиши́в свій дім, і дав рабам своїм вла́ду й кожному працю свою, а воротаре́ві звелів пильнувати. **35** Тож пильнуйте, — не знаєте бо, коли при́йде пан дому: уве́чорі, чи опі̂вночі, чи як півні співатимуть, чи ра́нком. **36** Щоб вас не застав, що спите́, коли ве́рнеться він несподі̂вано. **37** А що вам Я кажу́, те всім Я кажу́: Пильнуйте!“

14 За два ж дні була Пасха й Опрі̂сноки. А первосвященики й книжники стали шукати, я́к би пі̂дступом взяти Його та забити. **2** Вони говорили: „Та не в свято, щоб була́ колотне́ча в наро́ді не сталась“. **3** Коли ж Ісус був у Віфанії, у домі Си́мона, на проказу слабого, і сидів при столі, підійшла одна жінка, алябастрову пляшечку маючи щирого на́рдового дуже ці̂нного мира. І розбила вона алябастрову пляшечку, і вилила миро на голову Йому! **4** А дехто обу́рювались між собою й каза́ли: „На́що таке марнотра́тство на миро? **5** Бо можна було б це миро продати більше, як за три сотні динаріїв, і вбогим роздати“. І нарікали на неї. **6** Ісус же сказав: „Залиші̂ть її! Чого при́крість їй робите? Вона добрий учинок зробила Мені. **7** Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, і коли схочете, можете їм робити добро, — Мене ж не постійно ви маєте. **8** Що могла, те зробила вона: заздалегі̂дь намасти́ла Моє тіло на по́хорон. **9** Поправді кажу́ вам: де тільки ця Єва́нгелія проповідувана буде в ці̂лому світі, — на пам'ятку їй буде сказане й те, що́ зробила вона!“ **10** Юда ж Іскаріо́тський, один із Дванадцятьо́х, подався до первосвящеників, щоб їм Його видати. **11** А вони, як почули, зраділи, і обіцяли йому срібняки́ в за те дати. І він став вишукувати, я́к би слушного ча́су їм видати Його. **12** А першого дня Опрі̂сноків, коли пасху приношено в жертву, сказали Йому Його учні: „Куди хочеш, щоб пішли й приготува́ли ми Тобі пасху спожити?“ **13** І посилає Він двох із Своїх учнів, і каже до них: „Підіть до міста, і стріне вас чоловік, що не́стиме в гле́кові воду, — то йдіть за ним. **14** І там, куди він уві̂йде, скажіть до госпо́даря дому: „Учитель питає: „Де кімна́та Моя, в якій Я спожива́ зо Своїми у́чнями пасху?“ **15** І він вам покаже велику го́рницю, ви́стелену та готову: там приготуйте для нас“. **16** І учні пішли, і до міста прийшли, і знайшли, як Він їм сказав, — і зачали́ вони пасху готува́ти. **17** А коли настав вечір, Він приходить із Дванадцятьма́. **18** І як сиділи вони при столі й споживали, промовив Ісус: „Поправді кажу вам, що один з-поміж вас, „який споживає зо Мною“, видасть Мене́“. **19** Вони зачали́ сумувати, і один по одно́му питати Його: „Чи не я?“ **20** А Він їм сказав: „Один із Дванадцятьо́х, що в миску мача́є зо Мною. **21** Людський Син справді йде, як про Нього написано; та горе тому́ чоловікові, що видасть він Лю́дського Сина! Було б краще тому чоловікові, коли б він не родився!“ **22** Як вони ж споживали, Ісус узяв хліб, і поблагословив, поламав, і дав їм, і сказав: „Прийміть, споживайте, це — тіло Моє!“ **23** І взяв Він чашу, і, вчинивши подяку, подав їм, — і пили́ з неї всі. **24** І промовив до них: „Це — кров Моя Ново́го Заповіту, що за багатьох проливається. **25** Поправді кажу́ вам, що віднині не пи́тиму Я від плоду виноградного до того дня, як нови́м буду пити його в Царстві Божім!“ **26** А коли відспівали вони, на го́ру Оливну пішли. **27** Промовляє тоді їм Ісус: „Усі ви споку́ситесь ночі цієї, як написано: „Уражу́ Па́стиря, — і розпоро́шаться вівці!“ **28** По воскресінні ж Своїм Я вас ви́переджу в Галілеї“. **29** І відізвався до Нього Петро: „Хоч спокусяться й усі, — та не я!“ **30** Ісус же йому відказав: „Поправді кажу́ тобі, що сьогодні, цієї ось ночі, перше ніж заспіває півень дві̂чі, — відречешся ти три́чі від Мене!“ **31** А він ще сильніш запевняв: „Коли б мені й умерти з Тобою, — я не відречу́ся Тебе!“Так же само сказали й усі. **32** І приходять вони до місцевости, на ім'я́ Гефсима́нія, і каже Він у́чням Своїм: „Посидьте ви тут, поки Я помолюся“. **33** І, взявши з Собою Петра, і Якова та Івана, Він зачав сумувати й тужи́ти. **34** І сказав Він до них: „Обго́рнена сумом смерте́льним душа Моя! Залиші̂ться тут і

пильнуйте!“ 35 І Він відійшов трохи далі, припав до землі, та й благав, щоб, як можна, минула Його ця година. 36 І благав Він: „Авва -Отче, — Тобі все можливе: пронеси мимо Мене цю чашу! А проте, — не чого хочу Я, але чого Ти“. 37 І вернувся, і знайшов їх, що спали, та й каже Петрові: „Симоне, спиш ти? Однієї години не зміг попильнува́ти? 38 Пильнуйте й моліться, щоб не впасти в спокусу, — бадьо́рий бо дух, але не́мічне тіло!“ 39 І зно́ву пішов і молився, те саме промовивши слово. 40 А вернувшись, існову знайшов їх, що спали, бо зважні́ли їм очі були́. І не знали вони, що́ Йому відказати. 41 І вернувсь Він утретє, та й каже до них: „Ви ще далі спите́ й спочиваєте? Ски́нчено, — надійшла та година: у руки грішникам ось видається Син Лю́дський! 42 Уставайте, ходім, — ось набли́зивсь Мій зрадник“. 43 І зараз, як Він ще говорив, прийшов Юда, один із Дванадцятьо́х, а з ним люди з мечами та ки́ями від первосвящеників, і книжників, і старших. 44 А зрадник Його дав був знака їм, кажучи: „Кого я поцілую, то Він, — беріть Його, і обере́жно ведіть“. 45 І, прийшовши, підійшов він негайно та й каже: „Учителю!“І поцілував Його. 46 Вони ж руки свої накла́ли на Нього, — і схопи́ли Його. 47 А один із тих, що стояли навко́ло, меча ви́хопив та й рубону́в раба́ первосвященика, — і відтяв йому вухо. 48 А Ісус їм промовив у відповідь: „Немов на розбійника вийшли з мечами та ки́ями, щоб узяти Мене. 49 Я щодня був із вами у храмі, навчаючи, — і Мене не взяли́ ви. Але, щоб збулися Писа́ння“. 50 Тоді всі полиши́ли Його й повтікали. 51 Один же юна́к, по нагому́ заго́рнений у покрива́ло, ішов услід за Ним. І хапа́ють його. 52 Але він, покрива́ло поки́нувши, утік нагии́й. 53 А Ісуса вони повели́ до первосвященика. І зійшлися всі первосвященики й старші та книжники. 54 Петро ж зда́лека йшов услід за Ним до сере́дини дво́ру первосвященика; і сидів він із службою, і грівсь при огні. 55 А первосвященики та ввесь синедріо́н шукали посві́дчення на Ісуса, щоб Йому заподіяти смерть, — і не знахо́дили. 56 Бо багато-хто свідчив фальши́во на Нього, але́ не було́ згідних свідчень. 57 Тоді деякі встали, і кривосві́дчили супроти Нього й казали: 58 „Ми чули, як Він говорив: Я зруйную цей храм рукотво́рний, — і за три дні збудую інший, нерукотво́рний“. 59 Але й так не було́ їхнє свідчення згідне. 60 Тоді встав насере́дині первосвященик, та й Ісуса спитав і сказав: „Ти нічо́го не відповідаєш, що свідчать вони проти Тебе?“ 61 Він же мовчав, і нічого не відповідав. Первосвященик існо́ву спитав Його, до Нього говорячи: „Чи Христос Ти, Син Благослове́нного?“ 62 А Ісус відказав: „Я! І побачите ви Сина Лю́дського, що сидітиме по праві́ці сили Божої, і на хмарах небесних прихо́дитиме!“ 63 Роздер тоді первосвященик одежу свою та й сказав: „На що́ нам ще свідки потрібні? 64 Ви чули цю богозневагу. Як вам здається?“Вони ж усі присудили, що Він умерти повинен. 65 Тоді деякі стали плювати на Нього, і закривати обличчя Йому, і бити Його та казати Йому: „Пророкуй!“Служба теж Його била по щоках. 66 А коли Петро був на подві́р'ї надо́лі, приходить одна із служниць первосвященика, 67 і як Петра вона вгледіла, що грівся, подивилась на нього та й каже: „І ти був із Ісусом Назаряни́ном!“ 68 Він же відрікся, говорячи: „Не відаю, і не розумію, що́ кажеш“. І вийшов назо́вні, на нереддвір'я. І заспівав тоді півень. 69 Служниця ж, коли його вгледіла, стала знов говорити прия́вним: „Цей із них!“ 70 І він зно́ву відрікся. Незаба́ром же знов говорили прия́вні Петрові: „Поправді, ти з них, — бо ти галіле́янин. Та й мо́ва твоя́ така са́ма“. 71 А він став клясти́сь та божитись: „Не знаю Цього Чоловіка, про Якого говорите ви!“ 72 І заспівав півень хвилі тієї подруге. І згадав Петро слово, що Ісус був промовив йому: „Перше ніж заспіває півень двічі, — відречешся ти тричі від Мене“. І кинувся він, та й плакати став.

15 А первосвященики з ста́ршими й книжниками, та ввесь синедріо́н, зараз

уранці, нараду вчинивши, зв'язали Ісуса, повели́ та й Пилатові видали. **2** А Пила́т запитався Його: „Чи Ти Цар Юдейський?“А Він йому в відповідь каже: „Сам ти кажеш“. **3** А первосвященики мі̂цно Його винува́тили. **4** Тоді Пилат зно́ву Його запитав і сказав: „Ти нічого не відповідаєш? Дивись, — як багато проти Тебе свідку́ють!“ **5** А Ісус більш нічого не відповідав, так що Пилат дивувався. **6** На свято ж він їм відпускав був одно́го із в'я́знів, котро́го просили вони. **7** Був же один, що звався Вара́вва, ув'я́знений ра́зом із повста́нцями, які за повста́ння вчинили були душогубство. **8** Коли ж на́товп зібрався, він став просити Пила́та зробити, як він за́вжди робив їм. **9** Пилат же сказав їм у відповідь: „Хочете, — відпущу́ вам Царя Юдейського?“ **10** Бо він знав, що Його через за́здрощі видали первосвященики. **11** А первосвященики на́товп підмовили, щоб краще пустив їм Вара́вву. **12** Пилат же промовив знов їм у відповідь: „А що ж я чинитиму з Тим, що Його ви Юдейським Царем називаєте?“ **13** Вони ж стали кричати знов: „Розіпни́ Його!“ **14** Пилат же сказав їм: „Яке ж зло вчинив Він?“А вони ще сильніше кричали: „Розіпни́ Його!“ **15** Пилат же хотів догодити наро́дові, — і відпустив їм Вара́вву. І видав Ісуса, збичува́вши, щоб ро́зп'ятий був. **16** Вояки ж повели́ Його до сере́дини двору, цебто в преторій, і цілий відділ скликають. **17** І вони зодягли Його в багряни́цю і, сплівши з терни́ни вінка, поклали на Нього. **18** І вітати Його зачали́: „Ради̂й, Ца́рю Юдейський!“ **19** І трости́ною по голові Його били, і плювали на Нього. І навколішки кидалися та вклонялись Йому. **20** І коли назнущалися з Нього, зняли́ з Нього багряни́цю, і наділи на Нього одежу Його. І Його повели́, щоб розп'я́сти Його. **21** І одного перехо́жого, що з поля вертався, Си́мона Кірине́янина, батька Олександра та Ру́фа, змусили, щоб хреста Йому ніс. **22** І Його привели́ на місце Голго́фу, що значить „Черепо́вище“. **23** І давали Йому пити вина, із ми́ррою змішаного, але Він не прийня́в. **24** І Його розп'яли́, і „поділили одежу Його, кинувши же́реб про неї“, хто що ві̂зьме. **25** Була́ ж третя година, як Його розп'яли́. **26** І був написаний на́пис провини Його: „Цар Юдейський“. **27** Тоді ро́зп'ято з Ним двох розбійників, — одно́го правору́ч, і одно́го лівору́ч Його. **28** І збулося Писа́ння, що каже: „До злочи́нців Його зарахо́вано!“ **29** А хто побіч прохо́див, то Його лихосло́вили, „голова́ми своїми хитали“й казали: „Отак! Ти, що храма руйнуєш та за три дні будуєш, — **30** зійди із хреста, та спаси Самого Себе!“ **31** Теж і первосвященики з книжниками глузува́ли й один до одного казали: „Він інших спасав, — а Самого Себе не може спасти! **32** Христос, Цар Ізраїлів, — нехай зі̂йде тепер із хреста, щоб побачили ми та й увірували“. Навіть ті, що ра́зом із Ним були ро́зп'яті, насміхалися з Нього. **33** А як шоста година настала, то аж до години дев'ятої те́мрява стала по ці̂лій землі. **34** О годині ж дев'ятій Ісус скрикнув голосом гучни́м та й вимовив: „Елої, Елої, — лама́ савахта́ні“, що в перекладі значить: „Боже Мій, Боже Мій, — на́що Мене Ти покинув?“ **35** Дехто ж із тих, що стояли навколо, це почули й казали: „Ось Він кличе Іллю́!“ **36** А один із них побіг, намочив губку о́цтом, настроми́в на трости́ну, і давав Йому пити й казав: „Чекайте, побачим, — чи при́йде Ілля́ Його зняти!“ **37** А Ісус скрикнув голосом гучни́м, — і духа віддав! **38** І в храмі завіса розде́рлась надво́є, — від ве́рху аж додолу. **39** А сотник, що насу́проти Нього стояв, як побачив, що Він отак духа віддав, то промовив: „Чоловік Цей був справді Син Божий!“ **40** Були ж і жінки́, що дивились здалека, між ними Мари̂я Магдали́на, і Марія, мати Якова Молодшого та Йосі̂ї, і Саломі̂я, **41** що вони, як Він був у Галілеї, ходили за Ним та Йому прислуго́вували; і інших багато, що до Єрусалиму прийшли з Ним. **42** А коли настав вечір, — через те, що було́ Пригото́влення, цебто перед суботою, — **43** прийшов Йо́сип із Аримате́ї, радник поважний, що сам сподівавсь Царства Божого, і сміливо ввійшов до Пилата, — і просив тіла Ісусового. **44** А

Пила́т здивувався, щоб Він міг уже вмерти. І, покликавши сотника, запитався його, чи давно вже Розп'я́тий помер. **45** І, дізнавшись від сотника, він подарував тіло Йо́сипові. **46** А Йо́сип купив полотно, і, знявши Його, обгорнув полотном та й покла́в Його в гро́бі, що в скелі був ви́січений. І каменя привалив до моги́льних дверей. **47** Марія ж Магдали́на й Марія, мати Йосієва, дивилися, де́ ховали Його.

16 Як минула ж субота, Марія Магдали́на, і Марія Яковова, і Саломі́я накупили па́хощів, щоб піти й намастити Його. **2** І на світа́нку дня першого в тижні, як схо́дило сонце, до гро́бу вони прибули́, **3** і говорили одна о́дній: „Хто відвалить нам каменя від могильних дверей?“ **4** А зиркну́вши, побачили, що камінь відва́лений; був же він дуже великий. **5** І, ввійшовши до гро́бу, побачили там юнака́, що право́руч сидів, і був оде́ягнений в білу одежу, — і жахнулись вони. **6** А він промовляє до них: „Не жахайтесь! Ви шукаєте Розп'я́того, Ісуса Назаряни́на. Він воскрес, — нема Його тут! Ось місце, де Його поховали були́. **7** Але йдіть, скажіть у́чням Його та Петрові: Він іде в Галілею попе́реду вас, — там Його ви побачите, як Він вам говорив“. **8** А як вийшли вони, то побігли від гро́бу, бо їх тре́пет та страх обгорнув. І не сказали нико́му нічо́го, — бо боялись. **9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Як воскрес Він уранці дня першого в тижні, то з'явився найперше Марії Магдали́ні, із якої був вигнав сім демонів. **10** Пішовши вона, повідомила тих, що були з Ним, які сумували та плакали. **11** А вони, як почули, що живий Він, і вона Його бачила, не йняли́ тому віри. **12** По цьому з'явився Він двом із них у по́статі іншій в дорозі, як ішли вони на село. **13** А вони, як вернулися, інших про те сповістили, але не повірено й їм. **14** Наре́шті, Він з'явився Одинадцятьо́м, як сиділи вони при столі, і докоряв їм за недові́рство їхнє та твердосе́рдя, що вони не йняли́ віри тим, хто воскреслого бачив Його. **15** І казав Він до них: „Ідіть по ці́лому світові, та всьому створінню Єва́нгелію проповідуйте! **16** Хто увірує й охри́ститься, — буде спасе́ний, а хто не ввірує — засу́джений буде. **17** А тих, хто ввірує, супрово́дити будуть озна́ки такі: у Ім'я́ Моє де́монів будуть вигна́ти, говоритимуть мовами нови́ми, **18** братимуть змій; а коли смертоді́йне що вип'ють, — не буде їм шко́дити; кластимуть руки на хворих, — і добре їм буде!“ **19** Господь же Ісус, по розмові із ними, возні́сся на небо, — і сів по Божій прави́ці. **20** І пішли вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав їм, і ство́рджував слово ознаками, що його супрово́дили. Амі́нь.

Від Луки

1 Через те, що багато-хто брались складати опо́вість про спра́ви, які сталися між нами, **2** як нам ті розповіли, хто споча́тку були самови́дцями й слу́гами Сло́ва, **3** тому й я, все від першої хвилі докладно розвідавши, забажав описати за порядком для тебе, високодосто́йний Тео́філе, **4** щоб пізнав ти істо́ту науки, якої навчився. **5** За днів царя юдейського Ірода був один священик, на ім'я́ Заха́рій, з денної черги́ Ави́я, та дружина його із дочо́к Ааро́нових, а ім'я́ їй Єлисавета. **6** І обо́є вони були праведні перед Богом, бездоганно сповня́ючи заповіді й постанови Господні. **7** А дитини не мали вони, бо Єлисавета неплідна була, — та й віку старого обо́є були́. **8** І ось раз, як у порядку своєї черги́ він служив перед Богом, **9** за звича́єм свяще́нства, жеребко́м йому випало до Господнього храму ввійти й покади́ти. **10** Під час же каді́ння вся бе́зліч народу молилась знадво́ру. **11** І з'явився йому ангел Господній, ставши право́руч кадильного же́ртівника. **12** І стрибо́жився Захарій, побачивши, і о́страх на нього напав. **13** А ангел до нього промовив: „Не бійся, Захаріє, бо почута молитва твоя, і дружи́на твоя Єлисавета сина породить тобі, ти ж даси йому йме́ння Іван. **14** І він буде на радість та втіху тобі, і з його наро́дження багато-хто втішаться. **15** Бо він бу́де великий у Господа, „ні вина, ні п'янко́го напо́ю не питиме“, і напо́вниться Духом Святим ще з утро́би своєї матері. **16** І багато синів із Ізраїля він наве́рне до їхнього Господа Бога. **17** І він сам перед Ним буде йти в духу й силі Іллі, „щоб серця́ батьків приверну́ти до дітей“, і неслухняних — до мудрости праведних, щоб готових людей спорядити́ для Господа“. **18** І промовив Захарій до Ангола: „Із чо́го пізнаю я це? Я ж старий, та й дружина моя вже похи́лого віку“. **19** А ангол пророк йому в відповідь: „Я Гавриїл, що стою перед Богом; мене по́слано, щоб говорити з тобою, і звістити тобі про цю Добру Нови́ну. **20** І замовкнеш ось ти, і говорити не зможеш аж до дня, коли станеться це, за те, що ти віри не йняв був словам моїм, які збудуться ча́су свого́!“ **21** А люди чекали Захарія, та й дивувались, чого́ забарився він у храмі. **22** Коли ж вийшов, не міг говорити до них, і вони зрозуміли, що видіння він бачив у храмі. А він тільки знаки́ їм давав, — і залиши́вся німий. **23** І як дні його служби скінчи́лись, він вернувся до дому свого́. **24** А після тих днів зачала́ його дружи́на Єлисавета, і таїлась п'ять місяців, кажучи: **25** „Так для мене Господь учинив за тих днів, коли згля́нувся Він, щоб зняти наругу мою між людьми́!“ **26** А шостого місяця від Бога був по́сланий ангол Гавриїл у галілейське місто, що йому на ім'я́ Назаре́т, **27** до діви, що заручена з мужем була́, на ім'я́ йому Йо́сип, із дому Давидового, а ім'я́ діві — Мари́я. **28** І, ввійшовши до неї, промовив: „Раді́й, благода́тная, Госпо́дь із тобою! Ти благослове́нна між жо́нами!“ **29** Вона ж затрибо́жилась словом, та й стала розду́мувати, що́ б то значило це привіта́ння. **30** А ангол промовив до неї: „Не бійся, Маріє, — бо в Бога благода́ть ти знайшла́! **31** І ось ти в утро́бі зачне́ш, і Сина породиш, і даси Йому йме́ння Ісус. **32** Він же буде Великий, і Сином Всеви́шнього зва́ний, і Господь Бог дасть Йому престола Його ба́тька Давида. **33** І повік царюватиме Він у домі Якова, і царюва́нню Його не буде кінця“. **(aiōn g165)** **34** А Марія озвалась до ангола: „Як же станеться це, коли мужа не знаю?“ **35** І ангол промовив у відповідь їй: „Дух Святий зли́не на тебе, і Всеви́шнього сила обго́рне тебе, через те то й Святе, що наро́диться, бу́де Син Божий! **36** А ото твоя родичка Єлисаве́та — і вона зачала́ в своїй старості сина, і оце шостий місяць для неї, яку звуть неплідною. **37** Бо „для Бога нема неможливої жодної речі!“ **38** А Марія промовила: „Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм!“І відійшов а́нгол від неї. **39** Тими днями зібралась Марія й пішла, поспішаючи, у гірську око́лицю, у місто Юдине. **40** І ввійшла вона в дім Захарія,

та й поздоро́вила Єлисавету. **41** Коли ж Єлисавета зачула Маріїн привіт, затріпота́ла дитина в утро́бі її. І Єлисавета напо́внилась Духом Святим, **42** і скрикнула голосом гучним, та й прорекла́: „Благослове́нна Ти між жо́нами, і благослове́нний Плід утро́би твоєї! **43** І звідкіля́ мені це, що до мене прийшла мати мого Господа? **44** Бо як тільки в ву́хах моїх голос привіту твого забрини́в, — від ра́дощів затріпота́ла дитина в утробі моїй! **45** Блаженна ж та, що повірила, бо спо́вниться проре́чене їй від Господа!“ **46** А Марія промовила: „Велича́є душа моя Господа, **47** і радіє мій дух у Бозі, Спасі моїм, **48** що зглянувся Він на поко́ру Своєї раби, бо ось від ча́су цього́ всі ро́ди мене за блаженну вважатимуть, **49** бо велике вчинив мені Потужний! Його ж Іме́ння святе, **50** і милість Його́ з роду в рід на тих, хто боїться Його́! **51** Він показує міць Свого раме́на, розпорошує тих, хто пиша́ється думкою серця свого́! **52** Він могутніх скидає з престолів, підіймає поки́рливих, **53** удовольняє голодних добром, а багатих пускає ні з чи́м! **54** Пригорну́в Він Ізраїля, Свого слугу, щоб ми́лість згадати, **55** як пророк був Він нашим отця́м, — Авраа́му й насінню його аж повіки!“ **(aiōn g165)** **56** І залиша́лась у неї Марія щось місяців зо́ три, та й вернулась до дому свого́. **57** А Єлисаветі настав час родити, — і сина вона породила. **58** І почули сусіди й роди́на її, що Господь Свою милість велику на неї послав, — та й утішалися ра́зом із нею. **59** І сталося во́сьмого дня, прийшли, щоб обрізати дитя, і хотіли назвати його йме́нням ба́тька його — Заха́рій. **60** І озвалася мати його та й сказала: „Ні, — нехай на́званий буде Іван!“ **61** А до неї сказали: „Таж у роди́ні твоїй нема жодного, який на́званий був тим ім'я́м!“ **62** І кива́ли до батька його, — як хотів би назвати його? **63** Попросивши ж табличку, написав він слова́: „Іван імення йому“. І всі дивувались. **64** І в тій хвилі уста та язик розв'язались йому, — і він став говорити, благословляючи Бога! **65** І страх обгорнув усіх їхніх сусідів, і по всіх верхови́нах юдейських прonéслася чутка про це все. **66** А всі, що почули, розважали у серці своїм та казали: „Чим то буде дитина оця?“І Господня рука була з нею. **67** Його ж батько Захарій напо́внився Духом Святим, та й став пророкувати й казати: **68** „Благослове́нний Госпо́дь, Бог Ізраїлів, що зглянувся й визволив люд Свій! **69** Він ріг спасі́ння підні́с нам у домі Давида, Свого слуги, **70** як був заповів відвіку уста́ми святих пророків Своїх, **(aiōn g165)** **71** що від ворогі́в наших визволить нас, та з руки всіх наших ненависників, **72** що вчинить Він милість нашим отцям, і буде пригадувати Свій святий заповіт, **73** що дотримає й нам ту прися́гу, якою Він присягався Авраамові, отцю́ нашому, **74** щоб ми, ви́звolившись із руки ворогів, служили безстрашно Йому **75** у святості й праведності перед Ним по всі дні життя нашого. **76** Ти ж, дитино, станеш пророком Всеви́шнього, бо будеш ходи́ти перед Господом, щоб дорогу Йому приготува́ти, **77** щоб наро́ду Його дати пізнати спасі́ння у відпу́щенні їхніх гріхів, **78** через велике милосердя нашого Бога, що ним Схід із висоти нас відвідав, **79** щоб світити всім тим, хто перебуває в те́мряві й тіні смерте́льній, щоб спрямува́ти наші ноги на дорогу спокою!“ **80** А дитина росла, і скріплялась на дусі, і перебува́ла в пустинях до дня свого з'я́влення перед Ізраїлем.

2 І трапилося тими днями, — вийшов нака́з царя А́вгуста переписати всю землю. **2** Цей пе́репис перший відбувся тоді, коли вла́ду над Си́рією мав Квірі́ній. **3** І всі йшли записатися, кожен у місто своє. **4** Пішов теж і Йо́сип із Галілеї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Вифлее́м, бо похо́див із дому та з роду Давидового, **5** щоб йому записатись із Марією, із ним зару́ченою, що була́ вагітна́. **6** І сталось, як були́ вони там, то настав їй день породити. **7** І породила вона свого Пе́рвенця Сина, і Його сповила́, і до я́сел поклала Його́, — бо в за́їзді місця не стало для них. **8** А в тій стороні були́ пастухи, які пильнували на полі, і нічно́ї пори вартували отару свою. **9** Аж ось а́нгол

Господній з'явився коло них, і слава Господня осяя́ла їх. І вони перестра́шились стра́хом великим, 10 Та а́нгол промовив до них: „Не лякайтесь, бо я ось благовіщу́ вам радість велику, що станеться лю́дям усім. 11 Бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь. 12 А ось вам ознака: Дитину сповиту ви зна́йдете, що в я́слах лежатиме“. 13 І ось ра́птом з'явилася з а́нголом сила велика небесного війська, що Бога хвалили й казали: 14 „Слава Богу на висоті, і на землі спокій, у людях добра воля!“ 15 І сталось, коли анголи́ відійшли від них в небо, пастухи зачали́ говори́ти один о́дному: „Ходім до Вифлеєму й побачмо, що́ сталося там, про що́ сповістив нас Господь“. 16 І прийшли, поспішаючи, і знайшли там Марію та Йо́сипа, та Дитинку, що в я́слах лежала. 17 А побачивши, розповіли́ про все те, що́ про Цю Дитину було́ їм звіщено. 18 І всі, хто почув, дивувались тому, що́ їм пастухи говорили. 19 А Марія оці всі слова́ зберігала, розважаючи, у серці своїм. 20 Пастухи ж повернулись, прославляючи й хвалячи Бога за все, що почули й побачили, так як їм було сказано. 21 Коли ж ви́повнились вісім день, щоб обрізати Його, то Ісусом назвали Його, як був а́нгол назвав, перше ніж Він в утро́бі зачався. 22 А коли — за Зако́ном Мойсея — минулися дні їхнього очи́щення, то до Єрусалиму прине́сли Його, щоб поставити Його перед Господом, 23 як у Зако́ні Господнім написано: „Кожне дитя чоловічої ста́ті, що розкриває утро́бу, має бути посвя́чене Господу“, 24 і щоб жертву скла́сти, як у Зако́ні Господньому сказано, — „пару горлича́т або двоє голубеня́т“. 25 І ото був в Єрусалимі один чоловік, йому ймення Семе́н, — люди́на праведна та благочести́ва, — що потіхи чекав для Ізраїля. І Святий Дух був на ньому. 26 І від Духа Святого йому було звіщено смерти не бачити, перше ніж побачить Христа Господнього. 27 І Дух у храм припрова́див його. І як внесли Дитину Ісуса батьки́, щоб за Нього вчинити звича́єм зако́нним, 28 тоді взяв він на руки Його, хвалу Богу віддав та й промовив: 29 „Нині відпускаєш раба Свого́, Владико, за словом Твоїм із ми́ром, 30 бо побачили очі мої Спасі́ння Твоє, 31 яке Ти приготува́в перед всіма наро́дами, 32 Світло на просвіту поганам і на славу наро́ду Твого Ізраїля!“ 33 І дивувалися ба́тько Його й мати тим, що про Нього було́ розповіджене. 34 А Семен їх поблагословив та й пророк до Марії, Його матері: „Ось призначений Цей багатьо́м на падіння й устава́ння в Ізраїлі, і на знак сперечá́ння, — 35 і меч душу прошиє́ самій же тобі, — щоб відкрились думки́ сердець багатьох!“ 36 Була й Анна пророчиця, дочка́ Фануїлова з племени Аси́рового, — вона дожила́ до глибокої старости, живши з мужем сім ро́ків від свого дівува́ння, 37 удова ро́ків вісімдесяти й чотирьох, що не відлучалась від храму, служачи Богові вдень і вночі поста́ми й моли́твами. 38 І години тієї вона надійшла, Бога сла́вила та говорила про Нього всім, хто визво́лення Єрусалиму чекав. 39 А як виконали за Зако́ном Господнім усе, то вернулись вони в Галілею, до міста свого Назарету. 40 А Дитина росла та зміцнялася духом, набираючись мудрости. І благодать Божа на Ній пробува́ла. 41 А батьки́ Його щорічно ходили до Єрусалиму на свято Пасхи. 42 І коли мав Він дванадцять ро́ків, вони за звича́єм на свято пішли. 43 Як дні ж свята скінчи́лись були, і вертались вони, молодий Ісус в Єрусалимі лиши́вся, а Йо́сип та мати Його не знали того. 44 Вони ду́мали, що Він із подорожніми йде; пройшли день дороги, та й стали шукати Його поміж ро́дичами та знайо́мими. 45 Але, не знайшовши, вернулися в Єрусалим, та й шукали Його. 46 І сталось, що третього дня відшукали у храмі Його, як сидів серед учителів, і вислу́хував їх, і запитував їх. 47 Усі ж, хто слухав Його, дивувалися розумові та Його відповідям. 48 І як вони Його вгледіли, то здивувались, а мати сказала до Нього: „Дитино, — чому так Ти зробив нам? Ось Твій батько та я із журбо́ю шукали Тебе“. 49 А Він їм відказав: „Чого ж ви шукали Мене?

Хіба ви не знали, що повинно Мені бути в тому, що належить Моєму Отцеві?“ **50** Та не зрозуміли вони того сло́ва, що Він їм говорив. **51** І пішов Він із ними, і прибув у Назарет, і був їм слухня́ний. А мати Його зберігала оці всі слова́ в своїм серці. **52** А Ісус зростав мудрістю, і віком та благодаттю, у Бога й людей.

3 У п'ятнадцятий рік панува́ння Тиве́рія ке́саря, коли По́нтій Пила́т панував над Юдеєю, коли в Галілеї тетра́рхом був Ірод, а Пилип, його брат, був тетра́рхом Ітуре́ї й землі Трахоні́тської, за тетра́рха Лиса́нія в Авілі́ні, **2** за первосвящеників Анни й Кайя́фи було Боже слово в пустині Іванові, сину Захарія. **3** І він перейшов усю землю Йорда́нську, проповідуючи хрищення покая́ння для про́щення гріхів, **4** як написано в книзі пророцтва пророка Ісаї: „Голос того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки́ Йому! **5** Нехай кожна долина напо́вниться, гора ж кожна та при́горок зни́зиться, що нерівне, нехай випросто́вується, а доро́ги вибо́їсті стануть гладе́нькі, — **6** і кожна люди́на побачить Боже спасі́ння!“ **7** А Іван говорив до людей, хто прихо́див, христитися в нього: Ро́де зміїний, — хто навчив вас тікати від гніву майбу́тнього? **8** Отож, учиніть гідний плід покая́ння. І не починайте казати в собі: „Маємо ба́тька Авраама“. Бо кажу вам, що Бог може підне́сти дітей Авраамові з цього́ каміння. **9** Бо вже он до кори́ння дере́в і сокира прикла́дена: кожне ж дерево, що доброго пло́ду не родить, буде зрубане та до огню буде вкинене“. **10** А люди питали його й говорили: „Що́ ж нам робити?“ **11** І сказав він у відповідь їм: „У кого дві сорочці, — нехай дасть немаючому; а хто має поживу, — нехай робить так само“. **12** І прихо́дили й ми́тники, щоб христитись від нього, і питали його: „Учителю, що́ ми маємо робити?“ **13** А він їм казав: „Не стягайте нічого над те, що вам зве́лено“. **14** Питали ж його й вояки́ й говорили: „А нам що робити?“І він їм відповів: „Нікого́ не кривдьте, ані не оскаржайте фальшиво, удовольня́йтесь платнею своєю“. **15** Коли ж усі люди чекали, і в серцях своїх ду́мали всі про Івана, чи то він не Христос, **16** Іван відповідав усім, кажучи: „Я хрищу́ вас водою, але йде ось Поту́жніший за мене, що Йому́ розв'язати ремінця́ від Його взуття́ я негідний, — Він христитиме вас Святим Духом й огнем! **17** У руці Своїй має Він ві́ячку, — і перечистить Свій тік: пшеницю збере до засі́ків Своїх, а полову попа́лить ув огні невгаси́мім“. **18** Тож багато навчав він і іншого, звіщаючи Добру Нови́ну народові. **19** А Ірод тетра́рх, що Іван докоря́в йому за Іродія́ду, дружи́ну брата свого, і за все зло, яке заподі́яв був Ірод, **20** до всього додав іще й те, що Івана замкнув до в'язни́ці. **21** І сталося, як христились усі люди, і як Ісус, охристившись, молився, розкрилося небо, **22** і Дух Святий зли́нув на Нього в тілесному ви́гляді, як голуб, і голос із неба почувся, що мовив: „Ти Син Мій Улю́блений, що Я вподо́бав Тебе!“ **23** А Сам Ісус, розпочинаючи, мав ро́ків із тридцять, бувши, як думано, сином Йо́сипа, Ілія, **24** сина Маттатового, сина Левії́ного, сина Мелхії́ного, сина Яннаєвого, сина Йо́сипового, **25** сина Маттатієвого, сина Амосова, сина Наумового, сина Еслієвого, сина Наггеєвого, **26** сина Маатового, сина Маттатієвого, сина Семенієвого, сина Йосихового, сина Йодаєвого, **27** сина Йоананового, сина Рисаєвого, сина Зоровавелевого, сина Салатії́лового, сина Нирієвого, **28** сина Мелхієвого, сина Аддієвого, сина Косамового, сина Елмадамового, сина Ірового, **29** сина Ісуєвого, сина Еліезерового, сина Йоримового, сина Маттатієвого, сина Левієвого, **30** сина Семенового, сина Юдиного, сина Йо́сипового, сина Йонамового, сина Еліякимового, **31** сина Мелеаєвого, сина Меннаєвого, сина Маттатаєвого, сина Натамового, сина Давидового, **32** сина Єссеєвого, сина Йовидового, сина Воозового, сина Салаєвого, сина Наассонового, **33** сина Амінадавого,

сина Адмінієвого, сина Арнієвого, сина Есромового, сина Фаресового, сина Юдиного, **34** сина Яковлевого, сина Ісакового, сина Авраамового, сина Тариного, сина Нахорового, **35** сина Серухового, сина Рагавового, сина Фалекового, сина Еверового, сина Салиного, **36** сина Каїнамового, сина Арфаксадового, сина Симового, сина Но́євого, сина Ламе́хового, **37** сина Матусалового, сина Ено́хового, сина Яретового, сина Малелеїлового, сина Каїнамового, **38** сина Еносового, сина Ситового, сина Ада́мового, — Сином Божим.

4 А Ісус, повний Духа Святого, вернувсь з-над Йорда́ну, і Дух на пустиню Його попрова́див. **2** Сорок день там диявол Його спокуша́в, і за тих днів Він нічого не їв, а коли закінчи́лись вони, то вкінці зголодні́в. **3** І диявол до Нього сказав: „Якщо Ти Син Божий, — скажи цьому ка́меневі, щоб хлі́бом він став!“ **4** А Ісус відповів йому: „Написано: Не хлібом самим буде жити люди́на, але кожним Словом Божим!“ **5** І він вивів Його на го́ру високу, і за хвилину ча́су показав Йому всі царства на світі. **6** І диявол сказав Йому: „Я дам Тобі всю оцю вла́ду та їхню славу, бо мені це пере́дане, і я даю, кому хочу, її. **7** Тож коли Ти покло́нишся передо мною, то все буде Твоє!“ **8** І промовив Ісус йому в відповідь: „Написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одно́му Йому!“ **9** І повів Його в Єрусалим, і на нарі́жнику храму поставив, та й каже Йому: „Як Ти Син Божий, — кинься звідси додолу! **10** Бо написано: „Він накаже про Тебе Своїм Анголя́м, щоб Тебе берегли!“ **11** і: „Вони на руках понесуть Тебе, щоб коли не спіткнув Ти об камінь Своєї ноги!“ **12** А Ісус відказав йому в відповідь: „Сказано: Не спокуша́й Господа Бога свого́!“ **13** І диявол, скінчи́вши все цеє споку́шування, відійшов від Нього до ча́су. **14** А Ісус у силі Духа вернувся до Галілеї, і чутка про Нього розне́слась по всій тій країні. **15** І Він їх навчав по їхніх синагогах, і всі Його сла́вили. **16** І прибув Він до Назаре́ту, де був ви́хований. І звича́єм Своїм Він прийшов дня суботнього до синаго́ги, і встав, щоб читати. **17** І подали́ Йому книгу пророка Ісаї. Розгорнувши ж Він книгу, знайшов місце, де було так написано: **18** „На Мені Дух Господній, бо Мене Він пома́зав, щоб Добру Нови́ну звіщати вбогим. Послав Він Мене проповідувати полоне́ним визво́лення, а незрячим прозрі́ння, відпустити на волю пому́чених, **19** щоб проповідувати рік Господнього зми́лування“. **20** І, книгу згорнувши, віддав службі й сів. А очі всіх у синагозі звернулись на Нього́. **21** І почав Він до них говорити: „Сьогодні збуло́ся Писа́ння, яке ви почули!“ **22** І всі Йому стверджували й дивувались словам благода́ті, що ли́нули з уст Його. І казали вони: „Чи ж то Він не син Йо́сипів?“ **23** Він же промовив до них: „Ви Мені конче скажете при́казку: „Лікарю, — уздоров самого себе! Учини те й тут, у вітчи́зні Своїй, що́ сталося — чули ми — у Капернау́мі“. **24** І сказав Він: „Поправді кажу вам: Жоден пророк не буває приємний у вітчи́зні своїй. **25** Та правдиво кажу́ вам: Багато вдовиць перебува́ло за днів Іллі серед Ізраїля, коли на три роки й шість місяців небо було́ зачинилося, так що голод великий настав був по всій тій землі, **26** а Ілля́ не до жодної з них не був посланий, тільки в Саре́пту Сидо́нську до овдові́лої жінки. **27** І багато було́ прокаже́них за Єлисе́я пророка в Ізраїлі, але жоден із них не очи́стився, крім Неєма́на сирі́янина“. **28** І всі в синагозі, почувши оце, перепо́внились гнівом. **29** І, вставши, вони Його вигнали за місто, і повели́ аж до кра́ю гори, на якій їхнє місто було побудо́ване, щоб скинути додолу Його. **30** Але Він перейшов серед них, і віддали́вся. **31** І прийшов Він у Капернау́м, галілейське місто, і там їх навчав по суботах. **32** І дивувались науці Його, бо слово Його було вла́дне. **33** І був чоловік у синагозі, що мав духа нечистого де́мона, і він закричав гучни́м голосом: **34** „Ах, що нам до Тебе, Ісусе Назаряни́не? Ти прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хто Ти, — Божий Святий“. **35** А Ісус заборони́в йому, кажучи: „Замовчи,

і вийди з нього!“І, кинувши де́мон того
насере́дину, вийшов із нього, нічо́го йому
не пошко́дивши. 36 І всіх жах обгорнув, і
питали вони один о́дного, кажучи: „Що́ то за
наука, що ду́хам нечистим наказує з вла́дою
й силою, — і виходять вони?“ 37 І не́слася
чутка про Нього по всіх місцях кра́ю. 38 А
як вийшов Він із синагоги, увійшов у дім
Си́мона. Теща ж Си́монова в великій гарячці
лежала. І просили за неї Його. 39 І, ставши
над нею, Він заборони́в тій гарячці, — і
вона полишила її. І, зараз уставши, теща їм
прислуго́вувала. 40 Коли ж сонце захо́дило,
то всі, хто мав яких хворих на різні недуги,
до Нього приво́дили їх. Він же клав Свої руки
на кожного з них, — та їх уздоровля́в. 41 Із
багатьох же вихо́дили й де́мони, кричачи́
та гово́рячи: „Ти Син Божий!“Та Він їм
забороня́в, і не давав говорити, що знали
вони, що Христос Він. 42 Коли ж настав день,
Він вийшов, і подався до самотнього місця.
А люди шукали Його. І прийшовши до Нього,
Його затримували, щоб від них не відхо́див.
43 Він же промовив до них: „І іншим містам
Я повинен звіщати Добру Нови́ну про Боже
Царство, — бо на те Мене по́слано“. 44 І Він
проповідував по синагогах Галілеї.

5 І сталось, як ти́снувся на́товп до Нього,
щоб почути Слово Боже, Він стояв біля
озера Генісаре́тського. 2 І Він побачив два
чо́вни, що стояли край о́зера. А риба́лки,
відійшовши від них, полоска́ли не́вода. 3
І Він увійшов до одно́го з човні́в, що був
Си́монів, і просив, щоб він тро́хи відплив від
землі. І Він сів, та й навчав наро́д із чо́вна.
4 А коли перестав Він навчати, промовив до
Си́мона: „Попливи на глибі́нь, — і закиньте
на по́лов свій не́від“. 5 А Си́мон сказав Йому
в відповідь: „Наставнику, — цілу ніч ми
працюва́ли, і не вловили нічо́го, — та за
словом Твоїм укину не́вода“. 6 А зробивши
оце, вони бе́зліч риби набрали — і їхній
не́від почав прорива́тись... 7 І кива́ли вони
до товаришів, що були в другім чо́вні, щоб
прийшли помогти їм. Ті прийшли, та й
напо́внили оби́два човни́, — аж стали вони
потопа́ти. 8 А як Си́мон Петро це побачив, то
припав до колін Ісусових, кажучи: „Господи,
— вийди від мене, бо я грішна люди́на!“ 9 Бо
від по́лову риби, що зловили вони, обгорнув
жах його та й усіх, хто з ним був, 10 також
Якова й Івана, синів Зеведе́євих, що були
спільника́ми Си́мона. І сказав Ісус Си́монові:
„Не лякайсь, — від цього ча́су ти будеш
ловити людей!“ 11 І вони повитяга́ли на
землю човни́, покинули все, — та й пішли
вслід за Ним. 12 А як Він перебува́в в одно́му
з міст, ось один чоловік, увесь укритий
проказою, Ісуса побачивши, упав ницьма,
та й благав Його, кажучи: „Господи, коли
хочеш, — Ти можеш очи́стити мене!“ 13
А Він руку простяг, доторкнувся до нього
й сказав: „Хо́чу, — будь чистий!“І зараз із
нього проказа зійшла. 14 І звелів Він йому не
казати нико́му про це. „Але йди, покажися
священикові, і принеси за своє очи́щення, як
Мойсей наказав, на сві́дчення їм“. 15 А чутка
про Нього ще більше пішла, і багато наро́ду
прихо́дило слухати та вздоровлятись від
Нього з неду́гів своїх. 16 Він же відходив на
місце самотнє й молився. 17 І сталось одного
із днів, коли Він навчав, і сиділи фарисеї
й законовчи́телі, що посхо́дилися зо всіх
сіл Галілеї й Юдеї та з Єрусалиму, а сила
Господня готова була вздоровляти їх, 18 і
ось люди на ложі прине́сли чоловіка, що
розсла́блений був, і намагалися вне́сти його,
і перед Ним покла́сти. 19 Не знайшовши ж
кудою прonéсти його з-за наро́ду, злізли на
дім, і крізь стелю спустили із ложем його на
сере́дину перед Ісуса. 20 І, побачивши їхню
віру, сказав Він йому: „Чоловіче, прощаються
тобі гріхі твої!“ 21 А книжники та фарисеї
почали міркувати й казати: „Хто ж Оцей, що
богозneва́гу говорить? Хто може прощати
гріхи, окрім Бога Самого?“ 22 Відчувши
ж Ісус думки́ їхні, промовив у відповідь
їм: „Що́ міркуєте ви в серцях ваших? 23
Що́ легше: сказати: „Прощаються тобі гріхи
твої“, чи сказати: „Уставай та й ходи“? 24
Але́ щоб ви знали, що Син Лю́дський має
вла́ду на землі прощати гріхи́“, — тож каже

Він розсла́бленому: „Кажу́ Я тобі: Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім!“ **25** І той зараз устав перед ними, узявши те, на чому лежав, і пішов у свій дім, прославляючи Бога. **26** І всіх жах обгорнув, — і сла́вили Бога вони. І перепо́внились стра́хом, говорячи: „Дивні речі сьогодні ми бачили!“ **27** Після цього ж Він вийшов, і побачив ми́тника, на йме́ння Левії, що сидів на ми́тниці, та й промовив йому: „Іди за Мною!“ **28** І, покинувши все, той устав, і пішов услід за Ним. **29** І справив Левій у своїм домі велику госта́ну для Нього. І був на́товп великий ми́тників й інших, що сиділи з Ним при столі. **30** Фарисеї ж та книжники їхні нарікали на Нього, та учням Його говорили: „Чому́ з ми́тниками та із грішниками ви їсте́ та п'єте́?“ **31** А Ісус відповів і промовив до них: „Лікаря не потребують здорові, а слабі. **32** Не прийшов Я, щоб праведних кликати до пока́яння, а грішних“. **33** Вони ж відказали до Нього: „ Чому́ учні Іванові часто по́стять та моляться, також і фарисейські, а Твої споживають та п'ють?“ **34** Ісус же промовив до них: „Чи ж ви можете змусити, щоб по́стили гості весільні, поки з ними ще є молоди́й? **35** Але при́йдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, — тоді й по́стити будуть тих днів“. **36** Розповів же і при́казку їм: „Ніхто ла́тки з одежі нової́ в одежу стару не вставляє, а то подере́ й нову́, а латка з нової́ старій не надасться. **37** І ніхто не вливає вина молодого в старі бурдюки́, а то попрориває вино молоде бурдюки́, — і вино розіллється, і бурдюки́ пропадуть. **38** Але треба вливати вино молоде до нови́х бурдюкі́в. **39** І ніхто, старе пивши, молодого не схоче, бо каже: „Старе ліпше!“

6 І сталось, як Він перехо́див лана́ми, у суботу, Його учні зривали коло́сся та їли, розтерши руками. **2** А деякі з фарисеїв сказали: „На́що робите те, чого не годи́ться робити в суботу?“ **3** І промовив Ісус їм у відповідь: „Хіба ви не читали того, що зробив був Давид, коли сам зголоднів, також ті, хто був із ним? **4** Як він увійшов був до Божого дому, і, взявши хліби́ показні́, яких їсти не можна було́, тільки самим священикам, споживав, і дав тим, хто був із ним?“ **5** І сказав Він до них: „Син Лю́дський — Господь і суботі!“ **6** І сталось, як в іншу суботу зайшов Він до синагоги й навчав, знахо́дився там чоловік, що прави́ця йому була всохла. **7** А книжники та фарисеї вважали, чи в суботу того не вздоро́вить, щоб знайти проти Нього оска́рження. **8** А Він знав думки їхні, і сказав чоловікові, що мав суху руку: „Підведися, і стань посере́дині!“Той підвівся — і став. **9** Ісус же промовив до них: „Запитаю Я вас: Що годи́ться в суботу — робити добре, чи робити лихе, душу спасти́, чи згубити?“ **10** І, позирну́вши на всіх них, сказав чоловікові: „Простягни свою руку!“Той зробив, — і рука його стала здорова! **11** А вони перепо́внились лютістю, і один з о́дним змовля́лись, що́ робити з Ісусом? **12** І сталось, що ча́су того Він вийшов на го́ру молитися, і перебув цілу ніч на молитві до Бога. **13** А коли настав день, покликав Він у́чнів Своїх, і обрав із них Дванадцятьо́х, яких і апо́столами Він назвав: **14** Си́мона, якого й Петром Він назвав, і Андрія, брата його, Якова й Івана, Пилипа й Варфоломі́я, **15** Матвія й Хому́, Якова Алфі́євого й Си́мона, зва́ного Зило́том, **16** Юду Якового, й Юду Іскаріо́тського, що й зрадником став. **17** Як зійшов Він із ними, то спинився на рівному місці, також на́товп густий Його у́чнів, і бе́зліч людей з усієї Юдеї та з Єрусалиму, і з прими́рського Тиру й Сидо́ну, **18** що посхо́дилися, щоб послухати Його та вздорови́тися із неду́гів своїх, також ті, хто від ду́хів нечистих стражда́в, — і вони вздоровля́лися. **19** Увесь же наро́д намагався бода́й доторкну́тись до Нього́, бо від Нього́ вихо́дила сила, і всіх вздоровляла. **20** А Він, звівши очі на у́чнів Своїх, говорив: „Блаженні убогі, — Царство Боже бо ваше. **21** Блаженні голодні тепер, бо ви нагодо́вані бу́дете. Блаженні засму́чені зараз, бо вті́шитесь ви. **22** Блаженні ви бу́дете, коли люди знена́видять вас, і коли прожену́ть вас, і ганьби́тимуть, і знесла́влять, як зле, ім'я́ ваше за Лю́дського Сина. **23** Ра́дійте того дня й веселіться,

нагоро́да бо ваша велика на небеса́х. Бо так само чинили пророкам батьки́ їхні. **24** Горе ж вам, багатія́м, бо втіху свою ви вже маєте. **25** Горе вам, тепер ситим, бо зазнаєте го́лоду ви. Горе вам, що тепер потішаєтеся, бо бу́дете ви сумувати та плакати. **26** Горе вам, як усі люди про вас говоритимуть добре, бо так само чинили фальшивим пророкам батьки́ їхні! **27** А вам, хто слухає, Я кажу́: „Любіть своїх ворогів, добро робіть тим, хто нена́видить вас. **28** Благословляйте тих, хто вас проклинає, і моліться за тих, хто кривду вам чинить. **29** Хто вдарить тебе по щоці́, підстав йому й другу, а хто хоче плаща твого взяти, — не забороняй і сорочки. **30** І кожному, хто в тебе просить — подай, а від того, хто твоє забирає, — назад не жадай. **31** І як бажаєте, щоб вам люди чинили, так само чиніть їм і ви. **32** А коли любите тих, хто любить вас, — яка вам за те ла́ска? Люблять бо й грішники тих, хто їх любить. **33** І коли добре чините тим, хто добро чинить вам, — яка вам за те ла́ска? Бо те саме і грішники роблять. **34** А коли позичаєте тим, що й від них сподіваєтесь взяти, — яка вам за те ла́ска? Позичають бо й грішники грішникам, щоб оде́ржати стільки ж. **35** Тож любіть своїх ворогів, робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад, — і ваша за це нагоро́да великою буде, і синами Всеви́шнього станете ви, — добрий бо Він до невдячних і злих! **36** Будьте ж милосердні, як і Отець ваш милосердний! **37** Також не судіть, щоб не су́джено й вас; і не осуджуйте, щоб і вас не осу́джено; прощайте, то простять і вам. **38** Давайте — і дадуть вам; мірою доброю, нато́птаною, стру́снутою й перепо́вненою вам у подо́лок дадуть. Бо якою ви мірою міряєте, такою відмі́ряють вам". **39** Розповів також при́казку їм: „Чи ж може водити сліпого сліпий? Хіба не оби́два в яму впаду́ть? **40** Учень не більший за вчителя; але, удоскона́лившись, кожен буде, як учитель його. **41** Чого́ ж в оці брата свого ти за́скалку бачиш, коло́ди ж у вла́сному оці не чуєш? **42** Як ти можеш сказати до брата свого: Давай, брате, я за́скалку вийму із ока твого́, сам колоди, що в оці твоїм, не вбача́ючи? Лицеміре, — вийми перше колоду із вла́сного ока, а потім побачиш, як вийняти за́скалку з ока брата твого́! **43** Нема доброго дерева, що родило б злий плід, ані дерева злого, що родило б плід добрий. **44** Кожне ж дерево з пло́ду свого́ пізнає́ться. Не збирають бо фіґ із терни́ни, винограду ж на гло́ду не рвуть. **45** Добра люди́на із доброї скарбни́ці серця добре вино́сить, а лиха із лихої вино́сить лихе. Бо чим серце напо́внене, те говорять уста́ його! **46** Що зве́те ви Мене: „Господи, Господи", та не робите того, що Я говорю́? **47** Скажу́ вам, до ко́го подібний усякий, хто до Мене приходить та слів Моїх слухає, і виконує їх: **48** Той подібний тому чоловікові, що, будуючи дім, він гли́боко ви́копав, і основу на камінь поклав. Коли ж зли́ва настала, вода кинулася на той дім, — та однак не змогла захитати його, бо збудований добре він був! **49** А хто слухає та не виконує, той подібний тому́ чоловікові, що свій дім збудував на землі без основи. І напе́рла на нього ріка, — і зараз упав він, і велика була́ того дому руїна!"

7 А коли Він скінчи́в усі слова́ Свої до наро́ду, що слухав Його, то ввійшов у Капернау́м. **2** У одного ж сотника тяжко раб занедужав, що був дорогий йому́, і вмирати вже мав. **3** А коли про Ісуса почув, то послав він до Нього юдейських старши́х, і благав Його, щоб прийшов, і вздоро́вив раба́ його. **4** Вони ж прибули́ до Ісуса, та й ревно благали Його й говорили: „Він достойний, щоб Ти це зробив йому. **5** Бо він любить наро́д наш, та й для нас синагогу поставив". **6** І пішов Ісус із ними. І коли недале́ко від дому вже був, сотник друзів послав, щоб сказати Йому: „Не турбу́йся, о Господи, бо я недостойний, щоб зайшов Ти під стрі́ху мою. **7** Тому́ то й себе не вважав я за гідного, щоб до Тебе прийти. Та промов тільки слово, — і раб мій одужає. **8** Бо й я — люди́на підвладна, і вояків під собою я маю; і одному кажу: піди, — то йде він, а тому: прийди, — і прихо́дить, а своєму

рабо́ві: зроби теє — і зробить“. **9** Почувши ж таке, Ісус здивувався йому, і, звернувшись до на́товпу, що йшов слідо́м за Ним, промовив: „Кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої великої віри!“ **10** А коли посланці́ повернулись додому, то знайшли, що одужав той раб! **11** І сталось, — насту́пного дня Він відправивсь у місто, що зветься Наї́н, а з Ним ішли учні Його та багато наро́ду. **12** І ось, як до брами міської́ наблизився Він, вино́сили вмерлого, одинака́ в своєї матері, що вдовою була. І з нею був на́товп великий із міста. **13** Як Господь же побачив її, то змилосе́рдився над нею, і до неї промовив: „Не плач!“ **14** І Він підійшов, і доторкнувся до мар, носії ж зупинились. Тоді Він сказав: „Юначе, кажу́ тобі: встань!“ **15** І мертвий устав, і почав говорити. І його Він віддав його матері. **16** А всіх о́страх пройняв, і Бога хвалили вони й говорили: „Великий Пророк з'явився між нами, і згля́нувся Бог над наро́дом Своїм!“ **17** І розійшлася ця чутка про Нього по ці́лій Юдеї, і по всій тій країні. **18** Про все ж те сповістили Івана учні його. І покликав Іван двох із у́чнів своїх, **19** і послав їх до Господа з за́питом: „Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?“ **20** А мужі, прийшовши до Нього, сказали: „Іван Христитель послав нас до Тебе, питаючи: Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?“ **21** А саме тоді багатьох уздоро́вив був Він від неду́гів і мук, і від ду́хів злих, і сліпим багатьо́м вернув зір. **22** І промовив Ісус їм у відповідь: „Ідіть, і перекажіть Іванові, що́ ви бачили й чули: „Сліпі прозрівають“, криві ходять, очищуються слабі на проказу, і чують глухі, воскресають померлі, „убогим звіщається Добра Нови́на“. **23** І блаженний, хто через Мене споку́си не матиме!“ **24** А коли відійшли посланці́ Іванові, Він почав говорити про Івана наро́дові: „На що́ ви дивитись ходили в пустиню? Чи на очере́т, що вітер гойда́є його? **25** Та на що́ ви дивитись ходили? Може на чоловіка, у м'які шати одя́гненого? Аджеж ті, хто одягається славно, і розкішно живе, — по палатах царськи́х. **26** На що́ ж ви ходили дивитись? На пророка? Так, кажу вам, — навіть більше, аніж на пророка. **27** Це той, що про нього написано: „Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця́, який перед Тобою дорогу Твою приготу́є!“ **28** Кажу вам: Між наро́дженими від жінок нема більшого понад Івана. Та найменший у Божому Царстві — той більший за нього“. **29** І всі люди, що слухали, і ми́тники визнали Божу волю за слушну, — і охристились Івановим хрищенням. **30** А фарисеї й зако́нники відкинули Божу волю про себе, — і не христились від нього. **31** І промовив Госпо́дь: „До кого ж уподо́блю людей цього роду? І до ко́го подібні вони? **32** Подібні вони до дітей, що на ринку сидять й один о́дного кличуть та кажуть: „Ми вам грали були, а ви не танцювали, ми співали вам жа́лібно, та не плакали ви“. **33** Бо прийшов Іван Христитель, що хліба не їсть і вина не п'є, а ви кажете: „Має він де́мона“. **34** Прийшов же Син Лю́дський, що їсть і п'є, а ви кажете: „Чоловік Цей ласу́н і п'яни́ця, Він при́ятель ми́тників і грішників“. **35** І ви́правдалася мудрість усіма́ своїми діла́ми“. **36** А один із фарисеїв просив Його, щоб спожив Він із ним. І, прийшовши до дому того фарисея, Він сів при столі. **37** І ось жінка одна, що була в місті, грішниця, як дізналась, що, Він у фарисеєвім домі засів при столі, аляба́строву пляшечку мира принесла, **38** і, припавши до ніг Його зза́ду, плачучи́, почала обливати слізьми́ Йому ноги, і воло́ссям своїм витирала, но́ги Йому цілувала та миром масти́ла. **39** Побачивши це, фарисей, що покликав Його, міркував собі, ка́жучи: „Коли б був Він пророк, Він би знав, хто́ ото й яка жінка до Нього торкається, — бож то грішниця!“ **40** І озвався Ісус та й говорить до нього: „Маю, Си́моне, дещо сказати тобі“. А той відказав: „Кажи, Учителю“. **41** І промовив Ісус: „Були два боржники́ в одно́го вири́теля; один був винен п'ятсо́т динаріїв, а другий — п'ятдеся́т. **42** Як вони ж не могли заплатити, простив він обо́м. Скажи ж, котри́й із них більше полюбить його?“ **43** Відповів Си́мон, говорячи: „Ду́маю, — той, кому більше

простив“. І сказав Він йому: „Розсудив ти правдиво“. **44** І, оберну́вшись до жінки, Він промовив до Си́мона: „Чи ти бачиш цю жінку? Я прибув у твій дім, — ти на ноги Мої не подав і води, а вона окропи́ла слізьми́ Мої ноги й обтерла воло́ссям своїм. **45** Поцілунку не дав ти Мені, — а вона, відко́ли ввійшов Я, Мої но́ги цілує невпинно. **46** Голови ти Моєї оливою не намастив, — а вона миром но́ги мої намастила. **47** Ось тому говорю́ Я тобі: „Числе́нні гріхи її про́щені, бо багато вона полюбила. Кому́ ж мало прощається, такий мало любить“. **48** А до неї промовив: „Прощаються тобі гріхи!“ **49** А ті, що сиділи з Ним при столі, почали гомоніти про себе: „Хто́ ж це Таки́й, що прощає й гріхи?“ **50** А до жінки сказав Він: „Твоя віра спасла тебе, — іди з ми́ром собі!“

8 І сталось, що Він після того прохо́див містами та се́лами, проповідуючи та звіщаючи Добру Нови́ну про Боже Царство. Із ним Дванадцять були́, **2** та дехто з жіно́к, що були́ вздоро́влені від злих ду́хів і хвороб: Марія, Магдали́ною звана, що з неї сім де́монів вийшло, **3** і Іва́нна, дружи́на Ху́дзи, урядника Іродового, і Суса́нна, і інших багато, що маєтком своїм їм служили. **4** І, як зібралось багато наро́ду, і з міста до Нього поприхо́дили, то Він промовляти став притчею. **5** „Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зе́рно своє. І, як сіяв, упало одне край дороги, — і було повито́птуване, а птахи небесні його повидзьо́бували. **6** Друге ж упало на ґрунт кам'яни́стий, — і, зійшовши, усохло, не мало бо во́гкости. **7** А інше упало між те́рен, — і вигнався те́рен, і його поглуши́в. **8** Інше ж упало на добру землю, — і, зійшовши, уродило стокро́тно“. Це сказавши, закликав: „Хто має ву́ха, щоб слухати, — нехай слухає!“ **9** Запитали ж Його Його у́чні, гово́рячи: „Що́ визначає ця притча?“ **10** А Він відказав: „Вам дано пізнати таємни́ці Божого Царства, а іншим у при́тчах, щоб „дивились вони — і не бачили, слухали — і не розуміли“. **11** Ось що́ означає ця притча: Зе́рно — це Боже Слово. **12** А котрі́ край дороги, — це ті, хто слухає, але по́тім приходить диявол, і забирає слово з їхнього серця, щоб не ввірували й не спаслися вони. **13** А що на кам'яни́стому ґрунті, — це ті, хто тільки почує, то слово приймає з радістю; та кореня не мають вони, вірують доча́сно, — і за час випробо́вування відпадають. **14** А що впало між те́рен, — це ті, хто слухає слово, але, хо́дячи, бувають придушені кло́потами, та багатством, та життєви́ми розко́шами, — і пло́ду вони не дають. **15** А те, що на добрій землі, — це оті, хто як слово почує, береже його в щирому й доброму серці, — і плід приносять вони в терпеливості. **16** А сві́тла засвіченого ніхто не покриває посу́диною, і не ставить під ліжко, але ставить його на світильни́к, щоб бачили світло, хто входить. **17** Немає нічого захо́ваного, що не виявиться, ні таємного, що воно не пізнається, і не ви́йде ная́в. **18** Тож пильнуйте, як слухаєте! Бо хто має, то дасться йому́, хто ж не має, — забереться від нього і те, що, здається йому́, ніби має“. **19** До Нього ж прийшли були мати й брати Його, та через наро́д не могли доступи́тись до Нього. **20** І сповістили Йому: „Твоя мати й брати Твої он стоять о́сторонь, і бажають побачити Тебе“. **21** А Він відповів і промовив до них: „Моя мати й брати Мої — це ті, хто слухає Боже Слово, і виконує!“ **22** І сталось, одно́го з тих днів увійшов Він до чо́вна, а з Ним Його у́чні. І сказав Він до них: „Перепли́ньмо на другий бік озера“. І відча́лили. **23** А коли вони пли́вли, Він заснув. І зняла́ся на озері буря велика, аж вода заливати їх стала, і були в небезпе́ці вони. **24** І вони підійшли, і розбудили Його та й сказали: „Учителю, Учителю, гинемо!“Він же встав, наказав бурі й хвилям, — і вони вщу́хнули, і тиша настала! **25** А до них Він сказав: „Де ж ваша віра?“І дивувались вони, перестра́шені, і говорили один до одно́го: „Хто ж це такий, що вітра́м і воді Він наказує, а вони Його слухають?“ **26** І вони припливли́ до землі Гадари́нської, що навпроти Галілеї. **27** І, як на землю Він вийшов, перестрів Його один чоловік із міста, що довгі ро́ки мав він

де́монів, не вдягався в одежу, і мешкав не в домі, а в гроба́х. 28 А коли він Ісуса побачив, то закричав, повали́вся перед Ним, і голосом гучним закликав: „Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всеви́шнього? Благаю Тебе, — не муч мене!“ 29 Бо звелів Він нечистому духові вийти з люди́ни. Довгий час він хапа́в був його́, — і в'язали його ланцюга́ми й кайда́нами, і стерегли його, але він розривав ланцюги́, — і демон гнав по пустині його. 30 А Ісус запитався його: „Як тобі на ім'я́?“І той відказав: „Леґіо́н“, бо багато ввійшло в нього де́монів. 31 І благали Його, щоб Він їм не звелів іти в безо́дню. (Abyssos g12) 32 Пасся ж там на горі гурт великий свине́й. І просилися демони ті, щоб дозволив піти їм у них. І дозволив Він їм. 33 А як де́мони вийшли з того́ чоловіка, то в свиней увійшли. І череда кинулась із кручі до озера, — і потопи́лась. 34 Пастухи ж, як побачили теє, що сталось, повтікали, та в місті й по се́лах звістили. 35 І вийшли побачити, що́ сталось. І прийшли до Ісуса й знайшли, що той чоловік, що де́мони вийшли із нього, сидів при нога́х Ісусових вдя́гнений та при умі, — і полякались. 36 Самови́дці ж їм розповіли́, як видужав той біснуватий. 37 І ввесь наро́д Гадари́нського кра́ю став благати Його, щоб пішов Він від них, — великий бо страх обгорнув їх. Він же до чо́вна ввійшов і вернувся. 38 А той чоловік, що де́мони вийшли із нього, став благати Його, щоб бути при Ньому. Та Він відпустив його, кажучи: 39 „Вернися до дому свого́, і розпові́ж, які речі великі вчинив тобі Бог!“І той пішов, і по ці́лому місту звістив, які речі великі для нього Ісус учинив! 40 А коли повернувся Ісус, то люди Його прийняли́, бо всі чека́ли Його. 41 Аж ось прийшов муж, Яір на ім'я́, що був старши́м синагоги. Він припав до Ісусових ніг, та й став благати Його завітати до дому його. 42 Бо він мав одиначку дочку́, років десь із дванадцять, — і вмирала вона. А коли Він ішов, наро́д тиснув Його. 43 А жінка одна, що дванадцять ро́ків хворою на кровоте́чу була́, що ніхто вздорови́ти не міг її, 44 підійшовши зза́ду, доторкнулась до кра́ю одежі Його, — і хвилі тієї спинилася їй кровоте́ча. 45 А Ісус запитав: „Хто доторкнувся до Мене?“Коли ж відмовлялися всі, то Петро відказав: „Учителю, наро́д коло Тебе он то́впиться й тисне“. 46 Ісус же промовив: „Доторкнувсь хтось до Мене, бо Я відчув силу, що вийшла з Мене“. 47 А жінка, побачивши, що вона не втаїлась, трясуча́сь, підійшла та й упала перед Ним, і призналася перед усіма людьми́, чому доторкнулась до Нього, і як хвилі тієї одужала. 48 Він же промовив до неї: „До́чко, твоя віра спасла тебе; іди з ми́ром собі!“ 49 Як Він ще промовляв, приходить ось від старшини́ синагоги один та й говорить: „Дочка твоя вмерла, — не турбуй же Вчителя!“ 50 Ісус же, почувши, йому відповів: „Не лякайсь, тільки віруй, — і буде спасе́на вона“. 51 Прийшовши ж до дому, не пустив Він нико́го з Собою ввійти, крім Петра, та Івана, та Якова, та батька дівча́ти, та матері. 52 А всі плакали та голосили за нею. Він же промовив: „Не плачте, — не вмерла вона, але спить!“ 53 І насміхалися з Нього, бо знали, що вмерла вона. 54 А Він узяв за руку її та й скрикнув, говорячи: „Дівчатко, вставай!“ 55 І вернувся їй дух, — і хвилі тієї вона ожила́. І звелів дать їй їсти. 56 І здивувались батьки її. А Він наказав їм нико́му не розповідати, що́ сталось.

9 І скликав Він Дванадцятьо́х, і дав їм силу та вла́ду над усіма де́монами, і вздоровля́ти неду́ги. 2 І послав їх проповідувати Царство Боже та вздоровляти недужих. 3 І промовив до них: „Не беріть нічо́го в дорогу: ані па́лиці, ані торби, ні хліба, ні срібла, ані майте по двоє убра́нь. 4 І в який дім ува́йдете, — зоставайтеся там, і звідти відходьте. 5 А як хто вас не при́йме, то, вихо́дячи з міста того, обтрусіть від ніг ваших по́рох на сві́дчення су́проти них“. 6 І вийшли вони, та й ходили по селах, звіщаючи Добру Нови́ну та всюди вздоровля́ючи. 7 А Ірод тетра́рх прочув усе, що сталось було, і вагався, бо дехто казали,

що Іван це із мертвих устав, **8** а інші, що Ілля́ то з'явився, а знов інші, що ожив це один із стародавніх пророків. **9** Тоді Ірод сказав: „Іванові стяв я голову; хто ж Оцей, що я чую про Нього речі такі?“І він намагався побачити Його. **10** А коли повернулись апо́столи, вони розповіли Йому, що́ зробили. І Він їх узяв, та й пішов самото́ю на місце безлюдне, біля міста, що зветься Віфсаї́да. **11** А як люди дові́далися, то пішли вслід за Ним. І Він їх прийняв, і розповідав їм про Боже Царство, та тих уздоровля́в, хто потребува́в уздоро́влення. **12** А день став схилятися. І Двана́дцятеро підійшли та й сказали Йому: „Відпусти вже людей, — нехай вони йдуть у довко́лишні села й оселі спочити й здобути поживи, бо ми тут у місці безлю́дному!“ **13** А Він їм сказав: „Дайте їсти їм ви“. Вони ж відказали: „Немає в нас більше, як п'я́теро хліба й дві риби. Хіба пі́демо та купимо поживи для всього наро́ду цього́“. **14** Бо було чоловіків десь тисяч із п'ять. І сказав Він до у́чнів Своїх: „Розсадіть їх рядами — по п'ятидесяти́“. **15** І зробили отак, і всіх їх розсади́ли. **16** І Він узяв п'ять хлібі́в та дві риби, споглянув на небо, поблагословив їх, і поламав, і дав учням, щоб клали наро́дові. **17** І всі їли й наси́тились! А з кусків позосталих зібрали дванадцять коші́в. **18** І сталось, як насамоті Він молився, з Ним учні були́. І спитав Він їх, кажучи: „За кого Мене люди вважають?“ **19** Вони ж відповіли́ та сказали: „За Івана Христителя, а ті за Іллю́, а інші, — що воскрес один із давніх пророків“. **20** А Він запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“Петро ж відповів та сказав: „За Христа Божого!“ **21** Він же їм заказав, і звелів не казати нико́му про це. **22** І сказав Він: „Синові Лю́дському треба багато страждати, і Його відцураються старші, і первосвященики, і книжники, і буде Він убитий, — але третього дня Він воскресне!“ **23** А до всіх Він промовив: „Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зрече́ться само́го себе, і хай ві́зьме щоденно свого́ хреста, та й за Мною йде. **24** Бо хто хоче душу свою́ зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою́, той її збереже́. **25** Яка ж ко́ристь люди́ні, що здобу́де ввесь світ, але́ занапа́стить чи згубить себе? **26** Бо хто буде Мене та Моєї науки соро́митися, того посоро́миться також Син Лю́дський, як при́йде у славі Своїй, і Отчій, і святих анголі́в. **27** Правдиво ж кажу́ вам, що деякі з тут-о прия́вних не скуштують смерти, аж поки не побачать Царства Божого“. **28** І сталось після оцих слів днів за вісім, узяв Він Петра, і Івана, і Якова, та й пішов помолитись на го́ру. **29** І коли Він молився, то вигляд лиця Його переобрази́вся, а одежа Його стала біла й блиску́ча. **30** І ось два му́жі з Ним розмовляли, — були то Мойсей та Ілля́, **31** що з'явилися в славі, і говорили про кінець Його, який в Єрусалимі Він мав докінчи́ти. **32** А Петро та прия́вні з ним були змо́рені сном, але, пробуди́вшись, бачили славу Його й обох му́жів, що стояли при Ньому. **33** І сталось, як із Ним розлучались вони, то промовив Петро до Ісуса: „Учителю, добре нам бути отут! Поставмо ж отут три шатра: для Тебе одне, і Мойсею одне, і одне для Іллі!“Він не знав, що говорить... **34** А як він говорив це, насу́нула хмара та їх заслони́ла. І вони полякались, як стали ті вхо́дити в хмару. **35** І почувся ось голос із хмари, який промовляв: „Це Син Мій Улю́блений, — Його слухайтеся!“ **36** А коли оцей голос лунав, Ісус Сам позостався. А вони промовча́ли, і нико́му нічо́го тих днів не казали, що́ бачили. **37** А наступного дня, як спустились з гори, перестрів Його на́товп великий. **38** І закричав ось один чоловік із наро́ду й сказав: Учителю, благаю Тебе, — згляньсь над сином моїм, бо одина́к він у мене! **39** А ото дух хапає його, і він нагло кричить, і трясе ним, аж той пі́ну пускає. І, вимучивши він його, насилу відхо́дить. **40** І у́чнів Твоїх я благав його вигнати, та вони не змогли“. **41** А Ісус відповів і промовив: „О, роде невірний й розбе́щений, — доки бу́ду Я з вами, і терпітиму вас? Приведи́ свого сина сюди!“ **42** А як той іще йшов, де́мон кинув його та затряс. Та Ісус заказав

тому духу нечистому, — і вздоро́вив дитину, і віддав її батькові її. **43** І всі дивувалися ве́личі Божій! **44** „Вкладіть до вух своїх ці ось слова: Людський Син буде виданий людям до рук“. **45** Проте́ не зрозуміли вони цього слова, було бо закрите від них, щоб його не збагнули, та боялись Його запита́ти про це слово. **46** І прийшло їм на думку: хто б найбільший з них був? **47** А Ісус, думку серця їх знавши, узяв дитину, і поставив її біля Себе. **48** І промовив до них: „Як хто при́йме дитину оцю в Ім'я́ Моє, Мене він приймає, а як хто Мене при́йме, приймає Того, Хто послав Мене. Хто бо найменший між вами всіма́, — той великий!“ **49** А Іван відповів і сказав: „Учителю, ми бачили одно́го чоловіка, що Ім'я́м Твоїм де́монів виганяв, і ми заборонили йому, бо він з нами не ходить“. **50** Ісус же йому́ відказав: „Не забороняйте, — бо хто не проти вас, той за вас!“ **51** І сталось, коли дні вознесіння Його наближались, Він постановив піти в Єрусалим. **52** І Він посланців вислав перед Собою. І пішли вони, та й прибули́ до села самарянського, щоб ночі́влю Йому пригото́вити. **53** А ті не прийняли Його, бо йшов Він у на́прямі Єрусалиму. **54** Як побачили ж те учні Яків й Іван, то сказали: „Господи, — хочеш, то ми скажемо, „щоб огонь зійшов з неба та винищив“їх, як і Ілля був зробив“. **55** А Він оберну́вся до них, їм докорив та й сказав: „Ви не знаєте, якого ви духа. **56** Бо Син Лю́дський прийшов не губи́ть душі лю́дські, а спасати!“І пішли вони в інше село. **57** І сталось, як дорогою йшли, сказав був до Нього один: „Я піду́ за Тобою, хоч би куди Ти пішов“. **58** Ісус же йому́ відказав: „Мають но́ри лисиці, а гні́зда — небесні пташки́, — Син же Лю́дський не має нідé й голови прихили́ти!“ **59** І промовив до другого Він: „Іди за Мною“. А той відказав: „Дозволь мені перше піти, і батька свого́ похова́ти“. **60** Він же йому відказав: „Зостав мертвим ховати мерці́в своїх. А ти йди та звіщай Царство Боже“. **61** А інший сказав був: „Господи, я піду́ за Тобою, та дозволь мені перш попрощатись із своїми дома́шніми“. **62** Ісус же промовив до нього: „Ніхто з тих, хто кладе́ свою руку на плуга та назад озира́ється, не надається до Божого Царства!“

10 Після того призна́чив Господь і інших Сімдеся́т, і послав їх по двох перед Себе до кожного міста та місця, куди Сам мав іти. **2** І промовив до них: „Хоч жни́во велике, та робі́тників мало; тож благайте Господаря жни́ва, щоб робі́тників вислав на жни́во Своє. **3** Ідіть! Оце посилаю Я вас, як ягнят між вовки́. **4** Не носіть ні кали́тки, ні торби, ні санда́ль, і не вітайте в дорозі нікого́. **5** Як до дому ж якого ви ввійдете, то найперше кажіть: „Мир дому цьому́!“ **6** І коли син миру там буде, то спочи́не на ньому ваш мир, коли ж ні — до вас ве́рнеться. **7** Зоставайтеся ж у домі тім самім, споживайте та пийте, що є в них, — бо вартий робі́тник своєї заплати. Не ходіть з дому в дім. **8** А як при́йдете в місто яке, і вас при́ймуть, — споживайте, що вам подадуть. **9** Уздоро́влюйте хворих, що в нім, промовляйте до них: „Набли́зилося Царство Боже до вас!“ **10** А як при́йдете в місто яке, і вас не приймуть, то вийдіть на вулиці його та й кажіть: **11** „Ми обтру́шуємо вам навіть порох, що прилип до нас із вашого міста. Та знайте оце, що набли́зилося Ца́рство Боже!“ **12** Кажу вам: того дня легше буде содо́млянам, аніж місту тому́!“ **13** „Горе тобі, Хораза́їне, горе тобі, Віфсаїдо! Бо коли б то у Тирі й Сидоні були відбули́ся ті чу́да, що сталися в вас, то давно б вони покаялися в волосяни́ці та в попелі! **14** Але на суді відрадніш буде Тиру й Сидону, як вам. **15** А ти, Капернау́ме, що „до неба піднісся, — аж до аду ти зійдеш!“ **(Hadēs g86)** **16** Хто слухає вас — Мене слухає, хто ж погорджує вами — погорджує Мною, хто ж погорджує Мною — погорджує Тим, Хто послав Мене“. **17** А ті Сімдеся́т повернулися з радістю, кажучи: „Господи, — навіть де́мони ко́ряться нам у Ім'я́ Твоє!“ **18** Він же промовив до них: „Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов блискавка. **19** Ось Я вла́ду вам дав наступати

на змій та скорпіо́нів, і на всю силу ворожу, — і ніщо вам не зашко́дить. **20** Та не тіштеся тим, що вам ко́ряться духи, але тіштесь, що ваші ймення записані в небі!“ **21** Того ча́су Ісус звеселився був Духом Святим і промовив: „Прославляю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце від премудрих і розумних, та його немовлятам відкрив. Так, Отче, бо Тобі так було до вподоби! **22** Передав Мені все Мій Отець. І не знає ніхто, хто є Син, — тільки Отець, і хто Отець — тільки Син, та кому Син захоче відкрити“. **23** І, звернувшись до учнів, наодинці їм сказав: „Блаженні ті очі, що бачать, що́ бачите ви! **24** Кажу ж вам, що багато пророків і царів бажали побачити, що бачите ви — та й не бачили, і почути, що́ чуєте ви — і не чули!“ **25** І підвівсь ось зако́нник один, і сказав, Його випробо́вуючи: „Учителю, що́ робити мені, щоб вічне життя осягну́ти?“ **(aiōnios g166)** **26** Він же йому відказав: „Що́ в Зако́ні написано, як ти читаєш?“ **27** А той відповів і сказав: „Люби Господа Бога свого́ всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом“, і свого ближнього, як само́го себе“. **28** Він же йому́ відказав: „Правильно ти відповів. Роби це, — і будеш жити“. **29** А той бажав сам себе ви́правдати, та й сказав до Ісуса: „А хто то мій ближній?“ **30** А Ісус відповів і промовив: „Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихо́ну, і попався розбійникам, що обдерли його, і завдали́ йому рани, та й утекли́, покинувши ле́две живого його́. **31** Прохо́див випа́дком тією дорогою священик один, побачив його, — і проминув. **32** Так само й Левит надійшов на те місце, поглянув, — і теж проминув. **33** Прохо́див же там якийсь самаряни́н, та й натра́пив на нього, і, побачивши, змилосе́рдився. **34** І він підійшов, і обв'язав йому рани, наливши оливи й вина. Потому його посадив на худо́бину власну, і приставив його до гостиниці, та й клопота́вся про нього. **35** А другого дня, від'їжджавши, вийняв він два динарії, та й дав їх госпо́дареві й проказав: „Заопікуйся ним, а як більше що витратиш, — заплачу́ тобі, як верну́ся“. **36** Котри́й же з цих трьох — на думку твою — був ближній тому, хто попався розбійникам?“ **37** А він відказав: „Той, хто вчинив йому ми́лість“. Ісус же сказав йому: „Іди, — і роби так і ти!“ **38** І сталось, коли вони йшли, Він прийшов до одно́го села. Одна ж жінка, Марта їй на ім'я́, прийняла Його в дім свій. **39** Була ж в неї сестра, що звалась Марія; вона сіла в ногах у Ісуса, та й слухала сло́ва Його. **40** А Марта великою по́слугою клопота́лась, а спинившись, сказала: „Господи, чи байду́же Тобі, що на мене саму́ полишила служити сестра моя? Скажи ж їй, щоб мені помогла“. **41** Госпо́дь же промовив у відповідь їй: „Марто, Марто, — турбуєшся й жу́ришся ти про багато чого́, **42** а потрібне одне. Марія ж обрала найкращу ча́стку, яка не відбереться від неї“.

11 І сталось, як молився Він у місці одно́му, і коли перестав, озвався до Нього один із Його у́чнів: „Господи, навчи нас молитися, як і Іван навчив своїх учнів.“ **2** Він же промовив до них: „Коли молитеся, говоріть: „Отче наш, що на небі! Нехай святиться Ім'я́ Твоє, нехай при́йде Царство Твоє, нехай бу́де воля Твоя, як на небі, так і на землі. **3** Хліба нашого щоденного дай нам на кожний день. **4** І прости нам наші гріхи́, бо й самі ми прощаємо кожному боржнико́ві нашому. І не введи нас у випробо́вування, але визволи нас від лукавого!“ **5** І сказав Він до них: „Хто з вас матиме при́ятеля, і пі́де до нього опі́вночі, і скаже йому: „Позич мені, друже, три хліби́, **6** бо прийшов із дороги до мене мій при́ятель, я ж не маю, що́ дати йому“. **7** А той із сере́дини в відповідь скаже: „Не роби мені кло́поту, — уже за́мкнені двері, і мої діти зо мною на ліжкові. Не можу я встати та дати тобі“. **8** Кажу вам: коли він не встане, і не дасть ради дружби йому, то за докуча́ння його він устане та й дасть йому, скільки той потребу́є. **9** І Я вам кажу́: просіть, — і буде вам да́но, шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять вам! **10** Бо кожен, хто

просить — одержує, хто шукає — знахо́дить, а тому́, хто стукає — відчинять. **11** І котри́й з вас, батьків, як син хліба проси́тиме, подасть йому каменя? Або, як проситиме риби, замість риби подасть йому га́дину? **12** Або, як яйця́ він проситиме, дасть йому скорпіо́на? **13** Отож, коли ви, бувши злі, потра́пите добрі дари́ своїм дітям давати, — скільки ж більше Небесний Отець подасть Духа Святого всім тим, хто проситиме в Нього?“ **14** Раз вигна́в Він де́мона, який був німий. І коли демон вийшов, німий заговорив. А наро́д дивувався. **15** А деякі з них гомоніли: „Виганяє Він де́монів силою Вельзеву́ла, князя де́монів“. **16** А інші, випробовуючи, хотіли від Нього ознаки із неба. **17** Він же знав думки їхні, і промовив до них: „Кожне царство, само проти себе поді́лене, запусті́є, і дім на дім упаде́. **18** А коли й сатана́ поділився сам супроти себе, — як стоятиме царство його? А ви кажете, що Вельзеву́лом вигоню́ Я демонів. **19** Коли ж Вельзеву́лом вигоню́ Я демонів, то чим виганяють їх ваші сини? Тому вони стануть вам су́ддями. **20** А коли пальцем Божим вигоню́ Я де́монів, то справді прийшло до вас Боже Царство. **21** Коли сильний збройно свій двір стереже, то в безпе́ці маєток його. **22** Коли ж дужчий від нього його нападе́ й переможе, то всю збро́ю йому забере́, на яку покладався був той, і роздасть свою здо́бич. **23** Хто не зо Мною, той проти Мене; і хто не збирає зо Мною, той розкидає! **24** Коли дух нечистий виходить з люди́ни, то блукає місцями безві́дними, відпочинку шукаючи, але, не знахо́дячи, каже: „Верну́ся до хати своєї, звідки я вийшов“. **25** А як ве́рнеться він, то хату знахо́дить заме́тену й при́брану. **26** Тоді він іде та й приводить сімох інших духів, лютіших за себе, — і входять вони та й живуть там. І буде останнє люди́ні тій гірше за перше!“ **27** І сталось, як Він це говорив, одна жінка з народу свій голос підне́сла й сказала до Нього: „Блаженна утро́ба, що носила Тебе, і груди, що Ти ссав їх!“ **28** А Він відказав: „Так. Блаженні ж і ті, хто слухає Божого Слова і його береже́!“ **29** А як люди збира́лися, Він почав промовляти: „Рід цей — рід лукавий: він ознаки шукає, та ознаки йому не дадуть, крім ознаки проро́ка Йо́ни. **30** Бо як Йо́на ознакою був для ніневі́тян, так буде й Син Лю́дський для роду цього́. **31** Цариця півде́нна на суд стане з му́жами роду цього́, — і їх засудить, бо вона з кінця світу прийшла Соломо́нову мудрість послухати. А тут ось Хтось більший, аніж Соломо́н! **32** Ніневі́тяни стануть на суд із цим родом, — і засудять його, вони бо пока́ялися через Йонину проповідь. А тут ось Хтось більший, ніж Йона! **33** Засвіченого світла ніхто в схо́вок не ставить, ані під посу́дину, але на світи́льника, щоб бачили світло, хто входить. **34** Око твоє — то світи́льник для тіла; тому́, як око твоє буде дуже, то й усе тіло твоє буде світле. А коли б твоє око нездатне було́, то й усе тіло твоє буде темне. **35** Отож, уважай, щоб те світло, що в тобі, не сталося те́мрявою! **36** Бо коли твоє тіло все світле, і не має жа́дної темної частини, то все буде світле, неначе б світильник осяя́в блиском тебе“. **37** Коли Він говорив, то один фарисей став благати Його пообідати в нього. Він же прийшов та й сів при столі. **38** Фарисей же, побачивши це, здивувався, що перед обідом Він перш не обмився. **39** Господь же промовив до нього: „Тепер ви, фарисеї, он чистите зо́внішність ку́хля та миски, а ваше нутро́ повне зди́рства та кривди! **40** Нерозумні, — чи ж Той, Хто створив оте зо́внішнє, не створив Він і внутрішнє? **41** Тож милостиню подавайте з унутрішнього, — і ось все буде вам чисте. **42** Горе вам, фарисеям, — бо ви десятину даєте з м'яти та рути й усякого зілля, але обминаєте суд та Божу любов; це треба робити, і того́ не лишати! **43** Горе вам, фарисеям, що любите перші лавки́ в синагогах та привіти на ри́нках! **44** Горе вам, — бо ви як гроби́ непомітні, — люди ж ходять по них і не знають того“. **45** Озвався ж один із зако́нників, і каже Йому: „Учителю, кажучи це, Ти і нас ображаєш!“ **46** А Він відказав: „Горе й вам, зако́нникам, бо

ви на людей тягарі̂ накладаєте, які важко носити, а самі й одним пальцем своїм не дото́ркуєтесь тягарі̂в! **47** Горе вам, бо надгро́бки пророкам ви ставите, — ваші ж батьки́ були їх повбивали. **48** Так, — визнаєте ви й хвалите вчинки батьків своїх: бо вони їх повбивали, а ви їм надгро́бки будуєте! **49** Через те й мудрість Божа сказала: „Я пошлю їм пророків й апо́столів, — вони ж декого з них повбивають, а декого ви́женуть, **50** щоб на роді оцім відомстилася кров усіх пророків, що пролита від ство́рення світу, **51** від крови Авеля аж до крови Заха́рія, що загинув між же́ртівником і храмом“! Так, кажу вам, — відомсти́ться це все на цім роді! **52** Горе вам, зако́нникам, бо взяли́ ви ключа́ розумі̂ння: самі не ввійшли, і тим, хто хотів увійти, борони́ли!“ **53** А коли Він вихо́див ізвідти, стали книжники та фарисеї сильно тиснути та від Нього допитуватись про багато речей, — **54** вони чатува́ли на Нього, щоб зловити що з уст Його (і щоб оска́ржити Його́).

12 Того ча́су, як зібралися десятитисячні на́товпи наро́ду, — аж топтали вони один о́дного, — Він почав промовляти перш до учнів Своїх: „Стережіться ро́зчини фарисейської, що є лицемі̂рство! **2** Бо немає нічо́го захо́ваного, що не відкриється, ні таємного, що не ви́явиться. **3** Тому все, що́ казали ви по́темки, — при світлі почується, що́ ж шептали на вухо в коморах, — на даха́х проповідане бу́де. **4** Кажу́ ж вам, Своїм друзям: Не бійтеся тих, хто тіло вбиває, а потім більш нічого не може вчинити! **5** Але вкажу вам, кого треба боятися: Бійтесь того́, хто має вла́ду, убивши, укинути в ге́єнну. Так, кажу́ вам: Того бійтеся! **(Geenna g1067)** **6** Чи ж не п'ять горобців продають за два гро́ші? Та проте перед Богом із них ні один не забутий. **7** Але навіть воло́сся вам на голові порахо́ване все. Не бійтесь: вартніші ви за багатьох горобців! **8** Кажу ж вам: Кожного, хто перед людьми́ Мене визнає, того визнає й Син Лю́дський перед Англола́ми Божими. **9** Хто ж Мене відцурається перед людьми́, того відцураються перед англола́ми Божими. **10** І кожному, хто скаже слово на Лю́дського Сина, йому про́ститься; а хто зневажа́тиме Духа Святого, — не про́ститься. **11** А коли вас водитимуть до синагог, і до уря́дів, і до влад, — не турбуйтеся, я́к або що́ відповідати чи що́ говорити, — **12** Дух бо Святий вас навчи́ть тієї години, що́ потрібно казати!“ **13** І озвався до Нього один із наро́ду: „Учителю, скажи братові моєму, щоб він спа́дщиною поділився зо мною“. **14** А Він відказав йому: „Чоловіче, хто поставив над вами Мене за суддю або за поді̂льника?“ **15** І промовив до них: „Глядіть, остерігайтеся всякої заже́рливости, — бо життя чоловіка не залежить від достатку маєтку його“. **16** І Він розповів їм притчу, говорячи: „В одного багача гойно нива вродила була́. **17** І міркував він про себе й казав: „Що́ робити, що не маю куди зібрати пло́дів своїх?“ **18** І сказав: „Оце я зроблю́, — порозва́люю клу́ні свої, і просторні̂ші поставлю, і позбираю туди пашню́ свою всю та свій достаток. **19** І скажу́ я душі своїй: „Душе́, маєш багато добра, на багато ро́ків скла́деного. Спочивай, їж та пий, і веселися!“ **20** Бог же до нього пророк: „Нерозумний, — но́чі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому позоста́неться те, що ти був наготовив?“ **21** Так буває і з тим, хто збирає для себе, та не багатіє в Бога“. **22** І промовив Він у́чням Своїм: „Через це кажу вам: Не журіться про життя, — що́ ви будете їсти, і ні про тіло, — у що́ ви зодя́гнетеся. **23** Бо більше від ї̂жі життя, а тіло від одягу. **24** Погляньте на га́йвороння, що не сіють, не жнуть, нема в них комори, ні клуні, — проте Бог їх годує. Скільки ж більше за птахів ви варті! **25** Хто ж із вас, коли жу́риться, добавити зможе до зросту свого бодай ліктя одно́го? **26** Тож коли ви й найменшого не подола́єте, то чого ж ви про інше клопо́четеся? **27** Погляньте на ті он лілеї́, як вони не пряду́ть, ані тчуть. Але́ говорю́ вам, що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з них! **28** І коли он траву, що сьогодні на

полі, а взавтра до пе́чі вкидається, Бог так зодя́гає, скільки ж краще зодя́гне Він вас, маловірні! 29 І не шукайте, що́ будете їсти, чи що́ будете пити, і не клопочіться. 30 Бо всього цього́ й люди світу оць о́го шукають, Отець же ваш знає, що того́ вам потрібно. 31 Шукайте отож Його Царства, а це вам додасться! 32 Не лякайся, черідко мала́, бо сподо́балося Отцю вашому дати вам Царство. 33 Продавайте достатки свої та ми́лостиню подавайте. Робіть кали́тки собі не старі́ючі, — неви́черпний скарб той у небі, куди не закрадається зло́дій, і міль де не то́чить. 34 Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше! 35 Нехай підпере́зані будуть вам сте́гна, а світла ручні́ позасвічувані! 36 І будьте подібними до людей, що очікують пана свого́, коли ве́рнеться він із весі́лля, щоб, як при́йде й застукає, відчинити негайно йому́. 37 Блаженні раби ті, що пан, коли при́йде, то зна́йде, що пильнують вони! Поправді кажу́ вам: підпере́жеться він і їх посадо́вить, і, підійшовши, буде їм послуго́вувати. 38 І коли при́йде о другій чи при́йде о третій сторо́жі, та зна́йде так само, — блаженні вони! 39 Знайте ж це, що коли б знав госпо́дар, о котрі́й то годині підкра́деться злодій, то він пильнував би, і́ свого б дому не дав підкопати. 40 Тому будьте готові і ви, — бо при́йде Син Лю́дський тієї години, коли ви не ду́маєте!“ 41 Озвався ж Петро: „Господи, чи до нас кажеш при́тчу оцю, чи до всіх?“ 42 А Господь відказав: „Хто ж тоді вірний і мудрий домоправи́тель, що пан настано́вить його над своїми челя́дниками, щоб давати харч ви́значену своєчасно? 43 Блаженний той раб, що пан його при́йде та зна́йде, що робить він так! 44 Поправді кажу́ вам, що над всім маєтком своїм він поставить його. 45 А коли раб той скаже у серці своїм: „Заба́риться пан мій прийти“, і зачне бити слуг та служниць, їсти та пити та напиватися, 46 то при́йде раба того пан за дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає, — і розі́тне його пополовині, і визначить долю йому з невірними! 47 А раб той, що знав волю свого госпо́даря, але не приготува́в, ані не вчинив згідно волі його, буде тяжко побитий. 48 Хто ж не знав, а вчинив карігі́дне, буде мало він битий. Тож від кожного, кому да́но багато, багато від нього й жадатимуть. А кому багато пові́рено, від того ще більше жадатимуть. 49 Я прийшов огонь кинути на землю, — і як Я пра́гну, щоб він уже запала́в! 50 Я ж маю христитися хрищенням, — і як Я мучуся, поки те спо́вниться! 51 Чи ви ду́маєте, що прийшов Я мир дати на землю? Ні, кажу вам, але по́діл! 52 Віднині бо п'ятеро в домі одно́му поді́лені бу́дуть: троє супроти двох, і двоє супроти трьох. 53 Стане ба́тько на сина, а син проти батька, мати проти дочки́, а дочка́ проти матері, свекруха навпроти невістки своєї, а невістка навпроти свекрухи!“ 54 Промовив же Він і до наро́ду: „Як побачите хмару, що з за́ходу суне, то кажете за́раз: Зближається дощ“, — і так і буває. 55 А коли віє вітер півде́нний, то кажете: „Буде спеко́та“, — і́ буває. 56 Лицеміри, — лице неба й землі розпізна́ти ви вмієте, чому ж не розпізна́єте часу цього? 57 Чого ж і самі по собі ви не судите, що́ справедливе? 58 Бо коли до уря́ду ти йдеш зо своїм супроти́вником, попильнуй з ним зала́годити по дорозі, щоб тебе до судді не потяг він, а суддя щоб прислужникові не віддав тебе, а прислужник щоб не посадив до в'язниці тебе. 59 Поправді кажу́ тобі: Не ви́йдеш ізвідти, поки не віддаси й останнього ше́ляга!“

13 Того ча́су прийшли були дехто, та й розповіли́ Йому про галіле́ян, що їхню кров Пила́т змішав був із їхніми жертвами. 2 Ісус же сказав їм у відповідь: „Чи ви ду́маєте, що оці галіле́яни, що так постраждали, грішніші були від усіх галіле́ян? 3 Ні, кажу́ вам; та коли не покаєтеся, то загинете всі так! 4 Або ті вісімнадцять, що ба́шта на них завалилась була́ в Сілоа́мі й побила їх, — чи ду́маєте, що ті винні були більш за всіх, що в Єрусалимі живуть? 5 Ні, кажу вам; та коли не покаєтеся, то загинете всі так!“ 6 І Він

розповів оцю притчу: „Один чоловік у своїм винограднику мав посáджене фіґове дерево. І прийшов він шукати на ньому плоду, але не знайшов. **7** І сказав винаре́ві: „Оце́ третій рік, відкóли прихóджу шукати плоду на цім фіґовім дереві, але не знахóджу; зрубай його, — нащо й землю марну́є воно?“ **8** А той йому в відповідь каже: „Позостав його, пане, і на цей рік, аж поки його обкопáю довкóла, і обкладу його гноєм, — **9** чи року наступного плóду не вродить воно. Коли ж ні, то зрубаєш його“. **10** І навчав Він в одній з синагог у суботу. **11** І ось там булá одна жінка, що вісімнадцять рóків мала духа не́мочі, і була скорчена, і не могла ніяк ви́простатись. **12** А Ісус, як побачив її, то покликав до Себе. І сказав їй: „Жінко, — звільнена ти від недýги своєї“. **13** І Він руки на неї поклав, — і вона зараз ви́просталась, — і стала слáвити Бога! **14** Озвався ж старши́й синагоги, обу́рений, що Ісус уздоро́вив у суботу, і сказав до наро́ду: „Є шість день, коли працювати належить, — приходьте тоді та вздоро́влюйтеся, а не дня суботнього“. **15** А Госпóдь відповів і промовив до нього: „Лицеміре, — хібá ж не відв'язує кожен із вас у суботу свогó вола чи осла від я́сел, і не веде напоїти? **16** Чи ж цю дочкý Авраамову, яку сатана був зв'язав вісімнадцять ось рóків, не належить звільни́ти її суботнього дня від цих пут?“ **17** А як Він говорив це, — засоро́милися всі Його супротивники. І тішився ввесь наро́д всіма славними вчинками, які Він чинив! **18** Він же промовив: „До чóго подібне Царство Боже, і до чóго його прирівняю? **19** Подібне воно до гірчи́чного зе́рна, що взяв чоловік і посіяв його в своїм сáді. І воно виросло, і деревом стало, і „кýблилось птаство небесне на ві́ттях його“. **20** І зно́ву сказав Він: „Із чим порівняю Я Боже Царство? **21** Подібне до ро́зчини, що її бере жінка, і кладе на три мірки муки, аж поки все вки́сне“. **22** І прохóдив містами та се́лами Він і навчав, до Єрусалиму прости́уючи. **23** І озвався до Нього один: „Господи, — хіба буде мало спасе́них?“А Він відказав їм: **24** „Силкýйтеся ввійти тісни́ми воро́тьми, бо кажý вам, — багато-хто будуть намага́тися ввійти, — та не зможуть! **25** Як устане Госпóдар та двері замкне́, ви зачне́те вистóювати ізнадвóру, та стукати в двері й казати: „Господи, — відчини нам!“А Він вам у відповідь скаже: „Не знаю Я вас, звідки ви!“ **26** Тоді станете ви говорити: „Ми їли й пили перед Тобою і на вулицях наших навчав Ти“. **27** А Він вам відкаже: „Говорю́ вам, — не знаю Я, звідки ви. „Відійдіть від Мене всі, хто чинить неправду!“ **28** Буде плач там і скре́гіт зубів, як побачите ви Авраама, та Ісака та Якова, та пророків усіх в Царстві Божім, себе ж — вигнаних геть. **29** І при́йдуть інші від сходу й захóду, і пі́вночі й пі́вдня, і при столі́ в Царстві Божім засядуть! **30** І ось, є останні, що стануть за перших, і є перші, що стануть останніми!“ **31** Тієї години підійшли дехто з фарисеїв, і сказали Йому: „Вийди собі, і піди звідси, — хоче бо І́род убити Тебе“. **32** А Він відказав їм: „Ідіть і скажіть тому ли́сові: Ось де́монів Я виганяю, і чиню вздоро́влення, — сьогодні та взавтра, а третього дня закінчý. **33** Однак, Мені треба ходити сьогодні та взавтра, і ча́су найближчого, бо згинути не може пророк поза Єрусалимом. **34** Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків та каменýєш посла́них до тебе! Скільки раз Я хотів позбирати дітей твоїх, як та квочка збирає під крила курча́ток своїх, — та ви не захотіли! **35** Ось „ваш дім зостається порожній для вас!“Говорю́ бо Я вам: Ви мене не побачите, аж поки не наста́не, що скажете: „Благослове́нний, Хто йде в Господнє Ім'я́!“

14 І сталось, що Він у суботу ввійшов був до дому одно́го з фарисейських старши́н, щоб хліба спожити, а вони назира́ли за Ним. **2** І ото перед Ним був один чоловік, слабий на водя́нку. **3** Ісус же озвався й сказав до зако́нників та фарисеїв: „Чи вздоровляти в суботу годи́ться чи ні?“ **4** Вони ж мовчали. А Він, доторкну́вшись, уздоровив його та відпустив. **5** І сказав Він до них: „Коли осел або віл котро́гось із вас упаде́ до крини́ці, то хіба він не витягне зараз його дня

суботнього?“ 6 І вони не могли відповісти на це. 7 А як Він спостері̂г, як вони собі перші місця вибирали, то сказав до запро́шених притчу: 8 „Коли́ хто покличе тебе на весі̂лля, не сідай на першому місці, щоб не трапився хто поважні̂ший за тебе з покли́каних, 9 і щоб той, хто покликав тебе та його, не прийшов і тобі не сказав: „Поступи́ся цьому місцем!“І тоді ти із соромом станеш займати місце останнє. 10 Але як ти будеш запро́шений, то приходь, і сідай на останньому місці, щоб той, хто покликав тебе, підійшов і сказав тобі: „Прия́телю, — сідай вище!“Тоді буде честь тобі перед покли́каними з тобою. 11 Хто́ бо підно́ситься — буде впоко́рений, а хто впокоря́ється — той піднесе́ться“. 12 А тому́, хто Його був покликав, сказав Він: „Коли ти справляєш обід чи вече́рю, не клич дру́зів своїх, ні братів своїх, ані своїх ро́дичів, ні сусідів багатих, щоб так само й вони коли не запросили тебе, — і буде взаємна ві̂дплата тобі. 13 Але, як справляєш гости́ну, клич убогих, калік, кривих та сліпих, 14 і бу́деш блаженний, бо не мають вони чим віддати тобі, — віддасться ж тобі за воскресі̂ння праведних!“ 15 Як почув це один із отих, що сиділи з Ним при столі, то до Нього сказав: „Блаженний, хто хліб споживатиме в Божому Царстві!“ 16 Він же промовив до нього: „Один чоловік спорядив був велику вече́рю, і запросив багатьох. 17 І послав він свого раба ча́су вече́рі сказати запро́шеним: „Ідіть, бо вже все наготовано“. 18 І зараз усі почали́ відмовлятися. Перший сказав йому: „Поле купив я, і маю потребу піти та оглянути його. Прошу́ тебе, — вибач мені!“ 19 А другий сказав: „Я купив собі п'ять пар волів, — і йду спро́бувати їх. Прошу́ тебе, — вибач мені!“ 20 І знов інший сказав: „Одружився ось я, і через те я не мо́жу прибути“. 21 І вернувся той раб і па́нові своєму про все розпо́вів. Розгнівавсь госпо́дар тоді, та й сказав до свого раба: „Піди швидко на вулиці та на завулки міські̂, і приведи́ сюди вбогих, і калік, і сліпих, і кривих“. 22 І згодом раб повідо́мив: „Пане, сталося так, як звелів ти, та мі̂сця є ще“. 23 І сказав пан рабові: „Піди на дороги й на за́городи, та й си́луй прийти, щоб напо́внився дім мій. 24 Кажу́ бо я вам, що жоден із запрошених му́жів тих не покушту́є моєї вечері. Бо багато покли́каних, та ви́браних мало!“ 25 Ішло ж з Ним багато людей. І, звернувшись, сказав Він до них: 26 „Коли хто прихо́дить до Мене, і не зненави́дить свого батька та матері, і дружи́ни й дітей, і братів і сестéр, а до того й своє́ї душі̂, — той не може буть учнем Моїм! 27 І хто свого хреста не несе, і не йде вслід за Мною, — той не може бути учнем Моїм! 28 Хто бо з вас, коли башту поставити хоче, перше не сяде й вида́тків не ви́рахує, — чи має потрібне на ви́конання, 29 щоб, коли покладе він основу, але докінчи́ти не зможе, усі, хто побачить, не стали б сміятися з нього, 30 говорячи: „Чоловік цей почав будувати, але докінчи́ти не міг“. 31 Або який цар, ідучи́ на війну супроти царя іншого, перше не сяде порадитися, чи спромо́жен він із десятьма́ тисячами стріти того, хто йде з двадцятьма́ тисячами проти нього? 32 Коли ж ні, то, як той ще дале́ко, шле посольство до нього та й просить про мир. 33 Так ото й кожен із вас, який не зречеться усього́, що має, не може бути учнем Моїм. 34 Сіль — добра річ. Коли ж сіль несолоною стане, чим приправити її? 35 Ні на землю, ні на гній не потрібна вона, — її геть викидають. Хто має ву́ха, щоб слухати, — нехай слу́хає!“

15 Наближа́лись до Нього всі ми́тники й грі̂шники, щоб послу́хати Його. 2 Фарисеї ж та книжники нарікали й казали: „Приймає Він грішників та з ними їсть“. 3 А Він їм розповів оцю притчу, говорячи: 4 „Котрий з вас чоловік, мавши сотню овець і загубивши одну з них, не покине в пустині тих дев'ятидесяти́ й дев'яти́, та й не пі̂де шукати загинулої, аж поки не зна́йде її? 5 А знайшовши, кладе на раме́на свої та радіє. 6 І, прийшовши додому, скликає він дру́зів і сусідів, та й каже до них: „Радійте зо мною, бо знайшов я вівцю свою тую

загу́блену“. 7 Говорю вам, що так само на небі радітимуть більш за одно́го грішника, що кається, аніж за дев'ятдесятьо́х і дев'ятьо́х праведників, що не потребу́ють пока́яння!... 8 Або яка жінка, що має десять драхм, коли згубить драхму одну, не засвічує світла, і не мете хати, і не шукає уважно, аж поки не зна́йде? 9 А знайшовши, кличе при́ятельок та сусідок та каже: „Радійте зо мною, бо знайшла я загу́блену дра́хму!“ 10 Так само, кажу вам, радість буває в Божих анголі́в за одного грішника, який кається“. 11 І Він оповів: „У чоловіка одно́го було́ два сини. 12 І молодший із них сказав ба́тькові: „Дай мені, батьку, належну частину маєтку!“І той поділив поміж ними маєток. 13 А по небагатьох днях зібрав син молодший усе, та й подався до далекого кра́ю, і розтратив маєток свій там, живучи́ марнотра́тно. 14 А як він усе прожив, настав голод великий у тім кра́ї, — і він став бідува́ти. 15 І пішов він тоді і пристав до одно́го з мешка́нців тієї землі, а той вислав його на поля́ свої па́сти свине́й. 16 І бажав він напо́внити шлунка свого хоч стручка́ми, що їли їх свині, та ніхто не давав їх йому́. 17 Тоді він спам'ята́вся й сказав: „Скільки в батька мого наймити́в мають хліба аж на́дмір, а я отут з голоду гину! 18 Устану, і піду́ я до батька свого, та й скажу йому: „Прогрішився я, отче, против неба та су́проти тебе. 19 Недостойний я вже зватись сином твоїм; прийми ж мене, як одно́го з своїх наймитів“. 20 І, вставши, пішов він до ба́тька свого́. А коли він далеко ще був, його ба́тько вгледів його, — і перепо́внився жа́лем: і побіг він, і кинувсь на шию йому, і зачав цілувати його! 21 І озвався до нього той син: „Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе, і недостойний вже зватися сином твоїм“. 22 А батько рабам своїм каже: „Принесіть негайно одежу найкращу, і його зодягні́ть, і персня подайте на руку йому, а санда́лі на но́ги. 23 Приведіть теля відгодо́ване та заколіть, — будемо їсти й радіти, 24 бо цей син мій був мертвий — і ожив, був пропав — і знайшовся!“І почали веселитись вони. 25 А син ста́рший його був на полі. І коли він ішов й наближа́вся до дому, почув музи́ки та танці. 26 І покли́кав одно́го зо слуг, та й спитав: „Що це таке?“ 27 А той каже йому: „То вернувся твій брат, і твій ба́тько звелів заколоти теля відгодо́ване, — бож здоровим його він прийняв“. 28 І розгнівався той, — і ввійти не хотів. Тоді вийшов батько його й став просити його. 29 А той відповів і до батька сказав: „Ото, стільки ро́ків служу́ я тобі, і нико́ли нака́зу твого не пору́шив, — ти ж нико́ли мені й козеняти не дав, щоб із при́ятелями своїми пот'і́шився я. 30 Коли ж син твій вернувся оцей, що проїв твій маєток із блудни́цями, — ти для нього звелів заколоти теля відгодо́ване“. 31 І сказав він йому: „Ти за́вжди зо мною, дитино, і все моє — то твоє! 32 Веселитись та тішитись треба було́, бо цей брат твій був мертвий — і ожив, був пропав — і знайшовся!“

16 Оповів же Він й учням Своїм: „Один чоловік був багатий, і мав управи́теля, що оска́ржений був перед ним, ніби він перево́дить маєток його. 2 І він покликав його, і до нього сказав: „Що́ це чую про тебе? Дай звіт про своє управи́тельство, бо більше не зможеш рядити“. 3 І управи́тель почав міркувати собі: „Що́ я маю робити, коли пан управи́тельство відійме від мене? Копати не можу, просити соромлюсь. 4 Знаю, що́ я зроблю́, щоб мене прийняли́ до домів своїх, коли буду я ски́нений із управи́тельства“. 5 І закликав він на́різно кожного з боржників свого пана, та її питається першого: „Скільки винен ти панові моєму?“ 6 А той відказав: „Сто кадок оливи“. І сказав він йому: „Візьми ось розписку свою, швидко сідай та й пиши: п'ятдеся́т“. 7 А потім питається другого: „А ти скільки винен?“І той відказав: „Сто кірців пшениці“. І сказав він йому: „Візьми ось розписку свою й напиши: вісімдеся́т“. 8 І пан похвалив управи́теля цього невірного, що він мудро вчинив. Бо сини цього світу в своїм поколінні мудріші, аніж сини світла. (aiōn g165) 9 І Я вам кажу́: „Набувайте дру́зів собі від багатства

неправедного, щоб, коли проминéться воно, прийняли вас до вічних осель. (aiōnios g166) 10 Хто вірний в найменшому, — і в великому вірний; і хто несправедливий в найменшому, — і в великому несправедливий. 11 Отож, коли в несправедливім багатстві ви не були вірні, — хто вам правдиве довірить? 12 І коли ви в чужому не булú вірні, — хто ваше вам дасть? 13 Жáден раб не може служúть двом панам, — бо або однóго зненáвидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знéхтує. Не можете Богові й мамóні служити!“ 14 Чули все це й фарисеї, що булú сріблолюбці, та й стали сміятися з Нього. 15 Він же промовив до них: „Ви себе видаєте за праведних перед людьмú, але ваші серця знає Бог. Що бо високе в людей, те перед Богом гидóта. 16 Закóн і Пророки були до Івана; відтоді Царство Боже благовістúться, і кожен силкýється втиснутись в ньóго. 17 Легше небо й земля проминéться, аніж одна риса з Закóну загине. 18 Кожен, хто дружúну свою відпускає, і бере собі іншу, той чинить перéлюб. І хто побереться з тією, яку хто відпустив, той чинить перéлюб. 19 Один чоловік був багатий, і зодягався в порфíру й віссóн, і щоденно розкішно бенкетувáв. 20 Був і вбогий один, на ім'я́ йому Лáзар, що лежав у воріт його, струпами вкритий, 21 і бажав годувáтися крúшками, що зо стóлу багатого падали; пси ж прихóдили й рани лизали йомý. 22 Та ось сталось, що вбогий умер, — і на Авраамове лóно віднéсли його анголú. Умер же й багатий, — і його поховали. 23 І, тéрплячи муки в адý, звів він очі свої, та й побачив здаля Авраама та Лазаря на лоні його. (Hadēs g86) 24 І він закричав та сказав: „Змилуйся, отче Авраме, надо мною, і пошли мені Лáзаря, — нехай умочить у воду кінця свого пальця, і мого язикá прохолóдить, бо я мучуся в пóлум'ї цім!“ 25 Авраам же промовив: „Згадай, сину, що ти вже прийняв за життя свого добре своє, а Лазар так само — лихе; тепер він тут тíшиться, а ти мучишся. 26 А крім того всього́, поміж нами та вами велика безóдня постáвлена, так що ті, що хóчуть, перехóдити не можуть ізвідси до вас, ані не переходять ізвідти до нас“. 27 А він відказав: „Отож, отче, благаю тебе, щоб його ти послав у дім бáтька мого, 28 бо п'ятьох братів маю, — хай він їм засвíдчить, щоб і вони не прийшли на це місце страждáння!“ 29 Авраам же сказав: „Вони мають Мойсея й Пророків, — нехай слухають їх!“ 30 А він відказав: „Ні ж бо, отче Авраме, — але коли прúйде хто з мертвих до них, то покаються“. 31 Йому ж він відказав: „Як Мойсея й Пророків не слухають, то коли хто й із мертвих воскресне, — не йнятимуть віри!“

17 І сказав Він до учнів Своїх: „Неможливо, щоб спокуси не мали прийти; але горе тому́, через кого приходять вони! 2 Краще б такому булó, коли б жóрно млинóве на шию йому почепити та й кинути в море, аніж щоб спокусив він однóго з малúх цих! 3 Уважайте на себе! Коли провинúться твій брат, докорú йому, а коли він покається, то вибач йому. 4 І хоча б сім раз денно він провинився проти тебе, і сім раз звернувся до тебе, говорячи: „Каюся“, — вибач йому́!“ 5 І сказали апóстоли Господу: „Додáй Ти нам віри!“ 6 А Господь відказав: „Коли б мали ви віру, хоч як зéрно гірчúчне, і сказали шовкóвиці цій: „Вúрвися з коренем і посадися до моря“, — то й послухала б вас! 7 Хто ж із вас, мавши раба, що орé чи пасе, скаже йому, як він вéрнеться з поля: „Негайно йди та сідай до столу“? 8 Але чи ж не скаже йому: „Приготуй що вечéряти, і підпережись, і мені прислугóвуй, аж поки я їстиму й питиму, а потóму ти сам будеш їсти та пити“? 9 Чи ж він дякує тому рабові, що наказане виконав? 10 Так і ви, коли зробите все вам накáзане, то кажіть: „Ми — нікчемні раби, бо зробили лиш те, що повинні зробити булú!“ 11 І сталось, коли Він ішов до Єрусалиму, то прохóдив поміж Самарíєю та Галілеєю. 12 І, коли вхóдив до однóго села, перестріли Його десять мужів, слабúх на проказу, що стали здалека. 13

І голос піднесли вони та й казали: „Ісусе, Наставнику, — змилуйсь над нами!“ **14** І, побачивши їх, Він промовив до них: „Підіть і покажіться священикам!“І сталось, коли вони йшли, то очи́стились. **15** Один же з них, як побачив, що видужав, то верну́вся, і почав гучни́м голосом сла́вити Бога. **16** І припав він обличчям до ніг Його, складаючи дяку Йому. А то самаряни́н був... **17** Ісус же промовив у відповідь: „Чи не десять очи́стилось, — а дев'ять же де́? **18** Чому́ не вернулись вони хвалу́ Богові віддати, крім цього́ чужинця?“ **19** І сказав Він йому: „Підведися й іди: твоя віра спасла тебе!“ **20** А як фарисеї спитали Його, коли Царство Боже при́йде, то Він їм відповів і сказав: „Царство Боже не при́йде помітно, **21** і не скажуть: „Ось тут“, або: „Там“. Бо Боже Царство всере́дині вас!“ **22** І сказав Він до учнів: „Прийдуть дні, коли побажаєте бачити один з днів Сина Лю́дського, — та не побачите. **23** І скажуть до вас: „Ось тут“, чи: „Ось там“, — не йдіть, і за ним не біжіть! **24** Бо як бли́скавка, бли́снувши, світить із о́дного кра́ю під небом до другого кра́ю під небом, так буде Свого дня й Син Лю́дський. **25** А перше належить багато страждати Йому, і відцурається рід цей від Нього. **26** І, як було за днів Но́євих, то буде так само й за днів Сина Лю́дського: **27** їли, пили, женилися, заміж вихо́дили, аж до того дня, коли „Ной увійшов до ковче́гу“; прийшов же потоп, — і всіх вигубив. **28** Так само, як було за днів Ло́тових: їли, пили, купували, продавали, садили, будували; **29** того ж дня, як Лот вийшов із Содо́му, — огонь із сіркою з неба лину́в, і всіх погубив. **30** Так буде й того дня, як Син Лю́дський з'я́виться! **31** Хто буде того дня на домі, а речі його будуть у домі, нехай їх забрати не зла́зить. Хто ж на полі, так само нехай назад не верта́ється, — **32** пам'ятайте про Ло́тову дружи́ну! **33** Хто дба́тиме зберегти свою душу, — той погубить її, а коли хто погубить, — той оживить її. **34** Кажу вам: удвох будуть ночі тієї на о́дному ліжкові: один вʼізьметься, а другий поли́шиться. **35** Дві моло́тимуть ра́зом, — одна вʼізьметься, а друга полишиться. **36** Двоє будуть на полі, — один вʼізьметься, а другий полишиться!“ **37** І казали вони Йому в відповідь: „Де, Господи?“А Він відказав їм: „Де труп, там зберуться й орли“.

18 І Він розповів їм і притчу про те, що треба молитися за́вжди, і не занепада́ти духом, **2** говорячи: „У місті якомусь суддя був один, що Бога не боявся, і людей не соро́мився. **3** У тому ж місті вдова перебува́ла, що до нього ходила й казала: „Оборони мене від мого супроти́вника!“ **4** Але він довгий час не хотів. А зго́дом сказав сам до се́бе: „Хоч і Бога я не боюся, і людей не соро́млюся, **5** але через те, що вдовиця оця докучає мені, то візьму́ в оборону її, щоб вона без кінця не ходила, і не докучала мені“. **6** І промовив Господь: „Чи чуєте, що́ говорить суддя цей неправедний? **7** А чи ж Бог в оборону не вʼізьме обра́них Своїх, що голосять до Нього день і ніч, хоч і ба́риться Він щодо них? **8** Кажу вам, що Він їм незаба́ром подасть оборону! Та Син Лю́дський, як при́йде, чи Він на землі зна́йде віру?“ **9** А для деяких, що були себе певні, що вони ніби праведні, і за ніщо́ мали інших, Він притчу оцю розповів. **10** „Два чоловіки до храму ввійшли помолитись, — один фарисе́й, а другий був ми́тник. **11** Фарисей, ставши, так молився про себе: „Дякую, Боже, Тобі, що я не такий, як інші люди: зди́рщики, неправедні, перелю́бні, або як цей ми́тник. **12** Я по́щу два ра́зи на тиждень, даю десятину з усього́, що тільки надба́ю!“ **13** А ми́тник здалека стояв, та й очей навіть звести до неба не смів, але бив себе в груди й казав: „Боже, будь милости́вий до мене грішного!“ **14** Говорю́ вам, що цей повернувся до дому свого більш виправданий, аніж той. Бо кожен, хто підно́ситься, — буде пони́жений, хто ж понижа́ється, — той піднесе́ться“. **15** До Нього ж прино́сили й немовлят, щоб до них доторкнувся, а учні, побачивши, їм докоряли. **16** А Ісус їх покликав та й каже: „Пустіте дітей, щоб до Мене прихо́дили, і не забороняйте їм, — бо таких Царство

Боже. **17** Поправді кажу́ вам: Хто Божого Царства не прийме, як дитя, той у нього не ввійде!“ **18** І запитався Його один із нача́льників, говорячи: „Учителю Добрий, що робити мені, щоб вспадкува́ти вічне життя?“ **(aiōnios g166)** **19** Ісус же йому відказав: „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, — тільки Сам Бог! **20** Знаєш заповіді: „Не чини пере́любу, не вбивай, не кради́, не свідку́й неправдиво, шануй свого батька та матір“. **21** А він відказав: „Усе́ це я виконав від юна́цтва свого́!“ **22** Як почув це Ісус, то промовив до нього: Одно́го тобі ще бракує: Розпро́дай усе, що ти маєш, і вбогим роздай, — і матимеш скарб свій на небі. Вертайся тоді, та й іди вслід за Мною!“ **23** А він, коли почув це, то засумував, бо був ве́льми багатий. **24** Як побачив Ісус, що той засумував, то промовив: „Як тяжко багатим увійти в Царство Боже! **25** Бо верблю́дові легше пройти через го́лчине ву́шко, ніж багатому в Боже Царство ввійти“. **26** Ті ж, що чули, спитали: „Хто́ ж тоді може спасти́ся?“ **27** А Він відповів: „Неможливе лю́дям — можливе для Бога!“ **28** І промовив Петро: „От усе ми покинули, — та й пішли за Тобою слідо́м“. **29** А Ісус відказав їм: „Поправді кажу́ вам: Немає такого, щоб покинув свій дім, або дружи́ну, чи братів, чи батьків, чи дітей ради Божого Царства, **30** і не одержав би значно більш цього́ ча́су, а в віці наступнім — життя вічне“. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** І, взявши Дванадцятьо́х, промовив до них: „Оце в Єрусалим ми йдемо́, і все здійсни́ться, що́ писали Пророки про Лю́дського Сина. **32** Бо Він ви́даний буде поганам, і буде осмія́ний, і покривджений, і опльо́ваний. **33** і, збичува́вши, уб'ють Його, — але третього дня Він воскресне!“ **34** Та з цього нічо́го вони не збагну́ли, і ця річ перед ними закрита була́, і ска́заного вони не розуміли. **35** І сталось, як Він наближа́вся був до Єрихо́ну, один невидю́щий сидів при дорозі й просив. **36** А коли він прочув, що проходить наро́д, то спитався: „Що́ це таке?“ **37** А йому відказали, що проходить Ісус Назаряни́н. **38** І став він кричати й казати: „Ісусе, Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ **39** А ті, що попе́реду йшли, сварились на нього, щоб він замо́вк, а він іще більше кричав: „Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ **40** І спинився Ісус, і привести його до Себе звелів. А коли той набли́зився до Нього, то Він запитався його: **41** „Що́ ти хочеш, щоб зробив Я тобі?“А той відповів: „Господи, — нехай стану видю́щим!“ **42** Ісус же до нього сказав. „Стань видющий! Твоя віра спасла тебе!“ **43** І зараз видю́щим той став, і пішов вслід за Ним, прославляючи Бога. А всі люди, бачивши це, віддали́ хвалу Богові.

19 І, ввійшовши Ісус, переходив через Єрихо́н. **2** І ось чоловік, що звався Закхе́й, — він був старши́й над ми́тниками, і був багатий, — **3** бажав ба́чити Ісуса, хто Він, але з-за наро́ду не міг, — бо мали́й був на зріст. **4** І, забігши вперед, він виліз на фіґове дерево, щоб бачити Його, бо Він мав побіч нього прохо́дити. **5** А коли на це місце Ісус підійшов, то поглянув уго́ру до нього й промовив: „Закхе́ю, — зійди за́раз додо́лу, бо сьогодні потрібно Мені бути в домі твоїм!“ **6** І той зараз додо́лу ізліз, і прийняв Його з радістю. **7** А всі, як побачили це, почали нарікати, і казали: „Він до грішного мужа в гости́ну зайшов!“ **8** Став же Закхе́й та й промовив до Господа: „Господи, половину маєтку свого́ я віддам ось убогим, а коли кого скри́вдив був чим, — верну вче́тверо“. **9** Ісус же промовив до нього: „Сьогодні на дім цей спасі́ння прийшло, бо й він син Авраамів. **10** Син бо Лю́дський прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло!“ **11** Коли ж вони слухали це, розповів Він іще одну при́тчу, бо Він був недалеко від Єрусалиму, вони ж ду́мали, що об'я́виться Боже Царство тепер. **12** Отож Він сказав: „Один чоловік, роду славного, відправлявся в далеку країну, щоб царство прийняти й вернутись. **13** І покликав він десятьох своїх рабів, дав їм десять мін, і сказав їм: „Торгуйте, аж поки верну́ся“. **14** Та його громадяни його нена́виділи, і послали посланців услід за

ним, кажучи: „Не хочемо, щоб він був над нами царем“. **15** І сталось, коли він верну́вся, як царство прийняв, то звелів посклика́ти рабів, яким срібло роздав, щоб довідатися, хто́ що набув. **16** І перший прийшов і сказав: „Пане, міна твоя принесла́ десять мін“. **17** І відказав він йому: „Гаразд, рабе добрий! Ти в мало́му був вірний, — володій десятьма́ містами“. **18** І другий прийшов і сказав: „Пане, твоя міна п'ять мін принесла́“. **19** Він же сказав і тому́: „Будь і ти над п'ятьма́ містами“. **20** І ще інший прийшов і сказав: „Пане, ось міна твоя, що я мав її сховану в хустці. **21** Я бо боявся тебе, — ти ж бо люди́на жорсто́ка: береш, чого не поклав, і жнеш, чого не посіяв“. **22** І відказав той йому: „Уста́ми твоїми, злий рабе, суджу́ я тебе! Ти знав, що я — жорстока люди́на, беру́, чого не поклав, і жну, чого не посіяв. **23** Чому́ ж не віддав ти миня́льникам срібла мого, — і я, повернувшись, узяв би своє із прибу́тком?“ **24** І сказав він присутнім: „Візьміть міну від нього, та дайте тому́, хто десять мін має“. **25** І відказали йому: „Пане, — він десять мін має“. **26** Говорю́ бо я вам: „Кожному, хто має, то дасться йому, хто ж не має, — забереться від нього і те, що він має. **27** А тих ворогів моїх, які не хотіли, щоб царював я над ними, приведіте сюди, — і на оча́х моїх їх повбивайте“. **28** А як це оповів, Він далі пішов, простуючи в Єрусалим. **29** І ото, як набли́зився до Вітфагі́ї й Віфа́нії, на горі, що Оли́вною зветься, Він двох учнів послав, **30** наказуючи: „Ідіть у село, яке перед вами; увійшовши до нього, зна́йдете прив'язане осля́, що на нього нико́ли ніхто із людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. **31** Коли ж вас хто спитає: „На́що відв'язуєте?“, відкажіть тому так: „Госпо́дь потребу́є його“. **32** Посланці́ ж відійшли, — і знайшли, як Він їм був сказав. **33** А коли осля стали відв'язувати, хазя́ї його їх запитали: „На́що осля ви відв'язуєте?“ **34** Вони ж відказали: „Господь потребу́є його“. **35** І вони привели́ до Ісуса його, і, поклавши одежу свою на осля, посадили Ісуса. **36** Коли ж Він їхав, вони простила́ли одежу свою по дорозі. **37** А як Він наближався вже до сходу з гори Оливної, то ввесь на́товп учнів, радіючи, почав гучним голосом Бога хвалити за всі чуда, що бачили, **38** кажучи: „Благослове́нний Цар, що йде у Господнє Ім'я́! Мир на небеса́х, і слава на висоті!“ **39** А деякі фарисеї з народу сказали до Нього: „Учителю, — забороня́ Своїм учням!“ **40** А Він їм промовив у відповідь: „Кажу вам, що коли ці замо́вкнуть, то каміння кричатиме!“ **41** І коли Він набли́зився, і місто побачив, то заплакав за ним, **42** і сказав: „О, якби й ти хоч цього дня пізнало, що потрібне для миру тобі! Та тепер від очей твоїх сховане це. **43** Бо при́йдуть на тебе ті дні, і твої вороги тебе ва́лом ото́чать, і обля́жуть тебе, і стиснуть тебе звідусю́ди. **44** І зрівняють з землею тебе, і поб'ють твої діти в тобі, і не позоста́влять у тобі каменя на камені, бо не зрозуміло ти ча́су відвідин твоїх“. **45** А коли Він у храм увійшов, то почав виганяти продавці́в, **46** до них кажучи: „Написано: „Дім Мій — дім молитви“, а ви з нього зробили „пече́ру розбійників“. **47** І Він кожного дня у храмі навчав. А первосвященики й книжники й найважні́ші з наро́ду шукали, щоб Його погубити, **48** але не знахо́дили, що вчинити Йому, бо ввесь наро́д горнувся до Нього та слухав Його.

20 І сталось одно́го з тих днів, як навчав Він у храмі людей, та Добру Нови́ну звіщав, прийшли первосвященики й книжники з старшими, **2** та й до Нього промовили, кажучи: „Скажи нам, якою вла́дою Ти чиниш оце? Або хто Тобі вла́ду цю дав?“ **3** І промовив до них Він у відповідь: „Запитаю й Я вас одну річ, — і відповідайте Мені: **4** Іванове хрищення з неба було́, чи від людей?“ **5** Вони ж міркували собі й говорили: „Коли скажемо: „З неба“, відкаже: „Чого ж ви йому не повірили?“ **6** А як скажемо: „Від людей“, то всі люди камінням поб'ють нас, бо були пересконані́, що Іван — то пророк“. **7** І вони відповіли, що не знають, ізвідки. **8** А Ісус відказав їм: „То й Я не скажу́ вам, якою

вла́дою Я це чиню́“. 9 І Він розповідати почав людям при́тчу оцю. „Один чоловік насадив виноградника, і віддав його винаря́м, та й відбув на час довший. 10 А певного ча́су послав він раба до своїх винарі́в, щоб дали йому частку з плоді́в виноградника. Та побили його винарі, і відіслали ні з чим. 11 І знову послав він до них раба і̂ншого, а вони й того збили й зневажили, — та й відіслали ні з чим. 12 І послав він ще третього, а вони й того зранили й вигнали. 13 Сказав тоді пан виноградника: „Що́ маю робити? Пошлю свого сина улю́бленого, — може його посоро́мляться“. 14 Винарі̂ ж, як його вгледіли, міркували собі та казали: „Це спадкое́мець; ходім, замордуймо його, щоб спа́дщина наша була́“. 15 І вони його вивели за виноградника, та й убили... Що́ ж зробить їм пан виноградника? 16 Він при́йде та й вигубить цих винарів, виноградника ж іншим віддасть“. Слухачі ж повіли́: „Нехай цього не станеться!“ 17 А Він глянув на них та й сказав: „Що ж оце, що написане: „Камінь, що його будівничі відкинули, той нарі̂жним став каменем! 18 Кожен, хто впаде́ на цей камінь — розі̂б'ється, а на кого він сам упаде́, — то розчавить його́“. 19 А книжники й первосвященики руки на Нього хотіли накласти тієї години, але побоялись наро́ду. Бо вони розуміли, що про них Він цю притчу сказав. 20 І вони слідкували за Ним, і підіслали підгля́дачів, які праведних із себе вдавали, щоб зловити на слові Його, і Його видати урядові й вла́ді намісника. 21 І вони запитали Його та сказали: „Учителю, знаємо ми, що Ти добре говориш і навчаєш, і не дивишся на обли́ччя, але наставляєш на Божу дорогу правдиво. 22 Чи годи́ться давати податок для ке́саря, чи ні?“ 23 Знаючи ж їхню хитрість, сказав Він до них: „Чого ви Мене випробо́вуєте? 24 Покажіте дина́рія Мені. Чий образ і напис він має?“Вони відказали: „Кесарів“. 25 А Він їм відказав: „Тож віддайте ке́сареве — ке́сареві, а Богові — Боже!“ 26 І не могли вони перед людьми́ зловити на слові Його. І дивува́лись вони з Його відповіді, та й замовкли. 27 І підійшли дехто із саддукеїв, що твердять, ніби немає воскресі̂ння, і запитали Його, 28 та сказали: „Учителю, Мойсей написав нам: „Як умре кому брат, який має дружи́ну, а помре бездітний, — то нехай його брат візьме дружи́ну, і віднови́ть насіння для брата свого“. 29 Було ж сім братів. І перший, узявши дружи́ну, бездітний умер. 30 І другий узяв був ту дружи́ну, та й той вмер бездітний. 31 І третій узяв був її, так само й усі се́меро, — і вони дітей не позоставили, та й повмирали. 32 А по всіх умерла й жінка. 33 А в воскресі̂нні котро́му із них вона дружи́ною буде? Бо семеро мали за дружину її“. 34 Ісус же промовив у відповідь їм: „Женяться й заміж виходять сини цього віку. (aiōn g165) 35 А ті, що будуть достойні того віку й воскресі̂ння з мертвих, — не будуть ні женитись, ні заміж вихо́дити, (aiōn g165) 36 ні вмерти вже не можуть, бо рівні вони англола́м, і вони сини Божі, синами воскресі̂ння бувши. 37 А що мертві встають, то й Мойсей показав — при кущі, — коли він назвав Господа „Богом Авраамовим, і Богом Ісаковим, і Богом Якововим“. 38 Бог же не є Богом мертвих, а живих, бо всі в Нього живуть.“ 39 Дехто ж із книжників відповіли та сказали: „Учителю, — Ти добре сказав!“ 40 І вже не насмілювалися питати Його ні про що́. 41 І сказав Він до них: „Як то кажуть, що Христос син Давидів? 42 Таж Давид сам говорить у книзі Псалмів: „Промовив Господь Господе́ві моєму: сядь право́руч Мене, 43 поки не покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 44 Отже, Давид Його Господом зве, — як же Він йому син?“ 45 І, як увесь наро́д слухав, Він промовив до учнів Своїх: 46 „Стережіться книжників, що хочуть у довгих одежах ходити, і люблять привіти на ринках, і перші лавки́ в синагогах, і перші місця на бенке́тах, 47 що вдови́ні хати́ поїдають, і моляться довго напо́каз, — вони тяжче осу́дження при́ймуть!“

21 І поглянув Він уго́ру, і побачив заможних, що кидали да́ри свої до скарбни́ці. 2 Побачив і вбогу вдовицю

одну, що дві ле́пти туди вона вки́нула. 3 І
сказав Він: „Поправді кажу вам, що ця вбога
вдовиця вкинула більше за всіх! 4 Бо всі
клали від лишка свого в дар Богові, а вона
покла́ла з убозтва свого ввесь прожиток, що
мала“. 5 Коли ж дехто казав про храм, що
прикрашений дорогоцінним камінням та
дарами, тоді Він пророк: 6 „Надійдуть ті дні,
коли з того, що́ бачите, не зоста́неться й
каменя на камені, який не зруйнується“.
7 І запитали Його та сказали: „Учителю,
коли ж оце станеться? І, яка буде ознака,
коли має початися це?“ 8 Він же промовив:
„Стережіться, щоб вас хто не звів. Бо багато-
хто при́йдуть в Ім'я́ Моє, кажучи: „Це Я“, і
„Час набли́зився“. Та за ними не йдіть! 9 І,
як про ві́йни та ро́зрухи почуєте ви, — не
лякайтесь, бо перш „статись належить тому́“.
Але це не кінець ще“. 10 Тоді промовляв Він
до них: „Повстане наро́д на наро́д, і царство
на царство“. 11 І будуть землетруси великі
та голод, та по́мір місцями, і страшні та
великі ознаки на небі. 12 Але перед усім тим
накладуть на вас руки свої, і переслідувати
будуть, і видаватимуть вас у синагоги й
в'язни́ці, і поведуть вас до царів та правителів
— через Ім'я́ Моє. 13 Але це стане вам на
свідо́цтво. 14 Отож, покладіть у серця свої —
наперед не гада́ти, що́ будете відповідати,
15 бо дам Я вам мову та мудрість, що не
зможуть противитись чи супере́чити їй всі
противники ваші. 16 І будуть вас видавати і
батьки, і брати, і рідня, і дру́зі, а декому з вас
запо́діють і смерть. 17 І за Ім'я́ Моє будуть
усі вас нена́видіти. 18 Але й волосина вам із
голови не загине! 19 Терпеливістю вашою
ду́ші свої ви здобу́дете. 20 А коли ви побачите
Єрусалим, військом ото́чений, тоді знайте,
що до нього набли́зилося спусто́шення. 21
Тоді ті, хто в Юдеї, нехай у го́ри втікають;
хто ж у сере́дині міста, нехай вийдуть;
хто ж в околицях, — хай не вертаються
в нього! 22 Бо то будуть дні помсти, щоб
ви́коналося все написане. 23 Горе ж вагітним
та тим, хто годує грудьми́, у ті дні, бо буде
велика нужда́ на землі та гнів над цим
лю́дом! 24 І поляжуть під гострим мечем,
і заберуть до неволі поміж усі наро́ди, і
погани топтатимуть Єрусалим, аж поки не
ски́нчиться час тих поган. 25 І будуть ознаки
на сонці, і місяці, і зорях, і тривога людей на
землі, і збенте́ження від шуму моря та хвиль,
26 коли люди будуть мертвіти від стра́ху й
чека́ння того, що йде на ввесь світ, бо сили
небесні пору́шаться. 27 І побачать тоді „Сина
Лю́дського, що йтиме на хмарах “із си́лою й
великою славою! 28 Коли ж стане збуватися
це, то ви́простуйтесь, і підійміть свої голови,
— бо зближається ваше визво́лення!“ 29
І розповів Він їм притчу: „Погляньте на
фі́гове дерево, і на всілякі дере́ва: 30 як
вони вже розпу́куються, то, бачивши це, самі
знаєте, що близько вже літо. 31 Так і ви, як
побачите, що дієть ся це, то знайте, що Боже
Царство вже близько! 32 Поправді кажу вам:
Не пере́йде цей рід, аж усе оце станеться. 33
Небо й земля промину́ться, але не минуться
слова́ Мої! 34 Уважайте ж на себе, щоб ваші
серця не обтя́жувалися ненаже́рством та
п'янством, і життє́вими кло́потами, і щоб
день той на вас не прийшов несподівано, 35
немов сітка; бо він при́йде на всіх, що живуть
на пове́рхні всієї землі. 36 Тож пильнуйте,
і кожного ча́су моліться, щоб змогли ви
уни́кнути всього того, що має відбутись, та
стати перед Сином Лю́дським!“ 37 За дня
ж Він у храмі навчав, а на́ ніч виходив та
перебува́в на горі, що зветься Оли́вна. 38 А
зра́нку всі люди до Нього прихо́дили в храм,
щоб послухати Його.

22 Наближа́лося ж свято Опрі́сноків, що
Па́схою зветься. 2 А первосвященики й
книжники стали шукати, я́к би вбити Його,
та боялись наро́ду. 3 Сатана ж увійшов у Юду,
зва́ного Іскаріо́т, одно́го з Дванадцятьо́х.
4 І він пішов, і почав умовлятися з
первосвящениками та начальниками, я́к він
видасть Його. 5 Ті ж зраділи, і погодилися
дати йому срібняки́в. 6 І він обіцяв, і шукав
відповідного ча́су, щоб їм видати Його без
наро́ду. 7 І настав день Опрі́сноків, коли
пасху прино́сити в жертву нале́жало. 8 І

послав Він Петра та Івана, говорячи: „Підіть, і приготуйте нам пасху, щоб її спожили́ ми“. 9 А вони запитали Його: „Де́ Ти хочеш, щоб ми приготува́ли?“ 10 А Він їм відказав: „Ось, як бу́дете вхо́дити в місто, стріне вас чоловік, воду несучи у глекові, — ідіть за ним аж до дому, куди він ува́йде. 11 І скажіть до госпо́даря дому: Учитель питає тебе: „Де кімна́та, в якій спожива́ зо Своїми учнями пасху?“ 12 І він вам покаже велику го́рницю вистелену: там приготуйте“. 13 І вони відійшли, і знайшли, як Він їм говорив, — і зачали́ там готува́ти пасху. 14 А коли настав час, сів до сто́лу, і апо́столи з Ним. 15 І промовив до них: „Я ду́же бажав спожи́ти цю пасху із вами, перш ніж муки прийму́. 16 Бо кажу́ вам, що вже споживати не буду її, поки спо́вниться в Божому Царстві вона“. 17 Узявши ж чашу, і вчинивши подяку, Він промовив: „Візьміть її, і поділіть між собою. 18 Кажу́ ж вам, що віднині не питиму Я від оцього пло́ду виноградного, доки Боже Царство не при́йде“. 19 Узявши ж хліб і вчинивши подяку, поламав і дав їм, проказуючи: „Це тіло Моє, що за вас віддається. Це чиніть на спо́мин про Мене!“ 20 По вече́рі так само ж і чашу, говорячи: „Оця чаша — Нови́й Заповіт у Моїй крові, що за вас проливається. 21 Та однак, — за столом ось зо Мною рука Мого зра́дника. 22 Бо Син Лю́дський іде, як призна́чено; але горе тому чоловікові, хто Його видає!“ 23 А вони почали́ між собою питати, котри́й з них мав би це вчинити? 24 І сталось між ними й змагання, котрий з них уважатися має за більшого. 25 Він же промовив до них: „Царі народів панують над ними, а ті, що ними володіють, доброчи́нцями звуться. 26 Але не так ви: хто найбільший між вами, нехай буде, як менший, а начальник — як слуга, 27 Бо хто більший: чи той, хто сидить при столі, чи хто прислугу́вує? Чи не той, хто сидить при столі? А Я серед вас, як слуга. 28 Ви ж оті, що перетривали зо Мною в споку́сах Моїх, 29 і Я вам заповіту́ю Царство, як Отець Мій Мені заповів, 30 щоб ви в Царстві Моїм споживали й пили за столом Моїм, і щоб ви на престолах засіли судити дванадцять племе́н Ізраїлевих“. 31 І промовив Господь: „Си́моне, Си́моне, — ось сатана жадав вас, щоб вас пересі́яти, мов ту пшеницю. 32 Я ж молився за тебе, щоб не зме́ншилась віра твоя; ти ж колись, як наве́рнешся, зміцни браттю свою!“ 33 А той відказав Йому: „Господи, я з Тобою готовий іти до в'язниці й на смерть!“ 34 Він же пророк: „Говорю́ тобі, Петре, — півень не заспіває сьогодні, як ти тричі зречешся, що не знаєш Мене“... 35 І Він їм сказав: „Як Я вас посилав без кали́тки, і без торби, і без санда́ль, — чи вам бракувало чого?“Вони ж відказали: „Нічо́го“. 36 „А тепер — каже їм — хто має калитку, нехай ві́зьме, теж і торбу; хто ж не має, нехай продасть одіж свою та й купить меча. 37 Говорю бо Я вам, що ви́конатися на Мені має й це ось написане: „До злочинців Його зарахо́вано“. Бо те, що про Мене, вико́нується“. 38 І сказали вони: „Господи, ось тут два мечі“. А Він їм відказав: „До́сить!“ 39 І Він вийшов, і пішов за звича́єм на го́ру Оливну. А за Ним пішли учні Його. 40 А прийшовши на місце, сказав їм: „Моліться, щоб не впасти в спокусу“. 41 А Він Сам, відійшовши від них, як докинути ка́менем, на коліна припав та й молився, 42 благаючи: „Отче, як волієш, — пронеси́ мимо Мене цю чашу! Та проте — не Моя, а Твоя нехай станеться воля!“ 43 І Ангол із неба з'явився до Нього, — і додавав Йому сили. 44 А як був у смерте́льній тривозі, ще пильніш Він молився. І піт Його став, немов каплі крови, що спливали на землю. 45 І, підвівшись з молитви, Він до учнів прийшов, і знайшов їх, що спали з журби́. 46 І промовив до них: „Чого́ ви спите? Уставайте й моліться, щоб не впасти в спокусу! 47 І, коли Він іще говорив, ось наро́д з'явився, і один із Дванадцятьо́х, що Юдою зветься, ішов перед ними. І він підійшов до Ісуса, щоб поцілувати Його. [Бо він знака їм дав був: кого я поцілую, то Він!“]. 48 Ісус же промовив до нього: „Чи оце поціл́унком

ти, Юдо, видаєш Сина Лю́дського?“ **49** А ті, що були́ з Ним, як побачили, що́ має статись, сказали Йому: „Господи, — чи мече́м нам не вдарити?“ **50** І, один із них рубону́в раба первосвященикового, — та й відтяв праве вухо йому́. **51** Та Ісус відізвався й сказав: „Лишіть, — уже до́сить!“І, доторкнувшись до вуха його, у здоро́вив його. **52** А до первосвящеників і вла́ди сторожі храму та старших, що прийшли проти Нього, промовив Ісус: „Немов на розбійника вийшли з меча́ми та ки́ями. **53** Як щоденно Я з вами у храмі бував, не підне́сли на Мене ви рук. Та це ваша година тепер, і влада те́мряви“. **54** А схопи́вши Його, повели́ й привели́ у дім первосвященика. Петро ж зда́лека йшов слідкома́. **55** Як розклали ж огонь серед дво́ру, і вкупі сиділи, сидів і Петро поміж ними. **56** А служни́ця одна його вгледіла, як сидів коло світла, і, придивившись до нього, сказала: „І цей був із Ним!“ **57** І відрікся від Нього він, тве́рдячи: „Не знаю я, жінко, Його!“ **58** Незаба́ром же другий побачив його та й сказав: „І ти від отих“. А Петро відказав: „Ні, чоловіче!“ **59** І як ча́су минуло з годину, хтось інший твердив і казав: „Поправді, — і цей був із Ним, бо він галіле́янин“. **60** А Петро відказав: „Чоловіче, — не відаю, про що́ ти говориш“... І зараз, як іще говорив він, півень заспівав. **61** І Господь обернувся й подивився на Петра. А Петро згадав слово Господнє, як сказав Він йому: „Перше, ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від Мене“. **62** І, вийшовши звідти, він гірко заплакав! **63** А люди, які ув'язни́ли Ісуса, знуща́лися з Нього та били. **64** І, закривши Його, вони били Його по обличчі, і питали Його, приговорюючи: „Пророкуй, хто́ то вдарив Тебе?“ **65** І багато інших богозneва́г говорили на Нього вони... **66** А коли настав день, то зібралися старші наро́ду, первосвященики й книжники, і повели́ Його в синедріо́н свій, **67** і казали: „Коли Ти Христос, скажи нам“. А Він їм відповів: „Коли Я вам скажу́, — не повірите ви. **68** А коли й поспитаю вас Я, — не дасте Мені відповіді. **69** Незаба́ром Син Лю́дський сидітиме по прави́ці сили Божої!“ **70** Тоді всі запитали: „То Ти Божий Син?“А Він їм відповів: „Самі кажете ви, що то Я“. **71** А вони відказали: „На́що потрібні ще свідки для нас? Бо ми чули самі з Його уст!“

23 І зняли́ся всі їхні збори, і повели до Пилата Його. **2** І зачали оскаржа́ти Його й говорити: „Ми ствердили́, що Цей ворохо́бить народ наш, і забороняє податок давати кесареві, та й говорить, що Він, — Христос Цар“. **3** І Пила́т запитав Його, кажучи: „Чи Ти Цар Юдейський?“А Він відказав йому в відповідь: „Сам ти кажеш“... **4** І Пилат сказав первосвященикам та до народу: „Я не знахо́джу жо́дної провини в Цій Люди́ні“. **5** А вони намагались, говорячи: „Він бунтує наро́д, навчаючи в усій Юдеї, від Галілеї почавши аж посі“. **6** А Пилат, вчувши про Галілею, спитав: „Хіба Він галіле́янин?“ **7** І, дізнавшись, що Він із влади Ірода, відіслав Його Іродові, бо той в Єрусалимі також перебува́в тими днями. **8** Коли ж Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо він від давнього ча́су бажав Його бачити, — багато за Нього чував, і сподівався побачити чудо яке, що буває від Нього. **9** І багато питався Його, та нічого не відповідав Він йому. **10** І стояли тут первосвященики й книжники, та завзя́то Його оскаржували. **11** Тоді Ірод із ві́йськом своїм ізневажив Його й насміявся, зодягнувши Його в яснобі́лу одіж, і відіслав до Пилата Його. **12** І того дня стали Ірод із Пилатом за при́ятелів між собою, бо давніш ворожне́ча між ними була́. **13** А Пилат скликав первосвящеників, і старшин, і наро́д, **14** і промовив до них: „Привели́ ви мені Чоловіка Цього́, як того́, що бунтує наро́д. А ось я перед вами розвідав, — і не знахо́джу в Люди́ні Оцій ані однієї провини такої, про що ви оскаржуєте. **15** Також Ірод, бо він відіслав Його нам. І ось нічого, що на смерть заслуго́вувало б, Він не вчинив. **16** Отже я покараю Його й відпущу́“. **17** Бо пови́нен був їм відпустити одно́го на свято. **18** А наро́д став кричати й казати:

Візьми Цього́, — відпусти ж нам Вара́ввy!“ **19** А той за повста́ння одне, яке сталося в місті, і за вбивство посаджений був до в'язни́ці. **20** І зно́ву сказав їм Пилат, хотячи́ відпустити Ісуса. **21** Та кричали вони й говорили: „Розіпни, розіпни Його!“ **22** Він же втретє промовив до них: „Яке ж зло вчинив Він? Я нічого, що на смерть заслуго́вувало б, на Нім не знайшов. Отже я покараю Його й відпущу́“. **23** А вони сильним криком свого домага́лися, та вимагали розп'я́сти Його. І взяв го́ру крик їхній та первосвящеників. **24** І Пилат присудив, щоб було́, як просили вони: **25** відпустив їм Вара́ввy, поса́дженого за повста́ння та вбивство в в'язницю, за якого просили вони, а Ісуса віддав їхній волі... **26** І як Його повели́, то схопи́ли якогось Си́мона із Кірине́ї, що з поля вертався, і поклали на нього хреста, щоб він ніс за Ісусом! **27** А за Ним ішов на́товп великий людей і жінок, які плакали та голосили за Ним. **28** А Ісус обернувся до них та й промовив: „Дочки єрусалимські, не ридайте за Мною, — за собою ридайте й за ді́тьми своїми! **29** Бо ось дні настають, коли скажуть: „Блаженні неплідні, та утро́би, які не родили, і груди, що не годували“. **30** Тоді стануть казати гора́м: „Поспадайте на нас“, а узгі́р'ям: „Покрийте нас!“ **31** Бо коли таке роблять зеленому дереву, то що́ буде сухому?“ **32** І вели́ з Ним також двох злочинників інших, щоб убити. **33** А коли прибули́ на те місце, що звуть „Черепо́вище“, розп'яли́ тут Його та злочинників, — одно́го прабо́руч, а одного лібо́руч. **34** Ісус же промовив: „Отче, відпусти їм, — бо не знають, що чинять вони!“А як Його одіж ділили, то кидали же́реба. **35** А люди стояли й дивились... Насміхалися з ними й старши́ни, говорячи: „Він інших спасав, — нехай Сам Себе ви́зволить, коли Він Христос, Божий Обра́нець!“ **36** І воякы́ глузували з Нього: приступаючи, о́цет Йому подавали, **37** і казали: „Коли Цар Ти Юдейський, — спаси Себе Сам!“ **38** Був же й напис над Ним письмом грецьким, латинським і гебрейським написаний: „Це — Цар Юдейський“. **39** А один із розп'я́тих злочинників став зневажати Його й говорити: „Чи Ти не Христос? То спаси Себе й нас!“ **40** Обізвався ж той другий, і докоряв йому, кажучи: „Чи не боїшся ти Бога, коли й сам на те саме засуджений? **41** Але ми справедливо засу́джені, і належну заплату за вчинки свої беремо́, — Цей же жодного зла не вчинив“. **42** І сказав до Ісуса: „Спогада́й мене, Господи, коли при́йдеш у Царство Своє!“ **43** І промовив до нього Ісус: „Попра́вді кажу́ тобі: ти бу́деш зо Мною сьогодні в раю́!“ **44** Наближалася шоста година, — і те́мрява стала по ці́лій землі аж до години дев'ятої. **45** І сонце затьми́лось, і в храмі завіса роздерлась надво́є. **46** І, скрикнувши голосом гучним, промовив Ісус: „Отче, у руки Твої віддаю Свого духа!“І це прорікши, Він духа віддав. **47** Коли ж сотник побачив, що́ сталось, він Бога просла́вив, говорячи: „Дійсно праведний був Чоловік Цей!“ **48** І ввесь на́товп, який зійшовсь на видо́вище це, як побачив, що́ сталось, — бив у гру́ди себе та вертався. **49** Усі ж знайо́мі Його й ті жінки́, що прийшли були з Ним із Галілеї, здалека стояли й дивились на це. **50** І ось муж, на ім'я́ йому Йо́сип, що був радником синедріону, люди́на шановна і праведна, — **51** не пристав він до ради та чину їх, — із Аримате́ї, юдейського міста, що й сам сподівався Божого Царства, — **52** цей прийшов до Пилата, і тіла Ісусового став просити. **53** І Йо́сип, знявши Його, обгорнув у полотно, і покла́в Його в гро́бі, що в скелі був ви́січений, і що в ньому нико́ли ніхто не лежав. **54** День той був Приготува́ння, і наставала субота. **55** А жінки́, що прийшли були з Ним із Галілеї, ішли слідо́м, і вони бачили гро́ба, і як покладене тіло Його. **56** Повернувшись, вони наготува́ли па́хощів і мира, а в суботу, за заповіддю, спочивали.

24 А дня першого в тижні прийшли вони рано вранці до гро́бу, несучи́ нагото́вані па́хощі, **2** та й застали, що камінь від гро́бу відва́лений був. **3** А ввійшовши, вони не знайшли тіла Господа Ісуса. **4** І сталось, як

безрадні були вони в цім, ось два мужі́ в одежах блискучих з'явились при них. **5** А коли налякались вони й посхиляли обличчя додолу, ті сказали до них: „Чого ви шукаєте Живого між мертвими? **6** Нема Його тут, бо воскрес! Пригадайте собі, як Він вам говорив, коли ще перебува́в в Галілеї. **7** Він казав: „Сину Лю́дському треба бути ви́даному до рук грішних людей, і розп'я́тому бути, і воскре́снути третього дня“. **8** І згадали вони ті слова́ Його! **9** А вернувшись від гро́бу, про все те сповістили Одинадцятьох та всіх інших. **10** То були́: Марія Магдали́на, і Іванна, і Марія, мати Яковова, і інші з ними, — і вони розповіли апо́столам це. **11** Та слова́ їхні здалися їм вигадкою, — і не повірено їм. **12** Петро ж устав та до гро́бу побіг, і, нахилившися, бачить — лежать самі тільки покривала. І вернувсь він до себе, і дивувався, що́ сталось. **13** І ото, двоє з них того ж дня йшли в село, на ім'я́ Еммау́с, що від Єрусалиму лежало на стадій із шістдеся́т. **14** І розмовляли вони між собою про все те, що́ сталося. **15** І ото, як вони розмовляли, і розпитували один о́дного, підійшов Сам Ісус, — і пішов разом із ними. **16** Очі ж їхні були стри́мані, щоб Його не пізнали. **17** І спитався Він їх: „Що́ за речі такі, що про них між собою в дорозі міркуєте, і чого ви сумні́?“ **18** І озвався один, йому йме́ння Клео́па, та й промовив до Нього: „Ти хіба тут у Єрусалимі єдиний захожий, що не знає, що́ сталося в нім цими днями?“ **19** І спитався Він їх: „Що таке?“А вони розпові́ли Йому: „Про Ісуса Назаряни́на, що Пророк був, могутній у ділі й у слові перед Богом і всім наро́дом. **20** Як первосвященики й наша старши́на Його віддали́ на суд смертний, — і Його розп'яли́. **21** А ми сподівались були́, що Це Той, що має Ізраїля ви́зволити. І до того, оце третій день вже сьогодні, як усе оте сталося. **22** А дехто з наших жінок, що рано були́ коло гро́бу, нас здивували: **23** вони тіла Його не знайшли, та й вернулися й оповідали, що бачили й з'я́влення анголі́в, які кажуть, що живий Він. **24** І пішли дехто з наших до гро́бу, і знайшли так, як казали й жінки́; та Його не побачили“. **25** Тоді Він сказав їм: „О, безумні й запеклого серця, щоб повірити всьому, про що́ сповіщали Пророки! **26** Чи ж Христові не це перете́рпіти треба було, і ввійти в Свою славу?“ **27** І Він почав від Мойсея, і від Пророків усіх, і виясня́в їм зо всього Писа́ння, що́ про Нього було́. **28** І набли́зились вони до села, куди йшли. А Він удавав, ніби хоче йти далі. **29** А вони не пускали Його й намовляли: „Зостанься з нами, бо вже вечорі́є, і кінча́ється день“. І Він увійшов, щоб із ними побути. **30** І ото, коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, поблагословив, і, ламаючи, їм подавав. **31** Тоді очі відкрилися їм, — і пізнали Його́. Але Він став для них невиди́мий... **32** І говорили вони один о́дному: „Чи не пала́ло нам серце обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли виясняв нам Писа́ння?“ **33** І зараз устали вони, і повернулись до Єрусалиму, і знайшли там у зборі Одинадцятьо́х, і і тих, що з ними були́, **34** які розповідали, що Госпо́дь дійсно воскрес, і з'явився був Си́монові. **35** А вони розпо́віли, що́ сталось було на дорозі, і як пізнали Його в лама́нні хліба. **36** І, як вони говорили оце, Сам Ісус став між ними, і промовив до них: „Мир вам!“ **37** А вони налякалися та перестра́шились, і ду́мали, що бачать духа. **38** Він же промовив до них: „Чого́ ви стрива́жились? І пощо́ ті думки до серде́ць ваших входять? **39** Погляньте на руки Мої та на ноги Мої, — це ж Я Сам! Доторкніться до Мене й дізнайтесь, — бо не має дух тіла й косте́й, а Я, бачите, маю“. **40** І, промовивши це, показав Він їм руки та но́ги. **41** І, як ще не йняли вони віри з радощів та дивувались, Він сказав їм: „Чи не маєте тут чогось їсти?“ **42** Вони ж подали́ Йому ку́сника риби печеної та стільника́ медово́го. **43** І, взявши, Він їв перед ними. **44** І промовив до них: „Це слова́, що казав Я до вас, коли був іще з вами: Потрібно, щоб ви́коналось усе, що про Мене в Зако́ні Мойсеєвім, та в Пророків, і в Псалмах написане“. **45** Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писа́ння. **46** І сказав

Він до них: „Так написано є, і так потрібно було́ постраждати Христові, і воскре́снути з мертвих дня третього, **47** і щоб у Йме́ння Його проповідувалось покая́ння, і про́щення гріхів між наро́дів усіх, від Єрусалиму почавши. **48** А ви свідки того́. **49** І ось Я посилаю на вас обі́тницю Мого Отця; а ви позоста́ньтеся в місті, аж поки зодя́гнетесь силою з висоти“. **50** І Він вивів за місто їх аж до Віфа́нії; і, знявши руки Свої, поблагословив їх. **51** І сталось, як Він благословляв їх, то зачав відступа́ти від них, і на небо возно́ситись. **52** А вони поклонились Йому, і повернулись до Єрусалиму з великою радістю. **53** І постійно вони перебува́ли в храмі, переславля́ючи й хва́лячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 На початку було Слово, а Слово в Бога було́, і Бог було Слово. **2** Воно в Бога було на поча́тку. **3** Усе через Нього повста́ло, і ніщо, що повста́ло, не повстало без Нього́. **4** І життя було в Нім, а життя було Світлом людей. **5** А Світло у те́мряві світить, і те́мрява не обгорну́ла його. **6** Був один чоловік, що від Бога був по́сланий, — йому йме́ння Іван. **7** Він прийшов на свідо́цтво, щоб засві́дчити про Світло, щоб повірили всі через нього. **8** Він тим Світлом не був, але свідчити мав він про Світло. **9** Світлом правдивим був Той, Хто просвічує кожну люди́ну, що прихо́дить на світ. **10** Воно в світі було, і світ через Нього повстав, але світ не пізнав Його. **11** До свого Воно прибуло́, — та свої відцура́лись Його. **12** А всім, що Його прийняли́, їм вла́ду дало́ дітьми́ Божими стати, тим, що вірять у Йме́ння Його, **13** що не з крови, ані з пожадли́вости тіла, ані з пожадливости мужа, але народились від Бога. **14** І Слово сталося тілом, і перебува́ло між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однора́дженого від Отця. **15** Іван свідчить про Нього, і кликав, говорячи: „Це був Той, що про Нього казав я: Той, Хто прийде за мною, існував передо мною, бо був перше, ніж я“. **16** А з Його повноти́ ми оде́ржали всі, — а то благода́ть на благода́ть. **17** Зако́н бо через Мойсея був да́ний, а благода́ть та правда з'явилися через Ісуса Христа. **18** Ніхто Бога нико́ли не бачив, — Однора́дженний Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був. **19** А це ось свідо́цтво Іванове, як юдеї послали були з Єрусалиму священиків та Левитів, щоб спитали його: „Хто́ ти такий?“ **20** І він визнав, і не зрікся, а визнав: „Я — не Христос“. **21** І запитали його: „А хто ж? Чи Ілля́?“І відказує: „Ні!“„Чи пророк?“І дав відповідь: „Ні!“ **22** Сказали ж йому: „Хто́ ж ти такий, щоб дати відповідь тим, хто послав нас? Що́ ти кажеш про себе самого?“ **23** Відказав: „Я голос того, хто кличе: В пустині рівняйте дорогу Господню“, як Іса́я пророк заповів“. **24** Посланці ж із фарисеїв були́. **25** І вони запитали його та сказали йому́: „Для чого ж ти христиш, коли ти не Христос, ні Ілля, ні пророк?“ **26** Відповів їм Іван, промовляючи: „Я водою хрищу́, а між вами стоїть, що Його ви не знаєте. **27** Він Той, Хто за мною йде, Хто до мене був, Кому розв'яза́ти ремінця́ від узуття́ Його я негідний“. **28** Це в Віфа́нії ді́лося, на тім боці Йорда́ну, де христив був Іван. **29** Наступного дня Іван бачить Ісуса, що до нього йде, та й каже: „Оце А́гнець Божий, що на Се́бе гріх світу бере! **30** Це Той, що про Нього казав я: За мною йде Муж, що передо мною Він був, бо був перше, ніж я. **31** І не знав я Його́; та для того прийшов я, христивши водою, щоб Ізраїлеві Він з'явився“. **32** І свідчив Іван, промовляючи: „Бачив я Духа, що сходив, як голуб, із неба, та зоставався на Ньому. **33** І не знав я Його, але Той, Хто христити водою послав мене, мені оповів: „Над Ким Духа побачиш, що сходить і зостається на Ньому, — це Той, Хто христитиме Духом Святим“. **34** І я бачив, і засві́дчив, що Він — Божий Син!“ **35** Наступного дня стояв зно́ву Іван та двоє з учнів його. **36** І, поглянувши на Ісуса, що проходив, він сказав: „Ото А́гнець Божий!“ **37** І почули два у́чні, як він говорив, та й пішли за Ісусом. **38** А Ісус обернувся й побачив, що вони йшли за Ним, та й каже до них: „Чого́ ви шукаєте?“А вони відказали Йому: „Равві́ — перекладене це визначає: „Учителю“, — де Ти живеш?“ **39** Він говорить до них: „Ходіть і побачте!“Ті пішли та й побачили, де́ Він жив, і в Нього той день перебули́. Було ж коло години десятої. **40** А один із тих двох, що чули від Івана та йшли вслід за Ним, був Андрій, брат Си́мона Петра. **41** Він знайшов перше Си́мона, брата свого, та й говорить до нього: „Знайшли ми Меси́ю, що визначає: Христос“. **42** І привів він його до Ісуса. На нього ж спогля́нувши, промовив Ісус: „Ти — Си́мон, син Йо́нин; будеш званий ти Ки́фа, що визначає: камінь“. **43** Наступного дня захотів Він піти в Галілею. І знайшов Він Пилипа та й каже йому: „Іди за Мною!“ **44** А

Пилип із Віфсаїди похо́див, із міста Андрія й Петра. **45** Пилип Натанаїла знахо́дить та й каже йому: „Ми знайшли Того, що про Нього писав був Мойсей у Зако́ні й Пророки, — Ісуса, сина Йо́сипового, із Назаре́ту“. **46** І сказав йому Натанаїл: „Та хіба ж може бути з Назаре́ту що добре?“Пилип йому каже: „Прийди та побач“. **47** Ісус, угледівши Натанаїла, що до Нього Йде, говорить про нього: „Ото справді ізра́їльтянин, що немає в нім пі́дступу!“ **48** Говорить Йому Натанаїл: „Звідки знаєш мене?“Ісус відповів і до нього сказав: „Я бачив тебе ще давніш, ніж Пилип тебе кликав, як під фіґовим деревом був ти“. **49** Відповів Йому Натанаїл: „Учителю, Ти — Син Божий, Ти — Цар Ізраїлі́в!“ **50** Ісус відповів і до нього сказав: „Через те віриш ти, що сказав Я тобі, що під фіґовим деревом бачив тебе? Більш від цього побачиш!“ **51** І Він каже йому: „Поправді, поправді кажу́ вам: Відтепе́р ви побачите небо відкрите та анголів Божих, що на Лю́дського Сина підіймаються та спускаються“.

2 А третього дня весі́лля справляли в Кані́ Галілейській, і була там Ісусова мати. **2** На весілля запрошений був теж Ісус та учні Його. **3** Як забракло ж вина, то мати Ісусова каже до Нього: „Не мають вина!“ **4** Ісус же відказує їй: „Що тобі, жо́но, до Мене? Не прийшла ще година Моя!“ **5** А мати Його до слуг каже: „Зробіть усе те, що́ Він вам скаже!“ **6** Було тут шість камінних посу́дин на воду, що стояли для очи́щення юдейського, що відер по дві чи по три вміщали. **7** Ісус каже до слуг: „Напо́вніть водою посу́дини“. І їх поналива́ли вще́рть. **8** І Він каже до них: „Тепер зачерпні́ть, і занесіть до весільного ста́рости“. І занесли. **9** Як весільний же ста́роста скуштува́в воду, що сталась вином, а він не знав, звідки воно, — знали ж слу́ги, що води наливали, — то староста кличе тоді молодо́го **10** та й каже йому: „Кожна люди́на подає перше добре вино, а як понапива́ються, тоді гірше; а ти добре вино аж на досі зберіг“. **11** Такий поча́ток чудам зробив Ісус у Кані́ Галілейській, — і виявив славу Свою. І ввірували в Нього учні Його. **12** Після цього відправивсь Він Сам, і мати Його, і брати Його, і Його учні до Капернау́му, і там перебули небагато днів. **13** А зближалася Пасха юдейська, і до Єрусалиму подався Ісус. **14** І знайшов Він, що продавали у храмі волів, і овець, і голубів, та сиділи міня́льники. **15** І, зробивши бича́ з мотузкі́в, Він вигнав із храму всіх, — вівці й воли, а міня́льникам гроші розси́пав, і попереверта́в їм столи́. **16** І сказав продавця́м голубів: „Заберіть оце звідси, і не робіть із дому Отця Мого дому торго́вого! **17** Тоді учні Його згадали, що написано: „Ревність до дому Твого з'їдає Мене!“ **18** І обізва́лись юдеї й сказали Йому: „Яке нам знаме́но покажеш, що Ти можеш робити таке?“ **19** Ісус відповів і промовив до них: „Зруйнуйте цей храм, — і за три дні Я поставлю його!“ **20** Відказали ж юдеї: „Сорок шість літ будувався цей храм, а Ти за три́ дні поставиш його?“ **21** А Він говорив про храм тіла Свого. **22** Коли ж Він із мертвих воскрес, то учні Його згадали, що Він говорив це, і ввірували в Писа́ння та в слово, що сказав був Ісус. **23** А як в Єрусалимі Він був у свято Пасхи, то багато-хто ввірували в Його Йме́ння, побачивши чуда Його, що чинив. **24** Але Сам Ісус їм не звіря́вся, бо Сам знав усіх, **25** і потреби не мав, щоб хто сві́дчив Йому про люди́ну, — бо знав Сам, що в люди́ні було.

3 Був один чоловік із фарисеїв Никоди́м на ім'я́, начальник юдейський. **2** Він до Нього прийшов уночі, та й промовив Йому: „Учителю, знаємо ми, що прийшов Ти від Бога, як Учитель, — бо не може ніхто таких чуд учинити, які чиниш Ти, коли Бог із ним не буде“. **3** Ісус відповів і до нього сказав: „Поправді, поправді кажу́ Я тобі: Коли хто не наро́диться згори́, то не може побачити Божого Царства“. **4** Никоди́м Йому каже: „Як може люди́на родитися, бувши старою? Хіба може вона ввійти до утро́би своїй матері зно́ву й родитись?“ **5** Ісус відповів: „Поправді, поправді кажу́ Я тобі: Коли хто не ро́диться з води й Духа, той не може ввійти в Царство

Боже. 6 Що вродилося з тіла — є тіло, що ж
уродилося з Духа — є Дух. 7 Не дивуйся тому́,
що сказав Я тобі: Вам необхі́дно родитись
згори́. 8 Вітер віє, де хоче, і його голос ти
чуєш, та не відаєш, звідкіля́ він приходить,
і куди він іде. Так буває і з кожним, хто
від Духа наро́дженого". 9 Відповів Никоди́м
і до Нього сказав: „Як це статися може?"
10 Ісус відповів і до нього сказав: „Ти —
учитель ізра́їльський, — то чи ж цього не
знаєш? 11 Поправді, поправді кажу́ Я тобі:
Ми говоримо те, що ми знаємо, а свідчимо
про те, що́ ми бачили, але свідчення нашого
ви не приймаєте. 12 Коли Я говорив вам про
зе́мне, та не вірите ви, то я́к же повірите ви,
коли Я говоритиму вам про небесне? 13 І
не схо́див на небо ніхто, тільки Той, Хто з
неба зійшов, — Людський Син, що на небі.
14 І, як Мойсей піднім змі́я в пустині, так
мусить піднесений бути й Син Лю́дський,
15 щоб кожен, хто вірує в Нього, мав вічне
життя. (aiōnios g166) 16 Так бо Бог полюбив
світ, що дав Сина Свого Однопо́дженого,
щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув,
але мав життя вічне. (aiōnios g166) 17 Бо Бог
не послав Свого Сина на світ, щоб Він світ
засуди́в, але щоб через Нього світ спасся. 18
Хто вірує в Нього, не буде засу́джений; хто
ж не вірує, — той вже засуджений, що не
повірив в Ім'я́ Однопо́дженого Сина Божого.
19 Суд же такий, що світло на світ прибуло́,
люди ж те́мряву більш полюбили, як світло,
— лихі бо були́ їхні вчинки! 20 Бо кожен,
хто робить лихе, нена́видить світло, і не
приходить до світла, щоб не зганено вчинків
його. 21 А хто робить за правдою, той до
світла йде, щоб діла його виявились, бо
зроблені в Бозі вони". 22 По цьому прийшов
Ісус та учні Його до країни Юдейської, і з
ними Він там проживав та христив. 23 А
Іван теж христив в Ено́ні побли́зу Сали́му,
бо було там багато води; і прихо́дили люди
й христились, 24 бо Іван до в'язниці не був
ще поса́джений. 25 І зчинилось змага́ння
Іванових учнів з юдеями — про очи́щення.
26 І прийшли до Івана вони та й сказали
йому: „Учителю, Той, Хто був із тобою по
то́й бік Йорда́ну, про Якого ти свідчив, —
ото христить і Він, і до Нього всі йдуть".
27 Іван відповів і сказав: „Люди́на нічого
приймати не може, як їй з неба не дасться.
28 Ви самі мені свідчите, що я говорив: я —
не Христос, але по́сланий я перед Ним. 29
Хто має заручену, той молодий. А дружко́
молодого, що стоїть і його слухає, дуже
тішиться з голосу молодого. Така радість
моя оце здійснилась! 30 Він має рости, я ж —
малі́ти. 31 Хто зве́рху приходить, — Той над
усіма́. Хто походить із землі, то той зе́мний,
і говорить по-зе́мному. Хто приходить із
неба, Той над усіма́, 32 і що бачив і чув, те Він
свідчить, — та свідо́цтва Його не приймає
ніхто. 33 Хто ж прийняв свідо́цтво Його, той
ствердив тим, що Бог правдивий. 34 Бо Кого
Бог послав, Той Божі слова́ промовляє, — бо
Духа дає Бог без міри. 35 Отець любить Сина,
і дав усе в Його руку. 36 Хто вірує в Сина,
той має вічне життя; а хто в Сина не вірує,
той життя не побачить — а гнів Божий на
нім перебува́є". (aiōnios g166)

4 Як Господь же довідався, що почули
фарисеї, що Ісус учнів більше збирає та
христить, як Іван, 2 хоч Ісус не христив Сам,
а учні Його, 3 Він покинув Юде́ю та зно́ву
пішов у Галіле́ю. 4 І потрібно було́ Самарі́ю
Йому перехо́дити. 5 Отож, прибуває Він
до самарі́йського міста, що зветься Сіха́р,
недалеко від поля, яке Яків був дав своєму
синові Йо́сипові. 6 Там же була Яковова
криниця. І Ісус, дорогою змо́рений, сів отак
край криниці. Було коло години десь шостої.
7 Надхо́дить ось жінка одна з Самарії набрати
води. Ісус каже до неї: „Дай напитись Мені!"
8 Бо учні Його відійшли були в місто, щоб
купити пожи́ви. 9 Тоді каже Йому самаря́нка:
„Як же Ти, юде́янин бувши, та просиш
напитись від мене, самаря́нки?"Бо юдеї не
сходяться із самарянами. 10 Ісус відповів і
промовив до неї: „Коли б знала ти Божий
дар, і Хто Той, Хто говорить тобі: „Дай
напитись Мені", — ти б у Нього просила, і
Він тобі дав би живої води". 11 Каже жінка

до Нього: „І черпака́ в Тебе, Пане, нема, а криниця глибока, — звідки ж маєш Ти воду живу? **12** Чи Ти більший за нашого отця Якова, що нам дав цю криницю, і він сам із неї пив, і сини його, і худоба його?“ **13** Ісус відповів і сказав їй: „Кожен, хто воду цю п'є, буде пра́гнути зно́ву. **14** А хто питиме воду, що Я йому дам, пра́гнути не буде повік, бо вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне“. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** Каже жінка до Нього: „Дай мені, Пане, цієї води, щоб я пити не хотіла, і сюди не прихо́дила брати“. **16** Говорить до неї Ісус: „Іди, поклич чоловіка свого та й вертайся сюди“. **17** Жінка відповіла та й сказала: „Чоловіка не маю“. Відказав їй Ісус: „Ти добре сказала: Чоловіка не маю. **18** Бо п'ятьох чоловіків ти мала, а той, кого маєш тепер, — не муж він тобі. Це ти правду сказала“. **19** Каже жінка до Нього: „Бачу, Пане, що Пророк Ти. **20** Отці наші вклоня́лися Богу на цій ось горі, а ви тве́рдите, що в Єрусалимі те місце, де потрібно вклонятись“. **21** Ісус промовляє до неї: „Повір, жінко, Мені, що надхо́дить година, коли ні на горі цій, ані в Єрусалимі вклоня́тись Отцеві не бу́дете ви. **22** Ви вклоняєтесь тому, чого ви не знаєте, ми вклоняємось тому, що знаємо, бо спасіння — від юдеїв. **23** Але наступає година, і тепер вона є, коли богомі́льці правдиві вклонятися бу́дуть Отцеві в дусі та в правді, бо Отець Собі прагне таких богомі́льців. **24** Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в дусі та в правді вклоня́тись“. **25** Відказує жінка Йому: „Я знаю, що при́йде Месі́я, що зветься Христо́с, — як Він прийде, то все розпові́сть нам“. **26** Промовляє до неї Ісус: „Це Я, що розмовляю з тобою“. **27** І тоді надійшли Його учні, і дивувались, що з жінкою Він розмовляв. Проте жоден із них не спитав: „Чого хочеш?“або: „Про що з нею гово́риш?“ **28** Покинула жінка тоді водоно́са свого, і побігла до міста, та й людям гово́рить: **29** „Ходіть но, побачте Того Чоловіка, що сказав мені все, що́ я вчинила. Чи Він не Христос?“ **30** І вони повихо́дили з міста, і до Нього прийшли. **31** Тим ча́сом же учні просили Його та й казали: „Учителю, їж!“ **32** А Він їм відказав: „Я маю пожи́ву на їдження, якої не знаєте ви“. **33** Питали тоді один о́дного учні: „Хіба хто приніс Йому їсти?“ **34** Ісус каже до них: „Пожива Моя — чинити волю Того, Хто послав Мене, і справу Його доверши́ти. **35** Чи не кажете ви: „Ще чотири от місяці, — і наста́нуть жнива́?“А Я вам кажу́: Підійміть свої очі, та гляньте на ни́ви, — як для жнив уже пополові́ли вони! **36** А хто жне, той заплату бере, та збирає врожай в життя вічне, щоб хто сіє й хто жне — ра́зом раділи. **(aiōnios g166)** **37** Бо про це погові́рка правдива: „Хто інший сіє, а хто інший жне“. **38** Я вас жати послав, де ви не працюва́ли: працюва́ли інші, ви ж до їхньої праці ввійшли“. **39** З того ж міста багато-хто із самаря́н в Нього ввірували через слово жінки, що свідчила: „Він сказав мені все, що я вчинила була́!“ **40** А коли самаря́ни до Нього прийшли, то благали Його, щоб у них позостався. І Він перебув там два дні. **41** Значно ж більш вони ввірували через слово Його. **42** А до жінки казали вони: „Не за слово твоє ми вже віруємо, — самі бо ми чули й пізна́ли, що справді Спаси́тель Він світу!“ **43** Як минуло ж два дні, Він ізвідти пішов в Галілею. **44** Сам бо свідчив Ісус, що не має пошани пророк у вітчи́зні своїй. **45** А коли Він прийшов в Галілею, Його прийняли́ галіле́яни, побачивши все, що вчинив Він в Єрусалимі на святі, бо ходили на свято й вони. **46** Тоді зно́ву прийшов Ісус у Кану́ Галілейську, де перемінив був Він воду на вино. І був там один царедво́рець, що син його хво́рів у Капернау́мі. **47** Він, почувши, що Ісус із Юдеї прибув в Галілею, до Нього прийшов і благав Його, щоб пішов і сина йому вздоровив, бо мав той умерти. **48** Ісус же промовив до нього: „Як знаме́н тих та чуд не побачите, — не ввіруєте!“ **49** Царедво́рець говорить до Нього: „Піди, Господи, поки не вмерла дитина моя!“ **50** Промовляє до нього Ісус: „Іди, — син твій живе!“І повірив той слову, що до нього промовив Ісус, — і пішов.

51 А коли ще в дорозі він був, то раби́ його
перестріли його й сповістили, говорячи:
„Син твій живе“. 52 А він їх запитав про
годину, о котрі́й стало легше йому. Вони ж
відказали до нього: „Учора о сьомій годині
гаря́чка поки́нула його“. 53 Зрозумів тоді
ба́тько, що була́ то година, о котрі́й до нього
промовив Ісус: „Син твій живе“. І ввірував
сам і ввесь його дім. 54 Це знов друге знаме́но
Ісус учинив, як вернувся до Галілеї з Юдеї.

5 Після того юдейське Свято було, і до
Єрусалиму Ісус відійшов. 2 А в Єрусалимі,
біля брами Овечої, є купальня, Віфесда́ по-
єврейському зветься, що мала п'ять ґа́нків. 3
У них лежало багато слабих, сліпих, кривих,
сухих, що чекали, щоб воду пору́шено. 4
Бо ангол Господній часами спускавсь до
купальні, і порушував воду, і хто перший
ула́зив, як воду пору́шено, той здоровим
ставав, хоч би яку мав хворо́бу. 5 А був
там один чоловік, що тридцять і вісім ро́ків
був недужим. 6 Як Ісус його вгледів, що
лежить, та, відаючи, що багато він ча́су
слабує, говорить до нього: „Хочеш бути
здоровим?“ 7 Відповів Йому хворий: „Пане,
я не маю люди́ни, щоб вона, як порушено
воду, до купа́льні всадила мене. А коли
я прихо́джу, то передо мною вже інший
ула́зить“. 8 Говорить до нього Ісус: „Уставай,
візьми ложе своє — та й ходи!“ 9 І зараз
одужав оцей чоловік, і взяв ложе своє — та
й ходив. Того ж дня субота була́, 10 тому́
то сказали юдеї вздоро́вленому: „Є субота,
і не годиться тобі брати ложа свого“. 11 А
він відповів їм: „Хто мене вздоро́вив, Той до
мене сказав: Візьми ложе своє — та й ходи“.
12 А вони запитали його: „Хто Той Чоловік,
що до тебе сказав: Візьми ложе своє — та й
ходи?“ 13 Та не знав уздоро́влений, Хто то
Він, бо Ісус ухилився від наро́ду, що був на
тім місці. 14 Після того Ісус стрів у храмі
його, та й промовив до нього: „Ось ви́дужав
ти. Не гріши ж уже більше, щоб не сталось
тобі чого гіршого!“ 15 Чоловік же пішов і
юдеям звістив, що Той, Хто вздоро́вив його,
то Ісус. 16 І тому́ зачали́ юдеї переслідувати
Ісуса, що таке Він чинив у суботу. 17 А Ісус
відповів їм: „Отець Мій працює аж досі, —
працюю і Я“. 18 І тому́ то юдеї ще більш
намагалися вбити Його, що не тільки суботу
пору́шував Він, але й Бога Отцем Своїм звав,
тим ро́блячись Богові рівним. 19 Відповів же
Ісус і сказав їм: „Поправді, поправді кажу́
вам: Син нічо́го робити не може Сам від
Себе, тільки те, що Він бачить, що ро́бить
Отець; бо що робить Він, те так само й Син
ро́бить. 20 Бо Отець любить Сина, і показує
все, що Сам робить, Йому. І покаже Йому
діла більші від цих, щоб ви дивува́лись. 21 Бо
як мертвих Отець воскрешає й ожи́влює, так
і Син, кого хоче, ожи́влює. 22 Бо Отець і не
судить ніко́го, а ввесь суд віддав Синові, 23
щоб усі шанували і Сина, як шанують Отця.
Хто не шанує Сина, — не шанує Отця, що
послав Його. 24 Поправді, поправді кажу
вам: Хто слухає сло́ва Мого, і віру́є в Того,
Хто послав Мене, — життя вічне той має,
і на суд не прихо́дить, але перейшов він
від смерти в життя. (aiōnios g166) 25 Поправді,
поправді кажу́ вам: Наступає година, і тепер
уже є, коли голос Божого Сина почують
померлі, а ті, що почують, оживуть. 26 Бо
як має Отець життя Сам у Собі, так і Синові
дав життя мати в Самому Собі. 27 І Він дав
Йому силу чинити і суд, бо Він — Людський
Син. 28 Не дивуйтесь цьому́, бо надхо́дить
година, коли всі, хто в гроба́х, — Його голос
почують, 29 і повихо́дять ті, що чинили
добро, на воскре́сення життя, а котрі́ зло
чинили, на воскре́сення Су́ду. 30 Я нічого не
мо́жу роби́ти Сам від Себе. Як Я чую, суджу́,
і Мій суд справедливий, — не шукаю бо волі
Своєї, але волі Отця, що послав Мене. 31
Коли свідчу про Себе Я Сам, то свідо́цтво Моє
неправдиве. 32 Є Інший, Хто свідчить про
Мене, і Я знаю, що правдиве свідо́цтво, яким
свідчить про Мене. 33 Ви послали були́ до
Івана, і він свідчив про правду. 34 Та Я не від
людини свідо́цтва приймаю, але це говорю́,
щоб були ви спасені. 35 Він світильником
був, що горів і світив, та ви тільки хвилю
хотіли потішитись світлом його. 36 Але

Я маю свідчення більше за Іванове, бо ті справи, що Отець Мені дав, щоб Я виконав їх, ті справи, що Я їх чиню́, самі свідчать про Мене, що Отець Мене послав! **37** Та й Отець, що послав Мене, Сам засві́дчив про Мене; але ви ані голосу Його не чули нико́ли, ані виду Його не бачили. **38** Навіть сло́ва Його ви не маєте, щоб у вас перебува́ло, бо не вірите в То́го, Кого Він послав. **39** Дослідіть но Писа́ння, бо ви ду́маєте, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене! **(aiōnios g166)** **40** Та до Мене прийти ви не хочете, щоб мати життя. **41** Від людей не приймаю Я слави, **42** але вас Я пізнав, що любови до Бога в собі ви не маєте. **43** Я прийшов у Йме́ння Свого Отця, та Мене не приймаєте ви. Коли ж при́йде інший у йме́ння своє, того при́ймете ви. **44** Як ви можете вірувати, коли славу один від одно́го приймаєте, а слави тієї, що від Бога Єдиного, не пра́гнете ви? **45** Не думайте, що Я перед Отцем буду вас винуватити, — є, хто вас винуватити бу́де, — Мойсей, що на нього наді́єтесь ви! **46** Коли́ б ви Мойсеєві вірили, то й Мені б ви повірили, бо про Мене писав він. **47** Якщо писа́нням його ви не вірите, то як віри поймете словам Моїм?“

6 Після того Ісус перейшов на той бік Галілейського чи Тіверія́дського моря. **2** А за Ним ішла бе́зліч народу, бо бачили чу́да Його, що чинив над недужими. **3** Ісус же на го́ру зійшов, і сидів там зо Своїми учнями. **4** Наближа́лася ж Пасха, свято юдейське. **5** А Ісус, звівши очі Свої та побачивши, яка бе́зліч наро́ду до Нього йде, говорить Пилипові: „Де́ ми купимо хліба, щоб вони пожили́лись?“ **6** Він же це говорив, його випробо́вуючи, бо знав Сам, що́ Він має робити. **7** Пилип Йому відповідь дав: „І за двісті дина́ріїв їм хліба не стане, щоб кожен із них бодай тро́хи дістав“. **8** Говорить до Нього Андрій, один з учнів Його, брат Си́мона Петра: **9** „Є тут хлопчи́на один, що має п'ять я́чних хлібів та дві риби, але що́ то на бе́зліч таку!“ **10** А Ісус відказав: „Скажіть лю́дям сідати!“А була на тім місці велика трава. І засіло чоловіка числом із п'ять тисяч. **11** А Ісус узяв хліби́, і, подяку вчинивши, роздав тим, хто сидів. Так само і з риб, скільки хотіли вони. **12** І, як наїлись вони, Він говорить до учнів Своїх: „Позбирайте куски позоста́лі, щоб ніщо не загинуло“. **13** І зібрали вони. І дванадцять повних кошів наклали кусків, що лишились їдця́м із п'яти я́чних хлібів. **14** А люди, що бачили чудо, яке Ісус учинив, гомоніли: „Це Той справді Пророк, що повинен прибути на світ!“ **15** Спостерігши ж Ісус, що вони мають за́мір прийти та забрати Його, щоб настанови́ти царем, знов на го́ру пішов Сам один. **16** А як вечір настав, то зійшли Його учні над море. **17** І, ввійшовши до чо́вна, на другий бік моря вони попливли́, до Капернау́му. І те́мрява вже наступила була́, а Ісус ще до них не прихо́див. **18** Від великого ж вітру, що віяв, хвилюва́лося море. **19** Як вони ж пропливли́ стадій із двадцять п'ять або з тридцять, то Ісуса побачили, що йде Він по морю, і до чо́вна зближається, — і їх страх обгорну́в. **20** Він же каже до них: „Це Я, — не лякайтесь!“ **21** І хотіли вони взяти до чо́вна Його; та чо́вен зараз пристав до землі, до якої пливли́. **22** А наступного дня той наро́д, що на тім боці моря стояв, побачив, що там іншого чо́вна, крім одно́го того́, що до нього ввійшли були учні Його, не було́, і що до чо́вна не вхо́див Ісус із Своїми учнями, але відпливли́ самі учні. **23** А тим ча́сом із Тіверія́ди припливли́ човни́ інші близько до місця того, де вони їли хліб, як Господь учинив був подяку. **24** Отож, як побачили люди, що Ісуса та учнів Його там нема, то в човни́ посідали самі й прибули́ до Капернауму, — і шукали Ісуса. **25** І, на тім боці моря знайшовши Його, сказали Йому: „Коли Ти прибув сюди, Учителю?“ **26** Відповів їм Ісус і сказав: „Поправді, поправці кажу́ вам: Мене не тому ви шукаєте, що бачили чуда, а що їли з хлібів і наси́тились. **27** Пильнуйте не про пожи́ву, що гине, але про поживу, що зостається на вічне життя, яку дасть вам Син Лю́дський, бо запечатав Його Бог Отець“. **(aiōnios g166)** **28** Сказали ж

до Нього вони: „Що́ ми маємо почати, щоб робити́ діла Божі?“ **29** Ісус відповів і сказав їм: „Оце діло Боже, — щоб у Того ви вірували, Кого Він послав“. **30** А вони відказали Йому: „Яке ж знаме́но Ти чиниш, щоб побачили ми й поняли́ Тобі віри? Що Ти робиш?“ **31** Наші отці́ їли ма́нну в пустині, як написано: „Хліб із неба їм дав на поживу“. **32** А Ісус їм сказав: „Поправді, поправді кажу́ вам: Не Мойсей хліб із неба вам дав, — Мій Отець дає вам хліб правдивий із неба. **33** Бо хліб Божий є Той, Хто сходить із неба й дає життя світові“. **34** А вони відказали до Нього: „Давай, Господи, хліба такого нам за́вжди!“ **35** Ісус же сказав їм: „Я — хліб життя. Хто до Мене прихо́дить, — не голодува́тиме він, а хто вірує в Мене, — нико́ли не пра́гнутиме. **36** Але Я вам сказав, що Мене хоч ви й бачили, та не віруєте. **37** Усе при́йде до Мене, що Отець дає Мені, а того, хто до Мене приходить, Я не вижену геть. **38** Бо Я з неба зійшов не на те, щоб волю чинити Свою, але волю Того, Хто послав Мене. **39** Оце ж воля Того, Хто послав Мене, — щоб з усього, що дав Мені Він, Я нічого не стратив, але воскреси́в те останнього дня. **40** Оце ж воля Мого Отця, — щоб усякий, хто Сина бачить та вірує в Нього, мав вічне життя, — і того воскрешу́ Я останнього дня“. **(aiōnios g166)** **41** Тоді стали юдеї ре́мствувати на Нього, що сказав: „Я той хліб, що з неба зійшов“. **42** І казали вони: „Хіба Він не Ісус, син Йо́сипів, що ми знаємо батька та матір Його? Як же Він каже: Я з неба зійшов?“ **43** А Ісус відповів і промовив до них: „Не ремствуйте ви між собою! **44** Ніхто бо не може до Мене прийти, як Отець, що послав Мене, не притягне його, — і того воскрешу́ Я останнього дня. **45** У Пророків написано: „І всі бу́дуть від Бога навче́ні.“Кожен, хто від Бога почув і навчився, приходить до Мене. **46** Це не значить, щоб хтось Отця бачив, — тільки Той Отця бачив, Хто походить від Бога. **47** Поправді, поправді кажу́ Вам: Хто вірує в Мене, — життя вічне той має. **(aiōnios g166)** **48** Я — хліб життя! **49** Отці ваші в пустині їли манну, — і померли. **50** То є хліб, Який сходить із неба, — щоб не вмер, хто Його споживає. **51** Я — хліб живий, що з неба зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік буде жити. А хліб, що дам Я, то є тіло Моє, яке Я за життя світу дам“. **(aiōn g165)** **52** Тоді між собою змагатися стали юдеї, говорячи: „Як же Він може дати нам тіла спожити?“ **53** І сказав їм Ісус: „Поправді, поправді кажу вам: Якщо ви споживати не будете тіла Сина Лю́дського й пити не будете крови Його, то в собі ви не будете мати життя. **54** Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той має вічне життя, — і того воскрешу́ Я останнього дня. **(aiōnios g166)** **55** Бо тіло Моє — то правдиво пожива, Моя ж кров — то правдиво пиття. **56** Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той в Мені перебува́є, а Я в ньому. **57** Як Живий Отець послав Мене, і живу Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, і він житиме Мною. **58** То є хліб, що з неба зійшов. Не як ваші отці їли ма́нну й померли, — хто цей хліб споживає, той жити буде пові́к!“ **(aiōn g165)** **59** Оце Він говорив, коли в Капернаумі навчав у синагозі. **60** А багато-хто з учнів Його, як почули оце, гомоніли: „Жорстока це мова! Хто́ слухати може її?“ **61** А Ісус, Сам у Собі знавши це, що учні Його на те ре́мствують, промовив до них: „Чи оце вас споку́шує? **62** А що ж, як побачите Лю́дського Сина, що сходить туди, де перше Він був? **63** То Дух, що ожи́влює, тіло ж не помагає нічого. Слова́, що їх Я говорив вам, то дух і життя. **64** Але є дехто з вас, хто не вірує“. Бо Ісус знав споча́тку, хто ті, хто не вірує, і хто видасть Його. **65** І сказав Він: „Я тому́ й говорив вам, що до Мене прибути не може ніхто, як не буде йому від Отця да́не те “. **66** Із того ча́су відпали багато-хто з учнів Його, і не ходили вже з Ним. **67** І сказав Ісус Дванадцятьо́м: „Чи не хочете й ви́ відійти?“ **68** Відповів Йому Си́мон Петро: „До ко́го ми пі́демо, Господи? Ти маєш слова́ життя вічного. **(aiōnios g166)** **69** Ми ж увірували та пізнали, що Ти — Христос, Син Бога Живого!“ **70** Відповів їм Ісус: „Чи не Дванадцятьо́х Я вас вибрав? Та один із вас дия́вол“. **71** Це сказав

Він про Юду, сина Си́монового, Іскаріо́та. Бо цей мав Його видати, хоч він був один із Дванадцятьо́х.

7 Після цього Ісус ходив по Галілеї, не хотів бо ходи́ти по Юдеї, бо юдеї шукали нагу́ди, щоб убити Його. **2** А надхо́дило свято юдейське — Ку́чки. **3** І сказали до Нього брати Його: „Піди звідси, і йди до Юдеї, щоб і учні Твої побачили вчинки Твої, що Ти робиш. **4** Тайкома́ бо не робить ніче́го ніхто, але сам прагне бути відо́мий. Коли Ти таке чиниш, то з'яви́ Себе світові“. **5** Бо не вірували в Нього навіть брати Його! **6** А Ісус промовляє до них: „Не настав ще Мій час, але за́вжди готовий час ваш. **7** Вас нена́видіти світ не може, а Мене він нена́видить, бо Я сві́дчу про нього, що діла́ його злі. **8** Ідіть на це свято, Я ж іще не піду́ на це свято, бо не ви́повнився ще Мій час“. **9** Це сказавши до них, Він зостався у Галілеї. **10** Коли ж вийшли на свято брати Його, тоді й Сам Він пішов, — не відкрито, але́ ніби по́тай. **11** А юдеї за свята шукали Його та питали: „Де Він?“ **12** І поголо́ска велика про Нього в наро́ді була. Одні говорили: „Він добрий“, а інші казали: „Ні, — Він зводить з дороги наро́д“. **13** Та відкрито про Нього ніхто не казав, — бо боялись юдеїв. **14** У половині вже свята Ісус у храм увійшов і навчав. **15** І дивувались юдеї й казали: „Як Він знає Писа́ння, не вчившись?“ **16** Відповів їм Ісус і сказав: „Наука Моя — не Моя, а Того, Хто послав Мене. **17** Коли хоче хто волю чинити Його, той довідається про науку, чи від Бога вона, чи від Себе Самого кажу́ Я. **18** Хто говорить від себе самого, той власної слави шукає, а Хто слави шукає Того, Хто послав Його, Той правдивий, — і в Ньому неправедности нема. **19** Чи ж Зако́на вам дав не Мойсей? Та ніхто з вас Зако́на того не виконує. На́що хочете вбити Мене?“ **20** Наро́д відповів: „Чи Ти де́мона маєш? Хто Тебе хоче вбити?“ **21** Ісус відповів і сказав їм: „Одне ді́ло зробив Я, — і всі ви дивуєтесь. **22** Через це Мойсей дав обрі́зання вам, — не тому́, що воно від Мойсея, але від отців, — та ви й у суботу обрізуєте чоловіка. **23** Коли ж чоловік у суботу приймає обрі́зання, щоб Зако́ну Мойсеєвого не порушити, чого ж ре́мствуєте ви на Мене, що Я всю люди́ну в суботу вздоро́вив? **24** Не судіть за обличчям, але суд справедливий чиніть!“ **25** Дехто ж з єрусали́млян казали: „Хіба́ це не Той, що Його шукають убити? **26** Бо говорить відкрито ось Він, — і нічого не кажуть Йому. Чи то справді дізналися старші, що Він дійсно Христос? **27** Та ми знаєм Цього, звідки Він. Про Христа ж, коли при́йде, ніхто знати не бу́де, звідки Він“. **28** І скликнув у храмі Ісус, навчаючи й кажучи: „І Мене знаєте ви, і знаєте, звідки Я. А Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той, Хто послав Мене, що Його ви не знаєте. **29** Я знаю Його, — Я бо від Нього, і послав Мене Він!“ **30** Тож шукали вони, щоб схопи́ти Його, та ніхто не наклав рук на Нього, — бо то ще не настала година Його́. **31** А багато з наро́ду в Нього ввірували та казали: „Коли при́йде Христос, чи ж Він чу́да чинитиме більші, як чинить Оцей?“ **32** Фарисеї прочули такі поголо́ски про Нього в наро́ді. Тоді первосвященики та фарисеї послали свою́ службу, щоб схопи́ти Його. **33** Ісус же сказав: „Ще недовго побу́ду Я з вами, та й до Того піду́, Хто послав Мене. **34** Ви бу́дете шукати Мене, — і не зна́йдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете“. **35** Тоді говорили юдеї між собою: „Куди це Він хоче йти, що не зна́йдемо Його? Чи не хоче йти до виселе́нців між греки, та й греків навчати? **36** Що за слово, яке Він сказав: „Ви бу́дете шукати Мене, — і не знайдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете?“ **37** А останнього великого дня свята Ісус стояв і кликав, говорячи: „Коли прагне хто з вас — нехай при́йде до Мене та й п'є! **38** Хто вірує в Мене, як каже Писа́ння, то ріки живої води потечуть із утро́би його́“. **39** Це ж сказав Він про Духа, що мали прийняти Його, хто ввірував у Нього. Не було́ бо ще Духа на них, — не був бо Ісус ще просла́влений. **40** А багато з наро́ду, почувши слова́ ті, казали: „Він справді пророк!“ **41** Інші казали: „Він

Христос“. А ще інші казали: „Хіба прúйде Христос із Галілеї? **42** Чи ж не каже Писáння, що Христос прúйде з роду Давидового, і з села Вифлеéму, звідкілá був Давид?“ **43** Так повстала незгода в нарóді з-за Нього. **44** А дéкотрі з них мали замір схопúти Йогó, — та ніхто не поклав рук на Нього. **45** І вернулася слýжба до первосвящеників та фарисеїв, а ті їх запитали: „Чому не привелú ви Його?“ **46** Відказала та слýжба: „Чоловік ще нікóли так не промовляв, як Оцей Чоловік“. **47** А їм відповілú фарисеї: „Чи й вас із дороги не звéдено? **48** Хібá хто з старшúх або з фарисеїв увірував у Нього? **49** Та проклáтий народ, що не знає Закóну!“ **50** Говорить до них Никодúм, що приходив до Нього вночі, і що був один із них: **51** „Хіба судить Закóн наш людúну, як перше її не вислухає, і не дізнається, щó вона робить?“ **52** Йому відповіли та сказали вони: „Чи й ти не з Галілеї? Досліди та побач, що не прúйде Пророк із Галілеї“. **53** І до дому свогó пішов кожен.

8 Ісус же на гору Олúвну пішов. **2** А над ранком прийшов знов у храм, — і всі люди збігались до Нього. А Він сів і навчав їх. **3** І ось книжники та фарисеї приводять до Нього в перéлюбі схóплену жінку, і посередúні ставлять її, **4** та й говорять Йому: „Оцю жінку, Учителю, злóвлено на гарячому вчинку перéлюбу. **5** Мойсей же в Закóні звелів нам таких побивáти камінням. А Ти що говóриш?“ **6** Це ж казали вони, Його спокýшуючи, та щоб мати на Нього оскáрження. А Ісус, нахилившись додóлу, по землі писав пальцем. **7** А коли ті не переставали питати Його, Він підвівся й промовив до них: „Хто з вас без гріхá, — нехай перший на неї той каменем кине!“ **8** І Він знов нахилúвся додóлу, і писав по землі. **9** А вони, це почувши й сумлінням докóрені, стали один по однóму вихóдити, почавши з найстарших та аж до останніх. І зостався Сам Ісус і та жінка, що стояла всередúні. **10** І підвівся Ісус, і нікóго, крім жінки, не бачивши, промовив до неї: „Дé ж ті, жінко, що тебе оскаржáли? Чи ніхто тебе не засудив?“ **11** А вона відказала: „Ніхто, Господи“. І сказав їй Ісус: „Не засуджую й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши!“ **12** І знóву Ісус промовляв до них, кажучи: „Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не бýде ходити у тéмряві той, алé матиме світло життя“. **13** Фарисеї ж Йому відказали: „Ти Сам свîдчиш про Себе, — тим свідóцтво Твоє неправдиве“. **14** Відповів і сказав їм Ісус: „Хоч і свîдчу про Себе Я Сам, — та правдиве свідóцтво Моє, бо Я знаю, звідкіля Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не вîдаєте, відкіля Я прихóджу, і куди Я йду. **15** Ви за тілом судите, — Я не суджý нікóго. **16** А коли Я суджý, то правдивий Мій суд, бо не Сам Я, а Я та Отець, що послав Він Мене! **17** Та й у вашім Закóні написано, що свîдчення двох чоловіків правдиве. **18** Я Сам свідчу про Себе Самого, і свîдчить про Мене Отець, що послав Він Мене“. **19** І сказали до Нього вони: „Де Отець Твій?“Ісус відповів: „Не знаєте ви ні Мене, ні Мого Отця. Якби знали Мене, то й Отця Мого знали б“. **20** Ці словá Він казав при скарбни́ці, у храмі навчаючи. І ніхто не схопúв Його, бо то ще не настала година Його. **21** І сказав Він їм знóву: „Я відхóджу, ви ж шукати Мене бýдете, і помрете в гріху своїм. Куди Я йду, туди ви прибути не можете“. **22** А юдеї казали: „Чи не вб'є Він Сам Себе, коли каже: Куди Я йду, туди ви прибýти не можете?“ **23** І сказав Він до них: „Ви — від дóлу, Я — звисóка, і ви зо світу цього, Я не з цього світу. **24** Томý Я сказав вам, що помрéте в своїх гріхах. Бо коли не ввіруєте, що то Я, то помрéте в своїх гріхах“. **25** А вони запитали Його: „Хто Ти такий?“І Ісус відказав їм: „ Той, Хто спочáтку, як і говорю́ Я до вас. **26** Я маю багато про вас говорити й судити; правдивий же Той, Хто послав Мене, і Я світові те говорю́, що від Нього почув“. **27** Але не зрозуміли вони, що то Він про Отця говорив їм. **28** Тож Ісус їм сказав: „Коли ви підîймете Лю́дського Сина, тоді зрозумієте, що то Я, і що Сам Я від Себе нічого не дîю, але те говорю́, як Отець

Мій Мене був навчив. **29** А Той, Хто послав Мене, перебува́є зо Мною; Отець не зоставив Само́го Мене, бо Я за́вжди чиню́, що Йому до вподо́би". **30** Коли Він говорив це, то багато-хто в Нього увірували. **31** Тож промовив Ісус до юдеїв, що в Нього ввірували: „Як у слові Моїм позоста́нетеся, тоді справді Моїми у́чнями бу́дете, **32** і пізна́єте правду, — а правда вас вільними зробить!" **33** Вони відказали Йому́: „Авраамів ми рід, і нічиїми невільниками не були́ ми нико́ли. То як же Ти кажеш: „Ви станете вільні?" **34** Відповів їм Ісус: „Поправді, поправді кажу́ вам, що кожен, хто чинить гріх, той раб гріха́. **35** І не зостається раб у домі повік, але Син зостається повік. **(aiōn g165)** **36** Коли Син отже зробить вас вільними, то справді ви будете вільні. **37** Знаю Я, що ви рід Авраамів, але хочете смерть запо[д]іяти Мені, бо наука Моя не вміщається в вас. **38** Я те говорю́, що Я бачив в Отця, та й ви робите те, що ви бачили в ба́тька свого́". **39** Сказали вони Йому в відповідь: „Наш отець — Авраам". Відказав їм Ісус: „Коли б ви Авраамові діти були, то чинили б діла́ Авраамові. **40** А тепер ось ви хочете вбити Мене, Чоловіка, що вам казав правду, яку чув Я від Бога. Цього Авраам не робив. **41** Ви робите діла батька свого". Вони ж відказали Йому: „Не родилися ми від пере́любу, — одного ми маєм Отця — то Бога". **42** А Ісус їм сказав: „Якби Бог був Отець ваш, — ви б любили Мене, бо від Бога Я вийшов і прийшов, — не від Себе ж Самого прийшов Я, а Мене Він послав. **43** Чому мови Моєї ви не розумієте? Бо не можете чути ви сло́ва Мого. **44** Ваш ба́тько — диявол, і пожадли́вості батька свого ви виконувати хочете. Він був душогу́б споконві́ку, і в правді не вста́яв, бо правди нема в нім. Як гово́рить неправду, то говорить зо сво́го, — бо він неправдомо́вець і ба́тько неправді. **45** А Мені ви не вірите, бо Я правду кажу́. **46** Хто з вас може Мені докори́ти за гріх? Коли ж правду кажу́, чом Мені ви не вірите? **47** Хто від Бога, той слухає Божі слова́; через те ви не слухаєте, що ви не від Бога". **48** Відізвались юдеї й сказали Йому́: „Чи ж не добре ми кажемо, що Ти самаряни́н і де́мона маєш?" **49** Ісус відповів: „Не маю Я де́мона, та шаную Свого Отця, ви ж Мене зневажа́єте. **50** Не шукаю ж Я власної слави, — є Такий, Хто шукає та судить. **51** Поправді, поправді кажу́ вам: Хто слово Моє берегти́ме, не побачить той смерти повік! **(aiōn g165)** **52** І сказали до Нього юдеї: „Тепер ми дізналися, що де́мона маєш: умер Авраам і пророки, а Ти кажеш: Хто науку Мою берегтиме, не скуштує той смерти повік. **(aiōn g165)** **53** Чи ж Ти більший, аніж отець наш Авраам, що помер? Та повмирали й пророки. Ким Ти робиш Само́го Себе?" **54** Ісус відповів: „Як Я сла́влю Самого Себе, то ніщо Моя слава. Мене прославляє Отець Мій, про Якого ви кажете, що Він Бог ваш. **55** І ви не пізнали Його, а Я знаю Його. А коли Я скажу́, що не знаю Його, — буду неправдомо́вець, подібний до вас. Та Я знаю Його, — і слово Його зберігаю. **56** Отець ваш Авраам прагнув із радістю, щоб побачити день Мій, — і він бачив, і тішився". **57** А юдеї ж до Нього сказали: „Ти й п'ятидесяти́ ро́ків не маєш іще, — і Авраама Ти бачив?" **58** Ісус їм відказав: „Поправді, поправді кажу́ вам: Перш, ніж був Авраам, — Я є". **59** І схопи́ли каміння вони, щоб кинути на Нього. Та схова́вся Ісус, і з храму пішов.

9 А коли Він прохо́див, побачив чоловіка, що сліпим був з наро́дження. **2** І спитали Його учні Його, говорячи: „Учителю, хто згрішив: чи він сам, чи батьки його, що сліпим він родився?" **3** Ісус відповів: „Не згрішив ані він, ні батьки його, а щоб діла Божі з'явились на ньому. **4** Ми мусимо виконувати діла Того, Хто послав Мене, аж поки є день. Надхо́дить он ніч, коли жоден нічо́го не зможе виконувати. **5** Доки Я в світі, — Я Світло для світу". **6** Промовивши це, Він сплюнув на землю, і з сли́ни грязи́во зробив, і очі сліпому пома́зав грязи́вом, **7** і до нього промовив: „Піди, умийся в ставку́ Сілоа́м"(визначає це „По́сланий"). Тож пішов той і вмився, — і вернувся видю́щим. **8** А сусіди та ті, що бачили перше його, як був

він сліпий, говорили: „Чи ж не той це, що
сидів та просив?“ 9 Говорили одні, що це
він, а інші казали: „Ні, — подібний до нього“.
А він відказав: „Це я!“ 10 І питали його: „Як
же очі відкрились тобі?“ 11 А той опові́да́в:
„Чоловік, що Його звуть Ісусом, грязи́во
зробив, і очі помазав мені, і до мене сказав:
„Піди в Сілоа́м та й умийся“. Я ж пішов та
й умився, — і став бачити“. 12 І сказали до
нього: „Де Він?“Відказує той: „Я не знаю“. 13
Ведуть тоді до фарисеїв того, що був перше
незрячий. 14 А була то субота, як грязи́во
Ісус учинив і відкрив йому очі. 15 І знов
запитали його й фарисеї, я́к видющим він
став. А він розповів їм: „Грязи́во поклав Він
на очі мені, а я вмився, — та й бачу“. 16
Тоді деякі з фарисеїв казали: „Не від Бога
Оцей Чоловік, — бо суботи не де́ржить“. А
інші казали: „Як же чу́да такі може грішна
люди́на чинити?“І незгода між ними була́. 17
Тому зно́ву говорять сліпому: „Що́ ти кажеш
про Нього, коли очі відкрив Він тобі?“А
той відказав: „Він Пророк!“ 18 Юдеї проте́
йому не повірили, що незрячим він був і
прозрів, аж поки не покликано батькі́в того
прозрілого. 19 І запитали їх, кажучи: „Чи ваш
оце син, про якого ви кажете, ніби родився
сліпим? Як же він тепер бачить?“ 20 А батьки
його відповіли́ та сказали: „Ми знаєм, що
цей — то наш син, і що він народився сліпим.
21 Але я́к тепер бачить, — не знаємо, або
хто йому очі відкрив, — ми не відаємо.
Поспитайте його, — він дорослий, хай сам
скаже про себе“. 22 Таке говорили батьки
його, бо боялись юдеїв: юдеї бо вже були
змо́вились, — як хто за Христа Його визнає,
щоб той був відлучений від синагоги. 23 Ось
тому говорили батьки його: „Він дорослий,
— його поспитайте“. 24 І покликали вдруге
того чоловіка, що був сліпим, і сказали йому:
„Віддай хвалу Богові. Ми знаємо, що грішний
Отой Чоловік“. 25 Але він відповів: „Чи Він
грішний — не знаю. Одне тільки знаю, що я
був сліпим, а тепер бачу!“ 26 І спитали його:
„Що тобі Він зробив? Як відкрив тобі очі?“ 27
Відповів він до них: „Я вже вам говорив, —
та не слухали ви. Що́ бажаєте зно́ву почути?
Може й ви Його учнями хочете стати?“ 28 А
вони його вилаяли та й сказали: „То ти Його
учень, а ми учні Мойсеєві. 29 Ми знаємо, що
Бог говорив до Мойсея, — звідки ж узявся
Оцей, ми не відаємо“. 30 Відповів чоловік і
сказав їм: „То́ ж воно й дивно, що не знаєте
ви, звідки Він, — а Він мені очі відкрив! 31 Та
ми знаємо, що грішників Бог не послухає;
хто ж богобійний, і виконує волю Його, —
того слухає Він. 32 Відвіку не чу́вано, щоб хто
очі відкрив був сліпому з наро́дження. (aiōn
g165) 33 Коли б не від Бога був Цей, Він нічого
не міг би чинити“. 34 Вони відповіли́ та й
сказали йому: „Ти ввесь у гріхах народився,
— і чи тобі нас учити?“І геть його вигнали.
35 Дізнався Ісус, що вони того вигнали геть,
і, знайшовши його, запитав: „Чи віруєш ти
в Сина Божого?“ 36 Відповів той, говорячи:
„Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у
Нього?“ 37 Промовив до нього Ісус: „І ти
бачив Його, і Той, Хто говорить з тобою — то
Він!“ 38 А він відказав: „Я вірую, Господи!“І
вклонився Йому. 39 І промовив Ісус: „На суд
Я прийшов у цей світ, щоб бачили темні,
а видю́щі щоб стали незрячі“. 40 І почули
це деякі з тих фарисеїв, що були з Ним, та
й сказали Йому: „Чи ж і ми невидю́щі?“ 41
Відказав їм Ісус: „Якби ви невидю́щі були,
то не мали б гріха́; а тепер ви говорите:
„Бачимо“, — то й ваш гріх зостається при
вас!

10 Поправді, поправді кажу́ вам: Хто
не входить двери́ма в коша́ру, але
перела́зить деі́нде, — той зло́дій і розбійник.
2 А хто входить двери́ма, — той вівцям
пастух. 3 Ворота́р відчиняє йому, і його
голосу слухають вівці; і свої вівці він кличе
по йме́нню, і випрова́джує їх. 4 А як вижене
всі свої вівці, він іде перед ними, і вівці
слідо́м за ним ідуть, бо знають голос його́.
5 За чужим же не пі́дуть вони, а будуть
утікати від нього, — бо не знають вони
чужого голосу“. 6 Оцю при́тчу повів їм Ісус,
але не зрозуміли вони́, про що їм говорив. 7
І зно́ву промовив Ісус: „Поправді, поправді

кажу́ вам, що Я — двері ві́вцям. **8** Усі, скільки їх перше Мене прихо́дило, — то злодії́ й розбійники, але вівці не слухали їх. **9** Я — двері: коли через Мене хто ввійде, спасеться, і той ввійде та ви́йде, і пасо́висько зна́йде. **10** Зло́дій тільки на те закрада́ється, щоб красти й убивати та нищити. Я прийшов, щоб ви мали життя, і подоста́тком щоб мали. **11** Я — Пастир Добрий! Пастир добрий кладе́ життя власне за вівці. **12** А наймит, і той, хто не вівча́р, кому вівці не свої, коли бачить, що вовк наближа́ється, то ки́дає вівці й тікає, а вовк їх хапає й поло́шить. **13** А на́ймит утікає тому́, що він наймит, і не дбає про вівці. **14** Я — Пастир Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають. **15** Як Отець Мене знає, так і Я Отця знаю, і власне життя Я за вівці кладу́. **16** Також маю Я інших овець, які не з цієї коша́ри, — Я повинен і їх припрова́дити. І Мій голос почують вони, — і бу́де ота́ра одна й Один Па́стир! **17** Через те Отець любить Мене, що Я власне життя віддаю, щоб ізно́ву прийняти його. **18** Ніхто в Мене його не бере́, але Я Сам від Себе кладу́ його. Маю вла́ду віддати його, і маю вла́ду прийняти його зно́ву, — Я цю заповідь взяв від Свого Отця“. **19** З-за цих слів між юдеями зно́ву незгода зняла́ся. **20** І багато-хто з них говорили: „Він де́мона має, і несамови́тий. Чого слухаєте ви Його?“ **21** Інші казали: „Ці слова́ не того, хто демона має. Хіба де́мон може очі сліпим відкривати?“ **22** Було тоді свято Відно́влення в Єрусалимі. Стояла зима. **23** А Ісус у храмі ходив, у Соломоновім ґа́нку. **24** Юдеї тоді обступили Його та й казали Йому: „Доки будеш тримати в непе́вності нас? Якщо́ Ти Христос, — то відкрито скажи нам!“ **25** Відповів їм Ісус: „Я вам був сказав, — та не вірите ви. Ті діла, що чиню́ їх у Йме́ння Свого Отця, — вони свідчать про Мене. **26** Та не вірите ви, — не з Моїх бо овець ви. **27** Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідко́м вони йдуть. **28** І Я життя вічне даю їм, і вони не загинуть повік, і ніхто їх не ви́хопить із Моєї руки. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Мій Отець, що дав їх Мені, Він більший за всіх, — і ви́хопити ніхто їх не може Отцеві з руки́. **30** Я й Отець — Ми одне!“ **31** Знов каміння схопи́ли юдеї, щоб укаменува́ти Його. **32** Відповів їм Ісус: „Від Отця показав Я вам добрих учинків багато, — за котри́й же з тих учинків хочете Мене каменувати?“ **33** Юдеї Йому відказали: „Не за добрий учинок хочемо Тебе вкаменувати, а за богозневагу, — бо Ти, бувши люди́ною, за Бога Себе видаєш“. **34** Відповів їм Ісус: „Хіба не написано в вашім Зако́ні: „Я сказав: ви боги"? **35** Коли тих Він богами назвав, що до них слово Боже було́, — а Писа́ння не може порушене бути, **36** то Тому́, що Отець освятив і послав Його в світ, закидаєте ви: „Зневажаєш Ти Бога“, через те, що сказав Я: „Я — Син Божий“? **37** Коли Я не чиню́ діл Свого Отця, то не вірте Мені. **38** А коли Я чиню́, то хоч ви Мені віри й не йме́те, повірте ділам, щоб пізнали й повірили ви, що Отець у Мені, а Я — ув Отці!“ **39** Тоді зно́ву шукали вони, щоб схопи́ти Його, але вийшов із рук їхніх Він. **40** І Він знову на то́й бік Йорда́ну пішов, на те місце, де Іван найперше христив, та й там перебува́в. **41** І багато до Нього прихо́дили та говорили, що хоч жа́дного чуда Іван не вчинив, але все, що про Нього Іван говорив, правдиве було́. **42** І багато-хто ввірували в Нього там.

11 Був же хворий один, Ла́зар у Віфа́нії, із села Марії й сестри її Марти. **2** А Марія, що брат її Лазар був хворий, була та, що помазала Господа миром, і воло́ссям своїм Йому но́ги обте́рла. **3** Тоді се́стри послали до Нього, говорячи: „Ось нездужає, Господи, той, що любиш його!“ **4** Як почув же Ісус, то промовив: „Не на смерть ця недуга, а на Божу славу, — щоб Син Божий прославився нею“. **5** А Ісус любив Марту, і сестру її, і Лазаря. **6** А коли Він почув, що нездужає той, то зостався два дні на тім місці, де був. **7** Після ж того говорить до учнів: „Ходімо зно́ву в Юдею“. **8** Йому учні сказали: „Учителю, таж допі́ру юдеї хотіли камінням побити Тебе, а Ти знов туди пі́деш?“ **9** Ісус відповів: „Хіба дня не дванадцять годин? Як хто ходить за

дня, не спіткне́ться, — цьогосвітнє бо світло
він бачить. 10 А хто ходить нічно́ї пори, той
спіткнеться, — бо немає в нім світла". 11
Оце Він сказав, а по то́му говорить до них:
„Друг наш Лазар заснув, — та піду́ розбудити
Його". 12 А учні сказали Йому: „Як заснув,
то він, Господи, ви́дужає". 13 Та про смерть
його мовив Ісус, вони ж ду́мали, що про
сонний спочи́нок Він каже. 14 Тоді просто
сказав їм Ісус: „Умер Лазар. 15 І Я тішусь
за вас, що там Я не був, щоб повірили ви.
Та ходімо до нього". 16 Сказав же Хома,
називаний Близню́к, до співучнів: „Ходімо й
ми, щоб із Ним повмирати". 17 Як прибув
же Ісус, то знайшов, що чотири вже дні той
у гро́бі. 18 А Віфа́нія поблизу Єрусалиму
була́, яких стадій з п'ятнадцять. 19 І багато
з юдеїв до Марти й Марії прийшли, щоб за
брата розва́жити їх. 20 Тоді Марта, почувши,
що надхо́дить Ісус, побігла зустріти Його,
Марія ж удома сиділа. 21 І Марта сказала
Ісусові: „Коли б, Господи, був Ти отут, — то
не вмер би мій брат. 22 Та й тепер, — знаю
я, — що чого тільки в Бога попросиш, то
дасть Тобі Бог!" 23 Промовляє до неї Ісус:
„Воскресне твій брат!" 24 Відказує Марта
Йому: „Знаю, що в воскресіння останнього
дня він воскресне". 25 Промовив до неї
Ісус: „Я воскресіння й життя. Хто вірує в
мене, — хоч і вмре, буде жити. 26 І кожен,
хто живе та хто вірує в Мене, — повіки не
вмре. Чи ти віруєш в це?" (aiōn g165) 27 Вона
каже Йому: „Так, Господи! Я вірую, що Ти
Христос, Син Божий, що має прийти на
цей світ". 28 І промовивши це, відійшла, та
й покликала нишком Мари́ю, сестру свою,
ка́жучи: „Учитель тут, і Він кличе тебе!" 29 А
та, як зачула, квапли́во встала й до Нього
пішла. 30 А Ісус не ввійшов був іще до села,
а знахо́дився на місці, де Марта зустріла
Його. 31 Юдеї тоді, що були з нею в домі й її
розважали, як побачили, що Марія квапли́во
встала й побігла, подали́ся за нею, гадаючи,
що до гро́бу пішла вона, — плакати там.
32 Як Марія ж прийшла туди, де був Ісус, і
Його вгледіла, то припала до ніг Йому та й
говорила до Нього: „Коли б, Господи, був
Ти отут, то не вмер би мій брат!" 33 А Ісус,
як побачив, що плаче вона, і плачуть юдеї,
що з нею прийшли, то в дусі розжа́лобився
та й звору́шився Сам, 34 і сказав: „Де його
ви поклали?"Говорять Йому́: „Іди, Господи,
та подивися!" 35 І заплакав Ісус. 36 А юдеї
казали: „Дивись, як любив Він його!" 37 А з
них дехто сказали: „Чи не міг же зробити
Отой, Хто очі сліпому відкрив, щоб і цей не
помер?" 38 Ісус же розжа́лобившись знову в
Собі, і до гро́бу прийшов. Була ж то печера, і
камінь на ній налага́в. 39 Промовляє Ісус:
„Відваліть цього каменя!"Сестра вмерлого
Марта говорить до Нього: „Уже, Господи,
чути, — бо чотири вже дні він у гро́бі". 40
Ісус каже до неї: „Чи тобі не казав Я, що як
бу́деш ти вірувати, — славу Божу побачиш?"
41 І зняли́ тоді каменя. А Ісус ізвів очі до
неба й промовив: „Отче, дяку прино́шу Тобі,
що Мене Ти почув. 42 Та Я знаю, що Ти
за́вжди почуєш Мене, але ради наро́ду, що
довкола стоїть, Я сказав, щоб увірували,
що послав Ти Мене". 43 І, промовивши це,
Він скричав гучни́м голосом: „Ла́зарю, —
вийди сюди!" 44 І вийшов померлий, по
рука́х і нога́х обв'я́заний па́сами, а обличчя
у нього було́ перев'я́зане хусткою. Ісус каже
до них: „Розв'яжіть його та й пустіть, щоб
ходив". 45 І багато з юдеїв, що посхо́дилися
до Марії, та бачили те, що Він учинив, у
Нього ввірували. 46 А деякі з них пішли до
фарисеїв, і їм розповіли, що́ Ісус учинив. 47
Тоді первосвященики та фарисеї скли́кали
раду й казали: „Що́ маємо робити, бо Цей
Чоловік пребагато чуд чинить? 48 Якщо так
позоставимо Його, то всі в Нього ввірують, — і
при́йдуть римля́ни, та й ві́зьмуть нам і край,
і наро́д!" 49 А один із них, Кайя́фа, що був
первосвящеником року того́, промовив до
них: „Ви нічо́го не знаєте, 50 і не поміркуєте,
що краще для вас, щоб один чоловік прийняв
смерть за людей, аніж щоб увесь наро́д
мав загинути!" 51 А того не сказав сам
від себе, але, первосвящеником бувши в
тім році, пророкував, що Ісус за наро́д мав

умерти, **52** і не лише за наро́д, але й щоб сполучити в одне́ розпоро́шених Божих дітей. **53** Отож, від того дня вони змо́вилися, щоб убити Його. **54** І тому́ не ходив більш Ісус між юдеями явно, але звідти вдавсь до околиць поближче пустині, до міста, що зветься Єфре́м, — і тут залишався з Своїми учнями. **55** Наближалася ж Пасха юдейська, і багато-хто з кра́ю вдались перед Пасхою в Єрусалим, щоб очи́стити себе. **56** І шукали Ісуса вони, а в храмі стоявши, гомоніли один до одно́го: „А як вам здається? Хіба Він не при́йде на свято?“ **57** А первосвященики та фарисеї нака́за дали́: як дізнається хто, де Він перебува́тиме, нехай донесе, — щоб схопи́ти Його.

12 Ісус же за шість день до Пасхи прибув до Віфа́нії, де жив Лазар, що його воскресив Ісус із мертвих. **2** І для Нього вече́рю там спра́вили, а Марта прислуго́вувала. Був же й Лазар одним із тих, що до столу з Ним сіли. **3** А Марія взяла літру мира, — з найдоро́жчого на́рду паху́чого, і намасти́ла Ісусові но́ги, і воло́ссям своїм Йому но́ги обтерла. І пахощі мира наповнили дім! **4** І говорить один з Його учнів, Юда Іскаріо́тський, що мав Його видати: **5** „Чому мира оцього за триста дина́рів не про́дано, та й не ро́здано вбогим?“ **6** А це він сказав не тому́, що про вбогих журився, а тому́, що був зло́дій: він мав скриньку на гроші, — і крав те, що вкида́ли. **7** І промовив Ісус: „Позостав її ти, — це вона на день по́хорону заховала Мені. **8** Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, а Мене не постійно ви маєте!“ **9** А на́товп великий юдеїв довідався, що Він там, та й поприхо́дили не з-за Ісуса Само́го, але щоб побачити й Лазаря, що його воскресив Він із мертвих. **10** А первосвященики змо́вилися, щоб і Лазареві смерть заподіяти, **11** бо багато з юдеїв з-за нього відхо́дили, та в Ісуса ввірували. **12** А другого дня, коли бе́зліч наро́ду, що зібрався на свято, прочула, що до Єрусалиму надходить Ісус, **13** то взяли́ вони па́льмове ві́ття, і вийшли назу́стріч Йому та й кричали: „Оса́нна! Благослове́нний, хто йде у Господнє Ім'я́! Цар Ізраїлів!“ **14** Ісус же, знайшовши осля, сів на нього, як написано: **15** „Не бійся, до́чко Сіонська! Ото Цар твій іде, сидячи́ на ослі молодому!“ **16** А учні Його спочатку́ того не зрозуміли були́, але, як прославився Ісус, то згадали тоді, що про Нього було так написано, і що цеє вчинили Йому́. **17** Тоді свідчив наро́д, який був із Ним, що Він викликав Лазаря з гро́бу, і воскресив його з мертвих. **18** Через це й зустрів на́товп Його, бо почув, що Він учинив таке чудо. **19** Фарисеї тоді між собою казали: „Ви бачите, що нічо́го не вдієте: ось пішов увесь світ услід за Ним!“ **20** А між тими, що в свято прийшли поклонитись, були й деякі ге́ллени. **21** І вони підійшли до Пилипа, що з Віфса́їди Галілейської, і просили його та казали: „Ми хочемо, пане, побачити Ісуса“. **22** Іде Пилип та Андрієві каже; іде Андрій і Пилип та Ісусові розповідають. **23** Ісус же їм відповідає, говорячи: „Надійшла́ година, щоб Син Лю́дський просла́вився. **24** Поправді, поправді кажу́ вам: коли зе́рно пшеничне, як у землю впаде́, не помре, то одне зостається; як умре ж, плід рясни́й принесе́. **25** Хто кохає душу свою, той погубить її; хто ж нена́видить душу свою на цім світі, — збереже її в вічне життя. **(aiōnios g166)** **26** Як хто служить Мені, хай іде той за Мною, і де Я, там буде й слуга Мій. Як хто служить Мені, того пошану́є Отець. **27** Затривожена зараз душа Моя. І що Я повім? Заступи Мене, Отче, від цієї години! Та на те Я й прийшов на годину оцю́... **28** Прослав, Отче, Ім'я́ Своє!“Залуна́в тоді голос із неба: „І прославив, — і зно́ву прославлю!“ **29** А наро́д, що стояв і почув, говорив: „Загреміло"! Інші казали: „ Це ангол Йому говорив“! **30** Ісус відповів і сказав: „Не для Мене цей голос луна́в, а для вас. **31** Тепер суд цьому світові. Князь світу цього буде ви́гнаний звідси тепер. **32** І, як буду піднесе́ний з землі, то до Себе Я всіх притягну́“. **33** А Він це говорив, щоб зазна́чити, якою то смертю Він має померти. **34** А наро́д відповів Йому́: „Ми чули з Зако́ну, що Христос перебуває повік, то чого ж Ти говориш, що Лю́дському

Сину потрібно піднéсеному бути? Хто такий Цей Син Лю́дський?“ (aiōn g165) 35 І сказав їм Ісус: „Короткий ще час світло з вами. Ходіть, поки маєте світло, щоб вас те́мрява не обгорну́ла. А хто в те́мряві ходить, не знає, куди він іде. 36 Аж доки ви маєте світло, то віруйте в світло, щоб синами світла ви стали“. Промовивши це, Ісус відійшов, і схова́вся від них. 37 І хоч Він стільки чуд перед ними вчинив був, та в Нього вони не ввірували, 38 щоб спра́вдилось слово пророка Ісаї, який провіща́в: „Хто повірив тому́, що ми, Господи, чули, а Господнє раме́но кому́ об'яви́лось?“ 39 Тому́ не могли вони вірити, що зно́ву Ісая пророк: 40 „Засліпив їхні очі, і скам'янив їхнє серце, щоб очима не бачили, ані серцем щоб не зрозуміли, і не наверну́лись, щоб Я їх уздоро́вив!“ 41 Це Ісая сказав, коли бачив славу Його, і про Нього звіща́в. 42 Проте́ багато-хто навіть із старших у Нього ввірували, та не признавались через фарисеїв, — щоб не вигнано їх із синагоги. 43 Бо любили вони славу людську більше, аніж славу Божу. 44 А Ісус підняв голос, та й промовляв: „Хто вірує в Мене, не в Мене він вірує, але в Того, Хто послав Мене. 45 А хто бачить Мене, той бачить Того, хто послав Мене. 46 Я, Світло, на світ прийшов, щоб кожен, хто вірує в Мене, у те́мряві не зоставався. 47 Коли б же хто слів Моїх слухав та не вірував, Я того не суджу́, бо Я не прийшов світ судити, але щоб спасти світ. 48 Хто цурається Мене, і Моїх слів не приймає, той має для себе суддю́: те слово, що Я говорив, — останнього дня воно бу́де судити його! 49 Бо від Себе Я не говорив, а Отець, що послав Мене, — то Він Мені заповідь дав, що́ Я маю казати та що́ говорити. 50 І відаю Я, що Його ота заповідь — то вічне життя. Тож що́ Я говорю́, то так говорю́, як Отець Мені розповіда́в. (aiōnios g166)

13 Перед святом же Пасхи Ісус, знавши, що настала годи́на Йому́ перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були́, до кінця полюбив їх. 2 Під час же вече́рі, як диявол уже був укинув у серце синові Си́мона — Юді Іскаріотському, щоб він видав Його́, 3 то Ісус, знавши те, що Отець віддав все Йому в руки, і що від Бога прийшов Він, і до Бога відходить, 4 устає від вечері, і здіймає одежу, бере рушника́ й підпері́зується. 5 Пото́му налив Він води до вмива́льниці, та й зачав обмивати ноги учням, і витирати рушнико́м, що ним був підпере́заний. 6 І підходить до Си́мона Петра, а той каже Йому: „Ти, Господи, ми́тимеш но́ги мені?“ 7 Ісус відказав і промовив йому: „Що́ Я роблю́, ти не знаєш тепер, але опісля́ зрозумієш“. 8 Говорить до Нього Петро: „Ти повік мені ніг не обмиєш!“Ісус відповів йому: „Коли́ Я не вмию тебе, — ти не матимеш частки зо Мною“. (aiōn g165) 9 До Нього проказує Си́мон Петро: „Господи, — не самі мої но́ги, а й руки та го́лову!“ 10 Ісус каже йому: „Хто обмитий, тільки но́ги обмити потребу́є, бо він чистий увесь. І ви чисті, — та не всі“. 11 Бо Він знав Свого зра́дника, тому то сказав: „Ви чисті не всі“. 12 Коли ж пообмива́в їхні но́ги, і одежу Свою Він надів, засів зно́ву за стіл і промовив до них: „Чи знаєте ви, що́ Я зробив вам? 13 Ви Мене називаєте: Учитель і Госпо́дь, — і добре ви кажете, бо Я є. 14 А коли обмив ноги вам Я, Госпо́дь і Вчитель, то повинні й ви один о́дному ноги вмивати. 15 Бо то Я вам при́клада дав, щоб і ви те чинили, як Я вам учинив. 16 Поправді, поправді кажу́ вам: Раб не більший за пана свого́, посла́не́ць же не більший від того, хто вислав його. 17 Коли знаєте це, то блаженні ви, якщо таке чините! 18 Не про всіх вас кажу́. Знаю Я, кого вибрав, але щоб збуло́ся Писа́ння: „Хто хліб споживає зо Мною, підняв той на Мене п'ату́ свою!“ 19 Уже тепер вам кажу́, перше ніж те настане, щоб як станеться, ви ввірували, що то Я. 20 Поправді, поправді кажу́ вам: Хто приймає Мого посланця́, той приймає Мене; хто ж приймає Мене, той приймає Того, Хто послав Мене!“ 21 Промовивши це, затривожився духом Ісус, і осві́дчив, говорячи: „Поправді, поправді кажу́ вам, що один із вас видасть Мене!“ 22 І озиралися учні один на одно́го, непевними бувши, про

кого Він каже. **23** При столі, при Ісусовім лоні, був один з Його учнів, якого любив Ісус. **24** От цьому кивну́в Си́мон Петро та й шепну́в: „Запитай, — хто б то був, що про нього Він каже?“ **25** І, пригорну́вшись до ло́ня Ісусового, той говорить до Нього: „Хто́ це, Господи?“ **26** Ісус же відказує: „Це той, кому, умочивши, подам Я куска́“. І, вмочивши куска́, подав синові Си́мона, — Юді Іскаріо́тському! **27** За тим же куско́м тоді в нього ввійшов сатана́. А Ісус йому каже: „Що́ ти робиш — роби швидше“. **28** Але жоден із тих, хто був при столі, того не зрозумів, до чо́го сказав Він йому. **29** А тому́, що тримав Юда скриньку на гроші, то деякі ду́мали, ніби каже до нього Ісус: „Купи, що потрібно на свято для нас“, або щоб убогим подав що. **30** А той, узявши кусок хліба, зараз вийшов. Була ж ніч. **31** Тоді, як він вийшов, промовляє Ісус: „Тепер ось просла́вився Син Лю́дський, і в Ньому просла́вився Бог. **32** Коли в Ньому прославився Бог, то і Його Бог просла́вить у Собі, і зараз прославить Його! **33** Мої дітоньки, не довго вже бути Мені з вами! Ви шукати Мене будете, але́ — як сказав Я юдеям: „Куди Я йду, туди ви прибути не можете“, — те й вам говорю́ Я тепер. **34** Нову́ заповідь Я вам даю: Любіть один о́дного! Як Я вас полюбив, так любіть один о́дного й ви! **35** По то́му пізнають усі, що ви учні Мої, як бу́дете мати любов між собою“. **36** А Симон Петро Йому каже: „Куди, Господи, ідеш Ти?“Ісус відповів: „Куди Я йду, туди ти́ тепер іти за Мною не можеш, але по́тім ти підеш за Мною“. **37** Говорить до Нього Петро: „Чому, Господи, іти за Тобою тепер я не мо́жу? За Те́бе я душу свою́ покладу́!“ **38** Ісус відповідає: За Ме́не покладе́ш ти душу свою́? Поправді, поправді кажу́ Я тобі: Півень не заспіває, як ти тричі зречешся Мене́.

14 Неха́й серце вам не тривожиться! Віруйте в Бога, і в Мене віруйте! **2** Багато осе́ль у домі Мого Отця; а коли б то не так, то сказав би Я вам, що йду приготува́ти місце для вас? **3** А коли́ відійду́ й приготу́ю вам місце, Я зно́ву прийду́ й заберу́ вас до Себе, щоб де Я — були й ви. **4** А куди Я йду — дорогу ви знаєте“. **5** Говорить до Нього Хома́: „Ми не знаємо, Господи, куди йдеш; як же можемо знати дорогу?“ **6** Промовляє до нього Ісус: „Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене. **7** Коли б то були ви пізна́ли Мене, ви пізнали були б і Мого Отця. Відтепе́р Його знаєте ви, і Його бачили“. **8** Говорить до Нього Пилип: „Господи, покажи нам Отця, — і ви́стачить нам“! **9** Промовляє до нього Ісус: „Стільки ча́су Я з вами, ти ж не знаєш, Пилипе, Мене? Хто бачив Мене, той бачив Отця, то як же ти кажеш: „Покажи нам Отця?“ **10** Чи не віруєш ти, що Я — в Отці, а Отець — у Мені? Слова́, що Я вам говорю́, говорю не від Се́бе, а Отець, що в Мені перебуває, Той чинить діла ті. **11** Повірте Мені, що Я — в Отці, а Отець — у Мені! Коли ж ні, то повірте за вчинки самі. **12** Поправді, поправді кажу́ вам: Хто віру́є в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учи́нить, бо Я йду до Отця. **13** І коли що просити ви бу́дете в Име́ння Моє, те вчиню́, щоб у Сині прославився Отець. **14** Коли бу́дете в Мене просити чого в Моє Йме́ння, то вчиню́. **15** Якщо Ви Мене любите, — Мої заповіді зберігайте! **16** І вблагаю Отця Я, — і Втіши́теля іншого дасть вам, щоб із вами повік перебува́в, — **(aiōn g165)** **17** Духа правди, що Його світ прийняти не може, бо не бачить Його та не знає Його. Його знаєте ви, бо при вас перебува́є, і в вас буде Він. **18** Я не кину вас си́ротами, — Я прибу́ду до вас! **19** Ще недовго, і вже світ Мене не побачить, але ви́ Мене бачити бу́дете, бо живу Я — і ви жити бу́дете! **20** Того дня пізна́єте ви, що в Своїм Я Отці, а ви в Мені, і Я в вас. **21** Хто заповіді Мої має та їх зберігає, той любить Мене. А хто любить Мене, то полюбить його Мій Отець, і Я полюблю́ Його, і об'явлюсь йому Сам“. **22** Запитує Юда, не Іскаріотський, Його: „Що то, Господи, що Ти нам об'явитися маєш, а не світові?“ **23** Ісус відповів і до нього сказав: „Як хто любить Мене, той слово Моє берегти́ме, і Отець Мій полюбить його, і Ми при́йдемо до нього, і оселю закладе́мо в

нього. 24 Хто не любить Мене, той не береже́ Моїх слів. А слово, що чуєте ви, не Моє, а Отця, що послав Мене. 25 Говорив це Я вам, бувши з вами. 26 Утіши́тель же, Дух Святий, що Його Отець пошле в Ім'я́ Моє, Той навчить вас усього, і пригадає вам усе, що Я вам говорив. 27 Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ. Серце ваше нехай не трива́житься, ані не лякається! 28 Чули ви, що Я вам говори́в: „Я відхо́джу, і вернуся до вас“. Якби́ ви любили Мене, то ви б тїшилися, що Я йду до Отця, — бо більший за Мене Отець. 29 І тепер Я сказав вам, передніше, ніж сталося, щоб ви вірували, коли станеться. 30 Небагато вже Я говори́тиму з вами, бо надхо́дить князь світу цього, а в Мені він нічого не має, 31 та щоб світ зрозумів, що люблю́ Я Отця, і як Отець наказав Мені, так роблю́. Уставайте, — ходім звідсіля́!

15 Я правдива Виногра́дина, а Отець Мій — Виногра́дар. 2 Усяку галу́зку в Мене, що плоду не прино́сить, Він відтина́є, але всяку, що плід родить, обчища́є її, щоб рясніше родила. 3 Через Слово, що Я вам говорив, ви вже чисті. 4 Перебува́йте в Мені, а Я в вас! Як та вітка не може вродити плоду сама з себе, коли не позоста́неться на виногра́дині, так і ви, як в Мені перебува́ти не будете. 5 Я — Виноградина, ви — галу́ззя! Хто в Мені перебува́є, а Я в ньому, той рясно заро́джує, бо без Мене нічого чинити не можете ви. 6 Коли хто перебува́ти не буде в Мені, той буде відкинений геть, як галу́зка, і всохне. І грома́дять їх, і кладуть на огонь, — і згорять. 7 Коли ж у Мені перебува́ти ви будете, а слова́ Мої позоста́нуться в вас, то просіть, чого хочете, — і станеться вам! 8 Отець Мій просла́виться в то́му, якщо рясно заро́дите й бу́дете учні Мої. 9 Як Отець полюбив Мене, так і Я полюбив вас. Перебувайте в любові Моїй! 10 Якщо бу́дете ви зберігати Мої заповіді, то в любові Моїй перебува́тимете, як і Я зберіг Заповіді Свого Отця, і перебуваю в любові Його. 11 Це Я вам говорив, щоб радість Моя була в вас, і щоб повна була́ ваша радість! 12 Оце Моя заповідь, — щоб любили один о́дного ви, як Я вас полюбив! 13 Ніхто більшої любови не має над ту, як хто свою душу поклав би за дру́зів своїх. 14 Ви дру́зі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую. 15 Я вже більше не бу́ду раба́ми вас звати, бо не відає раб, що пан його чинить. А вас назвав дру́зями Я, бо Я вам об'явив усе те, що почув від Мого Отця. 16 Не ви Мене вибрали, але Я вибрав вас, і вас настанови́в, щоб ішли ви й прино́сили плід, і щоб плід ваш зостався, щоб дав вам Отець, чого тільки попро́сите в Імення Моє. 17 Це Я вам заповідую, — щоб любили один о́дного ви! 18 Коли вас світ нена́видить, знайте, що Мене він знена́видів перше, як вас. 19 Коли б ви зо світу були́, то своє світ любив би. А що ви не зо світу, але Я вас зо світу обрав, тому світ вас нена́видить. 20 Пригадайте те слово, яке Я вам сказав: „Раб не більший за пана свого“. Як Мене переслі́дували, — то й вас переслідувати бу́дуть; як слово Моє зберігали, — берегти́муть і ваше. 21 Але все це робитимуть вам за Ім'я́ Моє, бо не знають Того, хто послав Мене. 22 Коли б Я не прийшов і до них не казав, то не мали б гріха́, а тепер вимо́вки не мають вони за свій гріх. 23 Хто Мене нена́видить, — і Мого Отця той нена́видить. 24 Коли б Я серед них не вчинив був тих діл, яких не чинив ніхто інший, то не мали б гріха́. Та тепер вони бачили, — і знена́виділи і Мене, і Мого Отця. 25 Та щоб спра́вдилось слово, що в їхнім Зако́ні написане: „Мене безпідставно знена́виділи!“ 26 А коли Втіши́тель прибуде, що Його від Отця Я пошлю вам, — Той Дух правди, що походить від Отця, Він засвідчить про Мене. 27 Та засві́дчте і ви, бо ви від початку зо Мною.

16 Оце Я сказав вам, щоб ви не спокуси́лись. 2 Вас виженуть із синагог. Прийде навіть година, коли кожен, хто вам смерть заподі́є, то ду́матиме, ніби службу приносить він Богові! 3 А це́ вам учинять, бо вони не пізнали Отця, ні Мене. 4 Але Я це сказав вам, щоб згадали про те, про що́

говорив був Я вам, як настане година. Цього вам не казав Я споча́тку, бо з вами Я був. **5** Тепер же до Того Я йду, Хто послав Мене, — і ніхто з вас Мене не питає: „Куди йдеш?“ **6** Та від того, що це Я сказав вам, серце ваше напо́внилось смутком. **7** Та Я правду кажу́ вам: Краще для вас, щоб пішов Я, бо як Я не піду́, Утіши́тель не при́йде до вас. А коли Я піду́, то пошлю вам Його. **8** А як при́йде, Він світові виявить про гріх, і про праведність і про суд: **9** тож про гріх, — що не вірують у Мене; **10** а про праведність, — що Я до Отця Свого йду, і Мене не побачите вже; **11** а про суд, — що засу́джений князь цього світу. **12** Я ще маю багато сказати вам, та тепер ви не можете знести. **13** А коли при́йде Він, Той Дух правди, Він вас попрова́дить до ці̂лої правди, бо не буде казати Сам від Себе, а що тільки почує, — казатиме, і що має настати, — звістить вам. **14** Він прославить Мене, бо Він ві̂зьме з Мого та й вам сповісти́ть. **15** Усе, що має Отець, то Моє; через те Я й сказав, що Він ві̂зьме з Мого та й вам сповісти́ть. **16** Незаба́ром, — і Мене вже не бу́дете бачити, і знов незабаром — і Мене ви побачите, бо Я йду до Отця“. **17** А деякі з учнів Його говорили один до одно́го: „Що таке, що сказав Він до нас: „Незабаром, — і Мене вже не бу́дете бачити, і знов незаба́ром — і Мене ви побачите“, та: „Я йду до Отця“? **18** Гомоніли також: „Що таке, що говорить: „Незаба́ром“? Про що каже, не знаємо“. **19** Ісус же пізнав, що хочуть поспитати Його, і сказав їм: „Чи про це між собою міркуєте ви, що сказав Я: „Незаба́ром, — і вже Мене бачити не будете ви, і знов незаба́ром — і Мене ви побачите“? **20** Поправді, поправді кажу́ вам, що ви бу́дете плакати та голосити, а світ буде радіти. Сумувати ви бу́дете, але сум ваш обе́рнеться в радість! **21** Жу́риться жінка, що ро́дить, — бо настала година її. Як дитинку ж поро́дить вона, то вже не пам'ятає терпіння з-за ра́дощів, що людина зроди́лась на світ. **22** Так сумуєте й ви ось тепер, та побачу вас зно́ву, — і серце ваше радітиме, і ніхто радости вашої вам не віді̂йме! **23** Ні про що ж того дня ви Мене не спитаєте. Поправді, поправді кажу́ вам: Чого тільки попросите ви від Отця в Моє Йме́ння, — Він дасть вам. **24** Не просили ви досі нічо́го в Ім'я́ Моє. Просіть — і отримаєте, щоб повна була ваша радість. **25** Оце все Я в при́тчах до вас говорив. Настає́ година, коли при́тчами Я вже не бу́ду до вас промовляти, але явно звіщу́ про Отця вам. **26** Того дня ви проси́тимете в Моє Ймення, і Я вам не кажу́, що вблагаю Отця Я за вас, — **27** бо Отець любить Сам вас за те, що ви полюбили Мене та й увірували, що Я вийшов від Бога. **28** Від Отця вийшов Я, і на світ Я прийшов. І знов покидаю Я світ та й іду до Отця“. **29** Його учні відказують: „Ось тепер Ти говориш відкрито, і жодної притчі не кажеш. **30** Тепер ві̂даємо ми, що Ти знаєш усе, і потреби не маєш, щоб Тебе хто питав. Тому віруємо, що Ти вийшов від Бога!“ **31** Ісус їм відповів: „Тепер віруєте? **32** Ото настає́ година, і вже настала, що ви розпоро́шитесь кожен у власне своє, а Мене ви Само́го покинете. Та не Сам Я, бо зо Мною Отець! **33** Це Я вам розповів, щоб мали ви мир у Мені. Стражда́ння зазна́єте в світі, — але бу́дьте відважні: Я світ переміг!“

17 По мові оцій Ісус очі Свої звів до неба й промовив: „Прийшла, Отче, година, — прослав Сина Свого, щоб і Син Твій прославив Тебе, **2** бо Ти дав Йому вла́ду над тілом усяким, щоб Він дав життя вічне всім їм, яких дав Ти Йому. **(aiōnios g166)** **3** Життя ж вічне — це те, щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та Ісуса Христа, що послав Ти Його. **(aiōnios g166)** **4** Я прославив Тебе на землі, — доверши́в Я те ді̂ло, що Ти дав Мені ви́конати. **5** І тепер прослав, Отче, Мене Сам у Себе тією славою, яку в Тебе Я мав, поки світ не постав. **6** Я Ім'я́ Твоє виявив лю́дям, що Мені Ти із світу їх дав. Твоїми були вони, і Ти дав їх Мені, і вони збереглѝ Твоє слово. **7** Тепер пізнали вони, що все те, що Ти Мені дав, від Тебе похо́дить, **8** бо слова́, що дав Ти Мені, Я їм передав, — і вони прийняли й зрозуміли правдиво, що Я вийшов від Тебе, і ввірували, що послав Ти Мене. **9** Я благаю за

них. Не за світ Я благаю, а за тих, кого дав Ти Мені, — Твої бо вони! **10** Усе бо Моє — то Твоє, а Твоє — то Моє, і прослáвився Я в них. **11** І не на світі вже Я, а вони ще на світі, а Я йду до Тебе. Святий Отче, — заховай в Ім'я́ Своє їх, яких дав Ти Мені, щоб як Ми, єдине були! **12** Коли з ними на світі Я був, Я беріг їх у Йме́нні Твоє, тих, що дав Ти Мені, і зберіг, і ніхто з них не згинув, крім призна́ченого на загибіль, щоб збулó ся Писáння. **13** Тепер же до Тебе Я йду, але це говорю́ Я на світі, щоб мали вони в собі радість Мою доскона́лу. **14** Я їм дав Твоє слово, але світ їх знена́видів, бо вони не від світу, як і Я не від світу. **15** Не благаю, щоб Ти їх зо світу забрав, але щоб зберіг їх від злого. **16** Не від світу вони, як і Я не від світу. **17** Освяти Ти їх правдою! Твоє слово — то правда. **18** Як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх. **19** А за них Я посвячую в жертву Самóго Себе, щоб освячені правдою стали й вони. **20** Та не тільки за них Я благаю, а й за тих, що ради їхнього слóва ввіруються у Мене, **21** щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я — у Тобі, щоб одно́ були в Нас і вони, — щоб увірував світ, що Мене Ти послав. **22** А ту славу, що дав Ти Мені, Я їм передав, щоб єдине були, як єдине і Ми. **23** Я — у них, а Ти — у Мені, щоб були́ досконалі в одно, і щоб пізнав світ, що послав Мене Ти, і що їх полюбив Ти, як Мене полюбив. **24** Бажаю Я, Отче, щоб і ті, кого дав Ти Мені, там зо Мною були́, де знахóджуся Я, щоб бачили славу Мою, яку дав Ти Мені, — бо Ти полюбив Мене перше закла́дин світу. **25** Отче Праведний! Хоча́ не пізнав Тебе світ, та пізнав Тебе Я. І пізнали вони, що послав Мене Ти. **26** Я ж Ім'я Твоє їм об'явив й об'явля́тиму, щоб любов, що Ти нею Мене полюбив, була́ в них, а Я в них!“

18 Промовивши це, Ісус вийшов із учнями Своїми на тóй бік потоку Кедрóну, де був сад, до якого ввійшов Він та учні Його. **2** Але й Юда, що видав Його, знав те місце, бо там часто збирались Ісус й Його учні. **3** Отож Юда, узявши відділ вíйська та службу від первосвящеників і фарисеїв, приходить туди із смолоски́пами, та з ліхтарями, та з зброєю. **4** А Ісус, усе вíдавши, що́ з Ним статися має, виходить та й каже до них: „Кого́ ви шукаєте?“ **5** Йому відповіли: „Ісуса Назаряни́на“. Він говорить до них: „Це Я“! А стояв із ними й Юда, що видав Його. **6** І як тільки сказав їм: „Це Я“, вони подали́ся назад, та й на землю попáдали. **7** І Він знов запитав їх: „Кого́ ви шукаєте?“Вони ж відказали: „Ісуса Назаряни́на“. **8** Ісус відповів: „Я сказав вам, що це Я. Отож, як Мене ви шукаєте, то дайте оцим відійти “, — **9** щоб збулося те слово, що Він був сказав: „Я не втратив нікóго із тих, кого дав Ти Мені“. **10** Тоді Си́мон Петро, меча мавши, його ви́хопив, і рубону́в рабá первосвященика, — і відтя́в праве́ вухо йому́. А рабу́ на ім'я́ було Малх. **11** Та промовив Ісус до Петра: Всунь у пíхви меча! Чи ж не мав би Я пити ту чашу, що Отець дав Мені?“ **12** Відділ же війська та тисяцький і служба юдейська схопи́ли Ісуса, і зв'язали Його, **13** і повели Його перше до Анни, бо тестем доводився Кайяфі, що первосвящеником був того року. **14** Це ж був той Кайя́фа, що порадив юдеям, що ліпше померти люди́ні одній за наро́д. **15** А Симон Петро й інший учень ішли за Ісусом слідóм. Той же учень відóмий був первосвященикові, і ввійшов у двір первосвящеників із Ісусом. **16** А Петро за воротьми стояв. Тоді вийшов той учень, що відóмий був первосвященикові, і сказав воротáрці, — і впровадив Петра. **17** І питає Петра воротáрка служни́ця: „Ти хіба не з учнів Цього Чоловіка?“Той відказує: „Ні!“ **18** А раби й служба, розклавши огонь, стояли та й грілися, бо був холод. І Петро стояв із ними та грівся. **19** А первосвященик спитався Ісуса про учнів Його, і про науку Його. **20** Ісус Йому відповідь дав: „Я світові явно казав. Я постійно навчав у синагозі й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно нічóго Я не говорив. **21** Чого ти питаєш Мене? Поспитайся тих, що чули, що́ Я їм говорив. Отже, знають вони, про що Я говорив“. **22** А як Він це сказав, то один із присутньої там служби вдарив Ісуса в щоку́, говорячи: „То

так відповідаєш первосвященикові?“ 23 Ісус
йому відповідь дав: „Якщо зле Я сказав, —
покажи, що то зле; коли ж добре, — за що́
Мене б'єш?“ 24 І відіслав Його Анна зв'язаним
первосвященикові Кайяфі. 25 А Си́мон Петро
стояв, гріючись. І сказали до нього: „Чи й ти
не з учнів Його?“Він відрікся й сказав: „Ні!“
26 Говорить один із рабів первосвященика,
родич тому́, що йому Петро вухо відтя́в: „Чи
тебе я не бачив у саду́ з Ним?“ 27 І зно́ву
відрікся Петро, — і заспівав півень хвилі тієї.
28 А Ісуса ведуть від Кайяфи в прето́рій. Був
же ра́нок. Та вони не ввійшли до прето́рія,
щоб не опога́нитись, а щоб їсти пасху. 29 Тоді
вийшов Пилат назо́вні до них і сказав: „Яку
ска́ргу приносите ви на Цього Чоловіка?“
30 Вони відповіли та й сказали йому: „Коли́
б Цей злочи́нцем не був, ми б Його тобі не
видавали“. 31 А Пилат їм сказав: „Візьміть
Його, та й за вашим Зако́ном судіть Його“.
Юдеї сказали йому: „Нам не вільно нікого
вбивати“, — 32 щоб збулося Ісусове слово,
що його Він пророк, зазначаючи, якою то
смертю Він має померти. 33 Тоді зно́ву Пилат
увійшов у прето́рій, і покликав Ісуса, і до
Нього сказав: „Чи Ти Цар Юдейський?“ 34
Ісус відповів: „Чи від себе самого питаєш
ти це, чи то інші тобі говорили про Мене?“
35 Пилат відповів: „Чи ж юде́янин я? Твій
наро́д та первосвященики мені Тебе видали.
Що таке Ти вчинив?“ 36 Ісус відповів: „Моє
Царство не із світу цього́. Якби із цього світу
було́ Моє Царство, то служба Моя́ воювала б,
щоб не ви́даний був Я юдеям. Та тепер Моє
Царство не звідси“. 37 Сказав же до Нього
Пила́т: „Так Ти Цар?“Ісус відповів: „Сам ти
кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те
прийшов у світ, щоб засві́дчити правду. І
кожен, хто з правди, той чує Мій голос“.
Говорить до Нього Пила́т: „Що є правда?“І
сказавши оце, до юдеїв знов вийшов, та
й каже до них: „Не знахо́джу Я в Ньому
провини нія́кої. 39 Та ви маєте зви́чай, щоб я
випустив вам одно́го на Пасху. Чи хочете
отже, — відпущу́ вам Царя Юдейського?“ 40
Та зно́ву вони зняли крик, вимагаючи: „Не
Його, а Вара́вву!“А Вара́вва був злочи́нець.

19 От тоді взяв Ісуса Пилат, та й звелів
збичува́ти Його. 2 Вояки́ ж, сплівши з
те́рну вінка, Йому покла́ли на голову, та
багряни́цю наділи на Нього, 3 і приступали до
Нього й казали: „Раді́й, Ца́рю Юдейський!“І
били по щоках Його. 4 Тоді вийшов назо́вні
зно́ву Пилат та й говорить до них: „Ось
Його я виво́джу назо́вні до вас, щоб ви
перекона́лись, що провини нія́кої в Нім
не знахо́джу“. 5 І вийшов назо́вні Ісус,
у терно́вім вінку та в багря́нім плащі.
А Пилат до них каже: „Оце Чоловік!“ 6
Як зобачили ж Його первосвященики й
служба, то закричали, говорячи: „Розіпни́,
розіпни́!“Пилат каже до них: „То візьміть
Його ви й розіпні́ть, — бо провини я в Нім
не знахо́джу!“ 7 Відказали юдеї йому: „Ми
маємо Зако́на, а за Зако́ном Він мусить
умерти, — бо за Божого Сина Себе видавав!“
8 Як зачув же Пилат оце слово, налякався ще
більш, 9 і вернувся в прето́рій зно́ву, і питає
Ісуса: „Звідки Ти?“Та Ісус йому відповіді
не подав. 10 І каже до Нього Пилат: „Не
говориш до мене? Хіба ж Ти не знаєш, що
маю я вла́ду розп'я́сти Тебе, і маю вла́ду
Тебе відпустити?“ 11 Ісус відповів: „Надо
Мною ти жодної вла́ди не мав би, коли б
тобі зве́рху не да́но було́; тому більший
гріх має той, хто Мене тобі ви́дав“. 12 Після
цього Пилат намагався пустити Його, та
юдеї кричали, говорячи: „Якщо Його пустиш,
то не ке́сарів при́ятель ти! Усякий, хто себе
за царя видає, противиться ке́сареві“. 13 Як
зачув же Пилат оце слово, то вивів назо́вні
Ісуса, і засів на судде́ве сиді́ння, на місці,
що зветься літострото́н, по-гебрейському
ж гавва́та. 14 Був то ж день Пригото́влення
Пасхи, година була — близько шостої. І
він каже юдеям: „Ось ваш Цар!“ 15 Та
вони закричали: „Геть, геть із Ним! Розіпни́
Його!“Пилат каже до них: „Царя вашого
маю розп'я́сти?“Первосвященики відповіли:
„Ми не маєм царя, окрім ке́саря!“ 16 Ось
тоді він їм видав Його, щоб розп'я́сти.

17 І, нісши Свого хреста, Він вийшов на
місце, Черепо́вищем зване, по-гебрейському
Голго́фа. **18** Там Його розп'яли́, а з Ним ра́зом
двох інших, з одно́го та з другого боку, а
Ісуса всере́дині. **19** А Пилат написав і на́писа,
та й умістив на хресті. Було ж там написано:
„Ісус Назаряни́н, Цар Юдейський". **20** І багато
з юдеїв читали цього написа, бо те місце, де
Ісус був розп'я́тий, було близько від міста.
А було по-гебрейському, по-грецькому й
по-римському написано. **21** Тож сказали
Пилатові юдейські первосвященики: „Не
пиши: Цар Юдейський, але що Він Сам
говорив: Я — Цар Юдейський. **22** Пилат
відповів: „Що я написав — написав!" **23**
Розп'я́вши ж Ісуса, вояки́ взяли одіж Його, та
й поділили на чотири частини, по частині
для кожного вояка́, теж і хітона. А хітон був
не шитий, а ви́тканий ці́лий відве́рху. **24**
Тож сказали один до одно́го: „Не будемо
дерти його, але же́реба киньмо на нього,
— кому припаде́". Щоб збуло́ся Писа́ння:
„Поділили одежу Мою між собою, і метну́ли
про шату Мою жеребка́". Вояки ж це й
зробили. **25** Під хрестом же Ісуса стояли
— Його мати, і сестра Його матері, Марія
Клео́пова, і Марія Магдали́на. **26** Як побачив
Ісус матір та учня, що стояв тут, якого любив,
то каже до матері: „Оце, жоно, твій син!"
27 Потім каже до учня: „Оце мати твоя!"І
з тієї години той учень узяв її до себе. **28**
Потім, знавши Ісус, що вже все довершилось,
щоб збулося Писа́ння, проказує: „Пра́гну!"
29 Тут стояла посу́дина, повна оцту. Вояки
ж, губку оцтом напо́вниви, і на трости́ну
її настромивши, піднесли до уст Його. **30**
А коли Ісус оцту прийняв, то промовив:
„Звершилось!"І, голову схиливши, віддав
Свого духа. **31** Був же день Приго́товлення,
тож юдеї, щоб тіла́ на хресті не зосталися в
суботу, — був бо Великдень тієї суботи —
просили Пилата зламати голі́нки розп'я́тим,
і зняти. **32** Тож прийшли вояки́ й поламали
голі́нки першому й другому, що розп'я́тий
з Ним був. **33** Коли ж підійшли до Ісуса й
побачили, що Він уже вмер, то голі́нок Йому
не зламали, **34** та один з вояки́в списом бо́ка
Йому проколов, — і зараз витекла звідти
кров та вода. **35** І самовидець засвідчив,
і правдиве свідо́цтво його; і він знає, що
правду говорить, щоб повірили й ви. **36**
Бо це сталось тому́, щоб збулося Писа́ння:
„Йому кості ламати не бу́дуть!" **37** І знов
друге Писа́ння говорить: „Дивитися будуть
на Того, Кого́ проколо́ли". **38** Потім Йо́сип із
Арімате́ї, що був учень Ісуса, але потайни́й,
— бо боявся юдеїв, — став просити Пилата,
щоб тіло Ісусове взяти. І дозволив Пилат. Тож
прийшов він, і взяв тіло Ісусове. **39** Прибув
також і Никоди́м, — що давніше прихо́див
вночі до Ісуса, — і сми́рну приніс, із ало́єм
помішану, щось літрів із сто. **40** Отож, узяли
вони тіло Ісусове, та й обгорнули його у
полотно́ із па́хощами, як є зви́чай ховати в
юдеїв. **41** На тім місці, де Він був розп'я́тий,
знахо́дився сад, а в саду́ новий гріб, що в
ньому нико́ли ніхто не лежав. **42** Тож отут, —
з-за юдейського дня Пригото́влення — вони
покла́ли Ісуса, бо побли́зу був гріб.

20 А дня першого в тижні, рано вранці,
як ще темно було́, прийшла Марія
Магдали́на до гро́бу, та й бачить, що камінь
від гро́бу відва́лений. **2** Тож біжить вона та й
прибуває до Си́мона Петра, та до другого
учня, що Ісус його любив, та й каже до них:
„Взяли́ Господа з гро́бу, і ми не знаємо,
де́ покла́ли Його!" **3** Тоді вийшов Петро й
другий учень, і до гро́бу пішли. **4** Вони ж
бігли оби́два укупі, але другий той учень
попе́реду біг, хутчіш від Петра, і перший
до гробу прибув. **5** І, нахили́вшися, бачить
— лежить полотно... Але він не ввійшов. **6**
Прибува́є і Си́мон Петро, що слідко́м за ним
біг, і входить до гробу, і полотно оглядає, що
лежало, **7** і хустка, що була на Його голові,
лежить не з плащани́цею, але о́сторонь,
зго́рнена, в іншому місці. **8** Тоді ж увійшов й
інший учень, що перший до гробу прибув, і
побачив, — і ввірував. **9** Бо ще не розуміли
з Писа́ння вони, що Він має воскре́снути з
мертвих. **10** І учні верну́лися знову до се́бе.
11 А Марія стояла при гро́бі назо́вні та й

плакала. Плачучи́, нахилилась до гробу. **12** І бачить два Анголи́, що в білім сиділи, — один у голова́х, а другий у ніг, де лежало Ісусове тіло. **13** І говорять до неї вони: „Чого плачеш ти, жінко?“Та відказує їм: „Узяли́ мого Господа, і я не знаю, де Його покла́ли. **14** І, сказавши оце, оберну́лась назад, і бачить Ісуса, що стояв, та вона не пізнала, що то Ісус. **15** Промовляє до неї Ісус: „Чого плачеш ти, жінко? Кого ти шукаєш?“Вона ж, думаючи, що то садівни́к, говорить до Нього: „Якщо, пане, узяв ти Його, то скажи мені, де́ покла́в ти Його, — і Його я візьму́!“ **16** Ісус мовить до неї: „Маріє!“А вона обернулася та по-єврейському каже Йому: „Раббуні́!“цебто: „Учителю мій!“ **17** Говорить до неї Ісус: „Не торкайся до Мене, бо Я ще не зійшов до Отця. Але йди до братів Моїх та їм розпові́ж: Я йду до Свого Отця й Отця вашого, і до Бога Мого й Бога вашого!“ **18** Іде Марія Магдалина, та й учням звіща́є, що бачила Господа, і Він це їй сказав. **19** Того ж дня — дня першого в тижні, — коли вечір настав, а двері, де учні зібрались були́, були за́мкнені, — бо боялись юдеїв, — з'явився Ісус, і став посере́дині, та й промовляє до них: „Мир вам!“ **20** І, сказавши оце, показав Він їм ру́ки та бо́ка. А учні зраділи, побачивши Господа. **21** Тоді зно́ву сказав їм Ісус: „Мир вам! Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!“ **22** Сказавши оце, Він дихну́в, і говорить до них: „Прийміть Духа Святого! **23** Кому гріхи про́стите, — про́стяться їм, а кому затри́маєте, — то затри́маються!“ **24** А Хома́, один з Дванадцятьох, званий Близню́к, із ними не був, як прихо́див Ісус. **25** Інші ж учні сказали йому: „Ми бачили Господа!“А він відказав їм: „Коли на руках Його зна́ку відцвя́шного я не побачу, і пальця свого́ не вкладу́ до відцвя́шної рани, і своєї руки не вкладу́ до боку Його, — не ввірую!“ **26** За вісім же день знов удома були Його учні, а з ними й Хома́. І, як за́мкнені двері були́, прийшов Ісус, і став посере́дині та й проказав: „Мир вам!“ **27** Потім каже Хомі: „Простягни́ свого пальця сюди, та на руки Мої подивись. Простягни й свою руку, і вклади́ до бо́ку Мого. І не будь ти невіруючий, але віруючий!“ **28** А Хома відповів і сказав Йому: „Господь мій і Бог мій!“ **29** Промовляє до нього Ісус: „Тому ввірував ти, що побачив Мене? Блаженні, що не бачили й увірували!“ **30** Багато ж і інших озна́к учинив був Ісус у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій не записані. **31** Це ж написано, щоб ви ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я́ Його!

21 Після цього з'явився Ісус знов Своїм учням над морем Тіверія́дським. А з'явився отак. **2** Укупі були Си́мон Петро, і Хома́, званий Близню́к, і Натанаїл, із Кани́ Галілейської, і оби́два сини Зеведе́єві, і двоє інших із учнів Його. **3** Говорить їм Си́мон Петро: „Піду риби вловити“. Вони кажуть до нього: „І ми піде́мо з тобою“. І пішли вони, і всіли до чо́вна. Та ночі тієї нічого вони не вловили. **4** А як ра́нок настав, то Ісус став над берегом, але учні не знали, що то́ був Ісус. **5** Ісус тоді каже до них: „Чи не маєте, діти, якоїсь поживи?“— „Ні“, вони відказали. **6** А Він їм сказав: „Закиньте не́вода право́руч від чо́вна, то й зна́йдете!“Вони кинули, — і вже не могли його витягнути із-за бе́злічі риби. **7** Тоді учень, якого любив був Ісус, говорить Петрові: „Це ж Госпо́дь!“А Си́мон Петро, як зачув, що Господь то, накинув на себе оде́жину, — бо він був нагий́, — та й кинувся в море. **8** Інші ж учні, що були недалеко від берега — якихось ліктів з двісті — припливли чо́вником, тягнучи не́вода з рибою. **9** А коли вони вийшли на землю, то бачать розло́жений жар, а на нім рибу й хліб. **10** Ісус каже до них: „Принесіть тієї риби, що оце ви вловили!“ **11** Пішов Си́мон Петро та й на землю ви́тягнув не́вода, повного риби великої, — сто п'ятдесят три. І хоч стільки було її, — не продерся проте не́від. **12** Ісус каже до учнів: „Ідіть, сні́дайте!“А з учнів ніхто не нава́жився спитати Його: „Хто Ти такий?“Бо знали вони, що Госпо́дь то. **13** Тож підходить Ісус, бере хліб і дає їм, так само ж і рибу. **14** Це вже втретє з'явився

Ісус Своїм учням, як із мертвих воскре́с. **15** Як вони вже поснíдали, то Ісус промовляє до Си́мона Петра: „Си́моне, сину Йо́нин, — чи ти лю́биш мене́ бíльше цих?“Той каже Йому́: „Так, Го́споди, — вíдаєш Ти, що кохаю Тебе!“Промовляє йому: „Паси ягнята Мої!“ **16** І говорить йому Він удруге: „Си́моне, сину Йо́нин, — чи ти любиш Мене?“Той каже Йому: „Так, Господи, — вíдаєш Ти, що кохаю Тебе!“Промовляє йому: „Паси вíвці Мої!“ **17** Утретє Він каже йому́: „Си́моне, сину Йо́нин, — чи кохаєш Мене?“Засмутився Петро, що спитав його втретє: „Чи кохаєш Мене?“І він каже Йому: „Ти все вíдаєш, Господи, — вíдаєш Ти, що кохаю Тебе!“Промовляє до нього Ісус: „Паси вівці Мої! **18** Поправді, поправді кажу́ Я тобі: Коли був ти молодший, то ти сам підпери́зувався, і ходив, куди́ ти бажав. А коли постари́єш, — свої руки прости́гнеш, і інший тебе підпере́же, і поведе́, куди не захочеш“. **19** А оце Він сказав, щоб зазначити, якою то смертю той Бога просла́вить. Сказавши таке, Він говорить йому: „Іди за Мною!“ **20** Обернувся Петро, та й ось бачить, що за ним слідкома́ йде той учень, якого любив Ісус, який на вечері до ло́ня Йому був схилився й спитав: „Хто, Господи, видасть Тебе?“ **21** Петро, як побачив того, говорить Ісусові: „Господи, — цей же що?“ **22** Промовляє до нього Ісус: „Якщо Я схотів, щоб він позоста́вся, аж поки прийду́, — що до то́го тобі? Ти йди за Мною!“ **23** І це слово розне́слось було́ між брата́ми, що той учень не вмре. Проте́ Ісус не сказав йому, що не вмре, а: „Якщо Я схотів, щоб він позоста́вся, аж поки прийду́, — що до то́го тобі?“ **24** Це той учень, що свíдчить про це, що й оце написав. І знаємо ми, що правдиве свідо́цтво його! **25** Багато є й іншого, що Ісус учинив. Але ду́маю, що коли б написати про все те зокре́ма про кожне, то й сам світ не вмістив би написаних книг! Амíнь.

Дії

1 Першу книгу я був написав, о Теофіле, про все те, що Ісус від почáтку чинив та навчав, **2** аж до дня, коли через Духа Святого подав Він накáзи апóстолам, що їх вибрав, і вознíсся. **3** А по муці Своїй Він ставав перед ними живий із засвíдченнями багатьмá, і сорок день їм з'являвся та про Боже Царство казав. **4** А зібравшися з ними, Він звелів, щоб вони не відхóдили з Єрусалиму, а чекали обíтниці Отчої, „що про неї — казав — ви чули від Мене. **5** Іван бо водою христив, — ви ж охрищені будете Духом Святим через кілька тих днів!“ **6** А вони, зійшовшись, питали Його й говорили: „Чи не чáсу цього відбудýєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?“ **7** А Він їм відказав: „То не ваша справа знати час та добý, що Отець покláв у влáді Своїй. **8** Та ви прúймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками бýдете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього крáю землі“. **9** І, прорікши оце, як дивились вони, Він угóру вознóситись став, а хмара забрáла Його сперед їхніх очéй. **10** А коли вони пильно дивились на небо, як Він віддалявся, то два мужí у білій одежі ось стали при них, **11** та й сказали: „Галілейські мужі, — чого стоїтé й задивлúєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прúйде так, як бачили ви, як ішов Він на небо!“ **12** Тоді вони повернулись до Єрусалиму з гори, що Оливною зветься, і що знахóдиться пóблизько Єрусалиму, на віддаль дороги суботнього дня. **13** А прийшовши, увійшли вони в гóрницю, де й перебували: Петро та Іван, та Яків та Андрій, Пилип та Фома, Варфоломíй та Матвій, Яків Алфéїв та Сúмон Зилóт, та Юда Яковів. **14** Вони всі однодушно були на невпинній молитві, із жінкáми, і з Марією, матір'ю Ісусовою, та з братами Його. **15** Тими ж днями Петро став посеред братів — а нарóду було поіменно до ста двадцяти — та й промовив: **16** „Мужі-браття! Налéжало збутись Писáнню томý, що устами Давидовими Дух Святий був пророк про Юду, який показав дорогу для тих, хто Ісуса схопúв, **17** бо він був зарахований з нами, і жéреб служíння оцього прийняв. **18** І він поле набув за заплату злочúнства, а впавши сторчмá, він тріснув надвóє, і все нутрó його вилилось. **19** І стало відóме це всім, хто замешкує в Єрусалимі, тому й поле те нáзване їхнього мовою Акелдамá, що є: Поле крови. **20** Бо написано в книзі Псалмів: „Нехай пусткою стане мешкáння його, і нехай пожильця́ в нім не бýде“, а також: „А служíння його заберé нехай інший“. **21** Отже треба, щоб один із тих мужів, що схóдились з нами повсякчáс, як Господь Ісус вхóдив і вихóдив між нами, **22** зачавши від хрищення Іванового аж до дня, коли Він вознісся від нас, щоб той рáзом із нами був свідком Його воскресіння“. **23** І поставили двох: Йóсипа, що Варсáвою зветься, і що Юстом був нáзваний, та Маттíя. **24** А молившись, казали: „Ти, Господи, знавче всіх сердéць, покажи з двох однóго, котрóго Ти вибрав, **25** щоб він зайняв місце тієї служби й апóстольства, що Юда від нього відпав, щоб іти в своє місце“. **26** І далú жеребкú їм, — і впав жеребóк на Маттíя, і він зарахований був до одинадцятьóх апóстолів.

2 Коли ж почáвся день П'ятдесятниці, всі вони однодушно знахóдилися вкупі. **2** І нáгло зчинився шум із нéба, ніби буря раптóва зірвáлася, і перепóвнила ввесь той дім, де сиділи вони. **3** І з'явилися їм язúки подíлені, немов би огнéнні, та й на кожному з них по однóму осів. **4** Усі ж вони спóвнились Духом Святим, і почалú говорити іншими мóвами, як їм Дух промовляти давав. **5** Перебувáли ж в Єрусалимі юдеї, люди побожні, від усякого нарóду під небом. **6** А коли оцей гóмін зчинився, зібралася бéзліч нарóду, — та й диву далися, бо кожен із них тут почув, що вони розмовляли їхньою власною мовою! **7** Усі ж побентéжилися та дивувалися, та й казали один до однóго: „Хіба ж не галілéяни всі ці, що говóрять? **8** Як же кожен із нас чує свою́ власну мову, що ми в ній народúлись? **9** Парфя́ни та мíдяни та еламíти, також мéшканці Месопотáмії, Юдеї

та Каппадокі́ї, Понту та Азії, 10 і Фрі́ґії та Памфі́лії, Єгипту й лівійських земель край Кіре́ни, і захожі римля́ни, 11 юдеї й нововірці, кр'і́тяни й араби, — усі чуємо ми, що говорять вони про великі діла Божі мовами нашими!“ 12 І всі не вихо́дили з дива, і безрадні були, і говорили один до одно́го: „Що ж то статися має?“ 13 А інші казали глузу́ючи: „Вони повпива́лись вином молодим!“ 14 Ставши ж Петро із Одинадцятьма́, свій голос підніс та й промовив до них: „Мужі юдейські та ме́шканці Єрусалиму! Нехай вам оце стане відо́ме, і послухайте слів моїх! 15 Бо не п'я́ні вони, як ви ду́маєте, — бо третя година дня, 16 а це те, що пророк Йоі́л передрік: 17 „І буде останніми днями, говорить Госпо́дь: Я виллю від Духа Свого на всяке тіло, — і будуть пророкува́ти сини ваші та ваші до́ньки, юнаки́ ж ваші бачити будуть виді́ння, а старим вашим сни будуть сни́тися. 18 І на рабів Моїх і на рабинь Моїх за тих днів Я також виллю від Духа Свого, — і пророкувати вони бу́дуть! 19 І дам чуда на небі вгорі, а внизу на землі ці знаме́на: кров, і огонь, і ку́ряву диму. 20 Переміниться сонце на те́мряву, а місяць на кров, перше ніж день Господній настане, великий та славний! 21 І станеться, що кожен, хто покличе Господнє Ім'я́, той спасеться“. 22 Мужі ізраїльські, послухайте ви оцих слів: Ісуса Назаряни́на, Мужа, що Його Бог прославив вам силою, і чудами, і тими знаме́нами, що Бог через Нього вчинив серед вас, як самі ви те знаєте, 23 Того, що був ви́даний певною волею та передба́ченням Божим, ви руками беззаконників розп'яли́ та забили. 24 Та Бог воскресив Його, пута смерти усунувши, — вона бо тримати Його не могла. 25 Бо каже про Нього Давид: „Мав я Господа за́всіди перед очима своїми, бо Він по правиці моїй, щоб я не захитався. 26 Тому серце моє звеселилось, і зрадів мій язик, і тіло моє відпочи́не в надії. 27 Бо не позоставши Ти в аду́ моєї душі, і не даси Ти Своєму Святому побачити тління! (Hadēs g86) 28 Ти дороги життя об'явив мені, Ти мене перепо́вниш утіхою перед обличчям Своїм“! 29 Мужі-браття! Нехай буде вільно мені сміло сказати вам про патріярха Давида, що помер і похований, і знахо́диться гріб його в нас аж до цього дня. 30 А бувши ж пророком, та відаючи, що „Бог клятвою клявся йому посади́ти на престолі його від плоду його сте́гон“, 31 у передба́ченні він говорив про Христове воскре́сення, що „не буде зоставлений в аду́“, ані тіло Його „не зазнає зотління“. (Hadēs g86) 32 Бог Ісуса Цього воскресив, чого свідки всі ми! 33 А отож, як правицею Божою був Він возне́сений, і обі́тницю Духа Святого прийняв від Отця, то й злив Він оте, що ви бачите й чуєте. 34 Не зійшов бо на небо Давид, але сам він говорить: „Промовив Госпо́дь Господе́ві моєму: Сядь право́руч Мене, 35 доки не покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 36 Ото ж, нехай ввесь Ізраїлів дім твердо знає, що і Господом, і Христом учинив Бог Його, Того Ісуса, що Його розп'яли́ ви!“ 37 Як почули ж оце, вони серцем розжа́лобились, та й сказали Петрові та іншим апо́столам: „Що ж ми маємо робити, мужі-браття?“ 38 А Петро до них каже: „Покайтеся, і нехай же охриститься кожен із вас у Ім'я́ Ісуса Христа на відпу́щення ваших гріхів, — і да́ра Духа Святого ви при́ймете! 39 Бо для вас ця обі́тниця, і для ваших дітей, і для всіх, що „дале́ко знаходяться, кого б тільки покликав Госпо́дь, Бог наш“. 40 І іншими багатьома́ словами він засвідчував та вмовляв їх, говорячи: „Рятуйтесь від цього лукавого роду!“ 41 Отож ті, хто прийняв його слово, охристилися. І пристало до них того дня душ тисяч зо три! 42 І вони перебува́ли в науці апо́стольській, та в спільно́ті брате́рській, і в лама́нні хліба, та в моли́твах. 43 І був о́страх у кожній душі, бо багато чинили апо́столи чуд та знаме́н. 44 А всі віруючі були вкупі, і мали все спі́льним. 45 І вони продавали маєтки та до́бра, і всім їх ділили, як кому чого треба було́. 46 І кожного дня перебува́ли вони однодушно у храмі, і, ломлячи хліб по домах, поживу приймали із радістю та в

сердечній просто́ті, 47 вихваляючи Бога та маючи ласку в усього народу. І щоденно до Церкви Госпо́дь додава́в тих, що спасалися.

3 А Петро та Іван на дев'яту годину молитви йшли ра́зом у храм. 2 І не́сено там чоловіка одно́го, що кривий був з утро́би своєї матері. Його садови́ли щоденно в воро́тях храму, що Красними звалися, просити ми́лостині від тих, хто до храму йшов. 3 Як побачив же він, що Петро та Іван хочуть у храм увійти, став просити в них милостині. 4 Петро ж із Іваном поглянув на нього й сказав: „Подивися на нас!“ 5 І той подивився на них, сподіваючися щось дістати від них. 6 Та промовив Петро: „Срібла й золота в мене нема, але що я маю, даю тобі: У Ім'я́ Ісуса Христа Назаряни́на — устань та й ходи!“ 7 І, узявши його за правиці́ю, він підвів його. І хвилі тієї зміцни́лися но́ги й сугло́бці його! 8 І, зірвавшись, він устав та й ходив, і з ними у храм увійшов, ходячи та підскакуючи, і хвалячи Бога! 9 Наро́д же ввесь бачив, як ходив він та Бога хвалив. 10 І пізнали його, що це той, що при Красних воро́тях храму сидів ради милостині. І вони перепо́внились жа́хом та по́дивом із того, що́ сталось йому! 11 А тому́, що тримався він Петра та Івана, увесь наро́д зачудований збігся до них на той ґанок, який Соломоновим зветься. 12 І, побачивши це, промовив Петро до наро́ду: „Мужі ізраїльські! Чого ви дивуєтесь цим, та чого ви на нас позира́єте так, ніби те, що він ходить, ми зробили своєю силою чи благоче́стям? 13 „Бог Авраамів, та Ісаків, та Яковів, Бог наших батьків, Сина Свого прославив“, Ісуса, Якого ви ви́дали, і відцуралися перед Пилатом, як він присудив був пустити Його. 14 Але ви відцура́лись Святого та Праведного, і домагалися видати вам душогубця. 15 Начальника ж життя ви забили, та Його воскресив Бог із мертвих, чого свідками — ми! 16 І через віру в Ім'я́ Його вздоро́вило Ім'я́ Його того, кого бачите й знаєте. І віра, що від Нього, прине́сла йому вздоро́влення це перед вами всіма́. 17 А тепер, браття, знаю, що вчинили ви це з несвідо́мости, як і ваші начальники. 18 А Бог учинив так, як Він провіщав був уста́ми Своїх усіх пророків, щоб терпіти Христові. 19 Покайтеся ж та наверні́ться, щоб Він змилувався над вашими гріхами, 20 щоб часи́ відпочинку прийшли від обличчя Господнього, і щоб послав запові́дженого вам Ісуса Христа, 21 що Його небо мусить прийняти аж до ча́су віднó́влення всього, про що провіщав Бог від віку устами всіх святих пророків Своїх! (aiōn g165) 22 Бо Мойсей провіща́в: „Господь Бог вам Пророка піді́йме від ваших братів, як мене; у всім Його слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!“ 23 „І станеться, що кожна душа, яка не послухала б того Пророка, зни́щена буде з наро́ду“. 24 Так само всі пророки від Самуї́ла й наступних, скільки їх говорило, також провіщали ці дні. 25 Сини ви пророків і того заповіту, що Бог вашим батька́м заповів, промовляючи до Авраама: „І в насінні твоїм усі народи землі благосло́влені будуть!“ 26 Воскресивши Свого Слугу, Бог послав Його перше до вас, щоб вас поблагослови́ти, щоб кожен із вас відвернувся від злих своїх учинків!“

4 А коли промовляли вони до наро́ду оце́, до них приступили священики, і вла́да сторожі храму й саддукеї, 2 обурюючись, що навчають наро́д та звіщають в Ісусі воскресі́ння з мертвих. 3 І руки наклали на них, і до в'язниці всадили до ра́нку, бо вже вечір настав був. 4 І багато-хто з тих, хто слухав слово, увірували; число ж мужів таки́х було тисяч із п'ять. 5 І сталось, що ра́нком зібралися в Єрусалимі начальники їхні, і старші та книжники, 6 і Анна первосвященик, і Кайя́фа, і Іван, і Олександер, і скільки було їх із роду первосвященичого. 7 І, поставивши їх посере́дині, запитались: „Якою ви силою чи яким ви ім'я́м те робили?“ 8 Тоді Петро, переповнений Духом Святим, промовив до них: „Начальники люду та старши́ни Ізраїлеві! 9 Як сьогодні беруть нас на до́пит про те добродíйство недужій люди́ні, як вона вздоро́влена, - 10 нехай буде відо́мо

всім вам, і всім лю́дям Ізраїлевим, що Ім'я́м Ісуса Христа Назаряни́на, що Його розп'яли́ ви, та Його воскресив Бог із мертвих, — Ним поставлений він перед вами здоровий! **11** Він „камінь, що ви, будівни́чі, відкинули, але каменем став Він нарі́жним!“ **12** І нема ні в кім іншім спасі́ння. Бо під небом нема іншого Йме́ння, даного людям, що ним би спасти́ся ми мали“. **13** А бачивши смили́вість Петра та Івана, і спостерігши, що то люди оби́два невчені та про́сті, дивувалися, і пізнали їх, що вони з Ісусом були́. **14** Та бачивши, що вздоро́влений чоловік стоїть з ними, нічого навпро́ти сказати не могли. **15** І, звеліви́ши їм вийти із синедріо́ну, зачали радитися між собою, **16** говорячи: „Що́ робити нам із цими людьми́? Бож усім ме́шканцям Єрусалиму відо́мо, що вчинили вони явне чудо, і не можемо того заперечити. **17** Та щоб більш не пошири́лось це в наро́ді, то з погрозою заборонімо їм, щоб нико́му з людей вони не говорили про Це Ім'я́“. **18** І, заклика́вши їх, наказали їм не говорити, і взагалі не навчати про Ісусове Йме́ння. **19** І відповіли́ їм Петро та Іван, та й сказали: „Розсудіть, чи це справедливе було б перед Богом, щоб слухатись вас більш, як Бога? **20** Бо не можемо ми не казати про те, що́ ми бачили й чули!“ **21** А вони пригрози́ли їм ще, і відпустили їх, не знайшовши ніче́го, щоб їх покарати, через людей, бо всі сла́вили Бога за те, що сталось. **22** Бо ро́ків більш сорока мав той чоловік, що на нім відбулося це чудо вздоро́влення. **23** Коли ж їх відпустили, вони до своїх прибули́ й сповістили, про що́ первосвященики й старші до них говорили. **24** Вони ж, вислухавши, однодушно свій голос до Бога піднесли́ й промовили: „Владико, що небо, і землю, і море, і все, що в них є, Ти створив! **25** Ти уста́ми Давида, Свого слуги́, отця нашого, сказав Духом Святим: „Чого люди бунтуються, а наро́ди задумують ма́рне? **26** Повстають царі зе́мні, і збираються старші докупи на Господа та на Христа Його“. **27** Бо справді зібралися в місці оцім проти Отрока Святого Твого Ісуса, що Його намастив Ти, Ірод та По́нтій Пилат із поганами та з наро́дом Ізраїлевим, **28** учинити оте, що рука Твоя й воля Твоя наперед встановили були, щоб збуло́ся. **29** І тепер споглянь, Господи, на їхні погрози, і дай Своїм рабам із повною смили́вістю слово Твоє повіда́ти, **30** коли руку Свою простягатимеш Ти на вздоро́влення, і щоб знаме́на та чуда чинились Ім'я́м Твого Святого Отрока Ісуса“. **31** Як вони ж помолились, затряслося те місце, де зібрались були, і перепо́внилися всі Святим Духом, — і зачали говори́ти Слово Боже з смили́вістю! **32** А люди, що ввірували, мали серце одне й одну душу, і жоден із них не вважав що з маєтку свого́ за своє, але в них усе спі́льним було́. **33** І апо́столи з вели́кою силою свідчили про воскресіння Ісуса Господа, і благода́ть велика на всіх них була! **34** Бо жоден із них не терпів недостачі: бо, хто мав поле чи дім, продавали, і заплату за про́даж прино́сили, **35** та й клали в ногах у апо́столів, — і роздавалося кожному, хто потре́бу в чім мав. **36** Так, Йо́сип, що Варна́вою — що в перекладі є „син потіхи“— був про́званий від апо́столів, Левит, родом кі́прянин, **37** мавши поле, продав, а гроші приніс, та й поклав у ногах у апо́столів.

5 А один чоловік, на йме́ння Ана́ній, із своєю дружи́ною Сапфі́рою, продав маєток, **2** та й з ві́дома дружи́ни своєї присво́їв частину з заплати, а якусь там частину приніс та й поклав у ногах у апо́столів. **3** І промовив Петро: „Ана́нію, чого сатана́ твоє серце напо́внив, щоб ти Духу Святому неправду сказав та присво́їв із заплати за землю? **4** Хіба те, що́ ти мав, не твоє все було, а про́дане не в твоїй вла́ді було? Чого ж в серце своє ти цю справу поклав? Ти не лю́дям неправду сказав, але Богові!“ **5** Як Ана́ній зачу́в ці слова́, то впав та й умер. І обгорнув жах великий усіх, що це чули! **6** Юнаки́ ж повставали, обгорну́ли його, і винесли та й поховали. **7** І сталось, годин через три прийшла й дружи́на його, про випа́док нічо́го не знавши. **8** І промовив

до неї Петро: „Скажи мені, чи за стільки ви землю оту продали́?“Вона ж відказала: „Так, за стільки“. 9 До неї ж Петро: „Чому це ви змо́вилися споку́шувати Господнього Духа? Он ті входять у двері, що чоловіка твого поховали, — і тебе вони винесуть“. 10 І вона зараз упала до ніг його, та й умерла. Як ввійшли ж юнаки́, то знайшли її мертвою, і, винісши, біля мужа її поховали. 11 І обгорнув страх великий всю Церкву та всіх, що чули про це. 12 А руками апо́столів стались знаме́на та чуда великі в наро́ді. І були́ однодушно всі в Соломоновім ґанку. 13 А з сторонніх ніхто приставати не важився до них, але люд прославляв їх. 14 І все збі́льшувалось тих, хто вірує в Господа, бе́зліч чолові́ків і жінок, 15 так що хворих стали вино́сити на вулиці, та й клали на ложа та ноші, щоб, як ітиме Петро, то хоч тінь його впала б на ко́го із них. 16 І бе́зліч люду збиралась до Єрусалиму з довко́лишніх міст, і не́сли недужих та хворих від ду́хів нечистих, — і були́ вони всі вздоро́влювані! 17 А первосвященик, уставши, та й усі, хто був із ним, хто належав до саддуке́йської єресі, перепо́внились за́здрощами, 18 і руки наклали вони на апо́столів, і до в'язниці грома́дської вкинули їх. 19 Але Ангол Господній вночі відчинив для них двері в'язничні, і, вивівши їх, проказав: 20 „Ідіть, і, ставши, говоріть до наро́ду у храмі всі слова́ цього життя“. 21 Як це вчули вони, то в храм рано ввійшли і навчали. А первосвященик і ті, хто був із ним, прийшовши, скликали синедріо́н і всіх старших з Ізраїлевих синів. І послали в в'язницю, щоб їх привели́. 22 А служба, прийшовши, не знайшла́ їх у в'язниці, а вернувшись, сповістила, 23 говорячи: „В'язницю знайшли ми з великою пильністю за́мкнену, і сторо́жу, що при две́рях стояла; а коли відчинили, то нікого́ всере́дині ми не знайшли!“ 24 Як почули слова ці начальник сторожі храму та первосвященики, не могли зрозуміти вони, що́ б то сталося. 25 Та прийшовши один, сповістив їх, говорячи: „Ось ті мужі, що ви їх до в'язниці всадили були, у храмі стоять та й навчають наро́д“. 26 Пішов тоді старши́й сторо́жі зо слу́жбою, та й привів їх без насильства, бо боялись наро́ду, щоб їх не побили камінням. 27 Припровадивши ж їх, поставили перед синедріоном. І спитався їх первосвященик, говорячи: 28 „Чи ми не заборонили з погрозою вам, щоб про Те Ім'я́ не навчати? І ото, ви своєю наукою перепо́внили Єрусалим, і хочете кров Чоловіка Того припрова́дити на нас“. 29 Відповів же Петро та сказали апо́столи: „Бога повинно слухатися більш, як людей! 30 Бог наших отців воскресив нам Ісуса, Якому ви смерть були заподі́яли, повісивши на дереві. 31 Його Бог підвищив Своєю прави́цею — на Начальника й Спаса, щоб дати Ізраїлеві пока́яння і про́щення гріхів. 32 А тих справ Йому свідками ми й Святий Дух, що Його Бог дав тим, хто слухня́ний Йому“. 33 Як зачули ж оце, запалилися гнівом вони, та й ра́дилися, я́к їм смерть заподі́яти? 34 І встав у синедріо́ні один фарисей, Гамалії́л на ймення, учитель Зако́ну, поважаний від усього наро́ду, та й звелів на часи́нку апо́столів ви́вести. 35 І промовив до них: „Мужі ізраїльські! Поміркуйте собі про людей цих, що́ з ними робити ви маєте. 36 Бо перед цими днями повстав був Те́вда та й казав, що великий він хтось, і до нього пристало з чотириста люда. Він забитий, а всі ті, хто слухав його, розпоро́шились та обернули́сь в ніщо́. 37 Після нього повстав, під час пе́репису, Галіле́янин Юда, та й багато людей потягнув за собою. Загинув і він, а всі ті, хто слухав його, розпоро́шились. 38 І тепер кажу́ вам: Відступіться від цих людей, і занеха́йте їх! Бо коли від людей оця рада чи справа ця бу́де, — розпаде́ться вона. 39 А коли те від Бога, то того зруйнувати не зможете, щоб випа́дком не стати і вам богобо́рцями!“І послухались ради його. 40 І, покликавши зно́в апо́столів, вибили їх, наказали їм не говори́ти про Ісусове Йме́ння, та й їх відпустили. 41 А вони поверта́лися з синедріо́ну, радіючи, що сподоби́лись

прийняти зневáгу за Йме́ння Го́спода Ісуса. **42** І щоденно у храмі й домах безупинно навчали, і звіщали Єва́нгелію Ісуса Христа.

6 Тими ж днями, як учнів намно́жилось, зачали́ нарікати на євреїв огре́чені, що в щоденному служі́нні їхні вдовиці зане́дбані. **2** Тоді ті Дванадцять покликали багатьо́х учнів та й сказали: „Нам не ли́чить покинути Боже Слово, і служити при столá х. **3** Отож, браття, ви́глядіть із-поміж себе сімох мужів доброї слави, повних Духа Святого та мудрости, — їх поставимо на службу оцю. **4** А ми перебува́тимемо за́вжди в молитві та в служі́нні слову“. **5** І всім лю́дям сподо́балося оце слово, і обрали Степа́на, мужа повного віри та Духа Святого, і Пилипа, і Про́хора та Никано́ра, і Ти́мона та Парме́на, і нововірця Миколу з Антіохії, — **6** їх поставили перед апо́столів, і, помоливши́сь, вони руки поклали на них. **7** І росло Слово Боже, і ду́же мно́жилося число учнів у Єрусалимі, і дуже багато священиків були слухня́ні вірі. **8** А Степан, повний віри та сили, чинив між наро́дом великі знаме́на та чуда. **9** Тому дехто повстав із синагоги, що зветься лібертѝнська, і кірінейська, і олександрійська, та з тих, хто походить із Кілікі́ї та з Азії, і зачали́ сперечатись із Степа́ном. **10** Але встоя́ти вони не могли проти мудрости й Духа, що він Ним говорив. **11** Тоді вони підмовили людей, що казали, ніби чули, як він богозневажні слова́ говорив на Мойсея та Бога. **12** І людей попідбу́рювали, і старших та книжників, і, напавши, схопи́ли його, і припрова́дили в синедріо́н. **13** Також свідків фальшивих поставили, які говорили: „Чоловік оцей богознева́жні слова́ безпере́стань говорить на це святе місце та проти Зако́ну. **14** Бо ми чули, як він говорив, що Ісус Назаряни́н зруйнує це місце та змінить звича́ї, які передав нам Мойсей“. **15** Коли всі, хто в синедріоні сидів, на нього споглянули, то бачили лице його, — як лице Ангола!

7 Запитав тоді первосвященик: „Чи це так?“ **2** Степан же промовив: „Послухайте, мужі-браття й отці! Бог слави з'явився Авраамові, отцеві нашому, як він у Месопота́мії був, перше ніж оселився в Хара́ні, **3** і промовив до нього: „Вийди із своєї землі та від роду свого, та й піди до землі, що тобі покажу́“. **4** Тоді він вийшов із землі халдейської, та й оселився в Хара́ні. А звідти, як умер йому ба́тько, Він переселив його в землю оцю, що на ній ви живе́те тепер. **5** Та спа́дщини на ній Він не дав йому навіть на крок, але обіцяв „дати її на володі́ння йому й його ро́дові по нім“, хоч дитини не мав він. **6** І сказав Бог отак, що насіння його буде прихо́дьком у кра́ї чужому, і понево́лять його, і будуть гнобѝти чотириста ро́ків. **7** „Але Я — сказав Бог — буду судити наро́д, що його понево́лить. Опісля́ ж вони вийдуть, і будуть служити Мені на цім місці“. **8** І дав Він йому заповіта обрі́зання. І породив так Ісака, і во́сьмого дня він обрізав його. А Ісак породив Якова, а Яків — дванадцятьо́х патріярхів. **9** А ті патріярхи поза́здрили Йо́сипові, і продали́ його до Єгипту. Але Бог був із ним, **10** і його визволив від усіх його у́тисків, і дав йому благода́ть та мудрість перед фараоном, царем єгипетським, а він настановив його за правителя над Єгиптом та всім своїм домом. **11** А як голод прийшов на всю землю єгипетську та ханаа́нську, та велика біда, то пожи́ви тоді не знахо́дили наші батьки́. **12** Коли ж Яків зачув, що в Єгипті є збіжжя, то послав батьків наших уперше. **13** А як удруге посла́в, то був пі́знаний Йо́сип братами своїми́, і фараонові знаний став Йо́сипів рід. **14** Тоді Йо́сип послав, щоб покликати Якова, ба́тька свого, та всю родину свою — сімдеся́т і п'ять душ. **15** І пода́вся Яків в Єгипет, та й умер там він сам та наші батьки. **16** І їх перене́сли в Сихе́м, і покла́ли до гробу, що Авраам був купив за ці́ну срібла від синів Еммора Сихемового. **17** А коли наближа́всь час обі́тниці, що нею Бог клявсь Авраамові, розрісся наро́д і намно́жився в Єгипті, **18** аж поки настав інший цар ув Єгипті, що не знав

уже Йо́сипа. 19 Він хитро наш люд обманив,
і силою змушував наших отців викидати
дітей своїх, щоб вони не лишались живі.
20 Того ча́су родився Мойсей, і га́рний він
був перед Богом. Він годо́ваний був у домі
батька свойо́го три місяці. 21 А коли він
був ви́кинений, то дочка фараона забрала
його, та й за сина собі його викохала. 22
І Мойсей був навче́ний всієї премудрости
єгипетської, і був міцни́й у словах та в
ділах своїх. 23 А коли йому спо́внилося
сорок ро́ків, йому спало на серце відві́дати
братів своїх, синів Ізраїлевих. 24 Як угле́дів
же він, що одно́му з них ді́ється кривда,
заступився, і відомсти́в за окри́вдженого,
убивши єги́птянина. 25 Він же ду́мав, що
брати́ розуміють, що рукою його Бог дає
їм визво́лення, та не зрозуміли вони. 26
А наступного дня, як сварились вони, він
з'явився й хотів погоди́ти їх, кажучи: „Люди,
ви — браття, чого один о́дного кривдите?“ 27
А той, що ближнього кривдив, його відіпхну́в
та сказав: „Хто наставив над нами тебе
за старшо́го й суддю? 28 Чи хочеш убити
й мене, як учора вбив ти єги́птянина?“
29 І втік Мойсей через слово оце, і стався
прихо́дьком у землі мадія́мській, де зродив
двох синів. 30 А коли сорок ро́ків проминуло,
то з'явивсь йому Ангол Господній у по́лум'ї
куща́ огняно́го в пустині Сінайської гори. 31
А Мойсей, як побачив, дивувався з видіння.
А коли підійшов, щоб розглянути, був
голос Господній до нього: 32 „Я Бог отців
твоїх, — Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог
Яковів!“І затрусився Мойсей, і не відважився
погля́нути... 33 І промовив до нього Господь:
„Скинь взуття́ з своїх ніг, бо те місце, на
якому стоїш, то святая земля! 34 Добре
бачив Я у́тиск наро́ду Свого, що в Єгипті,
і стогін його Я почув, і зійшов, щоб їх
ви́зволити. Тепер ось іди, — Я пошлю до
Єгипту тебе“. 35 Цього Мойсея, що його
відцурались вони, сказавши: „Хто наставив
тебе за старшо́го й суддю“, цього Бог через
Ангола, якому з'явився в кущі, послав за
старшо́го й визво́льника. 36 Він їх вивів, чуда
й знаме́на вчинивши в землі єгипетській, і
на Червоному морі, і сорок ро́ків у пустині. 37
Це той Мойсей, що пророк Ізраїлевим синам:
„Госпо́дь Бог вам підійме Пророка від ваших
братів, як мене, — Його слухайте!“ 38 Це
той, що в пустині на зборах був з Анголом,
який промовляв йому на Сінайській горі, та
з отцями нашими, і що прийняв він живі
слова́, щоб їх нам передати; 39 що його не
хотіли отці наші слу́хати, але відіпхнули,
і звернулися серцем своїм до Єгипту, 40
промовивши до Аарóна: „Зроби нам богів,
які йшли б перед нами, бо не знаємо, що́
сталося з тим Мойсеєм, який вивів нас із
кра́ю єгипетського“. 41 І зробили вони тими
днями теля, — і бовва́нові жертви прино́сили
та веселилися з діл своїх рук. 42 Але Бог
відвернувся від них, і попусти́в їх вклонятися
силі небесній, як написано в книзі Пророків:
„Чи зако́лення й жертви Мені ви прино́сили
сорок ро́ків у пустині, о доме Ізраїлів? 43 Ви
ж носили наме́та Моло́хового, і зорю вашого
бога Ромфа́на, зображення, що їх ви зробили,
щоб вклонятися їм. Через те запрова́джу вас
аж за Вавилон!“ 44 У наших отців на пустині
була скинія свідо́цтва, як Той ізвелів, Хто
Мойсею казав, щоб зробив її за зразком,
якого він бачив. 45 Її наші отці й узяли, і
вне́сли з Ісусом у землю наро́дів, яких вигнав
Бог з-перед обличчя наших отців, аж до ча́су
Давида. 46 Він у Бога знайшов благода́ть, і
просив, щоб оселю знайти для Бога Якова.
47 І Соломон збудував Йому дім. 48 Але не в
рукотворнім Всевишній живе, як говорить
пророк: 49 „Мені небо — престол, а земля —
то підніжок ногам Моїм! Який Мені дім ви
збудуєте, — говорить Господь, — або місце
яке для Мого відпочинку? 50 Хіба не рука
Моя все́ це створила?“ 51 О ви, твердошиї,
люди серця й вух необрізаних! Ви за́вжди
противитесь Духові Святому, як ваші батьки,
так і ви! 52 Котро́го з пророків батьки ваші
не переслідували? Вони ж тих повбивали,
хто звіщав прихід Праведного, Якому тепер
ви сталися зрадниками та убійниками, 53
ви, що Зако́на оде́ржали через зарядження

Анголів, та не зберігали його!“ 54 Як зачули ж
оце, вони запали́лися гнівом у серцях своїх,
і скрегота́ли зубами на нього. 55 А Степан,
повний Духа Святого, на небо споглянув, —
і побачив Божу славу й Ісуса, що по Божій
правиці стояв, 56 і промовив: „Ось я бачу
відчи́нене небо, і Сина Лю́дського, що по
Божій правиці стоїть!“ 57 Та вони гучни́м
голосом стали кричати та ву́ха собі затуляти,
та й кинулися однодушно на нього!... 58 І за
місто вони його ви́вели, і зачали́ побивати
камінням його. А свідки плащі свої склали
в ногах юнака́, який звався Са́влом. 59 І
побивали камінням Степа́на, що молився й
казав: „Господи Ісусе, — прийми духа мого!“
60 Упавши ж навко́лішки, скрикнув голосом
гучни́м: „Не залічи́ їм, о Господи, цього
гріха́!“І, промовивши це, він спочив.

8 А Савл похваляв його вби́вство. І
утиск великий постав того дня проти
єрусалимської Церкви, і всі, крім апо́столів,
розпоро́шилися по краях юдейських та
самарійських. 2 І поховали Степа́на му́жі
побожні, і плакали ревно за ним. 3 А Савл
нищив Церкву, — вдирався в доми́, витягав
чоловіків і жінок та давав до в'язниці. 4
Ходили тоді розпоро́шенці, та Боже Слово
благовісти́ли. 5 Ось Пилип прийшов до
самарійського міста, і проповідував їм про
Христа. 6 А люди вважали на те, що Пилип
говорив, і згідно слухали й бачили чу́да, які
він чинив. 7 Із багатьох бо, що мали їх, ду́хи
нечисті вихо́дили з криком великим, і багато
розсла́блених та кривих уздорови́лися. 8
І радість велика в тім місті була́! 9 Був
один чоловік, на ім'я́ йому́ Си́мон, що до
того в цім місті займавсь ворожби́тством та
дурив самарійський наро́д, видаючи себе
за якогось великого. 10 Його слухали всі, —
від найменшого аж до найбільшого, кажучи:
„Він — сила Божа, що зветься велика!“ 11
Його ж слухалися, бо він їх довший час
дивував ворожби́тством. 12 Та коли йняли
віри Пилипові, що благовістив про Боже
Царство й Ім'я́ Ісуса Христа, чоловіки й
жінки охристи́лися. 13 Увірував навіть сам
Си́мон, і, охристившись, тримався Пилипа; а
бачивши чуда й знаме́на великі, він дуже
дивувався. 14 Як зачули ж апо́столи, які в
Єрусалимі були, що Боже Слово прийняла́
Самарі́я, то послали до них Петра та Івана.
15 А вони, як прийшли, помолились за них,
щоб Духа Святого вони прийняли́, 16 бо ще
ні на о́дного з них Він не схо́див, а були вони
тільки охрищені в Ім'я́ Господа Ісуса. 17 Тоді
на них руки поклали, і прийняли́ вони Духа
Святого! 18 Як побачив же Си́мон, що через
накладáння апо́стольських рук Святий Дух
подається, то приніс він їм гроші, 19 і сказав:
„Дайте й мені таку вла́ду, щоб той, на кого́
покладу́ свої руки, одержав би Духа Святого!“
20 Та промовив до нього Петро: „Нехай згине
з тобою те срібло твоє, бо ти ду́мав набути
дар Божий за гроші! 21 У цім ділі нема тобі
частки ні уділу, бо серце твоє перед Богом
не слушне. 22 Тож покайся за це лихе ді́ло
своє, і проси Господа, — може про́щений
буде тобі за́мір серця твого! 23 Бо я бачу,
що ти пробува́єш у жо́вчі гірки́ї та в пу́тах
неправди“. 24 А Си́мон озвався й сказав:
„Помоліться за мене до Господа, щоб мене не
спіткало нічого з того, про що ви говорили“.
25 А вони ж, засвідчивши, і Слово Господнє
звістивши, повернулись до Єрусалиму, і
звіщали Єва́нгелію в багатьох самарійських
осе́лях. 26 А ангол Господній промовив
Пилипові, кажучи: „Устань та на пі́вдень
іди, на дорогу, що від Єрусалиму до Га́зи
спускається, — порожня вона“. 27 І, вставши,
пішов він. І ось муж етіо́пський, скопе́ць,
вельможа Канда́ки, цариці етіопської, що
був над усіма́ її ска́рбами, що до Єрусалиму
прибув поклонитись, 28 вертався, і, сидючи́
на пово́зі своїм, читав пророка Ісаю. 29 А
Дух до Пилипа промовив: „Підійди, та й
пристань до цього пово́зу“. 30 Пилип же
підбіг і почув, що той читає пророка Ісаю,
та й спитав: „Чи розумієш, що́ ти читаєш?“
31 А той відказав: „Як же мо́жу, як ніхто
не напу́тить мене?“І впросив він Пилипа
піднятись та сісти з ним. 32 А слово Писа́ння,
що його він читав, було це: „Як вівцю́ на

заріз Його ве́дено, і як ягня супроти стрижія́ безголосе, так Він не відкрив Своїх уст! 33 У прини́женні суд Йому віднятий був, а про рід Його хто розповість? Бо життя Його із землі забирається". 34 Відізвався ж скопе́ць до Пилипа й сказав: „Благаю тебе, — це про ко́го говорить пророк? Чи про себе, чи про іншого кого?" 35 А Пилип відкрив у́ста свої, і, зачавши від цього Писа́ння, благовістив про Ісуса йому. 36 І, як шляхо́м вони їхали, прибули́ до якоїсь води. І озвався скопець: „Ось вода. Що мені заважає христитись?" 37 А Пилип відказав: „Якщо віруєш із повного серця свого, то можна". А той відповів і сказав: „Я вірую, що Ісус Христос — то Син Божий!" 38 І звелів, щоб по́віз спинився. І оби́два — Пилип та скопе́ць — увійшли до води, і охристив він його. 39 А коли вони вийшли з води, Дух Господній Пилипа забрав, і скопе́ць уже більше не бачив його. І він їхав, радіючи, шляхом своїм. 40 А Пилип опинився в Азо́ті, і, переходячи, звіщав Єва́нгелію всім містам, аж поки прийшов у Кесарі́ю.

9 А Савл, іще дишучи грізьбою й убивством на учнів Господніх, приступивши до первосвященика, 2 попросив від нього листи́ у Дама́ск синагогам, щоб, коли зна́йде яких чоловіків та жінок, що тієї дороги вони, то зв'язати й приве́сти до Єрусалиму. 3 А коли він ішов й наближа́вся до Дамаску, то ось нагло ося́яло світло із неба його, 4 а він повали́вся на землю, і голос почув, що йому говорив: „Са́вле, Са́вле, — чому́ ти Мене переслідуєш?" 5 А він запитав: „Хто Ти, Пане?"А Той: „Я Ісус, що Його переслідуєш ти. Трудно тобі бити ногою колючку! " 6 А він, затрусившися та налякавшися, каже: „Чого, Господи, хочеш, щоб я вчинив?"А до нього Господь: „Уставай, та до міста подайся, а там тобі скажуть, що́ маєш робити!" 7 А люди, що йшли з ним, онімілі стояли, бо вони чули голос, та нико́го не бачили. 8 Тоді Савл підвівся з землі, і хоч очі розплю́щені мав, нико́го не бачив... І за руку його повели́ й привели́ до Дамаску. 9 І три дні невидю́щий він був, і не їв, і не пив. 10 А в Дама́ску був учень один, на йме́ння Ана́ній. І Господь у видінні промовив до нього: „ Ана́нію!"А він відказав: „Ось я, Господи!" 11 Господь же до нього: „Устань, і піди на вулицю, що Про́стою зветься, і пошукай в домі Юдовім Са́вла на йме́ння, тарся́нина, ось бо він мо́литься, 12 і мужа в видінні він бачив, на йме́ння Ананія, що до нього прийшов і руку на нього поклав, щоб став він видю́щий". 13 Відповів же Ана́ній: „Чув я, Господи, від багатьох про цього́ чоловіка, скільки зла він учинив в Єрусалимі святим Твоїм! 14 І тут має вла́ду від первосвящеників, щоб в'язати усіх, хто кли́че Ім'я́ Твоє". 15 І промовив до нього Господь: „Іди, бо для Мене — посу́дина ви́брана він, щоб носити Ім'я́ Моє перед наро́дами, і царями, і синами Ізраїля. 16 Бо Я покажу́ йому, скільки має він витерпіти за Ім'я́ Моє". 17 І Ананій пішов, і до дому ввійшов, і руки поклавши на нього, промовив: „Са́вле брате, Господь Ісус, що з'явився тобі на дорозі, якою ти йшов, послав ось мене, щоб став ти видю́щий, і напо́внився Духа Святого!" 18 І хвилі тієї відпала з очей йому ніби луска́, і зараз видю́щий він став... І, вставши, охристився, 19 і, прийнявши поживу, на силах зміцнів. 20 І він зараз зачав у синагогах звіщати про Ісуса, що Він — Божий Син, 21 І дивом усі дивувалися, хто чув, і говорили: „Хіба це не той, що переслідував в Єрусалимі визна́вців оцього Ім'я́, та й сюди не на те він прибув, щоб отих пов'язати й приве́сти до первосвящеників?" 22 А Савл іще більше зміцнявся, і непокоїв юдеїв, що в Дамаску жили, удово́днюючи, що Той — то Христос. 23 А як ча́су минуло доволі, юдеї змовилися його вбити, 24 та Са́влові стала відо́ма їхня змова. А вони день і ніч чатува́ли в воро́тях, щоб убити його. 25 Тому учні забрали його вночі, та й із муру спустили в коші́. 26 А коли він до Єрусалиму прибув, то силкува́вся пристати до учнів, та його всі ляка́лися, не вірячи, що він учень. 27 Варнава тоді взяв його та й привів до апо́столів, і їм розповів, як

дорогою той бачив Господа, і як Він йому
промовляв, і як сміли́во навчав у Дамаску
в Ісусове Йме́ння. 28 І він із ними входив
і вихо́див до Єрусалиму, і відважно звіщав
в Ім'я́ Господа. 29 Він також розмовляв й
сперечався з огре́ченими, а вони намагалися
вбити його. 30 Тому браття, довідавшися,
відвели́ його до Кесарі́ї, і до Та́рсу його
відіслали. 31 А Церква по всій Юдеї, і Галілеї,
і Самарі́ї мала мир, будуючись і ходячи в
стра́сі Господньому, і сповня́лася втіхою
Духа Святого. 32 І сталося, як Петро всіх
обходив, то прибув і до святих, що ме́шкали в
Лі́дді. 33 Знайшов же він там чоловіка одно́го,
на йме́ння Ене́й, що на ліжку лежав вісім
років, — він розсла́блений був. 34 І промовив
до нього Петро: „Енею, тебе вздоровляє Ісус
Христос. Уставай, і постели́ собі сам!“І той
зараз устав. 35 І його оглядали усі, хто
мешкав у Лі́дді й Саро́ні, які навернулися до
Господа. 36 А в Йоппі́ї була одна у́чениця,
на ймення Таві́та, що в перекладі Са́рною
зветься. Вона повна була добрих вчинків
та ми́лостині, що чинила. 37 І трапилося
тими днями, що вона занедужала й умерла.
Обмили ж її й покла́ли в го́рниці. 38 А
що Лі́дда лежить недалеко Йоппі́ї, то учні,
прочувши, що в ній пробуває Петро, послали
до нього двох му́жів, що благали: „Не гайся
прибути до нас!“ 39 І, вставши Петро, пішов
із ними. А коли він прибув, то ввели його
в го́рницю. І обступили його всі вдови́ці,
плачучи та показуючи йому су́кні й плащі,
що їх Сарна робила, як із ними була́. 40 Петро
ж із кімна́ти всіх ви́провадив, і, ставши
навко́лішки, помолився, і, звернувшись до
тіла, промовив: „Тавіто, вставай!“А вона свої
очі розплю́щила, і сіла, уздрівши Петра. 41
Він же руку подав їй, і підвів її, і закли́кав
святих і вдовиць, та й поставив живою її. 42
А це стало відо́ме по ці́лій Йоппі́ї, і багато-
хто в Господа ввірували. 43 І сталось, що
він багато днів пробув у Йоппі́ї, в одно́го
гарбарника Си́мона.

10 Проживав же один чоловік у Кесарі́ї,
на йме́ння Корни́лій, сотник по́лку,
що звавсь Італійським. 2 З усім домом
своїм він побожний був та богобійний,
подавав людям щедру ми́лостиню, і за́вжди
Богові молився. 3 Явно він у видінні, десь
коло години дев'ятої дня, бачив Ангола
Божого, що до нього зійшов і промовив
йому: „Корни́лію!“ 4 Він поглянув на нього
й жахнувся, й сказав: „Що, Господи?“Той
же йому відказав: „Моли́тви твої й твоя
ми́лостиня перед Богом згадалися. 5 Тепер
же пошли до Йоппі́ї людей, та й приклич
Си́мона, що зветься Петром. 6 Він гостює в
одно́го гарбарника Си́мона, що дім має при
морі. Він скаже тобі, що́ ти маєш робити“. 7
Коли ж Ангол, що йому говорив, відійшов,
той закликав двох із своїх слуг домо́вих, і
вояка́ богобійного з тих, що служили при
ньому, 8 і розповів їм усе та й послав їх
в Йоппі́ю. 9 А наступного дня, як у дорозі
були́ вони та наближа́лись до міста, Петро
вийшов на го́рницю, щоб помолитись, о
годині десь шостій. 10 І став він голодний, і
їсти схотів. Як йому ж готували, захо́плення
на нього найшло, 11 і бачить він небо
відкрите, і якуюсь посу́дину, що схо́дила,
немов простира́ло велике, яка, за чотири
кінці прив'язана, спускалась додолу. 12 У
ній же знахо́дились чотириногі всілякі, і
зе́мне гаддя, і небесні пташки́. 13 І голос
почувся до нього: „Устань, заколи, Петре, і
їж!“ 14 А Петро відказав: „Жа́дним способом,
Господи, — бо ніко́ли не їв я нічого оги́дного
чи то нечистого!“ 15 І знов голос удруге
до нього: „Що від Бога очи́щене, не вважай
за оги́дне того́!“ 16 І це сталося тричі, і
посу́дина знов була взята на небо. 17 Як
Петро ж у собі бенте́жився, що́ б то значило
те видіння, що бачив, то ось посланці́ від
Корнилія, розпитавши про Си́монів дім,
спинилися перед ворі́тьми, 18 і спиталися,
крикнувши: „Чи то тут сидить Си́мон, що
зветься Петро?“ 19 Як Петро ж над видінням
роздумував, Дух промовив до нього: „Онде
три чоловіки шукають тебе. 20 Але встань і
зійди, і піди з ними без жодного су́мніву,
бо то Я їх послав!“ 21 І зійшовши Петро до

тих му́жів, промовив: „Ось я той, що його ви шукаєте. З якої причини прийшли ви?“ 22 А вони відказали: „Сотник Корни́лій, муж праведний та богобійний, слави доброї в усього люду юдейського, святим а́нголом був у видінні наставлений, щоб до дому свого покли́кати тебе та послухати слів твоїх“. 23 Тоді він покликав й гостинно прийняв їх. А другого дня він устав та й із ними пішов; також дехто з братів із Йоппі́ї пішли з ним. 24 І назавтра прийшли вони до Кесарі́ї. А Корнилій чекав їх, рідню й близьких дру́зів покликавши. 25 А як увіходив Петро, Корнилій зустрінув його, і до ніг йому впав і вклонився. 26 Та Петро його підвів, промовляючи: „Устань, бо й сам я люди́на!“ 27 І, розмовляючи з ним, увійшов, і знайшов багатьох, що зібралися, 28 і промовив до них: „Ви знаєте, що не вільно юдеєві приставати й прихо́дити до чужани́ці. Та відкрив мені Бог, щоб я жодну люди́ну не мав за огидну чи то за нечисту. 29 Тому я без вага́ння прибув, як покликано. Тож питаю я вас: З якої причини ви слали по мене?“ 30 А Корни́лій сказав: „Четвертого дня аж до цієї години я по́стив, а о дев'ятій годині молився я в домі своїм. І ото, перед мене став муж у блискучій одежі 31 й сказав: „Корнилію, почута молитва твоя, і твої ми́лостині перед Богом згадалися. 32 Тож пошли до Йоппі́ї, і приклич Си́мона, що зветься Петром. Він гостює в гарба́рника Си́мона, у госпо́ді край моря, — він при́йде й розпові́сть тобі“. 33 Я зараз по тебе послав, — ти добре зробив, що прийшов. Тож тепер перед Богом ми всі стоїмо́, щоб почути все те, що Господь наказав був тобі“. 34 А Петро відкрив у́ста свої та й промовив: „Пізнаю́ я поправді, що „не дивиться Бог на обличчя“, 35 але в кожнім наро́ді приємний Йому, хто боїться Його й чинить праведність. 36 Він слово послав для Ізраїлевих синів, благові́стячи мир через Ісуса Христа, що Госпо́дь Він усім. 37 Ви знаєте справу, що по всій Юдеї була й зачала́сь з Галілеї, після хрищення, що Іван проповідував, 38 Ісуса, що був із Назаре́ту, як помазав Його Святим Духом і силою Бог. І ходив Він, добро чинячи й усіх уздоро́влюючи, кого поневолив диявол, бо Бог був із Ним. 39 І ми свідки всьому, що́ Він учинив у Юдейському кра́ї та в Єрусалимі, — та вбили Його, на дереві повісивши. 40 Але Бог воскресив Його третього дня, і дав Йому, щоб з'явився, 41 не всьому наро́дові, але наперед Богом вибраним свідкам, нам, що з Ним їли й пили, як воскрес Він із мертвих. 42 І Він нам звелів, щоб наро́дові ми проповідували та засві́дчили, що то Він є призначений Богом Суддя для живих і для мертвих. 43 Усі пророки свідку́ють про Нього, що кожен, хто вірує в Нього, одержить про́щення гріхів Його Йме́нням“. 44 Як Петро говорив ще слова́ ці, зли́нув Святий Дух на всіх, хто слухав слова́. 45 А обрі́зані віруючі, що з Петром прибули́, здивувалися дивом, що дар Духа Святого пролився також на пога́н! 46 Бо чули вони, що мовами різними ті розмовляли та Бога звели́чували... Петро тоді відповів: 47 „Чи хто може заборонити христитись водою оцим, що оде́ржали Духа Святого, як і ми?“ 48 І звелів охреститися їм у Йме́нні Ісуса Христа. Тоді просили його позостатися в них кілька днів.

11 Почули ж апо́столи й браття, що в Юдеї були, що й погани прийняли́ Слово Боже. 2 І, як Петро повернувся до Єрусалиму, з ним стали змагатися ті, хто з обрі́зання, 3 кажучи: „Чого́ ти ходив до людей необрі́заних та споживав із ними?“ 4 Петро ж розпочав і їм розповів за порядком, говорячи: 5 „Був я в місті йоппі́йському і молився, і бачив в захо́пленні видіння: якась посу́дина схо́дила, немов простира́ло велике, яка, за чотири кінці прив'я́зана, спускалася з неба й підійшла аж до мене. 6 Зазирнувши до неї, я поглянув, і побачив там чотириногих землі, і звірів, і гаддя, і небесних пташок. 7 І голос почув я, що мені промовляв: „Устань, Петре, заколи та й їж!“ 8 А я відказав: „Жодним способом, Господи, — бо нико́ли нічого оги́дного чи то нечистого в у́ста мої не вхо́дило!“ 9 І відповів мені

голос із неба вдруге: „Що від Бога очищене, не вважай за оги́дне того́!“ 10 І це сталося тричі, і все знов було взяте на небо. 11 І ось три чоловіки, посланці з Кесарі́ї до мене, перед домом, де був я, спинилися за́раз. 12 І сказав мені Дух іти з ними без жодного сумніву. Зо мною ж пішли й оці шестеро браття, і ввійшли ми до дому того чоловіка. 13 І він нам розповів, як у домі своїм бачив ангола, який став і сказав: „Пошли до Йоппі́ї, та приклич того Си́мона, що зветься Петром, 14 він слова́ тобі скаже, якими спасешся і ти, і ввесь дім твій“. 15 А як я промовляв, зли́нув на них Святий Дух, як споча́тку й на нас. 16 І я згадав слово Господнє, як Він говорив: „Іван ось водою христив, ви ж охрищені будете Духом Святим“. 17 Отож, коли Бог дав одна́ковий дар їм, як і нам, що ввірували в Господа Ісуса Христа, то хто́ ж я такий, щоб міг заперечити Богові?“ 18 І, почувши таке, замовкли вони, і Бога хвалили, говорячи: „Отож, і поганам Бог дав пока́яння в життя!“ 19 А ті, хто розпоро́шився від переслідування, що зняло́ся було через Степа́на, перейшли навіть до Фінікі́ї, і Кі́пру, і Антіохі́ї, не звіщаючи сло́ва нікому́, крім юдеїв. 20 А між ними були мужі деякі з Кіпру та з Кірине́ї, що до Антіохі́ї прийшли, і промовляли й до греків, благові́стячи про Господа Ісуса. 21 І Господня рука була з ними; і велике число їх увірувало, і навернулось до Господа! 22 І вістка про них досягла́ до вух єрусали́мської Церкви, і до Антіохі́ї послали Варнаву. 23 А він, як прийшов і благодать Божу побачив, звеселився, і всіх став просити, щоб серцем рішучим трималися Господа. 24 Бо він добрий був муж, повний Духа Святого та віри. І прилучилось багато наро́ду до Господа! 25 Після того подався Варна́ва до Та́рсу, щоб Са́вла шукати. 26 А знайшовши, привів в Антіохі́ю. І збирались у Церкві вони цілий рік, і навчали багато народу, і в Антіохі́ї найперш християнами на́звано учнів. 27 Прибули́ ж тими днями пророки від Єрусалиму до Антіохі́ї. 28 І встав один з них, на йме́ння Ага́в, і Духом пророк, що голод великий у ці́лому світі настане, як за Кла́вдія був. 29 Тоді учні, усякий із своєї спроможности, постановили послати допомогу братам, що в Юдеї жили. 30 Що й зробили, через руки Варнави та Са́вла, пославши до старших.

12 А Цар І́род тоді підні́с руки, щоб декого з Церкви гноби́ти. 2 І мечем він стяв Якова, брата Іванового. 3 А бачивши, що подо́балося це юдеям, він задумав схопи́ти й Петра. Були ж дні Опрі́сноків. 4 І, схопи́вши його, посадив до в'язниці, і передав чотирьом чвіркам воя́кі́в, щоб його стерегли, бажаючи вивести людям його по Па́сці. 5 Отож, у в'язниці Петра стерегли, а Церква ре́вно молилася Богові за нього. 6 А як Ірод хотів його ви́вести, Петро спав тієї ночі між двома́ воя́ка́ми, закутий у два ланцюги́, і сторо́жа пильнувала в'язницю при две́рях. 7 І ось ангол Господній з'явився, і в в'язниці засяяло світло. І, доторкнувшись до боку Петрового, він збудив його, кажучи: „Мерщій вставай!“І ланцюги́ йому з рук поспада́ли. 8 А ангол до нього промовив: „Підпережи́ся, і взуй санда́лі свої“. І він так учинив. І каже йому: „Зодягнися в плаща свого, та й за мною йди“. 9 І, вийшовши, він ішов услід за ним, і не знав, чи то правда, що робилось від ангола, бо ду́мав, що видіння він бачить. 10 Як сторо́жу минули вони першу й другу, то прийшли до залізної брами, що до міста веде, — і вона відчинилась сама ім. І, вийшовши, пройшли одну вулицю, — і відступив ангол зараз від нього. 11 Сказав же Петро, опритомнівши: „Тепер знаю правдиво, що Господь послав Свого ангола, і видер мене із рук Іродових та від усього чека́ння народу юдейського“. 12 А зміркувавши, він прийшов до сади́би Марії, матері Івана, званого Ма́рком, де багато зібралося й молилося. 13 І як Петро в фіртку брами постукав, то вийшла послухати служни́ця, що звалася Ро́да, 14 та голос Петрів розпізнавши, вона з радощів не відчинила воріт, а прибігши, сказала, що Петро при воро́тях стоїть! 15 А вони їй сказали: „Чи ти навісна́?“Та вона запевняла своє́, що є

так. Вони ж говорили: „То ангол його!“ 16 А Петро й далі стукав. Коли ж відчинили, вони його вгледіли та й дивувалися. 17 Махнувши ж рукою до них, щоб мовчали, він їм розповів, як Господь його вивів із в'язниці. І сказав: „Сповістіть про це Якова й браттю“. І, вийшовши, він до іншого місця пішов. 18 Коли ж настав день, поміж воякáми зчинилась велика тривога, щó то сталось з Петром. 19 А Ірод, пошукавши його й не знайшовши, віддав варту під суд, і звелів їх стрáтити. А сам із Юдеї відбув в Кесарíю, і там перебувáв. 20 А Íрод розгніваний був на тирян та сидóнян. І вони однодушно до нього прийшли, і вблагали царськóго постельника Влáста, та й миру просили, бо їхня земля годувалась з царськóї. 21 Дня ж призначеного Íрод убрався в одежу царськý, і на підвищенні сів та й до ни́х говорив. 22 А нáтовп кричав: „Голос Божий, а не лю́дський!“ 23 І ангол Господній ура́зив зненáцька його, бо він не віддав слави Богові. І червá його з'їла, і він умер. 24 Слово ж Боже росло та помнóжувалось. 25 А Варнава та Савл, службу виконавши, повернулись із Єрусалиму, узявши з собою Івана, що прóзваний Мáрком.

13 А в Антіохíї, у тáмошній Церкві були ці пророки та вчителí: Варнава й Семен, званий Нíґер, і кірінéянин Луцій, і Манаíл, що був вигодуваний із тетрáрхом Іродом, та ще Савл. 2 Як служили ж вони Господéві та пóстили, пророк Святий Дух: „Відділіть Варнаву та Сáвла для Мене на справу, до якої покликав Я їх!“ 3 Тоді, попóстивши та помолившись, вони руки поклали на них, і відпустили. 4 Вони ж, послані бувши від Духа Святого, прийшли в Селевкíю, а звідти до Кіпру відпли́нули. 5 Як були ж в Саламíні, то звіщали вони Слово Боже по синагогах юдейських; до пóслуг же мали й Івана. 6 А коли перейшли аж до Пáфи ввесь óстрів, то знайшли ворожби́та однóго, лжепророка юдéянина, йому на ім'я́ Варісýс. 7 Він був при прокóнсулі Сергії Пáвлі, чоловіку розумнім. Той закликав Варнаву та Сáвла, і прагнув послухати Божого Слова. 8 Але їм опирався Елíма ворожби́т той, — бо ім'я́ його перекладається так, — і намагавсь відвернути від віри прокóнсула. 9 Але Савл, що й Павло він, перепóвнився Духом Святим і на нього споглянув, 10 і промовив: „О сину дияволів, повний всякого пíдступу та всілякої злости, ти вóрогу всякої правди! Чи не перестанеш ти плутати прóстих Господніх доріг? 11 І тепер ось на тебе Господня рука, — ти станеш сліпий, і сонця бачити не будеш до чáсу!“І миттю обняв того мóрок та тéмрява, і став він ходити навпóмацки та шукати поводáтора. 12 Тоді той прокóнсул, як побачив, щó сталося, увірував, і дивувався науці Господній! 13 І, як від Пáфа Павло й ті, хто з ним був, відпливли́, то вони прибули́ в Памфілійську Пергíю. А Іван, відлучившись від них, повернувся до Єрусалиму. 14 А вони, пішовши з Пергії, прийшли до Пісідійської Антіохії, і дня суботнього до синагоги ввійшли й посідали. 15 А по відчита́нні Закóну й Пророків, старшí синагоги послали до них, переказуючи: „Мужі-браття, якщо маєте слово потіхи для люду, промовте!“ 16 Тоді Павло встав, і давши знака рукою, промовив: „Послухайте, мужі ізрáїльтяни, та ви, богобійні! 17 Бог цих Ізраїлевих людей вибрав Собі отців наших, і підвищив нарóд, як він перебувáв у єгипетській крáї, і рукою потýжною вивів їх із нього, 18 і літ із сорок Він їх годував у пустині, 19 а вигубивши сім нарóдів в землі ханаáнській, поділив жеребкóм їхню землю між ними, 20 мáйже що по чотириста й п'ятидесяти рóках. Після того аж до Самуїла пророка Він їм суддів давáв. 21 А потім забажали царя, і Бог дав їм Саýла, сина Кíсового, мужа з Веніями́нового племени, на чотири десятки років. 22 А його віддаливши, поставив царем їм Давúда, про якого й сказав, засвідчуючи: „Знайшов Я Давида, сина Єссéєвого, чоловіка за серцем Своїм, що всю волю Мою він виконувати бýде“. 23 За обітницею, із його насіння підняв Бог Ісуса, як спасíння Ізраїлеві, 24 як Іван — перед самим прихóдом Його —

усьо́му наро́дові Ізраїлевому проповідував хрищення на покая́ння. 25 А коли свою путь Іван виконав, то він промовляв: „Я не Той, за Кого́ ви мене вважаєте, але йде он за мною, що Йому розв'язати ремінця́ від узуття́ Його я недостойний“. 26 Мужі-браття, сини роду Авраамового, та хто богобоя́зний із вас! Для вас було по́слане слово спаса́ння цього́. 27 Бо ме́шканці Єрусалиму та їхня старши́на Його не пізнали, а пророчі слова — які щосуботи читаються — вони спо́внили при́судом, 28 і хоч жа́дної провини смерте́льної в Ісусі вони не знайшли, все ж просили Пилата вбити Його. 29 Коли ж усе ви́повнилось, що про Нього написане, то зняли Його з дерева, та й до гробу поклали. 30 Але Бог воскресив Його з мертвих! 31 Він з'являвся багато днів тим, що були поприхо́дили з Ним із Галілеї до Єрусалиму, і що тепер вони свідки Його перед лю́дьми. 32 І ми благовістимо́ вам ту обі́тницю, що да́на була нашим отцям, 33 що її нам, їхнім дітям, Бог виконав, воскресивши Ісуса, як написано в другім псалмі: „Ти Мій Син, — Я сьогодні Тебе породив!“ 34 А що Він воскресив Його з мертвих, щоб більш не вернувся в зотлі́ння, те так заповів: „Я дам вам ті милості, що обіцяні вірно Давиду були!“ 35 Тому́ то й деінде говорить: „Не даси Ти Своєму Святому побачити тлі́ння!“ 36 Бо Давид, що ча́су свого послужив волі Божій, спочив, і злучився з отцями своїми, і тлі́ння побачив. 37 Але Той, що Бог воскресив Його з мертвих, тлі́ння не побачив. 38 Отже, мужі-браття, хай відо́мо вам буде, що про́щення гріхів через Нього звіщається вам. 39 І в усім, у чому ви не могли ви́правдатись Зако́ном Мойсеєвим, через Нього випра́вдується кожен віруючий. 40 Отож, стережіться, щоб на вас не прийшло, що в Пророків провіщене: 41 „Дивіться, погордю́щі, і дивуйтеся та пощезайте, бо Я ді́ло роблю́ за днів ваших, те ді́ло, що йому не повірите ви, якби хто розповів вам!“ 42 А як стали вихо́дити вони, то їх про́шено, щоб на другу суботу до них говорили ті самі слова́. 43 А коли розійшлась синагога, то багато з юдеїв та й із нововірців побожних пішли за Павло́м та Варнавою, а вони промовляли до них і намовляли їх перебувати в благодаті Божій. 44 А в наступну суботу зібралося майже все місто послухати Божого Сло́ва. 45 Як юдеї ж побачили на́товп, то напо́внились за́здрощів, і стали перечити мові Павла та богозневажати. 46 Тоді Павло та Варнава мужньо промовили: „До вас перших потрібно було говорить Слово Боже; та коли ви його відкидаєте, а себе вважаєте за недостойних вічного життя, то ось до поган ми зверта́ємось. (aiōnios g166) 47 Бо так заповів нам Господь: „Я світлом поставив Тебе для поган, щоб спасі́нням Ти був аж до кра́ю землі!“ 48 А погани, почувши таке, раділи та Слово Господнє хвалили. І всі ті, хто призначений був в життя вічне, увірували. (aiōnios g166) 49 І ширилось Сло́во Господнє по ці́лій країні. 50 Юдеї ж підбили побожних впливових жінок та значніших у місті, і зняли́ пересліду́вання на Павла та Варнаву, та й вигнали їх із своєї землі. 51 Вони ж, обтрусивши із ніг своїх порох на них, подалися в Іконі́ю. 52 А учні сповня́лися радощів і Духа Святого.

14 І трапилось, що в Іконі́ї вкупі ввійшли вони до синагоги юдейської, і промовили так, що бе́зліч юдеїв й огре́чених увірували. 2 Невірні ж юдеї підбу́рили та роз'ятри́ли душі поган на братів. 3 Та проте довгий час пробули́ вони там, промовляючи мужньо про Господа, що свідо́цтво давав слову благода́ті Своєї і робив, щоб знаме́на та чу́да чинились їхніми руками. 4 А в місті наро́д поділився, — і пристали одні до юдеїв, а інші трималися апо́столів. 5 Коли ж кинулися ті погани й юдеї з своїми старши́ми, щоб зневажити їх та камінням побити, 6 то, дізнавшись про це, вони повтікали до міст лікао́нських, до Лі́стри та Де́рвії, та в околиці їхні, 7 і Єва́нгелію там звіща́ли. 8 А в Лі́стрі сидів один чоловік, безвладний на ноги, що кривий був з утроби своєї матері, і нико́ли ходити не міг. 9 Він слухав, як Павло́ говорив, який пильно на

нього споглянув, і побачив, що має він віру вздоровленим бути, 10 то голосом гучни́м промовив: „Устань просто на ноги свої!“А той скочив, і ходити почав. 11 А люди, побачивши, що́ Павло́ вчинив, піднесли свій голос, говорячи по-лікаонському: „Боги людям вподібнились, та до нас ось зійшли!“ 12 І Варнаву вони звали Зевсом, а Гермесом Павла, бо він провід мав у слові. 13 А жрець Зевса, що святиня його перед містом була, припровадив бики та вінки до воріт, та й з народом принести жертву хотів. 14 Та коли про це почули апостоли Варнава й Павло, то роздерли одежі свої, та й кинулися між народ, кричачи 15 та говорячи: „Що́ це робите, люди? Таж і ми такі самі смертельні, подібні вам люди, і благовістимо́ вам, — від оцих ось марно́т навернутись до Бога Живого, що створив небо й землю, і море, і все, що в них є. 16 За минулих родів попустив Він усім народам, щоб ходили стежка́ми своїми, 17 але́ не зоставив Себе Він без свідчення, добро чинячи: подавав нам із неба дощі та врожайні часи́, та напо́внював їжею й радощами серця наші“. 18 І, говорячи це, залéдве спинили наро́д не приносити їм же́ртов. 19 А з Антіохії та з Іконії посхо́дились юдеї, і, підбуривши на́товп, камінням побили Павла, та й за місто геть виволікли, мавши думку, що вмер він. 20 Коли ж учні його оточили, то він устав, та й вернувся до міста. А наступного дня він відбув із Варнавою в Де́рвію. 21 І, як звістили Єва́нгелію тому містові, і учнів багато придбали, вони повернулися в Лістру, та в Іконію, та в Антіохію, 22 душі учнів зміцняючи, просячи перебувати в вірі, та навча́ючи, що через великі у́тиски треба нам вхо́дити у Боже Царство. 23 І рукопокла́ли їм пресві́терів по Церквах, і помолилися з по́стом та й їх передали Господе́ві, в Якого ввірували. 24 Як вони ж перейшли Пісідію, прибули в Памфілію; 25 і, звістивши Господнє Слово в Пергії, вони в Атталію ввійшли, 26 а звідти поплинули в Антіохію, звідки були благода́ті Божій віддані на ді́ло, що його й закінчи́ли. 27 А прибувши та скликавши Церкву, вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними, і що відкрив двері віри поганам. 28 І перебува́ли вони немали́й час із учнями.

15 А дехто, що з Юдеї прийшли, навчали братів: „Якщо ви не обріжетеся за звича́єм Мойсеєвим, то спастися не можете“. 2 Коли ж суперечка повстала й чимале змага́ння в Павла́ та в Варнави з ними, то постановили, щоб Павло́ та Варнава, та дехто ще інший із них, пішли в справі цій до апо́столів й старших у Єрусалим. 3 Тож вони, відпроваджені Церквою, ішли через Фінікію та Самарію, розповідаючи про поганське наве́рнення, і радість велику чинили всім браттям. 4 Коли ж в Єрусалим прибули́ вони, були прийняті Церквою, та апо́столами, та старши́ми, і вони розповіли́, як багато вчинив Бог із ними. 5 Але дехто, що ввірували з фарисейської партії, устали й сказали, що потрібно поганів обрізувати й наказати, щоб Зако́на Мойсеєвого берегли. 6 І зібрались апо́столи й старші, щоб розглянути справу оцю. 7 Як велике ж змага́ння повстало, Петро встав і промовив до них: „Мужі-браття, ви знаєте, що з давнішніх днів вибрав Бог поміж нами мене́, щоб погани почули слово Єва́нгелії через у́ста мої, та й увірували. 8 І засві́дчив їм Бог Серцезнавець, давши їм Духа Святого, як і нам, 9 і між нами та ними різни́ці Він жодної не вчинив, очистивши вірою їхні серця. 10 Отож, чого Бога тепер споку́шуєте, щоб учням на шию покласти ярмо́, якого ані наші отці, ані ми не здола́ли поне́сти? 11 Та ми віруємо, що спасе́мося благода́ттю Господа Ісуса так само, як і вони“. 12 І вся громада замовкла, і слухали пильно Варнаву й Павла, що розповідали, які то знаме́на та чу́да вчинив через них Бог між поганами! 13 Як замовкли ж вони, то Яків озвався й промовив: „Мужі-браття, послухайте також мене. 14 Си́мон ось розповів, як зглянувся Бог від поча́тку, щоб вибрати люд із поганів для Йме́ння Свого. 15 І пророчі слова́ з цим погоджуються, як написано: 16 „Пото́му вернуся, і відбуду́ю

Давидову ски́нію занепалу, і відбудую руїни її, і наново поставлю її, **17** щоб шукали Господа люди зосталі та всі наро́ди, над якими Ім'я́ Моє кликано, — говорить Господь, що чинить це все! **18** Господе́ві відві́ку віло́мі всі вчинки Його“. **(aiōn g165)** **19** Тому ду́маю я, щоб не турбувати поган, що до Бога наверта́ються, **20** але написати до них, щоб стри́мувались від занечи́щення і̂дольського, та від блу́ду, і задушени́ни, і від кро́ви. **21** Бо своїх проповідників має Мойсей по містах здавенда́вна, і щосуботи читають його в синагогах“. **22** Тоді постановили апо́столи й старші з ці̂лою Церквою вибрати му́жів із них, і послати до Антіохі̂ї з Павло́м та Варна́вою Юду, що зветься Варса́вва, і Силу, му́жів проводирів між братами, **23** написавши свої́ми руками оце́: „Апостоли й старші брати до братів, що з поган в Антіохі̂ї, і Си́рії, і Кілікі̂ї: Вітаємо вас! **24** Через те, що ми чули, що деякі з вас, яким ми того не доручували, стурбували наукою вас, і захитали вам душі, **25** то ми постановили однодушно, зібравшися, щоб о́браних мужів послати до вас із коханими нашими — Варнавою та Павло́м, **26** людьмі́ тими, що ду́ші свої віддали́ за Ім'я́ Господа нашого Ісуса Христа. **27** Тож ми Юду та Силу послали, що вияснять усно те саме. **28** Бо зво́лилось Духові Святому і нам, — тягару́ вже нія́кого не накла́дати на вас, окрім цього необхідного: **29** стри́муватися від ідольських жертов та крови, і задушени́ни, та від блу́ду. Оберегаючися від того, ви зробите добре. Бувайте здорові!“ **30** Посланці ж прийшли в Антіохі̂ю, і, зібравши наро́д, доручили листа. **31** А перечитавши, раділи з пото̂шення того. **32** А Юда та Сила, самі бувши пророками, частим словом підбадьо́рували та зміцняли братів. **33** А як перебули́ вони там якийсь час, то брати їх відпустили з миром до тих, хто їх вислав. **34** Але Сила схотів лиши́тися там, а Юда вернувся до Єрусалиму. **35** А Павло з Варнавою в Антіохії жили́, навчаючи та благові̂стячи ра́зом із іншими багатьома́ Слово Господнє. **36** А по декількох днях промовив Павло́ до Варнави: „Ходімо знов, і відві́даймо наших братів у кожному місті, де ми провіщали Слово Господнє, — як вони пробува́ють“. **37** А Варнава хотів був узяти з собою Івана, що зва́ний був Ма́рком. **38** Та Павло́ вважав за потрібне не брати з собою того, хто від них відлучився з Памфілії, та з ними на працю не йшов. **39** І повстала незгода, і розлучились вони між собою. Тож Варнава взяв Ма́рка, і попли́нув до Кіпру. **40** А Павло вибрав Силу й пішов, Божій благода́ті братами доручений. **41** І проходив він Си́рію та Кілікі̂ю, Церкви́ зміцнюючи.

16 І прибув він у Де́рвію й Лі̂стру. І ото був там один учень, на ім'я́ Тимофій, син наве́рненої однієї юде́янки, а ба́тько був ге́ллен. **2** Добре свідо́цтво про нього давали брати, що були в Лі̂стрі та в Іконі̂ї. **3** Павло захотів його взяти з собою, — і, взявши, обрізав його через юдеїв, що були в тих місцях, бо всі знали про батька його, що був ге́ллен. **4** Як міста ж перехо́дили, то їм передавали, щоб вони берегли оті постано́ви, які видали в Єрусалимі апо́столи та старші. **5** А Церкви́ змі̂цнювалися в вірі, і щоденно зростали кі̂лькістю. **6** А що Дух Святий їм не звелів провіщати слово в Азії, то вони перейшли через Фрігію та через країну гала́тську. **7** Дійшовши ж до Мі̂зії, хотіли піти до Віті̂нії, та їм не дозволив Дух Ісусів. **8** Обминувши ж Мі̂зію, прибули́ до Троа́ди. **9** І Павлові з'явилось видіння вночі: якийсь македо́нянин став перед ним і благав його, кажучи: „Прийди в Македо́нію, і нам поможи!“ **10** Як побачив він це видіння, то ми зараз хотіли піти в Македо́нію, зрозумівши, що Госпо́дь нас покликав звіщати їм Єва́нгелію. **11** Тож відпливши з Троа́ди, прибули́ ми навпрост у Самотра́кію, а другого дня до Неа́поля, **12** звідтіля ж у Филі́пи, що є перше місто-осада в тій частині Македонії. І пробули́ ми в цім місті днів кілька. **13** Дня ж суботнього вийшли ми з міста над річку, де, за звича́єм, було місце молитви, і, посідавши, розмовляли з жінками, що посхо́дились.

14 Прислуха́лася й жінка одна, що звалася Лі́дія, купчиха кармази́ном з міста Тіятї́р, що Бога вона шанувала. Господь же їй серце відкрив, щоб уважати на те, що Павло говорив. **15** А коли охристилась вона й її дім, то благала нас, кажучи: „Якщо ви признали, що вірна я Господе́ві, то прийдіть до госпо́ди моєї й живіть“. І змусила нас. **16** І сталось, як ми йшли на молитву, то нас перестріла служни́ця одна, що мала віщу́нського духа, яка ворожби́тством давала великий прибу́ток панам своїм. **17** Вона йшла слідкома́ за Павлом та за нами, і кричала, говорячи: „Оці люди — це раби Всеви́шнього Бога, що вам провіщають дорогу спасі́ння!“ **18** І багато днів вона це робила. І обурився Павло, і, обернувшись, промовив до духа: „У Ім'я́ Ісуса Христа велю я тобі — вийди з неї!“І того ча́су той вийшов. **19** А пани її, бачивши, що пропала надія на їхній прибу́ток, схопи́ли Павла й Силу, і потягли їх на ринок до старши́х. **20** Коли ж їх привели́ до начальників, то сказали: „Ці люди, юдеї, наше місто бунтують, **21** і навчають звича́їв, яких нам, римля́нам, не годиться приймати, ані вико́нувати“. **22** І на́товп піднявся на них. А начальники здерли одежу із них, та звеліли їх ри́зками сі́кти. **23** І, завдавши багато їм ран, посадили в в'язницю, наказавши в'язничному дозо́рцеві, щоб їх пильно стеріг. **24** Одержавши такого нака́за, той їх повкида́в до внутрішньої в'язниці, а їхні но́ги забив у коло́ди. **25** А півні́чної пори Павло й Сила молилися, і Богові співали, а ув'я́знені слухали їх. **26** І ось на́гло повстало велике трясі́ння землі, аж основи в'язни́чні були захита́лися! І повідчинялися зараз усі двері, а кайда́ни з усіх поспада́ли. **27** Як прокинувся ж сторож в'язничний, і побачив відчинені двері в'язниці, то витяг меча та й хотів себе вбити, мавши думку, що повтікали ув'я́знені. **28** А Павло́ скрикнув голосом гучни́м, говорячи: „Не чини собі жодного зла, бо всі ми ось тут!“ **29** Зажадавши ж той світла, уско́чив, і тремтячий припав до Павла та до Сили. **30** І вивів їх звідти й спитав: „Добро́дії! Що треба робити мені, щоб спасти́ся?“ **31** А вони відказали: „Віруй в Господа Ісуса, — і будеш спасе́ний ти сам та твій дім“. **32** І Слово Господнє звіщали йому та й усім, хто був у домі його. **33** І сторож забрав їх того ж ча́су вночі, їхні рани обмив, — і охристився негайно він сам та його всі домашні. **34** І він їх запровадив до дому свого, і поживу поставив, і радів із усім домом своїм, що ввірував у Бога. **35** А коли настав день, то прислали начальники слуг поліційних, наказуючи: „Відпусти тих людей!“ **36** І сказав той в'язничний дозорець слова́ ці Павлові: що прислали начальники, щоб вас відпустити. „Отож, вийдіть тепер та й з ми́ром ідіть!“ **37** А Павло відказав їм: „Нас, римля́н, незасуджених, ри́зками сікли прилю́дно, і до в'язниці всадили, а тепер нас таємно виводять? Але ні! Хай вони самі при́йдуть, та й виведуть нас!“ **38** Ці ж слова поліційні слуги доне́сли начальникам. А ті налякались, почувши, що римля́ни вони. **39** І прийшли, та їх перепросили, а вивівши, благали, щоб із міста пішли. **40** І, вийшовши з в'язниці, прибули́ вони до Лі́дії, а з братами побачившись, потішили їх та й пішли.

17 Як вони перейшли Амфіпо́ль й Аполло́нію, то прийшли до Солу́ня, де була синагога юдейська. **2** І Павло, за звича́єм своїм, до них увійшов, і з ними змагався три суботи з Писа́ння, **3** виказуючи та доводячи, що мусів Христос постраждати й воскре́снути з мертвих, і що Христос Той — Ісус, про Якого „я вам проповідую“. **4** І ввірували дехто з них і до Павла та до Сили пристали, — безліч побожних із ге́лленів та немало з шляхе́тних жінок. **5** А невірні юдеї були запалилися за́здрістю, і якихсь негідних людей назбирали на вулицях, учинили збіго́висько та й бунтували те місто, а набі́гши на хату Ясо́нову, шукали апо́столів, щоб до на́товпу вивести їх. **6** А як їх не знайшли, потягли до начальників міста Ясо́на та декого з братті, кричачи́: „Ті, що світ сколотили, — і сюди ось вони поприхо́дили! **7** А Ясон їх до себе прийняв. Вони всі проти

наказів кесаря чинять, говóрячи, ніби інший є цар — Ісус“. **8** І вони зворохóбили нарóд та начальників міста, що слухали це. **9** Але, узявши поруку з Ясóна та з інших, вони їх відпустили. **10** А брати відіслали негайно вночі Павла й Силу до Вéрії. І, прибувши, вони пішли в синагогу юдейську. **11** Ці були шляхетні́ші за солу́нян, — і слова́ прийняли з повним за́палом, і Писа́ння досліджували день-у-день, чи та́к воно є. **12** Тож багато із них тоді ввірували, і з почесних ге́лленських жінок та немало із му́жів. **13** Як солунські ж юдеї довідалися, що Павло проповідує Боже Слово й у Ве́рії, прибули́ вони, і там баламутили та бунтували нарóд. **14** Тоді браття негайно Павла відпустили, щоб до моря йшов; а Сила та Тимофій позоста́лися там. **15** А ті, що Павла́ відпроваджували, провели́ його аж до Ате́н, а прийнявши нака́за про Силу та Тимофія, щоб до нього вернулися якнайшвидше, відбули́. **16** Як Павло ж їх чекав у в Ате́нах, у нього кипів його дух, як бачив це місто, повне ідолів. **17** Тож він розмовляв у синагозі з юдеями та з богобійними, і на ринку щоденно зі стрі́чними. **18** А дехто з філóсофів епікуре́їв та сто́їків сперечалися з ним. Одні говорили: „Що́ то хоче сказати оцей пустомóв?“А інші: „Здається, він проповідник чужих богів“, бо він їм звіща́в Єва́нгелію про Ісуса й воскре́сення. **19** І, взявши його, повели в ареопа́г та й казали: „Чи можемо знати, що́ то є ця наука нова́, яку проповідуєш ти? **20** Бо чудне́ щось вкладаєш до наших вух. Отже хочемо знати, що́ то значити має?“ **21** А всі ате́няни та захожі чужи́нці нічим іншим радніш не займалися, як аби щось нове́ говорити чи слухати. **22** Тоді Павло став посе́редині ареопа́гу й промовив: „Му́жі ате́нські! Із усього́ я бачу, що ви дуже побожні. **23** Бо, проходячи та оглядаючи свя́тощі ваші, я знайшов також же́ртівника, що на ньому написано: „Незнаному Богові“. Ось Того, Кого навмання́ ви шануєте, Того я проповідую вам. **24** Бог, що створив світ і все, що в ньому, бувши Господом неба й землі, проживає не в хра́мах, рукою збудова́них, **25** і Він не вимагає служі́ння рук лю́дських, ніби в чóмусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім і життя, і дихання, і все. **26** І ввесь лю́дський рід Він з одного́ створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призна́чив окреслені до́би й границі заме́шкання їх, **27** щоб Бога шукали вони, чи Його не відчують і не зна́йдуть, хоч Він недалеко від кожного з нас. **28** Бо ми в Нім живемó, і рухаємось, і існуємо, як і деякі з ваших поетів казали: „Навіть рід ми Його!“ **29** Отож, бувши Божим тим родом, не повинні ми ду́мати, що Божество́ подібне до золота, або срібла, чи до каменю, твору мистецтва чи лю́дської ви́гадки. **30** Не зважаючи ж Бог на часи невідóмости, ось тепер усім лю́дям наказує, щоб скрізь ка́ялися, **31** бо Він ви́значив день, коли хоче судити поправді ввесь світ через Мужа, що Його наперед Він поставив, і Він подав до́каза всім, із мертвих Його воскресивши“. **32** Як почули ж вони про воскре́сення мертвих, то одні насміхатися стали, а інші казали: „Про це бу́демо слухати тебе іншим ра́зом“. **33** Так вийшов Павло з-поміж них. **34** А деякі мужі пристали до нього й увірували, серед них і Діонисій Ареопагі́т, і жінка, Дама́ра ім'я́м, та інші із ними.

18 Після цього він вийшов з Ате́н і прибув до Кори́нту. **2** І знайшов він одного юде́я, на йме́ння Аки́лу, родом із По́нту, що недавно прибув із Італії, та Прискі́ллу, його дружи́ну, — бо Кла́вдій звелів усім юдеям, щоб покинули Рим. І до них він прийшов, **3** а що був він того ж ремесла́, то в них позостався та працював; ремесло́ ж їхнє було — виробляти наме́ти. **4** І він щосуботи розмову точив у синагозі, переконуючи юдеїв та ге́лленів. **5** А коли прибули́ Сила та Тимофій з Македонії, Павло слову віддався, і він свідчив юдеям, що Ісус — то Христос. **6** Як вони ж спротивля́лися та богозневажа́ли, то він обтрусив одежу свою та промовив до них: „Ваша кров — на голову вашу! Я чистий. Відтепе́р я піду́ до поган“. **7** І, вийшовши звідти, він прибув до госпóди одного́, на

ім'я Тита Юста, що був богобійний, його ж дім межува́в із синагогою. 8 А Крисп, старши́й синагоги, увірував в Господа з усім домом своїм; і багато з кори́нтян, почувши, увірували й охристились. 9 Сказав же Павло́ві Госпо́дь у видінні вночі: „Не бійся, але говори й не мовчи, 10 бо з тобою ось Я, і на тебе ніхто не накинеться, щоб тобі заподі́яти зло, — бо Я маю в цім місті багато людей“. 11 І позостався він рік і шість місяців, навчаючи в них Сло́ва Божого. 12 А коли Галліо́н був в Аха́ї прокóнсулом, то проти Павла́ однодушно повстали юдеї, і на суд привели́ його, 13 кажучи: „Цей людей намовляє, щоб Богові честь віддавали незгідно з Зако́ном!“ 14 Як Павло ж хотів у́ста відкрити, сказав Галліо́н до юдеїв: „О юдеї, якби сталася кривда яка, або злий учинок, то я б справедливо вас вислухав. 15 Та коли спір іде про слово та ймéння й Зако́н ваш, то самі́ доглядайте, — я суддею цього бути не хóчу“. 16 І прогнав їх від су́ду. 17 Тоді́ всі схопи́ли Состе́на, начальника над синагогою, та й перед судо́м його били. Галліо́н же на те зовсі́м не зважав. 18 А Павло́, перебувши доволі ще днів, попрощався з братами, і попли́нув у Си́рію, і з ним Прискúлла й Аки́ла; він у Кенхре́ях обстриг собі голову, бо обі́тницю дав був. 19 І прибув він в Ефе́с, і там їх позоста́вив, а сам у синагогу ввійшов і розмовляв із юде́ями. 20 Як просили ж його довший час позостатися в них, то він не згодився, 21 але попрощався й сказав: „Знов вернуся до вас, коли буде на те воля Божа!“І відплив із Ефе́су. 22 І, побувши в Кесарі́ї, він підня́вся, і, привіт склавши Церкві, відбув в Антіохі́ю. 23 І, пробувши там деякий час, він вибрався в подорож знову, за поря́дком прохо́дячи через країну гала́тську та Фріґію, та всіх учнів зміцняючи. 24 Один же юдей, на ім'я́ Аполло́с, родом з Олександрії, красномóвець та сильний в Писáнні, прибув до Ефе́су. 25 Він був навче́ний дороги Господньої, і, пала́ючи духом, промовляв і про Господа пильно навчав, знаючи тільки Іванове хрищення. 26 І він сміливо став промовляти в синагозі. Як Аки́ла й Прискúлла почули його, то його прийняли́, і докладніш розповіли́ йому про дорогу Господню. 27 А коли він схотів перейти до Аха́ї, брати написали до учнів, нагадуючи, щоб його прийняли́. А прибувши, помагав він багато тим, хто ввірував благода́ттю, 28 бо він переконував пильно юдеїв, Писáнням прилюдно дово́дячи, що Ісус — то Христос.

19 І сталося, що коли Аполло́с перебував у Кори́нті, то Павло, перейшовши гóрішні країни, прибув до Ефе́су, і деяких учнів знайшов, 2 та й спитав їх: „Чи ви Духа Святого одержали, як увірували?“А вони відказали йому: „Та ми навіть не чули, чи є Дух Святий!“ 3 І він запитав: „Тож у що́ ви христились?“Вони ж відказали: В Іванове хрищення“. 4 І промовив Павло: „Таж Іван христив хрищенням на пока́яння, говорячи лю́дям, щоб вірили в Того, Хто при́йде по ньому, цебто в Ісуса“. 5 Як почули ж ´, то христились вони в Ім'я́ Господа Ісуса. 6 А коли Павло руки на них покла́в, то зійшов на них Дух Святий, — і різними мовами стали вони промовляти та пророкувати! 7 А всіх їх було́ чоловіка з двана́дцять. 8 А до синагоги ввійшовши, промовляв він відважно, три місяці про Боже Царство навчаючи та переконуючи. 9 А коли опиралися дехто й не вірували, і дорогу Господню лихосло́вили перед наро́дом, то він їх покинув і виділив учнів, і щодня проповідував у школі одно́го Тира́на. 10 Це ж два роки продовжувалось, так що всі, хто замешкував в Азії, юдеї та ге́ллени, слухали слово про Господа. 11 І Бог чуда чинив надзвича́йні руками Павловими, 12 так що навіть хусткú й поясú з його тіла прино́сили хворим, — і хвороби їх кидали, і ду́хи лукаві вихо́дили з них. 13 Дехто ж із мандрівни́х ворожби́тів юдейських зачали́ закликати Ім'я́ Господа Ісуса над тими, хто мав злих духів, проказуючи: Заклинаємо вас Ісусом, Якого Павло́ проповідує!“ 14 Це ж робили якісь сім синів юдейського первосвященика Ске́ви. 15 Відповів же злий дух і сказав їм: „Я

знаю Ісуса, і знаю Павла, а ви хто такі?“ **16** І ско́чив на них чоловік, що в ньому злий дух був, і, перемігші обох, поду́жав їх так, що втекли вони з дому нагі́ та пора́нені. **17** І це стало відо́ме юдеям та ге́лленам, усім, що в Ефесі замешкують, — і о́страх напав на всіх їх, і сла́вилося Ім'я́ Господа Ісуса. **18** І багато-хто з тих, що ввірували, прихо́дили, визнаваючи та відкриваючи вчинки свої. **19** І багато-хто з тих, що займалися ча́рами, позно́сили книги свої та й перед усіма́ попалили. І злічили ці́ну їх, і вийшло на срібло п'ятдесят тисяч драхм. **20** Так могуче росло та зміцнялося Вожеє Слово! **21** А як спо́внилось це, Павло в Дусі задумав перейти Македо́нію та Ахаю, та й удатись у Єрусалим, говорячи: „Як побу́ду я там, то треба мені й Рим побачити“. **22** Тож він послав у Македо́нію двох із тих, що служили йому, Тимофі́я й Ера́ста, а сам позостався якийсь час ув Азії. **23** І ро́зрух чималий був стався там ча́су того за Господню дорогу. **24** Бо один золота́р, Дмитро на ім'я́, що робив срібля́ні Артемі́дині храмки, та ремісникам заробі́ток чималий давав, **25** згромадив він їх і ще інших подібних робі́тників, та й промовив: „Ви знаєте, мужі, що з цього ремесла́ заробі́ток ми маємо. **26** І ви бачите й чуєте, що не тільки в Ефе́сі, але мало не в усій Азії — цей Павло збаламу́тив і відвернув багате́нно наро́ду, говорячи, ніби то не боги, що руками поро́блені. **27** І не тільки оце нам загрожує, що при́йде зайняття в упадок, а й храм богині великої Артемі́ди в ніщо́ зарахується, і буде зруйнована й ве́лич тієї, що шанує її ціла Азія та цілий світ“. **28** Почувши ж оце, вони перепо́внились гнівом, та й стали кричати, говорячи: „Артемі́да ефе́ська велика!“ **29** І місто напо́внилось за́колотом. І кинулися однодушно до видо́вища, схопи́вши Павло́вих супу́тників — Гая та Арист́арха, македо́нян. **30** Як Павло ж хотів у наро́д увійти, то учні його не пустили. **31** Також дехто з азі́йських начальників, що були йому при́ятелі, послали до нього й просили, щоб він не вдава́вся на видо́вище. **32** І кожен що інше кричав, бо збори бурхли́ві були, і багате́нно з них навіть не знали, чого ради зібралися. **33** А з наро́ду взяли Олександра, бо юдеї його висували. І Олекса́ндер дав знака рукою, і хотів ви́правдатися перед наро́дом. **34** А коли розпізнали, що юде́янин він, то злилися всі в один голос, і годин зо дві гукали: „Артеміда ефеська велика!“ **35** А як писар міськи́й заспоко́їв наро́д, то промовив: „Мужі ефеські, яка ж то люди́на не знає, що місто Ефес — то храмо́вий догля́дач Артеміди великої й її образу, упалого з неба? **36** Коли ж цьому перечити не можна, то потрібно вам бути спокійними, і не роби́ти необачно нічо́го. **37** А ви ж привели́ цих людей, що ані святокрадці, ані вашої богині не зневажили. **38** Отож, як Дмитро та його ремісники мають справу на ко́го, то суди є на ринку й проконсули, — один о́дного хай позивають. **39** А коли чогось іншого допомина́ється, то те вирішиться на зако́ннім зібра́нні. **40** Бо ось є небезпека, що нас за сьогоднішній ро́зрух оскаржити можуть, і немає жа́дної причини, якою могли б виправдати це зборище“. **41** І, промовивши це, розпустив він громаду.

20 А як за́колот стих, то Павло скликав учнів, і, потішивши та попрощавшись із ними, вибрався йти в Македо́нію. **2** Перейшовши ж ті сто́рони та підбадьо́ривши їх довгим словом, прибув до Гелла́ди, **3** і прожив там три місяці. А як він захотів був відпли́нути в Си́рію, то змову на нього вчинили юдеї, тому він узяв думку вертатись через Македонію. **4** Ра́зом із ним пішов Со́патер Піррів із Верії, Аристарх та Секунд із Солу́ня, і Гай дерв'яни́н, і Тимофій, а з азійців — Ти́хик та Трохим. **5** Вони відбули́ напере́д, і нас дожидали в Троаді. **6** А ми відпливли́ із Филипів по святах Опрі́сноків, і прибули́ днів за п'ять у Троа́ду до них, де сім день прожили́. **7** А дня першого в тижні, як учні зібралися на лама́ння хліба, Павло мав промову до них, бо вранці збирався відбути, і затягнув своє слово до пі́вночі. **8** А в го́рниці, де зібралися ми, було багато світел.

9 Юнак же один, Евти́х на ім'я́, сидів на
вікні. Його обгорнув міцний сон, бо задовго
Павло промовляв, і він сонний хитну́вся, і
додолу упав із третього поверху, — і підняли́
його мертвого. 10 Зійшов же Павло та до
нього припав, і, обнявши його, проказав:
„Заспокойтесь, бо душа його в ньому!“ 11 А
вернувшись, він хліб переломив і спожив, і
бе́сіду довго точив, — аж до до́світку, потім
відбув. 12 А хлопця живим привели́, — і
зраділи немало. 13 А ми наперед пішли
до корабля, та в Асс попливли́, щоб звідти
забрати Павла, — бо він так ізвелів, сам
бажаючи пішки піти. 14 А коли він із нами
зійшовся в Ассі, ми взяли його та прибули́
в Мітіле́ну. 15 І, відплинувши звідти, ми
назавтра пристали навпро́ти Хіо́су, а другого
дня припливли́ до Само́су, наступного ж
ми прибули́ до Мілету. 16 Бо Павло захотів
поминути Ефе́с, щоб йому не бари́тися в
Азії, бо він ква́пився, коли буде можливе,
бути в Єрусалимі на день П'ятдесятниці.
17 А з Мілету послав до Ефесу, і прикликав
пресвітерів Церкви. 18 І, як до нього вони
прибули́, він промовив до них: „Ви знаєте,
як із першого дня, відколи прибув в Азію,
я з вами ввесь час перебува́в, 19 і служив
Господе́ві з усією покорою, і з рясни́ми
слізьми́ та напа́стями, що спіткали мене від
юдейської змови, 20 як нічо́го кори́сного я
не минув, щоб його вам звістити й навчити
вас прилюдно і в дома́х. 21 І я свідчив
юдеям та ге́лленам, щоб вони перед Богом
покаялись, та ві́рували в Господа нашого
Ісуса Христа. 22 І ось тепер, побуджений
Духом, подаю́сь я в Єрусалим, не ві́даючи,
що там трапитись має мені, 23 тільки Дух
Святий в кожному місті засвідчує, кажучи,
що кайда́ни та муки чекають мене. 24 Але
я ні про що не турбуюсь, і свого життя не
вважаю для себе цінним, аби но скінчи́ти
доро́гу свою та служі́ння, яке я оде́ржав від
Господа Ісуса, — щоб засві́дчити Єва́нгелію
благода́ті Божої. 25 І ось я знаю тепер,
що обличчя мого́ більш не будете бачити
всі ви, між якими ходив я, проповідуючи
Царство Боже. 26 Тому́ дня сьогоднішнього
вам свідку́ю, що я чистий від крови всіх, 27
бо я не вхилявсь об'являти вам усю волю
Божу! 28 Пильнуйте себе та всієї ота́ри, в
якій Святий Дух вас поставив єпи́скопами,
щоб пасти́ Церкву Божу, яку власною кров'ю
набув Він. 29 Бо я знаю, що як я відійду́,
то ввійдуть між вас вовки люті, що ота́ри
щадити не бу́дуть. 30 Із вас самих навіть мужі
постануть, що будуть казати перекру́чене,
аби тільки учнів тягну́ти за собою. 31 Тому́
то пильнуйте, пам'ятаючи, що я кожного
з вас день і ніч безпере́стань навчав зо
слізьми́ ось три роки. 32 А тепер доручаю
вас Богові та слову благода́ті Його, Який має
силу будувати та дати спа́дщину, серед усіх
освячених. 33 Ні срібла, ані золота, ні одежі
чиєїсь я не побажав. 34 Самі знаєте, що ці
руки мої послужили потребам моїм та отих,
хто був зо мною. 35 Я вам усе показав, що,
працюючи так, треба поміч давати слаби́м,
та пам'ятати слова́ Господа Ісуса, бо Він Сам
проказав: „Блаже́нніше давати, ніж брати!“
36 Проказавши ж оце, він навко́лішки впав, та
й із ними всіма́ помолився. 37 І знявсь між
усіма́ плач великий, і вони припадали на
Па́влову шию, і його цілували. 38 А найтяжче
вони сумували з-за сло́ва, яке він пророк, що
не ба́читимуть більш обличчя його́. І вони
провели́ його до корабля.

21 А як ми розлучи́лися з ними й
відпли́нули, то дорогою про́стою в Кос
прибули́, а другого дня до Родо́су, а звідти
в Пата́ру. 2 І знайшли корабля́, що плив у
Фінікію, увійшли та й попли́нули. 3 А коли
показався нам Кіпр, ми лишили лево́руч
його та й попливли в Си́рію. І пристали
ми в Тирі, бо там корабель вантажа́ мав
скласти. 4 І, учнів знайшовши, перебули́ тут
сім день. Вони через Духа казали Павло́ві,
щоб до Єрусалиму не йшов. 5 І, як дні побуту
скінчи́лися, то ми вийшли й пішли, а всі
нас прово́дили з дружи́нами й дітьми́ аж
за місто. І, ставши навко́лішки, помолились
на бе́резі. 6 І, попрощавшись один із одним,
ми ввійшли в корабель, а вони повернулись

додому. 7 А ми, закінчи́вши від Тиру
плавбу́, пристали до Птолемаїди, і, братів
привітавши, один день перебули́ в них. 8 А
назавтра в дорогу ми вибрались, і прийшли
в Кесарі́ю. І ввійшли до госпо́ди благові́сника
Пилипа, одно́го з семи, і позосталися в
нього. 9 Він мав чотири панні дочки́, що
пророкували. 10 І коли ми багато днів у
них зоставались, то прибув із Юдеї якийсь
пророк, Ага́в на ім'я́. 11 І прийшов він до
нас, і взяв пояса Па́влового, та й зв'язав
свої руки та ноги й сказав: „Дух Святий так
звіщає: Отак зв'яжуть в Єрусалимі юдеї того
мужа, що цей пояс його, і видадуть в руки
поган“... 12 Як почули ж оце, то благали ми та
тамте́шні Павла, щоб до Єрусалиму не йшов.
13 А Павло відповів: „Що́ робите ви, плачучи́
та серце мені розрива́ючи? Бо за Ім'я́ Господа
Ісуса я готовий не тільки зв'я́заним бути,
а й померти в Єрусалимі“! 14 І не могли
ми його вмо́вити, і замовкли, сказавши:
„Нехай діється Божа воля!“ 15 А після оцих
днів приготува́лись ми, та до Єрусалиму
ви́рушили. 16 А з нами пішли й деякі учні із
Кесарії, ведучи́ якогось кіпрянина Мнасо́на,
давнього учня, що ми в нього спинитися
мали. 17 А коли ми прийшли в Єрусалим, то
брати́ прийняли́ нас гости́нно. 18 А другого
дня Павло з нами пода́вся до Якова. І всі
старші посхо́дились. 19 Поздоро́вивши ж
їх, розповів він докладно, що́ Бог через
служі́ння його вчинив між поганами. 20 Як
вони ж це почули, то сла́вили Бога, а до
нього промовили: „Бачиш, брате, скільки
тисяч серед юдеїв увірувало, і всі вони —
ревні оборонці Зако́ну! 21 Вони ж чули про
тебе, ніби ти всіх юдеїв, що живуть між
поганами, навчаєш відсту́плення від Мойсея,
говорячи, щоб дітей не обрізували й не
трималися звича́їв. 22 Що ж почати? Люд
збереться напевно, бо почують, що прибув
ти. 23 Отже, зроби це, що порадимо тобі. Ми
маємо чотирьох му́жів, що обі́тницю склали
на себе. 24 Візьми їх, та й із ними очисться, і
вида́тки за них заплати́, щоб постри́гли їм
голови. І пізнають усі, що неправда про тебе
їм сказане, та й що сам ти Зако́на пильнуєш.
25 А про тих із поган, що ввірували, ми
писали, розсудивши, щоб вони береглися від
ідольських жертов та крови й задушени́ни,
та від блу́ду“. 26 Тоді взяв Павло мужів отих, і
назавтра очи́стився з ними, і ввійшов у храм,
і звістив про ви́конання днів очи́щення, так,
аж за кожного з них була́ жертва прине́сена.
27 А коли ті сім день закінчи́тися мали, то
азійські юдеї, як побачили в храмі його,
підбу́рили ввесь наро́д, та руки на нього
наклали, 28 кричачи́: „Ізраїльські мужі,
рятуйте! Це люди́на ота, що проти народу
й Зако́ну та місця цього всіх усюди навчає!
А до того у храм упровадив і ге́лленів, — і
занечи́стив це місце святе!“ 29 Бо перед тим
вони бачили в місті з ним ра́зом Трохима
ефе́сянина, і гадали про нього, що Павло то
його ввів у храм. 30 І порушилося ціле місто,
і повстало збіго́висько люду. І, схопи́вши
Павла, потягли його поза храм, а двері
негайно зачинено. 31 Як хотіли ж забити
його, то вістка досталась до полково́го
тисяцького, що ввесь Єфусалим збунтувався!
32 І він зараз узяв воя́кі́в та сотників, і подався
до них. А вони, як угледіли тисяцького
й вояків, то бити Павла перестали. 33
Приступив тоді ти́сяцький, та й ухопи́в
його, і двома́ ланцюга́ми зв'язати звелів,
і допитувати став: хто такий він і що́ він
зробив? 34 Але кожен що інше викрикував
у нато́впі. І, не мігши довідатись певного
через за́колот, він звелів відпрова́дити його
до форте́ці. 35 А коли він до сходів прийшов,
то трапилося, що мусіли не́сти його вояки
із-за на́товпу лю́дського, 36 бо бе́зліч народу
йшла слідкома́ та кричала: „Геть із ним!“ 37 А
коли Павло вхо́див до фортеці, то тисяцького
поспитався: „Чи можна мені щось сказати
тобі?“А той відказав: „То ти вмієш по-
грецькому? 38 Чи не той ти єги́птянин, що
перед цими днями призвів був до бунту,
і ви́провадив до пустині чотири тисячі
потаємних убійників?“ 39 А Павло відказав:
„Я юде́янин із Та́рсу, громадя́нин відо́мого
міста в Кілікі́ї. Благаю тебе, — дозволь

мені до наро́ду промовити!“ 40 А коли той дозволив, то Павло став на сходах, і дав знака рукою наро́дові. А як тиша велика настала, промовив єврейською мовою, ка́жучи:

22 „Мужі-браття й батьки! Послухайте ось тепер ви́правда́ння мого перед вами!“ 2 Як зачули ж вони, що до них він говорить єврейською мовою, то тиша ще більша настала. А він промовляв: 3 „Я юде́янин, що родився в кілікі́йському Та́рсі, а ви́хований у цім місті, у ніг Гамалії́ла докладно навчений Зако́ну отці́в; горли́вець я Божий, як і всі ви сьогодні. 4 Переслідував я аж до смерти цю путь, і в'язав, і до в'язниці вкидав чоловіків і жінок, 5 як засві́дчить про мене первосвященик та вся старши́на. Я від них був узяв навіть листи́ на братів, і пішов до Дама́ску, щоб тамте́шніх зв'язати й приве́сти до Єрусалиму на кару. 6 І сталося, як у дорозі я був, і наближа́вся до Дамаску опі́вдня, то ось мене нагло осяяло світло велике з неба! 7 І я повалився на землю, і голос почув, що мені говорив: „Савле, Савле, — чому́ ти Мене переслідуєш?“ 8 А я запитав: „Хто Ти, Господи?“А Він мені відказав: „Я Ісус Назаряни́н, що Його переслідуєш ти“. 9 А ті, що зо мною були́, правда, бачили світло, але не почули вони того голосу, що мені говорив. 10 А я запитав: „Що́ я, Господи, маю робити?“Господь же до мене промовив: „Уставай та й іди до Дамаску, а там тобі скажуть про все, що тобі призна́чено робити“. 11 А від ясности світла того невидю́щим я став. І присутні зо мною за руку мене повели́, і до Дамаску прибув я. 12 А один муж Ана́ній, у Зако́ні побожний, що добре свідо́цтво про нього дають усі юдеї в Дамаску, 13 до мене прибув, і, ставши, промовив мені: „Савле брате, — стань видю́щий!“І я хвилі тієї побачив його. 14 І озвавсь він до мене: „Бог отців наших вибрав тебе, щоб ти волю Його зрозумів, і щоб бачив ти Праведника, і почув голос із уст Його. 15 Бо бу́деш ти свідком Йому перед усіма людьми́ про оте, що ти бачив та чув! 16 А тепер чого гаєшся? Уставай й охристися, і обмий гріхи свої, прикликавши Йме́ння Його!“ 17 І сталось, як вернувся я в Єрусалим, і молився у храмі, то в захо́плення впав я, 18 і побачив Його, що до мене сказав: „Поспіши, і піди хутчій з Єрусалиму, бо не приймуть свідо́цтва твого про Мене“. 19 А я відказав: „Самі вони, Господи, знають, що я до в'язниць садови́в та бив по синагогах отих, хто вірував у Тебе. 20 А коли лилась кров Твого свідка Степа́на, то сам я стояв та вбивство його похваляв, і одежу вбивців його сторожи́в“. 21 Але Він до мене промовив: „Іди, бо пошлю Я далеко тебе, — до поган!“ 22 І аж до слова цього його слухали. Аж ось піднесли вони голос свій, гукаючи: „Геть такого з землі, бо жити йому не годи́ться!“ 23 І як вони верещали, і одежу шпурля́ли, і кидали порох у повітря, 24 то звелів тисяцький у фортецю його відвести́, і звелів бичува́нням його допитати, щоб довідатися, з якої причини на нього вони так кричали. 25 І як його розтягли́ для ремінних бичів, то Павло сказав сотникові, що стояв: „Хіба бичува́ти дозволено вам громадянина римського та ще й незасу́дженого?“ 26 Якже сотник це почув, то подався до тисяцького, і завідо́мив, говорячи: „Що́ хочеш робити? Бож ри́млянин цей чоловік!“ 27 Підійшов тоді тисяцький, та й поспитався його: „Скажи мені, чи ти ри́млянин?“А він: „Так!“відказав. 28 Відповів на те тисяцький: „За великі гро́ші громадянство оце я набув“. А Павло відказав: „А я в нім і родився!“ 29 І відступили негайно від нього оті, що хотіли допи́тувати його. І злякався тисяцький, довідавшись, що той ри́млянин, і що він ізв'язав був його. 30 А другого дня, бажавши довідатись правди, у чо́му юдеї його оскаржа́ють, він звільнив його та звелів, щоб зібра́лися первосвященики та ввесь синедріо́н. І він вивів Павла, і поставив його перед ними.

23 І вп'явся очима Павло на той синедріо́н і промовив: „Мужі-браття, я аж по сьогоднішній день жив для Бога всім добрим сумлі́нням!“ 2 Але первосвященик Ана́ній звелів тим, що стояли при ньому, щоб

били його по уста́х. 3 Тоді промовив до
нього Павло: „Тебе битиме Бог, ти сті́но
побілена... Ти ж сидиш, щоб судити мене
за Зако́ном, а наказуєш бити мене проти
Зако́ну?“ 4 А присутні сказали: „То ти
Божому первосвященикові лихосло́виш?“
5 І промовив Павло: „Не знав я, брати,
що то первосвященик. Бо написано: На
начальника люду твого не лихосло́в“. 6
І Павло, спостерігши, що частина одна —
саддуке́ї, а друга — фарисеї, покликнув у
синедріоні: „Мужі-браття, — я фарисей, і син
фарисея. За наді́ю на воскресіння мертвих
мене судять!“ 7 Якже він це промовив,
колотне́ча постала поміж саддуке́ями та
фарисеями, — і розділи́лась юрба́. 8 Саддуке́ї
бо тве́рдять, що немає воскресіння, ані
а́нгола, ані духа, фарисеї ж оце визнають. 9 І
галас великий зчинився. А деякі книжники,
із фарисейської групи, уставши, почали́
сперечатися, кажучи: „У чоловікові цьому
ми жодного ли́ха не знаходимо! А коли
промовляв Дух до нього, чи ангол, не
противмося Богові“. 10 А коли колотне́ча
велика зчинилась, то тисяцький, боячись,
щоб Павла не роздерли, звелів воя́кам увійти
та забрати його з-поміж них, і відве́сти в
форте́цю. 11 А наступної ночі став Господь
перед ним і промовив: „Будь бадьорий! Бо як
в Єрусалимі про Мене ти свідчив, так треба
тобі свідкува́ти й у Римі!“ 12 А коли настав
день, то дехто з юдеїв зібрались, та клятву
скла́ли, говорячи, що ні їсти, ні пити не
бу́дуть, аж доки Павла́ не заб'ють! 13 А тих, що
закляття таке покла́ли, було більш сорока́.
14 І вони приступили до первосвящеників
та старших і сказали: „Ми клятву скла́ли
нічого не їсти, аж поки заб'ємо Павла!
15 Отож разом із синедріоном передайте
тисяцькому, щоб до вас він привів його, ніби
хочете ви докладніш розізнати про нього.
А ми, перше ніж він набли́зиться, готові
забити його“. 16 Як зачув же сестрі́нець
Павлів про цю змову, то прибув, і ввійшов у
форте́цю, і Павла́ завідо́мив. 17 Павло ж зараз
покликав одно́го з сотників, та й сказав:
„Цього юнака́ запровадь до тисяцького, бо
він має йому щось сказати“. 18 Той же
взяв його, та й запровадив до тисяцького
та сказав: „Павло в'язень покликав мене, і
просив запрова́дити до тебе цього юнака́, що
має тобі щось сказати“. 19 І взяв тисяцький
того за руку, і на́бік відвів і спитав: „Що́
ти маєш звістити мені?“ 20 А той розповів:
„Змову склали юдеї, — просити тебе, щоб ти
взавтра до синедріо́ну Павла припрова́див,
ніби хочуть вони докладніш розпізнати
про нього. 21 Отож, не послухайся їх, бо
чигає на нього їх більш сорока чоловіка,
що клятву скла́ли ні їсти, ні пити, аж
доки його не заб'ють. І тепер он готові
вони, і чекають твого прире́чення“. 22 Тоді
тисяцький відпустив юнака́, наказавши йому
— „не розповіда́ти ані о́дному, що мені ти
це ви́явив.“ 23 І він закли́кав якихось двох із
сотників, і наказав: „Пришикуйте на третю
годину вночі дві сотні вояків, щоб іти до
Кесарії, і кіннотників сімдеся́т, та дві сотні
стрільців. 24 Приготуйте також в'ючаків і
Павла посадіть, і здоровим його проведіть
до намісника Фе́лікса. 25 І листа написав
він такого ось змісту: 26 „Кла́вдій Лі́сій
намісникові вседостойному Фе́ліксові —
поздоро́влення! 27 Цього мужа, що його юдеї
схопи́ли були́ та хотіли забити, урятував
я, із воя́ка́ми прийшовши, довідавшися, що
він ри́млянин. 28 І хотів я довідатися про
причину, що за неї його оскаржа́ли, та й
привів був його до їхнього синедріо́ну. 29
Я знайшов, що його винуватять у спірних
речах їхнього Зако́ну, і що провини не має
він жа́дної, ва́ртої смерти або ланцюгі́в. 30
Як доне́сли ж мені про ту змову, що юдеї
вчинили на мужа цього, я зараз до тебе його
відіслав, наказавши також позива́льникам,
щоб перед тобою сказали, що́ мають на нього.
Будь здоровий!“ 31 Отож вояки, як наказано
їм, забрали Павла́, і вночі попровадили в
Антипатри́ду. 32 А другого дня, полишивши
кінно́тчиків, щоб ішли з ним, у форте́цю
вони повернулись. 33 А ті прибули́ в Кесарі́ю,
і, листа передавши намісникові, поставили

також Павла перед ним. 34 Намісник листа
прочитав і спитав, із якого він кра́ю. А
довідавшись, що з Кілікії, промовив: 35
„Я тебе переслухаю, як при́йдуть і твої
позива́льники“. І звелів стерегти його в
Іродовому Прето́рії.

24 А по п'яти днях прибув первосвященик
Ана́ній з якимись старши́ми, та з
промовцем якимсь Терти́лом, що перед
намісником ска́ржилися на Павла. 2 Коли ж
він був покликаний, то Тертил оскаржати
зачав, промовляючи: „Через тебе великий
мир маємо ми, і для наро́ду цього добрі речі
впроваджено через дбайливість твою, — 3
це ми за́вжди і скрізь визнаємо з подякою
щирою, вседостойний наш Фе́ліксе! 4 Та
щоб довго тебе не турбува́ти, то благаю
тебе, щоб ти коротко вислухав нас зо своєї
ласка́вости. 5 Ми переконались, що цей
чоловік — то зара́за, і що він колотнечу
викли́кує між усіма юдеями в ці́лому світі, і
що він провідни́к Назорейської єресі. 6 Він
відважився навіть збезчестити храм, і його
ми схопи́ли були, і судити хотіли за нашим
Зако́ном. 7 Але тисяцький Ли́сій прибув, і з
великим наси́льством видер його з наших
рук, 8 а його винува́льникам звелів йти до
тебе. Ти сам зможеш від нього, розпитавши,
дізнатись про все, у чо́му його ми вину́ємо“.
9 Юдеї також прилучились до того, говорячи,
що то так. 10 І як намісник дав знака йому
говорити, то Павло відповів: „Я знаю, що від
літ багатьох ти суддя для наро́ду цього, —
тому буду сміліш боронитись. 11 Ти можеш
довідатися, що нема більш дванадцяти день,
як прийшов я до Єрусалиму вклонитися. 12 І
вони ані в храмі, ані в синагогах, ні в місті
мене не здиба́ли, щоб я з ким сперечався,
або колотнечу в наро́ді здіймав. 13 І не
можуть вони дове́сти тобі того, у чо́му тепер
оскаржа́ють мене. 14 Але признаю́сь тобі,
що в дорозі оцій, яку звуть вони єрессю, я
Богові отців служу́ так, що вірую всьому,
що в Зако́ні й у Пророків написане. 15 І
маю надію я в Бозі, — чого й самі вони
сподіва́ються, — що настане воскресіння
праведних і неправедних. 16 І я пильно
дба́ю про те, щоб за́всіди мати сумління
невинне, щодо Бога й людей. 17 А по довгих
рока́х я прибув, щоб подати моєму наро́дові
ми́лостиню та при́носи. 18 Ось при цьо́му
знайшли мене дехто з юдеїв азійських
очищеного в храмі, а не з на́товпом чи з
колотнечею. 19 Їм належало б ось перед
тебе прибути й казати, коли мають вони
що на мене. 20 Або самі ці нехай скажуть,
чи якусь неправду знайшли на мені, як я
в синедріоні стояв, 21 крім отого єдиного
виразу, що я його крикнув, стоячи́ серед
них: „За воскресіння мертвих приймаю
від вас суд сьогодні!“ 22 Але Фе́лікс, дуже
добре дорогу цю знавши, відро́чив їм справу,
говорячи: „Розсуджу́ вашу справу, коли
тисяцький Лісій прибу́де“. 23 І він сотникові
наказав сторожити Павла́, але мати полегшу,
і не боронити нико́му з близьки́х його,
щоб служили йому. 24 А по декількох
днях прийшов Фе́лікс із дружи́ною своєю
Друзі́ллою, що була юде́янка, і покликав
Павла, та слухав від нього про віру в Ісуса
Христа. 25 І як розповідав він про праведність,
і про здержливість, та про майбу́тній суд,
то Фе́лікса страх обгорнув, і він відповів:
„Тепер іди собі, відповідного ж ча́су покличу
тебе!“ 26 Разом із тим і сподіва́вся він, що
дасть Павло грошей йому, тому й часто його
прикликáв і розмову з ним вів. 27 Як минуло
ж два роки, то Фе́лікс одержав наступника,
— По́рція Фе́ста. А Фелікс бажав догодити
юдеям, — і в в'язниці Павла́ залиши́в.

25 А коли прибув Фест до свого
намісництва, то він по трьох днях
відійшов із Кесарі́ї до Єрусалиму.
2 І поскаржилися йому на Павла
первосвященики та головніші з юдеїв, і
благали його, 3 і ніби милости просили для
нього, щоб до Єрусалиму його припровадив,
— вони змову вчинили, щоб смерть
заподі́яти йому по дорозі. 4 А Фест відповів,
що Павла стережуть у Кесарії, і він сам
незаба́ром туди подає́ться. 5 „Отже, —
сказав він, — хто спроможен із вас, нехай ті

вируша́ють ра́зом зо мною, і коли є неправда яка в чоловікові цьому, нехай оскаржа́ють його“. 6 І, пробувши в них днів не більше як вісім чи десять, він поверну́вся до Кесарії. А другого дня він засів на суддевім сидінні, і звелів, щоб приве́сти Павла. 7 Як його ж привели́, то стали навколо юдеї, що поприхо́дили з Єрусалиму, і Павлу закидали багато тяжки́х винувачень, що їх не могли дове́сти, 8 бо Павло боронився: „Я не провинився ні в чім ані проти Зако́ну юдейського, ані проти храму, ані супроти ке́саря“. 9 Тоді Фест, що бажав догодити юдеям, промовив Павло́ві на відповідь: „Чи ти хочеш до Єрусалиму піти, і там суд прийняти від мене про це?“ 10 Та Павло відказав: „Я стою перед судом ке́саревим, де належить мені суд прийняти. Юдеїв нічим я не скри́вдив, як і ти дуже добре те знаєш. 11 Бо коли допустився я кривди, або гідне смерти вчинив що, то не відмовляюся вмерти. Як нема ж нічого того, у чім вони винуватять мене, то не може ніхто мене видати їм. Відкликаюсь до ке́саря!“ 12 Тоді Фест, побалакавши з радою, відповідь дав: „Ти відкли́кався до ке́саря, — до ке́саря пі́деш!“ 13 Як минуло ж днів кілька, цар Агрі́ппа й Верні́ка приїхали до Кесарії, щоб Феста вітати. 14 А що там багато днів вони пробули́, то Фест ви́клав справу Павлову цареві й промовив: „Є один чоловік — від Фелікса лишений в'язень, 15 на якого, як в Єрусалимі я був, первосвященики й старші юдейські прине́сли скаргу, домагаючись його о́суду. 16 Я їм відповів, що римля́ни не мають звича́ю люди́ну якусь видавати на згубу, поки пізваний перед собою не матиме обвинувачі́в, і не буде йому дано можности для оборони від закидів. 17 І як зійшлись вони тут, то я, зволіка́ння не роблячи жодного, сів наступного дня на сидіння судде́ве, і звелів привести́ цього мужа. 18 І винувальники стали круг нього, проте́ не вказали вини ані жодної з тих, яких я сподівався. 19 Та мали вони проти нього якісь суперечки про власне своє марновірство, і про якогось Ісуса померлого, про Якого Павло твердив, що живий Він. 20 І я був непевний у цьо́му змага́нні й спитав, чи не хоче піти він до Єрусалиму, і там суд прийняти про це? 21 Через те ж, що Павло заявив, щоб зали́шений був він на ке́сарів ро́зсуд, я звелів сторожити його, аж поки його не відправлю до ке́саря“. 22 А Агріппа промовив до Феста: „Хотів би і я цього му́жа послухати!“„Узавтра — сказав той — почуєш його“. 23 А назавтра Агрі́ппа й Верні́ка прийшли з превеликою пишно́тою, і на залю судо́ву ввійшли разом з тисяцькими та значнішими му́жами міста. І як Фест наказав, то Павло був приве́дений. 24 І сказав до них Фест: „О ца́рю Агріппо, та з нами присутні всі му́жі! Ви бачите того, що за нього ввесь люд юдейський мені докучав в Єрусалимі та тут, кричачи́, що йому не повинно більш жити. 25 Я ж дізнавсь, що нічого, ва́ртого смерти, він не вчинив; а що сам він відкликавсь до Августа, розсудив я послати його. 26 Нічого не маю я певного, що міг би про нього писати до пана. Тому я припровадив його перед вас, а найбільш перед тебе, ца́рю Агріппо, щоб після пересли́хання мав що писати. 27 Бо здається мені нерозва́жливим ув'я́зненого посилати, і не озна́чити обвинува́чень на нього“.

26 А Агріппа сказав до Павла: „Дозволяємо тобі говорити про себе само́го“. Павло тоді простягнув руку, і промовив у своїй обороні: 2 „О ца́рю Агріппо! Уважаю себе за щасливого, що сьогодні я перед тобою боронитися маю з усього́, у чім мене винуватять юдеї, 3 особливо ж тому́, що ти знаєш усі юдейські звича́ї та супере́чки. Тому я прошу́ мене вислухати терпля́че. 4 А життя моє зма́лку, що споча́тку точилося в Єрусалимі серед наро́ду мого, знають усі юдеї, 5 які відають зда́вна мене, аби тільки схотіли засві́дчити, — що я жив фарисеєм за найдокладнішою сектою нашої віри. 6 І тепер я стою отут су́джений за надію обі́тниці, що Бог дав її нашим

отцям, 7 а її викона́ння чекають побачити
наші дванадцять племен, слу́жачи Богові
безперестанно вдень та вночі. За цю надію,
о ца́рю, мене винуватять юдеї! 8 Чому ви
вважаєте за неймовірне, що Бог воскрешає
померлих? 9 Правда, ду́мав був я, що
мені нале́жить чинити багато ворожого
проти Ймення Ісуса Назаряни́на, 10 що я в
Єрусалимі й робив, і багато кого зо святих
до в'язниць я замкнув, як отримав був вла́ду
від первосвящеників; а як їх убивали, я голос
давав проти них. 11 І часто по всіх синагогах
караючи їх, до богозневаги примушував я,
а лютуючи ве́льми на них, переслідував їх
навіть по закордонних містах. 12 Коли в
цих справах я йшов до Дамаску зо вла́дою
та припору́ченням первосвящеників, 13 то
опі́вдні, о ца́рю, на дорозі побачив я світло із
неба, ясніше від світлости сонця, що ося́яло
мене та тих, хто разом зо мною йшов! 14
І як ми всі повалились на землю, я голос
почув, що мені говорив єврейською мовою:
„Савле, Савле, — чому ти Мене переслідуєш?
Трудно тобі бити ногою колю́чку!“ 15 А я
запитав: „Хто Ти, Господи?“А Він відказав:
„Я Ісус, що Його переслідуєш ти. 16 Але
підведи́ся, і стань на ноги свої. Бо на те Я
з'явився тобі, щоб тебе вчинити слугою та
свідком того, що ти бачив та що Я відкрию
тобі. 17 Визволяю тебе від твого наро́ду та від
поган, до яких Я тебе посилаю, — 18 відкрити
їм очі, щоб вони наверну́лись від те́мряви
в світло та від сатани́ної вла́ди до Бога,
щоб вірою в Мене отримати їм дарува́ння
гріхів і насліддя з освяченими“. 19 Через
це я, о ца́рю Агріппо, не був супротивний
видінню небесному, 20 але ме́шканцям
перше Дамаску, потім Єрусалиму й усякого
кра́ю юдейського та поганам я проповідував,
щоб пока́ялися й наверну́лись до Бога,
і чинили діла, гі́дні пока́яння. 21 Через
це юдеї в святині схопи́ли мене та й
хотіли роздерти. 22 Але, поміч від Бога
одержавши, я стою́ аж до дня сьогоднішнього
та свідкую мало́му й великому, нічого
не розповідаючи, окрім того, що сказали
Пророки й Мойсей, що статися має, — 23 що
має Христос постраждати, що Він, як перший
воскреснувши з мертвих, проповідувати
буде світло народові й поганам!“ 24 Коли
ж він боронився отак, то Фест проказав
гучни́м голосом: „Дурієш ти, Павле! Велика
наука доводить тебе до нерозуму“! 25 А
Павло: „Не дурію — сказав, — о Фесте
достойний, але провіщаю слова правди та
щирого розуму. 26 Цар бо знає про це, —
до нього з відвагою я й промовляю. Бо не
гада́ю я, щоб із цього щобудь схова́лось від
нього, — бо не в за́кутку ді́ялось це. 27 Чи
віруєш, ца́рю Агріппо, Пророкам? Я знаю, що
віруєш“. 28 Агріппа ж Павлові: „Ти малощо не
намовляєш мене, щоб я став християни́ном“.
29 А Павло: „Благав би я Бога, щоб чи мало,
чи багато, — не тільки но ти, але й усі, хто
чує сьогодні мене, зробились такими, як
і я, крім оцих ланцюгів“. 30 І встав цар та
намісник, і Верні́ка та ті, хто з ними сидів. 31
І на́бік вони відійшли, і розмовляли один до
одно́го й казали: „Нічого, ва́ртого смерти або
ланцюгів, чоловік цей не робить!“ 32 Агріппа
ж до Феста сказав: „Міг би бути відпу́щений
цей чоловік, якби не відкликався був до
ке́саря“

27 А коли постановлено, щоб відпли́нули
ми до Італії, то віддано Павла та ще
деяких інших ув'я́знених сотникові, Юлієві
на ім'я́, з полку Августа. 2 І посідали ми на
корабля адрамі́тського, що пливти́ мав біля
місць азійських, та й відча́лили. Із нами був
Аріста́рх македо́нець із Солу́ня. 3 А другого
дня ми пристали в Сидо́ні. До Павла ж Юлій
ставивсь по-лю́дському, і дозволив до друзів
піти, та їхньої опіки зазнати. 4 А ви́рушивши
звідти, припливли́ ми до Кіпру, бо вітри́
супроти́вні були́. 5 Коли ж перепли́нули
море, що біля Кілі́кії й Памфі́лії, то ми
прибули́ до Лікі́йської Міри. 6 І там сотник
знайшов корабля олександрійського, що
пли́в в Італію, і всадив нас на нього. 7 І
днів багато помалу пливли́ ми, і насилу
насупроти Кніду припли́нули, а що вітер нас
не допускав, попливли́ ми додолу на Кріт

при Салмо́ні. 8 І коли ми насилу минули
його, то припливли́ до одно́го місця, що
зветься Доброю При́станню, недалеко якого
знахо́диться місто Ласе́я. 9 А як ча́су минуло
багато, і була вже плавба́ небезпечна, бо
минув уже й піст, то зачав Павло радити, 10
говорячи їм: „О мужі! Я бачу, що буде плавба́
з перешкодами та з великим ущербком
не лиш для вантажу́ й корабля, але й для
наших душ“. 11 Та сотник довіря́в більше
стерни́чому та власнико́ві корабля, ніж
тому, що Павло говорив. 12 А що при́стань
була на зимівлю нева́гідна, то більшість
давала пораду відпли́нути звідти, щоб, як
можна, дістатись до Фініка, і перезимувати
в пристані крітській, неприступній західнім
вітра́м із пі́вдня та з пі́вночі. 13 А як
вітер півде́нний повіяв, то поду́мали,
що бажа́ння вони досягли́, тому витягли
кітви й попливли покрай Кріту. 14 Але
незаба́ром ударив на них рвучкий вітер,
що зветься еврокли́дон. 15 А коли корабель
був підхо́плений, і не міг противитись
вітрові, то йому віддались ми й поне́слися.
16 І наїхали ми на один острів'е́ць, що
Кла́вдою зветься, і ле́две насилу затримати
змогли. 17 Коли ж його витягли, то
за́собів допомічни́х добирали й корабля
підв'язали. А боявшись, щоб не впасти на
Сірт, поспускали вітри́ла, і носилися так.
18 А коли зачала́ буря мі́цно нас ки́дати, то
другого дня стали ми розванта́жуватись,
19 а третього дня корабельне знаря́ддя ми
повикидали власно́руч. 20 А коли довгі
дні не з'являлось ні сонце, ні зо́рі, і буря
чимала на нас напирала, то останню наді́ю
ми втратили, щоб нам урятуватись. 21 А
як довго не їли вони, то Павло став тоді
серед них і промовив: „О мужі, тож треба
було мене слухатися та не відпливати від
Кріту, — і обминули б були ці терпіння та
шкоди. 22 А тепер вас благаю триматись
на дусі, бо ні о́дна душа з вас не згине,
окрім корабля. 23 Бо ночі цієї з'явився
мені Ангол Бога, Якому належу й Якому
служу́, 24 та і пророк: „Не бійся, Па́вле, бо
треба тобі перед ке́сарем стати, і ось Бог
дарував тобі всіх, хто з тобою пливе“. 25
Тому́ то тримайтесь на дусі, о мужі, бо я
вірую Богові, що станеться так, як було мені
сказано. 26 І ми мусимо наткнутись на о́стрів
якійсь“. 27 А коли надійшла чотирнадцята
ніч, і ми носились по Адріяти́цькому морю,
то десь коло пі́вночі стали доми́слюватись
моряки, що наближуються до якоїсь землі.
28 І, запустивши оли́вницю, двадцять сяжнів
знайшли. А від 'їхавши трохи, запустити
оли́вницю знову, — і знайшли сяжнів
п'ятнадцять. 29 І боявшись, щоб не натрапити
нам на скеля́сті місця́, ми закинули чотири
кі́тві з корми́, і благали, щоб настав день. 30
А коли моряки намага́лись утекти́ з корабля́,
і чо́вна спускали до моря, вдаючи́, ніби кі́тви
закинути з носа хо́чуть, 31 то сказав Павло
сотникові й воякам: „Як вони в кораблі не
зоста́нуться, то спасти́сь ви не зможете!“
32 Тоді воя́ки перерізали мо́тузи в чо́вна, і
дали́ йому впасти. 33 А коли розвиднятися
стало, то благав Павло всіх, щоб поживу
прийняти, і казав: „Чотирна́дцятий день ось
сьогодні без їжі ви перебуваєте, очікуючи
та нічого не ївши. 34 Тому́ то благаю вас
їжу прийняти, бо це на рятунок вам буде,
— бо жодному з вас не спаде з голови
й волоси́на!“ 35 А промовивши це, узяв
хліб та подякував Богові перед усіма́, і,
поламавши, став їсти. 36 Тоді всі піднесли́сь
на дусі, і, стали поживу приймати. 37
А всіх душ нас було в кораблі — двісті
сімдесят шість. 38 І як наїлись вони, то стали
полегшувати корабля, викидаючи збіжжя
до моря. 39 А коли настав день, то вони
не могли розпізнати землі, одначе зато́ку
якусь там угледіли, що берега пла́ского
мала, до якого й ви́рішили, як можна,
приплисти́ з кораблем. 40 Підняли тоді
кі́тви, і повкидали до моря, і порозв'язували
поворо́зки в стерна́, і вітри́ло мале за вітром
поставили, — та й покерува́ли до берега. 41
Та ось ми натра́пили на місце, що мало з
обох сторін море, і корабель опинивсь на
мілко́му: ніс загруз й позоставсь нерухо́мий,

а корма́ розбивалася силою хвиль. 42 Вояки́ ж були змовилися повбивати в'язнів, щоб котри́йсь не поплив і не втік. 43 Але сотник хотів урятувати Павла, і заборонив їхній на́мір, і звелів усім тим, хто пли́вати вміє, щоб скакали та перші на берег вихо́дили, 44 а інші — хто на до́шках, а хто на чімбудь з корабля. І таким чином сталось, що всі врятувались на землю!

28 А коли врятувалися ми, то довідалися, що о́стрів той зветься Мели́та. 2 Тубі́льці ж нам виявили надзвичайну лю́дяність, бо вони запалили огонь, — ішов бо дощ і був холод, — і прийняли́ нас усіх. 3 Як Павло ж назбирав купу хмизу та й покла́в на огонь, змія́ вискочила через жар, — і почепилась на руку йому. 4 Як тубільці ж угледіли, що змія́ почепилась на руку йому, зачали́ говори́ти один о́дному: „Либонь цей чоловік душогуб, що йому, від моря врятованому, По́мста жити не дозволила!“ 5 Він струснув ту звірюку в огонь, — і ніякої шко́ди не зазнав! 6 А вони сподівалися, що він спухне або впаде́ мертвий умри́ть. Коли ж довго чекали того та побачили, що нія́кого лиха не сталося з ним, думку змінили й казали, що він бог. 7 Навкруги ж того місця знахо́дились до́бра начальника о́строва, на ім'я́ Пу́блія, — він прийняв нас, і три дні ласка́во гости́в. 8 І сталось, що Пу́бліїв ба́тько лежав, слабий на пропа́сницю та на черві́нку. До нього Павло ввійшов і помолився, і, руки на нього поклавши, уздоро́вив його. 9 Якже трапилось це, то й інші на о́строві, що мали хвороби, прихо́дили та вздоровля́лись. 10 Вони нас вшанували й великими по́честями, а як ми від'їжджали, понаклада́ли, чого було треба. 11 А по трьох місяцях ми відплили́ на олександрійському кораблі, що мав знака братів Діоску́рів, і що на о́строві він презими́вав. 12 І, як ми допливли́ в Сіраку́зи, пробули там три дні. 13 А звідти, пливучи́ понад берегом, прибули́ ми до Ре́ґії, а що вітер південний повіяв за день, то другого дня прибули в Путео́лі, 14 де знайшли ми братів, вони ж нас ублагали сім день позостатися в них. І ось так прибули́ ми до Риму. 15 А звідти брати, прочувши про нас, назустріч нам вийшли аж до Аппіфо́ру та до Тритаве́рни. Побачивши їх, Павло дякував Богові та посмілі́шав. 16 А коли прибули́ ми до Риму, Павло́ві дозволено жити осібно, ураз із воя́ко́м, що його сторожи́в. 17 І сталось, по трьох днях Павло скликав знатніших з юдеїв. Як зійшлися ж вони, він промовив до них: „Мужі-браття! Не вчинив я нічого проти люду чи звича́їв отцівських, та проте́ мене ви́дано з Єрусалиму ув'я́зненого в руки римля́н. 18 Вони мене вислухали та й хотіли пустити, бож провини смертельної ні однієї в мені не було́. 19 Та юдеї противилися, тому змушений був я відкли́катися на суд ке́сарів, але не для того, щоб наро́д свій у чо́мусь оска́ржити. 20 Тож із цієї причини покликав я вас, щоб побачити й порозмовляти, — бо то за надію Ізраїлеву я обку́тий цими кайда́нами“. 21 А вони відказали йому: „Не оде́ржали ми ні листів із Юдеї про тебе, ані жоден із братів не прийшов, і не звістив, і не казав чого злого про тебе. 22 Але прагнемо ми, щоб почути від тебе, яку думку ти маєш, бо відо́мо про секту цю нам, що їй скрізь спротивляються“ 23 А коли вони визначили йому день, то дуже багато прийшло їх до нього в госпо́ду. А він їм від ра́нку до вечора розповідав, та про Божеє Царство свідо́цтва давав, і переконував їх про Ісуса Зако́ном Мойсея й Пророками. 24 І одні вірили в те, про що він говорив, а інші не вірили. 25 Вони між собою незгідні були́ й повихо́дили, як промовив Павло одне слово, що добре пророк Дух Святий отцям нашим через пророка Ісаю, 26 промовляючи: „Піди до наро́ду цього та й скажи: Ви вухом почуєте, та розуміти не бу́дете, дивитися бу́дете оком, але не побачите! 27 Затовсті́ло бо серце людей цих, тяжко чують на ву́ха вони, і зажмурили очі свої, щоб якось не побачити очима, і не почути ву́хами, і не зрозуміти їм серцем, і не навернутись, щоб Я їх уздоро́вив!“ 28 Тож нехай для вас буде відо́ме, що послано Боже спасіння оце до поган, — і почують вони!“ 29

Як промовив він це, розійшлися юдеї, велику
суперечку провадивши поміж собою. **30** І
ці̂лих два роки Павло пробув у найнятім
домі своїм, і приймав усіх, хто прихо́див до
нього, **31** і проповідував він Боже Царство, та
з відвагою повною беззабороно́нно навчав про
Господа Ісуса Христа!

До римлян

1 Павло, раб Ісуса Христа, покликаний
апо́стол, вибраний для звіща́ння Єва́нгелії
Божої, **2** яку Він перед тим приобіцяв через
Своїх пророків у святих Писа́ннях, **3** про Сина
Свого, що тілом був із насіння Давидового, **4**
і об'явився Сином Божим у силі, за Ду́хом
святости, через воскресіння з мертвих, про
Ісуса Христа, Господа нашого, **5** що через
Нього прийняли ми благода́ть і апо́стольство
на по́слух віри через Ім'я́ Його між усіма́
народами, **6** між якими й ви, покликані
Ісуса Христа, — **7** усім, хто знаходиться
в Римі, улю́бленим Божим, покликаним
святим, — благода́ть вам та мир від Бога,
Отця нашого, і Господа Ісуса Христа! **8** Отже,
насамперед дякую Богові моєму через Ісуса
Христа за всіх вас, що віра ваша звіщається
по всьому світові. **9** Бо свідок мені Бог, Якому
служу́ духом своїм у звіща́нні Єва́нгелії Його
Сина, що я безпереста́нно згадую про вас,
10 і в моли́твах своїх за́вжди молюся, щоб
воля Божа щасливо попрова́дила мене коли
прийти до вас. **11** Бо прагну вас бачити,
щоб подати вам якого дара духовного для
зміцнення вас, **12** цебто потішитись ра́зом
між вами спільною вірою — і вашою, і моєю.
13 Не хочу ж, щоб ви не знали, браття, що
багато разів мав я за́мір прийти до вас, але
мені перешко́джувано аж досі, щоб мати
який плід і в вас, як і в інших наро́дів.
14 А ге́ллenам і чужоземцям, розумним і
немудрим — я боржни́к. **15** Отже, щодо
мене, я готовий і вам, хто знаходиться
в Римі, звіщати Єва́нгелію. **16** Бо я не
соромлюсь Єва́нгелії, бож вона — сила Божа
на спасі́ння кожному, хто вірує, перше ж
юдеєві, а потім ге́ллenові. **17** Праведність
бо Божа з'являється в ній з віри в віру, як
написано: „А праведний житиме вірою". **18**
Бо гнів Божий з'являється з неба на всяку
безбожність і неправду людей, що правду
гаму́ють неправдою, **19** тому, що те, що
можна знати про Бога, явне для них, бо
їм Бог об'явив. **20** Бо Його невиди́ме від
створення світу, власне Його вічна сила й
Божество, ду́манням про твори стає види́ме.
Так що нема їм виправдання, **(aïdios g126)** **21**
бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як
Бога, і не дякували, але знікчемні́ли своїми
думка́ми, і запа́морочилось нерозумне їхнє
серце. **22** Називаючи себе мудрими, вони
потумані́ли, **23** і славу нетлінного Бога
змінили на подобу образа тлінної люди́ни,
і птахів, і чотириногих, і га́дів. **24** Тому́
то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх
сердець на нечи́стість, щоб вони самі
знеславляли тіла свої. **25** Вони Божу правду
замінили на неправду, і честь віддавали,
і служили створінню більш, як Творце́ві,
що благослове́нний навіки, амі́нь. **(aiōn g165)**
26 Через це Бог їх видав на пожадливість
гане́бну, — бо їхні жінки замінили природне
єдна́ння на протиприродне. **27** Так само й
чоловіки, позоставивши природне єдна́ння
з жіночою статтю, розпали́лися своєю
пожадливістю один до о́дного, і чоловіки
з чоловіками сором чинили. І вони
прийняли́ в собі відплату, відповідну
їхньому блу́дові. **28** А що вони не вважали
за потрібне мати Бога в пізна́нні, видав
їх Бог на розум переве́рнений, — щоб
чинили непристойне. **29** Вони повні всякої
неправедности, лукавства, заже́рливости,
зло́би, повні заздрости, убивства, суперечки,
омани, лихих звича́їв, **30** обмовники,
наклепники, богонена́видники, напасники́,
чваньки, пишні, винахідники зла, неслухня́ні
батькам, **31** нерозумні, зрадники, нелюбовні,
немилости́ві. **32** Вони знають при́суд Божий,
що ті, хто чинить таке, ва́рті смерти, а проте
не тільки самі чинять, але й хвалять тих,
хто робить таке.

2 Ось тому без виправдання ти, кожний
чоловіче, що судиш, бо в чо́му осуджуєш
іншого, сам себе осуджуєш, бо чиниш те
саме й ти, що судиш. **2** А ми знаємо, що
суд Божий поправді на тих, хто чинить
таке. **3** Чи ти ду́маєш, чоловіче, судячи
тих, хто чинить таке, а сам робиш таке
саме, — що ти втечеш від суду Божого? **4**

Або пого́рджуєш багатством Його до́брости, ла́гідности та довготерпіння, не знаючи, що Божа до́брість провадить тебе до пока́яння? **5** Та через жорстокість свою й нерозкаяність серця збираєш собі гнів на день гніву та об'я́влення справедливого суду Бога, **6** що „кожному віддасть за його вчинками“: **7** тим, хто витривалістю в добрім ділі шукає слави, і чести, і нетління, — життя вічне, **(aiōnios g166)** **8** а сварливим та тим, хто противиться правді, але кориться неправді, — лютість та гнів. **9** Недоля та у́тиск на всяку душу людини, хто чинить зле, юдея ж перше та ге́ллена, **10** а слава, і честь, і мир усякому, хто чинить добре, юдеєві ж перше та ге́лленові. **11** Бо не дивиться Бог на обличчя! **12** Котрі бо згрішили без Зако́ну, без Зако́ну й загинуть, а котрі згрішили в Зако́ні, прийму́ть суд за Зако́ном. **13** Бо не слухачі Зако́ну справедливі перед Богом, але виконавці Закону ви́правдані бу́дуть. **14** Бо коли погани, що не мають Зако́ну, з природи чинять зако́нне, вони, не мавши Зако́ну, самі собі Зако́н, **15** що виявляють ді́ло Зако́ну, написане в серця́х своїх, як свідчить їм сумлі́ння та їхні думки́, що то осуджують, то виправдують одна о́дну, **16** дня, коли Бог, згідно з моїм благові́стям, буде судити таємні речі людей через Ісуса Христа. **17** Ось ти звешся юдеєм, і спираєшся на Зако́на, і хвалишся Богом, **18** і знаєш волю Його, і розумієш, що́ краще, навчившись із Зако́ну, **19** і маєш певність, що ти провідни́к для сліпих, світло для тих, хто знахо́диться в те́мряві, **20** вихо́вник нерозумним, учитель дітям, що ти маєш зразок знання́ й правди в Зако́ні. **21** Отож, ти, що іншого навчаєш, себе самого не вчиш! Проповідуєш не кра́сти, а сам кра́деш! **22** Наказуючи не чинити пере́любу, чиниш пере́люб! Гиду́ючи і́долами, чиниш святокрадство! **23** Ти, що хва́лишся Зако́ном, зневажаєш Бога пере́ступом Зако́ну! **24** Бо „через вас зневажається Боже Ймення в поган“, як написано. **25** Обрі́зання кори́сне, коли виконуєш Зако́на; а коли ти перести́пник Зако́ну, то обрі́зання твоє стало необрі́занням. **26** Отож, коли необрізаний зберігає постанови Зако́ну, то чи не порахується його необрізання за обрізання? **27** І необрізаний з природи, виконуючи Зако́на, чи не осудить тебе, переступника Закону з Писа́нням і обрі́занням? **28** Бо не той юдей, що є ним назовні, і не то обрізання, що назовні на тілі, **29** але той, що є юдей потаємно, духо́во, і обрі́зання — серця духом, а не за буквою; і йому похвала́ не від людей, а від Бога.

3 Отож, що́ має більшого юдей, або яка ко́ристь від обрі́зання? **2** Багато, на всякий спосіб, а насамперед, що їм довірені були́ Слова́ Божі. **3** Бо що ж, що не вірували деякі? Чи ж їхнє недовірство знищить вірність Божу? **4** Зо́всім ні! Бож Бог правдивий, а кожна люди́на неправдива, як написано: „Щоб був Ти ви́правданий у словах Своїх, і переміг, коли будеш судитися“. **5** А коли наша неправедність виставляє праведність Божу, то що скажемо? Чи ж Бог несправедгливий, коли гнів виявляє? Говорю́ по-лю́дському. **6** Зо́всім ні! Бож як Бог судитиме світ? **7** Бо коли Божа правда через мою неправду збі́льшилась на славу Йому, пощо судити ще й мене, як грішника? **8** І чи не так, як нас лають, і як деякі гово́рять, ніби ми кажемо: „Робімо зле, щоб вийшло добре?“Справедливий о́суд на таких! **9** То що ж? Маємо перевагу? Анітро́хи! Бож ми перед тим довели́, що юдеї й ге́ллени — усі під гріхом, **10** як написано: „Нема праведного ані о́дного; **11** нема, хто розумів би; немає, хто Бога шукав би, — **12** усі повідступа́ли, ра́зом стали непотрібні, нема доброчинця, нема ні одно́го! **13** Гріб відкритий — їхнє горло, язиком своїм кажуть неправду, отрута зміїна на їхніх губа́х, **14** уста́ їхні повні прокляття й гірко́ти! **15** Швидкі їхні ноги, щоб кров проливати, **16** руїна та злидні на їхніх дорогах, **17** а дороги миру вони не пізнали! **18** Нема страху Божого перед очима їхніми“. **19** А ми знаємо, що скільки гово́рить Зако́н, він говорить до тих, хто під Зако́ном, щоб замкнути всякі уста́, і

щоб став увесь світ винний Богові. 20 Бо жодне тіло ділами Зако́ну не ви́правдається перед Ним, — Зако́ном бо гріх пізнається. 21 А тепер, без Зако́ну, праведність Божа з'вилась, про яку свідчать Зако́н і Пророки. 22 А Божа праведність через віру в Ісуса Христа в усіх і на всіх, хто вірує, бо різниці немає, 23 бо всі згрішили, і позбавлені Божої слави, 24 але дарма́ виправдуються Його благода́ттю, через відку́плення, що в Ісусі Христі, 25 що Його Бог дав у жертву прими́рення в крові Його через віру, щоб виявити Свою праведність через відпу́щення давніше вчинених гріхів, 26 за довготерпі́ння Божого, щоб виявити Свою праведність за теперішнього ча́су, щоб бути Йому праведним, і виправдувати того, хто вірує в Ісуса. 27 Тож де похвальба́? Виключена. Яким зако́ном? Законом діл? Ні, але зако́ном віри. 28 Отож, ми визнаємо, що люди́на виправдується вірою, — без діл Зако́ну. 29 Хіба ж Бог тільки для юдеїв, а не й для поган? Так, і для поган, 30 бо є один тільки Бог, що ви́правдає обрізання з віри й необрізання через віру. 31 Тож чи не нищимо ми Зако́на вірою? Зо́всім ні, — але зміцнюємо Зако́на.

4 Що ж, скажемо, знайшов Авраа́м, наш отець за тілом? 2 Бо коли Авраам ви́правдався діла́ми, то він має похвалу, та не в Бога. 3 Що бо Писа́ння говорить? „Увірував Авраам Богові, і це йому залічено в праведність“. 4 А заплата викона́вцеві не рахується з милости, але з обов'язку. 5 А тому́, хто не виконує, але вірує в Того, Хто виправдує нечестивого, віра його порахується в праведність. 6 Як і Давид називає блаженною люди́ну, якій рахує Бог праведність без діл: 7 „Блаженні, кому прощені беззаконня, і кому прикриті гріхи. 8 Блаженна людина, якій Господь не порахує гріха́!“ 9 Чи ж це блаже́нство з обрізання чи з необрізання? Бо говоримо, що „віра залічена Авраамові в праведність“. 10 Як же залічена? Як був в обрізанні, чи в необрізанні? Не в обрізанні, але в необрізанні! 11 І прийняв він ознаку обрізання, — печать праведности через віру, що її в необрізанні мав, щоб йому бути отцем усіх віруючих, хоч були необрізані, щоб і їм залічено праведність, 12 і отцем обрізаних, не тільки тих, хто з обрізання, але й тих, хто ходить по слідах віри, що її в необрізанні мав наш отець Авраам. 13 Бо обі́тницю Авраамові чи його насінню, що бути йому спадкоємцем світу, дано не Зако́ном, але праведністю віри. 14 Бо коли спадкоємці ті, хто з Зако́ну, то спорожніла віра й зні́вечилась обі́тниця. 15 Бо Зако́н чинить гнів; де ж немає Закону, немає й пере́ступу. 16 Через це з віри, щоб було з милости, щоб обі́тниця певна була всім нащадкам, не тільки тому́, хто з Закону, але й тому́, хто з віри Авраама, що отець усім нам, 17 як написано: „Отцем багатьох наро́дів Я поставив тебе, “— перед Богом, Якому він вірив, Який оживляє мертвих і кличе неіснуюче, як існуюче. 18 Він — проти надії — увірував у надії, що стане батьком багатьох народів, за сказаним: „Таке числе́нне буде насіння твоє!“ 19 І не знеміг він у вірі, і не вважав свого тіла за вже омертвіле, бувши майже сторічним, ні утро́би Сариної за змертвілу, 20 і не мав сумніву в обі́тницю Божу через недові́рство, але зміцни́вся в вірі, і віддав славу Богові, 21 і був зовсім певний, що Він має силу й виконати те, що обіцяв. 22 Тому й „залічено це йому в праведність“. 23 Та не написано за нього одно́го, що залічено йому, 24 а за нас, — зали́читься й нам, що віруємо в Того, Хто воскресив із мертвих Ісуса, Господа нашого, 25 що був виданий за наші гріхи, і воскрес для ви́правдання нашого.

5 Отож, ви́правдавшись вірою, майте мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа, 2 через Якого ми вірою одержали доступ до тієї благода́ті, що в ній стоїмо́, і хва́лимось наді́єю слави Божої. 3 І не тільки нею, але й хвалимося в утисках, знаючи, що утиски приносять терпели́вість, 4 а терпеливість — до́свід, а досвід — надію, 5 а надія не засоро́мить, бо любов Божа вилилася в наші серця Святим Духом, даним нам. 6 Бо

Христос, коли ми були́ ще недужі, своєї пори
помер за нечестивих. **7** Бо навряд чи помре
хто за праведника, ще бо за доброго може
хто й відважиться вмерти. **8** А Бог дово́дить
Свою любов до нас тим, що Христос умер
за нас, коли ми були́ ще грішниками. **9**
Тож тим більше спасемося Ним від гніву
тепер, коли кров'ю Його ми ви́правдані. **10**
Бо коли ми, бувши ворогами, примирилися
з Богом через смерть Сина Його, то тим
більше, примирившися, спасе́мося життя́м
Його. **11** І не тільки це, але й хва́лимося в Бозі
через Господа нашого Ісуса Христа, що через
Нього оде́ржали ми тепер прими́рення. **12**
Тому́ то, як через одно́го чоловіка ввійшов
до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла
й смерть в усіх людей через те, що всі
згрішили. **13** Гріх бо був у світі й до Зако́ну,
але гріх не ста́виться в прови́ну, коли немає
Зако́ну. **14** Та смерть панувала від Ада́ма
аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив,
подібно переступу Ада́ма, який є образ
майбу́тнього. **15** Але не такий дар благода́ті,
як пере́ступ. Бо коли за пере́ступ одно́го
померло багато, то тим більш благода́ть
Божа й дар через благода́ть однієї Люди́ни,
Ісуса Христа, щедро спливли́ на багатьох. **16**
І дар не такий, як те, що сталось від одно́го,
що згрішив; бо суд за оди́н про́гріх — на
о́суд, а дар благода́ті — на ви́правдання від
багатьох про́гріхів. **17** Бо коли за пере́ступ
одно́го смерть панувала через одно́го, то тим
більше ті, хто приймає рясноту́ благода́ті
й дар праведности, запанують у житті
через одно́го Ісуса Христа. **18** Ось тому́,
як через пере́ступ одно́го на всіх людей
прийшов о́суд, так і через праведність Одно́го
прийшло ви́правдания для життя на всіх
людей. **19** Бо як через непо́слух одно́го
чоловіка багато-хто стали грішними, так
і через по́слух Одно́го багато-хто стануть
праведними. **20** Зако́н же прийшов, щоб
збільши́вся пере́ступ. А де збільши́вся гріх,
там зарясніла благодать, **21** щоб, як гріх
панував через смерть, так само й благода́ть
запанувала через праведність для життя
вічного Ісусом Христом, Господом нашим.
(aiōnios g166)

6 Що ж скажемо? Позоста́немся в гріху́,
щоб благодать примно́жилась? Зо́всім ні!
2 Ми, що вмерли для гріха, як ще будемо
жити в нім? **3** Чи ви не знаєте, що ми
всі, хто христився у Христа Ісуса, у смерть
Його христилися? **4** Отож, ми поховані з
Ним хрищенням у смерть, щоб, як воскрес
Христос із мертвих славою Отця, так щоб і
ми стали ходити в обно́вленні життя. **5** Бо
коли ми з'єдна́лися подо́бою смерти Його, то
з'єднаємось і подобою воскре́сення, **6** знаючи
те, що наш давній чоловік розп'я́тий із Ним,
щоб зни́щилось тіло гріхо́вне, щоб не бути
нам більше рабами гріха, **7** бо хто вмер, той
звільни́вся від гріха! **8** А коли ми померли
з Христом, то віруємо, що й жити з Ним
бу́демо, **9** знаючи, що Христос, воскре́снувши
з мертвих, уже більш не вмирає, — смерть
над Ним не панує вже більше! **10** Бо що вмер
Він, то один раз умер для гріха, а що живе, то
для Бога живе. **11** Так само ж і ви вважайте
себе за мертвих для гріха й за живих для
Бога в Христі Ісусі, Господі нашім. **12** Тож
нехай не панує гріх у смерте́льному вашому
тілі, щоб вам слухатись його пожадли́востей,
13 і не віддавайте членів своїх гріхові за
знаря́ддя неправедности, але віддайте себе
Богові, як ожилих із мертвих, а члени ваші
— Богові за знаря́ддя праведности. **14** Бо
хай гріх не панує над вами, — ви бо не під
Законом, а під благода́ттю. **15** Що ж? Чи
бу́демо грішити, бо ми не під Законом, а під
благода́ттю? Зо́всім ні! **16** Хіба ви не знаєте,
що кому віддаєте себе за рабів на по́слух,
то ви й раби того, кого слухаєтесь, — або
гріха на смерть, або послуху на праведність?
17 Тож дяка Богові, що ви, бувши рабами
гріха, від серця послухались того роду науки,
якому ви себе віддали́. **18** А звільни́вшися від
гріха́, стали рабами праведности. **19** Говорю́
я по-лю́дському, через неміч вашого тіла. Бо
як ви віддавали були члени ваші за рабів
нечи́стості й беззако́нню на беззако́ння,
так тепер віддайте члени ваші за рабів

праведности на освя́чення. 20 Бо коли були́ ви рабами гріха, то були вільні від праведности. 21 Який же плід ви мали тоді? Такі речі, що ними соромитесь тепер, бо кінець їх — то смерть. 22 А тепер, звільни́вшися від гріха й ставши рабами Богові, маєте плід ваш на освячення, а кінець — життя вічне. (aiōnios g166) 23 Бо заплата за гріх — смерть, а дар Божий — вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім! (aiōnios g166)

7 Чи ви не знаєте, браття, — бо говорю́ тим, хто знає Закона, — що Зако́н панує над люди́ною, поки вона живе? 2 Бо заміжня жінка, поки живе чоловік, прив'язана до нього Законом; а коли помре чоловік, вона звільняється від закону чоловіка. 3 Тому то, поки живе чоловік, вона буде вважатися перелю́бницею, якщо стане дружи́ною іншому чоловікові; коли ж чоловік помре, вона вільна від Зако́ну, і не буде перелю́бницею, якщо стане за дружи́ну іншому чоловікові. 4 Так, мої браття, і ви вмерли для Зако́ну через тіло Христове, щоб належати вам іншому, Воскре́слому з мертвих, щоб прино́сити плід Богові. 5 Бо коли ми жили за тілом, то при́страсті гріховні, що похо́дять від Закону, діяли в наших членах, щоб прино́сити плід смерти. 6 А тепер ми звільни́лись від Закону, умерши для того, чим були зв'язані, щоб служити нам обно́вленням духа, а не старістю букви. 7 Що ж скажемо? Чи Зако́н — то гріх? Зо́всім ні! Але я не пізнав гріха, як тільки через Зако́н, бо я не знав би пожадливости, коли б Закон не наказував: „Не пожада́й“. 8 Але гріх, узявши при́від від заповіді, зробив у мені всяку пожадливість, бо без Закону гріх мертвий. 9 А я колись жив без Закону, але, коли прийшла заповідь, то гріх ожив, 10 а я вмер; і сталася мені та заповідь, що для життя, на смерть, 11 бо гріх, узявши причину від заповіді, звів мене, і нею вмертви́в. 12 Тому́ то Зако́н святий, і заповідь свята, і праведна, і добра. 13 Тож чи добре стало мені смертю? Зо́всім ні! Але гріх, щоб стати гріхом, приніс мені смерть добром, щоб гріх став мі́цно грі́шний через за́повідь. 14 Бо ми знаємо, що Зако́н духовний, а я тіле́сний, про́даний під гріх. 15 Бо що́ я виконую, не розумію; я бо чиню не те, що́ хочу, але що́ нена́виджу, те я роблю́. 16 А коли роблю́ те, чого я не хо́чу, то згоджуюсь із Законом, що він добрий, 17 а тому вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. 18 Знаю бо, що не живе в мені, цебто в тілі моїм, добре; бо бажа́ння лежить у мені, але щоб виконати добре, того не знахо́джу. 19 Бо не роблю́ я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню. 20 Коли ж я роблю́ те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. 21 Тож знахо́джу зако́на, коли хочу робити добро, — що зло лежить у мені. 22 Бо маю задово́лення в Законі Божому за вну́трішнім чолові́ком, 23 та бачу інший зако́н у членах своїх, що воює проти закону мого розуму, і поло́нить мене законом гріховним, що знахо́диться в членах моїх. 24 Нещасна я люди́на! Хто мене ви́зволить від тіла цієї смерти? 25 Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Тому́ то я сам служу́ розумом Законові Божому, але тілом — закону гріховному.

8 Тож немає тепер жодного о́суду тим, хто ходить у Христі Ісусі не за тілом, а за Духом, 2 бо зако́н Духа життя в Христі Ісусі визволив мене від зако́ну гріха й смерти. 3 Бо що було неможливе для Закону, у чо́му був він безсилий тілом, — Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі, 4 щоб ви́коналось ви́правдання Закону на нас, що ходимо не за тілом, а за Духом. 5 Бо ті, хто ходить за тілом, ду́мають про тілесне, а хто за Духом — про духовне. 6 Бо думка тілесна — то смерть, а думка духовна — життя та мир, 7 думка бо тілесна — ворожне́ча на Бога, бо не ко́риться Законові Божому, та й не може. 8 І ті, хто хо́дить за тілом, не можуть догодити Богові. 9 А ви не в тілі, але в Дусі, бо Дух Божий живе в вас. А коли хто не має Христового Духа, той не Його. 10 А коли Христос у вас, то хоч тіло мертве через гріх, але дух живий

через праведність. 11 А коли живе в вас Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, то Той, хто підняв Христа з мертвих, ожи́вить і смертельні тіла ваші через Свого Духа, що живе в вас. 12 Тому́ то, браття, ми не боржники́ тіла, щоб жити за тілом; 13 бо коли живе́те за тілом, то маєте вмерти, а коли Духом умертвля́єте тілесні вчинки, то бу́дете жити. 14 Бо всі, хто водиться Духом Божим, вони сини Божі; 15 бо не взяли́ ви духа неволі знов на страх, але взяли ви Духа сино̂вства, що через Нього кличемо: „Авва, Отче!“ 16 Сам Цей Дух сві̂дчить ра́зом із духом нашим, що ми — діти Божі. 17 А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки ра́зом із Ним ми терпимо́, щоб разом із Ним і просла́витись. 18 Бо я ду́маю, що страждання тепе́рішнього ча́су нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас. 19 Бо чека́ння створі̂ння очікує з'я́влення синів Божих, 20 бо створі̂ння покорилось марно́ті не добровільно, але через того, хто скори́в його, в надії, 21 що й саме створіння ви́зволиться від неволі тління на волю слави синів Божих. 22 Бо знаємо, що все створі̂ння ра́зом зідхає й ра́зом мучиться аж досі. 23 Але не тільки воно, але й ми самі, маючи зача́ток Духа, і ми самі в собі зідхаємо, очікуючи синівства, відкуплення нашого тіла. 24 Надією бо ми спасли́ся. Надія ж, коли бачить, не є надія, бо хто що́ бачить, чому б того й надîявся? 25 А коли сподіва́ємось, чого не бачимо, то очікуємо того з терпеливістю. 26 Так само ж і Дух допомагає нам у наших не́мочах; бо ми не знаємо, про що маємо молитись, як належить, але Сам Дух заступається за нас невимо́вними зідха́ннями. 27 А Той, Хто досліджує серця́, знає, яка думка Духа, бо з волі Божої заступається за святих. 28 І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре. 29 Бо кого Він передба́чив, тих і призна́чив, щоб були подібні до о́бразу Сина Його, щоб Він був первороди̂нним поміж багатьма́ братами. 30 А кого Він призначив, тих і покликав, а кого покликав, тих і ви́правдав, а кого ви́правдав, тих і просла́вив. 31 Що ж скажем на це? Коли за нас Бог, то хто проти нас? 32 Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, — як же не дав би Він нам із Ним і всього? 33 Хто оска́ржувати буде Божих вибранців? Бог Той, що виправдує. 34 Хто ж той, що засу́джує? Христос Ісус є Той, що вмер, надто й воскрес, — Він право́руч Бога, і Він і заступається за нас. 35 Хто нас розлучить від любови Христової? Чи недоля, чи утиск, чи пересли̂дування, чи голод, чи нагота́, чи небезпека, чи меч? 36 Як написано: „За Тебе нас цілий день умертвля́ють, нас уважають за овець, приче́них на зако́лення“. 37 Але в цьому всьому ми перемагаємо Тим, Хто нас полюбив. 38 Бо я пересві̂дчився, що ні смерть, ні життя, ні анголи́, ні вла́ди, ні тепе́рішнє, ні майбу́тнє, ні сили, 39 ні вишина́, ні глибина́, ані інше яке створіння не зможе відлучити нас від любови Божої, яка в Христі Ісусі, Господі нашім!

9 Кажу́ правду в Христі, не обманюю, як сві̂дчить мені моє сумлі̂ння через Духа Святого, 2 що маю велику скорбо́ту й невпинну му́ку для серця свого! 3 Бо я бажав би сам бути відлу́чений від Христа замість братів моїх, рідних мені тілом; 4 вони ізра́їльтяни, що їм належить сино̂вство, і слава, і заповіти, і законода́вство, і богослужба, і обі̂тниці, 5 що їхні й отці, і від них же тілом Христос, що Він над усіма́ Бог, благослове́нний, навіки, амі̂нь. (aiōn g165) 6 Не так, щоб Слово Боже не збуло́ся. Бо не всі ті ізра́їльтяни, хто від Ізраїля, 7 і не всі діти Авраамові, хто від насіння його, але: „в Ісаку буде насіння тобі“. 8 Цебто, не тілесні діти — то діти Божі, але діти обі̂тниці признаю́ться за насіння. 9 А слово обі̂тниці таке: „На той час прийду́, і бу́де син у Сари“. 10 І не тільки це, але й Реве́кка зачала́ дітей від одно́го ложа отця нашого Ісака, 11 бо коли вони ще не народились, і нічо́го доброго чи злого не вчинили, — щоб позоста́лась постанова Божа

у вибра́нні 12 не від учинків, але́ від То́го, Хто кличе, — сказано їй: „Більший служитиме меншому“, 13 як і написано: „Полюбив Я Якова, а Ісава зненави́дів“. 14 Що ж скажемо? Може в Бога неправда? Зо́всім ні! 15 Бо Він каже Мойсеєві: „Помилую, кого хочу помилувати, і змилосе́рджуся, над ким хочу змилосе́рдитись“. 16 Отож, не залежить це ні від то́го, хто хоче, ні від того, хто біжить, але від Бога, що милує. 17 Бо Писа́ння говорить фараонові: „Власне на те Я поставив тебе, щоб на тобі показати Свою силу, і щоб звістилось по ці́лій землі Моє Йме́ння“. 18 Отож, кого хоче — Він милує, і кого хоче — ожорсто́чує. 19 А ти скажеш мені: „Чого ж іще Він докоря́є, бо хто може проти́витись волі Його?“ 20 Отже, хто́ ти, чоловіче, що ти сперечаєшся з Богом? Чи скаже тво́риво творце́ві: Пощо ти зробив мене так? 21 Чи ганча́р не має вла́ди над глиною, щоб із того самого міси́ва зробити одну посу́дину на честь, а одну на нечесть? 22 Тож Бог, бажаючи показати гнів і виявити могутність Свою, щади́в із великим терпінням посу́дини гніву, що готові були на погибіль, 23 і щоб виявити багатство слави Своєї на посудинах милосердя, що їх приготува́в на славу, 24 на нас, що їх і покликав не тільки від юдеїв, але й від поган. 25 Як і в Осії Він говорить: „Назву Своїм наро́дом не людей Моїх, і не улю́блену — улю́бленою, 26 і на місці, де сказано їм: Ви не Мій наро́д, там на́звані будуть синами Бога Живого!“ 27 А Ісая взиває про Ізраїля: „Коли б число синів Ізра́їлевих було, як мо́рський пісок, то тільки останок спасеться, 28 бо вирок закінчений та скорочений у праведності учинить Господь на землі!“ 29 І як Ісая віщував: „Коли б Госпо́дь Сава́от не лишив нам насіння, то ми стали б, як Содо́м, і подібні були б до Гомо́рри!“ 30 Що ж скажемо? Що погани, які не шукали праведности, досягли праведности, тієї праведности, що від віри, 31 а Ізраїль, що шукав Закона праведности, не досяг Закону праведности. 32 Чому́? Бо шукали не з віри, але якби з учинків Зако́ну; вони бо спіткнулись об камінь спотика́ння, 33 як написано: „Ось Я кладу́ на Сіоні камінь спотика́ння та скелю спокуси, і кожен, хто вірує в Нього, не посоро́миться!“

10 Браття, бажа́ння мого серця й молитва до Бога за Ізраїля на спаси́ння. 2 Бо я свідчу їм, що вони мають ре́вність про Бога, але не за розумом. 3 Вони бо, не розуміючи праведности Божої, і силкуючись поставити власну праведність, не покорились праведності Божій. 4 Бо кінець Зако́ну — Христос на праведність кожному, хто вірує. 5 Мойсей бо пише про праведність, що від Закону, що „люди́на, яка його виконує, буде ним жити“. 6 А про праведність, що від віри, говорить так: „Не кажи в своїм серці: Хто вийде на небо?“цебто зве́сти додолу Христа, 7 або: „Хто зі́йде в безодню?“цебто ви́вести з мертвих Христа. (Abyssos g12) 8 Але що каже ще? „Бли́зько тебе слово, — в устах твоїх і в серці твоїм“, цебто слово віри, що його проповідуємо. 9 Бо коли ти уста́ми своїми визнаватимеш Ісуса за Господа, і будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся, 10 бо серцем віруємо для праведности, а устами ісповідуємо для спаси́ння. 11 Каже бо Писа́ння: „Кожен, хто вірує в Нього, не буде засоро́млений“. 12 Бо нема різниці поміж юдеєм та ге́лленом, бо той же Госпо́дь є Господом усіх, багатий для всіх, хто кличе Його. 13 Бо „кожен, хто покличе Господнє Ім'я, буде спасе́ний“. 14 Але як покличуть Того, в Кого не ввірували? А як увірують у Того, що про Нього не чули? А як почують без проповідника? 15 І як будуть проповідувати, коли не будуть по́слані? Як написано: „Які гарні ноги благовісників миру, благовісників добра́“. 16 Але не всі послухались Єва́нгелії. Бо Ісая каже: „Господи, хто повірив тому, що почув був від нас?“ 17 Тож віра від слу́хання, а слу́хання через Слово Христо́ве. 18 Та кажу́: Чи не чули вони? Отож: „По всій землі їхній голос пішов, і їхні слова́ в кінці світу!“ 19 Але кажу́: Чи Ізраїль не знав? Перший Мойсей говорить: „Я викличу

заздрість у вас ненаро́дом, — роздражню́ вас нерозумним народом“. **20** А Ісая сміли́во говорить: „Знайшли Мене ті, хто Мене не шукав, відкрився Я тим, хто не питався про Мене!“ **21** А про Ізраїля каже: „Я руки Свої цілий день простягав до людей неслухня́них і суперечних!“

11 Отож я питаю: Чи ж Бог відкинув наро́да Свого́? Зо́всім ні! Бо й я ізра́їльтянин, із насіння Авраамового, Веніями́нового племени. **2** Не відкинув Бог наро́да Свого́, що його перше знав. Чи ви не знаєте, що гово́рить Писа́ння „про Іллю“, як він ска́ржиться Богові на Ізраїля, кажучи: **3** „Господи, вони повбивали пророків Твоїх, і Твої же́ртівники поруйнували, і лишився я сам, і шукають моєї душі“. **4** Та що каже йому Божа відповідь: „Я для Себе зоставив сім тисяч мужа, що перед Ваа́лом колін не схилили“. **5** Також і тепе́рішнього ча́су залиши́вся останок за ви́бором благодаті. **6** А коли за благода́ттю, то не з учинків, інакше благода́ть не була́ б благода́ттю. А коли з учинків, то це більше не благода́ть, інакше вчи́нок не є вже вчинок. **7** Що ж? Чого Ізраїль шукає, того не оде́ржав, та оде́ржали ви́брані, а останні затверді́ли, **8** як написано: „Бог дав їм духа засипа́ння, очі, щоб не бачили, і ву́ха, щоб не чули, аж до сьогоднішнього дня“. **9** А Дави́д каже: „Нехай станеться стіл їхній за сітку й за па́стку, і на спокусу, та їм на заплату; **10** нехай потемні́ють їхні очі, щоб не бачили, хай наза́вжди зігне́ться хребе́т їхній!“ **11** Тож питаю: Чи ж спіткну́лись вони, щоб упасти? Зо́всім ні! Але з їхнього зане́паду — спасі́ння поганам, щоб ви́кликати за́здрість у них. **12** А коли їхній зане́пад — багатство для світу, а їхнє упоко́рення — багатство поганам, — скільки ж більш повнота́ їхня? **13** Кажу́ бо я вам, поганам: через те, що я апо́стол поганів, я хвалю́ свою службу, **14** може як викличу за́здрість у своїх за тілом, і спасу́ де́кого з них. **15** Коли ж відки́нення їх — то прими́рення світу, то що́ їхнє прийняття́, як не життя з мертвих? **16** А коли святий пе́рвісток, то й тісто святе; а коли святий корінь, то й ві́ття святе. **17** Коли ж деякі з галу́зок відломи́лися, а ти, бувши дике оливне дерево, прищепи́вся між них і став спільнико́м то́вщу оли́вного ко́реня, **18** то не вихваляйся перед галу́зками; а коли вихваля́єшся, то знай, що не ти носиш кореня, але корінь тебе. **19** Отже скажеш: „Галу́зки відломи́лися, щоб я прищепи́вся“. **20** Добре. Вони відломились невірством, а ти тримаєшся вірою; не величайся, але бійся. **21** Бо коли Бог природних галу́зок не пожалував, то Він і тебе не пожа́лує! **22** Отже, бач до́брість і суво́рість Божу, — на відпалих суворість, а на тебе до́брість Божа, коли перебу́деш у до́брості, коли ж ні, то й ти бу́деш відтя́тий. **23** Та й вони, коли не зоста́нуться в невірстві, прище́пляться, бо має Бог силу їх знов прищепи́ти. **24** Бо коли ти відтя́тий з оливки, дикої з природи, і проти природи защепле́ний до доброї оливки, то скільки ж більше ті, що природні, прищепля́ться до своєї власної оливки? **25** Бо не хо́чу я, браття, щоб ви не знали цієї таємниці, — щоб не були́ ви високої думки про себе, що жорстокість ста́лась Ізраїлеві почá сти, аж поки не ввійде повне число поган, **26** і так увесь Ізраїль спасеться, як написано: „Прийде з Сіо́ну Спаситель, і відве́рне безбожність від Якова, **27** і це заповіт їм від Мене, коли відійму́ гріхи їхні!“ **28** Тож вони за Єва́нгелією вороги ради вас, а за вибором — улю́блені ради отців. **29** Бо да́ри й покли́кання Божі невідмінні. **30** Бо як і ви були́ колись неслухняні Богові, а тепер поми́лувані через їхній непо́слух, **31** так і вони тепер спроти́вились для поми́лування вас, щоб і самі були помилувані. **32** Бо замкнув Бог усіх у непо́слух, щоб помилувати всіх. **(eleēsē g1653)** **33** О глибино́ багатства, і премудрости, і знання́ Божого! Які недовідо́мі при́суди Його, і недосліджені дороги Його! **34** „Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому? **35** Або хто давніш Йому дав, і йому бу́де відда́но?“ **36** Бо все з Нього,

через Нього і для Нього! Йому слава навіки. Амі̂нь. (aiōn g165)

12 Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, — повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу, **2** і не стосу́йтесь до віку цього, але переміні́ться віднóвою вашого розуму, щоб пізнати вам, що́ то є воля Божа, — добро, приємність та досконáлість. (aiōn g165) **3** Через да́ну мені благода́ть кажу́ кожному з вас не ду́мати про себе більш, ніж належить ду́мати, але ду́мати скромно, у міру віри, як кожному Бог наділи́в. **4** Бо як в однім тілі маємо багато членів, а всі члени мають не однакове дія́ння, **5** так багато нас є одне тіло в Христі, а зосібна ми один о́дному члени. **6** І ми маємо різні да́ри, згідно з благода́ттю, да́ною нам: коли пророцтво — то виконуй його́ в міру віри, **7** а коли служіння — будь на служі̂ння, коли вчитель — на навча́ння, **8** коли втіши́тель — на потіша́ння, хто подає — у простоті, хто голову́є — то з пильністю, хто милосе́рдствує — то з привітністю! **9** Любов нехай буде нелицемірна; нена́видьте зло та тулі̂ться до доброго! **10** Любіть один о́дного братньою любов'ю; випереджа́йте один о́дного пошаною! **11** У ре́вності не лінуйтеся, духом палайте, служіть Господе́ві, **12** тіштесь надією, утиски терпіть, перебувайте в молитві, **13** беріть у́діл у потребах святих, будьте гостинні до чужи́нців! **14** Благословляйте тих, хто вас переслідує; благословляйте, а не проклинайте! **15** Тіштеся з тими, хто тішиться, і плачте з отими, хто плаче! **16** Ду́майте між собою одна́ково; не величайтеся, але́ наслідуйте слухня́них; „не вважайте за мудрих себе!“ **17** Не платіть нікóму злом за зло, дбайте про добре перед усіма́ людьми́! **18** Коли можливо, якщо це залежить від вас — живіть у мирі зо всіма́ людьми́! **19** Не мстіться самі, улю́блені, але дайте місце гніву Божому, бо написано: „Мені помста належить, Я відплачу́, говорить Господь“. **20** Отож, як твій ворог голодний, — нагодуй його; як він пра́гне, — напій його, бо, роблячи це, ти згорта́єш розпа́лене ву́гілля йому на голову. **21** Не будь переможений злом, але перемагай зло добром!

13 Нехай кожна люди́на ко́риться вищій вла́ді, бо немає вла́ди, як не від Бога, і вла́ди існуючі встановлені від Бога. **2** Тому той, хто противиться вла́ді, противиться Божій постанові; а ті, хто противиться, самі вi̇зьмуть о́суд на себе. **3** Бо володарі — по́страх не на добрі діла, а на злі. Хочеш не боятися вла́ди? Роби добро, і матимеш похвалу́ від неї, **4** бо володар — Божий слуга, тобі на добро. А як чиниш ти зле, то бійся, бо неда́рмо він носить меча́, він бо Божий слуга, ме́сник у гніві злочи́нцеві! **5** Тому треба кори́тися не тільки ради стра́ху кари, але й ради сумління. **6** Через це ви й пода́тки даєте, бо вони служи́телі Божі, саме тим за́вжди зайняті. **7** Тож віддайте належне усім: кому податок — податок, кому ми́то — мито, кому страх — страх, кому честь — честь. **8** Не будьте винні нікóму нічóго, крім того, щоб любити один о́дного. Бо хто іншого любить, той виконав Зако́на. **9** Бо заповіді: „Не чини пере́любу“, „Не вбивай“, „Не кради́“, „Не свідку́й неправдиво“, „Не пожада́й“й які інші, вони мі̂стяться всі в цьому слові: „Люби свого бли́жнього, як самого себе!“ **10** Любов не чинить зла ближньому, тож любов — викона́ння Зако́ну. **11** І це тому́, що знаєте час, що пора нам уже пробуди́тись від сну. Бо тепер спасі̂ння ближче до нас, аніж тоді, коли ми ввірували. **12** Ніч минула, а день набли́зився, тож відкиньмо вчинки те́мряви й зодягнімось у зброю світла. **13** Як удень, поступаймо доброчесно, не в гульні та п'я́нстві, не в пере́любі та розпусті, не в сварні̂ та за́здрощах, **14** але зодягні̂ться Господом Ісусом Христо́м, а догóдження тілу не обе́ртайте на пожадли́вість!

14 Слабóго в вірі приймайте, але не для суперечок про погляди. **2** Один бо вірує, що можна їсти все, а не́мічний споживає яри́ну. **3** Хто їсть, нехай не погорджує тим, хто не їсть. А хто не їсть, нехай не осуджує

того, хто їсть, — Бог бо прийняв його. **4** Ти хто такий, що судиш чужого раба? Він для пана свого стоїть або падає; але він усто́їть, бо має Бог силу поставити його. **5** Один вирі́знює день від дня, інший же про кожен день судить одна́ково. Нехай кожен за власною думкою тримається свого перако́нання. **6** Хто вважає на день, — для Господа вважає, а хто не вважає на день, — для Господа не вважає. Хто їсть, — для Господа їсть, бо дякує Богові. А хто не їсть, — для Господа не їсть, і дякує Богові. **7** Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і не вмирає ніхто сам для себе. **8** Бо коли живемо́ — для Господа живемо́, і коли вмира́ємо — для Господа вмираємо. І чи живемо́, чи вмира́ємо — ми Господні! **9** Бо Христос на те й умер, і ожив, щоб панувати і над мертвими, і над живими. **10** А ти на́що осуджуєш брата свого́? Чи чого ти пого́рджуєш братом своїм? Бо всі станемо перед судним престолом Божим. **11** Бо написано: „Я живу, каже Госпо́дь, і схи́литься кожне коліно передо Мною, і ви́знає Бога кожен язик!“ **12** Тому кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові. **13** Отож, не будемо більше осуджувати один о́дного, але краще судіть про те, щоб не давати братові спотика́ння та спокуси. **14** Я знаю, і пересвідчений у Господі Ісусі, що нема ніче́го нечистого в само́му собі; тільки коли хто вважає що за нечисте, тому́ воно нечисте. **15** Коли ж через поживу сумує твій брат, то вже не за любов'ю пово́дишся ти, — не губи своєю поживою того́, за кого Христос був умер. **16** Нехай ваше добре не зневажа́ється. **17** Бо Царство Боже не пожи́ва й питво́, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святім. **18** Хто цим служить Христові, той Богові милий і шано́ваний поміж людьми́. **19** Отож, пильнуймо про мир, та про те, що на збудува́ння один о́дного! **20** Не руйнуй діла Божого ради поживи, — усе бо чисте, але зле люди́ні, що їсть на спотика́ння. **21** Добре не їсти м'яса, ані пити вина, ані робити такого, від чого брат твій гірши́ться, або споку́шується, або слабне. **22** Ти маєш віру? Май її сам про себе перед Богом. Блаженний той, хто не осуджує самого себе за те, про що випробо́вується! **23** А хто має сумнів, коли їсть, буде осу́джений, бо не робить із віри, а що не від віри, те гріх.

15 Ми, сильні, повинні не́сти слабості безсилих, а не собі догоджати. **2** Кожен із нас нехай догожда́є ближньому на добро для збудува́ння. **3** Бо й Христос не Собі догоджав, але як написано: „Зневаги тих, хто Тебе зневажає, упали на Мене“. **4** А все, що давніше написане, написане нам на науку, щоб терпінням і потіхою з Писа́ння ми мали надію. **5** А Бог терпеливости й потіхи нехай дасть вам бути однодумними між собою за Христом Ісусом, **6** щоб ви однодушно, одними у́стами сла́вили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. **7** Приймайте тому́ один о́дного, як і Христос прийняв нас до Божої слави. **8** Кажу́ ж, що Христос для обрі́заних став за слу́жку ради Божої правди, щоб отцям потвердити обі́тниці, **9** а для поган — щоб сла́вили Бога за милосердя, як написано: „Тому́ я хвали́тиму Тебе, Господи, серед поган, і Ім'я́ Твоє буду виспівувати!“ **10** І ще каже: „Тіштесь, погани, з наро́дом Його!“ **11** І ще: „Хваліть, усі погани, Господа, вислављяйте Його, усі люди!“ **12** І ще каже Ісая: „Буде корінь Єссе́їв, що постане, щоб панува́ти над поганами, — погани на Нього надіятись бу́дуть!“ **13** Бог же надії нехай вас напо́внить усякою радістю й миром у вірі, щоб ви збагати́лись надією, силою Духа Святого! **14** І я про вас сам пересві́дчений, браття мої, що й самі ви повні до́брости, напо́внені всяким знанням, і можете й один о́дного навчати. **15** А писав я вам почасти трохи сміліше, якби вам нагадуючи благода́ттю, що да́на мені від Бога, **16** щоб був я слугою Христа Ісуса між поганами, і виконував святу службу Єва́нгелії Божої, щоб прино́шення поган стало приємне й освячене Духом Святим. **17** Тож маю я чим похвалитись у Христі Ісусі, щодо Божих речей, **18** бо не смію казати того, чого не зробив через мене Христос

на по́слух поган, словом і чином, 19 силою ознак і чудес, силою Духа Божого, так що я поши́рив Єва́нгелію Христову від Єрусалиму й околиць аж до Іллі́ріка. 20 При то́му пильнував я звіщати Єва́нгелію не там, де Христове Ім'я́ було знане, щоб не будувати на основі чужій, 21 але як написано: „Кому не звіщалось про Нього, побачать, і ті, хто не чув, зрозуміють!“ 22 Тому́ часто я мав перешкоди, щоб прибути до вас. 23 А тепер, не маючи більше місця в країнах оцих, але з давніх літ мавши бажа́ння прибути до вас, 24 коли тільки піду́ до Еспа́нії, прибу́ду до вас. Бо маю надію, як бу́ду прохо́дити, побачити вас, і що ви проведе́те мене туди, коли перше почасти матиму я задово́лення з вами побути. 25 А тепер я йду до Єрусалиму послужити святим, 26 бо Македо́нія й Аха́я ви́знали за добре подати деяку поміч незаможним святим, що в Єрусалимі живуть. 27 Бо ви́знали за добре, та й боржники́ вони їхні. Бо коли погани стали спільника́ми в їх духовнім, то повинні й у тілеснім послужити їм. 28 Як це докінчу́ та достачу їм плід цей, тоді через ваше місто я піду́ до Еспа́нії. 29 І знаю, що коли прийду́ до вас, то прийду́ в повноті́ Христового благословення. 30 Благаю ж вас, браття, Господом нашим Ісусом Христом і любов'ю Духа, — помагайте мені в моли́твах за мене до Бога, 31 щоб мені ви́зволитися від неслухня́них в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі була́ приємна святим, 32 щоб із волі Божої з радістю прийти до вас і відпочи́ти з вами! 33 А Бог миру нехай буде зо всіма́ вами. Амі́нь.

16 Поручаю ж вам сестру́ нашу Фі́ву, служе́бницю Церкви в Кенхре́ях, 2 щоб ви прийняли́ її в Господі, як личить святим, і допомагайте їй, у якій речі бу́де вона чого потребува́ти від вас, бо й вона опіку́нка була багатьом і самому мені. 3 Вітайте Прискі́ллу й Аки́лу, співробітників моїх у Христі Ісусі, — 4 що голови свої за душу мою клали, яким не я сам дякую, але й усі Церкви́ з поган, — і їхню домашню Це́ркву. 5 Вітайте улю́бленого мого Епене́та, — він пе́рвісток Азії для Христа. 6 Вітайте Марію, що напрацювалася багато для вас. 7 Вітайте Андро́ніка й Юнія, родичів моїх і співв'язнів моїх, що славні вони між апо́столами, що й у Христі були перше мене. 8 Вітайте Амплія, мого улю́бленого в Господі. 9 Вітайте Урба́на, співробітника нашого в Христі, і улюбленого мого Стахі́я. 10 Вітайте Апелле́са, ви́пробуваного в Христі. Вітайте Аристову́лових. 11 Вітайте мого ро́дича Іродіо́на. Вітайте Нарки́сових, що в Господі. 12 Вітайте Трифе́ну й Трифо́су, що працюють у Господі. Вітайте улю́блену Перси́ду, що багато попрацювала в Господі. 13 Вітайте ви́браного в Господі Ру́фа, і матір його та мою. 14 Вітайте Асинкри́та, Фле́гонта, Єрма, Патро́ва, Єрмі́я і братів, що з ними. 15 Вітайте Філоло́га та Юлію, Ніре́я й сестру́ його, і Олімпія́на, і всіх святих, що з ними. 16 Вітайте один о́дного святим поцілунком. Вітають вас усі Церкви́ Христові! 17 Благаю ж вас, браття, щоб ви остерігалися тих, хто чинить розді́лення й зґі́ршення проти науки, якої ви навчилися, і уникайте їх, 18 бо такі не служать Господеві нашому Ісусу Христу, але власному череву; вони добрими та гарними словами зво́дять серця простодушних. 19 Ваша ж слухня́ність дійшла до всіх. І я тішусь за вас, але хо́чу, щоб були ви мудрі в доброму, а про́сті в злому. 20 А Бог миру потопче незаба́ром сатану під ваші но́ги. Благода́ть Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами! Амі́нь. 21 Вітає вас мій співробі́тник Тимофі́й, і Луки́й, і Ясон, і Сосипа́тр, мої родичі. 22 Вітаю вас у Господі й я, Те́ртій, що цього листа написав. 23 Вітає вас Гай, госте́ннний для ме́не й ці́лої Церкви. Вітає вас міські́й доморя́дник Ера́ст і брат Кварт. 25 А Тому́, хто може поставити вас міцно згідно з моєю Єва́нгелією й проповіддю Ісуса Христа, за об'я́вленням таємни́ці, що від вічних часі́в була замо́вчана, (aiōnios g166) 26 а тепер ви́явлена, і через пророцькі писа́ння, з нака́зу вічного Бога, на по́слух вірі по всіх наро́дах прові́щена, — (aiōnios g166) 27 єдиному

мудрому Богові, через Ісуса Христа, слава навіки! Амі̂нь. **(aiōn g165)**

1 до коринтян

1 Павло́, волею Божою покликаний за апо́стола Ісуса Христа, і брат Состе́н, **2** Божій Церкві, що в Кори́нті, посвяченим у Христі Ісусі, покли́каним святим, зо всіма́, що на всякому місті прикли́кають Ім'я́ Господа нашого Ісуса Христа, їхнього і нашого, — **3** благода́ть вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса Христа! **4** Я за́вжди дякую моєму Богові за вас, через Божу благода́ть, що була вам да́на в Христі Ісусі, **5** бо ви всім збагати́лися в Ньому, — словом усяким і всяким знання́м, **6** бо свідо́цтво Христове між вами утверди́лось, **7** так що не маєте недоста́чі в жоднім да́рі благода́ті ви, що очікуєте з'я́влення Господа нашого Ісуса Христа. **8** Він вас утвердить до кінця неповинними бути дня Господа нашого Ісуса Христа! **9** Вірний Бог, що ви через Нього покли́кані до спільноти́ Сина Його Ісуса Христа, Господа нашого. **10** Тож благаю вас, браття, Ім'я́м Господа нашого Ісуса Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не було поміж вами поді́лення, але щоб були́ ви поєднані в однім розумінні та в думці одній! **11** Бо стало відо́мо мені про вас, мої браття, від Хло́їних, що між вами супере́чки. **12** А кажу́ я про те, що з вас кожен говорить: я ж Па́влів, а я Аполло́сів, а я Ки́фин, а я Христів. **13** Чи ж Христос поділився? Чи ж Павло був розп'я́тий за вас? Чи в Павло́ве ім'я́ ви христились? **14** Дякую Богові, що я ані одно́го з вас не христив, окрім Кри́спа та Га́я, **15** щоб ніхто не сказав, ніби я охристив був у йме́ння своє. **16** Охристив же був я й дім Степанів; більш не знаю, чи христив кого іншого я. **17** Бо Христос не послав мене, щоб христити, а звіщати Єва́нгелію, і то не в мудрості слова, щоб безсилим не став хрест Христа. **18** Бож слово про хреста тим, що гинуть, — то глупо́та, а для нас, що спасаємось, — Сила Божа! **19** Бо написано: „Я погублю́ мудрість премудрих, а розум розумних відки́ну!“ **20** Де мудрий? Де книжник? Де досліду́вач віку цього́? Хіба Бог мудрість світу цього́ не змінив на глупо́ту? **(aiōn g165)** **21** Через те ж, що світ мудрістю не зрозумів Бога в мудрості Божій, то Богові вгодно було́ спасти віруючих через ду́рість проповіді. **22** Бо й юдеї жадають ознак, і греки пошу́кують мудрости, **23** а ми проповідуємо Христа розп'я́того, — для юдеїв зги́ршення, а для греків — безу́мство, **24** а для самих покликаних юдеїв та греків — Христа, Божу силу та Божу мудрість! **25** Бо Боже й немудре — розумніше воно від людей, а Боже не́мічне — сильніше воно від людей! **26** Дивіться бо, браття, на ваших покликаних, що небагато-хто мудрі за тілом, небагато-хто сильні, небагато-хто шляхе́тні. **27** Але Бог вибрав немудре світу, щоб засоро́мити мудрих, і не́мічне світу Бог вибрав, щоб засоромити сильне, **28** і про́стих світу, і погорджених, і незначни́х вибрав Бог, щоб значне́ зні́вечити. **29** так щоб не хвалилося перед Богом жодне тіло. **30** А з Нього ви в Христі Ісусі, що став нам мудрістю від Бога, — пра́ведністю ж, і осв'я́ченням, і відку́пленням, **31** щоб було, як написано: „Хто хва́литься, нехай хва́литься Господом!“

2 А я, як прийшов до вас, браття, не прийшов вам звіщати про Боже свідо́цтво з добі́рною мовою або мудрістю, **2** бо я наду́мавсь нічого між вами не знати, крім Ісуса Христа, і Того розп'я́того. **3** І я в вас був у немочі, і в страху́, і в великім тремті́нні. **4** І слово моє й моя проповідь — не в слова́х перека́нливих лю́дської мудрости, але́ в до́казі Духа та сили, **5** щоб була́ віра ваша не в мудрості лю́дській, але в силі Божій! **6** А ми гово́римо про мудрість між досконалими, але мудрість не віку цього, ані володарів цього віку, що гинуть, **(aiōn g165)** **7** але́ ми гово́римо Божу мудрість у таємниці, прихо́вану, яку Бог перед віками призна́чив нам на славу, **(aiōn g165)** **8** яку ніхто з володарів цього віку не пізнав; коли б бо пізнали були́, то не розп'яли́ б вони Господа слави! **(aiōn g165)** **9** Але, як написано: „Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце люди́ні не впало, те Бог приготува́в був тим,

хто любить Його!“ 10 А нам Бог відкрив
це Своїм Духом, — усе бо досліджує Дух,
навіть Божі глибини. 11 Хто бо з людей знає
речі людські, окрім людського духа, що в
нім проживає? Так само не знає ніхто й
речей Божих, окрім Духа Божого. 12 А ми
прийняли́ духа не світу, але Духа, що з Бога,
щоб знати про речі, від Бога дарóвані нам,
13 що й говоримо не ви́вченими словами
лю́дської мудрости, але ви́вченими від Духа
Святого, порівнюючи духовне до духовного.
14 А люди́на тілéсна не приймає речей, що
від Божого Духа, бо їй це глупóта, і вона
зрозуміти їх не може, бо вони розуміються
тільки духовно. 15 Духовна ж люди́на сýдить
усе, а її судити не може ніхто. 16 Бо „хто
розум Господній пізнав, який би його міг
навчати?“А ми маємо розум Христів!

3 І я, браття, не міг говорити до вас, як
до духовних, але як до тілéсних, як до
немовля́т у Христі. 2 Я вас годува́в молоком,
а не твердóю їжею, бо ви не могли її їсти, та
й тепер ще не можете, 3 бо ви ще тілéсні. Бо
коли за́здрість та суперечки між вами, то
чи ж ви не тілесні, і хіба не по-лю́дському
робите? 4 Бо коли хто каже: „Я ж Павлів“, а
інший: „Я Аполлóсів“, то чи ж ви не тілéсні?
5 Бо хто ж Аполлóс? Або хто то Павло? Вони
тільки служи́телі, що ви ввірували через них,
і то скільки кóму дав Госпóдь. 6 Я посадив,
Аполлóс поливав, Бог же зрости́в, 7 тóму ані
той, хто сáдить, ані хто полива́є, є щось, але
Бог, що рóдить! 8 І хто сáдить, і хто поливає
— одне, і кожен одéржить свою нагорóду
за працею свóєю! 9 Бо ми співробíтники
Божі, а ви — Боже поле, Божа будíвля. 10
Я за благодаттю Божою, що да́на мені, як
мудрий будівни́чий, основу поклав, а інший
будує на ній; але нехай кожен пильнує,
я́к він будує на ній! 11 Ніхто бо не може
покла́сти іншої основи, окрім покла́деної, а
вона — Ісус Христос. 12 А коли хто на цій
основі будує з золота, срібла, дорогоцінного
камíння, із дерева, сіна, соломи, 13 то буде
ви́явлене дíло кожного, бо виявить день,
тому що він огнем об'явля́ється, і огонь дíло
кожного ви́пробує, яке воно є. 14 І коли
чиє дíло, яке збудував хто, усто́їть, то той
нагороду одéржить; 15 коли ж дíло згорить,
той матиме шкоду, та сам він спасéться,
але́ так, як через огонь. 16 Чи не знаєте ви,
що ви — Божий храм, і Дух Божий у вас
пробува́є? 17 Як хто нíвечить Божого храма,
того знíвечить Бог, бо храм Божий святий, а
храм той — то ви! 18 Хай не зво́дить ніхто
сам себе́. Як кому з вас здається, що він
мудрий в цім віці, нехай стане нерозумним,
щоб бути премудрим. (aiōn g165) 19 Цьогосвíтня
бо мудрість — у Бога глупóта, бо написано:
„Він ловить премудрих у хи́трощах їхніх!“
20 І зно́ву: „Знає Госпóдь думки мудрих,
що марно́тні вони!“ 21 Тож нехай ніхто не
хва́литься людьми́, бо все ваше: 22 чи Павло,
чи Аполло́с, чи Ки́фа, чи світ, чи життя, чи
смерть, чи тепе́рішнє, чи майбутнє — усе
ваше, 23 ви ж Христові, а Христос — Божий!

4 Нехай кожен нас так уважає, якби
служи́телів Христових і доморя́дників
Божих таємни́ць; 2 а що́ ще шукається в
доморя́дниках, — щоб кожен був зна́йдений
вірним. 3 А для мене то найменше, щоб
судили мене ви чи суд лю́дський, бо я й
сам не суджу́ себе. 4 Я бо проти себе нічого
не знаю, але цим не випра́вдуюсь; Той же,
Хто судить мене, то Госпóдь. 5 Тому́ не
судіть передчасно нічо́го, аж поки не при́йде
Госпóдь, що й ви́світлить таємниці те́мряви
та виявить за́думи серде́ць, і тоді кожному
бу́де похвала́ від Бога. 6 Оце ж усе, браття,
приклав я до себе й Аполлóса ради вас, щоб
від нас ви навчилися ду́мати „не більш, як
написано“, щоб ви не чва́нились один за
о́дним перед іншим. 7 Хто бо тебе вирізня́є?
Що́ ти маєш, чого б ти не взяв? А коли ж бо ти
взяв, чого чва́нишся, ніби не взяв? 8 Ви вже
нагодовані, ви вже збагати́лися, без нас ви
царюєте. І коли б то ви стали царюва́ти, щоб
і ми царювали з вами! 9 Бо я ду́маю, що Бог
нас, апóстолів, поставив за найоста́ннiших,
мов на смерть засу́джених, бо ми стали
дивóвищем світові, — і ангола́м, і лю́дям.
10 Ми нерозумні Христа ради, а ви мудрі в

Христі; ми слабі, ви ж міцні̂; ви славні, а ми безчесні! 11 Ми до цього ча́су і голодуємо, і пра́гнемо, і нагі̂ ми, і като́вані, і тиняємось, 12 і тру́димось, працюючи своїми руками. Коли нас лихосло́влять, ми благословляємо; як нас переслідують, ми те́рпимо; 13 як лають, ми молимось; ми стали, як сміття́ те для світу, аж досі ми всім, як ті ви́кидки! 14 Не пишу́ це для то́го, щоб вас осоро́мити, але остерігаю, як своїх лю́бих дітей. 15 Бо хоч би ви мали десять тисяч наста́вників у Христі, та отців не багато; а я вас породив у Христі Ісусі через Єва́нгелію. 16 Тож благаю я вас: будьте наслі̂дувачами мене! 17 Для цього послав я до вас Тимофі̂я, що для мене улю́блений і вірний син у Господі, — він вам нагадає шляхи мої в Христі Ісусі, як навчаю я скрізь у кожній Церкві. 18 Деякі згорділи, так немов би не мав я прийти до вас. 19 Та неба́вом прийду́ до вас, як захоче Господь, і пізна́ю не слово згорділих, але силу. 20 Бо Царство Боже не в слові, а в силі. 21 Чого хочете? Чи прийти до вас з киє́м, чи з любов'ю та з духом ла́гідности?

5 Всюди чути, що між вами пере́люб, і то такий пере́люб, який і між поганами незна́ний, — що хтось має за дружи́ну собі дружину ба́тькову. 2 І ви завелича́лися, а не засмутились радніш, щоб був вилучений з-поміж вас, хто цей учинок зробив. 3 Отож я, відсутній тілом, та присутній духом, уже розсудив, як присутній між вами: того, хто так учинив це, 4 у Ім'я́ Господа Ісуса, як зберетеся ви та мій дух, із силою Господа нашого Ісуса, — 5 віддати такого сатані на погибіль тіла, щоб дух спасся Господнього дня! 6 Величáння ваше не добре. Хіба ви не знаєте, що мала ро́зчина все тісто заква́шує? 7 Отож, очистьте стару́ ро́зчину, щоб стати вам нови́м тістом, бо ви прісні̂, бо наша Пасха, Христос, за нас у жертву прине́сений. 8 Тому́ святкуймо не в давній ро́зчині, ані в ро́зчині злоби́ й лука́вства, але в опрі̂сноках чистости та правди! 9 Я писав вам у листі не єдна́тися з перелю́бниками, — 10 але не взагалі з цьогосвітніми перелю́бниками, чи з користолю́бцями, чи з хижака́ми, чи з ідоля́нами, бо ви мусіли були б відійти від світу. 11 А тепер я писав вам не єднатися з тим, хто зветься братом, та є перелю́бник, чи користолю́бець, чи ідоля́нин, чи злоріка, чи п'яни́ця, чи хижа́к, — із такими навіть не їсти! 12 Бо що ж мені судити й чужих? Чи ви не судите своїх? 13 А чужих судить Бог. Тож ви́лучіть лукавого з-поміж себе сами́х!

6 Чи посміє хто з вас, маючи справу до іншого, су́дитися в неправедних, а не в святих? 2 Хіба ви не знаєте, що святі світ судитимуть? Коли ж бу́дете ви світ судити, то чи ж ви негі̂дні судити незначні справи? 3 Хіба ви не знаєте, що ми будем судити анголі̂в, а не тільки життє́ве? 4 А ви, коли маєте суд за життєве, то ставите суддями тих, хто нічо́го не значить у Церкві. 5 Я на сором це вам говорю́. Чи ж між вами немає ні о́дного мудрого, щоб він міг розсуди́ти між братами своїми? 6 Та брат су́диться з братом, — і то перед невірними! 7 Тож уже для вас сором зовсі̂м, що суди́ між собою ви маєте. Чому краще не те́рпите кривди? Чому краще не маєте шкоди? 8 Але ви самі кривду чините та обдираєте, та ще братів. 9 Хіба ви не знаєте, що неправедні не вспадку́ють Божого Царства? Не обманюйте себе: ні розпу́сники, ні ідоля́ни, ні перелю́бники, ні блудоді̂йники, ні мужоло́жники, 10 ні злоді̂ї, ні користолю́бці, ні п'яни́ці, ні злорі̂ки, ні хижаки́ — Царства Божого не вспадку́ють вони! 11 І такими були́ дехто з вас, але ви обмились, але́ освятились, але́ виправдались Іменем Господа Ісуса Христа й Духом нашого Бога. 12 Усе мені можна, та не все на пожи́ток. Усе мені можна, але мною, ніщо володіти не повинно. 13 Їжа для че́рева, і че́рево для їжі, але Бог одне й друге пони́щить. А тіло не для розпусти, але для Господа, і Господь для тіла. 14 Бог же й Господа воскресив, воскреси́ть Він і нас Своєю силою! 15 Хіба ви не знаєте, що ваші тіла́ — то члени Христові? Отож, узявши члени Христові, зроблю́ їх членами розпу́сниці? Зо́всім ні! 16 Хіба ви не знаєте, що той, хто злучується

з розпу́сницею, стає одним тілом із нею? Бо каже: „Оби́два ви будете тілом одним“. **17** А хто з Господом злучується, стає одним духом із Ним. **18** Утікайте від розпусти. Усякий бо гріх, що його чинить люди́на, є поза тілом. А хто чинить розпусту, той грішить проти власного тіла. **19** Хіба ви не знаєте, що ваше тіло — то храм Духа Святого, що живе Він у вас, Якого від Бога ви маєте, і ви не свої? **20** Бо дорого ку́плені ви. Отож прославляйте Бога в тілі своє́му та в дусі своє́му, що Божі вони!

7 А про що ви писали мені, то добре було б чоловікові не дотикатися жінки. **2** Але щоб уни́кнути розпусти, нехай кожен муж має дружи́ну свою, і кожна жінка хай має свого чоловіка. **3** Нехай віддає́ чоловік своїй дружи́ні потрібну любов, так же само й чоловікові дружи́на. **4** Дружи́на не володіє над тілом своїм, але чоловік; так же само й чоловік не володіє над тілом своїм, але дружи́на. **5** Не вхиляйтесь одне від о́дного, хібащо дочасно за згодою, щоб бути в пості́ та молитві, та й схо́дьтеся зно́ву докупи, щоб вас сатана́ не споку́шував вашим нестри́манням. **6** А це говорю́ вам як раду, а не як нака́за. **7** Бо хо́чу, щоб усі чоловіки були, як і я; але кожен має від Бога свій дар, — один так, інший так. **8** Говорю́ ж неодруженим і вдо́вам: добре їм, як вони позостануться так, як і я. **9** Коли ж не втри́маються, — нехай одружуються, бо краще женитися, ніж розпаля́тися. **10** А тим, що побрались, наказую не я, а Госпо́дь: Нехай не розлуча́ється дружи́на з своїм чоловіком! **11** А коли ж і розлу́читься, хай зостається незамі́жня, або з чоловіком своїм хай поми́риться, — і не відпускати чоловікові дружи́ни! **12** Іншим же я говорю́, не Госпо́дь: коли який брат має дружи́ну невіруючу, і згідна вона жити з ним, — нехай він не лишає її. **13** І жінка, як має чоловіка невіруючого, а той згоден жити з нею, — нехай не лишає його. **14** Чоловік бо невіруючий освячується в дружи́ні, а дружи́на невіруюча освячується в чоловікові. А інакше нечисті були́ б ваші діти, тепер же святі. **15** А як хоче невіруючий розлучи́тися, хай розлу́читься, — не нево́литься брат чи сестра в такім разі, бо покликав нас Бог до миру. **16** Звідки знаєш ти, дружи́но, чи не спасеш чоловіка? Або звідки знаєш, чоловіче, чи не спасеш дружи́ни? **17** Нехай тільки так ходить кожен, як кому Бог призна́чив, як Госпо́дь покликав його. І так усім Церква́м я наказую. **18** Хто покликаний був в обрі́занні, — нехай він того не цурається; чи покликаний хто в необрі́занні, — нехай не обрі́зується. **19** Обрі́зання ніщо, і ніщо необрі́зання, а важли́ве — дотри́мування Божих заповідей. **20** Нехай кожен лишається в стані такому, в якому покли́каний був. **21** Чи покликаний був ти рабом? Не турбуйся про те. Але коли й можеш стати вільним, то ви́користай краще це. **22** Бо покликаний в Господі раб — визволе́нець Господній; так само покликаний і визволе́нець — він раб Христа. **23** Ви дорого ку́плені, — тож не ставайте рабами людей! **24** Браття, кожен із вас, в якім стані покли́каний був, хай у тім перед Богом лишається! **25** Про дівчат же не маю нака́зу Господнього, але даю раду як той, хто одержав від Господа милість бути вірним. **26** Отож за суча́сного утиску добрим уважаю я те, що чоловікові добре лишатися так. **27** Ти зв'язаний з дружи́ною? Не шукай розв'я́зання. Розв'язався від дружи́ни? Не шукай дружи́ни. **28** А коли ти й оже́нишся, то не згрішив; і як дівчина заміж пі́де, — вона не згрішить. Та муку тілесну такі будуть мати, а мені шкода вас. **29** А це, браття, кажу́ я, бо час позосталий короткий, щоб і ті, що мають дружи́н, були, як ті, що не мають, **30** а хто плаче, — як ті, хто не плаче, а хто тішиться, — як ті, хто не тішиться; і хто купує, — як би не набули́, **31** а хто цьогосвітнім кори́стується, — як би не кори́стувались, бо минає стан світу цього́. **32** А я хо́чу, щоб ви безклопі́тні були́. Неодру́жений про речі Господні клопо́четься, як догодити Господе́ві, **33** а одру́жений про речі житте́ві клопочеться, як догодити своїй дружи́ні,

34 і він поділений. Незамі́жня ж жінка та
дівчина про речі Господні клопо́четься, щоб
бути святою і тілом, і духом. А замі́жня
про речі життєві клопочеться, як догодити
чоловікові. **35** А це я кажу́ вам самим на
пожиток, а не щоб сильце́ вам накинути,
але щоб пристойно й горли́во держались
ви Господа. **36** А як ду́має хто про дівчину
свою, що со́ромно, як вона перероsté, і так
мала б лишатись, нехай робить, що хоче,
— не згрішить: нехай за́між вихо́дять. **37**
А хто в серці своїм стоїть міцно, не має
конечности, вла́ду ж має над своєю волею, і
це постановив він у серці своєму — берегти
свою дівчину, той робить добре. **38** Тому́ й
той, хто віддає свою дівчину за́між, добре
робить, а хто не віддає — робить краще. **39**
Дружи́на зако́ном прив'язана, поки живе
чоловік її; коли ж чоловік її вмре, вона вільна
вихо́дити заміж, за ко́го захоче, аби тільки
в Господі. **40** Блаженніша вона, коли так
позоста́неться за моєю порадою, бо мірку́ю,
що й я маю Божого Духа.

8 А щодо і́дольських жертов, то ми знаємо,
що всі маємо знання́. Знання́ ж надимає,
любов же будує! **2** Коли хто ду́має, ніби
щось знає, той нічого не знає ще так, як
знати повинно. **3** Коли ж любить хто Бога,
той пі́знаний Ним. **4** Тож про споживáння
і́дольських же́ртов ми знаємо, що і́дол у
світі ніщо, і що іншого Бога нема, окрім Бога
Одно́го. **5** Бо хоч і існують так звані „боги“чи
на небі, чи то на землі, як існує багато богів і
багато панів, **6** та для нас один Бог — Отець,
що з Нього походить усе, ми ж для Нього, і
один Госпо́дь — Ісус Христос, що все сталося
Ним, і ми Ним. **7** Та не всі таке мають знання́,
бо де́які мають призвича́єння до ідола й
досі, і їдять, як ідольську жертву, — і їхнє
сумління, бувши недуже, спога́нюється. **8**
Їжа ж нас до Бога не збли́жує: бо коли не
їмо, то нічого не тратимо, а коли ми їмо, то
не набуваєм ніч о́го. **9** Але стережіться, щоб
ця ваша воля не стала якось за спотика́ння
слаби́м! **10** Коли бо хто бачить тебе, маю́чого
знання́, як ти в і́дольській божни́ці сидиш за
столом, чи ж сумління його, бувши слабе́, не
буде спону́кане їсти ідольські жертви? **11** І
через знання́ твоє згине недужий твій брат,
що за нього Христос був умер! **12** Грі́шачи
так проти братів та вражаючи їхнє слабе
сумління, ви проти Христа грішите́. **13** Ось
тому́, коли їжа споку́шує брата мого, то
повік я не їстиму м'яса, щоб не спокусити
брата свого! **(aiōn g165)**

9 Хіба ж я не вільний? Чи ж я не апо́стол?
Хіба я не бачив Ісуса Христа, Господа
нашого? Хіба ви, — то не справа моя перед
Господом? **2** Коли я не апо́стол для інших,
то для вас я апостол, — ви бо печа́ть мого
апо́стольства в Господі. **3** Оце оборона моя
перед тими, хто судить мене. **4** Чи ми права
не маємо їсти та пити? **5** Чи ми права не
маємо водити з собою сестру́, дружи́ну, як і
інші апо́столи, і Господні брати, і Ки́фа? **6**
Хіба я один і Варна́ва не маємо права, щоб
не працювати? **7** Хто коштом своїм коли
служить у вій́ську? Або хто виноградинка
садить, — і не їсть з його плоду? Або хто
ота́ру пасе, — і не їсть молока від ота́ри? **8**
Чи я тільки по-лю́дському це говорю́? Хіба
ж і Зако́н не говорить цього? **9** Бо в Зако́ні
Мойсеєвім писано: „Не в'яжи рота волові, що
молотить“. Хіба за волів Бог турбується? **10**
Чи говорить Він зо́всім для нас? Для нас, бо
написано, що з надією мусить орати ора́ч, а
моло́тник — молотити з надією мати частку
в своїм сподіва́нні. **11** Коли ми сіяли вам
духовне, чи ж велика то річ, як пожнемо́
ми ваше тілесне? **12** Як право на вас мають
інші, то тим більше ми. Але ми не вжили́
цього права, та все те́рпимо, аби перешкоди
якої Христовій Єва́нгелії ми не вчинили. **13**
Хіба ви не знаєте, що священнослужителі
від святині годуються? Що ті, хто служить
вівтаре́ві, із вівтаря́ мають частку? **14** Так і
Госпо́дь наказав проповідникам Єва́нгелії
жити з Єва́нгелії. **15** Але з того нічого не
вжив я. А цього́ не писав я для того, щоб для
мене так було́. Бо мені краще вмерти, аніж
щоб хто зні́вечив хвалу мою! **16** Бо коли я
звіщаю Єва́нгелію, то нема чим хвалитись

мені, — це бо повинність моя. І горе мені, коли я не звіщаю Єва́нгелії! **17** Тож коли це роблю́ добровільно, я маю нагоро́ду; коли ж недобровільно, то виконую службу дору́чену. **18** Яка ж нагорода мені? — Та, що, благовістячи, я безкори́сливо проповідував Христову Єва́нгелію, не використо́вуючи особистих прав щодо благові́стя. **19** Від усіх бувши вільний, я зробився рабом для всіх, щоб найбільше придбати. **20** Для юдеїв я був, як юдей, щоб юдеїв придбати; для підзако́нних — був, як підзако́нний, хоч сам підзако́нним не бувши, щоб придбати підзако́нних. **21** Для тих, хто без Зако́ну, — я був беззако́нний, не бувши беззаконний Богові, а законний Христові, щоб придбати беззаконних. **22** Для слаби́х, — як слаби́й, щоб придбати слабих. Для всіх я був усе, щоб спасти бодай деяких. **23** А це я роблю́ для Єва́нгелії, щоб стати її спільником. **24** Хіба ви не знаєте, що ті, хто на перегонах біжить, усі біжать, але нагороду приймає один? Біжіть так, щоб оде́ржали ви! **25** І кожен змагу́н від усього стримується; вони ж — щоб тлінний прийняти вінок, але ми — щоб нетлінний. **26** Тож біжу́ я не так, немов на непевне, борюся не так, немов би повітря б'ючи́. **27** Але вмертвляю й неволю я тіло своє, щоб, звіщаючи іншим, не стати само́му негі́дним.

10 Не хо́чу я, браття, щоб ви не знали, що під хмарою всі отці наші були́, — і всі перейшли через море, **2** і всі охристилися в хмарі та в морі в Мойсея, **3** і всі їли ту саму пожи́ву духовну, **4** і пили́ всі той самий духовний напі́й, бо пили від духовної скелі, що йшла вслід за ними, а та скеля — був Христос! **5** Але їх багатьох не вподо́бав був Бог, бо „понищив Він їх у пустині“. **6** А це були́ при́клади нам, щоб ми пожадливі на зле не були́, як були пожадливі й вони. **7** Не будьте також ідоля́нами, як деякі з них, як написано: „Люди сіли, щоб їсти та пити, і встали, щоб грати“. **8** Не станьмо чинити блу́ду, як деякі з них блудоді́яли, — і полягло їх одно́го дня двадцять три тисячі. **9** Ані не випробо́вуймо Христа, як деякі з них випробо́вували, — та й від змі́їв загинули. **10** Ані не нарікайте, як деякі з них нарікали, — і загинули від погуби́теля. **11** Усе це трапилось з ними, як при́клади, а написане нам на науку, бо за нашого ча́су кінець віку прийшов. **(aiōn g165)** **12** Тому́ то, хто ду́має, ніби стоїть він, нехай стережеться, щоб не впасти! **13** Досягла́ вас спроба не інша, тільки лю́дська; але вірний Бог, Який не попу́стить, щоб ви випробо́вувалися більше, ніж можете, але при спробі й поле́гшення дасть, щоб зне́сти могли ви її. **14** Тому, мої любі, утікайте від служі́ння ідолам. **15** Кажу́, як розумним; судіть самі, що кажу́ я. **16** Чаша благослове́ння, яку благословляємо, — чи не спільно́та то крови Христової? Хліб, який ломимо, чи не спільно́та він тіла Христового? **17** Тому́ що один хліб, тіло одне — нас багато, бо ми всі спільники хліба одного. **18** Погляньте на Ізраїля за тілом: чи ж ті, що жертви їдять, не спільники́ вівтаря́? **19** Тож що́ я кажу́? Що ідольська жертва є щось? Чи що ідол є щось? **20** Ні, але те, що в жертву приносять, „де́монам, а не Богові в жертву приносять“. Я ж не хо́чу, щоб ви спільника́ми для де́монів стали. **21** Бо не можете пити чаші Господньої та чаші де́монської; не можете бути спільника́ми Господнього сто́лу й столу де́монського. **22** Чи ми дратува́тимем Господа? Хіба ми поту́жніші за Нього? **23** Усе мені можна, — та не все на пожи́ток. Усе мені можна, — та буду́є не все! **24** Нехай не шукає ніхто свого власного, але кожен — для ближнього! **25** Їжте все, що на я́тках м'ясних продається, за сумління зовсім не турбуючись, — **26** Бо „Господня земля, і все, що на ній“! **27** Як покличе вас хтось із невіруючих, і ви захочете піти́, — їжте все, що дадуть вам, за сумління зовсім не турбуючись. **28** Коли ж скаже вам хтось: „Це і́дольська жертва“, — не їжте тоді через того, хто сказав, та через сумління! **29** Говорю́ ж не про власне сумління, але іншого, — чого б моя воля судилась сумлінням чужим? **30** Коли я

стаю спільником їжі з подякою, чому мене зневажають за те, за що́ дякую я? **31** Тож, коли ви їсте, чи коли ви п'єте́, або коли інше що робите, — усе на Божу славу робіть! **32** Не робіть спокуси юдеям та ге́лленам, та Церкві Божій, **33** як дого́джую й я всім у всьо́му, не шукаючи в тому пожи́тку свого́, але пожи́тку для багатьох, щоб спасли́ся вони.

11 Будьте наслідувачами мене, як і я Христа! **2** Похваляю ж вас, браття, що ви все моє пам'ятаєте, і захо́вуєте так переда́ння, як я вам передав. **3** Хо́чу ж я, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова — Христос, а жінці голова — чоловік, голова ж Христові — Бог. **4** Кожен чоловік, що молиться чи пророкує з головою покритою, — осоромлює він свою го́лову. **5** І кожна жінка, що молиться чи пророкує з головою відкритою, осоромлює тим свою го́лову, бо це є те саме, як була́ б вона виголена. **6** Бо коли жінка не покривається, хай стрижеться вона; коли ж жінці сором стри́гтися чи голитися, нехай покривається! **7** Отож, чоловік покривати голови не повинен, бо він образ і слава Бога, а жінка — чоловікові слава. **8** Бо чоловік не походить від жінки, але жінка від чоловіка, **9** не ство́рений бо чоловік ради жінки, але жінка ради чоловіка. **10** Тому жінка повина мати на голові знака вла́ди над нею, ради анголів. **11** Одначе в Господі ані чоловік без жінки, ані жінка без чоловіка. **12** Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку; а все — від Бога. **13** Поміркуйте самі між собою, чи присто́йне воно, щоб жінка молилася Богові непокрита? **14** Чи ж природа сама вас не вчить, що коли чоловік запускає воло́сся, то безчестя для нього? **15** Коли ж жінка ко́су запускає, — це слава для неї, бо замість покрива́ла да́на коса́ їй. **16** Коли ж хто сперечатися хоче, — ми такого звича́ю не маємо, ані Церкви́ Божі. **17** Пропонуючи це вам, я не хвалю́, що збираєтесь ви не на ліпше, а на гірше. **18** Бо найперше, я чую, що як схо́дитесь ви на збо́ри, то між вами бувають поді́лення, у що почасти я й вірю. **19** Бо мусять між вами й поділи бути, щоб відкрились між вами й досвідчені. **20** А далі, коли ви збираєтесь ра́зом, то не на те, щоб їсти Господню Вече́рю. **21** Бо кожен спішить з'їсти власну вече́рю, і один голодує, а другий впивається. **22** Хіба ж ви не маєте хат, щоб їсти та пити? Чи ви зневажаєте Божу Церкву, і осоромлюєте немаю́чих? Що маю сказати вам? Чи за це похвалю́ вас? Не похвалю́! **23** Бо прийняв я від Господа, що й вам передав, що Господь Ісус ночі тієї, як ви́даний був, узяв хліб, **24** подяку віддав, і переломив, і сказав: „Прийміть, споживайте, це тіло Моє, що за вас лома́ється. Це робіть на спомин про Мене!“ **25** Так само і чашу взяв Він по Вечері й сказав: „Ця чаша — Нови́й Заповіт у Моїй крові. Це робіть, коли тільки бу́дете пити, на спомин про Мене!“ **26** Бо кожного ра́зу, як будете їсти цей хліб та чашу цю пити, — смерть Господню звіщаєте, аж доки Він при́йде. **27** Тому то, хто їстиме хліб цей чи питиме чашу Господню негідно, — буде винний супроти тіла та крови Господньої! **28** Нехай же люди́на випробо́вує себе, і так нехай хліб їсть і з чаші хай п'є. **29** Бо хто їсть і п'є неґі́дно, не розважаючи про тіло, той суд собі їсть і п'є! **30** Через це поміж вами багато недужих та хворих, і багато-хто засну́ли. **31** Бо коли б ми самі судили себе, то засу́джені ми не були́ б. **32** Та засу́джені від Господа, караємося, щоб нас не засу́джено з світом. **33** Ось тому́, мої браття, схо́дячись на поживу, чека́йте один о́дного. **34** А коли хто голодний, нехай вдома він їсть, щоб не схо́дилися ви на о́суд. А про інше, як прийду́, заряджу́.

12 А щодо духовних да́рів, то не хо́чу я, браття, щоб не відали ви. **2** Знаєте, що коли ви поганами були́, то ходили до німих ідолів, ніби воджено вас. **3** Тому́ то кажу́ вам, що ніхто, хто говорить Духом Божим, не скаже: „Нехай ана́тема буде на Ісуса“, і не може сказати ніхто: „Ісус — то Госпо́дь“, як тільки Духом Святим. **4** Є різниця між да́рами ми́лости, Дух же той Самий. **5** Є й

різниця між служі́ннями, та Господь той
же Самий. 6 Є різниця й між ді́ями, але
Бог той же Самий, що в усіх робить усе. 7 І
кожному дається ви́явлення Духа на ко́ристь.
8 Одно́му бо Духом дається слово мудрости,
а дру́гому слово знання́ тим же Духом, 9 а
іншому віра тим же Духом, а іншому да́ри
вздоро́влення тим же Духом, 10 а іншому
ро́блення чуд, а іншому пророкува́ння, а
іншому розпізнава́ння ду́хів, а тому різні
мови, а іншому вия́снення мов. 11 А все оце
чинить один і той Самий Дух, уділя́ючи
кожному осібно, як Він хоче. 12 Бо як тіло
одне, але має членів багато, усі ж чле́ни ті́ла,
хоч їх багато, то тіло одне, — так і Христос.
13 Бо ми всі одним Духом охрищені в тіло
одне, — чи то юдеї, чи ге́ллени, чи раби, чи
то вільні, — і всі ми напо́єні Духом одним.
14 Бо тіло не є один член, а багато. 15 Коли
скаже нога, що я не від тіла, бо я не рука, —
то хіба через це не від тіла вона? 16 І коли
скаже вухо, що я не від тіла, бо я не око, — то
хіба через це не від тіла воно? 17 Коли б оком
було ці́ле тіло, то де був би слух? А коли б
усе слух, то де був би нюх? 18 Та нині Бог
розкла́в чле́ни в тілі, кожного з них, як хотів.
19 Якби всі одним чле́ном були́, — то де тіло
було б? 20 Отож, тепер чле́нів багато, — та
тіло одне. 21 Бо око не може сказати руці:
„Ти мені непотрібна“; або голова знов нога́м:
„Ви мені непотрібні“. 22 Але чле́ни тіла, що
здаються слабіші, значно більше потрібні. 23
А тим, що вважаємо їх за зовсім нешановані
в тілі, таким честь найбільшу приносимо, і
бридкі наші члени отримують пристойність
найбільшу, 24 а нашим пристойним того не
— потрібно. Та Бог змішав тіло, і честь більшу
дав нижчому членові, 25 щоб поді́лення в тілі
не було́, а щоб чле́ни одна́ково дбали один
про о́дного. 26 І коли те́рпить один член, то
всі чле́ни з ним те́рплять; і коли один член
пошано́ваний, то всі члени з ним тішаться.
27 І ви — тіло Христове, а зосібна — ви чле́ни!
28 А інших поставив Бог у Церкві поперше —
апо́столами, подруге — проро́ками, потрете
— учителя́ми, потім дав сили, також да́ри
вздоро́влення, допомо́ги, управлі́ння, різні
мови. 29 Чи ж усі апо́столи? Чи ж усі пророки?
Чи ж усі вчителі? Чи ж усі сили чудодійні?
30 Чи ж усі мають да́ри вздоро́влення?
Чи ж мовами всі розмовляють? Чи ж усі
виясня́ють? 31 Тож дбайте ре́вно про ліпші
да́ри́, а я вам покажу́ путь іще кращу!

13 Коли я говорю́ мовами лю́дськими й
а́нгольськими, та любови не маю, —
то став я як мідь та дзвінка́ або бу́бон
гудя́чий! 2 І коли маю дара пророкува́ти,
і знаю всі таємни́ці й усе знання́, і коли
маю всю віру, щоб навіть гори переставля́ти,
та любови не маю, — то я ніщо! 3 І коли
я роздам усі маєтки свої, і коли я відда́м
своє тіло на спа́лення, та любови не маю,
— то пожитку не матиму жа́дного! 4
Любов довготе́рпить, любов милосе́рдствує,
не за́здрить, любов не величається, не
надима́ється, 5 не пово́диться нечемно, не
шукає тільки свого, не рветься до гніву, не
ду́має лихо́го, 6 не радіє з неправди, але
тішиться правдою, 7 усе зно́сить, вірить
у все, сподіва́ється всього, усе те́рпить! 8
Ніко́ли любов не перестає! Хоч пророцтва
й існують, — та припи́няться, хоч мови
існують, — замо́вкнуть, хоч існує знання́, —
та скасу́ється. 9 Бо ми знаємо части́нно, і
пророкуємо частинно; 10 коли ж досконале
настане, тоді зупиниться те, що частинне. 11
Коли я дити́ною був, то я говорив, як дити́на,
як дити́на я ду́мав, розумів, як дитина. Коли
ж мужем я став, то відкинув дитя́че. 12
Отож, тепер бачимо ми ніби у дзе́ркалі, у
за́гадці, але по́тім — обличчям в обличчя;
тепер розумію частинно, а по́тім пізна́ю, як
і пі́знаний я. 13 А тепер залиша́ються віра,
надія, любов, — оці три. А найбільша між
ними — любов!

14 Дбайте про любов, і про духовне
пильнуйте, а найбільше — щоб
пророкува́ти. 2 Як гово́рить хто чужою
мовою, той не лю́дям говорить, а Богові, бо
ніхто його не розуміє, і він духом говорить
таємне. 3 А хто пророку́є, той лю́дям

говорить на збудува́ння, і на умо́влений, і на розраду. 4 Як говорить хто чужою мовою, той будує тільки самого себе, а хто пророкує, той Церкву будує. 5 Я ж хо́чу, щоб мовами говорили всі, а ліпше — щоб пророкува́ли: більший бо той, хто пророкує, аніж той, хто говорить мовами, хібащо пояснює, щоб будува́лася Церква. 6 А тепер, як прийду́ я до вас, браття, і до вас говорити буду чужою мовою, то який вам пожи́ток зроблю́, коли не поясню́ вам чи то відкриття́м, чи знання́м, чи пророцтвом, чи наукою? 7 Бо навіть і речі бездушні, що звук видають, як сопілка чи лю́тня, коли б не видавали вони різних звуків, — як пізнати б тоді, що́ бринить або грає? 8 Бо коли сурма́ звук невира́зний дає, — хто до бо́ю гото́витись бу́де? 9 Так і ви, коли мовою не подасте́ зрозумілого слова, — як пізнати, що́ кажете? Ви говоритимете на вітер! 10 Як багато, напри́клад, різних мов є на світі, — і жа́дна з них не без зна́чення! 11 І коли я не знатиму зна́чення слів, то я буду чужи́нцем промовцеві, і промо́вець чужи́нцем мені. 12 Так і ви, що пильнуєте про духовні дари, — дбайте, щоб збагачуватись через них на збудува́ння Церкви! 13 Ось тому́, хто говорить чужою мовою, нехай молиться, щоб умів виясняти. 14 Бо коли я молюся чужою мовою, то молиться дух мій, а мій розум без пло́ду! 15 Ну, то що ж? Буду молитися духом, і буду молитися й розумом, співатиму духом, і співатиму й розумом. 16 Бо коли благословля́тимеш духом, то як той, що займає місце про́стої людини, промовить „амі́нь“на подяку твою? Не знає бо він, що́ ти кажеш. 17 Ти дякуєш добре, але не будується інший. 18 Дякую Богові моєму, — розмовляю я мовами більше всіх вас. 19 Але в Церкві волію п'ять слів зрозумілих сказати, щоб і інших навчити, аніж десять тисяч слів чужою мовою! 20 Браття, не будьте дітьми́ своїм розумом, — будьте в лихо́му дітьми́, а в розумі доскона́лими будьте! 21 У Зако́ні написано: „Іншими мовами й іншими устами Я говоритиму лю́дям оцим, та Мене вони й так не послухають“, каже Госпо́дь. 22 Отож, мови існують на знак не для віруючих, але для невіруючих, а пророцтво — для віруючих, а не для невіруючих. 23 А як зі́йдеться Церква вся ра́зом, і всі говоритимуть чужими мовами, і ввійдуть туди й сторонні чи невіруючі, — чи ж не скажуть вони, що біснуєтесь ви? 24 Коли ж усі пророкують, а ввíйде якийсь невіруючий чи сторонній, то всі докоряють йому, усі судять його, 25 і так таємни́ці серця його виявляються, і так він падає ницьма́ і вклоняється Богові й каже: „Бог справді між вами!“ 26 То що ж, браття? Коли схо́дитесь ви, то кожен із вас псало́м має, має науку, має мову, об'я́влення має, має вия́снення, — нехай буде все це на збудува́ння! 27 Як говорить хто чужою мовою, говоріть по двох, чи найбільше по трьох, і то за черго́ю, а один нехай перекладає! 28 А коли б не було переклада́дача, то нехай він у Церкві мовчить, а говорить нехай собі й Богові! 29 А пророки нехай промовляють по двох чи по трьох, а інші нехай розпізнаю́ть. 30 Коли ж відкриття́ буде іншому з тих, хто сидить, — нехай перший замовкне! 31 Бо можете пророкувати ви всі по одно́му, — щоб училися всі й усі ті́шилися! 32 І ко́ряться духи пророчі пророкам, 33 бо Бог не є Богом бе́зладу, але миру. 34 нехай у Церкві мовчать жінки ваші! Бо їм говорити не позволено, — тільки кори́тись, як каже й Зако́н. 35 Коли ж вони хочуть навчитись чогось, нехай вдома питають своїх чоловіків, — непристойно бо жінці говорити в Церкві! 36 Хіба вийшло від вас Слово Боже? Чи прийшло воно тільки до вас? 37 Коли хто вважає себе за пророка або за духовного, нехай розуміє, що́ я пишу́ вам, — бо Господня це заповідь! 38 Коли б же хто не розумів, — нехай не розуміє! 39 Отож, браття мої, майте ревність пророкувати, та не бороніть говорити й мовами! 40 Але все нехай буде добропристо́йно і стате́чно!

15 Звіщаю ж вам, браття, Єва́нгелію, яку я вам благовісти́в, і яку прийняли́ ви, в якій і стоїте́. 2 Якою й спасаєтесь, коли пам'ятаєте, яким словом я благовісти́в вам,

якщо тільки ви ввірували не наóсліп. 3 Бо я передав вам найперш, що й прийняв, - що Христос був умер ради наших гріхів за Писáнням, 4 і що Він був похóваний, і що третього дня Він воскрес за Писáнням, 5 і що з'явився Він Ки́фі, потім Дванадцятьóм. 6 А пóтім з'явився нарáз більше як п'ятистам браттям, що більшість із них живе й досі, а дехто й спочи́ли. 7 Потóму з'явився Він Якову, опісля - усім апóстолам. 8 А по всіх Він з'явився й мені, мов якому недóродкові. 9 Я бо найменший з апóстолів, що негíдний зватись апóстолом, бо я переслідував був Божу Церкву. 10 Та благодáттю Божою я те, що є, і благодáть Його, що в мені, не даремна булá, але я працював більше всіх їх, правда - не я, але Божа благодáть, що зо мною вона. 11 Тож чи я, чи вони, - ми так проповідуємо, і так ви ввірували. 12 Коли ж про Христа проповідується, що воскрес Він із мертвих, - як же дехто між вами говóрять, що немає воскресіння мертвих? 13 Як немає ж воскресіння мертвих, то й Христос не воскрес! 14 Коли ж бо Христос не воскрес, то проповідь наша даремна, даремна також віра ваша! 15 Ми знайшлися б тоді неправдивими свідками Божими, бо про Бога ми свíдчили, що воскреси́в Він Христа, Якого Він не воскресив, якщо не воскресають померлі. 16 Бо як мертві не воскресають, то й Христос не воскрес! 17 Коли ж бо Христос не воскрес, тоді віра ваша даремна, - ви в своїх ще гріхах, 18 тоді то загинули й ті, що в Христі упокóїлись! 19 Коли ми надíємося на Христа тільки в цьому житті, то ми найнещаснíші від усіх людей! 20 Та нині Христос воскрес із мертвих, - пе́рвісток серед покíйних. 21 Смерть бо через люди́ну, і через Люди́ну воскресіння мертвих. 22 Бо так, як в Ада́мі вмирають усі, так само в Христі всі оживуть, 23 кожен у своєму порядку: пе́рвісток Христос, пóтім ті, що Христові, під час Його при́ходу. 24 А потóму кінець, коли Він передасть царство Богові й Отцеві, коли Він зруйнує всякий ура́д, і вла́ду всяку та силу. 25 Бо належить Йому царювати, аж доки Він не „покладе всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!“ 26 Як ворог останній - смерть зни́щиться, 27 бо „під ноги Його Він усе впокори́в“. Коли ж каже, що впоко́рено все, то ясно, що все, окрім Того, Хто впокори́в Йому все. 28 А коли Йому все Він упоко́рить, тоді й Сам Син упоко́риться Тому́, Хто все впокори́в Йому, щоб Бог бу́в у всьому все. 29 Бо що зроблять ті, хто христяться ради мертвих? Коли мертві не воскресають зовсім, то на́що вони ради мертвих і христяться? 30 Для чого й ми повсякча́с наражаємось на небезпе́ки? 31 Я щодень умираю. Так свідчу, браття, вашою хвалою, що маю її в Христі Ісусі, Господі нашім. 32 Коли я зо звіра́ми боровся в Ефе́сі, яка мені по-лю́дському ко́ристь, коли мертві не воскресають? „Будем їсти та пити, бо ми взавтра вмрем!“ 33 Не дайте себе зве́сти, — товари́ство лихе псує добрі звича́ї! 34 Протверезíться правдиво, та й не грішіть, бо деякі Бога не знають, — говорю́ вам на сором! 35 Але дехто скаже: „Як мертві воскреснуть? І в якім тілі при́йдуть?“ 36 Нерозумний, — що́ ти сієш, те не оживе, як не вмре. 37 І коли сієш, то сієш не тіло майбутнє, але голе зе́рно, яке тра́питься, — пшениці або чого іншого, 38 і Бог йому тіло дає, як захоче, і кожному зе́рняті тіло його. 39 Не кожне тіло однакове тіло, але ж інше в люде́й, та інше тіло в скотини, та інше тіло в пташо́к, та інше у риб. 40 Є небесні тіла й тіла зе́мні, але ж інша слава небесним, а інша зе́мним. 41 Інша слава для сонця, та інша слава для місяця, та інша слава для зір, — бо зоря́ від зорí відрізня́ється славою! 42 Так само й воскресіння мертвих: сіється в тління, — в нетління встає, 43 сіється в неславу, — у славі встає, сіється в немочі, — у силі встає, 44 сіється тіло звичайне, — встає тіло духовне. Є тіло звичайне, є й тіло духовне. 45 Так і написано: „Перша люди́на Ада́м став душею живою“, а останній Ада́м — то дух оживляючий. 46 Та не перше духовне, але звичайне, а потім духовне. 47 Перша люди́на — з землі, зе́мна, друга Люди́на

— із неба Госпо́дь. **48** Який зе́мний, такі й земні, і Який небесний, такі й небесні. **49** І, як носили ми образ зе́много, так і образ небесного бу́демо носити. **50** І це скажу́, браття, що тіло й кров посісти Божого Царства не можуть, ані тління нетління не посяде. **51** Ось кажу́ я вам таємни́цю: не всі ми заснемо́, та всі перемінимось, — **52** раптом, як оком змигну́ти, при останній сурмі̂: бо засурми́ть вона — і мертві воскреснуть, а ми перемінимось! **53** Мусить бо тлінне оце зодягну́тись в нетління, а смертне оце зодягтися в безсмертя. **54** А коли оце тлінне в нетління зодя́гнеться, і оце смертне в безсмертя зодя́гнеться, тоді збудеться слово написане: „Поглинута смерть перемогою“! **55** Де, смерте, твоя перемога? Де твоє, смерте, жало́? **(Hadēs g86)** **56** Жало́ ж смерти — то гріх, а сила гріха — то Зако́н. **57** А Богові дяка, що Він Господом нашим Ісусом Христом перемогу нам дав. **58** Отож, брати любі мої, будьте міцні, непохитні, збагачуйтесь за́вжди в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не марно́тна у Господі!

16 А щодо склadóк на святих, то й ви робіть так, як я постановив для Церков галатîйських. **2** А першого дня в тижні нехай кожен із вас відкладає собі та збирає, згідно з тим, як ведеться йому, щоб складо́к не робити тоді, аж коли я прийду́. **3** А коли я прийду́, тоді тих, кого виберете, тих пошлю я з листами, щоб вони ваш дар любови віднесли до Єрусалиму. **4** А коли ж і мені випада́тиме йти, то зо мною піду́ть. **5** Я прибуду до вас, коли перейду́ Македо́нію, бо прохо́джу через Македонію. **6** А в вас, коли трапиться, я пожи́ву́ або й прези́мую, щоб мене провели́ ви, куди я піду́. **7** Не хо́чу я бачитись з вами тепер мимохîдь, але сподіва́юся деякий час перебути у вас, як дозволить Госпо́дь. **8** А в Ефе́сі пробу́ду я до П'ятдеся́тниці, **9** бо двері великі й широкі мені відчинилися, та багато противників. **10** Коли ж при́йде до вас Тимофîй, то пильнуйте, щоб він був безпечний у вас, бо ді̂ло Господнє він робить, як і я. **11** Тому́ то нехай ним ніхто не погорджує, але відпровадьте його з миром, щоб прийшов він до мене, бо чека́ю його з брата́ми. **12** А щодо брата Аполло́са, то я ду́же благав був його, щоб прийшов до вас з брата́ми, та охоти не мав він прибути тепер, але при́йде, як матиме час відповідний. **13** Пильнуйте, стійте у вірі, будьте мужні, будьте міцні, **14** хай з любов'ю все робиться у вас! **15** Благаю ж вас, браття, — знаєте ви дім Степанів, що в Аха́ї він пе́рвісток, і що службі святим присвяти́лись вони, — **16** і ви підкоряйтесь таким, також кожному, хто помагає та працю́є. **17** Я тішусь з при́ходу Степана, і Фортуна́та, і Аха́їка, бо вашу відсутність вони заступили, **18** бо вони заспоко́їли духа мого й вашого. Тож шануйте таких! **19** Вітають вас азійські Церкви́; Аки́ла й Прискила́ з домашньою Церквою їхньою гаряче вітають у Господі вас. **20** Вітають вас усі брати. Вітайте один о́дного святим поцілунком. **21** Привіта́ння моєю рукою Павловою. **22** Коли хто не любить Господа, нехай буде про́клятий! Мара́на та́! **23** Благода́ть Господа нашого Ісуса нехай буде з вами! **24** Любов моя з вами всіма́ у Христі Ісусі, амîнь!

2 до коринтян

1 Павло, з волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
та брат Тимофій, до Божої Церкви в
Коринті, з усіма́ святими в ці́лій Аха́ї, — **2**
благода́ть вам і мир від Бога Отця нашого й
Господа Ісуса Христа! **3** Благословенний Бог
і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець
милосердя й Бог потіхи всілякої, **4** що в
усякій скорбо́ті Він нас потішає, щоб змогли
потішати й ми тих, що в усякій скорбо́ті
знахо́дяться, тією потіхою, якою потішує Бог
нас самих. **5** Бо поскільки намно́жуються в
нас терпіння Христові, — так через Христа
й пото́шення наше намножується. **6** Бо як
те́рпимо скорбо́ти, то на вашу потіху й
спасі́ння; коли потішаємось, то на вашу
потіху в терпінні тих самих стражда́нь,
які те́рпимо й ми. **7** А наша надія певна
про вас, бо ми знаємо, що ви спільники
як у терпіннях, так само і в потісі. **8** Бо
не хочемо, браття, щоб не відали ви про
нашу скорбо́ту, що в Азії трапилась нам,
бо над міру й над силу були́ ми обтяжені,
так що ми не наді́ялися навіть жити. **9** Та
самі ми в собі мали при́суд на смерть, щоб
нам не покладати надії на себе, а на Бога,
що воскрешує мертвих, **10** що від смерти
такої нас визволив і визволяє, і на Нього й
покладаємося, що й ще визволить Він, **11** як
поможете ра́зом і ви молитвою за нас, щоб
за дар ласки, що нам виявлений багатьма́,
багато-хто дяку складали за нас. **12** Бо це
нам хвала́, — сві́дчення нашого сумління,
що в святості й чистості Божій, не в тілесній
мудрості, але в Божій благода́ті жили́ ми на
світі, особливо ж у вас. **13** Бо іншого вам ми не
пишемо, тільки те, що читаєте та розумієте,
а сподіва́юсь, що ви й до кінця зрозумієте, **14**
як части́нно нас ви й зрозуміли, що ми вам
похвала́, як і ви нам, у день Господа нашого
Ісуса. **15** І з певністю цією хотів я давніше
прибути до вас, щоб мали ви благода́ть
удру́ге, **16** і через вас перейти в Македонію, а
з Македонії зно́ву прибути до вас, а ви щоб в
Юдею мене відпрова́дили. **17** Маючи за́дум
такий, чи я чини́в легковажно? Чи те, що
заду́мую, за тілом задумую, щоб було в мене
і „Так, так“, і „Ні, ні?“ **18** Але вірний Бог,
що наше слово до вас не було „Так“і „Ні“.
19 Бо Син Божий Ісус Христос, що ми Його
вам проповідували, я й Силуа́н, і Тимофій,
не був „Так“і „Ні“, але в Нім було „Так“.
20 Скільки бо Божих обі́тниць, то в Ньому
„Так“, і в Ньому „Амінь“, — Богові на славу
через нас. **21** А Той, Хто нас із вами в Христа
утверджує, і Хто нас намасти́в, — то Бог,
22 Який і запечатав нас, і в наші серця дав
завда́ток Духа. **23** А я кличу Бога на свідка на
душу мою, що я, щадячи́ вас, не прийшов у
Кори́нт дотепе́р, **24** не тому́, ніби ми беремо́
вла́ду над вашою вірою, але вашої радости
помічники ми, — бо ви вста́яли вірою!

2 А я постановив у собі те, щоб до вас
не прийти знов у смутку. **2** Бо коли я
засму́чую вас, то хто той, хто потішить мене,
як не той, кого я засмути́в? **3** І це саме писав я
до вас, щоб, прийшовши, я смутку не мав би
від тих, що від них мені тішитися нале́жало,
про всіх вас бувши певний, що радість моя
— то радість усіх вас! **4** Бо з великого горя та
з ту́ги сердечної я написав вам з рясни́ми
слізьми́ не на те, щоб були ви засму́чені, але
щоб пізнали любов, що в мене її пребагато до
вас! **5** А як хто засмутив, не мене засмутив, а
поча́сти — щоб не пригніти́ти — і всіх вас. **6**
До́сить такому кара́ння того, що від багатьох,
7 через те навпаки́, — краще простити й
пото́шити, щоб смуток великий його не
поже́р. **8** Через те вас благаю: зміцніть до
нього любов! **9** Бо на це я й писав, щоб
пізнати ваш до́свід, чи в усім ви слухня́ні.
10 А кому ви прощаєте що, тому й я; бо й
я, як простив що кому, то кому я простив,
зробив те через вас від Особи Христа, **11** щоб
нас сатана не перехитрував, — відо́мі бо нам
його задуми! **12** А коли я прийшов до Троа́ди
звіщати Христову Єва́нгелію, і були двері для
мене відчинені в Господі, **13** не мав я споко́ю
для духа свого, бо я не знайшов був свого
брата Тита; але, попрощавшися з ними, я
пішов в Македонію. **14** А Богові подяка, що

Він постійно чинить нас переможцями в Христі, і запа́шність знання́ про Себе через нас виявляє на всякому місці! **15** Ми бо для Бога Христова запа́шність серед тих, хто спасається, і тих, які гинуть, **16** для одних бо смертельна запа́шність на смерть, а для других запа́шність життє́ва в життя. І хто здатен на це? **17** Бо ми не такі, як багатохто, що Боже Слово фальшують, але ми провіщаємо, як із щирости, як від Бога, перед Богом, у Христі!

3 Чи нам знов зачинати доручувати самих себе́? Чи ми потребуємо, як дехто, листів доруча́льних до вас чи від вас? **2** Ви наш лист, написаний у наших серцях, якого всі люди знають і читають! **3** Виявляєте ви, що ви — лист Христів, нами вислужений, що написаний не чорнилом, але Духом Бога Живого, не на табли́цях камінних, але на тіле́сних табли́цях серця. **4** Таку ж певність до Бога ми маємо через Христа, **5** не тому́, що ми здібні поми́слити щось із се́бе, як від себе, але наша здібність від Бога. **6** І Він нас зробив бути здатними служи́телями Нового́ Заповіту, не букви, а Духа, — бо буква вбиває, а Дух оживля́є. **7** Коли ж служі́ння смерті, вирізане на каменях буквами, було таке славне, що Ізра́їлеві сини не могли дивитись на обличчя Мойсея, через славу мину́щу обличчя його, **8** скільки ж більш буде в славі те служі́ння Духа! **9** Бо як служі́ння о́суду — слава, то служіння праведности тим більше багате на славу! **10** Не прослáвилося бо прославлене, у цій частині, ради слави, що вона переважує, **11** бо коли славне те, що минає, то багато більш у славі те, що триває! **12** Тож, мавши надію таку, ми вживаємо великої сміли́вости, **13** а не як Мойсей, що покрива́ло клав на обличчя своє, щоб Ізраїлеві сини не дивилися на кінець того, що минає. **14** Але засліпилися їхні думки́, бо те саме покрива́ло аж до сьогодні лишилось незняте в чита́нні Старо́го Заповіту, бо зникає воно Христо́м. **15** Але аж до сьогодні, як читають Мойсея, на їхньому серці лежить покрива́ло, **16** „коли ж вони наве́рнуться до Господа, тоді покрива́ло здіймається“. **17** Госпо́дь же — то Дух, а де Дух Господній, — там воля. **18** Ми ж відкритим обличчям, як у дзеркало, дивимося всі на славу Господню, і зміняємося в той же образ від слави на славу, як від Духа Господнього.

4 Ось тому́, мавши за милосердям Божим таке служі́ння, ми не тратимо відваги, **2** але ми відреклися тайного со́рому, не хо́дячи в хитрості та не перекручуючи Божого Слова, але з'я́вленням правди доручуємо себе кожному сумлінню лю́дському перед Богом. **3** Коли ж наша Єва́нгелія й закрита, то закрита для тих, хто гине, — **4** для невіруючих, яким бог цього віку засліпив розум, щоб для них не засія́яло світло Єва́нгелії слави Христа, а Він — образ Божий. **(aiōn g165)** **5** Бо ми не себе самих проповідуємо, але Христа Ісуса, Господа, ми ж самі — раби ваші ради Ісуса. **6** Бо Бог, що звелів був світлу засія́ти з те́мряви, у серцях наших засія́яв, щоб просвітити нам знання́ слави Божої — в Особі Христовій. **7** А ми маємо скарб цей у посу́динах гли́няних, щоб ве́лич сили була Божа, а не від нас. **8** У всьому нас тиснуть, та не пото́снені ми; ми в важки́х обставинах, але не впадаємо в ро́зпач. **9** Переслідують нас, але ми не полишені; ми повалені, та не погублені. **10** Ми за́всіди носимо в тілі ме́ртвість Ісусову, щоб з'явилося в нашому тілі й життя Ісусове. **11** Бо за́всіди нас, що живемо́, віддають на смерть за Ісуса, щоб з'явилось Ісусове в нашому смертельному тілі. **12** Тому́ то смерть діє в нас, а життя — у вас. **13** Та мавши того ж духа віри, за написаним: „Вірував я, через те говорив“, і ми віруємо, тому то й говоримо, **14** знавши, що Той, Хто воскресив Господа Ісуса, воскреси́ть з Ісусом і нас, і поставить із вами. **15** Усе бо для вас, щоб благода́ть, розмножена через багатьох, збагати́ла подяку на Божу славу. **16** Через те ми відваги не тратимо, бо хоч ни́щиться зовнішній наш чоловік, зате день-у-день відновля́ється внутрішній. **17** Бо тепе́рішнє легке наше горе достачає для нас у безмірнім багатстві славу вічної

ваги, (aiōnios g166) 18 коли ми не дивимося на види́ме, а на невиди́ме. Бо види́ме - дочасне, невиди́ме ж - вічне! (aiōnios g166)

5 Знаємо бо, коли зе́мний мешка́льний наме́т наш зруйнується, то маємо будівлю від Бога на небі, - дім нерукотво́рний та вічний. (aiōnios g166) 2 Тому́ то й зідхаємо, бажаючи приодягти́ся будівлею нашею, що з неба, 3 коли б тільки й одя́гнені ми не знайшлися наги́! 4 Бо ми, знахо́дячися в цьому наметі, зідхаємо під тягаре́м, бо не хочемо роздягти́ся, але одягти́ся, щоб смертне поже́рлось життям. 5 А Той, Хто на це саме й створив нас, то Бог, що й дав нам завда́ток Духа. 6 Отож, бувши відважні постійно, та знаючи, що, мавши дім у тілі, ми не перебуваємо в домі Господньому, 7 бо хо́димо вірою, а не видінням, 8 ми ж відважні, і бажаємо краще покинути дім тіла й мати дім у Господа. 9 Тому́ ми й пильнуємо, - чи зостаємося в домі тіла, чи вихо́димо з дому, - бути Йому лю́бими. 10 Бо мусимо всі ми з'явитися перед судо́вим престолом Христовим, щоб кожен прийняв згідно з тим, що́ в тілі робив він, - чи добре, чи лихе́. 11 Отже, відаючи страх Господній, ми людей переконуємо, а Богові явні; але маю надію, що й у ваших сумліннях ми явні. 12 Бо не зно́ву себе ми доручуємо вам, але даємо вам привід хвали́тися нами, щоб мали ви що проти тих, що хва́ляться обличчям, а не серцем. 13 Коли бо ми з розуму сходимо, - то Богові, коли ж при здоровому розумі, - то для вас. 14 Бо Христова любов спону́кує нас, що ду́мають так, що коли вмер Один за всіх, то всі померли. 15 А вмер Він за всіх, щоб ті, хто живе, не жили вже для себе самих, а для Того, Хто за них був умер і воскрес. 16 Через те відтепе́р ми нико́го не знаємо за тілом; коли ж і знали за тілом Христа, то тепер ми не знаємо вже! 17 Тому́ то, коли хто в Христі, той створіння нове́, - стародавнє минуло, ото сталось нове́! 18 Усе ж від Бога, що нас примирив із Собою Ісусом Христом і дав нам служіння прими́рення, 19 бо Бог у Христі примирив світ із Собою Самим, не зважа́вши на їхні провини, і поклав у нас слово прими́рення. 20 Оце ми як посли замість Христа, ніби Бог благає через нас, благаємо замість Христа: примиріться з Богом! 21 Бо Того́, Хто не відав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою праведністю в Нім!

6 А ми, як співробі́тники, благаємо, щоб ви Божої благода́ті не брали надармо. 2 Бо каже: „Приємного ча́су почув Я тебе, - і поміг Я тобі в день спасіння!“Ось тепер час приємний, ось тепер день спасіння! 3 Ні в чому ніякого спотика́ння не робимо, щоб служіння було бездога́нне, 4 а в усьому себе виявляємо, як служи́телів Божих, у великім терпінні, у скорбо́тах, у бідах, у тісно́тах, 5 у вда́рах, у в'язницях, у ро́зрухах, у пра́цях, у недосипа́ннях, у поста́х, 6 у чи́стості, у розумі, у ла́гідності, у до́брості, у Дусі Святім, у нелицемі́рній любові, 7 у слові правди, у силі Божій, зо зброєю праведности в прави́ці й ліви́ці, 8 через славу й безчестя, через га́ньбу й хвалу́, як обманці, але ми правдиві; 9 як незнані, та по́знані, як умираючі, та ось ми живі; як ка́рані, та не забиті; 10 як сумні, але за́вжди веселі; як убогі, але багатьох ми збага́чуємо; як ті, що нічого не мають, але всім володіємо. 11 Уста наші відкрились до вас, кори́нтяни, серце наше розши́рене! 12 У нас вам не тісно, але тісно вам у ваших серцях! 13 Такою ж відплатою — говорю́, немов дітям — розширені будьте й ви! 14 До чужого ярма́ не впрягайтесь з невірними; бо що спільного між праведністю та беззако́нням, або яка спільність у світла з те́мрявою? 15 Яка згода в Христа з белія́аром? Або яка частка вірного з невірним? 16 Або яка згода поміж Божим храмом та ідолами? Бо ви храм Бога Живого, як Бог прорік: „Поселюсь серед них і ходитиму, і буду їм Богом, — а вони бу́дуть наро́дом Моїм! 17 Вийдіть тому́ з-поміж них та й відлучі́ться, — каже Госпо́дь, — і не торкайтесь нечистого, — і Я вас прийму́, 18 і буду Я вам за Отця, а ви

за синів і дочо́к Мені бу́дете, — говорить Господь Вседержи́тель!“

7 Отож, мої любі, мавши ці обі̂тниці, очистьмо себе від усякої не́чисти тіла та духа, — і творімо святиню у Божім страху́! **2** Дайте місце для нас! Ми нико́го не скривдили, нико́го не зіпсували, нікого не ошука́ли! **3** Говорю́ не на о́суд, бо я перед тим був сказав, що ви в серцях наших, щоб нам із вами чи померти чи жити. **4** У мене велика сміли́вість до вас, велика мені похвала́ з вас, я повний потіхи, збагачаюся радістю при всякому нашому горі. **5** Бо коли ми прийшли в Македо́нію, тіло наше не мало спочинку нія́кого, у всьому бідуючи: назовні — бої, страхіття — всере́дині. **6** Але Бог, що тішить прини́жених, потішив нас при́ходом Тита, **7** і не тільки його прибу́тт́ям, а й поті̂шенням, що ним він потішився з вас, коли розповідав нам про вашу журбу́, про ваш смуток, про вашу горли́вість до мене, так що я більше тішився. **8** Коли я й засмутив вас листом, то не каюся, хоч і каявся був, бо бачу, що той лист засмутив вас, хоч і часово. **9** Я радію тепер не тому́, що ви засмутились, а що ви засмутилися на покая́ння, бо ви засмутились для Бога, щоб ні в чо́му не мати втрати від нас. **10** Бо смуток для Бога чинить каяття́ на спасі̂ння, а про нього не жалуємо, а смуток світськи́й — чинить смерть. **11** Бо ось саме це, що ви засмутились для Бога, яку пильність велику воно вам зробило, яку оборону, яке обурення, який страх, яке бажа́ння, яку горливість, яку по́мсту! Ви в усім показали, що чисті ви в справі. **12** А коли я й писав вам, то не через того, хто кри́вдить, і не через покри́вдженого, а щоб виявилася для вас наша пильність про вас перед Богом. **13** Тому́ то потіхою вашою вті̂шились ми, а ще більше зраділи ми радістю Тита, що ви всі заспоко́їли духа його. **14** Бо коли я про вас йому чим похвалився, то не осоро́мився; але як ми вам говорили все правду, так і наша хвала́ перед Титом правдива була́! **15** І серце його прихильніше до вас, коли згадує він про покору всіх вас, як його прийняли́ ви були зо стра́хом і тремті̂нням. **16** Отож, тішуся я, що мо́жу покластись у всьому на вас!

8 Повідомляємо ж вас, браття, про Божу благода́ть, що да́на Церква́м македо́нським, **2** що серед великого досвіду горя вони мають радість рясну́, і глибоке їхнє убо́зтво збага́тилось багатством їхньої щирости; **3** бо вони добровільні в мі̂ру сил своїх, і над силу, засвідчую, — **4** із ревним блага́нням вони нас просили, щоб ми прийняли́ дар та спільність служіння святим. **5** І не так, як наді̂ялись ми, але віддали́ себе перш Господе́ві та нам із волі Божої, **6** щоб ми благали Тита, щоб він, як був перше зачав, так і скінчи́в би в вас оце добре ді̂ло. **7** А ви, як у всім, збагачуєтесь: вірою, і словом, і розумом, і всякою пильністю, і вашою любов'ю до нас, — щоб збагачувались ви і в благода́ті оцій. **8** Не кажу́ це, як нака́за, але́ пильністю інших досві̂дчую щирість любови й вашої. **9** Бо ви знаєте благода́ть Господа нашого Ісуса Христа, Який, бувши багатий, збіднів ради вас, щоб ви збагатились Його убо́зтвом. **10** І раду даю вам про це, бо це вам на пожи́ток, що не тільки чинили, але перші ви стали й бажати з минулого ро́ку. **11** А тепер закінчі̂ть роботу, щоб ви, як горли́во бажали, так і виконали б у міру можности. **12** Бо коли є охота, то приємна вона згідно з тим, що́ хто має, а не з тим, чого хто не має. **13** Хай не буде для інших полегша, а тягар для вас, але рівність для всіх. **14** Ча́су тепе́рішнього ваш достаток нехай неста́ткові їхньому допоможе, щоб і їхній достаток був на ваш неста́ток, щоб рівність була́, **15** як написано: „Хто мав багато, той не мав зайви́ни, а хто мало, — не мав недостачі“. **16** Та Богові дяка, що Він таку пильність про вас дав у Ти́тове серце, **17** бо блага́ння прийняв він, але́, бувши горли́вий, удався до вас добровільно. **18** А з ним ра́зом послали ми брата, якого по всіх Церква́х хвалять за Єва́нгелію, **19** і не тільки оце, але ви́браний був від Церко́в бути товаришем нашим у дорозі для благода́ті тієї, якій служимо ми

на хвалу́ Само́го Господа, **20** остерігаючись того, щоб хто не дорікав нам цим достатком, що ним служимо ми, **21** дба́ючи про добро не тільки перед Богом, але й перед людьми́. **22** А ми з ними послали були́ брата нашого, про пильність якого ми часто досвідчувались у речах багатьо́х, який ще пильніший тепер — через велике довір'я до вас. **23** Щодо Тита, то він мій това́риш, а ваш співробі́тник; щождо наших братів — вони посланці від Церко́в, вони слава Христова! **24** Отож, дайте їм доказа своєї любови й нашого хвалі́ння вас перед Церква́ми!

9 А про службу святим мені зайво писати до вас, **2** бо відаю вашу охоту, і нею хвалюся за вас македо́нянам, що Аха́я готова з минулого року, а ваша ре́вність заохо́тила багатьох. **3** А я послав братів, щоб моя похвала́, щодо вас, не даремна була в цім випа́дкові, але, як казав, щоб були ви пригото́ва́ні, **4** щоб, коли македо́няни при́йдуть зо мною та зна́йдуть, що ви неготові, щоб не осоро́митись нам — не кажемо вам — у цій речі. **5** Отож, я наду́мався, що треба вблагати братів, щоб пішли перше до вас та приготува́ли заздалегі́дь оголошений ваш щедрий дар, щоб був він пригото́ваний, як щедрий дар, а не річ примусова. **6** А до цього кажу́: Хто скупо сіє, — той скупо й жатиме, а хто сіє щедро, — той щедро й жатиме! **7** Нехай кожен дає, як серце йому призволя́є, — не в смутку й не з примусу, бо Бог любить того, хто з радістю дає! **8** А Бог має силу всякою благода́ттю вас збагати́ти, щоб ви, мавши за́вжди в усьому всілякий достаток, збага́чувалися всяким добрим учинком, **9** як написано: „Розси́пав та вбогим роздав, — Його праведність триває навіки!“ **(aiōn g165)** **10** А Той, Хто насіння дає сіяче́ві та хліб на поживу, — нехай дасть і примно́жить ваше насіння, і нехай Він зрости́ть плоди праведности вашої, **11** щоб усім ви збагачувались на всіляку щирість, яка через нас чинить Богові дяку. **12** Бо ді́ло служі́ння цього не тільки випо́внює недостачі святих, але й багатіє багатьма́ подяками Богові. **13** Досвідченням цього служі́ння вони хвалять Бога за по́слух Христовій Єва́нгелії, що ви визнаєте її, та за щирість учасництва з ними й усіма́, **14** вони за вас моляться й тужать по вас із-за дуже великої Божої благода́ті на вас. **15** Дяка Богові за невимо́вний дар Його!

10 А я сам, Павло, благаю вас ла́гідністю й ласка́вістю Христовою; я, коли присутній — слухня́ний між вами, а не бувши між вами — смілю́вий я супроти вас. **2** І благаю, щоб я, прибувши, не осмі́лився надією, що нею я ду́маю смілю́вим бути проти деяких, що про нас вони гада́ють, ніби ми поступаємось за тілом. **3** Бо хо́дячи в тілі, не за тілом воюємо ми, — **4** зброя бо нашого воюва́ння не тілесна, але міцна́ Богом на зруйнува́ння тверди́нь, — ми руйнуємо за́думи, **5** і всяке ви́несення, що підіймається проти пізна́ння Бога, і поло́нимо всяке знання́ на по́слух Христові, **6** і покарати ми готові всякий непо́слух, коли здійсниться послух ваш. **7** Чи на обличчя ви дивитеся? Як хто певний про себе, що Христовий він, нехай ду́має знов по собі, що як сам він Христовий, так само Христові й ми. **8** Бо коли б я ще більш став хвалитися нашою вла́дою, яку дав нам Господь на збудува́ння, а не на зруйнува́ння ваше, то не осоро́млюсь. **9** Та щоб не здавалось, ніби хочу лякати вас листами. **10** „Бо листи його — кажуть — важкі́ та міцні́, але особисто присутній — слабий, а мова його незначна́“, **11** такий нехай знає оце, що які ми на слові в листах, неприсутніми бувши, такі ми й на ді́лі, присутніми бувши. **12** Бо не сміємо вважати себе чи рівняти до інших, що самі себе хвалять, — вони нерозумно самі себе міряють собою, і рівняють з собою себе. **13** Ми ж не будем хвалитись над міру, а в міру міри́ла, що його Бог призна́чив на міру для нас, щоб і до нас досягти́. **14** Бо ми не розтягуємося над міру, ніби не досягли́ ми до вас, бо ми досягли́ аж до вас із Єва́нгелією Христовою. **15** Ми не хвалимось над міру у чужих працях, але маємо надію,

що як буде рости ваша віра, то за нашим мірилом сильно звеличимося ми між вами, **16** щоб і в дальших за вами країнах звіщати Євангелію, а не хвалитись готовим, як це чужі твердять. **17** А „хто хвалиться, нехай хвалиться в Господі!“ **18** Бо достойний не той, хто сам себе хвалить, але кого хвалить Господь!

11 О, коли б потерпіли ви трохи безумство моє! Але й терпите ви мене. **2** Бо пильную про вас пильністю Божою, заручив бо я вас одному чоловікові, щоб Христові привести вас чистою дівою. **3** Та боюсь я, — як змій звів був Єву лукавством своїм, щоб так не попсувалися ваші думки, і ви не вхилилися від простоти й чистости, що в Христі. **4** Коли бо хто прийде й зачне проповідувати про Ісуса іншого, про якого ми не проповідували, або приймете іншого Духа, якого ви не прийняли, або іншу Євангелію, якої ви не прийняли, — то радо терпіли б ви те! **5** Та думаю я, що нічим не лишаюсь позад передніших апостолів. **6** Хоч і неук я словом, але не знанням, та всюди в усьому ми виявлені поміж вами. **7** Чи я гріх учинив, себе впокоряючи, щоб підвищити вас, бо я Божу Євангелію благовістив для вас дармо? **8** Оббирав я інші Церкви, приймаючи плату для служіння вам. А коли я прийшов до вас і терпів недостачу, то нікого я не обтяжив. **9** Бо мій нестаток поповнили брати, що прийшли з Македонії; і в усьому беріг я себе, щоб не бути для вас тягарем, і збережу. **10** Як правда Христова в мені, так оця похвала не замовчана буде про мене в країнах Ахаї. **11** Для чого? Тому, що я вас не люблю? Відомо те Богові! **12** А що я роблю, те й робитиму, щоб відтяти причину для тих, хто шукає причини, щоб у тому, чим хваляться, показались такі, як і ми. **13** Такі бо фальшиві апостоли, лукаві робітники, що підроблюються на Христових апостолів. **14** І не дивно, бо сам сатана прикидається анголом світла! **15** Отож, не велика це річ, якщо й слуги його прикидаються слугами праведности. Буде їхній кінець згідно з учинками їхніми! **16** Знову кажу: хай ніхто не вважає мене за безумного! А як ні, то прийміть мене бодай як безумного, щоб хоч трохи й я похвалився! **17** А що я кажу, не кажу того в Господі, але ніби в безумстві — у цій частині хвали. **18** Через те ж, що тілом багато-хто хваляться, то й я похвалюся. **19** Бо ви терпите радо безумних, самі мудрими бувши. **20** Бо ви терпите, коли вас хто неволить, коли хто об'їдає, коли хто обдирає, коли хто підвищується, коли хто по щоках вас б'є. **21** На безчестя кажу, що ми ніби стратили сили. Коли хто відважиться чим, то — скажу нерозумно — відважуюся й я. **22** Євреї вони? — То й я. Ізраїльтяни вони? — То й я. Насіння вони Авраамове? — То й я! **23** Слуги Христові вони? — Говорю нерозумне: більш я! Я був більш у працях, у ранах над міру, частіш у в'язницях, часто при смерті. **24** Від юдеїв п'ять раз я прийняв був по сорок ударів без одного, **25** тричі киями бито мене, один раз мене каменували, тричі розбився корабель, ніч і день я пробув у глибині морській; **26** у мандрівках я часто бував, бував у небезпеках на річках, у небезпеках розбійничих, у небезпеках свого народу, у небезпеках поган, у небезпеках по містах, у небезпеках на пустині, у небезпеках на морі, у небезпеках між братами фальшивими, **27** у виснажуванні та в праці, часто в недосипанні, у голоді й спразі, часто в пості, у холоді та в наготі. **28** Окрім зовнішнього, налягають на мене денні повинності й журба про всі Церкви. **29** Хто слабує, а я не слабую? Хто спокушується, а я не палюся? **30** Коли треба хвалитись, то неміччю я похвалюся. **31** Знає Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, — а Він благословенний навіки, — що я не говорю неправди. **(aiōn g165)** **32** У Дамаску намісник царя Арети стеріг місто Дамаск, щоб схопити мене. **33** але по мурі мене спущено в коші вікном, — і я з рук його втік!

12 Не корисно хвалитись мені, бо я прийду до видінь і об'явлень Господніх. **2** Я знаю чоловіка в Христі, що він чотирнадцять

ро́ків тому — чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю, знає Бог — був узятий до третього неба. **3** І чоловіка я знаю такого, — чи в тілі, чи без тіла, не знаю, знає Бог, — **4** що до ра́ю був узятий, і чув він слова́ невимо́вні, що не можна люди́ні їх висловити. **5** Отаким похвалюся, а собою хвалитись не буду, — хіба тільки своїми не́мочами. **6** Бо коли я захо́чу хвалитись, то безумний не бу́ду, бо правду казатиму; але стримуюсь я, щоб про мене хто більш не поду́мав, ніж бачить у мені або чує від мене. **7** А щоб я через пребагато об'я́влень не велича́вся, то да́но мені в тіло колючку, — посланця́ сатани, щоб бив в обличчя мене, щоб я не велича́вся. **8** Про нього три ра́зи благав я Господа, щоб він відступився від мене. **9** І сказав Він мені: „До́сить тобі Моєї благодаті, — бо сила Моя здійснюється в немочі“. Отож, краще я буду хвалитись своїми не́мочами, щоб сила Христова вселилася в мене. **10** Тому любо мені перебува́ти в неду́гах, у при́кростях, у бі́дах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слаби́й, тоді я сильни́й. **11** Хва́лячися, я став нерозумний, — до того мене ви примусили. Бо хвалити мене мали б ви, — бо ні в чо́му я не залиши́вся позад від найперших апо́столів, хоч я й ніщо. **12** А ознаки апо́стола виявилися між вами в усякім терпінні, у знаме́нах і чу́дах та в силах. **13** Що бо є, що ним ви пони́зилися більше від інших Церков? Хіба те, що я сам тягаре́м вам не був? Даруйте мені цю провину! **14** Ось утре́тє готовий прийти я до вас, і не буду для вас тягаре́м, — не шукаю бо вашого я, тільки вас. Не діти повинні збирати маєток батька́м, але дітям батьки́. **15** Я ж з охотою ви́трачуся й себе ви́трачу за душі ваші, хоч що більше люблю́ вас, то менше я лю́блений. **16** Та нехай буде так, — тягара́ я на вас не поклав, але, бувши хитрий, я лукавством від вас брав. **17** Чи я використо́вував вас через когось із тих, кого́ до вас посилав? **18** Ублагав я був Тита, і з ним послав брата. Чи Тит ви́користав вас чим? Хіба ми ходили не в одно́му дусі? Хіба не одни́ми стопа́ми? **19** Чи ви зно́ву не ду́маєте, що виправдуємось перед вами? Перед Богом, у Христі ми говоримо, а все, любі, на вашу будову! **20** Я ж боюся, щоб, прийшовши, не знайшов вас такими, якими не хо́чу, і щоб мене не знайшли ви таким, якого не хочете, — хай не будуть між вами суперечка, заздрість, гніви, обмани, сва́ри, на́шепти, пихи́, безладдя, **21** щоб зно́ву, коли я прийду́, не прини́зив мене поміж вами мій Бог, і щоб мені не оплакувати багатьох, що перше згрішили були, і не покаялися в нечи́стості, і в пере́любі, і в розпусті, що ко́їли їх.

13 Оце втретє до вас я йду. „Кожна справа хай станеться ви́роком двох чи трьох свідків“. **2** Попере́джував я й попере́джу́ю, — як у вас був удру́ге, так тепер неприсутній, — отих, що згрішили перед тим, і всіх інших, що коли прийду знову, то я не помилую, **3** через те, що шукаєте доказу, що в мені промовляє Христос, Який не безсилий до вас, але сильний у вас. **4** Бо хоч Він був і розп'я́тий в не́мочі, та живий із сили Божої. Так і ми, — хоча не́мічні в Нім, та з Ним бу́демо жити з Божої сили у вас. **5** Випробо́вуйте самих себе, чи ви в вірі, пізнавайте самих себе. Хіба ви не знаєте самих себе, що Ісус Христос у вас? Хіба тільки, що ви не такі, якими мали б бути. **6** Але маю надію, що пізнаєте ви, що ми такі, якими мали б бути. **7** І ми молимо Бога, щоб ви не чинили нія́кого ли́ха, не для то́го, щоб виявились ми досвідчені, а щоб учинили ви добре, а ми бу́дем немов неґі́дні. **8** Бо нічо́го не можемо ми проти правди, а за правду. **9** Ми тішимося, коли ми слабі, а ви сильні. Про це й мо́лимось — щоб були досконалими ви! **10** Ось тому́ то, відсутній, пишу́ це, щоб прийшовши, не мав я вчинити суворо за вла́дою, якої Госпо́дь мені дав на будува́ння, а не на руйнува́ння. **11** А накінець, браття, радійте, удосконалюйтесь, тіштеся, будьте однодумні, майте мир, — і Бог любови та ми́ру буде з вами! **12** Вітайте один одного святим поцілунком! **13** Усі святі вас вітають!

14 Благода́ть Господа нашого Ісуса Христа, і
любов Бога й Отця, і спільність Святого Духа
нехай буде зо всіма́ вами! Амі̂нь.

До галатів

1 Апо́стол Павло́, поставлений ні від людей, ані від чоловіка, але́ від Ісуса Христа й Бога Отця, що з мертвих Його воскресив, **2** і присутня зо мною вся браття, до Церко́в галати̂йських: **3** благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа, **4** що за наші гріхи дав Само́го Себе, щоб від злого сучасного віку нас визволити, за волею Бога й Отця нашого, — **(aiōn g165)** **5** Йому слава на вікѝ вічні, амі̂нь! **(aiōn g165)** **6** Дивуюся я, що ви так скоро відхи́люєтесь від того, хто покликав Христовою благодаттю вас, на іншу Єва́нгелію, **7** що не інша вона, але деякі є, що вас непокоять, і хочуть перевернути Христову Єва́нгелію. **8** Але якби й ми або а́нгол із неба зачав благовісти́ти вам не те, що ми вам благовісти́ли, — нехай буде прокля́тий! **9** Як ми перше казали, і тепер знов кажу́: коли хто вам не те благовісти́ть, що ви прийняли́, — нехай буде прокля́тий! **10** Бо тепер чи я в людей шукаю призна́ння чи в Бога? Чи лю́дям дба́ю я догоджа́ти? Бо коли б догоджав я ще лю́дям, я не був би рабо́м Христовим. **11** Звіщаю ж вам, браття, що Єва́нгелія, яку я благовісти́в, — вона не від людей. **12** Бо я не прийняв, ні навчився її від люди́ни, але об'явленням Ісуса Христа. **13** Чули бо ви про моє поступо́вання перше в юдействі, що Божу Церкву жорсто́ко я переслідував та руйнував її. **14** І я перевищував в юдействі багатьох своїх рове́сників роду мого, бувши запе́клим прихильником моїх отці̂вських преда́нь. **15** Коли ж Бог, що вибрав мене від утро́би матері моєї і покликав благода́ттю Своєю, уподобав **16** виявити мною Сина Свого, щоб благовістив я Його між поганами, — я не радився зараз із тілом та кров'ю, **17** і не відправився в Єрусалим до апо́столів, що передо мною були, а пішов я в Ара́бію, і зно́ву вернувся в Дама́ск. **18** По трьох ро́ках пото́му пішов я в Єрусалим побачити Ки́фу, і в нього пробув днів із п'ятнадцять. **19** А іншого з апо́столів я не бачив, крім Якова, брата Господнього. **20** А що вам пишу́, ось кажу́ перед Богом, що я не обманюю! **21** Пото́му пішов я до си́рських та кілики̂йських країн. **22** Церква́м же Христовим в Юдеї я знаний не був особисто, - **23** тільки чули вони, що той, що колись переслідував їх, благовісти́ть тепер віру, що колись руйнував був її. **24** І сла́вили Бога вони через мене!

2 Пото́му, по чотирнадцяти́ роках, я зно́ву ходив в Єрусалим із Варнавою, взявши й Тита з собою. **2** А пішов я за об'явленням. І подав їм Єва́нгелію, що її проповідую між поганами, особливо знатнішим, чи не дарма́ змагаюся я чи змагався. **3** Але й Тит, що зо мною, бувши греком, не був до обрі̂зання змушений. **4** А щодо прибулих фальшивих братів, що прийшли підгляда́ти нашу вільність, яку маємо в Христі Ісусі, щоб нас понево́лити, **5** то ми їх не послухали ані на хвилю, і не піддали́ся були, щоб тривала в вас правда Єва́нгелії. **6** Що ж до тих, що за що́сь уважають себе, та якими колись вони були, то ні в чо́му різниці для мене нема, — не дивиться Бог на осо́бу люди́ни! Бо ті, що за щось уважають себе, нічого мені не додали́, **7** але навпаки́, — побачивши, що мені припору́чена Єва́нгелія для необрізаних, як Петрові для обрізаних, - **8** бо Той, хто помагав Петрові в апо́стольстві між обрізаними, помагав і мені між поганами, - **9** і, пізнавши ту благода́ть, що да́на мені, Яків, і Кифа, і Іван, що стовпа́ми вважаються, подали мені та Варна́ві прави́ці спільно́ти, щоб ми для поган працювали, вони ж — для обрізаних, **10** тільки щоб ми пам'ята́ли про вбогих, що я й пильнував був чинити таке. **11** Коли ж Ки́фа прийшов був до Антіохі̂ї, то відкрито я виступив супроти нього, — заслуго́вував бо він на о́суд. **12** Бо він перед тим, як прийшли були дехто від Якова, споживав із поганами. А коли прибули́, став ховатися та відлучатися, боячи́ся обрі̂заних. **13** А з ним лицемі̂рили й інші юдеї, так що навіть Варна́ва пристав був до їхнього лицемірства. **14** А коли я побачив, що не йдуть вони рівно за єва́нгельською правдою, то перед

усіма сказав Кифі: „Коли ти, бувши юдеєм, живеш по-поганському, а не по-юдейському, то на́що поган ти примушуєш жити по-юдейському“? **15** Ми юдеї природою, а не грішники з поган... **16** А коли ми дізнались, що люди́на не може бути виправдана ділами Зако́ну, але тільки вірою в Христа Ісуса, то ми ввірували в Христа Ісуса, щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Зако́ну. Бо жодна люди́на ділами Зако́ну не буде випра́вдана! **17** Коли ж, шукаючи виправда́ння в Христі, ми й самі показалися грішниками, то хіба Христос слуга гріху? Зовсім ні! **18** Бо коли я будую знов те, що був зруйнував, то самого себе роблю́ злочинцем. **19** Бо Зако́ном я вмер для Зако́ну, щоб жити для Бога. Я розп'я́тий з Христом. **20** І живу вже не я, а Христос проживає в мені. А що я живу в тілі тепер, — живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Само́го Себе. **21** Божої благода́ті я не відкидаю. Бо коли набувається праведність Зако́ном, то Христос нада́рмо умер!

3 О, ви нерозумні гала́ти! Хто вас звів не кори́тися правді, вас, яким перед очима Ісус Христос переднакре́слений був, як ніби між вами розп'я́тий? **2** Це одне хочу знати від вас: чи ви прийняли́ Духа ділами Зако́ну, чи із про́пові́ді про віру? **3** Чи ж ви аж такі нерозумні? Духом почавши, кінчите́ тепер тілом? **4** Чи ви так багато терпіли нада́рмо? Коли б тільки надармо! **5** Отже, Той, Хто вам Духа дає й чуда чинить між вами, — чи чинить ділами Зако́ну, чи із про́пові́ді про віру? **6** Так як Авраа́м „був увірував в Бога, — і це залічено за праведність йому“. **7** Тож знайте, що ті, хто від віри, — то сини Авраа́мові. **8** І Писа́ння, передбачивши, що вірою Бог виправдає поган, благовісти́ло Авраамові: „Благосло́вляться в тобі всі наро́ди!“ **9** Тому́ ті, хто від віри, бу́дуть поблагосло́влені з вірним Авраамом. **10** А всі ті, хто на діла Зако́ну покладається, — вони під прокля́ттям. Бо написано: , Прокля́тий усякий, хто не триває в усьому, що написано в книзі Зако́ну, щоб чинити оте!“ **11** А що перед Богом Зако́ном ніхто не виправдується, то це ясно, бо „праведний житиме вірою“. **12** А Зако́н не від віри, але „хто чинитиме те, той житиме ним“. **13** Христос відкупив нас від прокля́ття Зако́ну, ставши прокля́ттям за нас, бо написано: „Прокля́тий усякий, хто ви́сить на дереві“, **14** щоб Авраамове благослове́ння в Ісусі Христі поши́рилося на поган, щоб обі́тницю Духа прийняти нам вірою. **15** Браття, кажу́ я по-лю́дському: навіть лю́дського затве́рдженого заповіту ніхто не відкидає та до нього не додає. **16** А обі́тниці да́ні були Авраамові й насінню його. Не говориться: „і насінням“, як про багатьох, але як про одно́го: „і Насінню твоєму“, яке є Христос. **17** А я кажу́ це, що заповіту, від Бога затве́рдженого, Зако́н, що прийшов по чотириста тридцяти роках, не відкидає, щоб обі́тницю він зруйнував. **18** Бо коли від Зако́ну спадщина, то вже не з обі́тниці; Авраамові ж Бог дарував із обі́тниці. **19** Що ж Зако́н? Він був даний з причини пере́ступів, аж поки при́йде Насіння, якому обі́тниця да́на була́; він учинений був анголами рукою посере́дника. **20** Але посере́дник не є для одно́го, Бог же один. **21** Отож, чи ж Зако́н проти Божих обі́тниць? Зо́всім ні! Якби бо був да́ний Зако́н, щоб він міг оживляти, то праведність справді була б від Зако́ну! **22** Та все зачинило Писа́ння під гріх, щоб віруючим була да́на обі́тниця з віри в Ісуса Христа. **23** Але поки прийшла віра, під Зако́ном стере́жено нас, за́мкнених до при́ходу віри, що мала об'яви́тись. **24** Тому то Зако́н вихо́вником був до Христа, щоб нам виправдатися вірою. **25** А як віра прийшла, то вже ми не під вихо́вником. **26** Бо ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса! **27** Бо ви всі, що в Христа охристилися, у Христа зодягну́лися! **28** Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, ані жіночої, — бо всі ви один у Христі Ісусі! **29** А коли ви Христові, то ви Авраамове насіння й за обі́тницею спадкоємці.

4 Тож кажу́ я: поки спадкоє́мець дити́на,
— він нічим від раба не різни́ться, хоч
він пан над усім, **2** але під опікуна́ми та
керівника́ми знаходиться він аж до ча́су, що
визначив ба́тько. **3** Так і ми, — поки дітьми́
були, то були поневолені стихі́ями світу. **4**
Як настало ж ви́повнення ча́су, Бог послав
Свого Сина, що родився від жони, та став під
Зако́ном, **5** щоб викупити підзако́нних, щоб
усино́влення ми прийняли́. **6** А що ви сини́,
Бог послав у ваші серця Духа Сина Свого, що
викликує: „Авва, Отче!“ **7** Тому ти вже не раб,
але син. А як син, то й спадкоє́мець Божий
через Христа. **8** Та тоді, не знаючи Бога,
служили ви тим, що з істоти бога́ми вони не
були́. **9** А тепер, як пізнали ви Бога, чи краще
— як Бог вас пізнав, — як вертаєтесь знов до
слаби́х та вбогих стихі́й, яким хочете знов,
як давніше, служити? **10** Ви вважаєте пильно
на дні та на місяці, і на по́ри та ро́ки. **11** Я
боюся за вас, чи не да́рмо я працював коло
вас?. **12** Прошу́ я вас, браття, — будьте, як я,
бо й я такий самий, як ви. Нічим ви мене не
покри́вдили! **13** І знаєте ви, що в не́мочі тіла
я перше звіщав вам Єва́нгелію, **14** ви ж моєю
спокусою в тілі моїм не пого́рдували, і мене
не відкинули, але, немов а́нгола Божого, ви
прийняли́ мене, як Христа Ісуса! **15** Тож де
ваше тодішнє блаже́нство? Свідкую бо вам,
що якби було можна, то ви вибрали б очі
свої та мені віддали́ б! **16** Чи ж я став для вас
ворогом, правду гово́рячи вам? **17** Недобре
пильнують про вас, але вас відлучити хо́чуть,
щоб ви пильнували про них. **18** То добре,
— пильнувати про добре постійно, а не
тільки тоді, як прихо́джу до вас. **19** Дітки
мої, — я зно́ву для вас терплю́ муки поро́ду,
поки образ Христа не відіб'ється в вас! **20** Я
хотів би тепер бути в вас та змінити свій
голос, бо маю я су́мнів за вас. **21** Скажіть
мені ви, що хочете бути під Зако́ном: чи
не слухаєтесь ви Зако́ну? **22** Бо написано:
„Мав Авраам двох синів, одно́го від рабині,
а другого від вільної“. **23** Але той, хто був
від рабині, народився за тілом, а хто був
від вільної, — за обі́тницею. **24** Розуміти це
треба інакше, бо це два заповіти: один від
гори Сіна́й, що в ра́бство народжує, а він
— то Аґа́р. **25** Бо Аґа́р — то гора Сіна́й в
Ара́бії, а відповідає сучасному Єрусалимові,
який у ра́бстві з своїми дітьми́. **26** А ви́шній
Єрусали́м — вільний, він мати всім нам! **27**
Бо написано: „Звеселися, неплідна, ти, що не
родиш! Гукай та викликуй ти, що в поро́ді
не мучилась, бо в полишеної значно більше
дітей, ніж у тієї, що має вона чоловіка!“ **28** А
ви, браття, діти обі́тниці за Ісаком! **29** Але як
і тоді, — хто родився за тілом, переслідував
тих, хто родився за духом, так само й тепер.
30 Та що каже Писа́ння? „Прожени рабиню й
сина її, бо не буде спадкува́ти син рабині
ра́зом із сином вільної“. **31** Тому́, браття, не
сини́ ми рабині, але вільної!

5 Христос для волі нас визволив. Тож стійте
в ній та не піддавайтеся зно́ву в ярмо
ра́бства! **2** Ось я, Павло, кажу вам, що коли
ви обрізуєтесь, — то нема вам тоді жодної
ко́ristи від Христа. **3** І свідкую я зно́ву
всякому чоловікові, який обрізується, що
повинен він ви́конати ввесь Зако́н. **4** Ви,
що Зако́ном виправдуєтесь, — полишилися
без Христа, відпали від благодаті! **5** Бо ми в
Дусі з віри чекаємо надії пра́ведности. **6** Бо
сили не має в Христі Ісусі ані обрі́зання, ані
необрі́зання, — але віра, що чинна любов'ю. **7**
Бігли ви добре. Хто заборонив вам кори́тися
правді? **8** Таке перека́нання не від Того, Хто
вас покликав. **9** Трохи ро́зчини квасить усе
тісто! **10** Я в Господі маю надію на вас, що
нічого іншого ду́мати не будете ви. А хто вас
непоко́їть, осуджений буде, хоч би він хто
був! **11** Чого ж, браття, мене ще переслідують,
коли я обрі́зання ще проповідую? Тоді
споку́са хреста в ніщо оберта́ється! **12** О, коли
б були навіть відсі́чені ті, хто підбурює вас!
13 Бо ви, браття, на волю покликані, але щоб
ваша воля не стала при́водом догоджати
тілу, а любов'ю служи́ти один о́дному! **14** Бо
ввесь Зако́н в однім слові міститься: „Люби
свого ближнього, як само́го себе!“ **15** Коли ж
ви гризете́ та їсте один о́дного, то глядіть,
щоб не знищили ви один о́дного! **16** І кажу́:

ходіть у Дусі, — і не вчи́ните пожадливости тіла, 17 бо тіло бажає противного Духові, а Дух противного тілу, і супротивні вони один о́дному, щоб ви чинили не те, чого хочете. 18 Коли ж Дух вас провадить, то ви не під Зако́ном. 19 Учинки тіла явні, то є: пере́люб, нечистість, розпу́ста, 20 ідолослу́ження, ча́ри, ворожнечі, сварка, заздрість, гнів, суперечки, незгоди, єресі, 21 за́видки, п'я́нство, гу́лянки й подібне до цього. Я про це попере́джую вас, як і попереджа́в був, що хто чинить таке, не вспадку́ють вони Царства Божого! 22 А плід Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, ла́гідність, до́брість, вірність, 23 тихість, здержливість: — Зако́ну нема на таких! 24 А ті, що Христові Ісусові, розп'яли́ вони тіло з пожадли́востями та з по́хотями. 25 Коли Духом живемо, то й Духом ході̂мо! 26 Не будьмо чванли́ві, не дражнімо один о́дного, не зави́дуймо один о́дному!

6 Браття, як люди́на й упаде́ в якій про́гріх, то ви, духовні, виправляйте такого духом ла́гідности, сам себе доглядаючи, щоб не спокусився й ти! 2 Носіть тягарі̂ один о́дного, і так виконаєте зако́на Христового. 3 Коли бо хто ду́має, що він що́сь, бувши ніщо́, сам себе той обманює. 4 Нехай кожен досліджує ді̂ло своє, і тоді матиме тільки в собі похвалу́, а не в іншому! 5 Бо кожен не́стиме свій власний тяга́р! 6 А хто сло́ва навчається, нехай ділиться всяким добром із навчаючим. 7 Не обманюйтеся, — Бог осміяний бути не може. Бо що тільки люди́на посіє, те саме й пожне! 8 Бо хто сіє для власного тіла свого, той від тіла тління пожне. А хто сіє для Духа, той від Духа пожне життя вічне. (aiōnios g166) 9 А роблячи добре, не зну́джуймося, бо ча́су свого пожнемо́, коли не ослабнемо. 10 Тож тому́, поки маємо час, усім робімо добро, а найбільш одновірним! 11 Погляньте, якими великими буквами я написав вам своєю рукою! 12 Усі ті, хто бажає хвалитися тілом, змушують вас обрізуватись, щоб тільки вони не були переслідувані за хреста Христового. 13 Бо навіть і ті, хто обрізується, самі не зберігають Зако́на, а хочуть, щоб ви обрізувались, щоб хвалитися їм вашим тілом. 14 А щодо мене, то нехай нічим не хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, що ним розп'я́тий світ для мене, а я для світу. 15 Бо сили немає ані обрі̂зання, ані необрізання, а створі̂ння нове́. 16 А всі ті, хто пі̂де за цим пра́вилом, — мир та милість на них, і на Ізраїля Божого! 17 Зре́штою, хай ніхто не турбує мене, бо ношу́ я Ісусові рани на тілі своїм! 18 Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з духом вашим, браття! Амі̂нь.

До ефесян

1 Павло, з волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
святим, що в Ефе́сі, і вірним у Христі Ісусі,
— **2** нехай буде вам благода́ть та мир від
Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа!
3 Благословенний Бог і Отець Господа нашого
Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив
усяким благослове́нням духовним у небесах,
4 так як вибрав у Ньому Він нас перше
зало́ження світу, щоб були перед Ним ми
святі й непорочні, у любові, **5** призна́чивши
напере́д, щоб нас усинови́ти для Себе Ісусом
Христом, за вподо́банням волі Своєї, **6**
на хвалу́ слави благода́ті Своєї, якою Він
обдарував нас в Улю́бленім, **7** що маємо в
Ньому відку́плення кров'ю Його, про́щення
провин, через багатство благода́ті Його, **8** яку
Він намно́жив у нас у всякій премудрості й
розва́жності, **9** об'явивши нам таємни́цю волі
Своєї за Своїм уподо́банням, яке постановив
у Самому Собі, **10** для уря́дження ви́повнення
часів, щоб усе об'єднати в Христі, — що на
небі, і що́ на землі. **11** У Нім, що в Нім стали
ми й спадкое́мцями, бувши призначені
наперед постановою Того, Хто все чинить
за радою волі Своєї, **12** щоб на хвалу́ Його
слави були ми, що перше надіялися на
Христа. **13** У Ньому й ви, як почули були
слово правди, Єва́нгелію спасі́ння свого, та в
Нього й увірували, запечатані стали Святим
Духом обі́тниці, **14** Який є завда́ток нашого
спа́дку, на викуп здобутого, на хвалу́ Його
слави! **15** Тому й я, прочувши про вашу
віру в Господа Ісуса, і про любов до всіх
святих, **16** не перестаю за вас дя́кувати, і в
моли́твах своїх за вас згадую, **17** щоб Бог
Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави,
дав вам Духа премудрости та об'явлення
для пізна́ння Його, **18** просвітив очі вашого
серця, щоб ви зрозуміли, до якої надії Він
вас закликає, і який багатий Його славний
спа́док у святих, **19** і яка безмірна ве́личі
Його сили в нас, що віруємо за ви́явленням
поту́жної сили Його, **20** яку виявив Він
у Христі, воскресивши із мертвих Його, і
посадивши на небі право́руч Себе, **21** вище від
усякого уря́ду, і вла́ди, і сили, і панува́ння,
і всякого йме́ння, що на́зване не тільки в
цім віці, але й у майбу́тньому. **(aiōn g165)** **22** І
все впокорив Він під ноги Йому́, і Його дав
найвище за все — за Голову Церкви, **23** а
вона — Його тіло, по́вня Того, що все всім
наповня́є!

2 І вас, що мертві були через ваші провини
й гріхи, **2** в яких ви колись проживали
за звича́єм віку цього́, за волею князя, що
панує в повітрі, духа, що працює тепер у
неслухня́них, **(aiōn g165)** **3** між якими й усі
ми проживали колись у пожадливостях
нашого тіла, як чинили волю тіла й думо́к, і
з природи були дітьми́ гніву, як і інші, - **4**
Бог же, багатий на милосердя, через Свою
превелику любов, що нею Він нас полюбив,
5 і нас, що мертві були через прогріхи,
оживив ра́зом із Христом, — спасені ви
благода́ттю, - **6** і ра́зом із Ним воскресив, і
ра́зом із Ним посадив на небесних місцях
у Христі Ісусі, **7** щоб у наступних віках
показати безмірне багатство благода́ті Своєї
в до́брості до нас у Христі Ісусі. **(aiōn g165)**
8 Бо спасені ви благода́ттю через віру, а
це не від вас, то дар Божий, **9** не від діл,
щоб ніхто не хвалився. **10** Бо ми — Його
тво́риво, ство́рені в Христі Ісусі на добрі
діла, які Бог наперед приготува́в, щоб ми
в них перебува́ли. **11** Отож, пам'ятайте,
що ви, колись тілом погани, що вас так
звані рукотворно „обрізані“на тілі звуть
„необрізаними“, **12** що ви того ча́су були́ без
Христа, відлучені від громади ізра́їльської, і
чужі заповітам обі́тниці, не мавши надії й без
Бога на світі. **13** А тепер у Христі Ісусі ви, що
колись далекі були́, стали близькі́ Христовою
кров'ю. **14** Він бо наш мир, що вчинив із двох
одне й зруйнував серед и́нну перегороду,
ворожнечу, Своїм тілом, - **15** Він Своєю
наукою знищив Зако́на заповідей, щоб з обох
збудувати Собою одно́го ново́го чоловіка,
мир чинивши, **16** і хрестом примирити із
Богом обох в однім тілі, ворожнечу на ньому
забивши. **17** І, прийшовши, „Він благовісти́в

мир вам, далеким, і мир близьки́м“, 18 бо обоє Ним маємо при́ступ у Дусі однім до Отця. 19 Отже, ви вже не чужі й не прихо́дьки, а співгорожа́ни святим, і домашні для Бога, 20 збудовані на основі апо́столів і пророків, де наріжним каменем є Сам Ісус Христос, 21 що на ньому вся буді́вля, улад побудована, росте в святий храм у Господі, 22 що на ньому і ви ра́зом будуєтеся Духом на оселю Божу.

3 Через це я, Павло, є в'я́зень Ісуса Христа за вас, поган, — 2 якщо ви тільки чули про заря́дження Божої благодаті, що для вас мені да́на. 3 Бо мені об'я́вленням дано пізнати таємницю, як писав я вам коротко вище, 4 з чого можете ви, читаючи, пізнати моє розумі́ння таємни́ці Христової. 5 А вона за інших поколінь не була оголошена лю́дським сина́м, як об'явилась тепер через Духа Його святим апо́столам і пророкам, — 6 що погани співспадкоємці, і одне тіло, і співучасники Його обі́тниці в Христі́ Ісусі через Єва́нгелію, 7 якій служи́телем я став через дар благода́ті Божої, що дана мені чином сили Його. 8 Мені, найменшому від усіх святих, да́на була оця благода́ть, — благовісти́ти поганам недосліджене багатство Христове, 9 та ви́світлити, що́ то є заря́дження таємни́ці, яка від віків захована в Бозі, Який створив усе, (aiōn g165) 10 щоб тепер через Церкву була оголошена початкам та владам на небі найрізніша мудрість Божа, 11 за відвічної постанови, яку Він учинив у Христі Ісусі, Господі нашім, (aiōn g165) 12 в Якім маємо відвагу та доступ у надії через віру в Нього. 13 Тому́ то благаю я вас не занепада́ти духом через терпіння моє через вас, бо воно — ваша слава. 14 Для того схиляю коліна свої перед Отцем, 15 що від Нього має йме́ння кожен рід на небі й на землі, — 16 щоб Він дав вам за багатством слави Своєї силою зміцни́тися через Духа Його в чоловікові вну́трішнім, 17 щоб Христос через віру заме́шкав у ваших серця́х, щоб ви, закорі́нені й основані в любові, 18 змогли зрозуміти зо всіма́ святими, що́ то ширина́ й довжина́, і глибина́ й вишина́, 19 і пізнати Христову любов, яка перевищує знання́, щоб були ви напо́внені всякою повното́ю Божою. 20 А Тому́, Хто може зробити значно більш над усе, чого просимо або ду́маємо, силою, що діє в нас, 21 Тому слава в Церкві та в Христі Ісусі на всі покоління на вічні віки. Амі́нь. (aiōn g165)

4 Отож, благаю вас я, в'я́зень у Господі, щоб ви пово́дилися гі́дно покли́кання, що до нього покликано вас, 2 зо всякою покорою та ла́гідністю, з довготерпінням, у любові те́рплячи один о́дного, 3 пильнуючи зберігати єдність Духа в союзі спокою. 4 Одне тіло, один Дух, як і були ви покликані в одній надії вашого покли́кання. 5 Один Госпо́дь, одна віра, одне хрищення, 6 один Бог і Отець усіх, що Він над усіма́, і через усіх, і в усіх. 7 А кожному з нас да́на благода́ть у міру дару Христового. 8 Тому́ й сказано: „Піднявшися на висоту́, Ти полоне́них набрав і лю́дям дав да́ри!“ 9 А те, що „піднявся був“, що́ то, як не те, що перше й зійшов був до найнижчих місць землі? 10 Хто зійшов був, Той саме й піднявся ви́соко над усі небеса́, щоб напо́внити все. 11 І Він, отож, настанови́в одних за апо́столів, одних за пророків, а тих за благові́сників, а тих за па́стирів та вчителі́в, 12 щоб приготува́ти святих на ді́ло служби для збудува́ння тіла Христового, 13 аж поки ми всі не дося́гнемо з'єднання віри й пізна́ння Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту Христової повноти́, 14 щоб більш не були́ ми малолі́тками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки за лю́дською ома́ною та за лукавством до хитрого блу́ду, 15 щоб були ми правдомовні в любові, і в усьому зростали в Нього, а Він — Голова, Христос. 16 А з Нього все тіло, скла́дене й зв'язане всяким допомічни́м суглобом, у міру чинности кожного окремого члена, чи́нить зріст тіла на будува́ння самого себе любов'ю. 17 Отже, говорю я це й свідку́ю в Господі, щоб ви більш не пово́дилися, як пово́дяться погани в марноті свого розуму,

— **18** вони запа́морочені розумом, відчу́жені від життя Божого за не́уцтво, що в них, за стверділіcть їхніх серде́ць, **19** вони отупіли й віддали́ся розпусті, щоб чинити всяку не́чисть із заже́рливістю. **20** Але ви не так пізнали Христа, **21** якщо ви чули про Нього, і навчилися в Нім, бо правда в Ісусі, **22** щоб відкинути, за першим поступо́ванням, старо́го чоловіка, який зотліває в звабли́вих пожадливостях, **23** та відновлятися духом вашого розуму, **24** і зодягнутися в ново́го чоловіка, ство́реного за Богом у праведності й святості правди. **25** Тому́ то, неправду відкинувши, говоріть кожен правду до свого ближнього, бо ми члени один для о́дного. **26** Гнівайтеся, та не грішіть, — сонце нехай не заходить у вашому гніві, **27** і місця дия́волові не давайте! **28** Хто крав, нехай більше не кра́де, а краще нехай працює та чинить руками своїми добро, щоб мати подати нужде́нному. **29** Нехай жодне слово гниле не виходить із уст ваших, але тільки таке, що добре на потрібне збудува́ння, щоб воно подало́ благода́ть тим, хто чує. **30** І не засму́чуйте Духа Святого Божого, Яким ви запечатані на день ви́купу. **31** Усяке подратува́ння, і гнів, і лютість, і крик, і лайка нехай буде взято від вас ра́зом із уся́кою злобо́ю. **32** А ви один до о́дного будьте ласка́ві, милости́ві, прощаючи один о́дному, як і Бог через Христа вам простив!

5 Отже, будьте наслідувачами Богові, як улю́блені діти, **2** і поводьтеся в любові, як і Христос полюбив вас, і видав за нас Само́го Себе, як дар і жертву Богові на приємні па́хощі. **3** А розпуста та не́чисть усяка й заже́рливість нехай навіть не згадуються поміж вами, як ли́чить святим, **4** і гидо́та, і марносло́вство або жарти, що непристойні вам, але краще дя́кування. **5** Знайте бо це, що жоден розпу́сник, чи нечистий, або заже́рливий, що він ідоля́нин, не має спа́дку в Христовому й Божому Царстві! **6** Нехай вас не зво́дить ніхто словами марно́тними, бо гнів Божий приходить за них на неслухня́них, — **7** тож не будьте їм спільниками! **8** Ви бо були колись те́мрявою, тепер же ви світло в Господі, — поводьтеся, як діти світла, **9** бо плід світла знахо́диться в кожній добростї, і праведності, і правді. **10** Допевня́йтеся, що приємне для Господа, **11** і не беріть участи в неплідних ділах те́мряви, а краще й докоряйте. **12** Бо соромно навіть казати про те, що роблять вони потаємно! **13** Усе ж те, що світлом докоряється, стає явне, бо все, що явне стає, то світло. **14** Через це то й говорить: „Сплячий, вставай, і воскре́сни із мертвих, — і Христос освїтлить тебе!“ **15** Отож, уважайте, щоб поводитися обере́жно, не як немудрі, але як мудрі, **16** використо́вуючи час, — дні бо лукаві! **17** Через це не будьте нерозумні, але розумійте, що́ є воля Господня. **18** І не впивайтесь вином, в якому розпуста, але краще напо́внюйтесь Духом, **19** розмовляючи поміж собою псалма́ми, і гімнами, і пісня́ми духовними, співаючи й граючи в серці своєму для Господа, **20** дякуючи за́вжди за все Богові й Отцеві в Ім'я́ Господа нашого Ісуса Христа, **21** ко́рячися один о́дному у Христовім страху́. **22** Дружи́ни, — корїться своїм чоловікам, як Господе́ві, — **23** бо чоловік — голова дружи́ни, як і Христос — Голова Церкви, Сам Спаситель тіла! **24** І як ко́риться Церква Христові, так і дружи́ни своїм чоловікам у всьо́му. **25** Чоловіки, — любіть своїх дружи́н, як і Христос полюбив Церкву, і віддав за неї Себе, **26** щоб її освятити, очистивши водяним ку́пелем у слові, **27** щоб поставити її Собі славною Церквою, що не має плями чи вади, чи чогось такого, але щоб була́ свята й непорочна! **28** Чоловіки повинні любити дружи́н своїх так, як власні тіла, бо хто любить дружи́ну свою, той любить самого себе. **29** Бо нико́ли ніхто не зненави́дів власного тіла, а годує та гріє його, як і Христос Церкву, **30** бо ми — члени Тіла Його від тіла Його й від кості́й Його! **31** „Покине тому́ чоловік батька й матір, і пристане до дружи́ни своєї, — і бу́дуть обоє вони одним тілом“. **32** Ця таємниця велика, — а я говорю́ про Христа та про Церкву! **33**

Отже, нехай кожен зокре́ма із вас любить так свою дружи́ну, як самого себе, а дружи́на нехай боїться свого чоловіка!

6 Діти, — слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливе! **2** „Шануй свого батька та матір“— це перша заповідь з обі́тницею, — **3** „щоб добре вело́ся тобі, і щоб ти був на землі довголітній!“ **4** А батьки, — не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напомина́нні й остере́женні Божому! **5** Раби, — слухайтеся тілесних панів зо стра́хом і тремті́нням у простоті́ серця вашого, як Христа! **6** Не працюйте тільки про лю́дське око, немов чоловіковго́дники, а як раби Христові, чиніть від душі волю Божу, **7** служіть із зичли́вістю, немов Господе́ві, а не лю́дям! **8** Знайте, що кожен, коли зробить що добре, те саме оде́ржить від Господа, чи то раб, чи то вільний. **9** А пани, — чиніть їм те са́ме, занеха́ювши погро́зи, знайте, що для вас і для них є на небі Госпо́дь, а Він на обличчя не дивиться! **10** Наре́шті, мої брати, зміцняйтеся Господом та могу́тністю сили Його! **11** Зодягніться в повну Божу зброю, щоб могли ви стати проти хи́трощів диявольських. **12** Бо ми не маємо боротьби проти крови та тіла, але проти початків, проти вла́ди, проти світоправителів цієї те́мряви, проти піднебесних ду́хів зло́би. **(aiōn g165)** **13** Через це візьміть повну Божу збро́ю, щоб могли ви дати о́пір дня злого, і, все виконавши, витримати. **14** Отже, стійте, підперезавши сте́гна свої правдою, і зодягнувшись у броню́ праведности, **15** і взувши ноги в готовість Єва́нгелії миру. **16** А найбільш над усе візьміть щита́ віри, яким зможете погасити всі огне́нні стрі́ли лукавого. **17** Візьміть і шоло́ма спасіння, і меча духовного, який є Слово Боже. **18** Усякою молитвою й благанням кожного ча́су моліться у Дусі, а для того пильнуйте з повною витрива́лістю та молитвою за всіх святих, **19** і за мене, щоб да́не було́ мені слово відкрити уста́ свої, і зо сміливістю провіщати таємницю Єва́нгелії, **20** для якої посо́л я в кайда́нах, щоб смілі́во про неї звіщати, як належить мені. **21** А щоб знали і ви щось про мене, та що́ я роблю́, то все вам розпові́сть Тихи́к, улю́блений брат і в Господі вірний служи́тель, **22** якого послав я до вас на це са́ме, щоб довідалися ви про нас, і щоб ваші серця він пото́шив. **23** Мир брата́м і любов із вірою від Бога Отця й Господа Ісуса Христа! **24** Благода́ть зо всіма́, що незмінно люблять Господа нашого Ісуса Христа! Амі́нь.

До филип'ян

1 Павло й Тимофі́й, раби Христа Ісуса, до
всіх святих у Христі Ісусі, що знаходяться
в Фили́пах, з епи́скопами та дияко́на́ми: **2**
благода́ть вам і мир від Бога, Отця нашого, і
Господа Ісуса Христа́! **3** Дякую Богові своєму
при кожній згадці про вас, **4** і за́вжди в усякій
молитві своїй за всіх вас чиню́ я молитву з
ра́дощами, — **5** за участь вашу в Єва́нгелії
від першого дня аж дотепе́р. **6** Я певний
того, що той, хто в вас розпочав добре ді́ло,
виконає його аж до дня Христа Ісуса. **7** Бо то
справедливо мені ду́мати це про всіх вас,
бо я маю вас у серці, а ви всі в кайда́нах
моїх, і в обороні, і в утве́рдженні Єва́нгелії
— спільники мої в благодаті. **8** Бо Бог мені
свідок, що тужу́ я за вами всіма́ в сердечній
любові Христа Ісуса. **9** І молюсь я про те,
щоб ваша любов примножа́лась ще більше та
більше в пізна́нні й усякім дослі́дженні, **10**
щоб ви досліджували те, що краще, щоб чисті
та ці́лі були Христового дня, **11** напо́внені
плодів праведности через Ісуса Христа, на
славу та на хвалу Божу. **12** Бажаю ж я,
браття, щоб ві́дали ви, що те, що сталось
мені, вийшло більше на успіх Єва́нгелії, **13** бо
в усій прето́рії та всім іншим стали відо́мі
кайда́ни мої за Христа. **14** А багато братів
у Господі через кайда́ни мої посмілі́ли та
ще більше відва́жилися Слово Боже звіщати
безстрашно. **15** Одні, правда, і через за́здрощі
та колотне́чу, другі ж із доброї волі Христа
проповідують; **16** а інші з любови, зна́ючи,
що я поставлений на оборону Єва́нгелії; **17** а
інші через пі́дступ звіщають Христа нещиро,
ду́маючи, що додаду́ть тягару́ до кайда́нів
моїх. **18** Але що ж? У всякому разі, чи
облудно, чи щиро, Христос проповідується, а
тим я радію та й бу́ду радіти. **19** Бо знаю, що
це бу́де мені на спасі́ння через вашу молитву
й допомогу Духа Ісуса Христа, **20** через
чека́ння й надію мою, що я ні в чо́му не бу́ду
посоро́млений, але ці́лою смілі́вістю, як
за́вжди, так і тепер Христос буде звели́чений
у тілі моїм, чи то життям, чи то смертю. **21**
Бо для мене життя — то Христос, а смерть
— то надба́ння. **22** А коли життя в тілі — то
для мене плід ді́ла, то не знаю, що́ вибрати.
23 Тягнуть мене одне й друге, хоч маю я
бажа́ння померти та бути з Христом, бо
це значно ліпше. **24** А щоб полишатися в
тілі, то це потрібніш ради вас. **25** І оце знаю
певно, що зали́шусь я, і пробува́тиму з вами
всіма́ вам на ко́ристь та на ра́дощі в вірі, **26**
щоб ваша хвала́ через мене примно́жилася
в Христі Ісусі, коли зно́ву прийду́ я до
вас. **27** Тільки живіть згідно з Христовою
Єва́нгелією, щоб, — чи прийду́ я й побачу
вас, чи й не бувши — почув я про вас, що ви
стоїте́ в однім дусі, бо́рючись однодушно за
віру єва́нгельську, **28** і ні в чо́му не боячи́ся
противників; це їм доказ загибелі, вам же
спасі́ння. А це від Бога! **29** Бо вчинено вам за
Христа доброді́йство, — не тільки вірувати в
Нього, але і страждати за Нього, **30** маючи
таку саму боротьбу́, яку ви бачили в мені, а
тепер чуєте про мене.

2 Отож, коли є в Христі яка заохо́та, коли
є яка потіха любови, коли є яка спільно́та
духа, коли є яке серце та милосердя, **2**
то допо́вніть радість мою: щоб ду́мали ви
одне й те, щоб мали ту саму любов, одну
згоду й один розум! **3** Не робіть нічого
пі́дступом або з чванли́вости, але в покорі
майте один о́дного за більшого від себе. **4**
Нехай кожен дбає не про своє, але кожен
і про інших. **5** Нехай у вас будуть ті самі
думки́, що й у Христі Ісусі! **6** Він, бувши
в Божій поді́бі, не вважав за захва́т бути
Богові рівним, **7** але Він ума́лив Самого Себе,
прийнявши вигляд раба, ставши подібним
до люди́ни; і подобою ставши, як люди́на,
8 Він упоко́рив Себе, бувши слухня́ний аж
до смерти, і то смерти хресної. **9** Тому й
Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я́, що
вище над кожне ім'я́, **10** щоб перед Ісусовим
Ім'я́м вклонялося кожне коліно небесних,
і зе́мних, і підзе́мних, **11** і щоб кожен язик
визнавав: Ісус Христос — то Госпо́дь, на славу
Бога Отця! **12** Отож, мої лю́бі, як ви за́вжди
слухня́ні були не тільки в моїй присутності,

але значно більше тепер, у моїй відсутності, зо стра́хом і тремті́нням виконуйте своє спасі́ння. 13 Бо то Бог викликає в вас і хоті́ння, і чин за доброю волею Своєю. 14 Робіть усе без нарика́ння та сумніву, 15 щоб були ви бездоганні та щирі, „невинні діти Божі серед лукавого та розпусного роду“, що в ньому ви сяєте, як світла в світі, 16 додержуючи слово життя на похвалу́ мені в день Христа, що я біг не нада́рмо, що я працював не нада́рмо. 17 Та хоч і стаю я жертвою при жертві і при службі вашої віри, я радію та тішуся ра́зом із вами всіма́. 18 Тіштесь тим самим і ви, і тіштеся ра́зом зо мною! 19 Надіюся в Господі Ісусі незаба́ром послати до вас Тимофія, щоб і я зміцнів духом, розізнавши про вас. 20 Бо я однодýмця не маю ні о́дного, щоб щиріше подбав він про вас. 21 Усі бо шукають свого́, а не Христового Ісусового. 22 Та ви знаєте до́свід його, бо він, немов ба́тькові син, зо мною служив для Єва́нгелії. 23 Отже, маю надію негайно послати цього́, як тільки довідаюся, що бу́де зо мною. 24 Але в Господі маю надію, що й сам незаба́ром прибу́ду до вас. 25 Але я вважав за потрібне послати до вас брата Епафроди́та, свого співробітника та співбойовника́, вашого апо́стола й служи́теля в потребі моїй, 26 бо він побивався за вами всіма́, і сумував через те, що ви чули, що він хворува́в. 27 Бо смертельно він був хворував. Але змилувався Бог над ним, і не тільки над ним, але й надо мною, щоб я смутку на смуток не мав. 28 Отож, тим швидше послав я його, щоб тішились ви, його зно́ву побачивши, і щоб без смутку я був. 29 Тож прийміть його в Господі з повною радістю, і майте в пошані таких, 30 бо за діло Христове набли́зився був аж до смерти, наражаючи на небезпеку життя, щоб допо́внити ваш неста́ток служі́ння для мене.

3 Зрештою, браття мої, радійте у Господі! Писати вам те саме не прикро мені, а для вас це навча́льне. 2 Стережіться собак, — стережіться працівникі́в лихих, стережіться обрі́зання! 3 Бо обрі́зання — то ми, що слу́жимо Богові духом, а хвалимося Христом Ісусом, і не кладемо надії на тіло, 4 хоч і я міг би мати надію на тіло. Як хто інший на тіло надіятись ду́має, то тим більше я, — 5 обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїля, з племени Веніяминового, єврей із євреїв, фарисей за Законом. 6 Через горли́вість я був переслідував Церкву, бувши невинний, щодо праведности в Законі. 7 Але те, що́ для мене було́ за надба́ння, те ради Христа я за втрату вважав. 8 Тож усе я вважаю за втрату ради переважного позна́ння Христа Ісуса, мого Господа, що я ради Нього відмовився всього́, і вважаю все за сміття́, щоб придбати Христа, 9 щоб знайтися в Нім не з власною праведністю, яка від Зако́ну, але з тією, що з віри в Христа, праведністю від Бога за вірою, 10 щоб пізнати Його й силу Його воскресіння, та участь у му́ках Його, уподо́блюючись Його смерті, 11 аби досягнути я́кось воскресіння з мертвих. 12 Не тому́, що я вже досягнув, або вже вдоскона́лився, але пра́гну, чи не досягну́ я того, чим і Христос Ісус досягнув був мене. 13 Браття, я себе не вважаю, що я досягну́в. Та тільки, забуваючи те, що поза́ду, і спішачи́ до того, що попе́реду, 14 я женусь до мети за нагородою високого по́клику Божого в Христі Ісусі. 15 Тож усі, хто досконалий, ду́маймо це; коли ж ду́маєте ви щось інше, то Бог вам відкриє й це. 16 Та до чо́го дійшли ми, поступаймо в тім самім далі. 17 Будьте до мене подібні, браття, і дивіться на тих, хто пово́диться так, як маєте ви за взір нас. 18 Багато бо хто, що про них я вам часто казав, а тепер говорю́ навіть пла́чучи, пово́дяться, як вороги хреста Христового. 19 Їхній кінець — то загибіль, шлу́нок — їхній бог, а слава — в їхньому соромі... Вони ду́мають тільки про зе́мне! 20 Життя ж наше на небі, звідки ждемо́ й Спаси́теля, Господа Ісуса Христа, 21 Який перемінить тіло нашого пони́ження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі.

4 Отож, мої браття улю́блені, за якими так сильно тужу́, моя радосте й ві́нче, — так у

Господі стійте, улю́блені! **2** Благаю Евóдію, благаю й Синти́хію — ду́мати однаково в Господі. **3** Так, благаю й тебе, това́ришу вірний, допомагай тим, хто в боротьбі за Єва́нгелію помагали мені та Кли́ментові й іншим моїм співробі́тникам, яких име́ння записані в Книзі Життя. **4** Радійте в Господі за́всіди, і зно́ву кажу́: радíйте! **5** Ваша ла́гідність хай буде відо́ма всім лю́дям. Господь близько! **6** Ні про що не турбуйтесь, а в усьо́му нехай виявля́ються Богові ваші бажа́ння молитвою й проха́нням з подякою. **7** І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки́ у Христі Ісусі. **8** Наоста́нку, браття, що́ тільки правдиве, що́ тільки чесне, що тільки праведне, що́ тільки чисте, що тільки любе, що́ тільки гíдне хвали́, коли яка чесно́та, коли яка похвала́, — ду́майте про це! **9** Чого ви від мене й навчилися, і прийняли́, і чули та бачили, — робіть те! І Бог миру буде з вами! **10** Я ве́льми потішився в Господі, що справді ви вже нови́х сил набули́ піклува́тись про мене; ви й давніш піклува́лись, та ча́су сприя́тливого ви не мали. **11** Не за нестатком кажу́, бо навчився я бути задово́леним із то́го, що маю. **12** Умію я й бути в упоко́ренні, умію бути й у достатку. Я привчився до всьо́го й у всім: насища́тися й голод терпіти, мати достаток і бути в недостачі. **13** Я все мо́жу в Тім, Хто мене підкріпляє, — в Ісусі Христі. **14** Тож ви добре зробили, що участь узяли́ в моїм горі. **15** І знаєте й ви, филип'я́ни, що на поча́тку благові́стя, коли я з Македонії вийшов, не прилучилась була́ жо́дна Церква до справи дава́ння й прийма́ння для мене, самі тільки ви, **16** що і раз, і вдруге мені на потреби мої посилали й до Солу́ня. **17** Кажу́ це не тому́, щоб шукав я дава́ння, — я шукаю плоду, що примно́жується на річ вашу. **18** Та все я одержав, і маю достаток. Маю повно, прийнявши від Епафроди́та, що́ ви послали, як па́хощі запашні́, жертву приємну, Богові вгодну. **19** А мій Бог нехай ви́повнить вашу всяку потребу за Своїм багатством у Славі, у Христі Ісусі. **20** А Богові й нашому Отцеві слава на віки віків. Амі́нь. **(aiōn g165)** **21** Вітайте кожного святого у Христі Ісусі. Вітають вас браття, присутні зо мною. **22** Вітають вас усі святі, а найбільше ті, хто з ке́саревого дому. **23** Благода́ть Господа Ісуса Христа зо всіма́ вами! Амі́нь.

До колоссян

1 Павло, із волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
і брат Тимофі́й **2** до святих і вірних братів
у Христі, що в Коло́сах: благода́ть вам і мир
від Бога, Отця нашого! **3** Ми дякуємо Богові,
Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, за́вжди
за вас мо́лячись, **4** прочувши про вашу віру в
Христа Ісуса та про любов, яку маєте до всіх
святих **5** через надію, пригото́вану в небі
для вас, що про неї давніше ви чули в слові
правди Єва́нгелії, **6** що до вас прибула́, і на
ці́лому світі плодоно́сна й росте, як і в вас, з
того дня, коли ви почули й пізнали благодать
Божу в правді. **7** Отак ви і навчилися від
Епа́фра, улю́бленого співробі́тника нашого,
що за вас він вірний служитель Христа,
8 що й виявив нам про вашу духовну
любов. **9** Через це то й ми з того дня, як
почули, не перестаємо молитись за вас та
просити, щоб для пізна́ння волі Його були́
ви напо́внені всякою мудрістю й розумом
духовним, **10** щоб ви пово́дилися нале́жно
щодо Господа в усякому дого́дженні, в
усякому доброму ді́лі прино́сячи плід і
зростаючи в пізна́нні Бога, **11** зміцняючись
усякою силою за могутністю слави Його
для всякої витрива́лости й довготерпі́ння
з радістю, **12** дя́куючи Отцеві, що вчинив
нас достойними участи в спа́дщині святих у
світлі, **13** що визволив нас із вла́ди те́мряви й
переставив нас до Царства Свого улю́бленого
Сина, **14** в Якім маємо відку́плення і
про́щення гріхів. **15** Він є образ невиди́мого
Бога, ро́джений перш усякого тво́рива. **16**
Бо то Ним ство́рено все на небі й на землі,
види́ме й невиди́ме, чи то престоли, чи то
госпо́дства, чи то влади, чи то начальства, —
усе через Нього й для Нього створено! **17** А
Він є перший від усього, і все в Нім стоїть.
18 І Він — Голова тіла, Церкви. Він початок,
перворо́джений з мертвих, щоб у всьому Він
мав пе́ршенство. **19** Бо вгодно було́, щоб у
Нім перебува́ла вся повнота́, **20** і щоб Ним
поєднати з Собою все, примиривши кров'ю
хреста Його, через Нього, чи то зе́мне, чи то
небесне. **21** І вас, що були́ колись відчужені
й вороги думкою в злих учинках, **22** тепер
же примирив смертю в лю́дському тілі Його,
щоб учинити вас святими, і непорочними, і
неповинними перед Собою, **23** якщо тільки
пробува́єте в вірі твердо́ та ста́лі, і не
відпадаєте від надії Єва́нгелії, що ви чули її,
яка проповідана всьому створі́нню під небом,
якій я, Павло, став служи́телем. **24** Тепер я
радію в стражда́ннях своїх за вас, і доповнюю
недостачу скорбо́ти Христової і тілі своїм за
тіло Його, що воно — Церква; **25** якій я став
служи́телем за Божим зря́дженням, що для
вас мені дане, щоб виконати Слово Боже, —
26 Таємницю, захо́вану від віків і поколінь,
а тепер виявлену Його святим, **(aiōn g165)** **27**
що їм Бог захотів показати, яке багатство
слави цієї таємниці між поганами, а вона
— Христос у вас, надія слави! **28** Його ми
проповідуємо, нагадуючи кожній люди́ні й
навчаючи кожну люди́ну всякої мудрости,
щоб учинити кожну люди́ну досконалою
в Христі. **29** У то́му й працюю я, борючи́ся
силою Його, яка сильно діє в мені.

2 Я хо́чу, щоб ви знали, яку велику боротьбу
я маю за вас і за тих, хто в Лаодики́ї, і за
всіх, хто не бачив мого тіле́сного обличчя. **2**
Хай потішаться їхні серця́, у любові пое́днані,
для всякого багатства повного розуміння,
для пізна́ння таємниці Бога, Христа, **3** в
Якому всі скарби премудрости й пізна́ння
заховані. **4** А це говорю́, щоб ніхто вас не
звів фальшивими доводами при суперечці.
5 Бо хоч тілом я й неприсутній, та духом
я з вами, і з радістю бачу ваш порядок та
твердість вашої віри в Христа. **6** Отже, як
ви прийняли́ були Христа Ісуса Господа,
так і в Ньому ходіть, **7** бувши вкорі́нені й
збудо́вані на Ньому, та зміцнені в вірі, як вас
на́вчено, збагачуючись у ній з подякою. **8**
Стережіться, щоб ніхто вас не звів філосо́фією
та марно́ю ома́ною за переда́нням лю́дським,
за стихі́ями світу, а не за Христом, **9** бо в
Ньому тілесно живе вся повнота́ Божества́.
10 І ви маєте в Нім повноту́, а Він — Голова
всякої влади й начальства. **11** Ви в Ньому

були́ й обрізані нерукотво́рним обрі́занням, скинувши лю́дське тіло гріховне в Христовім обрі́занні. **12** Ви були з Ним поховані у хрищенні, у Ньому ви й ра́зом воскресли через віру в силу Бога, що Він з мертвих Його воскресив. **13** І вас, що мертві були́ в гріхах та в необрізанні вашого тіла, Він оживив ра́зом із Ним, простивши усі гріхи, **14** знищивши рукописа́ння на нас, що нака́зами було проти нас, — Він із сере́дини взяв його та й прибив його на хресті, **15** роззброївши вла́ди й начальства, сміли́во їх вивів на посміхо́висько, — перемігши їх на хресті! **16** Тож, хай ніхто вас не судить за їжу, чи за питво́, чи за чергове свято, чи за новоме́ісяччя, чи за суботи, — **17** бо це — тінь майбу́тнього, а тіло — Христове. **18** Нехай вас не зводить ніхто уда́ваною покорою та службою ангола́м, вдаючися до того, чого не бачив, нерозважно надимаючись своїм тілесним розумом, **19** а не тримаючись Голови, від Якої все тіло, суглоба́ми й зв'я́зями з'є́днане й зме́іцнене, росте зростом Божим. **20** Отож, як ви вмерли з Христом для стихі́й світу, то чого ви, немов ті, хто в світі живе, пристаєте на постанови: **21** не дотикайся, ані їж, ані рухай, **22** бо то все зни́щиться, як уживати його, — за при́казами та наукою лю́дською. **23** Воно ж має вид мудрости в самовільній службі й покорі та в знеси́люванні тіла, та не має якогось зна́чення, хіба щодо наси́чення тіла.

3 Отож, коли ви воскре́сли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій прави́ці. **2** Ду́майте про те, що вгорі, а не про те, що на землі. **3** Бож ви вмерли, а життя ваше сховане в Бозі з Христом. **4** Коли з'я́виться Христос, наше життя, тоді з'явитеся з Ним у славі і ви. **5** Отож, умертвіть ваші земні члени: розпусту, не́чисть, при́страсть, лиху пожадли́вість та заже́рливість, що вона ідолосло́ження, **6** бо гнів Божий приходить за них на неслухня́них. **7** І ви поміж ними ходили колись, як жили поміж ними. **8** Тепер же відкиньте і ви все оте: гнів, лютість, злобу́, богозневагу, безсоромні слова́ з ваших уст. **9** Не кажіть неправди один на о́дного, якщо скинули з себе люди́ну старода́вню з її вчинками, **10** та зодягнулися в нову́, що відновлюється для пізна́ння за образом Створителя її, **11** де нема ані ге́ллена, ані юдея, обрі́зання та необрі́зання, ва́рвара, ски́та, раба, вільного, — але все та в усьому Христос! **12** Отож, зодягніться, як Божі вибра́нці, святі та улю́блені, у щире милосердя, добротли́вість, покору, ла́гідність, довготерпіння. **13** Терпіть один о́дного, і прощайте собі, коли б мав хто на ко́го оска́рження. Як і Христос вам простив, робіть так і ви! **14** А над усім тим — зодягніться в любов, що вона — союз доскона́лости! **15** І нехай мир Божий панує у ваших серцях, до якого й були ви покликані в одно́му тілі. І вдячними будьте! **16** Слово Христове нехай пробуває в вас рясно, у всякій премудрості. Навчайте та напоумля́йте самих себе! Вдячно співайте у ваших серцях Господе́ві псалми́, гі́мни, духовні пісні́! **17** І все, що тільки робите словом чи ділом, — усе робіть у Ім'я́ Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові й Отцеві. **18** Дружи́ни, — слухайтеся чоловіків своїх, як лицює то в Господі! **19** Чоловіки, — любіть дружи́н своїх, і не будьте сувО́рі до них! **20** Діти, — будьте слухня́ні в усьому батька́м, бо це Господе́ві приємне! **21** Батьки́, — не драту́йте дітей своїх, щоб на дусі не впали вони! **22** Раби, — слухайтеся в усьому тілесних панів, і не працюйте тільки про лю́дське око, немов підле́щуючись, але в простоті серця, боячи́ся Бога! **23** І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господе́ві, а не лю́дям! **24** Знайте, що від Господа при́ймете в нагороду спа́дщину, бо служите ви Господе́ві Христові. **25** А хто кривдить, той одержить за свою кривду. Бо не дивиться Бог на осо́бу!

4 Пани, — виявляйте до рабів справедливість та рівність, і знайте, що й для вас є на небі Госпо́дь! **2** Будьте тривалі в молитві, і пильнуйте з подякою

в ній! 3 Моліться ра́зом і за нас, щоб Бог нам відчинив двері слова, — звіщати таємницю Христову, що за неї я й зв'я́заний, 4 щоб звістив я її, як звіщати належить мені. 5 Пово́дьтеся мудро з чужими, використовуючи час. 6 Слово ваше нехай буде за́вжди ласка́ве, припра́влене сіллю, щоб ви знали, як ви маєте кожному відповідати. 7 Що́ зо мною, то все вам розповіст Тихи́к, улю́блений брат, і вірний служи́тель і співробітник у Господі. 8 Я саме на те його вислав до вас, щоб довідались ви про нас, і щоб ваші серця він потішив, 9 із Они́симом, вірним та улю́бленим братом, який з-поміж вас. Вони все вам розповідя́ть, що́ діється тут. 10 Поздоровлює вас Ариста́рх, ув'я́знений ра́зом зо мною, і Ма́рко, небіж Варна́вин, — що про нього ви дістали нака́зи; як при́йде до вас, то прийміть його, — 11 теж Ісус, на прізвище Юст, — вони із обрізаних. Для Божого Царства — єдині вони співробітники, що були́ мені втіхою. 12 Поздоровлює вас Епафра́с, що з ваших, раб Христа Ісуса. Він за́вжди обстоює вас у молитвах, щоб ви досконалі були та напо́внені всякою Божою волею. 13 І я свідчу за нього, що він має велику горли́вість про вас та про тих, що знахо́дяться в Лаодикії та в Гієрапо́лі. 14 Вітає вас Лука́, улю́блений лікар, та Дима́с. 15 Привітайте братів, що в Лаодикії, і Німфа́на, і Церкву домашню його́. 16 І як бу́де прочи́таний лист цей у вас, то зробіть, щоб прочитаний був він також у Церкві Лаодикійській, а того, що написаний з Лаодикії, прочитайте і ви. 17 Та скажіть Архіпові: „Доглядай того служіння, що прийняв його в Господі, щоб ти його ви́конав!“ 18 Привітання моєю рукою Павловою. Пам'ятайте про пу́та мої! Благодать Божа нехай буде з вами! Амінь.

1 до солунян

1 Павло й Силуа́н та Тимофій до Церкви
Соли́нської в Бозі Отці й Господі Ісусі
Христі: благода́ть вам і мир! **2** Ми
дякуємо Богові за́вжди за всіх вас, згадуючи
вас у наших моли́твах. **3** Ми згадуємо
безпереста́нку про ваше ді̂ло віри, і про
працю любови, і про терпіння надії на
Господа нашого Ісуса Христа, перед Богом
і Отцем нашим, **4** зна́ючи, Богом улю́блені
браття, про ваше обра́ння. **5** Бо наша
Єва́нгелія не була́ для вас тільки у слові, а й у
силі, і в Дусі Святім, і з великим упе́вненням,
як знаєте ви, які ми були́ поміж вами для
вас. **6** І ви стали наслідувачі нам і Господе́ві,
слово прийнявши в великому утискові з
радістю Духа Святого, **7** так що ви стали
взірце́м для всіх віруючих у Македонії та в
Ахаї. **8** Бо проне́слося Слово Господнє від
вас не тільки в Македонії та в Ахаї, а й до
кожного міста прийшла ваша віра в Бога,
так що вам непотрібно казати чого́сь. **9** Вони
бо звіщають про нас, який був при́хід наш до
вас, і як ви наверну́лись до Бога від і̂долів,
щоб служити живому й правдивому Богові,
10 і з неба очікувати Сина Його, що Його
воскресив Він із мертвих, Ісуса, що визволює
нас від майбу́тнього гніву.

2 Самі бо ви знаєте, браття, прихід наш до
вас, що не марни́й він був. **2** Та хоч ми
нате́рпілися перед тим, і дізнали зневаги в
Фили́пах, як знаєте, проте ми відва́жилися
в нашім Бозі звіщати вам Божу Єва́нгелію
з великою боротьбою. **3** Бо покли́кання
наше було не з обмани, ані з нечи́стости,
ані від лука́вства, **4** але, як Бог визнав нас
гідними, щоб нам доручити Єва́нгелію, ми
говоримо так, не лю́дям дого́джуючи, але
Богові, що випробо́вує наші серця. **5** Ми сло́ва
підле́сливого не вживали нико́ли, як знаєте,
і не винні в заже́рливості. Бог свідок тому́! **6**
Не шукаємо ми слави в людей, ані в вас, ані
в інших. **7** Хоч могли ми поту́жними бути,
як Христові апо́столи, але ми серед вас були
тихі, немов годува́льниця та, яка доглядає
дітей своїх. **8** Так бувши ласка́ві до вас, хотіли
ми вам передати не тільки Божу Єва́нгелію,
але й ду́ші свої, бо були́ ви улю́блені нам. **9**
Бо ви пам'ятаєте, браття, наше стру́днення й
уто́му: день і ніч ми робили, щоб жодного з
вас не обтя́жити, і проповідували вам Божу
Єва́нгелію. **10** Ви свідки та Бог, як свято,
і праведно, і бездога́нно пово́дилися ми
між вами, віруючими! **11** Бож знаєте ви,
як кожного з вас, немов ба́тько дітей своїх
власних, **12** просили ми вас, і намо́влювали
та показували, щоб ви гідно пово́дилися
перед Богом, що покликав вас у Своє Царство
та в славу. **13** Тому́ то й ми дякуємо Богові
безпереста́нку, що, прийнявши почуте від
нас Сло́во Боже, прийняли́ ви не як слово
лю́дське, але — як правдиво то є — Слово
Боже, що й діє в вас, віруючих. **14** Бо стали
ви, бра́ття, наслідувачами Церквам Божим,
що в Юдеї в Христі Ісусі, бо те саме і ви були
ви́терпіли від своїх земляки́в, як і ті від юдеїв,
15 що вбили вони й Господа Ісуса, і пророків
Його, і вигнали нас, і Богові не догоджа́ють, і
супротивні всім лю́дям. **16** Вони забороняють
нам говорити поганам, щоб спаслися, щоб
тим доповня́ти їм за́вжди провини свої.
Але Божий гнів їх спіткає вкінці! **17** А ми,
браття, на короткий часо́к розлучившися з
вами лицем, а не серцем, тим із більшим
бажа́нням силкува́лись побачити ваше лице.
18 Тим то до вас ми хотіли прийти, я, Павло,
раз і двічі, але сатана́ перешкодив був нам.
19 Бо хто нам надія, чи радість, чи вінок
похвали́? Хіба ж то й не ви перед Господом
нашим Ісусом в Його прихо́ді? **20** Бо ви наша
слава та радість!

3 Тому́ то, не сте́рпівши більше, ми схотіли
зостатися в Ате́нах самі, **2** і послали
Тимофі̂я, нашого брата й служи́теля Божого
в Христовій Єва́нгелії, щоб упе́внити вас та
потішити в вашій вірі, **3** щоб ані один не
хитався в цім горі. Самі бо ви знаєте, що
на те нас призначено. **4** Бо коли ми були́
в вас, то казали вам напере́д, що маємо
страждати, як і сталось, і знаєте ви. **5** Тому́ й

я, не сте́рпівши більше, послав довідатись про вашу віру, щоб ча́сом споку́сник вас не спокусив, і труд наш не стався б даре́мний. **6** А тепер, як вернувся від вас Тимофій і приніс нам радісну звістку про віру та вашу любов, і що за́вжди ви маєте добру пам'ять про нас, і бажаєте бачити нас, як і ми вас, **7** через те ми потішились, бра́ття, за вас, у всякому горі та в нашій ну́жді, ради вашої віри. **8** Бо тепер ми живемо́, якщо в Господі ви стоїте́! **9** Яку бо подяку ми мо́жемо Богові дати за вас, за всю радість, що нею ми тїшимося ради вас перед нашим Богом? **10** Ми вдень та вночі ревно мо́лимося, щоб побачити ваше лице та допо́внити те, чого не вистача́є вашій вірі. **11** Сам же Бог і Отець наш, і Господь наш Ісус нехай ви́рівняє нашу дорогу до вас! **12** А в вас хай примно́жить Госпо́дь, і нехай збагати́ть вашу любов один до о́дного, і до всіх, як і наша є до вас! **13** Нехай Він зміцни́ть серця́ ваші невинними в святості перед Богом і нашим Отцем, при прихо́ді Господа нашого Ісуса з усіма́ святими Його́!

4 А далі, бра́ття, просимо вас та благаємо в Господі Ісусі, щоб, як прийняли́ ви від нас, як належить поводитись вам та дого́джувати Богові, — як ви й поводитеся, — щоб у тому ще більше зроста́ли! **2** Бо ви знаєте, які вам нака́зи дали ми Господом Ісусом. **3** Бо це воля Божа, — освя́чення ваше: щоб ви береглись від розпусти, **4** щоб кожен із вас умів тримати начи́ння своє в святості й честі, **5** а не в при́страсній по́хоті, як і „погани, що Бога не знають“. **6** Щоб ніхто не кривдив і не визи́скував брата свого в якійбудь справі, бо ме́сник Госпо́дь за все це, як і перше казали ми вам та засві́дчили. **7** Бо покликав нас Бог не на нечи́стість, але на освя́чення. **8** Отож, хто оце відкида́є, зневажає не люди́ну, а Бога, що нам також дав Свого Духа Святого. **9** А про братолюбство немає потреби писати до вас, бо самі ви від Бога на́вчені люби́ти один о́дного, **10** бо чините те всім брата́м у всій Македонії. Благаємо ж, браття, ми вас, щоб у цьому ще більш ви зростали, **11** і пильно дбали жити спокійно, займатися своїми справами та заробляти своїми руками, як ми вам наказували, **12** щоб ви перед чужими пристойно пово́дилися, і щоб ні від ко́го не залежали! **13** Не хо́чу ж я, браття, щоб не відали ви про поки́йних, щоб ви не сумували, як і інші, що надії не мають. **14** Коли бо ми віруємо, що Ісус був умер і воскрес, так і поки́йних через Ісуса приведе́ Бог із Ним. **15** Бо це ми вам кажемо словом Господнім, що ми, хто живе, хто полишений до прихо́ду Господнього, — ми не попередимо поки́йних. **16** Сам бо Господь із нака́зом, при голосі архáнгола та при Божій сурмі́ зійде з неба, і перше воскре́снуть умерлі в Христі, **17** потім ми, що живемо́ й зоста́лись, бу́демо схо́плені ра́зом із ними на хмарах на зу́стріч Господню на повітрі, і так за́всіди бу́демо з Господом. **18** Отож, потішайте один о́дного цими словами!

5 А про часи́ та про по́ри, брати, не потрібно писати до вас, **2** бо самі ви докладно те знаєте, що при́йде день Господній так, як злодій вночі. **3** Бо коли говоритимуть: „Мир і безпечність“, тоді несподівано при́йде заги́біль на них, як му́ка тієї, що носить в утро́бі, — і вони не втечуть! **4** А ви, браття, не в те́мряві, щоб той день захопи́в вас, як злодій. **5** Бо ви всі сини світла й сини дня. Не належимо ми ночі, ні те́мряві. **6** Тож не бу́демо спати, як інші, а пильнуймо та будьмо твере́зі! **7** Ті бо, що сплять — сплять уночі, а ті, що напиваються — вночі напиваються. **8** А ми, що належимо дневі, будьмо тверезі, зодягнувшися в броню́ віри й любови, та в шоло́м надії спасі́ння, **9** бо Бог нас не призна́чив на гнів, але щоб спасі́ння оде́ржали Господом нашим Ісусом Христом, **10** що помер був за нас, щоб, чи пильнуємо ми чи спимо́, укупі з Ним ми жили́. **11** Утішайте тому́ один о́дного, і збудо́вуйте один о́дного, — як і чините ви! **12** Благаємо ж, бра́ття, ми вас, — шануйте тих, що працюють між вами, і в вас старшину́ють у Господі, і навчають вас вони, **13** і в великій любові їх майте за їхню працю. Між собою

заховуйте мир! **14** Благаємо ж, бра́ття, ми
вас: напоумля́йте непорядних, потішайте
малодушних, підтримуйте слаби́х, усім
довготерпіть! **15** Глядіть, щоб ніхто нико́му
не віддавав злом за зло, але за́вжди дбайте
про добро один для о́дного й для всіх! **16**
За́вжди радійте! **17** Безперестанку моліться!
18 Подяку складайте за все, бо така Божа
воля про вас у Христі Ісусі. **19** Духа не
вгаша́йте! **20** Не горду́йте пророцтвами! **21**
Усе досліджуючи, тримайтеся доброго! **22**
Стережіться лихого в усякому ви́гляді! **23**
А Сам Бог миру нехай осв'я́тить вас цілко́м
доскона́ло, а непору́шений дух ваш, і душа,
і тіло нехай непорочно збере́жені бу́дуть
на при́хід Господа нашого Ісуса Христа! **24**
Вірний Той, Хто вас кличе, — Він і вчинить
оте! **25** Бра́ття, моліться за нас! **26** Привітайте
всю бра́ттю святим поцілунком! **27** Заклинаю
вас Господом, — цього листа прочитати
перед усіма́ братами! **28** Благода́ть Господа
нашого Ісуса Христа нехай буде з вами.
Амі̂нь!

2 до солунян

1 Павло, і Силуа́н, і Тимофій до Солунської
Церкви в нашім Бозі Отці й Господі Ісусі
Христі: **2** благода́ть вам і мир від Бога Отця й
Господа Ісуса Христа! **3** Ми за́вжди повинні
подяку складати за вас Богові, бра́ття, як
і годи́ться, бо сильно росте віра ваша, і
примно́жується любов кожного з усіх вас
один до о́дного. **4** Так що ми самі хва́лимось
вами по Божих Церквах за ваші стражда́ння
та віру в усіх пересл1́дуваннях ваших та в
у́тисках, що їх переносите ви. **5** А це доказ
праведного Божого су́ду, щоб стали ви гідні
Божого Царства, що за нього й страждаєте
ви! **6** Бо то справедливе в Бога — віддати
утиском тим, хто вас утискає, **7** а вам, хто
утиски терпить, відпочи́нок із нами, коли
з'я́виться з неба Господь Ісус з а́нголами
сили Своєї, — **8** „в огні полум'я́ному, що
даватиме помсту на тих, хто Бога не знає, і
не слухає“Єва́нгелії Господа нашого Ісуса.
9 Вони кару при́ймуть, — вічну поги́біль
від лиця Господнього та від слави поту́ги
Його, **(aiōnios g166)** **10** як Він при́йде того дня
просла́витися в Своїх святих, і стати дивним
у всіх віруючих, бо свíдчення наше знайшло
віру між вами. **11** За це ми й молимось
за́вжди за вас, щоб наш Бог учинив вас
гідними покли́кання, і міццю напо́внив усю
добру волю до́брости й ді́ло віри, **12** щоб
просла́вилося Ім'я́ Господа нашого Ісуса в
вас, а ви в Ньому, за благода́ттю Бога нашого
й Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж, бра́ття, ми вас, щодо прихо́ду
Господа нашого Ісуса Христа й нашого
згрома́дження до Нього, **2** щоб ви не
хвилювалися зараз умом та не жахались ані
через духа, ані через слово, ані через листа,
що він ніби від нас, — ніби вже настав день
Господній. **3** Хай ніхто жодним способом
вас не зведе́! Бо той день не настане, аж
перше при́йде відсту́плення, і ви́явиться
беззако́нник, призна́чений на погибіль, **4**
що противиться та несеться над усе, зване
Богом чи свя́тощами, так що в Божому храмі
він сяде, як Бог, і за Бога себе видаватиме. **5**
Чи ви не пам'ятаєте, як, ще в вас живши, я
це вам говорив? **6** І тепер ви знаєте, що́ саме
не допускає з'явитись йому своєчасно. **7** Бо
вже діється таємни́ця беззако́ння; тільки
Той, Хто трима́є тепер, буде тримати, аж
поки не бу́де усу́нений Він із сере́дини. **8** І
тоді то з'явиться той беззаконник, що його
Госпо́дь Ісус заб'є Духом уст Своїх і знищить
з'я́вленням прихо́ду Свого. **9** Його прихід —
за чином сатани — буде з усякою силою й
зна́ками та з неправдивими чу́дами, **10** і з
усякою обманою неправди між тими, хто
гине, бо любови правди вони не прийняли́,
щоб їм спастися. **11** І за це Бог пошле їм
дію обмани, щоб у неправду повірили, **12**
щоб стали засу́джені всі, хто не вірив у
правду, але полюбив неправедність. **13** А
ми за́вжди повинні дякувати Богові за вас,
улю́блені Господом бра́ття, що Бог вибрав
вас споча́тку на спасíння освя́ченням Духа
та вірою в правду, **14** до чого покликав Він
вас через нашу Єва́нгелію, щоб отримати
славу Господа нашого Ісуса Христа. **15** Отже,
бра́ття, стійте й тримайтеся переда́нь, яких
ви навчились чи то словом, чи нашим
посла́нням. **16** Сам же Госпо́дь наш Ісус
Христос і Бог Отець наш, що нас полюбив
і дав у благода́ті вічну потіху та добру
надію, — **(aiōnios g166)** **17** нехай ваші серця Він
потíшить, і нехай Він зміцнить вас у всякому
доброму ділі та в слові!

3 Наостанку, моліться, бра́ття, за нас, щоб
ши́рилось Слово Господнє та сла́вилось,
як і в вас, **2** і щоб ми ви́зволилися від злих
та лукавих людей, бо віра — не в усіх. **3** І
вірний Господь, що зміцнить вас і збереже
від лукавого. **4** А про вас покладаємо надію на
Господа, що й чините ви, і чинити бу́дете те,
що наказуємо вам. **5** Госпо́дь же нехай серця
ваші спряму́є на Божу любов та терпеливість
Христову! **6** А ми вам наказуємо, браття,
Ім'я́м Господа Ісуса Христа, щоб ви цура́лися
кожного брата, що живе по-леда́чому, а не за
переда́нням, яке прийняли́ ви від нас. **7** Самі
бо ви знаєте, як належить наслідувати нас. Бо

ми поміж вами не си́дні справля́ли, **8** і хліба
не їли ні в ко́го даремно, але в перевто́мі
й напру́женні день і ніч працювали, щоб
не бути нико́му із вас тягаре́м, **9** не тому́,
щоб ми вла́ди не мали, але щоб себе за
взірця́ дати вам, щоб нас ви наслідували.
10 Бо коли ми в вас перебува́ли, то це вам
наказували, що як хто працювати не хоче, —
нехай той не їсть! **11** Бо ми чуємо, що дехто
між вами живуть по-леда́чому, — нічого не
роблять, а тільки вдають, ніби роблять. **12**
Таким ми наказуємо та благаємо Господом
нашим Ісусом Христом, щоб мо́вчки вони
працювали та власний хліб їли. **13** А ви,
бра́ття, не вто́млюйтеся, коли чините добре.
14 Коли ж хто не послухає нашого слова
через цього листа, заува́жте того, і не майте
з ним зносин, щоб він був посоромлений. **15**
Та не майте його за неприятеля, а навчайте,
як брата. **16** А Сам Госпо́дь миру нехай
за́вжди дасть вам мир усяким способом.
Госпо́дь з вами всіма́! **17** Привіт вам моєю
рукою Павловою, — це править за знака
в усякім листі. Так пишу́ я. **18** Благодать
Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з
вами всіма́! Амі̂нь.

1 Тимофію

1 Павло, апо́стол Христа Ісуса, з волі Бога, Спасителя нашого й Христа Ісуса, надії нашої, **2** до Тимофі́я, щирого сина за ві́рою: благода́ть, милість, мир від Бога Отця і Христа Ісуса, Господа нашого! **3** Як я йшов у Македо́нію, я тебе вблага́в був позостатися в Ефе́сі, щоб ти декому наказав не навчати іншої науки, **4** і не зверта́ти уваги на ви́гадки й на родоводи безкраї, що викликують більше сварки́, ніж збудува́ння Боже, що в вірі воно. **5** Ціль же нака́зу — любов від чистого серця, і доброго сумління, і нелукавої віри. **6** Дехто в тім прогрішили були та вдалися в пустомо́вність, — **7** вони забажали бути вчителями Зако́ну, — та не розуміли ні того, що́ говорять, ні про що запевня́ють. **8** А ми знаємо, що добрий Зако́н, коли хто зако́нно вживає його, **9** та ві́дає те, що Зако́н не покладений для праведного, але для беззако́нних та для неслухня́них, нечестивих і грішників, безбожних та нечистих, для зневажників батька та зневажників матері, для душогубців, **10** розпусників, мужоложників, розбійників, неправдомовців, кривоприсяжників, і для всього іншого, що противне здоровій науці, **11** за славною Єва́нгелією блаженного Бога, яка мені зві́рена. **12** Я дяку складаю Тому, Хто зміцнив мене, — Христу Ісусу, Господу нашому, що мене за вірного визнав і поставив на службу, **13** мене, що давніше був богозневажник, і гнобите́ль, і напасни́к, але був помилуваний, бо я те чинив нетяму́чий у невірстві. **14** І бага́то збільши́лась у мені благодать Господа нашого з вірою та з любов'ю в Христі Ісусі. **15** Вірне це слово, і гі́дне всякого прийняття́, що Христос Ісус прийшов у світ спасти́ грішних, із яких перший — то я. **16** Але я тому́ був помилуваний, щоб Ісус Христос на першім мені показав усе довготерпіння, для при́кладу тим, що мають увірувати в Нього на вічне життя. **(aiōnios g166)** **17** А Цареві віків, нетлінному, невиди́мому, єдиному Богові честь і слава на вічні віки. Амінь. **(aiōn g165)** **18** Цього нака́за я передаю тобі, сину мій Тимофіє, за тими пророцтвами, що про тебе давніше були, щоб ними провадив ти добру війну, **19** маючи віру та добре сумління, якого дехто відкинулися та й розбилися в вірі. **20** Серед них Гімене́й та Олександер, яких я передав сатані, щоб навчились вони не зневажати Бога.

2 Отже, перш над усе я благаю чинити молитви, блага́ння, прохáння, подяки за всіх людей, **2** за царі́в та за всіх, хто при вла́ді, щоб могли ми прова́дити тихе й мирне життя в усякій побожності та чистості. **3** Бо це добре й приємне Спасителеві нашому Богові, **4** що хоче, щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізна́ння пра́вди. **5** Один бо є Бог, і один Посере́дник між Богом та людьми́, — люди́на Христос Ісус, **6** що дав Само́го Себе на ви́куп за всіх. Таке було свідо́цтво ча́су свого, **7** на що я поста́влений був за проповідника та за апо́стола, — правду кажу́, не обманюю, — за вчителя поганів у вірі та в правді. **8** Отож, хо́чу я, щоб му́жі чинили моли́тви на кожному місці, підіймаючи чисті руки без гніву та сумніву. **9** Так само й жінки́, — у скромнім убра́нні, з соромли́вістю та неви́нністю, — нехай прикрашають себе не плете́нням воло́сся, не кошто́вними ша́тами, **10** але добрими вчинками, як то ли́чить жінка́м, що присвячуються на побожність. **11** Нехай жінка навчається мо́вчки в повній покорі. **12** А жінці навчати я не дозволяю, ані панувати над мужем, але бути в мовча́нні. **13** Ада́м бо був створений перше, а Єва потому. **14** І Ада́м не був зве́дений, але, зведена бувши, жінка попала в пере́ступ. **15** Та спасеться вона діторо́дженням, якщо пробува́тиме в вірі й любові, та в посвяті з розвагою.

3 Вірне це слово: коли хто епи́скопства хоче, — доброго діла він пра́гне. **2** А епи́скоп має бути бездога́нний, муж однієї дружи́ни, тверезий, невинний, че́сний, гостинний до при́ходнів, здібний навчати, **3** не п'яни́ця, не заводія́ка, але тихий,

несварли́вий, не сріблолюбець, 4 щоб добре
рядив власним домом, що має дітей у
слухня́ності з повною чесністю, — 5 бо
хто власним домом рядити не вміє, я́к він
зможе пильнувати про Божу Церкву? — 6
не новонаве́рнений, щоб він не запишався, і
не впав у ворожий о́суд. 7 Треба, щоб мав
він і добре засві́дчення від чужи́нців, щоб
не впасти в догану та в сітку диявольську.
8 Так само дияконй мають бути поважні,
не двомовці, не багато віддані вину, не
соромнозахлáнні, 9 такі, що мають таємни́цю
віри при чистім сумлінні. 10 Отже, і вони
нехай перш випробо́вуються, а потому хай
служать, якщо бу́дуть бездога́нні. 11 Так само
жінки́ нехай будуть поважні, не обмовли́ві,
тверезі та вірні в усьому. 12 Дияконй мусять
бути мужі однієї дружи́ни, що добре ряд я́ть
дітьми́ й своїми домами. 13 Бо хто добре
виконує службу, той до́брий ступі́нь набуває
собі та велику відвагу в вірі через Христа
Ісуса. 14 Це пишу́ я тобі, і сподіваюсь до тебе
прийти незаба́ром. 15 А коли я спізнюся, то
щоб знав ти, як треба пово́дитися в Божому
домі, що ним є Церква Бога Живого, стовп і
підвалина пра́вди. 16 Безсумнівно, велика
це таємни́ця благоче́стя: Хто в тілі з'яви́вся,
Той оправданий Духом, а́нгола́м показався,
проповіданий був між наро́дами, увірувано
в Нього в світі, Він у славі вознісся!

4 А Дух ясно говорить, що від віри
відступляться дехто в останні часи́, ті,
хто слухає духів підступних і наук де́монів,
2 хто в лицемірстві гово́рить неправду, і
спалив сумління своє, 3 хто одру́жуватися
забороняє, наказує стри́муватися від їжі, яку
Бог створив на поживу з подякою віруючим
та тим, хто правду пізнав. 4 Кожне бо
Боже тво́риво добре, і ніщо не негідне, що
приймаємо з подякою, 5 воно бо освячується
Божим! Словом і молитвою. 6 Як бу́деш
оце подавати братам, то будеш ти добрий
служи́тель Христа Ісуса, годований словами
віри та доброї науки, що за нею слідо́м
ти пішов. 7 Цурайся нечистих та ба́бських
байо́к, а вправляйся в благоче́сті. 8 Бо
вправа тілесна мало кори́сна, а благоче́стя
кори́сне на все, бо має обі́тницю життя
тепе́рішнього та майбу́тнього. 9 Вірне це
слово, і гі́дне всякого прийняття́! 10 Бо
на це ми й працюємо і зно́симо га́ньбу,
що надію кладемо на Бога Живого, Який
усім лю́дям Спаси́тель, найбільше ж для
вірних. 11 Наказуй оце та навчай! 12 Нехай
молодим твоїм віком ніхто не горду́є, але
будь зразко́м для вірних у слові, у житті,
у любові, у дусі, у вірі, у чистості! 13 Поки
прийду́ я, пильнуй чита́ння, нага́дування
та науки! 14 Не зане́буй благода́тного дара
в собі, що був да́ний тобі за пророцтвом
із покла́денням рук пресвітерів. 15 Про це
піклуйся, у цім пробувай, щоб у́спіх твій був
явний для всіх! 16 Уважай на самого себе та
на науку, тримайся цього. Бо чи́нячи так, ти
спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!

5 Старшого не докоря́й, але вмовляй, немов
ба́тька, а молодших — як братів, 2 старших
жіно́к — немов матіро́к, молодших — як
сесте́р, зо всякою чистістю. 3 Шануй вді́в,
уді́в правдивих. 4 А як має вдови́ця яка дітей
чи внучат, нехай у́чаться перше побожно
шанувати роди́ну свою, і віддячуватися
батькам, бо це Богові вгодно. 5 А вдови́ця
правдива й само́тня надію складає на
Бога, та перебуває день і ніч у молитвах
і блага́ннях. 6 А котра́ у розко́шах живе,
— та живою померла. 7 І це наказуй, щоб
були́ непорочні. 8 Коли ж хто про своїх,
особливо ж про дома́шніх не дбає, той
вирікся віри, і він гірший від невірного. 9
А вдову вно́сити до спи́ску не менше, як
шістдесятлітню, що була́ за дружи́ну одно́му
чоловікові, 10 засвідчену в добрих ділах, якщо
дітей ви́ховала, якщо подорожніх приймала,
якщо но́ги святим умивала, якщо помагала
обездо́леним, якщо всякий добрий учинок
виконувала. 11 Але вдів молодих не приймай,
бо вони, розпали́вшися, хо́чуть, наперекі́р
Христові, заміж вихо́дити, 12 через що мають
о́суд, бо від першої віри відкинулись. 13
А ра́зом із тим неробі́тні вони, бо вчаться
ходити по домах, і не тільки неробітні, але

й лепетли́ві, і занадто цікаві, і гово́рять, чого не годи́ться. 14 Отож бо, я хочу, щоб молодші заміж вихо́дили, родили дітей, домом ря́дили, не давали противникові ані жодного по́воду для лихомовства. 15 Бо вже дехто пішли слідом за сатаною. 16 А коли має вдів який вірний, нехай їх утримує, а Церква нехай не обтяжується, щоб могла вона втримувати вдів правдивих. 17 А пресвітери, які добре пильнують діла, нехай будуть наділені подвійною честю, а надто ті, хто працює у слові й науці. 18 Бо каже Писа́ння: „Не в'яжи рота волові, що молотить“, та: „Вартий працівни́к своєї нагоро́ди. 19 Не приймай скарги проти пресві́тера, хібащо при двох чи трьох свідках. 20 А тих, хто грішить, картай перед усіма́, щоб і інші страх мали. 21 Заклинаю тебе перед Богом й Ісусом Христом та ви́браними а́нголами, щоб ти заховав це без лицемі́рства, нічого не ро́блячи з упере́дженням. 22 Не рукопокладда́й скоро нико́го, і не приставай до чужих гріхів. Бережи себе чистим! 23 Води більше не пий, але трохи вина заживай ради шлу́нка твого́ та частих неду́гів твоїх. 24 У інших людей гріхи явні і йдуть перед ними на о́суд, а за іншими йдуть слідкома́. 25 Явні так само й добрі діла, а ті, що інші, сховатись не можуть.

6 Усі раби, які під ярмом, нехай уважають панів своїх гідними всякої чести, щоб не зневажа́лися Боже Ім'я́ та наука. 2 А ті, хто має панів віруючих, не повинні недбати про них через те, що бра́ття вони, але нехай служать їм тим більше, що вони віруючі та улю́блені, що вони добродійства Божі приймають. Оцього навчай та нагадуй! 3 А коли хто навчає інакше, і не приступає до здорових слів Господа нашого Ісуса Христа та до науки, що вона за правдивою вірою, — 4 той згордíв, нічого не знає, але захво́рів на суперечки й змага́ння, що від них повстають заздрість, сварки́, богозневаги, лукаві здогади, 5 постійні сварні між людьми́ зіпсутого розуму й позбавлених правди, які ду́мають, ніби благоче́стя — то зиск. Цурайся таких! 6 Великий же зиск — то благоче́стя із задоволенням. 7 Бо ми не прине́сли в світ нічого, то нічого не можемо й ви́нести. 8 А як маєм поживу та одяг, то ми задово́лені бу́дьмо з того. 9 А ті, хто хоче багатíти, упадають у спокуси та в сітку, та в числе́нні нерозумні й шкідливі пожадливості, що втручають людей на загла́ду й загибіль. 10 Бо корень усього лихого — то грошолюбство, якому віддавшись, дехто відбились від віри й поклали на себе великі стражда́ння. 11 Але ти, о Божа люди́но, утікай від такого, а женися за праведністю, благоче́стям, вірою, любов'ю, терпеливістю, ла́гідністю! 12 Змагай добрим зма́гом віри, ухопися за вічне життя, до якого й покликаний ти, і визнав був добре визна́ння перед свідками багатьма́. (aiōnios g166) 13 Наказую перед Богом, що ожи́влює все, і перед Христом Ісусом, Який добре визна́ння засві́дчив за По́нтія Пила́та, 14 щоб доде́ржав ти заповідь чистою та бездога́нною аж до з'я́вления Господа нашого Ісуса Христа, 15 що його свого ча́су покаже блаженний і єдиний міцний, Цар над царями та Пан над панами, 16 Єдиний, що має безсмертя, і живе в неприступному світлі, Якого не бачив ніхто із людей, ані бачити не може. Честь Йому й вічна влада, амíнь! (aiōnios g166) 17 Наказуй багатим за віку тепе́рішнього, щоб не не́слися ви́соко, і щоб надії не клали на багатство непевне, а на Бога Живого, що щедро дає нам усе на спожи́ток, (aiōn g165) 18 щоб робили добро, багати́лися в добрих ділах, були щедрі та пильні, 19 щоб збирали собі скарб, як добру основу в майбу́тньому, щоб прийняти правдиве життя. 20 О Тимофію, бережи переда́ння, стережися марно́го базíкання та супере́чок знання́, неправдиво названого так. 21 Дехто віддався йому, та й від віри відпав. Благода́ть з тобою. Амíнь.

2 Тимофію

1 Павло, з волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
за обі̂тницею життя, що в Христі Ісусі, **2**
до Тимофія, сина улю́бленого: благода́ть,
милість, мир від Бога Отця й Христа Ісуса,
Господа нашого! **3** Дякую Богові, Якому служу́
від предків чистим сумлінням, що тебе
пам'ятаю я за́вжди в молитвах своїх день і
ніч. **4** Я бажаю побачити тебе, пам'ята́ючи
сльо́зи твої, щоб напо́внитись радістю. **5** Я
прибо́джу на пам'ять собі твою нелицемірну
віру, що перше була́ осели́лася в бабі твоїй
Ло̂їді та в твоїй матері Евні̂кії; певен же
я, що й у тобі вона осели́лась. **6** З цієї
причини я нагадую тобі, щоб ти розгрівав
Божого дара, який у тобі через покла́дання
рук моїх. **7** Бо не дав нам Бог духа стра́ху,
але сили, і любови, і здорового розуму.
8 Тож, не соромся засві̂дчення Господа
нашого, ні мене, Його в'я́зня, але страждай з
Єва́нгелією за силою Бога, **9** що нас спас і
покликав святим по́кликом, — не за наші
діла, але з волі Своєї та з благодаті, що
нам да́на в Христі Ісусі попе́реду вічних
часі̂в. **(aiōnios g166)** **10** А тепер об'яви́лась через
з'я́влення Спасителя нашого Христа Ісуса,
що й смерть зруйнував, і вивів на світло
життя та нетління Єва́нгелією. **11** що для
неї я був настано́влений за проповідника,
апо́стола й учителя. **12** З цієї причини й
терплю́ я оце, але не соро́млюсь, бо знаю,
в Кого я ввірував та впе́внився, що має Він
силу заховати на той день заста́ву мою. **13**
Май же за взір здорових слів ті, які від мене
почув ти у вірі й любові, що в Христі Ісусі
вона. **14** Добро припору́чене стережи Святим
Духом, що в нас пробува́є. **15** Ти знаєш оце,
що відверну́лись від мене всі, хто в А́зії, а
між ними Фіге́л та Гермоге́н. **16** Хай Госпо́дь
подасть милосердя Онисі́форовому дому,
бо він часто мене підкріпляв і кайда́нів
моїх не соро́мився. **17** А коли він до Риму
прибув, шукав мене пильно й знайшов, —
18 хай Госпо́дь йому дасть знайти милість
від Господа в день той, — скільки ж він
послужив був в Ефе́сі мені, ти ві̂даєш краще!

2 Отож, сину мій, зміцняйся в благода́ті,
що в Христі Ісусі вона! **2** А що чув ти
від мене при багатьо́х свідках, те передай
вірним лю́дям, що будуть спроможні й
інших навчити. **3** А ти терпи лихо, як добрий
вої́н Христа Ісуса! **4** Бо жоден вої́н не
в'яжеться в справи життя, аби догодити
тому, хто ві̂йська збирає. **5** А як хто йде на
зма́ги, то вінка́ не одержує, якщо незако́нно
змага́ється. **6** Трудящому хлібороро́бові
нале́житься першому покуштувати з плоду.
7 Розумій, що́ я говорю́. А Госпо́дь нехай дасть
тобі розум у всьому. **8** Пам'ятай про Ісуса
Христа з насіння Дави́дового, що воскрес
із мертвих, за моєю Єва́нгелією, **9** за яку
я терплю́ муки аж до ув'я́знення, як той
злочи́нець. Але Сло́ва Божого не ув'язни́ти!
10 Через це перено́шу я все ради ви́браних,
щоб і вони доступили спасі̂ння, що в Христі
Ісусі, зо славою вічною. **(aiōnios g166)** **11** Вірне
слово: коли ра́зом із Ним ми померли, то й
жи́тимемо ра́зом із Ним! **12** А коли терпимо́,
то будемо ра́зом тако́ж царюва́ти. А коли
відцураємось, то й Він відцурається нас! **13** А
коли ми невірні, зостається Він вірним, бо
не може зректися Само́го Себе! **14** Нагадуй
про це й заклинай перед Богом, щоб не
сперечали́сь словами, бо нія́що воно, хіба
слухача́м на руїну. **15** Силку́йся поставити
себе перед Богом гідним, працівнико́м
бездоганним, що вірно навчає науки правди.
16 Стережися ж базі̂кань марни́х, бо вони
ще більше провадять до безбожности, **17** а
їхнє слово, як рак, буде ши́ритися. Від таких
Гімене́й і Філі̂т, **18** що вони погрішилися
в правді, казавши, що воскресі̂ння було
вже, і віру деяких руйнують. **19** Та однако
стоїть міцна́ Божа основа та має печатку
оцю: „Господь знає тих, хто Його“, та:
„Нехай від неправди відсту́питься всякий,
хто Господнє Ім'я́ називає!“ **20** А в великому
домі знахо́диться по́суд не тільки золотий
та срібний, але й дерев'яний та гли́няний,
і одні посу́дини на честь, а другі на

не́честь. 21 Отож, хто від цього очистить
себе, буде по́суд на честь, осв'я́чений,
потрібний Володареві, приготова́ний на
всяке добре ді́ло. 22 Стережися молодечих
пожадли́востей, трима́йся праведности,
віри, любови, миру з тими, хто Господа
кличе від чистого серця. 23 А від нерозумних
та від невче́них змага́нь ухиляйся, знавши,
що вони родять сварки́. 24 А раб Господній не
повинен свари́тись, але бути привітним до
всіх, навча́льним, до ли́ха терпля́чим, 25 що
навчав би противників із ла́гідністю, чи Бог
їм не дасть пока́яння, щоб правду пізнати,
26 щоб визволитися від сітки диявола, що він
уловив їх для ро́блення волі своєї.

3 Знай же ти це, що останніми днями
настануть тяжкі́ часи́. 2 Будуть бо люди
тоді самолюбні, грошолюбні, зарозумілі,
горді, богозневажники, батькам неслухня́ні,
невдячні, непобожні, 3 нелюбовні,
запеклі, осу́дливі, нестримливі, жорстокі,
нена́висники добра, 4 зрадники, нахабні,
бундю́чні, що більше люблять розкоші,
аніж люблять Бога, — 5 вони мають вигляд
благоче́стя, але сили його́ відреклися.
Відверта́йсь від таких! 6 До них бо належать
і ті, хто пролазить до хат та зводить жінок,
гріхами обтяжених, ведених усякими
пожадливостями, 7 що вони за́вжди
вчаться, та нико́ли не можуть прийти до
пізна́ння правди. 8 Як Янній та Ямврій
протиставилися були Мойсеєві, так і ці
протиста́вляться правді, люди зіпсутого
розуму, не́уки щодо віри. 9 Та більше не
матимуть у́спіху, — бо всім виявиться їхній
бе́зум, як і з тими було́. 10 Ти ж пішов услід
за мною наукою, поступо́ванням, за́міром,
вірою, витрива́лістю, любов'ю, терпеливістю,
11 переслідуваннями та стражда́ннями, що
спіткали були мене в Антіохії, в Іконії, у
Лі́страх, — такі пересл́ідування переніс я,
та Госпо́дь від усіх мене визволив. 12 Та й
усі, хто хоче жити побожно у Христі Ісусі,
— будуть переслідувані. 13 А люди лихі та
дури́світи матимуть у́спіх у злому, зво́дячи
й зве́дені бувши. 14 А ти в тім пробува́й,
чого́ тебе на́вчено, і що тобі звірено, ві́даючи
тих, від ко́го навчився був ти. 15 І ти знаєш з
дити́нства Писа́ння святе, що може зробити
тебе мудрим на спасі́ння вірою в Христа
Ісуса. 16 Усе Писа́ння Богом на́дхнене, і
кори́сне до навча́ння, до докору, до направи,
до вихова́ння в праведності, 17 щоб Божа
люди́на була досконала, до всякого доброго
ді́ла готова.

4 Отже, я свідкую тобі перед Богом і
Христом Ісусом, що Він має судити
живих і мертвих за Свого прихо́ду та
за Свого Царства. 2 Проповідуй Слово,
допоминайся вча́сно-невча́сно, докоряй,
забороняй, переконуй з терпеливістю та з
наукою. 3 Настане бо час, коли здорової
науки не будуть триматись, але за своїми
пожадливостями виберуть собі вчителі́в,
щоб вони їхні ву́ха вле́щували. 4 Вони слух
свій від правди відвернуть та до байо́к
нахи́ляться. 5 Але ти будь пи́льний у всьому,
терпи лихо, виконуй працю благові́сника,
сповня́й свою службу. 6 Бо я вже за жертву
стаю, і час відхо́ду мого вже настав. 7 Я
змагався добрим зма́гом, свій біг закінчи́в,
віру зберіг. 8 Наостанку мені призначається
вінок праведности, якого мені того дня дасть
Господь, Суддя праведний; і не тільки мені,
але й усім, хто при́хід Його полюбив. 9
Подба́й незаба́ром прибути до мене. 10 Бо
Дима́с мене кинув, цей вік полюбивши, і
пішов до Солу́ня, Кри́скент до Гала́тії, Тит
до Далма́тії. (aiōn g165) 11 Зо мною сам тільки
Лука́. Візьми Ма́рка, і приведи з собою, бо
мені він потрібний для служби. 12 А Тихи́ка
послав я в Ефе́с. 13 Як будеш іти, то плащ́а
принеси́, що його я в Троа́ді зоставив у
Ка́рпа, і книжки́, особливо пергамено́ві. 14
Котля́р Олександер нако́їв був лиха чимало
мені... Нехай Госпо́дь йому віддасть за його
вчинками! 15 Стережись його й ти, бо він
мі́цно противився нашим словам! 16 При
першій моїй обороні жоден не був при мені,
але всі поки́нули мене... Хай Госпо́дь їм
того не полічить! 17 Але Госпо́дь став при
мені та й мене підкріпи́в, щоб проповідь

виконалась через мене, та щоб усі погани
почули її. І я ви́зволився з пащі ле́в'ячої. 18
А від усякого вчинку лихого Господь мене
ви́зволить та збереже для Свого Небесного
Царства. Йому слава на віки вічні, амі̂нь!
(aiōn g165) 19 Поздоров Прискиллу й Аки́лу
та дім Онисифора. 20 Ера́ст позоставси в
Кори́нті, а Трохи́ма лишив я слабо́го в Міле́ті.
21 Попильну́й прийти до зими́. Вітає тебе
Евву́л, і Пуд, і Лин, і Кла́вдія, і вся бра́ття. 22
Господь з твоїм духом! Благода́ть з вами!
Амі̂нь.

До Тита

1 Павло́, раб Божий, а апо́стол Ісуса Христа,
по вірі ви́браних Божих і пізна́нні правди,
що за благоче́стям, **2** в надії вічного життя,
яке обіцяв був від вічних часів необма́нливий
Бог, **(aiōnios g166)** **3** і ча́су свого з'явив Слово
Своє в проповіданні, що доручене було мені
з наказу Спасителя нашого Бога, — **4** до Тита,
щирого сина за спільною ві́рою: благодать,
милість та мир від Бога Отця й Христа Ісуса,
Спасителя нашого! **5** Я для того тебе полиши́в
був у Кріті, щоб ти впорядкував недокінчене
та пресвітерів настанови́в по містах, як тобі я
звелів, — **6** коли хто бездога́нний, муж єдиної
дружи́ни, має вірних дітей, недокорених за
блуд або неслухня́ність. **7** Бо єпи́скоп мусить
бути бездоганний, як Божий доморя́дник, не
самолюбний, не гнівли́вий, не п'яни́ця, не
заводія́ка, не кори́сливий, **8** але гостинний
до при́ходнів, добролюбець, поміркований,
справедливий, побожний, стри́маний, **9** що
трима́ється вірного слова згідно з наукою,
щоб мав силу й навчати в здоровій науці,
і переконувати противних. **10** Багато бо
є неслухня́них, марнослóвців, зводників,
особливо ж з обрізаних, — **11** їм треба
уста́ затуляти: вони ці́лі доми баламу́тять,
навчаючи, чого не належить, для зиску
брудного́. **12** Сказав один з них, їхній власний
пророк: „Крітяни за́вжди брехливі, люті звірі,
черева́ні ліниві“! **13** Це свідоцтво правдиве.
Ради цієї причини докоряй їм суворо, щоб
у вірі здорові були́, **14** і на юдейські байки́
не вважали, ані на нака́зи людей, що від
правди відверта́ються. **15** Для чистих все
чисте, а для занечищених та для невірних
не чисте ніщо, але занечи́стилися і розум
їхній, і сумління. **16** Вони тве́рдять, немов
знають Бога, але відкидаються вчинками,
бувши бридкі́ й неслухняні, і до всякого
доброго діла нездатні.

2 А ти говори, що відповідає здоровій
науці. **2** Щоб старі чоловіки тверезі були,
поважні, поміркова́ні, здорові у вірі, у
любові, у терпеливості. **3** Щоб старі жінки́
в своїм стані так само були, як належить
святим, — не обмо́вниці, не відда́ні п'янству,
навчали добра, **4** щоб навчали жіно́к молодих
любити своїх чоловіків, любити дітей, **5**
щоб були поміркова́ні, чисті, господа́рні,
добрі, слухня́ні своїм чоловікам, щоб не
зневажалося Боже Слово. **6** Так само благай
юнакі́в, щоб були поміркова́ні. **7** У всім
сам себе подавай за зразка добрих діл, у
навча́нні непорушеність, повагу, **8** слово
здорове, неосу́дливе, щоб противник був
засоромлений, не мавши нічого лихого
казати про нас. **9** Раби щоб корилися панам
своїм, щоб догоджали, не пере́чили, **10** не
крали, але виявляли всяку добру вірність,
щоб у всьому вони прикрашали науку
Спасителя нашого Бога. **11** Бо з'явилася
Божа благода́ть, що спасає всіх людей,
12 і навчає нас, щоб ми, відцуравшись
безбожности та світських пожадли́востей,
жили́ поміркова́но та праведно, і побожно
в тепе́рішнім віці, **(aiōn g165)** **13** і чекали
блаженної надії та з'явлення слави великого
Бога й Спаса нашого Христа Ісуса, **14** що
Само́го Себе дав за нас, щоб нас визволити від
усякого беззако́нства та очи́стити Собі людей
ви́браних, у добрих ділах запопа́дливих. **15**
Оце говори та нагадуй, та з усяким нака́зом
карта́й. Хай тобою ніхто не погорду́е!

3 Нагадуй їм, щоб слухали вла́ди верховної
та кори́лися їй, і до всякого доброго ді́ла
готові були́, **2** щоб не зневажали нико́го, щоб
були́ не сварли́ві, а тихі, виявляючи повну
ла́гідність усім лю́дям. **3** Бо колись були й
ми нерозсудні, неслухня́ні, зве́дені, служили
різним пожадли́востям та розкошам, жили
в злобі та в за́здрощах, бридки́ми були,
нена́виділи один о́дного. **4** А коли з'явилась
благодать та люди́нолюбство Спасителя,
нашого Бога, **5** Він нас спас не з діл
праведности, що ми їх учинили були́, а з
Своєї милости через обмиття відро́дження
й обно́влення Духом Святим, **6** Якого Він
щедро вилив на нас через Христа Ісуса,
Спасителя нашого, **7** щоб ми виправдались

Його благодаттю, і стали спадкоє́мцями за надією на ві́чне життя. (aiōnios g166) 8 Вірне слово, і я хочу, щоб ти і про це впевня́в, щоб ті, хто ввірував у Бога, дба́ли про добрі діла пильнувати. Для людей оце добре й кори́сне! 9 Вистерігайсь нерозумних змага́нь, і родоводів, і спорів, і супере́чок про Зако́н, — бо вони некори́сні й марні̂. 10 Люди́ни єретика, по першім та другім наставленні, відрікайся, 11 знавши, що зіпсувся такий та грішить, і він сам себе засудив. 12 Як пришлю я до тебе Арте́ма або Тихи́ка, поква́пся прибути до мене в Нікопо́ль, бо думаю там прези́мувати. 13 Зако́нника Зи́ну та Аполло́са вишли ква́пливо вперед, щоб для них не забракло нічо́го. 14 Нехай же навчаються й наші дбати про добрі діла при конечних потребах, щоб безплодні вони не були́. 15 Вітають тебе всі, хто зо мною. Вітай тих, хто любить нас у вірі. Благода́ть з вами всіма́! Амі̂нь.

До Филимона

1 Павло, в'я́зень Христа Ісуса, та брат
Тимофій, улю́бленому Филимо́нові й
співробі́тникові нашому, **2** і сестрі любій
Апфі́ї, і співвойо́вникові нашому Архи́пові,
і Церкві домашній твоїй: **3** благодать вам і
мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса
Христа! **4** Я за́всіди дякую Богові моє́му,
коли тебе згадую в молитвах своїх. **5** Бо я чув
про любов твою й віру, яку маєш до Господа
Ісуса, і до всіх святих, **6** щоб спільність віри
твоєї дія́льна була в пізна́нні всякого добра,
що в нас для Христа. **7** Бо ми маємо радість
велику й потіху в любові твоїй, серця́ бо
святих заспоко́їв ти, брате. **8** Через це, хоч
я маю велику відвагу в Христі подавати
нака́зи тобі про потрібне, **9** але більше з
любови благаю я, як Павло, стари́й, тепер
же ще й в'язень Христа Ісуса. **10** Благаю
тебе про сина свого, про Они́сима, що його
породив я в кайда́нах своїх. **11** Колись то для
тебе він був непотрібний, тепер же для тебе
й для мене він дуже потрібний. **12** Тобі я
вертаю його, того, хто є неначе серце моє.
13 Я хотів був тримати його при собі, щоб
він замість тебе мені послужив у кайда́нах
за Єва́нгелію, **14** та без волі твоєї нічо́го
робити не хотів я, щоб твій добрий учинок
не був ніби ви́мушений, але добровільний.
15 Бо може для того він був розлучився на
час, щоб навіки прийняв ти його, **(aiōnios g166)**
16 і вже не як раба, але вище від раба, —
як брата улю́бленого, особливо для мене,
а тим більше для тебе, — і за ті́лом, і в
Го́споді. **17** Отож, коли маєш за друга мене,
то прийми його, як мене. **18** Коли ж він чим
скри́вдив тебе або винен тобі, — полічи це
мені. **19** Я, Павло, написав це рукою своєю:
„Я віддам“, щоб тобі не казати, що ти навіть
само́го себе мені винен. **20** Так, брате, —
нехай я оде́ржу те, що від тебе прохаю в
Го́споді. Заспокой моє серце в Христі! **21**
Пересвідчений я про слухня́ність твою, і
тобі написав оце, відаючи, що ти зробиш
і більше, ніж я говорю́. **22** А ра́зом мені
приготуй і поме́шкання, бо наді́юся я, що
за ваші моли́тви я буду дарований вам. **23**
Вітає тебе Епафра́с, мій співв'я́зень у Христі
Ісусі, **24** Ма́рко, Арист а́рх, Дима́с, Лука́, — мої
співробі́тники. **25** Благода́ть Господа Ісуса
Христа з вашим духом! Амі́нь.

До євреїв

1 Багато разі́в і багатьма́ спосо́бами в давни́ну промовляв був Бог до отців через пророків, **2** а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настанови́в за Наслідника всього, що Ним і віки́ Він створив. **(aiōn g165)** **3** Він був сяєвом слави та образом істоти Його, трима́в усе словом сили Своєї, учинив Собою очи́щення наших гріхів, — і засів на прави́ці величности на висоті. **4** Він остільки був ліпший понад анголі́в, оскільки славніше за них успадкува́в Ім'я́. **5** Кому́ бо коли з анголів Він промовив: „Ти Мій Син, — Я сьогодні Тебе породив“! І зно́ву: „Я буду Йому за Отця, а Він Мені буде за Сина“! **6** І коли знов Він уводить на світ Перворі́дного, то гово́рить: „І нехай Йому вкло́няться всі анголи Божі“. **7** А про анголів Він говорить: „Ти чиниш духів ангола́ми Своїми, а палю́чий огонь — Своїми слугами“. **8** А про Сина: „Престол Твій, о Боже, навік віку; бе́рло Твого царюва́ння — бе́рло праведности. **(aiōn g165)** **9** Ти полюбив праведність, а беззако́ння зненави́дів; через це намасти́в Тебе, Боже, Твій Бог оливою радости більше, ніж дру́зів Твоїх“. **10** І: „Ти, Господи, землю колись закла́в, а небо — то чин Твоїх рук. **11** Загинуть вони, а Ти будеш стояти, — всі вони, як той одяг, поста́ріють. **12** Як одежу, їх змі́ниш, — і минуться вони, а Ти за́вжди Той Са́мий, і роки Твої не зак і́нчаться“! **13** Кому з анголів Він промовив коли: „Сядь прабо́руч Мене, доки не покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм“! **14** Чи не всі вони ду́хи служебці, що їх посилають на службу для тих, хто має спасіння вспадкувати?

2 Через це подобає нам більше вважати на почуте, шоб ми не відпали коли. **2** Коли бо те слово, що сказали його анголи́, було певне, а всякий пере́ступ та непо́слух прийняли́ справедливу заплату, **3** то як ми втечемо́, коли ми не дбали про таке велике спасі́ння? Воно проповідувалося споча́тку від Го́спода, ство́рдилося нам через тих, хто почув, **4** коли Бог був засві́дчив озна́ками й чу́дами, і різними силами та обдарува́нням Духом Святим із волі Свое́ї. **5** Бо Він не піддав анголи́м світ майбутній, що про нього говоримо. **6** Але хтось десь засві́дчив був, кажучи: „Що́ є чолові́к, що Ти пам'ята́єш про нього́, і син лю́дський, якого відві́дуєш? **7** Ти його вчинив мало меншим від анголів, і честю й вели́чністю Ти вінчаєш його, і поставив його́ над діла́ми рук Своїх, **8** усе піддав Ти під ноги йому́“! А коли Він піддав йому все, то не залиши́в нічого йому непідда́ного. А тепер ще не бачимо, щоб підда́не було йому все. **9** Але бачимо Ісуса, мало чим уменшеним від анголі́в, що за перете́рплення смерти Він увінчаний честю й вели́чністю, щоб за благода́ттю Божою смерть скуштува́ти за всіх. **10** Бо належало, щоб Той, що все ради Нього й усе від Нього, Хто до слави привів багато синів, Провідника їхнього спасі́ння вчинив досконалим через стражда́ння. **11** Бо Хто освячує, і ті, хто осв я́чується — усі від Одно́го. З цієї причини не соромиться Він звати братами їх, кажучи: **12** „Сповіщу́ про Ім'я́ Твоє бра́ттям Своїм, буду хвалити Тебе серед Церкви“! **13** І ще: „На Нього я бу́ду надіятися“! І ще: „Ото Я та діти, яких Бог Мені дав“. **14** А що ді́ти стали спільниками тіла та крови, то й Він став уча́сником їхнім, щоб смертю знищити того, хто має вла́ду смерти, цебто диявола, **15** та визволити тих усіх, хто все життя стра́хом смерти тримався в неволі. **16** Бо приймає Він не Анголі́в, але Авраамове насіння. **17** Тому́ мусів бути Він у всьому подібний брата́м, щоб стати милости́вим та вірним Первосвящеником у Божих справах, для вблага́ння за гріхи людей. **18** Бо в чо́му був Сам постраждав, ви́пробовуваний, у тому Він може й випробо́вуваним помогти.

3 Отож, святі брати́, учасники небесного покли́кання, уважайте на Апо́стола й Первосвященика нашого ісповідання, Ісуса, **2** що вірний Тому́, Хто настанови́в Його, як був і Мойсей у всім домі Його, **3** бо гідний

Він вищої слави понад Мойсея, поскільки будівни́чий має більшу честь, аніж дім. **4** Усякий бо дім хтось будує, а Той, хто все збудував, — то Бог. **5** І Мойсей вірний був у всім домі Його, як слуга, на свідоцтво того, що сказати повинно було́. **6** Христос же, як Син, у Його домі. А дім Його — ми, коли тільки відвагу й похвалу́ надії додержимо певними аж до кінця. **7** Тому́ то, як каже Дух Святий: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, **8** не робіть затверді́лими ваших серде́ць, як під час наріка́нь, за дня випробо́вування на пустині, **9** де Мене випробо́вували отці ваші, Мене випробо́вували, і бачили працю Мою сорок років. **10** Через це Я розгнівався був на той рід і сказав: Постійно вони блу́дять серцем, вони не пізнали доріг Моїх, **11** тому́ Я присягнув у гніві Своїм, що вони до Мого́ відпочинку не ввійду́ть“! **12** Стережіться, брати́, щоб у комусь із вас не було злого серця невірства, що воно відступало б від Бога Живого! **13** Але кожного дня заохочуйте один о́дного, доки зветься „Сьогодні“, щоб запеклим не став котри́й з вас через підступ гріха. **14** Бо ми стали учасниками Христа, коли тільки почате життя ми затри́маємо певним аж до кінця, **15** аж поки говориться: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших серде́ць, як під час наріка́нь“! **16** Котрі бо, почувши, розгнівали Бога? Чи не всі, хто з Єгипту вийшов з Мойсеєм? **17** На ко́го ж Він „гнівався був сорок ро́ків?“Хіба не на тих, хто згрішив, що їхні „кості в пустині полягли?“ **18** Проти ко́го Він „був присягався, що не ввійду́ть вони до Його відпочинку, „як не проти неслухняних? **19** І ми бачимо, що вони не змогли ввійти за невірство.

4 Отже, біймося, коли зостається обітниця вхо́ду до Його́ відпочинку, щоб не виявилось, що хтось із вас опізни́вся. **2** Бо Єва́нгелія була звіщена нам, як і тим. Але не прине́сло пожитку їм слово почуте, бо воно не злучилося з вірою слухачів. **3** Бо до Його́ відпочинку вхо́димо ми, що ввірували, як Він провістив: „Я присяг був у гніві Своїм, що до місця Мого відпочинку не ввійду́ть вони“, хоч діла Його були вчи́нені від закла́дин світу. **4** Бо колись про день сьомий сказав Він отак: „І Бог відпочив сьомого дня від усієї праці Своєї“. **5** А ще тут: „До Мого відпочинку не ввійду́ть вони“! **6** Коли ж залиша́ється ото, що деякі ввійду́ть до нього, а ті, кому Єва́нгелія була перше звіщена, не ввійшли за непо́слух, **7** то ще призначає Він деякий день, — „сьогодні“, бо через Давида говорить по такім довгім ча́сі, як вище вже сказано: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверді́лими ваших серде́ць“! **8** Бо коли б Ісус (Навин) дав їм відпочинок, то про інший день не казав би по цьо́му. **9** Отож, людові Божому залиша́ється субо́тство, спочи́нок. **10** Хто бо ввійшов був у Його відпочинок, то й той відпочив від учинків своїх, як і Бог від Своїх. **11** Отож, попильнуймо ввійти до того відпочинку, щоб ніхто не потра́пив у непо́слух за при́кладом тим. **12** Бо Боже Слово живе та дія́льне, гостріше від усякого меча обосічного, — прохо́дить воно аж до поділу душі й духа, суглобів та мо́зків, і спосібне судити думки́ та на́міри се́рця. **13** І немає створі́ння, щоб сховалось перед Ним, але́ все наге́ та відкрите перед очима Його, — Йому дамо звіт! **14** Отож, мавши великого Первосвященика, що небо перейшов, Ісуса, Сина Божого, трима́ймося визнання нашого! **15** Бо ми маємо не такого Первосвященика, що не міг би співчувати слабостям нашим, але ви́пробуваного в усьому, подібно до нас, окрім гріха. **16** Отож, приступаймо з відвагою до престолу благода́ті, щоб прийняти милість та для своєчасної допомо́ги знайти благода́ть.

5 Кожен бо первосвященик, що з-між людей вибирається, настановляється для людей на служі́ння Богові, щоб прино́сити да́ри та жертви за гріхи, **2** і щоб міг співчува́ти недосві́дченим та забло́дженим, бо й сам він пере́йнятий слабістю. **3** І тому́ він повинен як за людей, так само й за себе само́го прино́сити жертви за гріхи. **4** А честь цієї ніхто не бере сам собою, а покликаний

Богом, як і Аарóн. 5 Так і Христос, — не Сам
Він прослáвив Себе, щоб Первосвящéником
стати, а Той, що до Нього сказав: „Ти Мій
Син, Я сьогодні Тебе породи́в“. 6 Як і
на іншому місці говóрить: „Ти Священик
навіки за чином Мелхиседéковим“. (aiōn
g165) 7 Він за днів тіла Свого з голосíнням
великим та слізьми́ приніс був благáння й
молитви до Того, Хто від смерти Його міг
спасти, — і був вислуханий за побожність
Свою. 8 І хоч Сином Він був, протé
навчився пóслуху з того, що вистраждав
був. 9 А вдоскона́лившися, Він для всіх,
хто слухня́ний Йому, спричини́вся для
вічного спасíння, (aiōnios g166) 10 і від Бога
був на́званий Первосвящéником за чином
Мелхиседéковим. 11 Про це нам би треба
багато казати, та ви́словити важко його, бо
нездíбні ви стали, щоб слухати. 12 Ви бо
за віком повинні б бути вчителя́ми, але ви
потребуєте ще, щоб хтось вас навчав перших
почáтків Божого Слóва. І ви стали такими,
яким потрíбне молоко, а не стрáва твердá.
13 Бо хто молока вживає, той недосвíдчений
у слові праведности, — бо він немовля́.
14 А страва твердá — для дорослих, що мають
чуття, при́вчені звичкою розрізняти добро й
зло.

6 Тому́ полиши́мо почáтки науки Христа,
та й звернімося до досконалости, і не
кладíмо знóву засади покая́ння від мертвих
учинків та про віру в Бога, 2 Науки
про хрищення, про покладáння рук, про
воскресíння мертвих та вічний суд. (aiōnios
g166) 3 Зробимо й це, коли Бог дозволить.
4 Не можна бо тих, що раз просвітились
були, і скуштували небесного дáру, і стали
учáсниками Духа Святого, 5 і скуштували
доброго Божого Слова та сили майбу́тнього
віку, (aiōn g165) 6 та й відпали, знов відновляти
покая́нням, коли вдруге вони розпинають
у собі Сина Божого та зневажають. 7 Бо
земля, що п'є дощ, який падає часто на неї,
і родить рослини, добрі для тих, хто їх і
виро́щує, — вона благословення від Бога
приймає. 8 Але та, що приносить те́рня й
будя́ччя, — непотрíбна вона та близькá до
прокля́ття, а кінець її — спáлення. 9 Та ми
сподіва́ємось, любі, кращого про вас, що
спасíння тримаєтеся, хоч говоримо й так.
10 Та не є Бог несправедливий, щоб забути
ді́ло ваше та працю любови, яку показали
в Ім'я́ Його ви, що святим послужили та
служите. 11 Ми ж бажаємо, щоб кожен
із вас виявляв таку саму завзятість на
певність надії аж до кінця, 12 щоб ви не
розлінились, але переймали від тих, хто
обíтниці вспадкóвує вірою та терпеливістю.
13 Бо Бог, обíтницю давши Авраамові, як не
міг ніким вищим покля́стися, поклявся Сам
Собою, 14 говорячи: „Поблагословити — Я
кóнче тебе поблагословлю́, та розмножити
— розмножу тебе!“ 15 І, терплячи довго
отак, Авраáм одéржав обíтницю. 16 Бо люди
клянуться вищим, і клятва на ствéрдження
кінчає всяку їхню суперечку. 17 Тому й Бог,
хотівши перева́жно показати спадкоéмцям
обíтниці незмінність волі Своєї, учинив
те при помочі клятви, 18 щоб у двох тих
незмінних речáх, що в них не можна сказати
неправди Богові, мали потіху міцну ми, хто
прибіг прийняти надію, що лежить перед
нами, 19 що вони для душі як котви́ця, міцна
та безпечна, що аж до серéдини входить за
заслону, 20 куди, як предтéча, за нас увійшов
був Ісус, ставши навіки Первосвящéником за
чином Мелхиседéковим. (aiōn g165)

7 Бо цей Мелхиседéк, цар Салúму, священик
Бога Всеви́шнього, що був стрів Авраама,
як той вертався по пора́зці царів, і його
поблагослови́в. 2 Авраам відділив йому
й десяти́ну від усього, — найперше бо
він визначає „цар праведности“, а потім
„цар Салúму“, цебто „цар миру“. 3 Він без
ба́тька, без матері, без родово́ду, не мав ані
почáтку днів, ані кінця життя, уподóбився
Божому Сину, — пробуває священиком
за́вжди. 4 Побачте ж, який він великий,
що йому й десятину з добичі найліпшої
дав патріярх Авраам! 5 Ті з синів Левíєвих,
що свяще́нство приймають, мають заповідь
— брати за Зако́ном десятину з наро́ду,

цебто з братів своїх, хоч і вийшли вони з Авраамових сте́гон. 6 Але цей, що не похо́дить з їхнього роду, десятину одержав від Авраама, і поблагословив того, хто обі̂тницю мав. 7 І без усякої супере́чки більший меншого благословляє. 8 І тут люди смерте́льні беруть десяти́ну, а там той, про якого засвідчується, що живе. 9 І, щоб сказати отак, через Авраама і Левîй, що бере десятини, дав сам десятини. 10 Бо ще в ба́тькових сте́гнах він був, коли стрів його Мелхиседе́к. 11 Отож, коли б досконалість була через свяще́нство леви́тське, — бо люди Зако́на оде́ржали з ним, — то яка ще потреба була, щоб Інший Священик повстав за чином Мелхиседе́ковим, а не зватися за чином Ааро́новим? 12 Коли бо свяще́нство зміняється, то з потреби буває переміна й Зако́ну. 13 Бо Той, що про Нього говориться це, належав до іншого племени, з якого ніхто не ставав був до же́ртівника. 14 Бож відо́мо, що Госпо́дь наш походить від Юди, а про це плем'я́, про свяще́нство його, нічого Мойсей не сказав. 15 І ще більше відо́мо, коли повстає на подобу Мелхиседе́ка Інший Священик, 16 що був не за зако́ном тілесної заповіді, але з сили незнища́льного життя. 17 Бо свідчить: „Ти Священик навіки за чином Мелхиседе́ковим“. (aiōn g165) 18 Попере́дня бо заповідь відкладається через не́міч її та некори́сність. 19 Бо не вдоскона́лив нічого Зако́н. Запроваджена ж краща надія, що нею ми наближуємось до Бога. 20 І поскільки воно не без клятви, — 21 вони бо без клятви були́ священиками, Цей же з клятвою через Того, Хто говорить до Нього: „Клявся Госпо́дь — і не буде Він каятися: Ти Священик навіки за чином Мелхиседе́ковим“, — (aiōn g165) 22 то постільки Ісус став запорукою кращого Заповіту! 23 І багато було їх священиків, бо смерть боронила лишатися їм, 24 але Цей, що навіки лишається, безперестанне Свяще́нство Він має. (aiōn g165) 25 Тому може Він за́вжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходить, бо Він за́вжди живий, щоб за них заступи́тись. 26 Отакий бо потрібний нам Первосвященик: святий, незлоби́вий, невинний, відлучений від грішників, що вищий над небеса́, 27 що потреби не має щодня, як ті первосвященики, перше прино́сити жертви за власні гріхи, а потому за лю́дські гріхи, — бо Він це раз наза́вжди вчинив, принісши Само́го Себе. 28 Зако́н бо людей ставить первосвящениками, що немочі мають, але слово клятви, що воно за Зако́ном, ставить Сина, Який досконалий навіки! (aiōn g165)

8 Головна ж річ у то́му, про що я говорю: маємо Первосвященика, що засîв на небеса́х, по прави́ці престолу величности, 2 що Він Священнослужи́тель святині й правдивої скинії, що її збудував був Госпо́дь, а не люди́на. 3 Усякий бо первосвященик настановляється, щоб прино́сити да́ри та жертви, а тому було треба, щоб і Цей щось мав, що принести. 4 Бо коли б на землі перебува́в, то не був би Він священиком, бо тут пробувають священики, що да́ри приносять за Зако́ном. 5 Вони служать о́бразові й тіні небесного, як Мойсеєві сказано, коли мав докінчи́ти скинію: „Дивись бо, сказав, зроби все за зразко́м, що тобі на горі був показаний!“ 6 А тепер оде́ржав Він краще служîння, поскільки Він посередник і кращого заповіту, який на кращих обітницях був узаконений. 7 Бо коли б отой перший був бездоганний, не шукалося б місця для другого. 8 Бо їм докоряючи, каже: „Ото дні надхо́дять, говорить Господь, коли з домом Ізраїля й з Юдиним домом Я складу́ Заповіта Ново́го, 9 не за заповітом, що його Я склав був з отцями їхніми дня, коли взяв їх за руку, щоб вивести їх із землі єгипетської. А що вони не залишилися в Моїм заповіті, то й Я їх покинув, говорить Господь! 10 Оце Заповіт, що його Я складу́ по тих днях із домом Ізраїлевим, говорить Господь: Покладу Я Зако́ни Свої в їхні думки́, і на їхніх серцях напишу́ їх, і буду їм Богом, вони ж будуть наро́дом Моїм!“ 11 І кожен не буде навчати свого ближнього, і кожен брата свого, промовляючи: „Пізнай Господа“! Усі

бо вони будуть знати Мене від мало́го та аж до великого з них! 12 Буду бо Я милости́вий до їхніх неправд, і їхніх гріхів не згадаю Я більш"! 13 Коли ж каже „Нови́й Заповіт ", то тим назвав перший стари́м. А що́ порохня́віє й старі́є, те близьке́ до зотління.

9 Мав же і перший заповіт постанови богослужби та земну святиню. 2 Була́ бо уряджена перша скинія, яка зветься „Святе", а в ній був світильни́к, і стіл, і жертовні хліби. 3 А за другою засло́ною скинія, що зветься „Святе́ Святих". 4 Мала вона золоту кадильницю й ковче́га заповіту, усюди обку́того золотом, а в нім золота посу́дина з ма́нною, і розцві́ле жезло́ Ааро́нове та табли́ці заповіту. 5 А над ним херуви́ми слави, що затінювали престола благодаті, про що говорити докладно тепер не потрібно. 6 При такому ж уря́дженні до першої скинії вхо́дили за́вжди священики, пра́влячи служби Богові, 7 а до другої раз на рік сам первосвященик, не без крови, яку він прино́сить за себе й за лю́дські провини. 8 Святий Дух виявляє оцим, що ще не відкрита дорога в святиню, коли ще стоїть перша скинія. 9 Вона образ для ча́су теперішнього, за якого прино́сяться да́ри та жертви, що того не можуть вдоскона́лити, щодо сумління того, хто служить, 10 що тільки в потравах та в напо́ях, та в різних обмива́ннях, в уставах тілесних, — установлено їх аж до ча́су направи. 11 Але́ Христос, Первосвященик майбутнього доброго, прийшов із більшою й досконалішою скинією, нерукотво́рною, цебто не цього втво́рення, 12 і не з кров'ю козлів та телят, але з власною кров'ю увійшов до святині один раз, та й набу́в вічне відку́плення. (aiōnios g166) 13 Бо коли кров козлів та телят та попіл із я́лівок, як покро́пить нечистих, освячує їх на очи́щення тіла, 14 скільки ж більш кров Христа, що Себе непорочного Богу приніс Вічним Духом, очистить наше сумління від мертвих учинків, щоб служити нам Богові Живому! (aiōnios g166) 15 Тому Він — Посере́дник Ново́го Заповіту, щоб через смерть, — що була́ для відку́плення від пере́ступів, учинених за першого заповіту, — покликані прийняли́ обі́тницю вічного спа́дку. (aiōnios g166) 16 Бо де заповіт, там має відбутися смерть заповітника, 17 заповіт бо важливий по мертвих, бо нічого не варт він, як живе заповітник. 18 Тому й перший заповіт освячений був не без крови: 19 Коли бо Мойсей сповістив усі заповіді за Зако́ном усьому наро́дові, він узяв кров козлів та телят із водою й червоною вовною та з ісопом, та й покропив і саму оту книгу, і людей, 20 проказуючи: „Це кров заповіту, що його наказав для вас Бог!" 21 Так само і скинію, і ввесь по́суд служебний покропи́в він кров'ю. 22 І майже все за Зако́ном кров'ю очищується, а без пролиття́ крови немає відпу́щення. 23 Отож, треба було́, щоб образи небесного очищалися цими, а небесне саме кращими від оцих же́ртвами. 24 Бо Христос увійшов не в рукотво́рну святиню, що була на взір правдивої, але в саме небо, щоб з'явитись тепер перед Божим лицем за нас, 25 і не тому́, щоб часто прино́сити в жертву Себе, як первосвященик входить у святиню кожнорічно з кров'ю чужою, 26 бо інакше Він мусів би часто страждати ще від закла́дин світу, а тепер Він з'явився один раз на схи́лку віків, щоб власною жертвою знищити гріх. (aiōn g165) 27 І як лю́дям призна́чено вмерти один раз, потім же суд, 28 так і Христос один раз був у жертву прине́сений, щоб „поне́сти гріхи багатьох", і не в справі гріха другий раз з'явитися тим, хто чекає Його на спасі́ння.

10 Бо Зако́н, мавши тільки тінь майбутнього добра́, а не самий о́браз речей, тими самими жертвами, що за́вжди щороку прино́сяться, не може нико́ли вдоскона́лити тих, хто приступає. 2 Інакше вони перестали б прино́ситись, бо ті, хто служить, очищені раз, уже б не мали жодної свідо́мости гріхів. 3 Але в них спо́мин про гріхи буває щороку, 4 бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів здіймала гріхи! 5 Тому́ то, вхо́дячи в світ, Він говорить: „Жертви й прино́шення Ти не схотів, але

тіло Мені приготува́в. 6 Цілопа́лення й
жертви поку́тної Ти не жадав. 7 Тоді Я
сказав: Ось іду́, — в звої книжки про Мене
написано, щоб волю чини́ти Твою, Боже“!
8 Він вище сказав, що „жертви й прино́су,
та цілопа́лення й жертви поку́тної, — які
за Зако́ном прино́сяться, — Ти не жадав і
Собі не вподо́бав“. 9 Пото́му сказав: „Ось
іду, щоб волю Твою чини́ти, Боже“. Відміняє
Він перше, щоб друге поставити. 10 У цій
волі ми освячені жертвоприно́шенням тіла
Ісуса Христа один раз. 11 І кожен священик
щоденно стоїть, слу́жачи, і часто приносить
жертви ті самі, що нико́ли не можуть зняти
гріхів. 12 А Він за гріхи світу приніс жертву
один раз, і наза́вжди „по Божій правиці
засів“, 13 далі чекаючи, „аж вороги Його
бу́дуть покладені за підніжка Його ніг“. 14 Бо
жертвоприно́шенням одним вдоскона́лив
Він тих, хто освячується. 15 Свідкує ж і Дух
Святий нам, як говорить: 16 „Оце заповіт,
що його по цих днях встановля́ю Я з ними,
говорить Господь, — Закони Свої Я дам в
їхні серця́, і в їхніх думка́х напишу́ їх. 17 А
їхніх гріхів та несправедливостей їхніх Я
більш не згадаю“! 18 А де їхнє відпущення,
там нема вже жертвоприно́шення за гріхи.
19 Отож, браття, ми маємо відвагу вхо́дити
до святині кров'ю Ісусовою, 20 ново́ю й
живою дорогою, яку нам обнови́в Він через
завісу, цебто через тіло Своє, 21 маємо й
Великого Священика над домом Божим,
— 22 то приступі́мо з щирим серцем, у
повноті́ віри, окропи́вши серця́ від сумління
лукавого та обмивши тіла́ чистою водою!
23 Трима́ймо непохи́тне визна́ння надії,
вірний бо Той, Хто обіцяв. 24 І уважаймо
один за одни́м для заохо́ти до любови й до
добрих учинків. 25 Не кидаймо збору свого,
як то зви́чай у деяких, але заохочуймося,
і тим більше, скільки більше ви бачите,
що зближається день той. 26 Бо як ми
грішимо́ самові́льно, одержавши пізна́ння
правди, то вже за гріхи не знахо́диться
жертви, 27 а страшливе якесь сподіва́ння
су́ду та гнів палю́чий, що має пожерти
противників. 28 Хто відкидає Зако́на Мойсея,
такий немилосердно вмирає „при двох
чи трьох свідках“, — 29 скільки ж більшої
му́ки, — додумуєтеся? — заслуговує той, хто
потоптав Сина Божого, і хто кров заповіту,
що нею освячений, за звичайну вважав, і
хто Духа благодаті зневажив! 30 Бо знаємо
Того, Хто сказав: „Мені помста належить, Я
відплачу́, говорить Господь“. І ще: „Господь
буде судити наро́да Свого“! 31 Страшна́ річ
— упасти в руки Бога Живого! 32 Згадайте ж
про перші дні ваші, як ви просвітилися й
витерпіли запеклу боротьбу стражда́нь. 33
Ви були́ то видо́вищем зневаги й знуща́ння,
то були́ учасниками тих, що жили́ так. 34 Ви
бо страждали й з ув'язненими, і граба́унок
свого майна́ прийняли́ з потіхою, відаючи,
що маєте в небі для себе майно немину́ще
та краще. 35 Тож не відкидайте відваги
своєї, бо має велику нагоро́ду вона. 36 Бо
вам терпеливість потрібна, щоб Божу волю
вчинити й прийняти обітницю. 37 Бо ще
„мало, дуже мало, і Той, хто має прийти,
прийде й бари́тись не бу́де!“ 38 А „праведний
житиме вірою“. І: „Коли захитається він, то
душа Моя його не вподо́бає“. 39 Ми ж не з
тих, хто хитається на заги́біль, але віруємо
на спасі́ння душі.

11 А віра — то підста́ва споді́ваного, доказ
неба́ченого. 2 Бо нею засвідчені ста́рші
були́. 3 Вірою ми розуміємо, що віки́ Словом
Божим збудовані, так що з невидимого
сталось видиме. (aiōn g165) 4 Вірою Авель
приніс Богові жертву кращу, як Ка́їн; нею
засвідчений був, що він праведний, як Бог
свідчив про да́ри його; нею, і вмерши, він ще
промовляє. 5 Вірою Ено́х був перене́сений
на небо, щоб не бачити смерти; і його не
знайшли, бо Бог переніс його. Бо раніш,
як його перенесено, він був засвідчений,
що „Богові він догоди́в“. 6 Догоди́ти ж
без віри не можна. І той, хто до Бога
приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим,
хто шукає Його, Він дає нагороду. 7 Вірою
Ной, як дістав об'я́влення про те, чого́ ще
не бачив, побоявшись, зробив ковчега, щоб

дім свій спасти́; нею світ засудив він, і став спадкоє́мцем праведности, що з віри вона. **8** Вірою Авраа́м, покликаний на місце, яке мав прийняти в спа́дщину, послухався та й пішов, не відаючи, куди йде. **9** Вірою він перебува́в на Землі Обі́цяній, як на чужій, і проживав у наме́тах з Іса́ком та Яковом, співспадкоє́мцями тієї ж обі́тниці, **10** бо чекав він міста, що має підва́лини, що Бог його будівни́чий та творець. **11** Вірою й Са́ра сама дістала силу прийняти насіння, і породила понад час свого віку, бо вірним вважала Того, Хто обі́тницю дав. **12** Тому́ й від одно́го, та ще змертвілого, народилось так багато, як зо́рі небесні й пісок незчисле́нний край моря. **13** Усі вони повмирали за вірою, не оде́ржавши обі́тниць, але зда́лека бачили їх, і повітали, і ві́рували в них, та визнавали, що „вони на землі чужани́ці й прихо́дьки“. **14** Бо ті, що говорять таке, виявляють, що шукають ба́тьківщини. **15** І коли б вони пам'ятали ту, що вийшли з неї, то мали б час повернутись. **16** Та бажають вони тепер кращої, цебто небесної, тому́ й Бог не соро́миться їх, щоб звати Себе їхнім Богом, бо Він приготува́в їм місто. **17** Вірою Авраа́м, випробо́вуваний, привів на жертву Ісака, і, мавши обі́тницю, приніс однород́женого, **18** що йому було сказано: „В Ісакові буде насіння тобі“. **19** Бо він розумі́в, що Бог має силу й воскресити з мертвих, тому й одержав його на прообраз. **20** Вірою в майбу́тнє поблагословив Іса́к Якова та Іса́ва. **21** Вірою Яків, умираючи, поблагословив кожного сина Йо́сипового, і „схилився на верх свого́ жезла.“ **22** Вірою Йо́сип, умираючи, згадав про ви́хід синів Ізра́їлевих та про кості свої заповів. **23** Вірою Мойсе́й, як родився, перехо́вувався батьками своїми три місяці, бо вони бачили, що гарне дитя, і не злякались нака́зу царе́вого. **24** Вірою Мойсе́й, коли виріс, відрікся зватися сином дочки́ фарао́нової. **25** Він хотів краще страждати з наро́дом Божим, аніж мати доча́сну гріховну потіху. **26** Він наругу Христову вважав за більше багатство, ніж ска́рби єгипетські, бо він озирався на Божу нагороду. **27** Вірою він покинув Єгипет, не злякавшися гніву царе́вого, бо він був непохитний, як той, хто Невиди́мого бачить. **28** Вірою справив він Пасху й покро́плення крови, щоб їх не торкнувся той, хто погубив первороджених. **29** Вірою вони перейшли Червоне море, немов суходо́лом, на що спокусившись єги́птяни, потопились. **30** Вірою впали єрихо́нські му́ри по семиденнім обхо́дженні їх. **31** Вірою блудни́ця Раха́в не згинула з невірними, коли з миром прийняла́ вивідувачів. **32** І що ще скажу́? Бо не стане ча́су мені, щоб оповіда́ти про Гедео́на, Вара́ка, Самсо́на, Ефта́я, Дави́да й Самуї́ла та про пророків, **33** що вірою ца́рства побива́ли, правду чинили, оде́ржували обі́тниці, пащі левам загороджували, **34** силу огне́нну гасили, утікали від ві́стря меча, зміцнялись від слабости, хоробрі були́ на війні, оберта́ли в розтіч полкі́ чужоземців; **35** жінки діставали поме́рлих своїх із воскресі́ння; а інші бували скатовані, не прийнявши визво́лення, щоб отримати краще воскресі́ння; **36** а інші дізнали наруги та рани, а також кайда́ни й в'язниці. **37** Камінням побиті бува́ли, допитувані, перепи́лювані, умирали, зару́бані мече́м, тинялися в овечих та ко́зячих шкурах, збідовані, засумовані, витерпілі. **38** Ті, що світ не вартий був їх, тинялися по пустинях та го́рах, і по печерах та прова́ллях зе́мних. **39** І всі вони, одержавши засвідчення вірою, обі́тниці не прийняли́, **40** бо Бог передбачив щось краще про нас, — щоб вони не без нас досконаліть оде́ржали.

12 Тож і ми, мавши навколо себе велику таку хмару свідків, скиньмо всякий тяга́р та гріх, що обплутує нас, та й біжім з терпеливістю до боротьби, яка перед нами, **2** дивлячись на Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що замість радости, яка була перед Ним, перете́рпів хреста, не зверта́вши уваги на сором, і сів по правиці престолу Божого. **3** Тож подумайте про Того, хто перете́рпів такий перекір проти Себе від грішних, щоб ви не знемоглись, і не впали на

душах своїх. 4 Ви ще не змага́лись до крови,
борю́чись проти гріха, 5 і забули на́гад,
що говорить до вас, як синів: „Мій сину, —
не нехтуй Господньої кари, і не знемагай,
коли Він докоря́є тобі. 6 Бо Господь, кого
любить, того Він карає, і б'є кожного сина,
якого приймає“! 7 Коли те́рпите кару, то
ро́бить Бог вам, як синам. Хіба є такий
син, що ба́тько його не карає? 8 А коли
ви без кари, що спільна для всіх, то ви
діти з пере́любу, а не сини. 9 А до того,
ми мали батьків, що карали наше тіло, — і
боялися їх, то чи ж не далеко більше повинні
кори́тися ми Отцеві ду́хів, щоб жити? 10
Ті нас за короткого ча́су карали, як їм до
вподоби було́, Цей же на ко́ристь, щоб ми
стали учасниками Його святости. 11 Усяка
кара в тепе́рішній час не здається потіхою,
але смутком, та згодом для на́вчених нею
приносить ми́рний плід праведности! 12
Тому́ то „опущені руки й коліна знемо́жені
ви́простуйте“, 13 і „чиніть прості стежки́
ногам вашим“, щоб кульгаве не збо́чило,
але краще ви́правилось. 14 Пильнуйте про
мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто не
побачить Господа. 15 Дивіться, щоб хто не
зостався без Божої благода́ті, щоб „не виріс
який гіркий корінь і не наробив непоко́ю“, і
щоб багато-хто не опога́нились тим. 16 Щоб
не був хто блудник чи безбожник, немов той
Ісав, що своє первороди́ство віддав за поживу
саму́. 17 Бо знаєте ви, що й після, як схотів
він успадкува́ти благослове́ння, відкинутий
був, — не знайшов бо був можливости до
покая́ння, хоч його з сльо́зьми шукав. 18 Бо
ви не приступили до гори дотика́льної та
до палю́чого огню, і до хмари, і до те́мряви,
та до бурі, 19 і до сурмо́вого звуку, і до
голосу слів, що його ті, хто чув, просили,
щоб більше не мовилось слово до них. 20 Не
могли бо вони того витримати, що наказано:
„Коли й звірина́ до гори доторкне́ться, то
буде камінням побита“. 21 І таке страшне́
те видіння було́, що Мойсей проказав: „Я
боюся й тремчу́!“ 22 Але ви приступили до
гори Сіонської, і до міста Бога Живого, до
Єрусалиму небесного, і до десятків тисяч
анголів, 23 і до Церкви первороджених, на
небі написаних, і до Судді всіх — до Бога, і
до духів удоскона́лених праведників, 24 і до
Посере́дника Ново́го Заповіту — до Ісуса, і до
покро́плення крови, що краще промовляє,
як А́велева. 25 Глядіть, не відверта́йтеся від
того, хто промовляє. Бо як не повтікали
вони, що зреклися того, хто звіщав на
землі, то тим більше ми, якщо зрікаємся
Того, Хто з неба звіщає, 26 що голос Його
захитав тоді землю, а тепер обіцяв та каже:
„Ще раз захитаю не тільки землею, але
й небом“. 27 А „ще раз“визначає заміну
захитаного, як ство́реного, щоб зосталися ті,
хто непохитний. 28 Отож ми, що приймаємо
царство непохитне, нехай маємо благода́ть,
що нею приємно служитимемо Богові з
побожністю й зо стра́хом. 29 Бо наш Бог — то
„палю́чий огонь“!

13 Братолю́бство нехай пробува́є між вами!
2 Не забувайте любови до при́ходнів,
бо деякі нею, на́віть не ві́даючи, гостинно
прийняли а́нголів. 3 Пам'ятайте про в'я́знів,
немов із ними були б ви пов'язані, про
тих, хто страждає, як такі, що й самі ви
знахо́дитесь в тілі. 4 Нехай буде в усіх че́сний
шлюб та ложе непоро́чне, а блу́дників та
пере́любів судитиме Бог. 5 Будьте життям не
грошолюбні, задовольняйтеся тим, що́ маєте.
Сам бо сказав: „Я тебе не покину, ані не
відступлю́ся від тебе!“ 6 Тому́ то ми сміливо
говоримо: „Господь — мені Помічни́к, і я
не злякаюсь нико́го: що зробить люди́на
мені?“ 7 Спогадуйте наставників ваших, що
вам говорили Слово Боже; і, дивлячися на
кінець їхнього життя, переймайте їхню віру.
8 Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки
Той Са́мий! **(aiōn g165)** 9 Не захоплюйтеся
всілякими та чужими науками. Бо річ добра
зміцняти серця благода́ттю, а не стра́вами,
що ко́ристи від них не оде́ржали ті, хто
за ними ходив. 10 Маємо же́ртівника, що
від нього годуватися права не мають ті,
хто скинії служить, — 11 бо котри́х звірят
кров первосвященик уносить до святині за

гріхи, тих м'ясо па́литься поза табо́ром, — **12** тому́ то Ісус, щоб кров'ю Своєю людей освятити, постраждав поза брамою. **13** Тож виходьмо до Нього поза та́бір, і наругу Його понесімо, **14** бо постійного міста не маємо тут, а шукаємо майбутнього! **15** Отож, за́вжди приносьмо Богові жертву хвали́, цебто плід уст, що Ім'я́ Його славлять. **16** Не забувайте ж і про доброчинність та спільність, бо жертви такі вгодні Богові. **17** Слухайтесь ваших наставників та коріться їм, — вони бо пильнують душ ваших, як ті, хто має здати справу. Нехай вони роблять це з радістю, а не зідхаючи, — бо це для вас не кори́сне. **18** Моліться за нас, бо надіємося, що ми маємо добре сумління, бо хочемо добре в усьому пово́дитись. **19** А надто прошу́ це робити, щоб шви́дше до вас мене ве́рнено. **20** Бог же миру, що з мертвих підняв великого Па́стиря вівцям кров'ю вічного заповіту, Господа нашого Ісуса, **(aiōnios g166)** **21** нехай вас удоскона́лить у кожному доброму ділі, щоб волю чинити Його, чинячи в вас любе перед лицем Його через Ісуса Христа, Якому слава на віки вічні. Амінь. **(aiōn g165)** **22** Благаю ж вас, браття, прийміть слово потіхи, бо коротко я написав вам. **23** Знайте, що наш брат Тимофій вже ви́пущений, і я з ним; коли незаба́ром він при́йде, я вас побачу. **24** Вітайте всіх ваших наставників та всіх святих. Вітають вас ті, хто в Італії. **25** Благодать зо всіма́ вами! Амінь.

Якова

1 Яків, раб Бога й Господа Ісуса Христа, дванадцятьом племена́м, які в Розпоро́шенні, — вітаю я вас! **2** Майте, бра́ти мої, повну радість, коли впадаєте в усілякі випробо́вування, **3** знаючи, що досвідчення вашої віри дає терпеливість. **4** А терпеливість нехай має чин доскона́лий, щоб ви досконалі та бездоганні були́, і недостачі ні в чому не мали. **5** А якщо кому з вас не стачає мудрости, нехай просить від Бога, що всім дає просто, та не докоряє, — і бу́де вона йому да́на. **6** Але нехай просить із вірою, без жодного су́мніву. Бо хто має су́мнів, той подібний до морської хвилі, яку жене й кидає вітер. **7** Нехай бо така люди́на не гадає, що дістане що́ від Господа. **8** Двоєдушна люди́на непостійна на всіх дорогах своїх. **9** А понижений брат нехай хвалиться висо́кістю своєю, **10** а багатий — пони́женням своїм, бо він промине, як той цвіт трав'яни́й, — **11** бо сонце зійшло зо спеко́тою, і траву посушило, — і відпав цвіт її, і зникла краса́ її виду. Так само зів'яне й багатий у дорогах своїх! **12** Блаженна люди́на, що ви́терпить пробу, бо, бувши ви́пробувана, дістане вінця життя, якого Господь обіцяв тим, хто любить Його. **13** Ви́пробовуваний, хай не каже ніхто: „Я від Бога споку́шуваний“. Бо Бог злом не спокушується, і нікого Він Сам не спокушує. **14** Але кожен спокушується, як на́диться й зво́диться пожадливістю власною. **15** Пожадли́вість пото́му, зачавши, народжує гріх, а зроблений гріх народжує смерть. **16** Не обма́нюйтесь, брати мої любі! **17** Усяке добре дава́ння та дар досконалий похо́дить згори від Отця світил, що в Нього нема переміни чи тіні відміни. **18** Захотівши, Він нас породив словом правди, щоб ми стали якимсь первопло́дом творів Його. **19** Отож, мої брати́ любі, нехай буде кожна людина швидка́ послухати, забарна́ говорити, повільна на гнів. **20** Бо гнів лю́дський не чинить праведности Божої. **21** Тому́ то відкиньте всіляку нечисть та залишок злоби́, і прийміть із ла́гідністю всіяне слово, що може спасти ваші душі. **22** Будьте ж викона́вцями слова, а не слухачами самими, що себе самих обманюють. **23** Бо хто слуха́ч слова, а не викона́вець, той подібний люди́ні, що риси обличчя свого розглядає у дзе́ркалі, — **24** бо розгляне себе та й відійде, і зараз забуде, яка вона є. **25** А хто заглядає в зако́н досконалий, закон волі, і в нім пробуває, той не буде забу́дько слухач, але виконавець ді́ла, — і він буде блаженний у дія́нні своїм! **26** Коли ж хто гада́є, що він побожний, і свого язика не вгамо́вує, та своє серце обманює, — марна́ побожність того́! **27** Чиста й непорочна побожність перед Богом і Отцем оця: згля́нутися над си́ротами та вдови́цями в утисках їхніх, себе берегти чистим від світу.

2 Брати́ мої, не зважаючи на обличчя, майте віру в нашого Господа слави, Ісуса Христа. **2** Бо коли до вашого зібра́ння ввійде чоловік із золотим перснем, у шаті блискучій, увійде й бідар у вбогім вбранні́, **3** і ви поглянете на то́го, хто в шаті блискучій, і скажете йому: „Ти сідай вигі́дно отут, “а бідаре́ві прокажете: „Ти стань там, чи сідай собі тут на підніжку моїм“, **4** то чи не стало між вами поді́лення, і не стали ви злоду́мними суддями? **5** Послухайте, мої брати любі, — чи ж не вибрав Бог бідарі́в цього світу за багатих вірою й за спадкое́мців Царства, яке обіцяв Він тим, хто любить Його? **6** А ви бідаря́ зневажили! Хіба не багачі переслідують вас, хіба не вони тягнуть вас на суди́? **7** Хіба не вони зневажають те добре ім'я́, що ви ним називаєтесь? **8** Коли ви Зако́на Царського́го виконуєте, за Писа́нням: „Люби свого ближнього, як самого себе“, то ви робите добре. **9** Коли ж дивитеся на обличчя, то чините гріх, бо Зако́н удоводнює, що ви винуватці. **10** Бо хто всього Зако́на виконує, а згрішить в одно́му, той винним у всьому стає. **11** Бо Той, Хто сказав: „Не чини перелю́бства“, також наказав: „Не вбивай“. А хоч ти перелю́бства не чиниш, а вб'єш, то ти

переступник Зако́ну. 12 Отак говоріть і отак
чиніть, як такі, що будете суджені зако́ном
волі. 13 Бо суд немилосердний на того,
хто не вчинив милосердя. Милосердя бо
ставиться вище за суд. 14 Яка ко́ристь, брати
мої, коли хто говорить, що має віру, але діл
не має? Чи може спасти його віра? 15 Коли
ж брат чи сестра будуть нагі, і позбавлені
денного по́корму, 16 а хтонебудь із вас до
них скаже: „Ідіть з миром, грійтесь та їжте“,
та не дасть їм потрібного тілу, — що ж то
поможе? 17 Так само й віра, коли діл не має,
— ме́ртва в собі! 18 Але скаже хтоне́будь:
„Маєш ти віру, а я маю діла; покажи мені
віру свою без діл твоїх, а я покажу тобі віру
свою від діл моїх“. 19 Чи віруєш ти, що Бог
один? Добре робиш! Та й де́мони вірують, —
і тремтять. 20 Чи хочеш ти знати, о марна́
люди́но, що віра без діл — ме́ртва? 21 Авраам,
отець наш, — чи він не з діл виправданий
був, як поклав був на же́ртівника свого сина
Ісака? 22 Чи ти бачиш, що віра помогла
його ділам, і вдоскона́лилась віра із діл? 23
І здійснилося Писа́ння, що каже: „Авраам
же ввірував Богові, і це йому зараховане
в праведність, і був на́званий він другом
Божим“. 24 Отож, чи ви бачите, що люди́на
виправдується від діл, а не тільки від віри?
25 Чи так само і блудни́ця Раха́в не з діл
виправдалась, коли прийняла́ посланців, і
дорогою іншою випустила? 26 Бо як тіло без
духа ме́ртве, так і віра без діл — мертва!

3 Не багато-хто ставайте, брати мої,
учителями, знавши, що більший о́суд
при́ймемо. 2 Бо багато ми всі помиляємось.
Коли хто не помиляється в слові, то це муж
досконалий, спроможний прибо́ркувати й
усе тіло. 3 От і ко́ням вкладаєм узде́чки до
ро́та, щоб корилися нам, і ми всім їхнім
тілом керуємо. 4 От і кораблі, хоч які
величезні та гнані вітра́ми жорсто́кими,
проте найменшим сте́рном скеро́вуються,
куди хоче стерни́чий. 5 Так само й язик,
— малий член, але хва́литься ве́льми! Ось
маленький огонь, а запалює величезного
ліса! 6 І язик — то огонь. Як світ неправости,
поста́влений так поміж нашими членами,
язик скверни́ть усе тіло, запалює круг
життя, і сам запалюється від геєнни. (Geenna g1067) 7 Бо всяка природа звірів і пташо́к,
гадів і мо́рських потвор прибо́ркується, і
прибо́ркана буде природою лю́дською, 8 та
не може ніхто із людей язика вгамува́ти,
— він зло безупи́нне, він повний отрути
смерте́льної! 9 Ним ми благословляємо Бога
й Отця, і ним проклинаєм людей, що створені
на Божу подобу. 10 Із тих самих уст виходить
благослове́ння й прокля́ття. Не повинно,
брати́ мої, щоб так це було́! 11 Хіба з одного́
отвору виходить вода солодка й гірка́? 12
Хіба може, бра́ти мої, фіґове дерево родити
оливки, або виноград — фіґи? Солодка вода
не тече з солонця́. 13 Хто мудрий і розумний
між вами, нехай він покаже діла́ свої в
ла́гідній мудрості добрим поводженням!
14 Коли ж гірку́ заздрість та сварку ви
маєте в серці своєму, то не величайтесь
та не говоріть неправди на правду, — 15
це не мудрість, що ніби зве́рху походить
вона, але земна, тілесна та де́монська. 16
Бо де за́здрість та сварка, там бе́злад та
всяка зла річ! 17 А мудрість, що зверху
вона, насамперед чиста, а потім спокійна,
ла́гідна, покірлива, повна милосердя та
добрих пло́дів, безстороння та нелукава. 18
А плід праведности сіється творцями миру.

4 Звідки ві́йни та свари між вами? Чи не
звідси, — від ваших пожадливостей, які
в ваших членах воюють? 2 Бажаєте ви —
та й не маєте, убиваєте й за́здрите — та
досягнути не можете, сва́ритеся та воюєте
— та не маєте, бо не прохаєте, 3 прохаєте
— та не одержуєте, бо прохаєте на зле, щоб
ужити на розко́ші свої. 4 Перелю́бники та
перелю́бниці, чи ж ви не знаєте, що дружба
зо світом — то ворожнеча супроти Бога?
Бо хто хоче бути світові при́ятелем, той
ворогом Божим стається. 5 Чи ви ду́маєте,
що даремно Писа́ння говорить: „Жада́є аж до
за́здрости Дух, що в нас пробуває“? 6 Та ще
більшу благода́ть дає, через що й промовляє:
„Бог противиться гордим, а смиренним

дає благода́ть“. 7 Тож підкоріться Богові
та спротивляйтесь дияволові, — то й утече
він від вас. 8 Набли́зьтесь до Бога, то й Бог
набли́зиться до вас. Очистьте руки, грішні,
та серця освятіть, двоєдушні! 9 Журіться,
сумуйте та плачте! Хай обернеться сміх ваш
у плач, а радість у сум! 10 У покорі́ться перед
Господнім лицем, — і Він вас підійме! 11 Не
обмовляйте, брати, один о́дного! Бо хто брата
свого обмовляє або судить брата, той Зако́на
обмовляє та судить Зако́на. А коли ти Зако́на
осуджуєш, то ти не викона́вець Закона, але
суддя. 12 Один Законода́вець і Суддя, що
може спасти й погубити. А ти хто такий,
що осуджуєш ближнього? 13 А ну тепер
ви, що говорите: „Сьогодні чи взавтра ми
пі́дем у те чи те місто, і там рік прожи́вемо,
та бу́демо торгувати й заробляти“, 14 ви,
що не відаєте, що́ трапиться взавтра, — яке
ваше життя? Бо це пара, що на хвильку
з'явля́ється, а потім зникає! 15 Замість того,
щоб вам говорити: „Як схоче Госпо́дь та
бу́демо живі, то зробимо це або те“. 16 А
тепер ви хва́литеся в своїх го́рдощах, — лиха́
всяка подібна хвальба́! 17 Отож, хто знає, як
чинити добро, та не чинить, — той має гріх!

5 А ну ж тепер ви, багачі́, — плачте й
ридайте над лихом своїм, що вас має
спіткати: 2 ваше багатство згнило, а ваші
вбрання́ міль поїла! 3 Золото ваше та сріблó
поіржа́віло, а їхня іржа буде свідчити проти
вас, і поїсть ваше тіло, немов той огонь!
Ви скарби зібрали собі на останні дні! 4
Ось голосить заплата, що ви затримали в
робі́тників, які жали на ваших полях, —
і голосі́ння женці́в досягли́ вух Господа
Сава́ота! 5 Ви розкошували на землі й
насолоджувались, серця свої ви́годували,
немов би на день зако́лення. 6 Ви Праведного
засудили й убили, — Він вам не проти́вився!
7 Отож, браття, довготерпіть аж до при́ходу
Господа! Ось чекає рільни́к дорогоцінного
пло́ду землі, довготе́рпить за нього, аж
поки оде́ржить дощ ранній та пізній. 8
Довготерпі́ть же й ви, зміцніть серця ваші,
бо набли́зився при́хід Господній! 9 Не
нарікайте один на о́дного, браття, щоб вас
не засу́джено, — он Суддя стоїть перед
дверима! 10 Візьміть, браття, пророків за
при́клад стражда́ння та довготерпіння, —
вони промовляли Господнім Ім'я́м! 11 Отож,
за блаженних ми маємо тих, хто витерпів.
Ви чули про Йо́вове терпіння та бачили
Господній кінець його́, що „ве́льми Господь
милости́вий та щедрий“. 12 А найперше,
браття мої, не кляніться ні небом, ані
землею, і ніякою іншою клятвою! Слово ж
ваше хай буде: „Так, так“та „Ні, ні“, щоб
не впасти вам в о́суд. 13 Чи страждає хто з
вас? Нехай молиться! Чи тішиться хтось?
Хай співає псалми́! 14 Чи хворі́є хто з вас?
Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним
хай помоляться, намасти́вши його оливою в
Господнє Ім'я́, 15 і молитва віри вздоро́вить
недужого, і Господь його підійме, а коли він
гріхи був учинив, то вони йому простяться.
16 Отже, признава́йтесь один перед о́дним у
своїх про́гріхах, і моліться один за о́дного,
щоб вам уздоро́витись. Бо дуже могутня
ре́вна молитва праведного! 17 Ілля́ був
люди́на, подібна до нас при́страстями, і він
помолився молитвою, щоб дощу́ не було́,
— і дощу не було́ на землі аж три роки
й шість місяців... 18 І він знов помолився,
— і дощу́ дало́ небо, а земля вродила свій
плід! 19 Бра́ття мої, — коли хто з-поміж вас
заблудить від правди, і його хто наверне, 20
хай знає, що той, хто грішника навернув від
його блу́дної дороги, той душу його спасає
від смерти та бе́зліч гріхів покриває!

1 Петра

1 Петро, апо́стол Ісуса Христа, захожа́нам
Розпоро́шення: По́нту, Гала́тії, Каппадоки́ї,
Азії й Віфі́нії, ви́браним **2** із передба́чення
Бога Отця, посвя́ченням Духа, на покору
й окро́плення кров'ю Ісуса Христа: нехай
примно́житься вам благодать та мир!
3 Благословенний Бог і Отець Господа
нашого Ісуса Христа, що великою Своєю
милістю відродив нас до живої надії
через воскре́сення з мертвих Ісуса Христа,
4 на спа́дщину нетлінну й непорочну
та нев'яну́чу, заховану в небі для вас,
5 що ви бережені силою Божою через
віру на спасі́ння, яке готове з'явитися
останнього ча́су. **6** Тіштеся з того, засмучені
тро́хи тепер, якщо треба, всілякими
випробо́куваннями, **7** щоб досвідчення
вашої віри було дорогоцінніше за золото,
яке гине, хоч і огнем випробо́вується, на
похвалу́, і честь, і славу при з'я́вленні Ісуса
Христа. **8** Ви Його любите, не бачивши,
і віруєте в Нього, хоч тепер не бачите, а
вірувавши, радієте невимо́вною й славною
радістю, **9** бо досяга́єте мети́ віри вашої
— спасі́ння ду́шам. **10** Про це спасі́ння
розвідували та допитувалися пророки, що
звіщали про благода́ть, призначену вам.
11 Вони досліджували, на котри́й чи на
який час показував Дух Христів, що в
них був, коли Він сповіщав про Христові
стражда́ння та славу, що при́йдуть по
них. **12** Їм відкрито було́, що вони не
для себе сами́х, а для вас служили тим,
що тепер звіщено вам через благові́сників
Духом Святим, із неба посланим, на що
бажають дивитися анголи. **13** Тому́ то,
підперезавши сте́гна свого розуму та бувши
тверезі, майте досконалу надію на благода́ть,
що прино́ситься вам в з'я́вленні Ісуса
Христа. **14** Як слухняні, не застосовуйтеся
до попередніх пожадливо́стей вашого
нево́ідання, **15** але за Святим, що покликав вас,
будьте й самі святі в усім вашім пово́дженні,
16 бо написано: „Будьте святі, — Я бо святий“!
17 І коли ви Отцем звете Того, Хто кожного,
не зважаючи на особу, судить за вчинок, то
в страху́ провадьте час вашого тимчасового
заме́шкання. **18** І знайте, що не тлінним
сріблом або золотом відкуплені ви були від
марно́го вашого життя, що передане вам від
батьків, **19** але дорогоцінною кров'ю Христа,
як непорочного й чистого Ягняти, **20** що
призначений був іще перед закла́динами
світу, але був з'явлений вам за останнього
ча́су. **21** Через Нього ви віруєте в Бога, що з
мертвих Його воскресив та дав славу Йому,
щоб була ваша віра й надія на Бога. **22**
По́слухом правді очистьте душі свої через
Духа на нелицемірну братерську любов, і
ревно від щирого серця любіть один о́дного,
23 бо народжені ви не з тлінного насіння,
але з нетлінного, — Словом Божим живим
та тривалим. **(aiōn g165)** **24** Бо „кожне тіло —
немов та трава, і всяка слава люди́ни — як
цвіт трав'яни́й: засохне трава — то й цвіт
опаде, **25** а Слово Господнє повік пробуває“!
А це те Слово, яке звіщене вам у Єва́нгелії.
(aiōn g165)

2 Отож, відкладіть усяку зло́бу, і всякий
пі́дступ, і лицемірство, і заздрість, і всякі
обмови, **2** і, немов новонароджені немовлята,
жадайте щирого духовного молока, щоб
ним вирости вам на спасі́ння, **3** якщо
ви спро́бували, що добрий Госпо́дь. **4**
Приступайте до Нього, до Каменя живого,
дорогоцінного, що відкинули люди Його,
але вибрав Бог. **5** І самі, немов те
каміння живе, будуйтеся в дім духовий, на
священство святе, щоб прино́сити жертви
духовні, приємні для Бога через Ісуса
Христа. **6** Бо стоїть у Писа́нні: „Ось кладу́
Я на Сіоні Каменя вибраного, наріжного,
дорогоцінного, і хто вірує в Нього, той не
буде осоро́млений“! **7** Отож бо, для вас, хто
вірує, Він коштовність, а для тих, хто не
вірує — „камінь, що його занедба́ли були
будівничі, той наріжним став каменем“, **8**
і „камінь спотика́ння, і скеля спокуси“, —
і об нього вони спотика́ються, не вірячи
слову, на що й призначені були. **9** Але ви —

ви́браний рід, свяще́нство царське́, наро́д святий, люд власности Божої, щоб звіщали чесно́ти Того, Хто покликав вас із те́мряви до дивного світла Свого́, 10 колись „ненаро́д, “а тепер наро́д Божий, колись „непомилувані, “а тепер ви помилувані! 11 Благаю вас, любі, як прихо́дьків та подорожніх, щоб ви зде́ржувались від тілесних пожадли́востей, що воюють проти душі. 12 Поводьтеся поміж поганами добре, щоб за те, за що́ вас обмовляють вони, немов би злочинців, побачивши добрі діла, сла́вили Бога в день відві́дання. 13 Отож, коріться кожному лю́дському творі́нню ради Господа, — чи то цареві, як найвищому, 14 чи то володарям, як від нього по́сланим для кара́ння злочинців та для похвали́ доброчинців. 15 Бо така Божа воля, щоб доброчинці гамували не́уцтво нерозумних людей, — 16 як вільні, а не як ті, що мають волю на прикриття́ лихого, але як раби Божі. 17 Шануйте всіх, бра́тство любіть, Бога бійтеся, царя поважайте. 18 Раби, — коріться панам із повним стра́хом, не тільки добрим та тихим, але й прикрим. 19 Бо то вгодне, коли хто, через сумління перед Богом, те́рпить недолю, непоправді страждаючи. 20 Бо яка похвала́, коли те́рпите ви, як вас б'ють за провини? Але коли з му́кою те́рпите за добрі вчинки, то це вгодне Богові! 21 Бо на це ви покликані. Бо й Христос постраждав за нас, і залиши́в нам при́клада, щоб пішли ми слідо́ми Його. 22 „Не вчинив Він гріха, і не знайшлося в устах Його пі́дступу!“ 23 Коли був лихосло́влений, Він не лихословив взае́мно, а коли Він страждав, не погро́жував, але передав Тому, Хто судить справедливо. 24 Він тілом Своїм Сам підніс гріхи наші на дерево, щоб ми вмерли для гріхів та для праведности жили; Його „ранами ви вздоро́вилися“. 25 Ви бо були як ті вівці забло́кані, та ви повернулись до Пастиря й Опікуна ваших душ.

3 Так само дружи́ни, — коріться своїм чоловікам, щоб і деякі, хто не ко́риться слову, були приєднані без слова пово́дженням дружи́н, 2 як побачать ваше пово́дження чисте в страху́. 3 А окрасою їм нехай буде не зовнішнє, — заплі́тання волосся та наві́шання золота або вбира́ння одеж, 4 але захо́вана люди́на серця в нетлінні ла́гідного й мовчазно́го духа, що дорогоцінне перед Богом. 5 Бо так само колись прикраша́ли себе й святі ті жінки́, що клали надію на Бога й кори́лись своїм чоловікам. 6 Так Сара корилась Авраамові, і паном його називала. А ви — її діти, коли добро робите та не лякаєтесь жа́дного стра́ху. 7 Чоловіки, — так само живіть ра́зом із дружи́нами за розумом, як зо слабішою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співспадкое́миці благода́ті життя, щоб не спинялися ваші моли́тви. 8 Нaréшті ж, будьте всі однодýмні, спочутливі, братолюбні, милосердні, покірливі. 9 Не платіть злом за зло, або лайкою за лайку, навпаки, — благословляйте, знавши, що на це вас покликано, щоб ви вспадкува́ли благослове́ння. 10 „Бо хто хоче любити життя та бачити добрі дні, нехай здержить свого язика́ від лихого та у́ста свої від гово́рення пі́дступу. 11 Ухиляйся від злого та добре чини, шукай миру й женися за ним! 12 Бо очі Господні — до праведних, а ву́ха Його — до їхніх прохань, а Господнє лице проти тих, хто чинить лихе!“ 13 І хто заподі́є вам зле, коли будете ви оборонцями доброго? 14 А коли ви за праведність і страждаєте, то ви блаженні! „А їхнього стра́ху не бійтеся, і не тривожтеся!“ 15 А Господа Христа освятіть у ваших серцях, і за́вжди готовими будьте на відповідь кожному, хто в вас запитає рахунку про надію, що в вас, із ла́гідністю та зо стра́хом. 16 Майте добре сумління, щоб тим, за що́ вас обмовляють, немов би злочинців, були посоромлені лихосло́вники вашого пово́дження в Христі. 17 Бо ліпше страждати за добрі діла, — коли хоче того Божа воля, — аніж за лихі. 18 Бо й Христос один раз постраждав був за наші гріхи, щоб приве́сти нас до Бога, Праведний за неправедних, хоч уме́ртвлений тілом, але Духом ожи́влений, 19 Яким Він і ду́хам,

що в в'язниці були, зійшовши, звіщав; 20 вони колись непокі́рливі були́, як їх Боже довготерпіння чекало за Но́євих днів, коли будувався ковче́г, що в ньому мало, цебто вісім душ, спаслось від води. 21 Того образ, хрищення — не тілесної нечистости позбуття́, але обі́тниця Богові доброго сумління, — спасає тепер і нас воскресінням Ісуса Христа, 22 що, зійшовши на небо, пробуває по Божій правиці, а Йому підкорилися анголи, влади та сили.

4 Отож, коли тілом Христос постраждав за нас, то озбройтеся й ви тією самою думкою, бо хто тілом постраждав, той перестав грішити, 2 щоб решту ча́су в тілі жити вже не для пожадливостей людських, а для Божої волі. 3 Бо до́сить минулого ча́су, коли ви чинили волю поган, ходили в розпусті, у пожадливостях, у пияцтві, у гу́лянках, у пия́тиках, у беззако́нних ідолослужбах. 4 Вони з того дивуються, що ви ра́зом із ними не берете участи в розпусті, та зневажають. 5 Вони дадуть відповідь Тому, Хто судитиме живих та мертвих! 6 Бо на те й мертвим зві́щувано Єва́нгелію, щоб вони прийняли́ суд по-лю́дському тілом, але жили́ по-Бо́жому духом. 7 Кінець же всьому набли́зився. Отже, будьте мудрі й пильнуйте в молитвах! 8 Найперше майте щиру любов один до о́дного, бо любов покриває багато гріхів! 9 Будьте гостинні один до о́дного без не́хоті! 10 Служіть один о́дному, кожен тим даром, якого отримав, як доморя́дники всілякої Божої благода́ті. 11 Коли хто говорить, говори, як Божі слова. Коли хто служить, то служи, як від сили, яку дає Бог, щоб Бог прославлявся в усьому Ісусом Христом, що Йому слава та вла́да на віки вічні, амі́нь. (aiōn g165) 12 Улюблені, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробо́вування, немов би чужому випа́дку для вас. 13 Але через те, що берете ви участь у Христових стражда́ннях, то тіштеся, щоб і в з'я́вленні слави Його раділи ви й звеселялись. 14 Коли ж вас ганьбля́ть за Христове Ім'я́, то ви блаженні, бо на вас спочиває Дух слави й Дух Божий. 15 Ніхто з вас хай не страждає, як душогуб, або злодій, або злочинець, або ворохо́бник, 16 а коли — як християни́н, то нехай не сором'иться він, але хай прославляє Бога за те. 17 Бо час уже суд розпочати від Божого дому; а коли він почнеться перше з нас, то який кінець тих, хто противиться Божій Єва́нгелії? 18 А коли „праведний ле́две спасеться, то безбожний та грішний де зможе з'явитись?“ 19 Тому й ті, хто з Божої волі страждає, нехай душі свої віддадуть в доброчинстві Йому, як Створителю вірному.

5 Тож благаю між вами пресві́терів, співпресві́тер та свідок Христових стражда́нь, співучасник слави, що повинна з'явитись: 2 пасіть стадо Боже, що у вас, наглядайте не з примусу, але добровільно по-Божому, не для брудної наживи, а ревно, 3 не пануйте над спа́дком Божим, але будьте для стада за взір. 4 А коли Архипа́стир з'я́виться, то одержите ви нев'яну́чого вінка́ слави. 5 Також молоді, — коріться ста́ршим! А всі майте покору один до о́дного, бо „Бог проти́виться гордим, а смиренним дає благода́ть!“ 6 Тож покоріться під міцну́ Божу руку, щоб Він вас Свого ча́су пови́щив. 7 Покладіть на Нього всю вашу журбу́, бо Він опікується вами! 8 Будьте тверезі́, пильнуйте! Ваш супроти́вник — диявол — ходить, ричучи́, як лев, що шукає пожерти кого́. 9 Противтесь йому́, тверді в вірі, знавши, що ті самі му́ки трапляються й вашому братству по світу. 10 А Бог усякої благодаті, що покликав вас до вічної слави Своєї в Христі, нехай Сам удоскона́лить вас, хто трохи поте́рпів, хай упе́внить, зміцни́ть, уґрунтує. (aiōnios g166) 11 Йому слава та вла́да на вічні віки, амі́нь. (aiōn g165) 12 Я коротко вам написав через Силуя́на, як гада́ю — вірного брата. Закликаю та свідчу, що це Божа благода́ть правдива, що ви в ній стоїте́. 13 Вітає вас ра́зом ви́брана Церква в Вавилоні, і Ма́рко, мій син. 14 Вітайте один о́дного поцілунком любови. Мир вам усім у Христі! Амінь.

2 Петра

1 Симеон Петро, раб та апо́стол Ісуса Христа, до тих, хто одержав із нами рівноці́нну віру в праведності Бога нашого й Спасителя Ісуса Христа: **2** благодать вам та мир нехай примно́житься в пізна́нні Бога й Ісуса, Господа нашого! **3** Усе, що потрібне для життя та побожности, подала́ нам Його Божа сила пізна́нням Того, Хто покликав нас славою та чесно́тою. **4** Через них даро́вані нам цінні та великі обі̂тниці, щоб ними ви стали уча́сниками Божої Істо́ти, утікаючи від пожадливого світового тління. **5** Тому́ докладі́ть до цього всю пильність, і покажі́ть у вашій вірі чесно́ту, а в чесно́ті — пізна́ння, **6** а в пізнанні — стри́мання, а в стри́манні — терпеливість, а в терпеливості — благоче́стя, **7** а в благочесті — брате́рство, а в братерстві — любов. **8** Бо коли це в вас є та примно́жується, то воно зробить вас нелінивими, ані безплідними для пізна́ння Господа нашого Ісуса Христа. **9** А хто цього не має, той сліпий, короткозо́рий, він забув про очи́щення з своїх давніх гріхів. **10** Тому́, браття, тим більше дба́йте чинити міцни́м своє покли́кання та ви́брання, бо, ро́блячи так, ви нико́ли не спіткне́тесь. **11** Бо щедро відкриється вам вхід до вічного Царства Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа. **(aiōnios g166)** **12** Тому то нико́ли я не зане́дбую про це вам нагадувати, хоч ви й знаєте, і впе́внені в тепе́рішній правді. **13** Бо вважаю я за справедливе, доки я в цій оселі, спону́кувати вас нага́дуванням, **14** знаючи, що я незаба́ром повинен покинути оселю свою, як і Госпо́дь наш Ісус Христос об'явив мені. **15** А я пильнуватиму, щоб ви й по моє́му відхо́ді за́вжди мали це в пам'яті. **16** Бо ми сповістили вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа, не йдучи за хитро видуманими байка́ми, але бувши самови́дцями Його ве́личі. **17** Бо Він честь та славу прийняв від Бога Отця, як до Нього прийшов від величної слави голос такий: „Це Син Мій Улю́блений, що Його Я вподо́бав!“ **18** І цей голос, що з неба зійшов, ми чули, як із Ним були на святій горі. **19** І ми маємо слово пророче певніше. І ви добре робите, що на нього вважаєте, як на світильника, що світить у темному місці, аж поки зачне розвидня́тися, і світова́ зірни́ця засяє у ваших серцях, **20** бо ви знаєте перше про те, що жодне проро́цтво в Писа́нні від власного ви́яснення не залежить. **21** Бо проро́цтва нико́ли не було з волі лю́дської, а звіщали його святі Божі му́жі, прова́джені Духом Святим.

2 А між людом були́ й неправдиві пророки, як і бу́дуть між вас учителі неправдиві, що впрова́дять згубні єресі, відречу́ться від Влади́ки, що викупив їх, і стягнуть на себе самі скору погибіль. **2** І багато-хто пі̂дуть за пожадливістю їхньою, а через них доро́га правдива зневажиться. **3** І в заже́рливості вони бу́дуть ловити вас словами обле́сними. Суд на них віддавна не ба́риться, а їхня загибіль не дрімає! **4** Бо як Бог анголі́в, що згрішили, не помилував був, а в кайда́нах те́мряви вкинув до а́ду, і передав зберігати на суд; **(Tartaroō g5020)** **5** і Він не помилував першого світу, а зберіг само во́сьмого Но́я, проповідника праведности, і навів пото́п на світ безбожних; **6** і міста́ Содо́м і Гомо́рру спопели́в, засудивши на зни́щення, і дав при́клада для майбутніх безбожників, **7** а врятував праведного Ло́та, змученого поводженням розпусних людей, — **8** бо цей праведник, живши між ними, день-у-день мучив свою праведну душу, ба́чачи й чуючи вчинки безбожні, — **9** то вміє Господь рятувати побожних від спокуси, а неправедних берегти на день суду для кари, **10** а надто тих, хто ходить за нечистими пожадли́востями тіла та погорджує вла́дою; зухвалі свавільці, що не бояться зневажати слави, **11** хоч анголи́, бувши міццю та силою більші за них, не несуть до Господа зневажливого суду на них. **12** Вони, немов звірина́ нерозумна, зроджена природою на зло́влення та загибіль, зневажають те, чого не розуміють, і в тлінні своїм

будуть знищені, 13 і прийму́ть запла́ту за
лихі вчинки. Вони повсякденну розпусту
вважають за ро́зкіш; самі бруд та неслава,
вони насолоджуються своїми оманами,
бенкету́ючи з вами. 14 Їхні очі напо́внені
пере́любом та гріхом безупинним; вони
зва́блюють душі незмі̂цнені; вони, діти
прокляття, мають серце, привче́не до
заже́рливости. 15 Вони покинули про́сту
дорогу та й заблудили, і пішли слідо́м за
Валаа́мом Бео́ровим, що полюбив нагороду
несправедливости, 16 але був докорений у
своїм беззако́нні: німа під'яре́мна ослиця
проговорила лю́дським голосом, та й
бе́зум пророка спинила. 17 Вони —
джере́ла безводні, хмари, бурею гнані;
для них пригото́ваний мо́рок те́мряви! 18
Бо, висло́влюючи марне́ базі̂кання, вони
зваблюють пожадливістю тîла й розпустою
тих, хто ледве втік від тих, хто живе
в розпусті. 19 Вони волю обіцюють їм,
самі бувши рабами тління. Бо хто ким
переможений, той тому й раб. 20 Бо коли хто
втече від нечистости світу через пізна́ння
Господа й Спасителя Ісуса Христа, а пото́му
знов заплутуються ними та перемагаються,
— то останнє буває для них гірше першого.
21 Бо краще було б не пізнати їм дороги
праведности, аніж, пізнавши, вернутись
назад від пере́даної їм святої заповіді! 22
Бо їм трапилося за правдивою при́казкою:
„Вертається пес до своєї блюво́тини“, та:
„Помита свиня йде валятися в калюжу“.

3 Це вже другого листа пишу́ я до вас,
улюблені. У них нага́дуванням я будж ́у
вашу чисту думку, 2 щоб ви пам'ятали
слова́, що святі пророки давніше звістили
їх вам, і заповідь Господа й Спасителя,
що оде́ржали через ваших апо́столів. 3
Насампере́д знайте оце, що в останні
дні при́йдуть із на́смішками глузії́, що
ходитимуть за своїми пожадливостями, 4 та
й скажуть: „Де обі̂тниця Його прихо́ду? Бо
від того ча́су, як позасинали наші батьки,
усе залиша́ється так від поча́тку творі̂ння“.
5 Бо сховане від тих, хто хоче цього, що
небо було напоча́тку, а земля із води та
водою скла́дена словом Божим, 6 тому́
тодішній світ, водою пото́плений, згинув.
7 А теперішні небо й земля заховані тим
самим словом, і зберігаються для огню на
день суду й загибелі безбожних людей. 8
Нехай же одне це не буде заховане від вас,
улю́блені, що в Господа один день — немов
тисяча ро́ків, а тисяча ро́ків — немов один
день! 9 Не ба́риться Госпо́дь із обі̂тницею,
як деякі вважають це барі̂нням, але вам
довготе́рпить, бо не хоче, щоб хто загинув,
але щоб усі наверну́лися до каяття́. 10 День
же Господній прибу́де, як злодій вночі, коли
з гу́ркотом небо мине, а стихії́ розпе́чені,
ру́нуть, а земля та діла, що на ній, погорять.
11 А коли все оце поруйнується, то якими
мусите бути в святому житті та в побожності
ви, 12 що чекаєте й прагнете скорого прихо́ду
Божого дня, в якім небо, палючися, зникне, а
розпа́лені стихії розтопляться? 13 Але за Його
обі̂тницею ми чекаємо неба ново́го й ново́ї
землі, що праведність на них пробуває. 14
Тож, улю́блені, чека́ючи цього, попильнуйте,
щоб ви знайшлися для Нього нескверні та
чисті у мирі. 15 А довготерпіння Господа
нашого вважайте за спасі̂ння, як і улю́блений
брат наш Павло написав був до вас за даною
йому мудрістю, 16 як і по всіх посла́ннях,
що в них він говорить про це. У них є дещо
тя́жко зрозуміле, що не́уки та незміцнені
перекручують, як і інші Писа́ння, на власну
загибіль свою́. 17 Тож ви, улю́блені, знаючи
це напере́д, стережіться, щоб не були ви
зве́дені блу́дом безбожних і не відпали від
свого вґрунтува́ння, 18 але щоб зростали
в благода́ті й пізна́нні Господа нашого й
Спасителя Ісуса Христа. Йому слава і тепер,
і дня вічного! Амі̂нь. (aiōn g165)

1 Івана

1 Що́ було́ від поча́тку, що́ ми чули, що́ бачили власними очима, що́ розглядали, і чого руки наші торкалися, — про Слово життя, — **2** а життя з'явилось, і ми бачили, і сві́дчимо, і звіщаємо вам життя вічне, що в Отця перебува́ло й з'явилося нам, — **(aiōnios g166)** **3** що́ ми бачили й чули — про те ми звіщаємо вам, щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. **4** А це пишемо вам, щоб повна була́ ваша радість! **5** А це звістка, що ми її чули від Нього і звіщаємо вам: Бог є світло, і немає в Нім жа́дної те́мряви! **6** Коли ж кажемо, що маємо спільність із Ним, а ходимо в те́мряві, то неправду говоримо й правди не чинимо! **7** Коли ж ходимо в світлі, як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із о́дним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха. **8** Коли ж кажемо, що не маєм гріха́, то себе обманюємо, і немає в нас правди! **9** Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої. **10** А як кажемо, що ми не згрішили, то чинимо з Нього неправдомовця, і сло́ва Його нема в нас!

2 Діточки мої, — це пишу́ я до вас, щоб ви не грішили! А коли хто згріши́ть, то маємо Заступника перед Отцем, — Ісуса Христа, Праведного. **2** Він ублага́ння за наші гріхи, і не тільки за наші, але й за гріхи всього світу. **3** А що ми пізнали Його, пізнаємо це з того, коли заповіді Його доде́ржуємо. **4** Хто говорить: „Пізнав я Його“, але не доде́ржує Його заповідів, той неправдомовець, і немає в нім правди! **5** А хто доде́ржує Його слово, у тому Божа любов справді вдоскона́лилась. Із того ми пізнаємо, що в Нім пробува́ємо. **6** А хто каже, що в Нім пробува́є, той повинен пово́дитись так, як пово́дився Він. **7** Улю́блені, — не пишу́ я для вас нову́ заповідь, але заповідь давню, яку мали від поча́тку: заповідь давня, — то слово, що чули його від поча́тку. **8** Але нову́ заповідь я вам пишу́, що справді вона в Нім та в вас, — що минається те́мрява, і світло правдиве вже світить. **9** Хто говорить, що він пробува́є у світлі, та нена́видить брата свого, той у те́мряві досі. **10** А хто любить брата свого́, той пробува́є у світлі, і в ньому спотика́ння немає. **11** Хто ж нена́видить брата свого, пробуває той у те́мряві й ходить у те́мряві, і не знає, куди він іде, бо те́мрява очі йому осліпила. **12** Пишу́ я вам, ді́тоньки, що гріхи вам прощаються ради Име́ння Його. **13** Пишу́ вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто від поча́тку. Пишу́ вам, юнаки́, бо перемогли ви лукавого. **14** Пишу́, діти, вам, бо ви пізнали Отця. Я писав вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто від поча́тку. Писав я до вас, юнаки́, бо міцні́ ви, і Слово Боже в вас пробуває, і лукавого перемогли ви. **15** Не любіть світу, ані того, що́ в світі. Коли любить хто світ, у тім немає любови Отцівської, **16** бо все, що в світі: пожадливість тілесна, і пожадливість оча́м, і пиха́ житте́ва, — це не від Отця, а від світу. **17** Минається і світ, і його пожадли́вість, а хто Божу волю виконує, той повік пробува́є! **(aiōn g165)** **18** Діти, — остання година! А що чули були́, що анти́христ іде, — а тепер з'явилось багато анти́христів, — з цього ми пізнаємо, що остання година настала! **19** Із нас вони вийшли, та до нас не належали. Коли б були належали до нас, то залиши́лися б з нами; але вийшли, щоб відкрилось, що не всі вони наші. **20** А ви маєте пома́зання від Святого, і знаєте все. **21** Я не писав вам, немов ви не знаєте правди, але що знаєте її, і що всяка лжа не від правди. **22** Хто неправдомо́вець, як не той, хто відкидає, що Ісус є Христос? Це анти́христ, що відрікається Отця й Сина! **23** Кожен, хто відрікається Сина, не має Отця; хто визна́є Сина, той має Отця. **24** Тож, що́ ви чули з поча́тку, нехай в вас пробуває воно; якщо в вас пробува́тиме те, що́ ви чули з поча́тку, то й ви пробува́тимете в Сині й Отці. **25** А оце та обі́тниця, яку Він

Сам обіцяв нам: вічне життя. (aiōnios g166) 26 Це я написав вам про тих, хто обманює вас. 27 А пома́зання, яке прийняли́ ви від Нього, — воно в вас залиша́ється, і ви не потребу́єте, щоб вас хто навчав. А що те пома́зання само вас навчає про все, — воно бо правдиве и нехи́бне, — то я́к вас навчило воно, у тім пробувайте. 28 А тепер, діточки, залишайтеся в Нім, щоб, як з'явиться Він, то щоб ми мали відвагу та не були засоро́млені Ним під час Його прихо́ду. 29 Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто чинить праведність, народився від Нього.

3 Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоб ми були дітьми́ Божими, і ними ми є. Світ нас не знає тому́, що Його не пізнав. 2 Улю́блені, — ми тепер Божі діти, але ще не виявилось, що́ ми будемо. Та знаємо, що, коли з'я́виться, то бу́дем подібні до Нього, бо бу́демо бачити Його, як Він є. 3 І кожен, хто має на Нього надію оцю, очищає себе так же само, як чистий і Він. 4 Кожен, хто чинить гріх, чинить і беззако́ння. Бо гріх — то беззако́ння. 5 І ви знаєте, що Він був з'явився, щоб гріхи наші взяти, а гріха в Нім нема. 6 Кожен, хто в Нім пробува́є, не грішить; усякий, хто грішить, не бачив Його, і не пізнав Його. 7 Діточки, хай ніхто вас не зво́дить! Хто чинить праведність, той праведний, як праведний Він! 8 Хто чинить гріх, той від диявола, бо диявол грішить від поча́тку. Тому́ то з'явився Син Божий, щоб зни́щити справи диявола. 9 Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха, бо в нім пробуває насіння Його. І не може грішити, бо від Бога наро́джений він. 10 Цим пізнаю́ться діти Божі та діти дияволові: Кожен, хто нраведности не чинить, той не від Бога, як і той, хто брата свого не любить! 11 Бо це та звістка, яку від початку ви чули, — щоб любили один о́дного, 12 не так, як той Каїн, що був від лукавого, і брата свого́ забив. А за що він забив його? Бо лукаві були його вчинки, а брата його — праведні. 13 Не дивуйтеся, бра́ття мої, коли світ вас нена́видить! 14 Ми знаємо, що ми перейшли від смертн в життя, бо любимо братів. А хто брата не любить, пробуває той в смерті. 15 Кожен, хто нена́видить брата свого, той душогу́б. А ви знаєте, що жоден душогуб не має вічного життя, що в нім перебувало б. (aiōnios g166) 16 Ми з того пізнали любов, що ду́шу Свою́ Він покла́в був за нас. І ми мусимо класти ду́ші за братів! 17 А хто має достаток на світі, і бачить брата свого в недостачі, та серце своє зачиняє від нього, то як Божа любов пробуває в такому? 18 Ді́точки, — любімо не словом, ані язико́м, але ді́лом та правдою! 19 Із цього дові́дуємось, що ми з правди, і впокорюєм наші серця́ перед Ним, 20 бо коли винуватить нас серце, то Бог більший від нашого серця та ві́дає все! 21 Улю́блені, — коли не винуватить нас серце, то маємо відвагу до Бога, 22 і чого́ тільки попро́симо, одержимо від Нього, бо виконуємо Його заповіді та чинимо любе для Нього. 23 І оце Його заповідь, щоб ми вірували в Ім'я́ Сина Його — Ісуса Христа, і щоб любили один о́дного, як Він нам заповідь дав! 24 А хто Його заповіді береже́, той у Нім пробуває, а Він у ньому. А що в нас пробуває, пізнаємо це з того Духа, що Він нам Його дав.

4 Улю́блені, — не кожному духові вірте, але випробо́вуйте духів, чи від Бога вони, бо неправдивих пророків багато з'явилося в світ. 2 Духа Божого цим пізнавайте: кожен дух, який ви́знає, що Ісус Христос прийшов був у тілі, той від Бога. 3 А кожен дух, який не визнає́ Ісуса, той не від Бога, але́ він анти́христів, про якого ви чули, що йде, а тепер уже він у світі. 4 Ви від Бога, діткови́, і ви перемогли їх, — більший бо Той, Хто в вас, аніж той, хто в світі. 5 Вони від світу, тому́ то говорять від світу, а світ слухає їх. 6 Ми від Бога, — хто знає Бога, той слухає нас, хто не від Бога, той не слухає нас. Цим пізнаємо Духа правди та духа обмани. 7 Улю́блені, — любім один о́дного, бо від Бога любов, і кожен, хто любить, родився від Бога та ві́дає Бога! 8 Хто не любить, той Бога не пізнав, бо Бог є любов! 9 Любов

Божа до нас з'явилася тим, що Бог Сина Свого Однóродженого послав у світ, щоб ми через Нього жилú. **10** Не в тóму любов, що ми полюбили Бога, а що Він полюбив нас, і послав Свого Сина вблагáнням за наші гріхи. **11** Улю́блені, — коли Бог полюбив нас отак, то повинні любити і ми один óдного! **12** Бога не бачив нікóли ніхто. Коли один óдного любимо, то Бог в нас пробуває, а любов Його в нас удоскона́лилась. **13** Що ми пробуваємо в Ньому, а Він у нас, пізнаємо це тим, що Він дав нам від Духа Свого́. **14** І ми бачили й свідчимо, що Отець послав Сина Спасителем світу. **15** Коли хто визнає́, що Ісус — то Син Божий, то в нім Бог пробува́є, а він у Бозі. **16** Ми пізнали й увірували в ту любов, що Бог її має до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, пробуває той в Бозі, і в нім Бог пробуває! **17** Любов удоскона́люється з нами так, що ми маємо відвагу на день судний, бо який Він, такі й ми на цім світі. **18** Стра́ху немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть, бо страх має му́ку. Хто ж боїться, той не досконалий в любові. **19** Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив. **20** Як хто скаже: „Я Бога люблю́“, та нена́видить брата свого́, той неправдомóвець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, як може він Бога любити, Якого не бачить? **21** І ми оцю заповідь маємо від Нього, щоб, хто любить Бога, той і брата свого любив!

5 Кожен, хто віру́є, що Ісус — то Христос, той родився від Бога. І кожен, хто любить Того, Хто породив, любить і Того, Хто народився від Нього. **2** Що ми любимо Божих дітей, дізнаємося з того, коли любимо Бога і Його заповіді доде́ржуємо. **3** Бо то любов Божа, щоб ми доде́ржували Його заповіді, Його ж заповіді не тяжкі. **4** Бо кожен, хто родився від Бога, перемагає світ. А оце перемога, що світ перемогла, — віра наша. **5** А хто світ перемагає, як не той, хто віру́є, що Ісус — то Син Божий? **6** То Той, що прийшов був водою та кров'ю, — Ісус Христос. І не тільки водою, а водою та кров'ю. І Дух свідчить, бо Дух — то правда. **7** Бо троє свідкують на небі: Отець, Слово й Святий Дух, і ці Троє — Одно. **8** І троє свідкують на землі: дух, і вода, і кров, і троє — в одно. **9** Коли ми приймаємо свідчення лю́дське, то свідчення Боже вартніше, бо це свідчення Бога, яким свідчив про Сина Свого́. **10** Хто віру́є в Божого Сина, той свідчення має в собі. Хто не віру́є Богові, той учинив Його неправдомовцем, бо не вірив у свідчення, яким Бог свідчив про Сина Свого́. **11** А це свідчення, що Бог життя вічне нам дав, а життя це — у Сині Його. **(aiōnios g166)** **12** Хто має Сина, той має життя; хто не має Сина Божого, той не має життя. **13** Оце написав я до вас, що віру́єте в Ім'я́ Божого Сина, щоб ви знали, що ви віруючи в Ім'я Божого Сина, маєте вічне життя. **(aiōnios g166)** **14** І оце та відвага, що ми маємо до Нього, — що коли чого просимо згі́дно волі Його, то Він слухає нас. **15** А як знаємо, що Він слухає нас, чого тільки ми просимо, то знаємо, що оде́ржуємо те, чого просимо від Нього. **16** Коли хто бачить брата свого́, що грішить гріхом не на смерть, нехай мóлиться за нього, — і Він життя йому дасть, тим, хто грішить не на смерть. Є й гріх на смерть, — не про нього кажу́, щоб молився. **17** Усяка неправда — то гріх. Та є гріх не на смерть. **18** Ми знаємо, що кожен, хто народився від Бога, не грішить, — бо хто народився від Бога, той себе береже, і лукавий його не торкається. **19** Ми знаємо, що ми від Бога, і що ввесь світ лежить у злі. **20** Ми знаємо, що Син Божий прийшов, і розум нам дав, щоб пізнати Правдивого, і щоб бути в правдивому Сині Його, Ісусі Христі. Він — Бог правдивий і вічне життя! **(aiōnios g166)** **21** Дітоньки, — бережіться від і́долів! Амі́нь.

2 Івана

1 Ста́рець — вибраній пані та ді́тям її, яких
я поправці люблю́, і не тільки я, але й
усі, хто правду пізнав, **2** за правду, що в нас
пробував й повік буде з нами: **(aiōn g165)** **3**
нехай буде з вами благодать, милість, мир
від Бога Отця та Ісуса Христа́, Сина Отцевого,
у правді та в любові! **4** Я дуже зрадів, що між
ді́тьми твоїми знайшов таких, що ходять у
правді, як заповідь ми прийняли́ від Отця.
5 І тепер я благаю тебе, пані, не так, ніби
пишу́ тобі нову́ заповідь, але ту, яку маємо
від поча́тку, — щоб ми любили один о́дного!
6 А любов ця — щоб ми жили згідно з Його
заповідями. Це та заповідь, яку ви чули
від поча́тку, щоб ви згідно з нею жили́. **7**
Бо в світ увійшло багато обма́нців, які не
визнаю́ть Ісуса Христа, що прийшов був у
тілі. Такий — то обманець та анти́христ! **8**
Пильнуйте себе, щоб ви не згубили того, над
чим працювали, але щоб прийняли́ повну
нагоро́ду. **9** Кожен, хто робить пере́ступ та
не пробуває в науці Христовій, той Бога не
має. А хто пробуває в науці Його́, той має і
Отця, і Сина. **10** Коли хто приходить до вас,
але не приносить науки цієї, не приймайте
до дому його́, і не вітайте його́! **11** Хто бо
вітає його́, той у́часть бере в лихи́х учинках
його́. **12** Багато я мав написати до вас, але не
схотів на папері й чорнилом. Та маю надію
прибути до вас, і говорити уста́ми до уст,
щоб повна була́ ваша радість! **13** Вітають тебе
діти ви́браної сестри твоєї. Амі́нь.

3 Івана

1 Ста́рець — улю́бленому Гаєві, якого я направду люблю́. **2** Улю́блений, — я молюся, щоб добре вело́ся в усьому тобі, і щоб був ти здоровий, як добре веде́ться душі твоїй. **3** Бо я дуже зрадів, як прийшли були браття, і засві́дчили правду твою, як ти живеш у правді. **4** Я не маю більшої радости від цієї, щоб чути, що діти мої живуть у правді. **5** Улю́блений, — вірно ти чи́ниш, як що робиш для братті та для чужи́нців, — **6** вони про любов твою свідчили Церкві; добре ти зробиш, як їх ви́провадиш, як достойно для Бога, **7** бо вийшли вони ради Йме́ння Його, нічого не взявши від поган. **8** Отож, ми повинні приймати таких, щоб бути співробі́тниками правді. **9** Я до Церкви писав був, але Діотре́ф, що любить бути першим у них, нас не приймає. **10** Тому́ то, коли я прийду́, то згадаю про вчинки його, що їх ро́бить, словами лихими обмовля́ючи нас. І він тим не задово́льнюється, — а й сам не приймає братів, і тим, що бажають приймати, боронить, і вигоня́ть із Церкви. **11** Улюблений, — не робися подібним до лихо́го, а до доброго: доброчинець від Бога, а злочинець Бога не бачив. **12** Про Димитрія свідчили всі й сама правда. І свідчимо й ми, а ви знаєте, що свідчення наше правдиве. **13** Багато хотів я писати, та не хочу писати до тебе чорнилом та очерети́нкою, **14** але маю надію побачити тебе незаба́ром, і говорити уста́ми до уст. Мир тобі! Друзі вітають тебе. Привітай друзів пойменно! Амінь.

Юда

1 Юда, раб Ісуса Христа, а брат Якова, —
покликаним, улю́бленим у Бозі Отці та
збереженим Ісусом Христом: **2** милість
вам, і мир, і любов хай примно́житься! **3**
Улюблені, всяке дбання́ чинивши писати до
вас про наше спільне спасі́ння, я признав за
потрібне писати до вас, благаючи боротись
за віру, раз дану святим. **4** Бо крадькома́
повхо́дили деякі люди, на цей о́суд віддавна
призначені, безбожні, що благода́ть нашого
Бога оберта́ють у розпусту, і відкидаються
єдиного Владики і Господа нашого — Ісуса
Христа. **5** А я хо́чу нагадати вам, що раз
усе знаєте, що Госпо́дь ви́зволив людей від
землі єгипетської, а згодом вигубив тих,
хто не вірував. **6** І анголі́в, що не зберегли
початкового стану свого, але кинули жи́тло
своє, Він зберіг у вічних кайда́нах під
те́мрявою на суд великого дня. **(aïdios g126)** **7** Як
Содо́м і Гомо́рра та міста́ коло них, що таким
самим способом чинили пере́люб та ходили
за іншим тілом, поне́сли кару вічного огню, і
поставлені в при́клад, — **(aiōnios g166)** **8** так само
буде й цим снови́дам, що опоганюють тіло,
пого́рджують вла́дами, зневажають слави. **9**
І сам архáнгол Михаїл, коли сперечався з
дияволом і говорив про Мойсеєве тіло, не
нава́жився винести суду зневажливого, а
сказав: „Хай Господь доко́рить тобі!“ **10** А
ці зневажають, чого не знають; а що знають
із природи, як німа звірина́, то й у тому
псуються. **11** Горе їм, бо пішли вони дорогою
Каїновою, і попали в обману Валаа́мової
заплати, і загинули в бунті Коре́я! **12** Вони
скелі підводні на ваших вече́рях любови, бо
з вами без стра́ху їдять та себе попаса́ють;
хмари безводні, що носяться вітром; осінні
дере́ва безплідні, двічі померлі, ви́корінені;
13 люті хвилі мо́рські, що з піною викидають
власний сором; зорі блудні́, що для них
морок те́мряви береже́ться повік. **(aiōn g165)**
14 Про них же звіщав був Ено́х, сьомий від
Ада́ма, і казав: „Ось іде Госпо́дь зо Своїми
десятками тисяч святих, **15** щоб суд учинити
над усіма́, і винуватити всіх безбожних за
всі вчинки безбожности їхньої, що безбожно
нако́їли, та за всі жорстокі слова, що їх
говорили на Нього безбожні грішники“. **16**
Це ре́мствувачі, незадоволені з долі своєї,
що ходять у своїх пожадливостях, а уста
їхні говорять чванли́ве; вони вихваляють
особи для зи́ску! **17** А ви, улюблені, згадуйте
слова́, що їх давніше казали апо́столи
Господа нашого Ісуса Христа, **18** які вам
говорили: „За останнього ча́су будуть глузії,
що ходитимуть за своїми пожадливостями
та безбожністю“. **19** Це ті, хто відлу́чується
від єдности, тілесні, що духа не мають. **20**
А ви, улюблені, будуйте себе найсвятішою
вашою вірою, моліться у Дусі Святім, **21**
бережіть себе сами́х у Божій любові, і чекайте
милости Господа на́шого Ісуса Христа для
вічного життя. **(aiōnios g166)** **22** І до одних, хто
вагається, будьте милости́ві, **23** спасайте
і виривайте з огню, а до інших будьте
милосердні зо стра́хом, і нена́видьте навіть
одежу, опоганену від тіла! **24** А Тому́, Хто
може вас зберегти від упадку, і поставити
перед Своєю славою непорочними в радості,
25 Єдиному премудрому Богові, Спасителеві
нашому через Ісуса Христа, Господа нашого,
слава, могутність, сила та вла́да перше всього
віку, і тепер, і на всі віки! Амі́нь. **(aiōn g165)**

Об'явлення

1 Об'я́влення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам, що́ незабаром статися має. І Він показав, і послав Своїм а́нголом рабові Своєму Іванові, **2** який сві́дчив про Слово Боже, і про свідчення Ісуса Христа, і про все, що́ він бачив. **3** Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва та доде́ржує написане в ньому, — час бо близьки́й! **4** Іван до семи Церков, що в Азії: благода́ть вам і мир від Того, Хто є, Хто був і Хто має прийти; і від семи Ду́хів, що перед престолом Його, **5** та від Ісуса Христа, а Він „Свідок вірний, Пе́рвенець з мертвих і Влади́ка зе́мних царів“. Йому, що нас полюбив і кров'ю Своєю обмив нас від наших гріхів, **6** що вчинив нас „царями, священиками Богові“й Отцеві Своєму, — Тому слава та сила на вічні віки! Амі́нь. **(aiōn g165)** **7** „Ото Він із хмарами йде“, і побачить Його кожне око, і ті, що Його „прокололи були, і всі племе́на землі будуть плакати за Ним“. Так, амінь! **8** Я Альфа й Оме́га, говорить Госпо́дь, Бог, Той, Хто є, і Хто був, і Хто має прийти, Вседержи́тель! **9** Я, Іван, ваш брат і спільник у біді, і в царстві, і в терпінні в Ісусі, був на о́строві, що зветься Патмо́с, за Слово Боже і за сві́дчення Ісуса Христа́. **10** Я був у Дусі Господнього дня, і почув за собою голос гучни́й, немов сурми́, **11** який говорив: „Що́ бачиш, — напиши те до книги, і пошли до сімох Церков: до Ефе́су, і до Смі́рни, і до Перга́му, і до Тіяти́рів, і до Сард, і до Філаде́льфії і до Лаодикі́ї“. **12** І я огля́нувся, щоб побачити голос, що говорив зо мною. І, огля́нувшись, я побачив сім світильників золотих; **13** а посеред семи світильників „Подібного до Лю́дського Сина, оде́гненого в до́вгу оде́жу і підпере́заного“по гру́дях золотим поясом. **14** А „Його голова та волосся — білі, немов біла во́вна, як сніг; а очі Його — немов по́лум'я огняне́. **15** А ноги Його подібні до міді“, розпа́лені, наче в печі́; а „голос Його — немов шум великої води“. **16** І сім зір Він держав у правиці Своїй, а з уст Його меч обосі́чний виходив, а обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй. **17** І коли я побачив Його, то до ніг Йому впав, немов мертвий. І поклав Він на мене правицю Свою та й промовив мені: „Не лякайся! Я Перший і Останній, **18** і Живий. І був Я мертвий, а ось Я Живий на вічні віки. І маю ключі Я від смерти й від а́ду. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Отже, напиши, що́ ти бачив, і що́ є, і що́ має бути по цьо́му! **20** Таємниця семи зір, що бачив ти їх на правиці Моїй, і семи світильників золотих: сім зір, — то анголи́ семи Церков, а сім світильників, що ти бачив, — то сім Церков“.

2 До ангола Церкви в Ефе́сі напиши: „Оце каже Той, Хто трима́є сім зір у правиці Своїй, Хто ходить серед семи світильників золотих: **2** Я знаю діла твої, і працю твою, і твою терпеливі́сть, і що не можеш терпіти лихих, і ви́пробував тих, хто себе називає апо́столами, але ними не є, і знайшов, що фальшиві вони. **3** І ти маєш терпіння, і працюва́в для Йме́ння Мого, але не знемігся. **4** Але маю на тебе, що ти покинув свою першу любов. **5** Отож, пам'ятай, звідки ти впав, і покайся, і вчинки давніші роби. Коли ж ні, то до тебе прийду́ незаба́ром, і зру́шу твого світильника́ з його місця, якщо не покаєшся. **6** Але маєш оце, що нена́видиш учинки Николаї́тів, яких і Я нена́виджу. **7** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церква́м: переможцеві дам їсти від дерева життя, яке в раю́ Божім“. **8** А до ангола Церкви в Смірні напиши: „Оце каже Перший й Останній, що був мертвий й ожив: **9** Я знаю діла твої, і бі́ду́, і убозтво, — але ти багатий, — і зневагу тих, що говорять про себе, ніби юдеї вони, та ними не є, але вони — зборище сатани. **10** Не бійся того, що маєш страждати! Ось диявол вкидатиме декого з вас до в'язниць, щоб вас ви́пробувати. І будете мати бі́ду́ десять день. Будь вірний до смерти, і Я тобі дам вінця́ життя! **11** Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє Церква́м: переможець не буде пошко́джений від другої смерти“. **12** А до ангола Церкви в Перга́мі напиши: „Оце

каже Той, що має меча обосі́чного: 13 Я знаю
діла твої, і що де ти живеш, там престол
сатани. І трима́єш ти Йме́ння Моє, і ти не
відкинувся від віри Моєї навіть за днів, коли
в вас, де живе сатана́, був убитий Анти́па,
свідок Мій вірний. 14 Але трохи Я маю на
тебе, бо маєш там тих, хто трима́ється науки
Валаа́ма, що навчав був Бала́ка покласти
спотика́ння перед синами Ізраїля, щоб їли
ідольські жертви й розпу́сту чинили. 15
Так маєш і ти таких, що трима́ються науки
Николаїтської так само. 16 Тож покайся!
Коли ж ні, то до тебе прийду́ незаба́ром,
і воюватиму з ними мечем Своїх уст. 17
Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє
Церква́м: переможцеві дам їсти прихо́вану
манну, і дам йому білого каменя, а на камені
написане ймення нове́, якого не знає ніхто,
— тільки той, хто приймає його“. 18 І до
ангола Церкви в Тіяти́рах напиши: „Оце
каже Син Божий, що має очі Свої, як по́лум'я
огняне́, а ноги Його подібні до міді: 19 Я
знаю діла твої, і любов, і віру, і службу, і
твою терпеливість, і останні вчинки твої, що
більші за перші. 20 Але маю на тебе, що жінці
Єзаве́лі, яка каже, ніби вона пророки́ня, ти
попускаєш навчати та зводити рабів Моїх,
чинити розпусту та їсти і̂дольські жертви.
21 І Я дав був їй ча́су, щоб пока́ялася, — та
вона не схотіла покаятися в розпусті своїй.
22 Ось Я кину її на ложе, а тих, що чинять із
нею розпусту, у велику біду, коли тільки в
учинках своїх не покаються, 23 а діти її поб'ю́
смертю. І пізнають усі Церкви́, що Я Той, Хто
нирки й серця вивіря́є, і Я кожному з вас дам
за вчинками вашими. 24 А вам, та іншим, що
в Тіяти́рах, що не мають науки цієї, і — як
кажуть — не розуміють так зва́них глибин
сатани́, кажу́: не накладу́ на вас іншого
тягара, 25 тільки те, що ви маєте, трима́йте,
аж поки прийду́. 26 А переможцеві, і тому́,
хто аж до кінця доде́ржує Мої вчинки, Я дам
йому вла́ду „над поганами, 27 і буде пасти́
їх залізним жезлом; вони, немов гли́няний
по́суд, покру́шаться“, як і Я оде́ржав вла́ду
від Свого́ Отця, 28 і дам Я йому зо́рю досві́тню.
29 Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє
Церква́м!“

3 А до ангола Церкви в Са́рдах напиши:
„Оце каже Той, Хто має сім Божих Ду́хів
і сім зір: Я знаю діла твої, що маєш ім'я́,
ніби живий, а ти мертвий. 2 Будь чуйни́й та
решту зміцняй, що мають померти. Бо Я не
знайшов твоїх діл закі̂нченими перед Богом
Моїм. 3 Отож, пам'ятай, як ти взяв і почув,
і бережи, і покайся. А коли ти не чуйни́й,
то на тебе прийду́, немов злодій, і ти знати
не бу́деш, якої години на тебе прийду́. 4 Та
ти маєш і в Са́рдах кілька імен, що одежі
своєї вони не опога́нили, і в білій зо Мною
ходитимуть, бо гі̂дні вони. 5 Переможець
зодя́гнеться в білу одежу, а йме́ння його
Я не змию із книги життя, і ймення його
ви́знаю перед Отцем Своїм і перед Його
алгола́ми. 6 Хто має вухо, хай чує, що́ Дух
промовляє Церква́м!“ 7 І до ангола Церкви
в Філяде́льфії напиши: „Оце каже Святий,
Правдивий, що має „ключа Давидового, що
Він відчиняє, — і ніхто не зачинить, що
Він зачиняє, — і ніхто не відчинить“. 8 Я
знаю діла твої. Ось Я перед тобою дверей не
зачинив, — і їх зачинити не може ніхто. Хоч
малу маєш силу, але слово Моє ти зберіг,
і від Йме́ння Мого не відкинувся. 9 Ось Я
зроблю́, що декого з зборища сатани, із тих,
що себе називають юдеями, та ними не є,
але кажуть неправду, — ось Я зроблю́, що
вони „при́йдуть та вклоняться перед ногами
твоїми“, і пізнають, що „Я полюбив тебе“. 10
А що ти зберіг слово терпіння Мого, то й Я
тебе збережу́ від години випробо́вування, що
має прийти на ввесь світ, щоб ви́пробувати
ме́шканців землі. 11 Я прийду́ незабаром.
Тримай, що́ ти маєш, щоб твого вінця ніхто
не забрав. 12 Переможця зроблю́ Я стовпом у
храмі Бога Мого, і він вже не вийде назовні,
і на нім напишу́ Ім'я́ Бога Мого й ім'я міста
Бога Мого, Єрусалиму Ново́го, що з неба
сходить від Бога Мого, та нове Ім'я́ Своє. 13
Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє
Церква́м!“ 14 І до ангола Церкви в Лаодики́ї
напиши: „Оце каже Амі̂нь, Свідок вірний

і правдивий, почáток Божого твóрива: 15 Я знаю діла твої, що ти не холодний, ані
гарячий. Якби то холодний чи гарячий ти
був! 16 А що ти лíтеплий, і ні гарячий, ані
холодний, то ви́плюну тебе з Своїх уст.
17 Бо ти кажеш: „Я багатий, і збагатів, і
не потребу́ю нічого“. А не знаєш, що ти
нужде́нний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і
голий! 18 Раджу тобі купити в Мене золота,
в огні перечищеного, щоб збагати́тись, і білу
одежу, щоб зодягтися, і щоб га́ньба наготи́
твоєї не видна була, а ма́стю на очі намасти́
свої очі, щоб бачити. 19 Кого Я люблю́, тому
докоряю й караю того. Будь же ревний і
покайся! 20 Ось Я стою під дверима та стукаю:
коли хто почує Мій голос і двері відчинить,
Я до нього ввійду́, і буду вече́ряти з ним, а
він зо Мною. 21 Переможцеві сісти Я дам
на Моєму престолі зо Мною, як і Я переміг
був, і з Отцем Своїм сів на престолі Його. 22
Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє
Церква́м!“

4 По цьому я поглянув, — і ось двері на небі
відчинені, і перший голос, що я чув його,
як сурмý, що зо мною говорив, сказав: „Іди
сюди, і Я тобі покажу́, що́ статися має по
цьо́му!“ 2 І зараз у Дусі я був. І ось престол
стояв на небі, а на престолі Сидячий. 3 А
Сидячий подібний був з ви́гляду до каменя
я́спіса й сарди́са, а весе́лка навколо престолу
видом подібна була до смара́гду. 4 А навколо
престолу — двадцять чотири престоли, а
на престолах я бачив двадцятьох чотирьох
ста́рців, що сиділи, у шати білі одя́гнені,
а на головах своїх мали вінці́ золоті. 5 А
від престолу вихо́дили бли́скавки, і голоси,
і громи. А перед престолом горіли сім
світильників огняни́х, а вони — сім Духів
Божих. 6 І перед престолом — як море скляне,
до криста́лю подібне. А серед престолу й
навколо престолу четверо тварин, повні
очей спе́реду й зза́ду. 7 І перша твари́на
подібна до лева, а друга тварина подібна
до теляти, а третя тварина мала лице, як
люди́на, а четверта тварина подібна до орла,
що летить. 8 І ті чотири тварини, — кожна з
них мала навколо по шість крил, а всере́дині
повна очей. І споко́ю не мають вони день і
ніч, промовляючи: „Свят, свят, свят Господь,
Бог Вседержи́тель, що Він був, і що є, і що
має прийти!“ 9 І коли ті тварини складають
славу, і честь, і подяку Тому, Хто сидить
на престолі й живе віки вічні, (aiōn g165) 10
тоді падають двадцять чотири ста́рці перед
Тим, Хто сидить на престолі, і вклоняються
Тому, Хто живе віки вічні, і складають вінці́
свої перед престолом та кажуть: (aiōn g165)
11 „Достойний Ти, Господи й Боже наш,
прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти
створив, і з волі Твоєї існує та створене все!“

5 І я бачив в правиці Того, Хто сидить на
престолі, книгу, написану всере́дині й
назо́вні, і запечатану сімома́ печатками. 2
І бачив я поту́жного ангола, який гучним
голосом кликав: „Хто гі́дний розгорну́ти
книгу, і зламати печа́тки її?“ 3 І не міг
ніхто ні на небі, ні на землі, ані під землею
розгорнути книги, ані навіть зазирнути в
неї. 4 І плакав я гірко, що не знайшовся
ані один гі́дний розгорнути й прочитати
книгу, ані навіть зазирнути в неї. 5 А один
із ста́рців промовив до мене: „Не плач! Ось
Лев, що з племени Юдиного, корінь Давидів,
переміг так, що може розгорнути книгу,
і зламати сім печаток її“. 6 І я глянув, —
і ось серед престолу й чотирьох тварин і
серед ста́рців стоїть А́гнець, як зако́лений,
що має сім рогів і сім очей, а це — сім
Божих Ду́хів, по́сланих на всю землю. 7 І
Він підійшов, і взяв книгу з правиці Того,
Хто сидить на престолі. 8 А коли Він узяв
книгу, то чотири тварини й двадцять чотири
старці попа́дали перед Агнцем, а кожен мав
гу́сла й золоті чаші, повні пахощів, а вони
— моли́тви святих. 9 І нову́ пісню співають
вони, промовляючи: „Ти достойний узяти
цю книгу, і розкрити печатки її, бо Ти був
зако́лений, і кров'ю Своєю Ти викупив людей
Богові з усякого пле́мени, і язика, і наро́ду,
і люду. 10 І Ти їх зробив для нашого Бога
царями, і священиками, — і вони на землі
царюватимуть!“ 11 І я бачив, і чув голос

багатьох анголів навколо престолу, і тварин, і ста́рців, — і число їх було десятки тисяч раз по десять тисяч і тисячі тисяч. **12** І казали вони гучним голосом: „Достойний Агнець, що заколений, прийняти силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і благослове́ння!“ **13** І кожне створіння, що воно на небі, і на землі, і під землею, і на морі, і все, що в них, чув я, говорило: „Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві — благослове́ння, і честь, і слава, і сила на вічні віки!“ **(aiōn g165)** **14** А чотири тварини казали: „Амі́нь!“І двадцять чотири ста́рці попа́дали та поклонились Тому, Хто живе повік віку!

6 І я бачив, що Агнець розкрив одну з семи печаток, і почув я одну з чотирьох тих тварин, яка говорила, як голосом грому: „Підійди́!“ **2** І я глянув, — і ось кінь білий, а той, хто на ньому сидів, мав лука. І вінця́ йому да́но, і він вийшов, немов переможець, і щоб перемогти. **3** І коли другу печатку розкрив, я другу тварину почув, що казала: „Підійди!“ **4** І вийшов кінь другий, — червоний. А тому, хто на ньому сидів, було да́но взяти мир із землі та щоб убивали один о́дного. І меч великий був да́ний йому. **5** І коли третю печатку розкрив, я третю тварину почув, що казала: „Підійди!“І я глянув, — і ось кінь вороно́ий. А той, хто на ньому сидів, мав вагу́ в своїй руці. **6** І я ніби голос почув посеред чотирьох тих тварин, що казав: „Ківш пшениці за динарія, і три ковші ячменю за динарія, а оливи й вина не марнуй!“ **7** А коли Він четверту печатку розкрив, я четверту тварину почув, що казала: „Підійди!“ **8** І я глянув, — і ось кінь ча́лий. А той, хто на ньому сидів, на ім'я́ йому Смерть, за ним же слідом ішов Ад. І да́на їм вла́да була на четвертій частині землі забивати мечем, і голодом, і мором, і земни́ми звірми́. **(Hadēs g86)** **9** І коли п'яту печатку розкрив, я побачив під же́ртівником душі побитих за Боже Слово, і за свідчення, яке вони мали. **10** І кли́кнули вони гучним голосом, кажучи: „Аж доки, Владико святий та правдивий, не будеш судити, і не мститимеш тим, хто живе на землі, за кров нашу?“ **11** І кожному з них да́но білу одежу, і сказано їм іще трохи спочити, аж поки допо́внять число їхні співслуги, і брати́ їхні, що будуть побиті, як і вони. **12** І коли шосту печатку розкрив, я поглянув, — і ось сталось велике трясіння землі, і сонце зчорніло, як міх волоси́ний, і ввесь місяць зробився, як кров. **13** І на землю попа́дали зорі небесні, як фіґове дерево ро́нить свої недозрілі плоди́, коли потрясе сильний вітер. **14** І небо сховалось, згорнувшись, немов той сувій перга́мену, і кожна гора, і кожен о́стрів порушилися з своїх місць. **15** І зе́мні царі, і вельможі та тисячники, і багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний, — поховались у печери та в скелі гірські, **16** та й кажуть до гір та до скель: „Поспадайте на нас, і позакривайте ви нас від лиця Того, Хто сидить на престолі, і від гніву А́гнця! **17** Бо прийшов це великий день гніву Його, і хто вста́яти може?“

7 А по цьому я бачив чотирьох алголі́в, що стояли на чотирьох ку́тах землі та тримали чотири земні вітри́, щоб вітер не віяв на землю, ані на море, ані на жодне дерево. **2** І бачив я іншого ангола, що від схід сонця вихо́див, і мав печа́тку Бога Живого. І він гучним голосом крикнув до чотирьох алголів, що їм да́но пошкодити землі́ та морю, **3** говорячи: „Не шкодьте ані землі́, ані морю, ані дереву, аж поки ми покладе́мо печа́тки рабам Бога нашого на їхніх чо́лах!“ **4** І почув я число попеча́таних: сто сорок чотири тисячі попечатаних від усіх племен Ізраїлевих синів: **5** з племени Юдиного — дванадцять тисяч попеча́таних, з племени Рови́мового — дванадцять тисяч, з племени Га́дового — дванадцять тисяч, **6** з пле́мени Аси́рового — дванадцять тисяч, з племени Нефтали́мового — дванадцять тисяч, з племени Манасі́їного — дванадцять тисяч, **7** з племени Симео́нового — дванадцять тисяч, з племени Левії́ного — дванадцять тисяч, з племени Іссаха́рового — дванадцять тисяч, **8** з племени Завуло́нового — дванадцять тисяч,

з племени Йо́сипового — дванадцять тисяч, з племени Веніями́нового — дванадцять тисяч попеча́таних. 9 Пото́му я глянув, — і ось на́товп великий, що його зрахувати не може ніхто, з усякого люду, і племе́н, і наро́дів, і язи́ків, стояв перед престолом і перед Агнцем, зода́гнені в білу одежу, а в їхніх руках було па́льмове ві́ття. 10 І взива́ли вони гучним голосом, кажучи: „Спасіння нашому Богові, що сидить на престолі, і Агнцеві!“ 11 А всі анголи́ стояли навко́ло престолу та ста́рців і чотирьох тих тварин. І вони на обличчя попадали перед престолом, і вклонилися Богові, 12 кажучи: „Амі́нь! Благослове́ння, і слава, і мудрість, і хвала́, і честь, і сила, і міць — нашому Богу на вічні віки! Амі́нь!“ (aiōn g165) 13 І відповів один із ста́рців, і до мене сказав: „Оці, що зода́гнені в білу одежу, — хто вони й звідкіля́ поприхо́дили?“ 14 І сказав я йому: „Мій пане, ти знаєш!“Він же мені відказав: „Це ті, що прийшли від великого горя, і випрали одіж свою, та вибілили її в крові Агнця. 15 Тому́ то вони перед Божим престолом, і в храмі Його день і ніч Йому служать. А „Той, Хто сидить на престолі, розтя́гне наме́та над ними“. 16 „Вони голоду й спраги терпіти не бу́дуть уже, і не буде палити їх сонце, ані спека яка“. 17 Бо Агнець, що серед престолу, „буде їх па́сти, і водитиме їх до джере́л вод життя. І Бог кожну сльозу́ з очей їхніх зітре!“

8 І коли сьому печатку розкрив, німа ти́ша настала на небі десь на півгодини. 2 І я бачив сімох анголів, що стояли перед Богом. І да́но було їм сім су́рем. 3 І прийшов другий ангел, та й став перед же́ртівником із золотою кадильницею. І було йому да́но багато кадила, щоб до молито́в усіх святих додав на золотого же́ртівника, що перед престолом. 4 І знявся дим кадильний з моли́твами святих від руки ангола перед Бога. 5 А ангол кадильницю взяв, і напо́внив її огнем із же́ртівника, та й кинув на землю. І зчинилися гро́ми, і гурко́тнява, і бли́скавиці та трясіння землі. 6 І сім анголів, що мали сім су́рем, приготува́лися, щоб сурми́ти. 7 І засурми́в перший ангол, — і вчинилися град та огонь, перемішані з кров'ю, і впали на землю. І спалилась третина землі, і згоріла третина дерев, і всіляка зелена трава погоріла. 8 І засурми́в другий ангол, — і немов би велика гора, розпа́лена огнем, була вкинена в море. І третина мо́ря зробилася кров'ю, 9 і померла третина морського створіння, що мають життя, і загинула третина кораблів. 10 І засурми́в третій ангол, — і велика зоря́ спала з неба, пала́ючи, як смолоски́п. І спала вона на третину річок та на водні джере́ла. 11 А йме́ння зорі тій Поли́н. І стала третина води, як поли́н, і багато з людей повмирали з води, бо зґі́ркла вона. 12 І засурми́в ангол четвертий, — і вда́рено третину сонця, і третину місяця, і третину зір, щоб затьми́лася їхня третина, щоб третина дня не світила, так само ж і ніч. 13 І бачив, і чув я одно́го орла, що летів серед неба і кли́кав гучним голосом: „Горе, горе, горе тим, хто живе на землі, від голосів сурмови́х позосталих трьох анголів, що мають сурми́ти!“

9 І засурмив п'ятий ангол, — і я бачив зо́рю, що спала із неба додолу. І їй да́ний був ключ від криниці безо́дньої. (Abyssos g12) 2 І вона відімкнула криницю безо́дню, — і дим повалив із криниці, мов дим із великої пе́чі. І затьми́лося сонце й повітря від криничного диму. (Abyssos g12) 3 А з диму на землю вийшла сарана́, і да́но їй міць, як мають міць скорпіо́ни земні. 4 І наказано їй, щоб вона не шкодила земній траві́, ані жа́дному зі́ллю, ані жа́дному дереву, але тільки тим людям, які на чо́лах не мають печатки Божої. 5 І було да́но їй, щоб їх не вбивати, але мучити п'ять місяців; а му́ка від неї, як му́ка від скорпіо́на, коли вкусить люди́ну. 6 І в ті дні люди смерти шукатимуть, — та не зна́йдуть її! Померти вони захотять, — та втече від них смерть! 7 А вигляд сарани́ був подібний до ко́ней, на війну приготованих; а на головах у неї — немов би вінки́, подібні на золото, а обличчя її — немов лю́дські обличчя. 8 І мала волосся — як волосся жіноче, а її

зуби були́ — немов ле́в'ячі. 9 І мала вона па́нцери, немов панцери залізні; а шум її крил — немов шум колесни́ць, коли ко́ней багато біжить на війну́. 10 І мала хвости, подібні до скорпіонових, та жа́ла, а в неї в хвостах її вла́да — п'ять місяців шкодити лю́дям. 11 І мала вона над собою царя, ангола безодні; йому по-єврейському ім'я Аваддо́н, а по-грецькому звався він Аполлі́он! (Abyssos g12) 12 Одне горе минуло! Ось за ним ще два горя надходять! 13 І засурми́в шостий Ангол, — і я почув один голос із чотирьох ро́гів золотого же́ртівника, який перед Богом, 14 що казав шостому Анголові, який мав сурму́: „Розв'яжи чотирьох Анголів, що пов'язані при великій річці Ефра́ті“. 15 І були порозв'я́зувані чотири Анголи́, пригото́вані на годину, і на день, і на місяць, і на рік, щоб убили третину людей. 16 А число кі́нного ві́йська — двадцять тисяч раз по десять тисяч; і я чув їхнє число. 17 І так бачив я ко́ней в виді́нні, а на них верхівці́в, що па́нцери мали огняні́, і гіяцинтові, і сірчані́. А го́лови в ко́ней — немов голови ле́в'ячі, а з їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка. 18 І побита була́ третина людей від цих трьох пора́зок, — від огню́, і від диму, і від сірки, що вихо́дили з їхніх ротів. 19 Сила бо ко́ней була в їхнім роті та в їхніх хвоста́х. А хвости́ їхні подібні до вужі́в, що мають го́лови, і ними вони шкоду чинять. 20 А решта людей, що не вбита була́ цими пора́зками, не пока́ялася за діла своїх рук, щоб не кланятись де́монам, ані і́долам золотим, і срібним, і мідяним, і кам'яни́м, і дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані чути, ані ходити. 21 І вони не покаялися в своїх убивствах, ані в чарах своїх, ні в розпусті своїй, ні в крадіжках своїх.

10 І бачив я іншого поту́жного Ангола, що сходив із неба. Був одя́гнений в хмару, і над його головою весе́лка була, а обличчя його — немов сонце, а ноги його — як стовпи́ огняні́, 2 і мав у руці своїй книжку розго́рнену. І він поставив свою праву ногу на море, а ліву — на землю, 3 і закричав гучним голосом, як лев той ричить. І як він закричав, то заговори́ли сім гро́мів голосами своїми. 4 А як заговорили сім гро́мів голосами своїми, я хотів був писати. Та я почув голос із неба, що до мене казав: „Запечатай оте, що сім гро́мів казали, і того не пиши!“ 5 А Ангол, що я бачив його, як стояв він на морі й землі, зняв до неба прави́цю свою 6 та й поклявся Живучим по вічні віки, Який створив небо та те, що на ньому, і землю та те, що на ній, і море й що в нім, — що вже ча́су не бу́де, (aiōn g165) 7 а дня голосу сьомого Ангола, коли він засу́рмить, доверши́ться Божа таємни́ця, як Він благовісти́в був Своїм рабам пророкам. 8 І голос, що я чув його з неба, став знов говорити зо мною й казати: „Піди, та візьми розго́рнену книжку з руки Ангола, що стоїть на морі й землі“. 9 І пішов я до Ангола та й промовив йому, щоб дав мені книжку. А він мені каже: „Візьми, і з'їж її! І гі́ркість учинить вона для твого живота, та в устах твоїх буде солодка, як мед“. 10 І я взяв з руки Ангола книжку та й з'їв її. І була́ вона в устах моїх, немов мед той, солодка. Та коли її з'їв, вона гі́ркість зробила в моїм животі... 11 І сказали мені: „Ти мусиш зно́ву пророкувати про наро́ди, і поган, і язи́ки, і про багато царів“.

11 І да́но тросте́ину мені, подібну до па́лиці, і сказано: „Устань, і зміряй храма Божого й же́ртівника, і тих, хто вклоняється в ньому. 2 А двір, що за храмом, лиши та не міряй його, бо він да́ний поганам, — і сорок два місяці бу́дуть топтати вони святе місто. 3 І звелю́ Я двом свідкам Своїм, і бу́дуть вони пророкувати тисячу двісті й шістдеся́т день, зодя́гнені в волосяни́цю. 4 Вони — дві оливки і два світильники́, що стоять перед Богом землі. 5 І коли б хто схотів учинити їм кривду, то вийде огонь з їхніх уст, — і поїсть ворогів їхніх. А коли хто захоче вчинити їм кривду, — той отак мусить бути забитий. 6 Вони мають вла́ду небо замкнути, щоб за днів їхнього пророцтва не йшов дощ. І мають вла́ду вони над водою, — у кров

оберта́ти її, і вдарити землю вселякою карою, скільки разі́в вони схочуть. 7 А коли вони ски́нчать свідо́цтво своє, то звірина́, що з безодні виходить, із ними війну поведе́, — і вона їх переможе та їх повбиває. (Abyssos g12) 8 І їхні трупи полишить на майда́ні великого міста, що зветься духовно Содо́м і Єгипет, де й Госпо́дь наш був розп'я́тий. 9 І багато з наро́дів, і з племен, і з язи́ків, і з поган бу́дуть дивитися пі́вчверта дні на їхні трупи, не дозволять покласти в гроби́ їхніх тру́пів. 10 А ме́шканці землі будуть тішитися та радіти над ними, і дару́нки пошлють один о́дному, бо мучили ці два пророки ме́шканців землі. 11 А по пі́вчверта днях дух життя ввійшов у них від Бога, — і вони повставали на ноги свої. І напав жах великий на тих, хто дивився на них! 12 І почули вони гучний голос із неба, що їм говорив: „Зійдіть сюди!“І на небо зійшли вони в хмарі, і вороги їхні дивились на них. 13 І тієї години зчинився страшни́й землетру́с, і десята частина міста того завали́лась... І в цім трусі загинуло сім тисяч лю́дських име́н, а решта обго́рнена жахом була́, — і вони віддали́ славу Богу Небесному! 14 Друге горе минуло! Ото незабаром настане за ним третє горе!“ 15 І засурмив сьо́мий ангол, — і на небі зчинились гучні голоси́, що казали: „Перейшло панува́ння над світом до Господа нашого та до Христа Його, — і Він зацарює на вічні віки́!“ (aiōn g165) 16 І двадцять чотири ста́рці, що на престолах своїх перед Богом сидять, попа́дали на обличчя свої, та й уклонилися Богові, 17 кажучи: „Дяку складаємо Тобі, Господи, Боже Вседержителю, що Ти є й що Ти був, що прийняв Свою силу велику та й зацарюва́в! 18 А погани розлю́тилися, та гнів Твій прийшов, і час настав мертвих судити, і дати заплату рабам Твоїм, пророкам і святим, і тим, хто Йме́ння Твого боїться малим і великим, і знищити тих, хто нищить землю“. 19 І розкрився храм Божий на небі, — і ковче́г заповіту Його в Його храмі з'явився. І зчинилися бли́скавки, і гу́ркіт, і гро́ми, і землетру́с, і великий град.

12 І з'явилась на небі велика ознака: Жі́нка, зода́гнена в сонце, а під ногами її місяць, а на її голові вінок із дванадцяти́ зір. 2 І вона мала в утробі, і кричала від болю, та му́ки терпіла від по́роду. 3 І з'явилася інша ознака на небі, — ось змій червоногняни́й, великий, що мав сім голів та десять ро́гів, а на його го́ловах сім вінці́в. 4 Його хвіст змів третину зір із неба та й кинув додолу. І змій стояв перед жінкою, що мала вродити, щоб з'їсти дитину її, коли вро́дить. 5 І дитину вроди́ла вона чоловічої ста́ті, що всі наро́ди має па́сти залі́зним жезлом. І дитина її була взята до Бога, і до престолу Його. 6 А жінка втекла́ на пустиню, де вона мала місце, від Бога для неї вгото́ване, щоб там годува́ли її тисячу двісті шістдеся́т день. 7 І сталась на небі війна: Михаїл та його анголи́ вчинили зо змієм війну́. І змій воював та його анголи, 8 та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі. 9 І ски́нений був змій великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана́, що зво́дить світ, і скинений був він додолу, а з ним і його анголи́ були скинені. 10 І я почув гучний голос на небі, який говорив: „Тепер настало спасі́ння, і сила, і царство нашого Бога, і вла́да Христа Його, бо скинений той, хто братів наших ска́ржив, хто перед нашим Богом оска́ржував їх день і ніч! 11 І вони його перемогли кров'ю Агнця та словом свого засві́дчення, і не полюбили життя свого навіть до смерти! 12 Через це звесели́ся ти, небо, та ті, хто на нім пробуває! Горе землі та морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має!“ 13 А коли змій побачив, що додолу він ски́нений, то став пересліду́вати жінку, що вродила хлоп'я́. 14 І жінці да́ні були два крила великого орла, щоб від змі́я летіла в пустиню до місця свого, де будуть її годувати час, і часи́, і півча́су. 15 І пустив змій за жінкою з уст своїх во́ду, як рі́чку, щоб річка схопи́ла її. 16 Та жінці земля помогла, — і розкрила земля свої у́ста, та й випила

річку, яку змій пустив із своїх уст. 17 І змій
розлютува́вся на жінку, і пішов воювати з
останком насіння її, що вони бережуть Божі
заповіді та мають свідо́цтво Ісусове.

13 І я став на морсько́му піску́. І я бачив
звіри́ну, що виходила з моря, яка мала
десять ро́гів та сім голів, а на ро́гах її було
десять вінців̂, а на її го́ловах богознева́жні
імена́. 2 А звіри́на, що я її бачив, подібна до
ри́ся була́, а но́ги її — як ведме́жі, а паща
її — немов ле́в'яча паща. І змій дав їй свою
силу, і престола свого́, і вла́ду велику. 3 А
одна з її голів була ніби забита на смерть,
але рана смерте́льна її вздоро́вилась. І вся
земля дивувалась, слідкуючи за звіри́ною! 4
І вклонилися змієві, що дав вла́ду звіри́ні.
І вклонились звірині, говорячи: „Хто до
звіри́ни подібний, і хто воювати з нею
може?“ 5 І їй да́но уста, що говорили зухва́ле
та богознева́жне. І їй да́но вла́ду ді̂яти сорок
два місяці. 6 І відкрила вона свої у́ста на
зневагу проти Бога, щоб богозневажа́ти Ім'я́
Його й оселю Його, та тих, хто на небі живе.
7 І їй да́но прова́дити війну зо святими, та
їх перемогти. І їй да́на вла́да над кожним
племенем, і наро́дом, і язи́ком, і людом. 8 І
їй вкло́няться всі, хто живе на землі, що їхні
імена не написані в книгах життя Агнця,
зако́леного від закла́дин світу. 9 Коли має
хто вухо, нехай слухає: 10 Коли хто до поло́ну
веде́, — сам пі̂де в поло́н. Коли хто мечем
убиває, — такий мусить сам бути вбитий
мече́м! Отут терпеливість та віра святих! 11 І
бачив я іншу звіри́ну, що вихо́дила з землі.
І вона мала два роги, подібні ягня́чим, та
говорила, як змій. 12 І вона виконувала всю
вла́ду першої звіри́ни перед нею, і робила,
щоб земля та ті, хто живе на ній, вклонилися
першій звіри́ні, що в неї вздоро́влена була її
рана смерте́льна. 13 І чинить вона великі
ознаки, так що й огонь зводить з неба
додолу перед людьми́. 14 І зводить вона
ме́шканців землі через ознаки, що їх да́но
їй чинити перед звіри́ною, намовляючи
ме́шканців землі зробити о́браза звіри́ни,
що має рану від меча, та живе. 15 І да́но
їй вкла́сти духа о́бразові звіри́ни, щоб
заговорив образ звірини, і зробити, щоб усі,
хто не покло́ниться о́бразові звіри́ни, побиті
булú. 16 І зробить вона, щоб усім — малим і
великим, багатим і вбогим, вільним і рабам
— було да́но знаме́но на їхню прави́цю або на
їхні чо́ла, 17 щоб ніхто не міг ані купити, ані
продати, якщо він не має знаме́на ймення
звіри́ни, або числа ймення його. 18 Тут
мудрість! Хто має розум, нехай порахує
число звірини, бо воно число лю́дське. А
число її — шістсот шістдеся́т шість.

14 І я глянув, — і ось Агнець стоїть на
Сіонській горі, а з Ним сто сорок чотири
тисячі, що мають Ім'я́ Його й Ім'я́ Отця
Його, написане на своїх чо́лах. 2 І почув я
голос із неба, немов шум великої води, і
немов гук міцно́го грому. І почув я голос
гуслярі̂в, що грали на гу́слах своїх, 3 і
співали, як пісню нову́ перед престолом і
перед чотирьома́ тваринами й ста́рцями.
І ніхто не міг навчитися пісні, окрім цих
ста сорока чотирьох тисяч, ви́куплених
від землі. 4 Це ті, хто не осквернúвся з
жінками, бо чисті вони. Вони йдуть за
Агнцем, куди Він іде. Вони ви́куплені від
людей, пе́рвістки Богові й Агнцеві, 5 не
знайшлося бо пі̂дступу в їхніх уста́х, бо вони
непорочні! 6 І побачив я іншого ангола, що
летів серед неба, і мав благовісти́ти вічну
Єва́нгелію ме́шканцям землі, і кожному
людові, і племені, і язи́ку, і наро́дові.
(aiōnios g166) 7 І він говорив гучним голосом:
„Побійтеся Бога та славу віддайте Йому, бо
настала година суду Його, і вклоніться Тому,
Хто створи́в небо, і землю, і море, і водні
джере́ла!“ 8 А інший, другий ангол леті̂в
слідо́м і казав: „Упав, упав Вавило́н, місто
великий, бо лютим вином розпусти своєї він
напоїв усі наро́ди!“ 9 А інший, третій а́нгол
летів услід за ним, гучним голосом кажучи:
„Коли хто вклоняється звіри́ні та о́бразу
її, і приймає знаме́но на чолі̂ своїм чи на
руці своїй, 10 то той питиме з вина Божого
гніву, вина незмішаного в чаші гніву Його, і
буде му́чений в огні й сірці перед ангола́ми

святими та перед А́гнцем. 11 А дим їхніх
мук підійматиметься вічні віки́. І не мають
споко́ю день і ніч усі ті, хто вклоняється
звіри́ні та о́бразу її, і приймає знаме́но
іме́ння його“. (aiōn g165) 12 Тут терпеливість
святих, що доде́ржують заповіді Божі та
Ісусову віру! 13 І почув я голос із неба, що до
мене казав: „Напиши: Блаженні ті мертві,
хто з цього ча́су вмирає в Господі! Так, каже
Дух, — вони від праць своїх заспоко́яться,
бо їхні діла йдуть за ними слідо́м“. 14 І я
глянув, — і ото біла хмара, а на хмарі сидить
подібний до Лю́дського Сина. Він мав на
Своїй голові золотого вінця́, а в руці Його
гострий серп. 15 І інший ангол вийшов із
храму, і гучним голосом кликнув до Того,
Хто на хмарі сидів: „Пошли серпа свого й
жни, бо настала година пожати, дозріло бо
жни́во землі!“ 16 І Той, Хто на хмарі сидів,
скинув додолу серпа свого, — і земля була
вижата. 17 І інший Ангол вийшов із храму, що
на небі, — і він мав гострого серпа. 18 І інший
ангол, що мав вла́ду над огнем, вийшов від
же́ртівника. І він гучним голосом кли́кнув
до того, що мав гострого серпа, говорячи:
„Пошли свого гострого серпа, і позбирай
гро́на зе́мної виноградини, бо гро́на її вже
доспіли“. 19 І ангол кинув додо́лу серпа
свого, і зібрав виноград на землі, і вкинув в
велике чави́ло Божого гніву. 20 І пото́вчене
було чави́ло за містом, і потекла кров із
чави́ла аж до кі̂нських вузде́чок, на тисячу
шістсот стадій.

15 І бачив я інше знаме́но на небі, велике
та дивне, — сім анголі̂в, що сім кар
вони мали, бо ними кінча́вся гнів Божий.
2 І я бачив щось, ніби як море скляне́,
з огнем перемішане. А ті, що перемогли́
звіри́ну та о́браза його, і знаме́но його,
і число його ймення, — стояли на морі
склянім, та мали гу́сла Божі. 3 І співали
вони пісню Мойсея, раба Божого, і пісню
Агнця, говорячи: „Великі та дивні діла Твої,
о Господи, Боже Вседержи́телю! Справедливі
й правдиві дороги Твої, о Ца́рю святих! 4 Хто́
Тебе, Господи, не побоїться, та Йме́ння Твого
не просла́вить? Бо один Ти святий, бо наро́ди
всі при́йдуть та вкло́няться перед Тобою, бо
з'явилися су́ди Твої!“ 5 А по цьому я глянув,
— і ось відчинився храм ски́нії сві̂дчення
в небі, 6 і сім анголі̂в вийшли з храму,
і сім кар вони мали. Вони були вдягнені
в ша́ти льняні̂, чисті й ясні̂, і підпере́зані
довкола грудей золотими пояса́ми. 7 І одна з
чотирьох тих тварин дала́ сімом ангола́м сім
чаш золотих, напо́внених гніву Бога, що живе
повік віку. (aiōn g165) 8 І храм перепо́внився
димом від Божої слави, і від сили Його. Та
до храму ніхто не спромігся ввійти, аж поки
не скінчи́лися ті сім кар сімох а́нголів.

16 І я почув гучний голос із храму, що
казав до семи анголів: „Ідіть, і вилийте
на землю сім чаш гніву Божого!“ 2 І пішов
перший ангол, і вилив на землю чашу свою.
І шкідливі та люті болячки обсіли людей,
хто мав знаме́но звіри́ни й вклонявсь її
о́бразу. 3 А другий ангол вилив свою чашу
до моря. І сталася кров, немов у мерця́, — і
кожна істота жива вмерла в морі. 4 Третій
же ангол вилив чашу свою на річки́ та на
водні джере́ла, — і сталася кров. 5 І почув я
ангола вод, який говорив: „Ти праведний,
що Ти є й що Ти був, і святий, що Ти це
присудив! 6 Бо вони пролили́ кров святих
та пророків, — і Ти дав їм напитися крови.
Вони варті того!“ 7 І я чув, як же́ртівник
говорив: „Так, Господи, Боже Вседержи́телю!
Правдиві й справедливі суди Твої!“ 8 А ангол
четвертий вилив свою чашу на сонце. І да́но
йому палити людей огнем. 9 І спека велика
палила людей, і зневажа́ли вони Ім'я Бога,
що має вла́ду над карами тими, — і вони
не покаялися, щоб славу віддати Йому́. 10 А
п'ятий ангол вилив чашу свою на престола
звіри́ни. І затьми́лося царство її, і люди від
болю кусали свої язики́, 11 і Бога Небесного
вони зневажа́ли від болю свого й від своїх
болячо́к, — та в учинках своїх не пока́ялись!
12 Шостий же ангол вилив чашу свою на
річку велику Ефра́т, — і вода її висохла,
щоб приготови́ти дорогу царям, які від схід
сонця. 13 І я бачив, що вихо́дили з уст змі̂я, і

з уст звірúни, і з уст неправдивого пророка три дýхи нечисті, як жáби, — **14** це духи дéмонські, що чинять ознáки. Вони виходять до царів усього світу, щоб зібрати їх на війну того великого дня Вседержителя Бога. **15** Ось іду, немов злодій! Блаженний, хто чуйнúй, і одежу свою береже, щоб нагúм не ходити, і щоб не бачили гáньби його! **16** І зібрав їх на місце, яке по-єврейському зветься Армагеддóн. **17** Сьомий же ангол вилив чашу свою на повітря. І голос гучнúй залунав від небесного храму з престолу, говорячи: „Сталося!“ **18** І сталися блúскавки й гýркіт та грóми, і сталось велике трясîння землі, якого не булó, відкóли людúна живе на землі. Великий такий землетрýс, такий міцний! **19** І місто велике розпáлося на три частини, і попадали лю́дські містá. І великий Вавилон був згаданий перед Богом, щоб дати йому чашу вина Його лютого гніву. **20** І зник кожен óстрів, і не знáйдено гір! **21** І великий град, як важкі тягарî, падав із неба на людей. І люди зневажали Бога за покарáння градом, — бо кара Його була дуже велика!

17 І прийшов один із семи анголíв, що мають сім чаш, і говорив зо мною, кáжучи: „Підійди, — я покажý тобі засýдження великої розпусниці, що сидить над багатьма вóдами. **2** З нею розпусту чинили зéмні царі, і вином розпусти її впивались мéшканці землі“. **3** І в дусі повів він мене на пустиню. І побачив я жінку, що сиділа на червоній звірúні, переповненій імена́ми богозневáжними, яка мала сім голів і десять рóгів. **4** А жінка була одягнена в порфіру й кармазúн, і приоздóблена золотом і дорогоцінним камîнням та пéрлами. У руці своїй мала вона золоту чашу, повну гидóти та нéчести розпусти її. **5** А на чолî її було написане ім'я́, таємниця: „Великий Вавилон, — мати розпусти й гидóти землі“. **6** І бачив я жінку, п'яну́ від крови святих і від крови мучеників Ісусових, і, бачивши її, дивува́вся я дивом великим. **7** А ангол промовив до мене: „Чого ти дивýєшся? Я скажý тобі таємницю жінки й звірини, яка носить її, яка має сім голів і десять рóгів. **8** Звірúна, яку бачив я, була — і нема, і має вийти з безóдні — і пîде вона на погибіль. А мéшканці землі, що їхні імена не записані в книгу життя від закла́дин світу, дивуватися будуть, як побачать, що звірúна була — і нема, і з'я́виться. **(Abyssos g12)** **9** Тут розум, що має він мудрість. Сім голів — це сім гір, що на них сидить жінка. І сім царів, — **10** п'ять їх упало, один є, другий іще не прийшов, а як прúйде, то мусить він трохи пробути. **11** І звірúна, що була́ — і нема, і вона — сама вóсьма й з сімох, і йде на погибіль. **12** А десять тих рогів, що бачив ти їх, — то десять царів, що ще не прийняли́ царства, але прúймуть влáду царськý із звірúною на одну годину. **13** Вони мають одну думку, а силу та влáду свою віддадуть звірúні. **14** Вони воюватимуть проти Агнця та Агнець переможе їх, бо Він — „Господь над панами та Цар над царями“. А ті, хто з Ним, покликані, і вибрані, і вірні“. **15** І говорить до мене: „Вóди, що бачив ти їх, де сидить та розпýсниця, то нарóди та люди, і племéна та язúки. **16** А десять рогів, що ти бачив їх, та звірúна, — вони зненáвидять розпусницю, спустóшать її й обнажáть, і з'їдять її тіло, і огнем її спалять. **17** Бо Бог дав їм до серця, щоб волю чинили Його, маючи одну думку, і щоб царство своє віддали́ звірúні, аж поки не ви́повняться словá Божі. **18** А жінка, яку ти бачив, то місто велике, що панує над царями земними“.

18 Після цього побачив я іншого ангола, що схóдив із неба, і що влáду велику він мав. І земля освітилась від слави його. **2** І він гучним голосом кликнув, говорячи: „Упав, упав великий Вавилон! Став він оселею дéмонів, і схóвищем усякому дýхові нечистому, і схóвищем усіх птáхів нечистих та ненáвидних, **3** бо лютим вином розпусти своєї він напоїв всі нарóди! І зéмні царі з ним розпусту чинили, а земні купці збагатіли від сили розкóші його!“ **4** І почув я інший голос із неба, який говорив: „Вийдіть із нього, люди мої, щоб не сталися ви спільникáми гріхів

його, і щоб не потра́пили в кара́ння його. **5** Гріхи бо його досягли́ аж до неба, і Бог згадав про неправди його. **6** Відплатіть ви йому, як і він вам платив, і вдвоє подвойте йому за вчинки його! Удвоє налийте до чаші, що нею він вам наливав! **7** Скільки він сла́вив себе та розкошува́в, стільки му́ки та смутку завдайте йому! Бо в серці своєму гово́рить: „Сиджу́, як цариця, і я не вдова, і бачити смутку не бу́ду!“ **8** Через це одного дня при́йдуть кари його, смерть, і плач, і голод, і спа́лений буде огнем, бо міцни́й Господь, Бог, що судить його!“ **9** І будуть плакати та голосити за ним царі земні, що з ним розпусту чинили та розкошува́ли, коли побачать дим пожежі його. **10** Вони через страх його мук стоятимуть зда́лека та говоритимуть: „Горе, горе, о місто велике, Вавилоне, місто могутнє, бо суд твій прийшов однієї години!“ **11** І земні купці́ будуть плакати та голосити за ним, бо ніхто не купує вже їхнього вантажу́, — **12** вантажу́ золота, і срібла, і камі́ння дорогоцінного, і пе́рел, і виссо́ну, і порфі́ри, і шовку, і кармази́ну, і всякого дерева запашно́го, і всякого по́суду з слоно́вої кости, і всякого по́суду з дорогоцінного дерева, і мідяного, і залізного, і мармуро́вого, **13** і кори́ці, і шафра́ну, і па́хощів, і мирри, і лива́ну, і вина, і оливи, і тонко́ї муки́, і пшениці, і товару, і овець, і ко́ней, і возів, і рабів, і душ лю́дських. **14** І плоди́ пожадли́вости душі твоєї відійшли від тебе, і все сите та світле пропало для тебе, — і вже їх ти не зна́йдеш! **15** Купці цими реча́ми, що вони збагати́лися з нього, від стра́ху мук його стануть здалека, і бу́дуть плакати та голосити, **16** і казати: „Горе, горе, місто велике, зодягнене в виссо́н і порфіру та в кармази́н, і прикрашене золотом і дорогоцінним камінням та пе́рлами, **17** бо за одну годину згинуло таке велике багатство“. І кожен стерни́к, і кожен, хто пливає на кораблях, і моряки, і всі, хто працює на морі, — стали здалека, **18** і, бачивши дим від пожежі його, кричали й казали: „Котре до великого міста подібне?“ **19** І вони поси́пали по́рохом го́лови свої, і закричали, пла́чучи та голо́сячи, і ка́жучи: „Горе, горе, місто велике, що в ньому з його дорогоцінностей збагати́лися всі, хто має кораблі на морі, бо за одну годину воно спорожні́ло! **20** Радій з цього, небо, і святі апо́столи та пророки, бо Бог виконав суд ваш над ним!“ **21** І один сильний ангол узяв великого каменя, як жо́рно, і кинув до моря, говорячи: „З таким розго́ном буде кинений Вавило́н, місто велике, — і вже він не зна́йдеться! **22** І голос гуслярів, і співаків, і сопільників, і сурмачів уже не буде чутий в тобі! І вже не зна́йдеться в тобі жодного мистця́ й ніякого мисте́цтва, і шум жо́рен уже не буде чутий в тобі! **23** І світло свічника́ вже не буде світити в тобі, і голос молодого й молодої вже не буде чутий в тобі. Бо купці твої були зе́мні вельможі, бо твоїм ворожби́тством були зведені всі наро́ди! **24** Бо в нім зна́йдена кров пророків, і святих, і побитих усіх на землі“.

19 По цьому почув я на́че гучни́й голос великого на́товпу в небі, який говорив: „Алілу́я! Спасі́ння, і слава, і сила Господе́ві нашому, **2** правдиві бо та справедливі суди́ Його, бо Він засудив ту велику розпусницю, що землю зіпсула своєю розпустою, і помстив за кров Своїх рабів з її рук!“ **3** І вдруге сказали вони: „Алілуя! І з неї дим виступає на вічні віки!“ **(aiōn g165)** **4** І попа́дали двадцять чотири ста́рці й чотири твари́ни, і поклонилися Богові, що сидить на престолі, говорячи: „Амінь, алілуя!“ **5** А від престолу вийшов голос, що кли́кав: „Хваліть Бога нашого, усі раби Його, і всі, хто боїться Його, і малі, і великі!“ **6** І почув я ніби голос великого на́товпу, і на́че шум великої води, і мов голос громів гучних, що вигукували: „Алілуя, бо запанував Господь, наш Бог Вседержи́тель! **7** Радіймо та тішмося, і даймо славу Йому́, бо весі́лля Агнця настало, і жона Його себе приготува́ла!“ **8** І їй да́но було зодягнутися в чистий та світлий виссо́н, бо виссо́н — то праведність святих. **9** І сказав він мені: „Напиши: Блаженні покликані на весільну вечерю Агнця!“І сказав він мені: „Це правдиві

Божі слова!“ **10** І я впав до його ніг, щоб вклонитись йому. А він каже мені: „Таж ні! Я співслуга твій та братів твоїх, хто має засві́дчення Ісусове, — Богові вклонися!“Бо засві́дчення Ісусове, — то дух пророцтва. **11** І побачив я небо відкрите. І ось білий кінь, а Той, Хто на ньому сидів, зветься Вірний і Правдивий, і Він праведно судить і воює. **12** Очі Його — немов по́лум'я огняне́, а на голові Його — багато вінців. Він ім'я́ мав написане, якого не знає ніхто, тільки Він Сам. **13** І зода́гнений був Він у шату, покра́шену кров'ю. А Йому на ім'я: Слово Боже. **14** А війська́ небесні, зодягнені в білий та чистий вісо́н, їхали вслід за Ним на білих ко́нях. **15** А з Його уст виходив гострий меч, щоб ним бити наро́ди. І Він па́стиме їх залізним жезлом, і Він буде топтати чави́ло вина лютого гніву Бога Вседержи́теля! **16** І Він має на шаті й на сте́гнах Своїх написане ймення: „Цар над царями, і Господь над панами“. **17** І бачив я одного ангола, що на сонці стояв. І він гучним голосом кли́кнув, ка́жучи до всіх птахів, що серед неба літали: „Ходіть, — і зберіться на велику Божу вечерю, **18** щоб ви їли тіла царів, і тіла ти́сячників, і тіла сильних, і тіла ко́ней і тих, хто сидить на них, і тіла всіх вільних і рабів, і мали́х, і великих“. **19** І я побачив звіри́ну, і зе́мних царів, і війська́ їхні, зібрані, щоб учинити війну з Тим, Хто сидить на коні, та з ві́йськом Його. **20** І схо́плена була звіри́на, а з нею неправдивий пророк, що ознаки чинив перед нею, що ними звів тих, хто знаме́но звіри́ни прийняв і поклонився був о́бразові її. Обоє вони були вкинені живими до огняно́го озера, що сіркою горіло. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** А решта побита була мечем Того, Хто сидів на коні, що виходив із уст Його. І все пта́ство наїлося їхніми трупами.

20 І бачив я ангола, що схо́див із неба, що мав ключа від безодні, і кайда́ни великі в руці своїй. **(Abyssos g12)** **2** І схопи́в вій зме́я, вужа́ стародавнього, що диявол він і сатана́, і зв'язав його на тисячу ро́ків, — **3** та й кинув його до безо́дні, і замкнув його, і печатку над ним поклав, щоб наро́ди не зво́див уже, аж поки не ски́нчиться тисяча ро́ків. А по цьо́му він розв'я́заний буде на короткий час. **(Abyssos g12)** **4** І бачив я престоли та тих, хто сидів на них, — і суд їм був да́ний, — і душі стятих за свíдчення про Ісуса й за Слово Боже, які не вклонились звіри́ні, ані о́бразові її, і не прийняли́ знаме́на на чо́ла свої та на руку свою. І вони ожили́, і царювали з Христом тисячу ро́ків. **5** А інші померлі не ожили́, аж поки не ски́нчиться тисяча ро́ків. Це перше воскресíння. **6** Блаженний і святий, хто має частку в першому воскресíнні! Над ними друга смерть не матиме вла́ди, але вони будуть священиками Бога й Христа, і царюватимуть з Ним тисячу ро́ків. **7** Коли ж скінчиться тисяча ро́ків, сатана́ буде ви́пущений із в'язниці своєї. **8** І ви́йде він зво́дити наро́ди, що вони на чотирьох краях землі, Ґо́ґа й Маґо́ґа, щоб зібрати їх до бо́ю, а число їхнє — як мо́рський пісок. **9** І вийшли вони на ширину́ землі, і оточи́ли та́бір святих та улю́блене місто. І зійшов огонь з неба, — і пожер їх. **10** А диявол, що зво́див їх, був укинений в озеро огняне́ та сірча́не, де звіри́на й пророк неправдивий. І мучені будуть вони день і ніч на вічні віки́. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** І я бачив престола великого білого, і Того, Хто на ньому сидів, що від лиця Його втекла земля й небо, і місця для них не знайшло́ся. **12** І бачив я мертвих малих і великих, що стояли перед Богом. І розгорну́лися книги, і розгорнулась інша книга, — то книга життя. І су́джено мертвих, як написано в книгах, за вчинками їхніми. **13** І дало́ море мертвих, що в ньому, і смерть і ад дали мертвих, що в них, — і су́джено їх згідно з їхніми вчинками. **(Hadēs g86)** **14** Смерть же та ад були вкинені в озеро огняне́. Це друга смерть, — озеро огняне́. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той уки́нений буде в озеро огняне́. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 І бачив я небо нове́ й нову́ землю, перше бо небо та перша земля проминули, і

моря вже не було́. 2 І я, Іван, бачив місто
святе, Нови́й Єрусали́м, що схо́див із неба
від Бога, що був пригото́ваний, як неві́ста,
прикра́шена для чоловіка свого. 3 І почув
я гучний голос із престолу, який кли́кав:
„Оце́ оселя Бога з людьми́, і Він житиме
з ними! Вони бу́дуть наро́дом Його, і Сам
Бог буде з ними“, 4 „і Бог кожну сльозу з
очей їхніх зітре́“, і не буде вже смерти. Ані
смутку, ані крику, ані болю вже не бу́де,
бо перше минулося!“ 5 І сказав Той, Хто
сидить на престолі: „Ось нове́ все творю́!“І
говорить: „Напиши, що слова́ ці правдиві
та вірні!“ 6 І сказав Він мені: „Сталося!
Я Альфа й Оме́га, Поча́ток і Кінець. Хто
прагне, тому дармо Я дам від джере́ла
живої води. 7 Переможець наслідить усе, і
Я бу́ду Богом для нього, а він Мені буде за
сина! 8 А лякливим, і невірним, і мерзки́м,
і душогубам, і розпусникам, і чарівника́м,
і ідоля́нам, і всім неправдомовцям, — їхня
частина в озері, що горить огнем та сіркою“,
а це — друга смерть! (Limnē Pyr g3041 g4442) 9
І прийшов до мене один із семи анголі́в,
що мають сім чаш, напо́внених сімома́
останніми карами, та й промовив до мене,
говорячи: „Ходи, покажу́ я тобі невісту, жону
Агнця“. 10 І заніс мене духом на го́ру велику й
високу, і місто велике мені показав, — святий
Єрусали́м, що сходив із неба від Бога. 11
Славу Божу він має. А світлість його подібна
до каменя дорогоцінного, як каменя я́списа,
що блищить, як криста́ль. 12 Мур воно мало
великий і високий, мало дванадцять брам,
а на брамах дванадцять анголів та ймення
написані, а вони — імення дванадцятьо́х
племе́н синів Ізраїля. 13 Від схо́ду три брами, і
від пі́вночі три брами, і від півдня три брами,
і від захо́ду три брами. 14 І міськи́й мур мав
дванадцять підвалин, а на них дванадцять
імен дванадцяти апо́столів Агнця. 15 А той,
хто зо мною говорив, мав міру, — золоту
тросте́ину, щоб змі́ряти місто, і брами його і
його мур. 16 А місто чотирикутне, а довжина́
його така, як і ширина́. І він зміряв місто
тросте́ною на дванадцять тисяч стадій;
довжина́, і ширина́, і вишина́ його рівні. 17 І
зміряв він мура його на сто сорок чотири
лі́кті міри лю́дської, яка й міра ангола. 18
Його мур був збудо́ваний з я́спису, а місто
було — щире золото, подібне до чистого скла.
19 Підвалини муру міського́ прикра́шені
були всяким дорогоцінним каміннням. Перша
підва́лина — я́спис, друга — сапфі́р, третя —
халкидо́н, четверта — смара́гд, 20 п'ята —
сардо́нікс, шоста — са́рдій, сьома — хризолі́т,
восьма — бери́л, дев'ята — топа́з, десята —
хрисопра́с, одинадцята — яки́нт, дванадцята
— амети́ст. 21 А дванадцять брам — то
дванадцять перли́н, і кожна брама зокре́ма
була́ з однієї перли́ни. А вулиці міста — щире
золото, прозо́рі, як скло. 22 А храму не бачив
я в ньому, бо Госпо́дь, Бог Вседержи́тель — то
йому храм і Агнець. 23 І місто не має потреби
ні в сонці, ні в місяці, щоб у ньому світили,
— слава бо Божа його освітила, а світильник
для нього — А́гнець. 24 І наро́ди ходитимуть
у світлі його, а зе́мні царі принесу́ть свою
славу до нього. 25 А брами його зачиня́тись
не бу́дуть удень, бо там но́чі не бу́де. 26 І
принесу́ть до нього славу й честь наро́дів. 27
І не ввійде до нього ніщо нечисте, ані той,
хто чинить гидо́ту й неправду, але тільки ті,
хто записаний у книзі життя Агнця“.

22 І показав він мені чисту рікý живої води,
ясну́, мов криста́ль, що випливала з
престолу Бога й Агнця. 2 Посеред його
вулиці, і по цей бік і по той бік рики́ —
дерево життя, що родить дванадцять раз
плоди, кожного місяця прино́сячи плід свій.
А листя дерев — на вздоро́влення наро́дів.
3 І жодного прокля́ття більше не бу́де. І
бу́де в ньому престол Бога та Агнця, а раби
Його будуть служити Йому, 4 і побачать
лице Його, а Ймення Його — на їхніх ло́бах.
5 А но́чі вже більше не бу́де, і не бу́де
потреби в світлі світильника, ані в світлі
сонця, бо освітлює їх Господь, Бог, а вони
царюватимуть вічні віки́. (aiōn g165) 6 І сказав
він до мене: „Це вірні й правдиві слова, — а
Госпо́дь, Бог ду́хів пророчих, послав Свого
а́нгола, щоб він показав своїм рабам, що́

незаба́ром статися мусить. **7** Ото, незаба́ром прихо́джу. Блаженний, хто зберігає пророчі слова цієї книги!“ **8** І я, Іван, чув і бачив оце. А коли я почув та побачив, я впав до ніг ангола, що мені це показував, щоб вклонитись йому. **9** І сказав він до мене: „Таж ні! Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків, і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові вклонися!“ **10** І сказав він до мене: „Не запеча́туй слів пророцтва цієї книги. Час бо близьки́й! **11** Неправедний — хай чинить неправедні̂сть ще, і поганий — хай ще опога́нюється. А праведний — хай ще чинить праведність, а святий — нехай ще освячується! **12** Ото, незаба́ром прихо́джу, і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з діла́ми його. **13** Я Альфа й Оме́га, Перший і Останній, Поча́ток і Кінець. **14** Блаженні, хто випере ша́ти свої, щоб мати право на дерево життя, і ввійти бра́мами в місто! **15** А поза ним будуть пси, і чарівники́, і розпу́сники, і душогуби, і ідоля́ни, і кожен, хто любить та чинить неправду. **16** Я, Ісус, послав Свого Ангола, щоб засві̂дчити вам це у Церква́х. Я корінь і рід Дави́дів, зоря ясна́ і досві̂тня! **17** А Дух і неві̂ста говорять: „Прийди!“А хто чує, хай каже: „Прийди!“І хто пра́гне, хай при́йде, і хто хоче, хай воду життя бере да́рмо!“ **18** Свідкую я кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги: Коли хто до цього додасть що, та накладе́ на нього Бог кари, що написані в книзі оцій. **19** А коли хто що віді̂йме від слів книги пророцтва цього, то відійме Бог частку його від дерева життя, і від міста святого, що написане в книзі оцій. **20** Той, Хто свідку́є, говорить оце: „Так, — незаба́ром прийду́!“Амінь. Прийди, Господи Ісусе! **21** Благода́ть Господа нашого Ісуса Христа зо всіма́ вами! Амі̂нь.

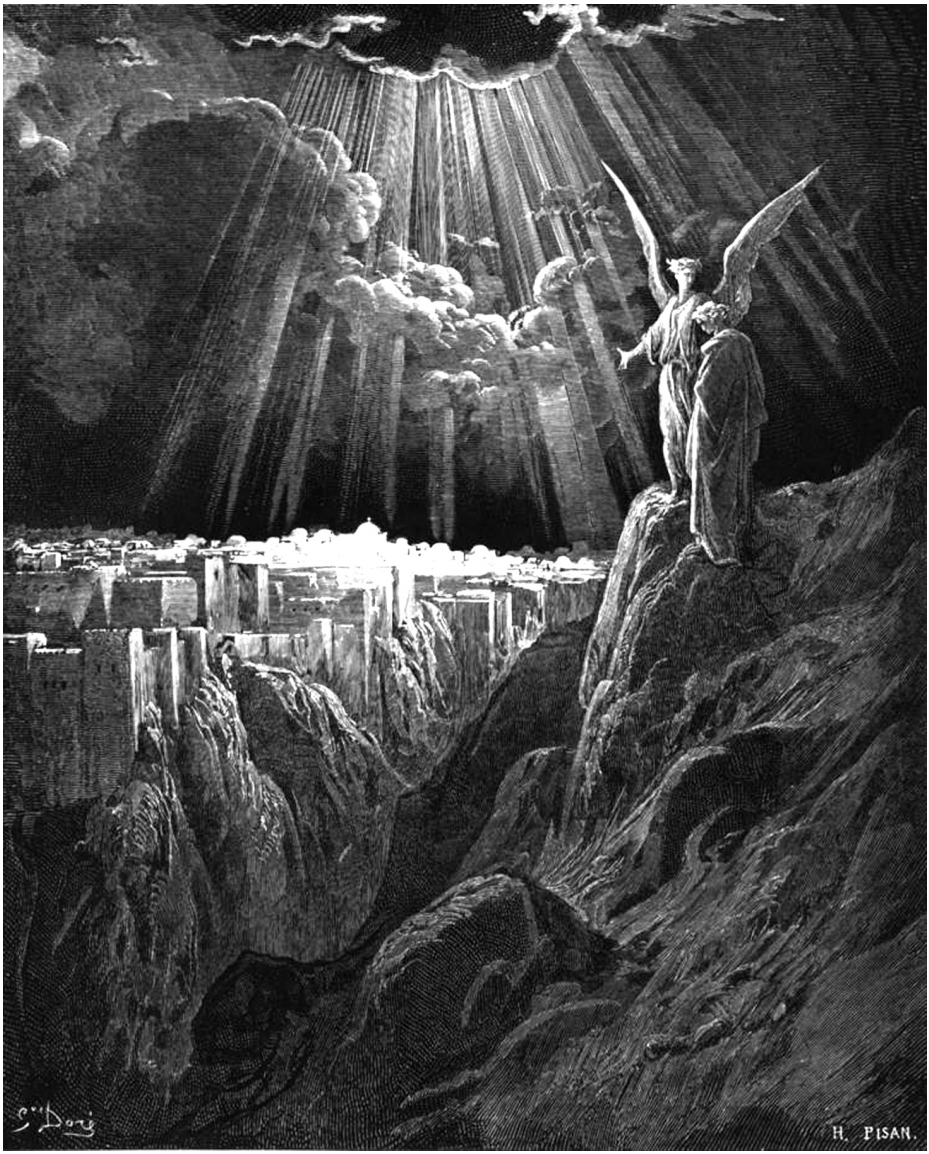

І я, Іван, бачив місто святе, Нови́й Єрусали́м, що схо́див із неба від Бога, що був пригото́ваний, як неві́ста, прикра́шена для чоловіка свого. І почув я гучний голос із престолу, який кли́кав: „Оце́ оселя Бога з людьмі́, і Він житиме з ними! Вони бу́дуть наро́дом Його, і Сам Бог буде з ними“,

Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-Ogienko/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

aïdios

До римлян 1:20
Юда 1:6

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Івана 4:14
Від Івана 6:51
Від Івана 6:58
Від Івана 8:35
Від Івана 8:51
Від Івана 8:52
Від Івана 9:32
Від Івана 10:28
Від Івана 11:26
Від Івана 12:34
Від Івана 13:8
Від Івана 14:16
Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До филип'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:23
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Івана 3:15
Від Івана 3:16
Від Івана 3:36
Від Івана 4:14
Від Івана 4:36
Від Івана 5:24
Від Івана 5:39
Від Івана 6:27
Від Івана 6:40
Від Івана 6:47
Від Івана 6:54
Від Івана 6:68

Від Івана 10:28
Від Івана 12:25
Від Івана 12:50
Від Івана 17:2
Від Івана 17:3
Дії 13:46
Дії 13:48
До римлян 2:7
До римлян 5:21
До римлян 6:22
До римлян 6:23
До римлян 16:25
До римлян 16:26
2 до коринтян 4:17
2 до коринтян 4:18
2 до коринтян 5:1
До галатів 6:8
2 до солунян 1:9
2 до солунян 2:16
1 Тимофію 1:16
1 Тимофію 6:12
1 Тимофію 6:16
2 Тимофію 1:9
2 Тимофію 2:10
До Тита 1:2
До Тита 3:7
До Филимона 1:15
До євреїв 5:9
До євреїв 6:2
До євреїв 9:12
До євреїв 9:14
До євреїв 9:15
До євреїв 13:20
1 Петра 5:10
2 Петра 1:11
1 Івана 1:2
1 Івана 2:25
1 Івана 3:15
1 Івана 5:11
1 Івана 5:13
1 Івана 5:20
Юда 1:7
Юда 1:21
Об'явлення 14:6

eleēsē

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22
Від Матвія 5:29
Від Матвія 5:30
Від Матвія 10:28
Від Матвія 18:9
Від Матвія 23:15
Від Матвія 23:33
Від Марка 9:43
Від Марка 9:45
Від Марка 9:47
Від Луки 12:5
Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23
Від Матвія 16:18
Від Луки 10:15
Від Луки 16:23
Дії 2:27
Дії 2:31
1 до коринтян 15:55
Об'явлення 1:18
Об'явлення 6:8
Об'явлення 20:13
Об'явлення 20:14

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20
Об'явлення 20:10
Об'явлення 20:14
Об'явлення 20:15
Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35
Буття 42:38
Буття 44:29
Буття 44:31
Числа 16:30
Числа 16:33
Повторення Закону 32:22
1 Самуїлова 2:6
2 Самуїлова 22:6
1 царів 2:6
1 царів 2:9
Йов 7:9
Йов 11:8
Йов 14:13
Йов 17:13
Йов 17:16
Йов 21:13
Йов 24:19
Йов 26:6
Псалми 6:5
Псалми 9:17
Псалми 16:10
Псалми 18:5
Псалми 30:3
Псалми 31:17
Псалми 49:14
Псалми 49:15
Псалми 55:15
Псалми 86:13
Псалми 88:3
Псалми 89:48
Псалми 116:3
Псалми 139:8
Псалми 141:7
Приповісті 1:12
Приповісті 5:5
Приповісті 7:27
Приповісті 9:18
Приповісті 15:11
Приповісті 15:24
Приповісті 23:14
Приповісті 27:20
Приповісті 30:16
Екклезіяст 9:10
Пісня над піснями 8:6
Ісая 5:14
Ісая 7:11
Ісая 14:9
Ісая 14:11
Ісая 14:15
Ісая 28:15
Ісая 28:18
Ісая 38:10
Ісая 38:18
Ісая 57:9
Єзекіїль 31:15
Єзекіїль 31:16
Єзекіїль 31:17
Єзекіїль 32:21
Єзекіїль 32:27
Осія 13:14
Амос 9:2
Йона 2:2
Авакум 2:5

Tartaroō

2 Петра 2:4

Questioned

Буття 36:2
Ісус Навин 15:22
Ісус Навин 19:26
1 хроніки 7:21

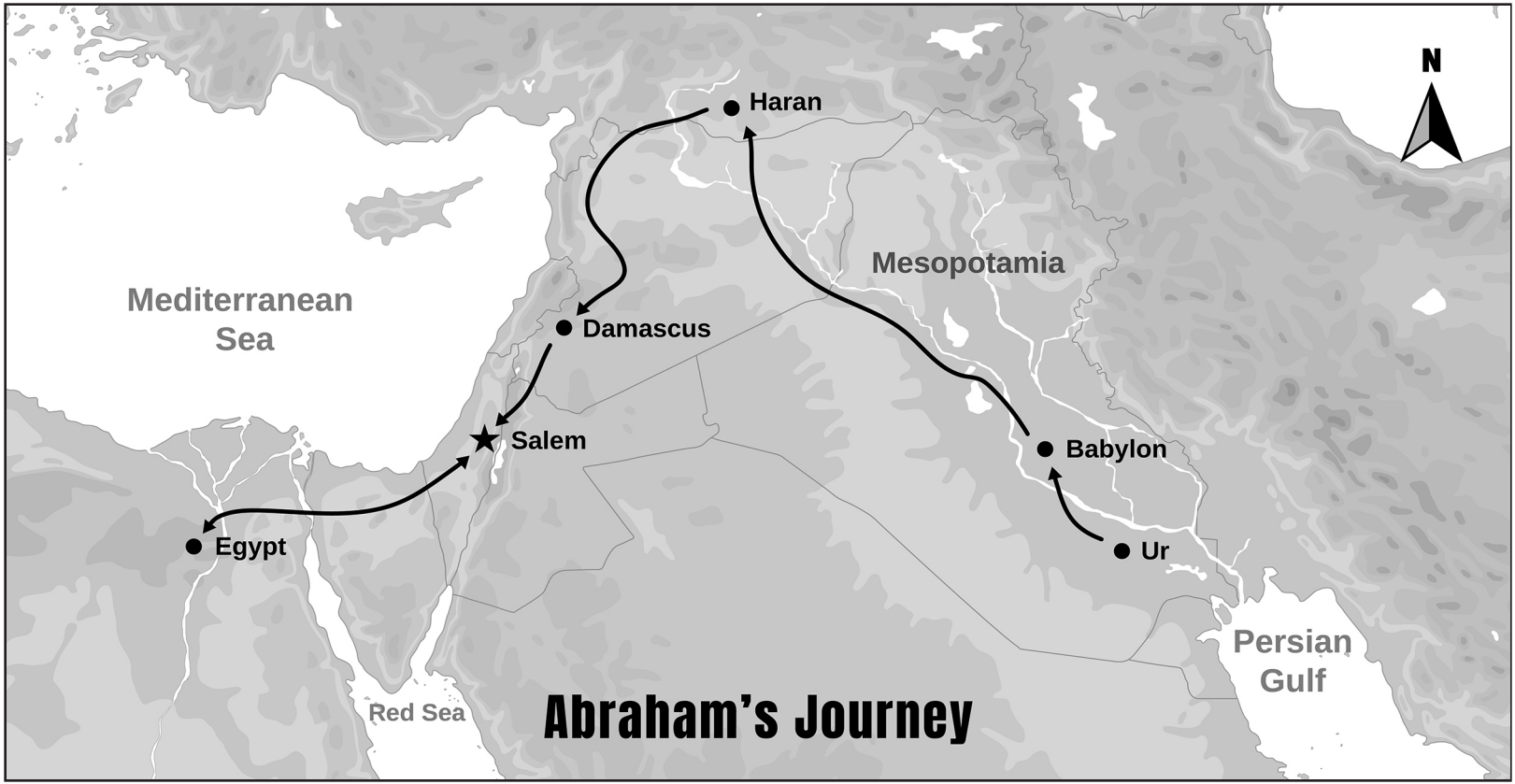

Вірою Авраа́м, покликаний на місце, яке мав прийняти в спа́дщину, послухався та й пішов, не відаючи, куди йде. - До євреїв 11:8

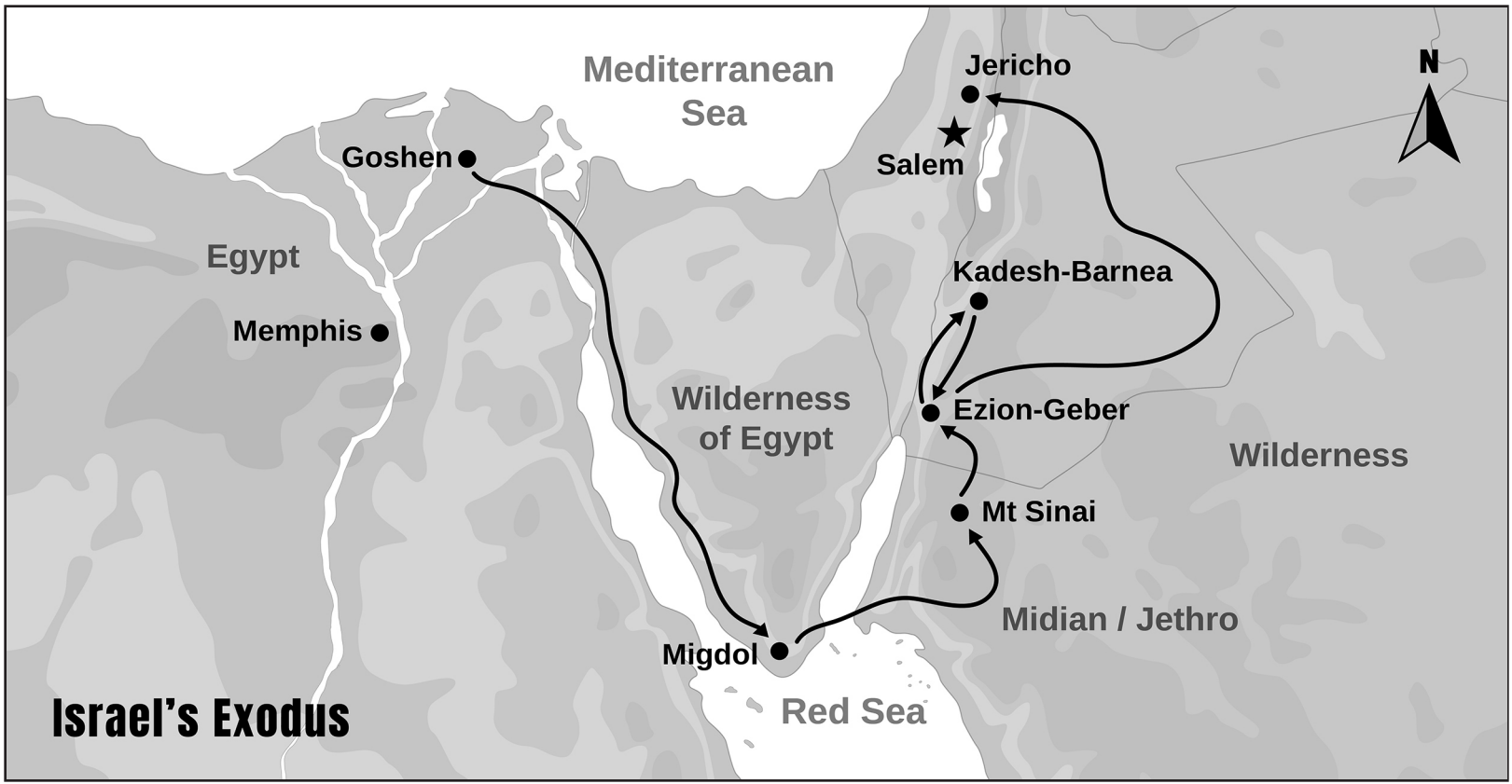

І сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не повів їх дорогою землі филистимської, хоч була близька́ вона. Бо Бог сказав: „Щоб не пожалкував той наро́д, коли він побачить війну, і не вернувся до Єгипту“. - Вихід 13:17

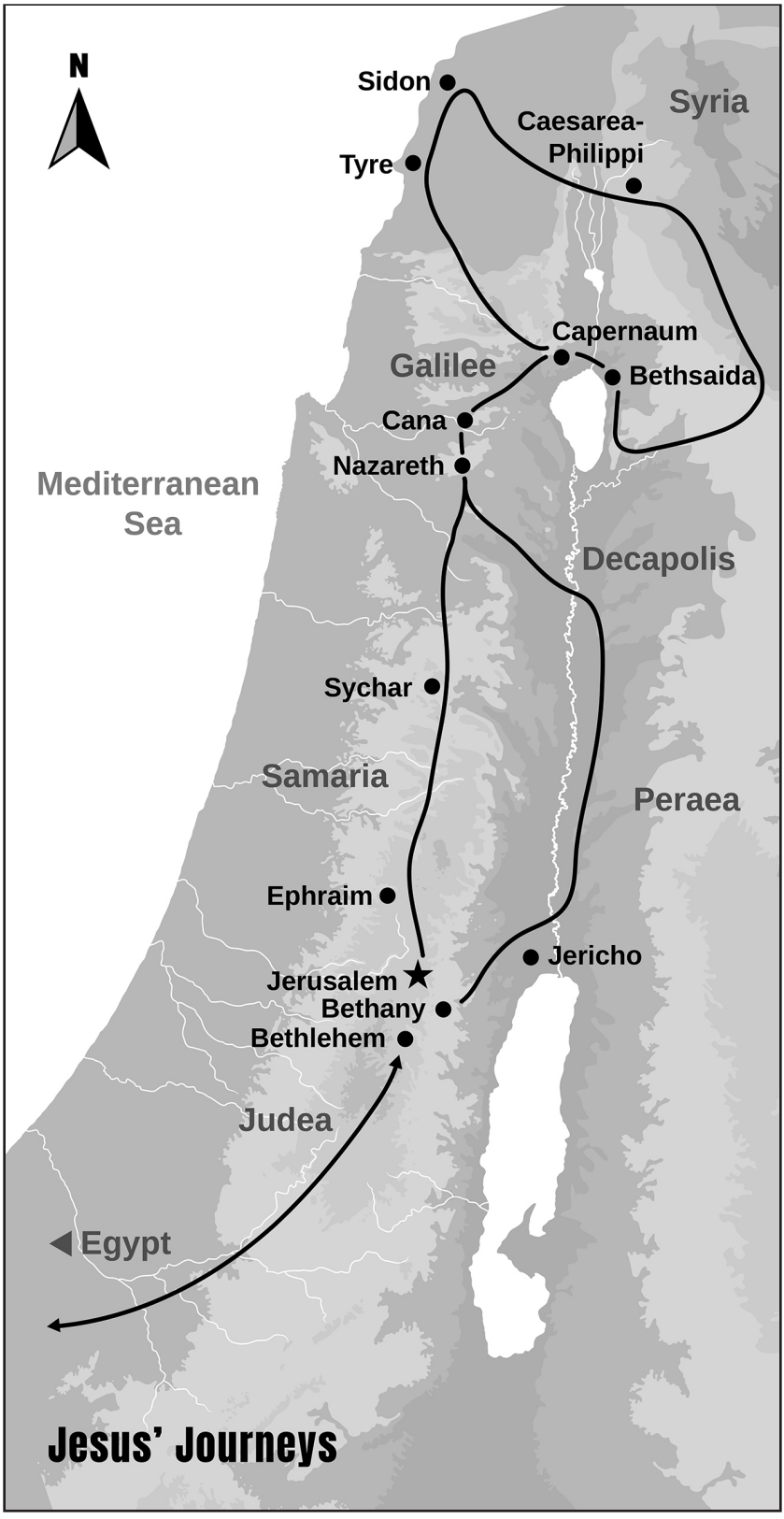

Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох. - Від Марка 10:45

Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апо́стол, вибраний для звіща́ння Єва́нгелії Божої, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

<table>
<tr><td colspan="3">What are we?</td><td colspan="2">Genesis 1:26 - 2:3</td></tr>
<tr><td colspan="3">How are we sinful?</td><td colspan="2">Romans 5:12-19</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="2">Where are we?</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Innocence</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td><td>Eternity
Past</td><td>Creation
4004 B.C.</td></tr>
<tr><td rowspan="12">Who are we?</td><td rowspan="3">God</td><td>Father</td><td rowspan="3">John 10:30

God’s perfect fellowship</td><td rowspan="6">Genesis 1:31

God’s perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden</td></tr>
<tr><td>Son</td></tr>
<tr><td>Holy Spirit</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Mankind</td><td>Living</td><td rowspan="9">Genesis 1:1

No Creation
No people</td></tr>
<tr><td>Deceased believing</td></tr>
<tr><td>Deceased unbelieving</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Angels</td><td>Holy</td></tr>
<tr><td>Imprisoned</td></tr>
<tr><td>Fugitive</td></tr>
<tr><td>First Beast</td></tr>
<tr><td>False Prophet</td></tr>
<tr><td>Satan</td><td>Genesis 1:31

No Fall
No unholy Angels</td></tr>
<tr><td colspan="3">Why are we?</td><td colspan="2">Romans 11:25-36, Ephesian 2:7</td></tr>
</table>

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

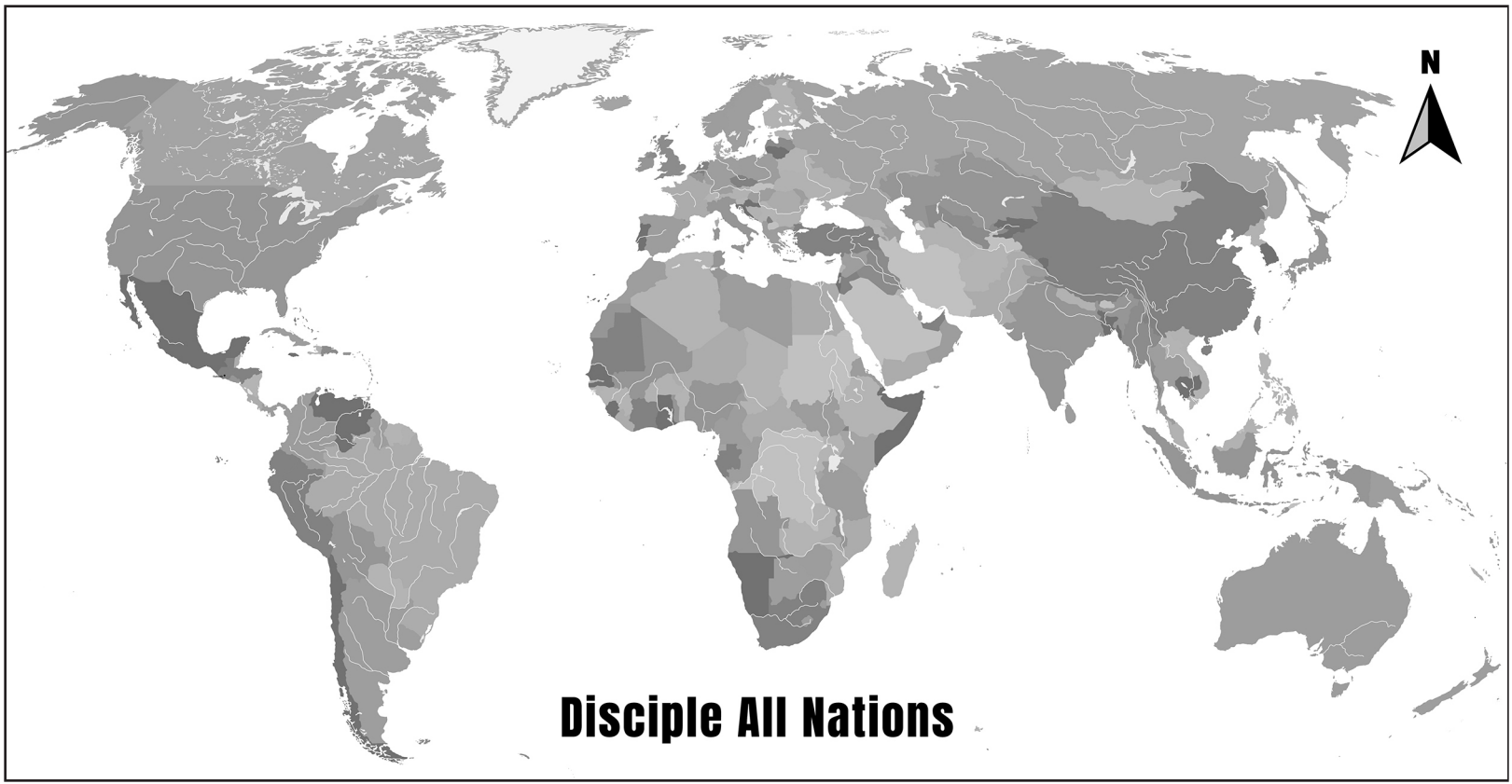

Тож ідіть, і навчі́ть всі наро́ди, христячи їх в їм'я́ Отця, і Сина, і Святого Духа, - Від Матвія 28:19